www.dhammaransi.com

မုံရွာမြို့

ကျေးဇူးရှင်လယ်တီဆရာတော်ဘုရားကြီး

စီရင်ရေးသားတော်မူသော

ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်ဒီပနီ

ဇွဲစာပေရိပ်မြုံ

အမှတ်-၁၇၂၊၃၃-လမ်း၊ ရန်ကုန်မြို့။

www.dhammaransi.com

ကျေးဇူးရှင် လယ်တီဆရာတော်ဘုရားကြီး

ရေးသား စီရင်တော်မူအပ်သော

ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒဒီပနီ

သာသနဓဇ သိရီပဝရ ဓမ္မာစရိယ
ဦးထွန်းကျော်
ကြပ်မကြည့်ရှုပြင်ဆင်သည်။

ဇွဲစာပုံနှိပ်တိုက်
အမှတ်-၁၇၂၊ ၃၃-လမ်း၊ ရန်ကုန်မြို့။
ကောဇာ ၁၃၄၂ ခရစ် ၁၉၈၀

www.dhammaransi.com

ဘာသာရေးဆိုင်ရာစာမူပုံနှိပ်ထုတ်ဝေခွင့်အမှတ်(၅၄၇)

မျက်နှာဖုံး ခွင့်ပြုအမှတ်(၅၃၄)

●

ပုံနှိပ်ခြင်း၊

ပထမအကြိမ်

အုပ်ရေ - ၂၀၀၀

●

ထုတ်ဝေခြင်း၊

၁၉၈၀-ပြည့်၊ ဇွန်လ

တန်ဖိုး ၈-ကျပ်

●

အဖုံးရိုက်

ငွေ (ကာလာလေစက်)

●

ပုံနှိပ်/ထုတ်ဝေ

ဦးထွန်းရှိန် (မြ ၀၂၁၃၈) ငွေစာပုံနှိပ်တိုက်၊ အမှတ်-၁၇၂၊ ၃၃-လမ်း၊ ရန်ကုန်မှ ရိုက်နှိပ်၍၊ ဒေါ်ကြည်ဝေ (ယုဝတီကြည်ဝေ) (၀၉၇၈)၊ စိုးစံထိုက်စာစဉ် အမှတ်-၁၄၈၊ ၄၈-လမ်း၊ ပုဇွန်တောင်၊ ရန်ကုန်မြို့မှ ထုတ်ဝေသည်။

www.dhammaransi.com

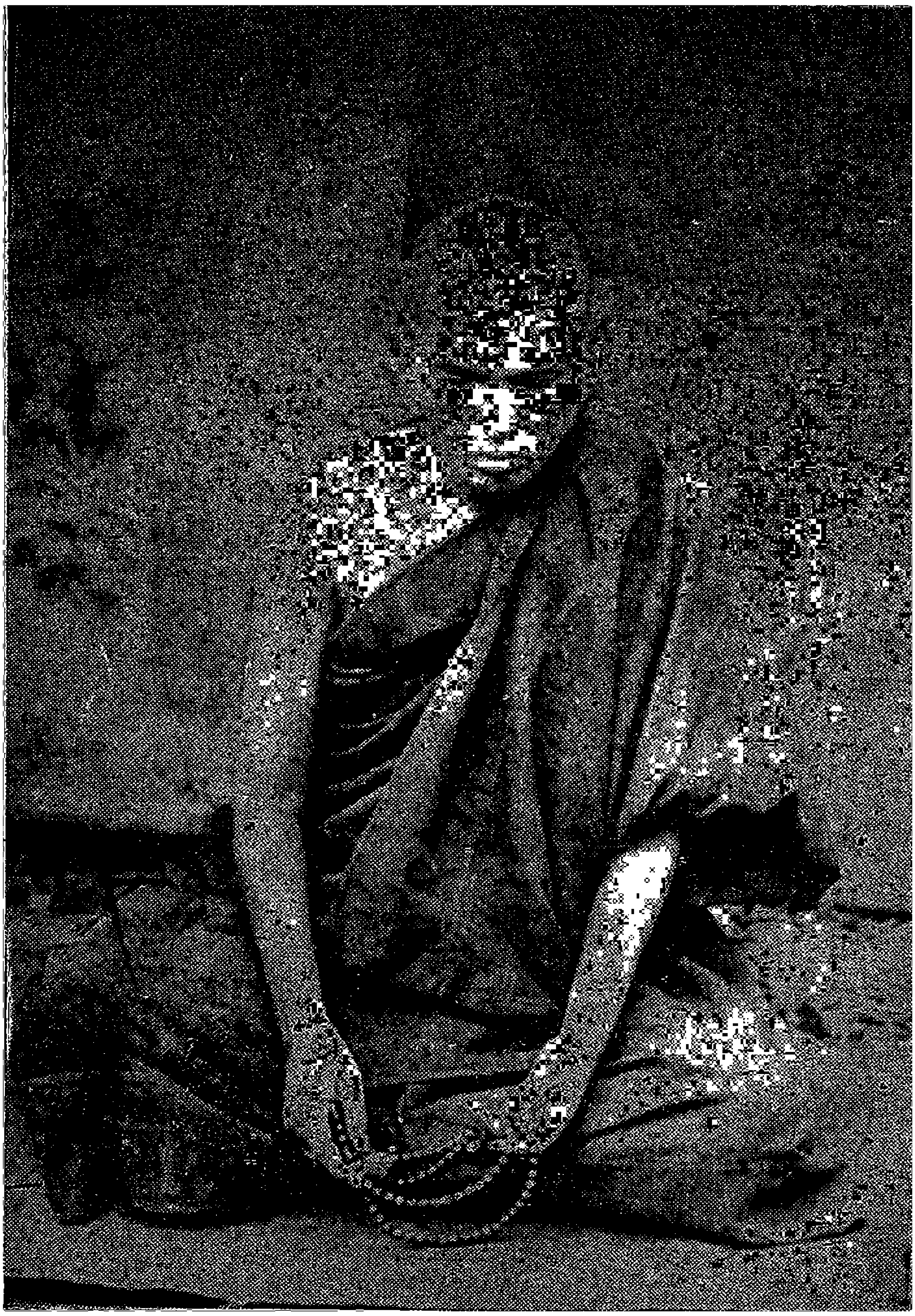

ကျေးဇူးရှင်
လယ်တီဆရာတော်ဘုရားကြီး
ပုံတော်။

www.dhammaransi.com

နိဒါန်း

နယ်ပြည်ကမ္ဘာမှာကျော် သီလ, သမာဓိ, ပညာဂုဏ်တို့ဖြင့် လယ်တီဆရာတော် ထက်အောက် ညာကြေ မြန်မာပြည် တွင်သာမက, ကမ္ဘာ အရပ်ရပ်သို့ ဆန့်ကာ ရန့်ကိတ္တိ ကျော်စောခြင်း ရှိတော်မူသော ပရိယတ္တိ ဝိသာရဒ ပိဋကတ္တယပါရဂူ အနေကဂန္ထကာရက ဖြစ်တော်မူသော မုံရွာမြို့လယ်တီ ကျောင်းတိုက်ကြီးကို အာဒိကမ္မိက တည်ထောင်ဖန်ဆင်းတော် မူသော ကျေးဇူးရှင် လယ်တီဆရာတော်ဘုရားကြီးသည် ပရိယတ္တိလိုလား အနယ် နယ် အရပ်ရပ်မှ လာရောက် ခိုလှုံကြကုန်သော တပည့်အများ စာသင် သားတို့အား ပါဠိတော်, အဋ္ဌကထာ, ဋီကာ, ဂဏ္ဌိ ကျမ်းစုံညီလျက် ပို့ချတော်မူခြင်း, ပရိယတ္တိတာဝန် ပို့ချခြင်း, ရပ်နား အားလပ်သော အချိန်များ၌ ပဋိပတ္တိ တာဝန်ကို အားသွန်ကြိုးပမ်းလျက် ကျင့်ကြံတော် မူခြင်း ယင်းမှတက်ပြီး ပဋိဝေဓ အမြိုက်သီးတို့ကို မိမိသာမက အားလုံး သော ရဟန်းရှင်လူ ယောဂီဟူသမျှ ဓမ္မမြိုက်ရည် သောက်သုံးကြည်လျက် သံသရာနှုတ်ခမ်းသတ်၍ ဝဋ္ဋစခန်းရပ်ရန် ကျင့်နည်းကြံနည်း အားထုတ် နည်းဖြစ်တော်မူသော ဒီပနီကျမ်းပေါင်း မြောက်မြားစွာကို ပြုစုတော် မူသောကြောင့် အင်္ဂလိပ်အစိုးရတို့ ပူဇော်သော အာဒိကမ္မိက အဂ္ဂမဟာ ပဏ္ဍိတ ဘွဲ့တံဆိပ်နှင့်အင်္ဂလန်ဘုရင်မကြီးပူဇော်သောဒီလစ် (ဒေါက်တာ) ဘွဲ့ကို ခံယူရရှိတော်မူသည်။

www.dhammaransi.com

အနောက်မဇ္ဈိမသို့ ကြွချီ
ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ ဒီပနီ

ကျေးဇူးရှင် လယ်တီဆရာတော်ဘုရားကြီးသည် ၁၂၆၅- ခုနှစ် တပို့တွဲ လပြည့်ကျော် ၃-ရက်နေ့တွင် မုံရွာမြို့ လယ်တီကျောင်းတိုက်ကြီးမှ အနောက်မဇ္ဈိမ အိန္ဒိယပြည်ရှိ မဟာဗောဓိသို့ အဖူးအမြော် ကြွရာ မန္တလေးမြို့နှင့် ရန်ကုန်မြို့ အကြား မီးရထားတွဲပေါ်၌ စီရင်ရေးသားတော်မူသော ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ် ပျို့ကဗျာ လင်္ကာ (၁၃)ပုဒ်သည် အဓိပ္ပာယ်မြုပ်တိမ်သဖြင့် ဉာဏ်နုသေးသိမ်သော ပုဂ္ဂိုလ်တို့ အလွယ်တကူ မသိရှိနိုင်သဖြင့် သင့်တင့်လွယ်ကူ သိမှတ်နားယူစေလိုသော ကရုဏာ စေတနာ ထက်သန်စွာ နှိုးဆော် အပ်ရကား- မြန်မာစာဖတ်တတ်သော ပုဂ္ဂိုလ်အစားစား ယောကျ်ားမိန်းမဟူသမျှတို့ နားလည်သိရှိ အဓိပ္ပာယ်မိအောင် နှိုက်နှိုက်ကျွတ်ကျွတ် စကားလွတ် မရှိစေပဲ ဥပမာ, ဥပမေယျ တို့ဖြင့် တင့်တယ်စွာ တန်ဆာဆင်၍ အဖြေအဖြစ်ဖြင့် "ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒဒီပနီ" ကျမ်းကို ရေးသား ပြုစုတော်မူပေသည်။

ရှင်လန်းကြည်သာ
ဇွဲ၏စေတနာ

ဓမ္မကထိက ဆရာတော်များနှင့် ဓမ္မယောဂီ အလီလီတို့သည် ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်နှင့် စပ်သမျှ ဟိုကျမ်း ဒီကျမ်း အချိန်မပန်းစေရ ဇွဲ၏ စေတနာဖြင့် ကျေးဇူးရှင်ဆရာတော်ဘုရားကြီး၏ "ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ ဒီပနီ" ကျမ်းကို သေသပ်ထည်ဝါ ခန့်ညားစွာဖြင့် ကျွန်ုပ်တို့ ဇွဲစာပေရိပ်မြုံနှင့် ဇွဲပုံနှိပ်တိုက်က စက်တင်ပုံနှိပ်အပ်ပါသတည်း။

သာသနဓဇ သိရီပဝရ ဝံသာစရိယ
ဦးဘုန်းကျော်

www.dhammaransi.com

မာတိကာ

ဦးရေ	အကြောင်းအရာ	စာမျက်နှာ
၁။	နိဒါန်း	(က)
	ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ် အကျဉ်းချုပ်အရာဒိဋ္ဌိများ	
၂။	မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိအကျဉ်း	၁
၃။	နိယတမိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ ၃-ပါး	၂
၄။	၆၂-ပါးသော မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ	၂
၅။	သက္ကာယဒိဋ္ဌိ ၂၀	၂
၆။	သက္ကာယဒိဋ္ဌိ ငရဲမီးပါရှိနေပုံ	၆
၇။	သုတ္တန်ပါဠိတော်လာ ဒိဋ္ဌိ ၃-ပါး	၁၃
၈။	သက္ကာယဒိဋ္ဌိသည် ခပ်သိမ်းသော ဒိဋ္ဌိတို့၏ အမြစ်မူလဖြစ်ပုံ	၁၄
	ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ် ပါဠိအနက်	
၉။	ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ် ဥဒ္ဒေသပါဠိတော်	၂၀
၁၀။	ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ် နိဒ္ဒေသပါဠိတော်	၂၀
၁၁။	ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ် ဥဒ္ဒေသပါဠိတော်အနက်	၂၄
၁၂။	ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ် နိဒ္ဒေသပါဠိတော်အနက်	၂၅
	ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ် ပုဂ္ဂိုလ်လက္ခဏာများ	
၁၃။	အဝိဇ္ဇာပစ္စယာ သင်္ခါရာ-ပြဆိုသော ပဌမပုဂ္ဂိုလ်လက္ခဏာ	၄၅
၁၄။	သင်္ခါရပစ္စယာ ဝိညာဏံ-ပြဆိုသော ဒုတိယပုဂ္ဂိုလ်လက္ခဏာ	၄၅
၁၅။	ဝိညာဏပစ္စယာ နာမရူပံ-ပြဆိုသော တတိယပုဂ္ဂိုလ်လက္ခဏာ	၄၆

www.dhammaransi.com

ဦးစေရ	အကြောင်းအရာ	စာမျက်နှာ
၁၆။	နာမရူပပစ္စယာ သဠာယတနံ-ပြဆိုသော စတုတ္ထပျို့လင်္ကာ	၃၆
၁၇။	သဠာယတနပစ္စယာ ဖဿော-ပြဆိုသော ပဉ္စမပျို့လင်္ကာ	၃၇
၁၈။	ဖဿပစ္စယာ ဝေဒနာ-ပြဆိုသော ဆဋ္ဌပျို့လင်္ကာ	၃၇
၁၉။	ဝေဒနာပစ္စယာ တဏှာ-ပြဆိုသော သတ္တမပျို့လင်္ကာ	၃၈
၂၀။	တဏှာပစ္စယာ ဥပါဒါနံ-ပြဆိုသော အဋ္ဌမပျို့လင်္ကာ	၃၈
၂၁။	ဥပါဒါနပစ္စယာ ဘဝေါ-ပြဆိုသော နဝမပျို့လင်္ကာ	၃၈
၂၂။	ဘဝပစ္စယာ ဇာတိ-ပြဆိုသော ဒသမပျို့လင်္ကာ	၃၉
၂၃။	ဇာတိပစ္စယာ ဇရာမရဏံ-ပြဆိုသောဧကာဒသမပျို့လင်္ကာ	၃၉
၂၄။	သောက ပရိဒေဝ ဒုက္ခ ဒေါမနဿုပါယာသာ သမ္ဘဝန္တိ ပြဆိုသော ဒွါဒသမပျို့လင်္ကာ	၄၀
၂၅။	ဧဝမေတဿ ကေဝလဿ ဒုက္ခက္ခန္ဓဿ သမုဒယော ဟောတိ-ပြဆိုသော တေရသမပျို့လင်္ကာ	၄၀

ပျို့လင်္ကာအဖြေများ

၂၆။	ဗောဓိရတနာ-ချီ ပဌမပျို့လင်္ကာအဖြေ	၄၀
၂၇။	ဝင့်ခင်းဝင့်နွယ်-ချီ ဒုတိယပျို့လင်္ကာအဖြေ	၄၈
၂၈။	ခြောက်ပါးဝိညာဉ်-ချီ တတိယပျို့လင်္ကာအဖြေ	၅၂
၂၉။	ထင်ရှားစေ့စုံ-ချီ စတုတ္ထပျို့လင်္ကာအဖြေ....	၆၁
၃၀။	ခါတ်မှုန်အကြည်-ချီ ပဉ္စမပျို့လင်္ကာအဖြေ	၆၆
၃၁။	ဖဿခြောက်မည်-ချီ ဆဋ္ဌပျို့လင်္ကာအဖြေ	၇၅
၃၂။	သုခဝေဒနာ-ချီ သတ္တမပျို့လင်္ကာအဖြေ	၈၄
၃၃။	တဏှာခြောက်မည်-ချီ အဋ္ဌမပျို့လင်္ကာအဖြေ	၉၅
၃၄။	စွမ်းရည်ပြင်းထန်-ချီ နဝမပျို့လင်္ကာအဖြေ	၁၀၄
၃၅။	ဘဝစွမ်းရေ-ချီ ဒသမပျို့လင်္ကာအဖြေ	၁၀၉
၃၆။	သန္ဓေဇာတိ-ချီ ဧကာဒသမပျို့လင်္ကာအဖြေ	၁၁၅
၃၇။	သန္ဓေဇာတိ-ချီ ဒွါဒသမပျို့လင်္ကာအဖြေ	၁၃၈
၃၈။	ဝဋ်သံသရာ-ချီ တေရသမပျို့လင်္ကာအဖြေ	၁၄၀

www.dhammaransi.com

ဦးရေ	အကြောင်းအရာ	စာမျက်နှာ
	ပဋိလောမ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ် နိဿယ	
၃၉။	ပဋိလောမပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်ပါဠိတော်	၁၅၉
၄၀။	ပဋိလောမပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်အနက်	၁၅၉
	ပဋိလောမ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ် အဓိပ္ပာယ်	
၄၁။	အဝိဇ္ဇာကင်းပြတ်၍ ဝိဇ္ဇာအလင်းခေတ်ဖြစ်ပုံ	၁၆၁
၄၂။	မဖောက်မပြန် အမှန်သစ္စာဖြစ်ပုံ	၁၆၃
၄၃။	အသိနှင့်ထောက်-သတိနောက်ဖြစ်ပုံ	၁၆၅
၄၄။	အာဂန္တုက, အာဝါသိက အဝိဇ္ဇာ ၂-မျိုး	၁၆၈
၄၅။	သင်္ခါရမှုကြီးဖြစ်ပေါ်ပုံ	၁၇၅
၄၆။	နိဗ္ဗာနခေတ်ကြီးအကြောင်း	၁၈၅
၄၇။	နိရောဓခေတ်ကြီး၏ ဂုဏ်ကျက်သရေ	၁၉၈
၄၈။	နိဂုံး	၂၀၃

မာတိကာ ပြီးပြီ။

www.dhammaransi.com

ကျေးဇူးရှင် လယ်တီဆရာတော် ဘုရားကြီး

စီရင်တော်မူအပ်သော ကျမ်းစာများ

၁။ အနုတ္တဒီပနီ။
၂။ အနုတ္တပုဋ္ဌာနဝိသဇ္ဇနာ။
၃။ အနတ္တ ဝိဘာဝနီ ပါဌ် နိဿယ။
၄။ အနတ္တာနိသံသ။
၅။ အနတ္တ ဒီပနီကျမ်းသစ်။
၆။ အနုဒီပနီပါဌ်။
၇။ အမိန့်တော်ပြန်တမ်း။
၈။ အလင်းကျမ်း။
၉။ အန္တရာယ်ကင်းဘုရားရှိခိုး အကျဉ်းအကျယ်။
၁၀။ အန္တရာယ်ကင်းပဋ္ဌာနနယ ကမ္မဝါ။
၁၁။ အာဇီဝဋ္ဌမက အဆုံး အဖြတ်။
၁၂။ အာနာပါနဒီပနီ။
၁၃။ အာဝေနိက ဂုဏ် တော် ပါဌ် နိဿယ။
၁၄။ အာဟာရဒီပနီ။
၁၅။ ဣဏပရိဘောဂ ဝိနိစ္ဆယ။
၁၆။ ဥပသမ္ပဒ ဝိနိစ္ဆယ။
၁၇။ ဥရောပအလင်းပြကျမ်း။
၁၈။ ဥတ္တမ ပုရိသဒီပနီ။
၁၉။ ကမ္မဋ္ဌာန ဒီပနီ။
၂၀။ ကမ္မဋ္ဌာန်းကျမ်းကြီး။
၂၁။ ခရစ်ယာန်ပုစ္ဆာ အဖြေ ကျမ်း။
၂၂။ ခန္ဓာ အာယတန ဓာတ် သစ္စာလင်္ကာကျမ်း။
၂၃။ ဂမ္ဘီရကဗျာကြီး။
၂၄။ ဂမ္ဘီရကဗျာ ဒီပနီပါဌ်။
၂၅။ ဂါရဝ ဝိနိစ္ဆယပါဌ်။
၂၆။ ဂုဏ်တော် ၉-ပါးနှင့် ဘာဝနာ ၄၀။
၂၇။ ဂေါဏသုရာ ဒီပနီ။
၂၈။ စတုသစ္စ ဒီပနီ။
၂၉။ စက်ပရိတ်တော်ကြီး။
၃၀။ စေတိယင်္ဂဏဝိနိစ္ဆယ။
၃၁။ ဆဋ္ဌကမ္မ ဒီပနီ ပါဌ် နိဿယ။
၃၂။ ဒါနာဒိ ဒီပနီ။
၃၃။ ဓိဿသန ဝိနိစ္ဆယ။
၃၄။ ဒွန်ရဟန်းကမ္မဝါ။
၃၅။ ဓမ္မဒီပနီ။
၃၆။ ဓမ္မ စကြာ နှင့် အနတ္တ လက္ခဏ သုတ် ပါဠိတော် နိဿယ။
၃၇။ ဓာတ် ကမ္မဋ္ဌာန်း ကျမ်းသစ်။
၃၈။ နိယာမ ဒီပနီ။
၃၉။ နိရုတ္တိ ဒီပနီပါဌ်။
၄၀။ နိရုတ္တိဒီပနီ နိဿယ။
၄၁။ နိဂ္ဂဟသြဝါဒကထာ။
၄၂။ နိဗ္ဗာန ဒီပနီ။

www.dhammaransi.com

၄၃။ နိဗ္ဗာနဝိသဇ္ဇနာ။

၄၄။ နိဗ္ဗာနမဂ္ဂဒီပနီ။

၄၅။ နိုင်ငံတွင်း-လယ်တီ ပုစ္ဆာ အဖြေပေါင်းချုပ်။

၄၆။ နိုင်ငံခြား-လယ်တီပုစ္ဆာ အဖြေပေါင်းချုပ်။

၄၇။ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ် ဒီပနီ။

၄၈။ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ် အကျဉ်းလင်္ကာ။

၄၉။ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်အကောက်။

၅၀။ ပဋ္ဌာနုဒ္ဒေသဒီပနီ ပါဌ်နိဿယ။

၅၁။ ပဋ္ဌာန နိဒ္ဒေသပါဌ်။

၅၂။ ပဓာနသုတ် ပါဠိတော် နိဿယသစ်။

၅၃။ ပရမတ္ထဒီပနီပါဌ်။

၅၄။ ပရမတ္ထဒီပနီ နိဿယ (ပ-ဒု)

၅၅။ ပရမတ္ထ သံခိပ်ကျမ်း။

၅၆။ ပရိဝါသ် ကမ္မဝါ။

၅၇။ ပဉ္စသီလ ဝိနိစ္ဆယ။

၅၈။ ပဉ္စင်္ဂဒီပနီ ပါဌ်။

၅၉။ ပုဏ္ဏောဝါဒ ကမ္မဋ္ဌာန်း။

၆၀။ ပြင်သစ် ပုစ္ဆာ ဝိသဇ္ဇနာ ကျမ်း။

၆၁။ ပါရမီဒီပနီ။

၆၂။ ဗုဒ္ဓ ဘာသာ, ဗြာဟ္မဏ ဘာသာ - ဘာသာ ရှင်းလင်းချက်။

၆၃။ ဗောဓိပက္ခိယဒီပနီ။

၆၄။ ဘယဝိနာသကဒီပနီ။

၆၅။ ဘာဝနာဒီပနီ။

၆၆။ ဘာသာရေးလယ်တီပုစ္ဆာ အဖြေပေါင်းချုပ်။

၆၇။ မဟာသရဏဂုံကြီး ပါဌ်နိဿယ။

၆၈။ မဟာသယနဒီပနီ။

၆၉။ မဟောသဓာကျေးစေခန်းရတု။

၇၀။ မင်္ဂလသုတ် ပါဠိတော် နိဿယ။

၇၁။ မဂ္ဂင်ဒီပနီ။

၇၂။ မူလပရိယာယ သုတ္တတ္ထဒီပနီ။

၇၃။ မိုးပရိတ်တော်ကြီးနှင့် မိုးကမ္မဝါ။

၇၄။ ရှပ်ပွား ဆင်းတု ပုစ္ဆာ အဖြေ။

၇၅။ ရုပ်ပိုင်း အကျဉ်းနှင့် သုတ်ပါဠိတော်။

၇၆။ ရူပဒီပနီ။

၇၇။ ရောဂန္တရ ဒီပနီ။

၇၈။ လက္ခဏ ဒီပနီ။

၇၉။ လက္ခဏာတော်ကြီး ဘုရားရှိခိုး။

၈၀။ လန်ဒန်ဒေဝီပုစ္ဆာ ဝိသဇ္ဇနာ ပါဌ်နိဿယ။

၈၁။ ဝဿ ဝါသိက ပုစ္ဆာ ဝိသဇ္ဇနာ။

www.dhammaransi.com

၇၂။ ဝိနယ သံခိပ်ကျမ်း။
၇၃။ ဝိကာလ ဘောဇန အဆုံး အဖြတ်။
၇၄။ ဝိနိစ္ဆယ သူစိကျမ်း။
၇၅။ ဝိပဿနာ ဒီပနီ။
၇၆။ ဝိရတိ သီလဝိနိစ္ဆယ။
၇၇။ ဝိဝဋ္ဋဒီပနီ။
၇၈။ ဝိဇ္ဇာမဂ္ဂ ဒီပနီ။
၇၉။ သရဏဂုံ ဝိနိစ္ဆယ ကျမ်းသစ်။
၈၀။ သသင်္ခါရ အသင်္ခါရ ဝိနိစ္ဆယ။
၈၁။ သင်ပုံးကြီးသံခိပ်။
၈၂။ သစ္စတ္ထ ဒီပနီ။
၈၃။ သတ္တ ဌာန ကောသလ္လ ဒီပနီ။
၈၄။ သတ်ပုံသံခိပ်။
၈၅။ သဒ္ဒသံခိပ်ကျမ်း။
၈၆။ သာသနဒါယဇ္ဇ ဒီပနီ။
၈၇။ သာသန ဝိသောဓနီ။
၈၈။ သာသနသမ္ပတ္တိ။
၈၉။ သိက္ခာဂါရဝ ဝိနိစ္ဆယ။
၁၀၀။ သီလ ဝိနိစ္ဆယ။
၁၀၁။ သုကုမာရ ဒီပနီ။
၁၀၂။ သောမနဿုပေက္ခာ ဒီပနီ။
၁၀၃။ သံဝေဂ လေးချိုးနှင့် အဓိပ္ပါယ်။

www.dhammaransi.com

ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒဒီပနီ

နမော တဿ ဘဂဝတော အရဟတော သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿ။

ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ် အချက်အရာ ဒိဋ္ဌိများ

အနာနှင့်ဆေး-သင့်အောင်ပေးမှု။ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်ဒေသနာတော်၏ အချက်ကို ရှေးဦးစွာ ပြဆိုပေအံ့၊ ဆေးနည်းကို များစွာ သိသော်လည်း အနာ၏ လက္ခဏာကို မသိခဲ့လျှင် အကျိုး မထွန်းကားလှ၊ အနာ၏ လက္ခဏာကိုသိမှ သူ့အနာနှင့်သူ့ဆေး နေရာကျပေး၍ အကျိုးထွန်းကားရာ သကဲ့သို့ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်ဒေသနာ-ဟူသော အမြိုက်ဆေးကြီး၏ အချက်အရာ ကိလေသာ-ဟူသော အနာဝိသေသကို သိအပ်၏၊ ကိလေသာ-ဟူသော အနာဝိသေသ ဆိုသည်ကား-အကျဉ်းအားဖြင့် ဒိဋ္ဌိ, ဝိစိကိစ္ဆာ ၂-ပါးတည်း၊ အကျယ်အားဖြင့် ဒိဋ္ဌိသည် နိယတမိစ္ဆာဒိဋ္ဌိကြီး ၃-ပါး, မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ ၆၂-ပါး, သက္ကာယဒိဋ္ဌိ ၂၀, ဤမှတပါး လောက၌ ရှိရှိသမျှသော ဒိဋ္ဌိစု၊ ဤအလုံးစုံသော ဒိဋ္ဌိမျိုးတို့သည် ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ် ဒေသနာ၏ အချက်အရာ အနာမျိုးတို့ပေတည်း၊ ဝိစိကိစ္ဆာသည်လည်း အဘိဓမ္မာ၌ လာသော ဝိစိကိစ္ဆာ ၈-ပါး, သုတ္တန်တို့မှာလာသော ဝိစိကိစ္ဆာ ၁၆-ပါး၊

www.dhammaransi.com

ဤဝိစိကိစ္ဆာစု ယုံမှားမှုတို့သည် ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ် ဒေသနာ၏ အချက်အရာ အနာမျိုးစုပေတည်း၊ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ် တရားကို သိသောဉာဏ်သည် ထိုဒိဋ္ဌိ, ဝိစိကိစ္ဆာ အနာမျိုးတို့ကို ပယ်ဖျောက်နိုင်၏။

နိယတမိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ ၃-ပါး။ နိယတ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိကြီး ၃-ပါး ဆိုသည်ကား နတ္ထိကဒိဋ္ဌိ, အဟေတုက, အကိရိယဒိဋ္ဌိ ဤသုံးပါးတည်း၊ နတ္ထိကဒိဋ္ဌိဆိုသည်ကား-သတ္တဝါတို့ကို ကောင်းကျိုး မကောင်းကျိုးကို ပေးတတ်သော ကုသိုလ်ကံ, အကုသိုလ်ကံ-ဟူ၍ မရှိဟု ယူခြင်းသည် နတ္ထိကဒိဋ္ဌိမည်၏၊ အဟေတုကဒိဋ္ဌိ ဆိုသည်ကား-သတ္တဝါတို့မှာ ရှေးအကြောင်းဟူ၍ မရှိဟုယူခြင်းသည် အဟေတုကဒိဋ္ဌိမည်၏၊ အကိရိယဒိဋ္ဌိဆိုသည်ကား ကောင်းမှုကိုပြုသော်လည်း ကောင်းမှု-ဟူ၍ မဖြစ်, မကောင်းမှုကိုပြုသော်လည်း မကောင်းမှု-ဟူ၍ မဖြစ်ဟု ယူခြင်းသည် အကိရိယ ဒိဋ္ဌိ မည်၏၊ ကံနှင့်ကံ၏ အကျိုးကို လုံးလုံးပယ်သော ဒိဋ္ဌိကြီး ၃-ပါးတည်း၊ ဤဒိဋ္ဌိကြီး ၃-ပါးကိုသန်သန်ယူသောသူသည် သေသည်၏အခြားမဲ့၌ ငရဲသို့သာ အမြဲကျ၏၊ ဤဒိဋ္ဌိကို မစွန့်သမျှ ကာလပတ်လုံး ငရဲ၌သာ ဘဝအဆက်ဆက်ဖြစ်၏၊ ကမ္ဘာပျက်၍မှ မလွတ်ရ၊ ကံ, ကံ၏အကျိုးကို ယုံကြည်သောလူမျိုးတို့မှာ ဤဒိဋ္ဌိကြီး ၃-မျိုးမရှိကြ၊ ကံ, ကံ၏အကျိုးကို ယုံကြည်မှု မည်သည် ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်ကို သိသော ဉာဏ်၌ တစိတ်အားဖြင့် ပါဝင်၏။

၆၂ ပါးသော မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ။ ၆၂-ပါးသော မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိမျိုးတို့သည်လည်း လူသာမန်တို့၌ဖြစ်သော ဒိဋ္ဌိမျိုး မဟုတ်ကုန်၊ အပါယ်ပဋိသန္ဓေကို ပေးနိုင်သော ဒိဋ္ဌိမျိုးလည်း မဟုတ်ကုန်၊ ထိုအယူကို မစွန့်သမျှ သံသရာမှ မလွတ်နိုင်ရုံသာ ရှိ၏၊ သဿတ ဒိဋ္ဌိ ၄၄-ပါး, ဥစ္ဆေဒဒိဋ္ဌိ ၁၈-ပါး၊ ၂-စုပေါင်း ၆၂-ပါး ဖြစ်၏၊ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်ကို သိမှ ထိုဒိဋ္ဌိမျိုးကို လွန်နိုင်သည်၊ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ် ကို မသိလျှင် ဒိဋ္ဌိတို့၏အတွင်းမှာ နေရသည်။

သက္ကာယဒိဋ္ဌိ-၂၀။ သက္ကာယဒိဋ္ဌိ ၂၀-ဆိုသည်ကား-အန္ဓပုထုဇဉ်လူမြင်တိုင်းမှာ ရှိကြသော ဒိဋ္ဌိ ၂၀-ပေတည်း၊ ရူပက္ခန္ဓာ၌ စွဲလမ်းသော ဒိဋ္ဌိ ၄-ပါး,ဝေဒနာက္ခန္ဓာ၌ ၄-ပါး,သညာက္ခန္ဓာ၌ ၄-ပါး,သင်္ခါရက္ခန္ဓာ၌ ၄-ပါး, ဝိညာဏက္ခန္ဓာ၌ ၄-ပါး, ပေါင်း ၄-ပါး ၅-လီ ၂၀-ဖြစ်၏။

www.dhammaransi.com

(က) ၁–ရူပံ အတ္တတော သမနုပဿတိ၊ ၂-ရူပဝန္တံ ဝါ အတ္တာနံ ၃–အတ္တနိ ဝါ ရူပံ၊ ၄–ရူပသ္မိံ ဝါ အတ္တာနံ။

(ခ) ၁–ဝေဒနံ အတ္တတော သမနုဿတိ၊ ၂–ဝေဒနာဝန္တံ ဝါ အတ္တာနံ၊ ၃-အတ္တနိ ဝါ ဝေဒနံ၊ ၄–ဝေဒနာယ ဝါ အတ္တာနံ။

(ဂ) ၁–သညံ အတ္တတော သမနုပဿတိ၊ ၂–သညာဝန္တံ ဝါ အတ္တာနံ၊ ၃–အတ္တနိ ဝါ သညံ၊ ၄–သညာယ ဝါ အတ္တာနံ။

(ဃ) ၁–သင်္ခါရေ အတ္တတော သမနုပဿတိ၊ ၂–သင်္ခါရဝန္တံ ဝါ အတ္တာနံ၊ ၃–အတ္တနိ ဝါ သင်္ခါရေ၊ ၄–သင်္ခါရေသု ဝါ အတ္တာနံ။

(င) ၁–ဝိညာဏံ အတ္တတော သမနုပဿတိ၊ ၂–ဝိညာဏဝန္တံ ဝါ အတ္တာနံ ၃–အတ္တနိ ဝါ ဝိညာဏံ၊ ၄–ဝိညာဏသ္မိံ ဝါ အတ္တာနံ။

(ဓမ္မသင်္ဂဏီပါဠိတော်)

၁–ရူပံ၊ ရုပ်ကို။ အတ္တတော၊ ကိုယ်ဟူ၍။ သမနုပဿတိ၊ စွဲမြဲထင်မြင်၏။ ၂–အတ္တာနံ ဝါ၊ ကိုယ်ကိုမူလည်း။ ရူပဝန္တံ၊ ရုပ်ရှိ၏ဟူ၍။ သမနုပဿတိ၊ စွဲမြဲထင်မြင်၏။ ၃–အတ္တနိ ဝါ၊ ကိုယ်၌မူလည်း။ ရူပံ၊ ရုပ်ကို။ သမနုပဿတိ၊ စွဲမြဲထင်မြင်၏။ ၄–ရူပသ္မိံ ဝါ၊ ရုပ်၌မူလည်း။ အတ္တာနံ၊ ကိုယ်ကို။ သမနုပဿတိ၊ စွဲမြဲထင်မြင်၏။

(နောက်ခန္ဓာ ၄–ပါးတို့မှာလည်း ဤနည်းအတိုင်း အနက်ဆိုလေ။)

ရုပ် ၂၈-ပါး သရုပ်။ ပထဝီ, အာပေါ, တေဇော, ဝါယော မဟာဘုတ် ၄-ပါး၊ စက္ခု, သောတ, ဃာန, ဇိဝှာ, ကာယ, ဟဒယ ဝတ္ထုရုပ် ၆-ပါး၊ ရူပ, သဒ္ဒ, ဂန္ဓ, ရသ, ဖောဋ္ဌဗ္ဗ ဂေါစရရုပ် ၅-ပါး၊ ဣတ္ထိဘာဝ,ပုရိသဘာဝ ဘာဝရုပ် ၂-ပါး၊ အသက်ဟူသော ဇီဝိတရုပ် ၁၊ ဩဇာဟူသော အာဟာရရုပ် ၁၊ အာကာသ ဟူသော ပရိစ္ဆေဒရုပ် ၁၊ ကိုယ်အင်္ဂါ လှုပ်ရှားခြင်း အမူအရာ ဟူသော ကာယဝိညတ်, အသံ အင်္ဂါ လှုပ်ရှားခြင်း အမူအရာ ဟူသော ဝစီဝိညတ်၊ ဝိညတ်ရုပ် ၂-ပါး၊ ပေါ့ပါးခြင်းအမူအရာဟူသော လဟုတာရုပ်, နူးညံ့ခြင်းအမူအရာဟူသော မုဒိတာရုပ်, ရုပ်တို့၏ အမှု၌ လျော်ကန်ခြင်း ဟူသော ကမ္မညတာရုပ်၊ ဤကား ဝိကာရရုပ် ၃-ပါး၊ ရုပ်တို့၌ ဖြစ်ပွားခြင်း ဟူသော ဥပစယရုပ်,

www.dhammaransi.com

အစဉ်တည်ခြင်း ဟူသော သန္တတိရုပ်, အိုမင်းရင့်ဆွေးခြင်း ဟူသော ဇရတာရုပ်, ပျက်ဆုံးကွယ်ပခြင်း ဟူသော အနိစ္စတာရုပ်၊ ဤကား လက္ခဏရုပ် ၄-ပါး။

ဤ ပြဆိုခဲ့ပြီးသော ရုပ်စုတွင် ဖောဋ္ဌဗ္ဗ ဆိုသည်ကား ပထဝီ, တေဇော, ဝါယော ဟူသော မဟာဘုတ် ၃-ပါးကိုပင် ခေါ်သည်။ ထို့ကြောင့် ဖောဋ္ဌဗ္ဗအတွက်နှင့် ရုပ်အရေအတွက် မတိုးရ၊ ရုပ် ၂၈-ခု ဖြစ်၏။

ရုပ်၌ **သက္ကာယ ၁၁၂**။ အနမတဂ္ဂ သံသရာကမ္ဘာ အဆက်ဆက် စကြဝဠာအနန္တ, သတ္တဝါအနန္တ, မြေကြီး, မြင်းမိုရ်, သတ္တရဘန်, သမုဒ္ဒရာ, နေ, လ, နက္ခတ်တာရာ, နတ်ပြည် ၆-ထပ်, အကနိဋ္ဌတိုင် အောင်သော ပြဟ္မာစသော အလုံးစုံကို အကုန်သတ္တုချသော် ရုပ်အဖို့ အားဖြင့် ၂၈-ခုသော ဓာတ်သား အမှုန်ရ၏၊ ရုပ်၌ သက္ကာယဒိဋ္ဌိ ၄-ပါးကို ဟောတော်မူသောကြောင့် ရုပ် ၂၈-ခုကိုတည်၍ သက္ကာယဒိဋ္ဌိ ၄-ပါးနှင့်မြှောက် ပွားသည်ရှိသော် ရုပ်၌ သက္ကာယဒိဋ္ဌိပေါင်း ၁၁၂-ပါး ဖြစ်၏။

ဝေဒနာ၌ သက္ကာယ-၇၂။ ဝေဒနာက္ခန္ဓာ၌ စက္ခုသမ္ဖဿဇာ ဝေဒနာ, သောတသမ္ဖဿဇာ ဝေဒနာ, ဃာနသမ္ဖဿဇာ ဝေဒနာ, ဇိဝှာ သမ္ဖဿဇာ ဝေဒနာ, ကာယသမ္ဖဿဇာ ဝေဒနာ, မနောသမ္ဖဿဇာ ဝေဒနာ-ဟူ၍ ဝေဒနာအပြား ၆-ပါး၊ ၎င်း ၆-ပါးကို သုခ, ဒုက္ခ, ဥပေက္ခာ ၃-ပါးနှင့် မြှောက်ပွားသည်ရှိသော် ဝေဒနာ ၁၈-ပါး ဖြစ်၏၊ ၎င်း ဝေဒနာ ၁၈-ပါးကို သက္ကာယဒိဋ္ဌိ ၄-ပါးနှင့် မြှောက်ပွားသည် ရှိသော် ဝေဒနာက္ခန္ဓာ၌ သက္ကာယဒိဋ္ဌိပေါင်း ၇၂-ပါး ဖြစ်၏။

သညာ၌ သက္ကာယ-၂၄။ သညာက္ခန္ဓာ၌ ရူပသညာ, သဒ္ဒသညာ, ဂန္ဓသညာ, ရသသညာ, ဖောဋ္ဌဗ္ဗသညာ, ဓမ္မသညာ-ဟူ၍ အာရုံ၏ အပြားအားဖြင့် သညာ ၆-ပါးဖြစ်၏၊ ၎င်းသညာ ၆-ပါးကို သက္ကာယဒိဋ္ဌိ ၄-ပါးနှင့် မြှောက်ပွားသည်ရှိသော် သညာက္ခန္ဓာ၌ သက္ကာယဒိဋ္ဌိပေါင်း ၂၄-ပါး ဖြစ်သည်။

သင်္ခါရ၌သက္ကာယ-၂၄။ သင်္ခါရက္ခန္ဓာ၌ အဘိဓမ္မာနည်းအားဖြင့် သင်္ခါရက္ခန္ဓာအပြား ၅၀-ရှိသည်တွင်စေတနာတခုကို ပဓာနပြု၍ ဆိုသည် ရှိသော် ရူပသဉ္စေတနာ, သဒ္ဒသဉ္စေတနာ, ဂန္ဓသဉ္စေတနာ, ရသသဉ္စေတနာ

www.dhammaransi.com

ဖောဋ္ဌဗ္ဗသဉ္စေ တနာ, ဓမ္မသဉ္စေတနာ-ဟူ၍ အာရုံ၏အပြားအားဖြင့်သင်္ခါရ ၆-ပါးဖြစ်၏၊ ၎င်းသင်္ခါရ ၆-ပါးကို သက္ကာယဒိဋ္ဌိ ၄-ပါးနှင့်မြှောက်ပွားသည်ရှိသော် သင်္ခါရက္ခန္ဓာ၌ သက္ကာယဒိဋ္ဌိပေါင်း ၂၄-ပါး ဖြစ်၏။

ဝိညာဏ်၌ သက္ကာယ—၂၄။ ဝိညာဏက္ခန္ဓာ၌ စက္ခုဝိညာဏ်, သောတဝိညာဏ်, ဃာနဝိညာဏ်, ဇိဝှာဝိညာဏ်, ကာယဝိညာဏ်, မနောဝိညာဏ် ဟူ၍ ဒွါရ၏ အပြားအားဖြင့် ဝိညာဏ် ၆-ပါးဖြစ်၏။ ၎င်းဝိညာဏ် ၆-ပါးကို သက္ကာယဒိဋ္ဌိ ၄-ပါးနှင့် မြှောက်ပွားသည်ရှိသော် ဝိညာဏက္ခန္ဓာ၌ သက္ကာယဒိဋ္ဌိ ၂၄-ပါး ဖြစ်၏။

သူသူငါငါဟု ယုံ-အမြဲတွယ်။ ဤသို့လျှင် ရူပက္ခန္ဓာ၌ သက္ကာယ ဒိဋ္ဌိ ၁၁၂ ပါး, ဝေဒနာက္ခန္ဓာ၌ ၇၂-ပါး, သညာက္ခန္ဓာ၌ ၂၄-ပါး, သင်္ခါရက္ခန္ဓာ၌ ၂၄-ပါး, ဝိညာဏက္ခန္ဓာ၌ ၂၄-ပါး၊ ငါးရပ်လုံးကို ပေါင်းသည်ရှိသော် တဃောက်, တဃောက်သောသူမှာ သက္ကာယဒိဋ္ဌိ ပေါင်း ၂၅၆-ပါး ဖြစ်၏။ ဤ ၂၅၆-ပါးသော သက္ကာယဒိဋ္ဌိသည် လူ, နတ်, ဗြဟ္မာ ပုထုဇဉ်သတ္တဝါမှာ ဖြစ်ခဲလရာရာ အမြဲပါ၏။

သံသရာဝဲဂယက်-သူ့စနက်။ ငရဲကြီး ၈-ထပ်ဆိုသည်လည်း ဤ သက္ကာယဒိဋ္ဌိ၏ အပွားအစီးပင်တည်း။ ဥဿဒငရဲပေါင်း ၁၂၈-ထပ် ဆိုသည်၊ ဤသက္ကာယဒိဋ္ဌိ၏ အပွားအစီးပင်တည်း။ အသူရကာယ်ဆိုသည် လည်း ဤသက္ကာယဒိဋ္ဌိ၏ အပွားအစီးပင်။ ပြိတ္တာအမျိုးမျိုး, တိရစ္ဆာန် အမျိုးမျိုး ဆိုသည်လည်း ဤသက္ကာယဒိဋ္ဌိ၏ အပွားအစီးပင်။ ၆၂-ပါး သော မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိဆိုသည်လည်း ဤသက္ကာယဒိဋ္ဌိ၏ အပွားအစီးပင်။ ၃-ပါး သော နိယတမိစ္ဆာဒိဋ္ဌိကြီး ဆိုသည်လည်း ဤသက္ကာယဒိဋ္ဌိ၏ အပွားအစီး ပင်။ ဒုစရိုက်ဆယ်ပါးဆိုသည်လည်း ဤသက္ကာယဒိဋ္ဌိ၏ အပွားအစီးပင်။ ဤ ၂၅၆-ပါးသော သက္ကာယဒိဋ္ဌိကိုမပယ်နိုင်သေးသောပုထုဇဉ်သတ္တဝါ တို့သည် လူ့ပြည်မှာသဌေး,သူကြွယ်,ပဒေသရာဇ်,ကေရာဇ်,စကြာမန္ဓာတ် စည်းစိမ်ကို ရရှိခံစား၍ နေကုန်သော်လည်း ၎င်းထဲ့နှလုံးထဲမှာ ၂၅၆-ပါး သော သက္ကာယဒိဋ္ဌိ ငရဲမီး ဝင်းဝင်းတောက် ထိန်ထိန်ညီး အပြီးပါရှိ၍ နေကုန်၏။ ယခုနေ့သေလျှင် နက်ဖြန်အဝီစိမီးစာ ဖြစ်နိုင်ကုန်၏။ နတ်ပြည် ၆-ထပ်မှာ နတ်မင်း, သိကြားမင်းစည်းစိမ်ကို ရရှိခံစား၍ နေကုန်သော်

www.dhammaransi.com

လည်း ရင်ထဲ, နှလုံးထဲမှာ ၂၅၆-ပါးသော သက္ကာယဒိဋ္ဌိရေမီး ဝင်းဝင်းတောက် ထိန်ထိန်ညီး အပြီးပါရှိ၍နေကုန်၏။ ယခုနေ့စုတေလျှင် နက်ဖြန် အဝီစိမီးစာဖြစ်နိုင်ကုန်၏။ သုဒ္ဓါဝါသမှတပါးသော ရူပ, အရူပပြဟ္မာဘုံမှာ အပြဟ္မာမင်းစည်းစိမ်ကို ရရှိခံစား၍နေကုန်သော်လည်း ရင်ထဲ, နှလုံးထဲမှာ ၂၅၆-ပါးသော သက္ကာယဒိဋ္ဌိရေမီး ဝင်းဝင်းတောက် ထိန်ထိန်ညီး အပြီးပါရှိ၍ နေကုန်၏။ ယခုနေ့ စုတေလျှင် နက်ဖြန် အဝီစိမီးစာ ဖြစ်နိုင်ကုန်၏။

သက္ကာယဒိဋ္ဌိ ရေမီးပါရှိ၍နေပုံ

ရင်ထဲ,နှလုံးထဲမှာ ၂၅၆-ပါးသော သက္ကာယဒိဋ္ဌိရေမီး ဝင်းဝင်းတောက် ထိန်ထိန်ညီးအပြီးပါရှိ၍နေပုံများကိုထင်ရှားအောင်ပြဆိုဦးအံ့-

ရုပ်၌ငှရေမီးတောက်ပုံ။ရူပက္ခန္ဓာ၌ သက္ကာယဒိဋ္ဌိပေါင်း ၁၁၂-ပါးရှိသည်တွင် ပထဝီမှာ ၄-ပါး, အာပေါမှာ ၄-ပါး, တေဇောမှာ ၄-ပါး, ဝါယောမှာ ၄-ပါး, စက္ခုမှာ ၄-ပါး, သောတမှာ ၄-ပါးစသည်ဖြင့် ရုပ် ၂၈-ပါး အကုန်ဝေဖန်၍ သိအပ်၏။ ပထဝီမှာ သက္ကာယဒိဋ္ဌိ ရေမီး ၄ ချက်တောက်ပုံကို ရှေးဦးစွာပြဆိုပေအံ့။ ပထဝီဆိုသည်ကား မြေခတ်တည်း,ခတ်မြေဘည်း,ပရမတ်မြေတည်း၊မိမိတို့၏ကိုယ်ခန္ဓာခက်မာသည်ဟူ၍ရင်း၊ နူးညံ့သည်ဟူ၍ရင်း အများသိကြသော သဘောအခြင်းအရာမျိုးသည် ကိုယ်နှင့်ဒ ပြည့်ရှိကြ၏။ထိုအခြင်းအရာမျိုးသည် ပထဝီမည်၏, မြေခတ်မည်၏, ခတ်မြေမည်၏, ပရမတ်မြေမည်၏။ ထိုခတ်မြေကိုပင် ရံခါငါပြု၍ စွဲလမ်းပြောဆို၏။ ရံခါ ငါ့မှာခက်မာမှု, နူးညံ့မှုမှိသည်ကို ပြု၍ စွဲလမ်းပြောဆို၏။ရံခါငါ၌ ခက်မာမှု, နူးညံ့မှုမှိကိုသည်ပြု၍ စွဲလမ်းပြောဆို၏။ရံခါ ခက်မာမှု,နူးညံ့မှု၌ ငါမှိသည်ကိုပြု၍ စွဲလမ်းပြောဆို၏။

ထို ၄-ချက်တွင်ခက်မာမှု,နူးညံ့မှုကို ငါပြု၍စွဲလမ်းပြောဆိုသောအခါ ပထဝီ၌ '၁-ရူပံ အတ္တတော သမနုပဿတိ' ဟူသော သက္ကာယဒိဋ္ဌိရေမီးတောက်မှုဖြစ်၏။ ငါ့မှာခက်မာမှု, နူးညံ့မှုရှိသည်ကိုပြု၍ စွဲလမ်းပြောဆိုသောအခါပထဝီ၌ '၂-ရူပဝန္တံ ဝါ အတ္တာနံ သမနုပဿတိ' ဟူသော

www.dhammaransi.com

သက္ကာယဒိဋ္ဌိ ရေမီးတောက်မှုဖြစ်၏။ ငါ၌ ခက်မာမှု, နူးညံ့မှုရှိသည်ကို ပြု၍ စွဲလမ်း ပြောဆိုသောအခါ ပထဝီ၌ '၃-အတ္တနိ ဝါ ရူပံ သမနု-ပဿတိ' ဟူသော သက္ကာယဒိဋ္ဌိ ရေမီးတောက်မှုဖြစ်၏။ ရုံခါ ခက်မာမှု, နူးညံ့မှု၌ ငါမှီသည်ကိုပြု၍ စွဲလမ်းပြောဆိုသောအခါ ပထဝီ၌ '၄-ရူပသ္မိံ ဝါ အတ္တာနံ သမနုပဿတိ' ဟူသော သက္ကာယဒိဋ္ဌိ ရေမီးတောက်မှု ဖြစ်၏။

ပဌမစွဲလမ်းချက်မှာ ခက်မာမှု, နူးညံ့မှုကိုပင် ငါပြု၍ စွဲလမ်းသည်။ ငါနှင့် ခက်မာမှု, နူးညံ့မှုကို တခုတည်း ယူသည်၊ နောက် ၃-ချက်မှာ ငါတခြား,ခက်မာမှု, နူးညံ့မှု တခြားထား၍ စွဲလမ်းသည်။ ၁-ငါသီလရှိသည်။ ၂-ငါ၌ သီလတည်သည်။ ၃-သီလ၌ ငါတည်သည် ဟူသော စကား ၃-ရပ်ကဲ့သို့တည်း။ ၁-ငါသည် ရွှေ, ငွေ ဥစ္စာ ရှိသည် ဖြစ်၏။ ၂-ငါ၌ ရွှေ, ငွေ ဥစ္စာတည်၏။ ၃-ရွှေ, ငွေ, ဥစ္စာ၌ ငါမှီ၏ ဟူသော စကား ၃-ရပ်ကဲ့သို့ ဂုဏ်တည်း။ ငါသည်ပင် ရွှေ, ငွေ တည်းဟု ငါနှင့် ရွှေ,ငွေတခုတည်းယူသော ပဌမအချက်ကား ရွှေ,ငွေ၌ မရ။ ငါနှင့် တခြားစီထား၍ ယူသော နောက်အချက်သည်သာ အပ ဥစ္စာစု၌ ရ၏။ သီလဥပမာ၌ကား ၄-ချက်ပင် ရ၏။ ငါသည် သူ့ အသက်ကို သတ်ခြင်းမှ ကြဉ်ရှောင်၏ဟု စွဲလမ်းထင်မြင် ပြောဆိုမှုကား ငါနှင့်သီလကို တခုတည်းယူသော သက္ကာယဒိဋ္ဌိတည်း။ ငါသည် သီလ ရှိသောသူတည်း။ ငါ၌ သီလတည်၏။ သီလ၌ ငါတည်၏ဟု ထင်မြင် ပြောဆိုမှုကား ငါနှင့်သီလကို တခြားစီထား၍ ပြောဆိုမှုတည်း။ အခွဲ အခြမ်းခက်ခဲသော အရာဖြစ်၍ ဥပမာနှင့် ပြလိုက်သည်။

အကြမ်းအားဖြင့် ပြဆိုသော် - မိမိကိုယ်မှာ ကေသာ, လောမာ, နခါ, ဒန္တာ, စသည်ဖြင့် ပထဝီကောဋ္ဌာသ ၂၀-ရှိသည်တွင် ဆံပင်သည် ပင်လျှင် ငါ,အရေ သည်ပင်လျှင် ငါ,အသားအရိုး သည်ပင်လျှင် ငါ-ဟု ထင်မြင် စွဲလမ်းပြောဆိုမှုကား ပဌမသက္ကာယဒိဋ္ဌိတည်း။ သူများကဲ့သို့ ငါ့မှာလည်း ဆံပင်ရှိသည် စသည်ဖြင့် ထင်မြင်စွဲလမ်း ပြောဆိုမှုကား ဒုတိယ သက္ကာယ ဒိဋ္ဌိတည်း။ ငါ၌ ဆံပင် တည်သည် စသည်ဖြင့် ပြော ဆိုမှုကား တတိယ သက္ကာယ ဒိဋ္ဌိတည်း။ အရိုး၌ ငါတည်သည်၊ အသား၌

www.dhammaransi.com

ငါတည်သည် စသည်ဖြင့် ထင်မြင် ပြောဆိုမှုကား စတုတ္ထ သက္ကာယ ဒိဋ္ဌိတည်း။ လောက၌ မိမိကိုယ်ခန္ဓာနှင့် စင်ယှဉ်၍ ငါဟူသော စိတ်သဘောနှင့် ပြောဆိုကြသော စကားစု အလုံးစုံသည် ထို ၄-မျက်မှ အလွတ်မရှိပြီ။ လိုရင်းပဓာနမှုကား ထိုခက်မာမှု, နူးညံ့မှု ဟူသော ဓာတ်မြေသဘော အခြင်းအရာကို ငါပြု၍,ငါဟု ထင်မြင်၍, ငါဟု စွဲလမ်း၍ ပြောဆိုမှု ဟူသော ပဌမအချက်သာ လိုရင်းတည်း။

ထို့ကြောင့် နောက်နောက်သော တရားတို့မှာ ပဌမအချက်ကို ဆိုပေအံ့။ ဖွဲ့စည်းမှုကို စွဲ၍ ငါ ဟု ဆိုသောအခါ အာပေါ၌ ဖြစ်သော ဒိဋ္ဌိတည်း။ ငါပူသည်, ငါနွေးသည်, ငါအေးသည်, ငါချမ်းသည်ဟု ဆိုသောအခါ တေဇော၌ စွဲသောဒိဋ္ဌိတည်း။ ငါလှုပ်ရှားသည် ဟု ဆိုသောအခါ ဝါယော၌စွဲသော ဒိဋ္ဌိတည်း။ ငါကြည့်သည်,ငါမြင်သည်ဟု ဆိုသောအခါ စက္ခု၌ စွဲသောဒိဋ္ဌိတည်း။ ငါကြားသည်ဟု ဆိုသောအခါ သောတ၌စွဲသော ဒိဋ္ဌိတည်း။ ငါနံသည်ဟု ဆိုသောအခါ ဃာန၌စွဲသော ဒိဋ္ဌိတည်း။ အချို, အချဉ် အရသာကို ငါသိသည်ဟု ဆိုသောအခါ ဇိဝှာ၌ စွဲသော ဒိဋ္ဌိတည်း။ ကိုယ်၌ တွေ့ထိသောအမှုကို ငါသိသည်ဟု ဆိုသောအခါ ကာယ၌စွဲသော ဒိဋ္ဌိတည်း။ အဆင်းကို ငါပြု၍ ဆိုသောအခါ ရူပ၌စွဲသော ဒိဋ္ဌိတည်း။ အသံကို ငါပြု၍ဆိုသောအခါ သဒ္ဒ၌ စွဲသော ဒိဋ္ဌိတည်း။ အနံ့အရသာ တို့၌လည်း ထိုနည်းအတူ၊ ဖောဋ္ဌဗ္ဗမှာ ပထဝီ, တေဇော, ဝါယော ၃-ခုတို့အတိုင်း ဆိုလေ။ မိမိကိုယ်ကို ငါယောကျ်ားဟုဆိုသောအခါ ပုမ္ဘာဝရုပ်၌ စွဲသော ဒိဋ္ဌိတည်း။ ငါမိန်းမ ဟု ဆိုသောအခါ ဣတ္ထိဘာဝရုပ်၌စွဲသော ဒိဋ္ဌိတည်း။ ကြွင်းသော ရုပ်တို့ မှာလည်း ဤနည်းတူဆိုလေ။ ငါကြီးရင့်ပြီ, ငါကြီးရင့်လတ္တံ့, ငါအိုပြီ, ငါ အိုရလတ္တံ့ဟု ဆိုသောအခါ အနိစ္စတာရုပ်၌ စွဲသော ဒိဋ္ဌိတည်း။

ဤသို့လျှင် အနိဋ္ဌဖြစ်သော ဇရာရုပ်,မရဏရုပ်တို့မှာပင် သက္ကာယ ဒိဋ္ဌိငရဲမီး တောက်ချေသေး၏။ ကြွင်းသောရုပ်တို့မှာ အဘယ် ဆိုဖွယ်ရာ ရှိအံ့နည်း။ မိမိကိုယ်ကိုဆိုမှသာ သက္ကာယဒိဋ္ဌိ ဖြစ်သည်မဟုတ်၊ ပုဂ္ဂိုလ်, သတ္တဝါ, မိန်းမ, ယောကျ်ား ဟူသော ထင်မြင် စွဲလမ်းချက်နှင့် မည်သူ မြင်သည်, မည်သူကြားသည် စသည်ဖြင့် ဆိုရာ၌လည်း သူတပါးတို့၏

www.dhammaransi.com

ရုပ် ၂၈-ခုတို့မှာ စွဲသော မိမိ၏ သက္ကာယဒိဋ္ဌိပင်တည်း၊ ခက်မာမှု ပူမှု, အေးမှု စသည်ဖြင့် အစိတ်အစိတ် မခွဲခြမ်းမူ၍ တကိုယ်လုံးကို တခုတည်း ပြု၍ ငါ ငါ-ဟု စွဲသော ဒိဋ္ဌိ, သူတပါးကို မည်သူ မည်ဝါ-ဟု စွဲသော ဒိဋ္ဌိ, ပုဂ္ဂိုလ် သတ္တဝါဟု စွဲသော ဒိဋ္ဌိစုလည်း သက္ကာယ ဒိဋ္ဌိချည်းပင်။

ရူပက္ခန္ဓာ၌ သက္ကာယဒိဋ္ဌိ ငရဲမီး ဝင်းဝင်းတောက် ထိန်ထိန်ညီးဖြစ်ပုံ ပြီး၏။

ဝေဒနာ၌ ငရဲမီးတောက်ပုံ။ ဝေဒနာက္ခန္ဓာ၌ ၃၂-ပါးသော သက္ကာယ ဒိဋ္ဌိတို့တွင် စက္ခုသမ္ဖဿဇာဝေဒနာသုံးပါး၌ ငရဲမီးတောက်ပုံကို ဆိုအံ့-မျက်စိဖြင့် ထိုထိုဝတ္ထုကိုမြင်၍ စိတ်သာသာယာယာ ရှိသည်ကိုစွဲ၍ ငါ ကြည့်၍ကောင်းသည်ဟု စိတ်ဖြစ်သောအခါ စက္ခုသမ္ဖဿဇာ သုခဝေဒနာ၌ ဖြစ်သော ဒိဋ္ဌိတည်း၊ ဝါ ကြည့်၍ မကောင်းဟု စိတ်ဖြစ်သော အခါ စက္ခုသမ္ဖဿဇာ ဒုက္ခဝေဒနာ၌ ဖြစ်သော ဒိဋ္ဌိတည်း၊ ကောင်းသည် ဟူ၍လည်း အထူးမဖြစ်, မကောင်းဟူ၍လည်း အထူးမဖြစ်၊ ဝါ မြင်သည်-ဟု သာမည စိတ်ဖြစ်သောအခါ စက္ခုသမ္ဖဿဇာ ဥပေက္ခာ ဝေဒနာ၌ ဖြစ်သော ဒိဋ္ဌိတည်း၊ ထို့အတူ ထိုထိုအသံကို ကြားရာ၌ရင်း, ထိုထိုအနံ့ကို နံရာ၌ရင်း, ထိုထို အချို, အချဉ် စသော အရသာကို သုံးဆောင်ရာ၌ရင်း, ကိုယ်အင်္ဂါတွေ့မှု, ထိမှုတို့၌ရင်း, စိတ်နှင့် ကြံစည်မှု တို့၌ရင်း ကောင်းသည်ဟူ၍ တချက်, မကောင်းသည်ဟူ၍ တချက်, သာမည လျစ်လျူစိတ်မျိုး တချက်၊ ဤ သုံးချက်မှာ ဒိဋ္ဌိသုံးမျိုးစီ ဆိုလေ၊ ငါချမ်းသာသည်, ဝါကောင်းသည်, ငါအရသာရှိသည်-ဟု စိတ်ဖြစ်သောအခါ သုခဝေဒနာ၌ ဖြစ်သော ဒိဋ္ဌိတည်း၊ ဝါ ကျင်သည်, ဝါနာသည်, ငါ နှလုံးမသာသည်, ဝါ စိတ်မကောင်းသည်-ဟု ဖြစ်သော အခါ ဒုက္ခဝေဒနာ၌ ဖြစ်သော ဒိဋ္ဌိတည်း။

ဝေဒနာက္ခန္ဓာ၌ သက္ကာယဒိဋ္ဌိ ငရဲမီးတောက်၍ နေကြပုံ အမြွက် ပြီး၏။

သညာ၌ ငရဲမီးတောက်ပုံ။ သညာက္ခန္ဓာ၌ ၂၄-ပါးသော သက္ကာယ ဒိဋ္ဌိတို့တွင် ရူပသညာ၌ သက္ကာယဒိဋ္ဌိ ငရဲမီးတောက်ပုံကို ဆိုပေအံ့-အမိဝမ်းမှ ဖွားရာ၌ ဤကား အမိ, ဤကား အဖ, ဤကား အရှေ့, ဤကား အနောက် စသည်ဖြင့် သိတတ်, မှတ်တတ်သောတရားကို သညာက္ခန္ဓာဆိုသည်၊ ထိုထို ဝတ္ထုကို မြင်ရာ၌ ဤ သူကို ဝါသိ၏,

www.dhammaransi.com

ဤ အမှုကို ငါသိ၏-ဟု စိတ်ဖြစ်သည်ကား ရူပသညာ၌ ဖြစ်သော ဒိဋ္ဌိတည်း၊ ကြွင်းသော အာရုံငါးပါးကို သိရာတို့၌လည်း ဤနည်းအတူ ဆိုလေ။

သညာက္ခန္ဓာ၌ သက္ကာယဒိဋ္ဌိ ရေမီးတောက်ပုံ ပြီး၏။

သင်္ခါရ၌ ရေမီးတောက်ပုံ။ သင်္ခါရက္ခန္ဓာ၌ ၂၄-ပါးသော သက္ကာယဒိဋ္ဌိတို့တွင် ရူပသဉ္စေတနာ၌ သက္ကာယဒိဋ္ဌိ ရေမီးတောက်ပုံကို ဆိုပေအံ့—ထိုထို သူကိုရင်း, ထိုထို ဝတ္ထုကိုရင်း, ထိုထို အမှုကိုရင်း မျက်စိဖြင့် ကြည့်ရှု၍ ကိုယ်အင်္ဂါ, နှုတ်အင်္ဂါ, စိတ်အင်္ဂါဖြင့် ဗျာပါရ ပြုရာ၌ ငါသွားသည်, ငါပြုသည်, ငါပြင်သည် အစရှိသည်ဖြင့် ဖြစ်သောအခါ ရူပသဉ္စေတနာ၌ဖြစ်သော ဒိဋ္ဌိတည်း၊ ကြွင်းသော အာရုံငါးပါးတို့၏ အတွက်နှင့် ဗျာပါရစိုက်ရာတို့၌လည်း ဤနည်းတူ သိလေ၊ စေတနာမှ ကြွင်းသော သင်္ခါရက္ခန္ဓာ တရားတို့၌လည်း ထွေထွေလာလာ ငါကြံသည်, တရစ်ပတ်ပတ် ငါကြံသည်-ဟု ဖြစ်သည်ကား ဝိတက်, ဝိစာရတို့၌ ဖြစ်သော ဒိဋ္ဌိတည်း၊ ထိုထိုအမှုကို ငါအားထုတ်သည်-ဟု ဖြစ်သည်ကား ဝီရိယ၌ ဖြစ်သော ဒိဋ္ဌိတည်း၊ ငါနှစ်သက်သည်-ဟု ဖြစ်သည်ကား ပီတိ၌ ဖြစ်သော ဒိဋ္ဌိတည်း၊ ဘယ်ဟာကို ငါလိုချင်သည်, ငါရချင်သည်, ငါပြုချင်သည်, ငါသွားချင်သည်, ငါရောက်ချင်သည်, ငါပြောချင်သည်, ငါဆိုချင်သည်, ငါကြည့်ချင်သည်-ဟု ဖြစ်သည်ကား ဆန္ဒ၌ စွဲသော ဒိဋ္ဌိတည်း။

ဘုရားဟော်နှင့်စပ်၍ ဘယ်တရားကို ငါမသိ, ငါမမြင်, ငါမထင်သည်ဟု ဖြစ်သည်ကား မောဟ၌ စွဲသော ဒိဋ္ဌိဘည်း၊ မကောင်းမှုနှင့် တွေ့လျှင် ငါမရှက်တတ်, ငါမကြောက်တတ်-ဟု ဖြစ်သည်ကား အဟိရိက, အနောတ္တပ္ပ တို့၌စွဲသော ဒိဋ္ဌိတည်း၊ သားမယား, ပစ္စည်း ဥစ္စာတို့၌ ဘယ်ဟာကို ငါလိုချင်သည်, ငါခံစားချင်သည်, ငါခင်သည်, ငါမင်သည်, ငါချစ်ခင်စုံမက်သည်, ငါသာယာ တွယ်တာသည်ဟု ဖြစ်သည်ကား လောဘ၌စွဲသော ဒိဋ္ဌိတည်း။ ငါစိတ်ဆိုးသည်, ငါစိတ်ပျက်သည်, ငါမုန်းသည်, ငါမြင်ပြင်းသည်-ဟု ဖြစ်သည်ကား ဒေါသ၌ စွဲသော ဒိဋ္ဌိတည်း။ ငါအညံ့မခံနိုင်, ငါမလျှော့နိုင်, ငါမနှိမ့်ချနိုင်-ဟု ဖြစ်သည်ကား မာနစွဲ၌ စွဲသော ဒိဋ္ဌိတည်း။ ငါအယူမှားသည်-ဟု

www.dhammaransi.com

ဖြစ်သည်ကား ဒိဋ္ဌိ၌စွဲသော ဒိဋ္ဌိတည်း၊ ငါပြုစုသည်, ငါဝန်တိုသည်' ငါနှမြောသည်-ဟု ဖြစ်သည်ကား ဣဿာ,မစ္ဆရိယတို့၌ စွဲသောဒိဋ္ဌိတည်း၊ မိမိပြုခဲ့ဘူးသော မကောင်းမှု ဒုစရိုက် အတွက်နှင့်ငါစိတ်ပူသည်,ငါနှလုံးပူသည်,ငါမအေးနိုင်သည်-ဟု ဖြစ်သည်ကား ကုက္ကုစ္စ၌စွဲသောဒိဋ္ဌိတည်း။

တရားဓမ္မနှင့်စပ်လျှင် ငါငြီးငွေ့တတ်သည်,ငါပျင်းရိတတ်သည်ဟု ဖြစ်သည်ကား ထိန, မိဒ္ဓ၌ စွဲသောဒိဋ္ဌိတည်း၊ ရတနာသုံးပါးဂုဏ် စသည်တို့၌ ငါမယုံကြည်နိုင်, ငါယုံမှားသည်, ငါနှလုံးနှစ်ခွရှိသည်, ငါဒွိဟရှိသည်-ဟုဖြစ်သည်ကား ဝိစိကိစ္ဆာ၌ စွဲသော ဒိဋ္ဌိတည်း၊ ဘုရားဂုဏ်စသောအာရုံ၌ငါကြည်ညိုသည်,ငါကြည်ဖြူသည်,ငါနှလုံးကြည်သည်-ဟု ဖြစ်သည်ကား သဒ္ဓါ၌စွဲသော ဒိဋ္ဌိတည်း၊ကောင်းသောစအမှုတို့၌ ငါမမေ့တတ်, ငါအမှတ်ရသည်-ဟု ဖြစ်သည်ကား သတိ၌စွဲသော ဒိဋ္ဌိတည်း၊ မကောင်းသော အမှု၌ ငါရှက်တတ်သည်, ငါကြောက်တတ်သည်-ဟု ဖြစ်သည်ကား ဟိရီ-ဩတ္တပ္ပ၌ စွဲသော ဒိဋ္ဌိတည်း၊ ငါဥပုသ် သီတင်း စောင့်ထိန်းသည်, သူ့အသက်ကို သတ်ခြင်းမှ ငါကြဉ်ရှောင်သည်-ဟု ဖြစ်သည်ကား သီလကုသိုလ်၌ စွဲသော ဒိဋ္ဌိတည်း၊ အဒိန္နာဒါန်မှ ငါကြဉ်ရှောင်သည် စသည်တို့၌လည်း ထိုနည်းတူသိလေ။

ဤရွေ့ကား သင်္ခါရက္ခန္ဓာတရားတို့၌ အသီးသီး ဒိဋ္ဌိမီးတောက်၍ နေပုံကို ပြဆိုချက် ပြီး၏။

ဝိညာဏ်၌ရေမီးတောက်ပုံ။ ။ဝိညာဏက္ခန္ဓာ၌ ၂၄-ပါးသော သက္ကာယဒိဋ္ဌိတို့တွင် အဘယ်သူကို-အဘယ်ဝတ္ထုကို ငါမြင်သည်,ငါကြည့်သည်, ငါရှုသည်-ဟု ဖြစ်သည်ကား စက္ခုဝိညာဏ်၌ စွဲသော ဒိဋ္ဌိတည်း၊ ငါကြားသည်, ငါနာသည်, ငါနားထောင်သည် ဟု ဖြစ်သည်ကား သောတဝိညာဏ်၌ စွဲသော ဒိဋ္ဌိတည်း၊ ငါနံသည်, ငါမွှေးသည်-ဟု ဖြစ်သည်ကား ဃာနဝိညာဏ်၌စွဲသောဒိဋ္ဌိတည်း၊ အချို, အချဉ်အရသာကို ငါသိသည်-ဟု ဖြစ်သည်ကား ဇိဝှာဝိညာဏ်၌ စွဲသောဒိဋ္ဌိတည်း၊ အပူ, အချမ်း, အကြမ်း, အနုတို့ကို တွေ့ထိ၍ ငါသိသည်-ဟု ဖြစ်သည်ကား ကာယဝိညာဏ်၌ စွဲသော ဒိဋ္ဌိတည်း၊ မနောနှလုံးနှင့် ငါကြံသည်, ငါတွေးသည်,ငါသိသည်-ဟု ဖြစ်သည်ကား မနောဝိညာဉ်စွဲသော ဒိဋ္ဌိည်း။

[ဤကား ဝိညာဏ် ၆-ပါး၌ သက္ကာယဒိဋ္ဌိ မီးတောက်ပုံကို ပြဆိုချက်တည်း။]

အပေါင်းအားဖြင့် ခန္ဓာငါးလုံးကိုစွဲ၍ ငါ-ဟူ၍ရင်း, ငါသွားသည်, ငါလာသည်, ငါပြုသည်, ငါပြောသည်, ငါဆိုသည် အစရှိသည်ဖြင့် ရင်း အပေါင်းကိုစွဲ၍ စွဲလမ်းပြောဆိုသမျှသည်လည်း ဒိဋ္ဌိချည်းပင်တည်း၊ ပုဂ္ဂိုလ် အဟုတ်ရှိ၏, သတ္တဝါ အဟုတ်ရှိ၏, လူအဟုတ်ရှိ၏, နတ်အဟုတ်ရှိ၏, မိန်းမ အဟုတ်ရှိ၏, ယောကျ်ား အဟုတ်ရှိ၏, ငါအဟုတ်ရှိ၏, သူတပါးအဟုတ်ရှိ၏-ဟု မှတ်ထင်ခြင်း အရင်းခံရှိကုန်ကြသော ပုထုဇဉ် သတ္တဝါတို့သည် ငါ-ဟူသောစကား, ကိုယ်-ဟူသောစကားကို တလောက လုံးတအုန်းအုန်း ပြောလည်းပြောကြကုန်၏၊ ပြောတိုင်းပြောတိုင်းလည်း စိတ်အထင်ပါကုန်၏၊ သက္ကာယဒိဋ္ဌိကို ပယ်ပြီးသော အရိယာတို့သည်ကား အပြောမှာ အများနည်းတူပင် ပြောကြကုန်၏၊ စိတ်အထင်မူကား မရှိပြီ၊ ငါ-ဟူ၍ ပြောကြကုန်သော်လည်း စိတ်မှာတကယ် ငါဟုတ်သည်ဟု မထင်ကြကုန်ပြီ၊ ပြဆိုခဲ့ပြီးသော သက္ကာယဒိဋ္ဌိအချက်မှာ ဒိဋ္ဌိနှင့်စွဲလမ်းထင်မြင်သည်လည်း ရှိသည်၊ သညာနှင့် စွဲလမ်းထင်မြင်သည်လည်း ရှိသည်၊ စိတ် ဝိညာဏ်နှင့် စွဲလမ်းထင်မြင်သည်လည်း ရှိသည်။

ဒိဋ္ဌိဂတသမ္ပယုတ်စိတ်နှင့် စွဲလမ်း ထင်မြင်သောအခါ၌ ဒိဋ္ဌိနှင့် စွဲလမ်းထင်မြင်သည်၊ ထိုစိတ်မှတပါးသောအကုသိုလ်စိတ်, မဟာကုသိုလ် စိတ်တို့နှင့်စွဲလမ်းထင်သော အခါ၌မူကား သညာ, ဝိညာဏ်တို့နှင့်စွဲလမ်း ထင်မြင်သည်၊ ဤပြဆိုခဲ့ပြီးသော သက္ကာယဒိဋ္ဌိတို့ကို မပယ်နိုင်သမျှ ကာလပတ်လုံး လူဖြစ်သော်လည်း အပါယ်လေးပါး တံခါးဟင်းလင်း, နတ်, သိကြားဖြစ်သော်လည်း အပါယ်လေးပါး တံခါးဟင်းလင်း, ဗြဟ္မာဖြစ်သော်လည်း အပါယ်လေးပါး တံခါးဟင်းလင်းသာ နေကြ၏၊ စိတ်နှလုံးထဲမှာငရဲမီးထုပ်ပေါင်း ၂၅၆-ပါးကိုရင်ခွင်ပိုက်လျက်နေကြ၏၊ စိတ်နှလုံးထဲမှာ ငရဲကြီး ၈-ထပ်ဖြစ်လေရာရာအပြီးပါ၍နေကြ၏၊ ကုသိုလ် ကံအခွင့်ရ၍လူ့ဘဝ, နတ်ဘဝ, ဗြဟ္မာ့ဘဝကို ရကြသော်လည်း ရင်ထဲမှာ ငရဲမီးထက်ကြပ်ပါ၍ နေသောကြောင့် စိတ်နှလုံးအေးရန် အခွင့်မရှိ။

ဤစကား ဓမ္မသင်္ဂဏီ ပါဠိတော်မှ လာသော သက္ကာယ ဒိဋ္ဌိ ၂၀-ကို မိမိတို့ကိုယ်ဝယ် အတပ်ဒိဋ္ဌ သိမြင်ကြရန် အမြွက်မျှဆိုလိုက်သော စကား ရပ်တည်း။

www.dhammaransi.com

သုတ္တန်ပါဠိတော်လာ ဒိဋ္ဌိ ၃-ပါး

ယခုအခါ အဘိဓမ္မာဝိဘင်း ပါဠိတော်၌ရင်း, သုတ္တန်ပါဠိတော်၌ ရင်း ဟောတော်မူသော ဒိဋ္ဌိ ၃-ပါးကို ပြဆိုပေအံ့....

တတ္ထ ကတမာနိ တီဏိ တိတ္ထာယတနာနိ—

၁—ဣဓေကစ္စော သမဏော ဝါ ဗြာဟ္မဏော ဝါ ဧဝံဝါဒီ ဟောတိ ဧဝံဒိဋ္ဌိ၊ ယံ ကိဉ္စာယံ ပုရိသပုဂ္ဂလော ပဋိသံဝေဒေတိ သုခံ ဝါ ဒုက္ခံ ဝါ အဒုက္ခမသုခံ ဝါ၊ သဗ္ဗံ တံ ပုဗ္ဗေကတ ဟေတူတိ။

၂—ဣဓေကစ္စော သမဏော ဝါ ဗြာဟ္မဏော ဝါ ဧဝံဝါဒီ ဟောတိ ဧဝံဒိဋ္ဌိ၊ ယံ ကိဉ္စာယံ ပုရိသပုဂ္ဂလော ပဋိသံဝေဒေတိ သုခံ ဝါ ဒုက္ခံ ဝါ အဒုက္ခမသုခံ ဝါ၊ သဗ္ဗံ တံ ဣဿရနိမ္မာန ဟေတူတိ။

၃—ဣဓေကစ္စော သမဏော ဝါ ဗြာဟ္မဏော ဝါ ဧဝံဝါဒီ ဟောတိ ဧဝံဒိဋ္ဌိ၊ ယံ ကိဉ္စာယံ ပုရိသပုဂ္ဂလော ပဋိသံဝေဒေတိ သုခံ ဝါ ဒုက္ခံ ဝါ အဒုက္ခမသုခံ ဝါ၊ သဗ္ဗံ တံ အဟေတု အပစ္စယာတိ။

ဤ ပါဠိတော်၌ (၁-သဗ္ဗံ တံ ပုဗ္ဗေကတဟေတု။ ။၂-သဗ္ဗံ တံ ဣဿရနိမ္မာနဟေတု။ ။သဗ္ဗံ တံ အဟေတု အပစ္စယာ။ ။ ဤအဖျား သုံးခွန်းသာ ကွဲလွဲသည်။)

တတ္ထ၊ ထိုစကား၌။ တီဏိ၊ သုံးပါးကုန်သော။ တိတ္ထာယတနာနိ၊ တိတ္ထိ ဖြစ်ကြောင်းတို့သည်။ ကတမာနိ၊ အဘယ်သည်တို့ နည်းဟူ မူကား....။

၁—ဣဓ၊ ဤလောက၌။ ဧကစ္စော၊ အချို့သော။ သမဏော ဝါ၊ ရဟန်းသည်ရင်း။ ဗြာဟ္မဏော ဝါ၊ ပုဏ္ဏားသည်ရင်း။ ဧဝံဝါဒီ၊ ဤသို့ ဟောလေ့ရှိသည်။ ဧဝံဒိဋ္ဌိ၊ ဤသို့ ယူလေ့ရှိသည်။ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။ အယံ ပုရိသပုဂ္ဂလော၊ ဤသို့ ပုဂ္ဂိုလ်, သတ္တဝါ အပေါင်းသည်။ ကိဉ္စိ၊ တစုံတခုသော။ ယံ သုခံ ဝါ၊ အကြင်ချမ်းသာကိုရင်း။ ယံ ဒုက္ခံ ဝါ၊ အကြင် ဆင်းရဲကိုရင်း။ ယံ အဒုက္ခမသုခံ ဝါ၊ အကြင် ဥပေက္ခာဝေဒနာ

www.dhammaransi.com

ကိုင်း။ ပဋိသံဝေဒေတိ၊ ခံစား၏။ တံ သဗ္ဗံ၊ ထိုခံစားသမျှသော အမှုသည်။ ပုဗ္ဗေကတဟေတု၊ ရှေးရှေးဘဝတို့၌ ပြုခဲ့ဘူးသော ကုသိုလ်ကံ, အကုသိုလ်ကံကြောင့်သာတည်း။

၂—တံ သဗ္ဗံ၊ ထိုခံစားသမျှသော အမှုသည်။ ဣဿရနိမ္မာနဟေတု၊ လောကကို အစိုးရသော ထာဝရဘုရား ဖန်ဆင်းခြင်းကြောင့်သာတည်း။

၃—တံ သဗ္ဗံ၊ ထို ခံစား ရသမျှသော အမှုသည်။ အဟေတု၊ အကြောင်းရင်း ဟူ၍လည်း မရှိ။ အပစ္စယာ၊ အကူ, အပံ့အကြောင်း ဟူ၍လည်း မရှိ။

ပဌမဒိဋ္ဌိကား—လောက၌ သတ္တဝါတို့ တွေ့ကြုံ, ခံစား ကြသော ချမ်းသာ, ဆင်းရဲ ဟူသမျှသည် ရှေးကံဟောင်းကြောင့် သာတည်း—ဟူလိုသည်။

ဒုတိယဒိဋ္ဌိကား-ထာဝရဘုရားဖန်ဆင်းသောကြောင့်-ဟူလိုသည်။

တတိယဒိဋ္ဌိကား—အကြောင်းမရှိ၊ အခွင့်သင့်ရာ ကြုံတွေ့ ခံစား ကြရသည်—ဟူလိုသည်။

ပဌမဒိဋ္ဌိကားနိဂဏ္ဌတက္ကတွန်းတို့၏ အယူတည်း။

ဒုတိယဒိဋ္ဌိကား—ယခုကာလ ပသီလူမျိုး,ခရစ်ယာန် ဘာသာဝင် လူမျိုးတို့၏ အယူတည်း။

တတိယဒိဋ္ဌိကား—အဟေတုကဒိဋ္ဌိတည်း။

ပဌမဒိဋ္ဌိသည် ကံအယူသန်လှသော ဇါတို့ မြန်မာလူမျိုးတို့မှာ လည်း ရှိ၏၊ ဟိန္ဒူလူမျိုးတို့မှာ နဖူးစာရှိရာ ဆင်းရဲ,ချမ်းသာ စံစားရ သည်ဟု ယူကုန်၏၊ ထိုမှတပါး အမျိုးမျိုးသော မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိတို့သည် ရှိကြ ကုန်သေး၏။

သက္ကာယဒိဋ္ဌိသည် ခပ်သိမ်းသော ဒိဋ္ဌိတို့၏ အမြစ်မူလဖြစ်ပုံ

အမြစ်မူလ-သက္ကာယသာ။ ။သက္ကာယဒိဋ္ဌိ ၂၀-သည် ခပ်သိမ်း သော ဒိဋ္ဌိတို့၏ မူလအမြစ်တည်း၊ လောက၌ အလုံးစုံသော မြက်သစ်ပင် ဟူသမျှသည် မျိုးစေ့မှပေါက်ဖွား ဖြစ်ထွန်းကြကုန်၏၊ မျိုးစေ့သည် မြက်

www.dhammaransi.com

သစ်ပင်တို့၏ မူလဗီဇဖြစ်ခဲ့၏၊ မျိုးစေ့ရှိခဲ့လျှင် ဘယ်နေရာမှာ မြက်သစ်ပင် မပေါက်ဟု မဆိုရ၊ မျိုးစေ့မရှိ၊ မျိုးပြတ်သွားလျှင် မြက်သစ်ပင် အပေါက်ငြိမ်း၏၊ မျိုးမပြတ်လျှင် အပေါက်မငြိမ်း၊ ဤအတူ စိတ်နှလုံး ထဲမှာ သက္ကာယ ဒိဋ္ဌိ အမြဲးပါနေသမျှ ကာလပတ်လုံး ကမ္ဘာပျက်၍မှ ငရဲက မလွတ်ရသော ဒိဋ္ဌိကြီးကို ယူကြသော လူမျိုး, နတ်မျိုးမှာ ဖြစ်ခဲ့လျှင် ထိုဒိဋ္ဌိကိုပင် ယူလတ္တံ့၊ ၆၂-ပါးသော ဒိဋ္ဌိတွင် တပါးပါး သော ဒိဋ္ဌိကိုပင် ယူသော လူမျိုး, နတ်မျိုးမှာ ဖြစ်ခဲ့လျှင် ထိုဒိဋ္ဌိ၌ပင် ယူလတ္တံ့။

စိတ်နှလုံးထဲမှာ သက္ကာယဒိဋ္ဌိ အမြဲးပါရှိ၍ နေသမျှကာလပတ်လုံး ပဋ္ဌာနန္တရိယ ကံကြီးဝါးပါးလည်း အမြဲးပါရှိ၍ နေတော့သည်၊ ဒုစရိုက် ဆယ်ပါး အမြဲးပါရှိ၍ နေလေတော့သည်၊ ဘယ်မကောင်းမှုမျိုး ဘယ် အမိုက်အမဲမျိုး, ဘယ်အမှောက်အမှားမျိုး ငါ၌မဖြစ်လတ္တံ့-ဟု တစုံ တခုမျှ မရှိ၊ လူ့ပြည်မှာ လူဖြစ်သော်လည်း ရင်ထဲမှာ အပါယ်လေးဘုံ အမြဲးပါ၏၊နတ်ပြည် ၆-ထပ်မှာ နတ်မင်းကြီး, သိကြားမင်းကြီးဖြစ်သော် လည်း ရင်ထဲမှာ အပါယ်လေးဘုံ အမြဲးပါ၏၊ ဗြဟ္မာ့ပြည်မှာ ဗြဟ္မာ မင်းကြီး ဖြစ်ရသော်လည်း ရင်ထဲမှာ အပါယ်လေးဘုံ အမြဲးပါ၏၊ ထောင်ဒဏ် အမှု အပြစ်သင့်ကြသော လူနှစ်ယောက် ရှိသတတ်၊ တယောက်သောသူမှာ ထောင်သို့ ကျလေ၏၊ တယောက်သောသူမှာ ထောင်ကျနေ့ရက် မပေးသေး၊ ထောင်သို့ကျလေသော သူမှာ ထောင်မှ လွတ်ခွင့်သို့ တရက်ထက် တရက် နီး၍ သွား၏၊ ထောင်သို့ မကျသေး လော သူမှာ ထောင်ကျခွင့်သို့ တရက်ထက် တရက် နီး၍ သွား၏၊ ဤအတူ အပါယ်သို့ ကျရောက်၍ နေကြသော သူတို့မှာ အပါယ်မှ လွတ်ခွင့်သို့ တနေ့ထက် တနေ့ နီး၍ သွားကုန်၏၊ လူ့ပြည်, နတ်ပြည် ဗြဟ္မာ့ပြည်၌ နေကြကုန်သော ပုထုဇဉ်တို့မှာ အပါယ်ကျခွင့်သို့ တနေ့ထက် တနေ့ နီး၍ သွားကုန်၏၊ ထို့ကြောင့်....

> တေဟ အာနန္ဒ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒဿ အညာဏာ အပ္ပဋိဝေဓာ
> တန္တာကုလကဇာတာ မုဉ္စပဗ္ဗဇဘူတာ သကုဏ ဂုဏ္ဌိကဇာတာ
> အပါယံ ဒုဂ္ဂတိံ ဝိနိပါတံ သံသာရံ နာတိဝတ္တန္တိ....။

ဟူ၍ ဟောတော်မူသည်။

www.dhammaransi.com

အနက်။ အာနန္ဒ၊ အာနန္ဒာ။ ဧတဿ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒဿ၊ ဤပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်သဘောကို။အညာဏာ၊ မသိခြင်းကြောင့်။အပ္ပဋိဝေဓာ၊ အသိဉာဏ် မပေါက်ခြင်းကြောင့်။ ဧဝမယံ ပဇာ၊ ဤ ပုထုဇဉ် သတ္တဝါတို့သည်။တန္တာကုလကဇာတာ၊မသင်နိုင်သောယက်ကန်းထွေး အူပေါက်ကဲ့သို့ ထွေးရှုပ်၍ နေကုန်၏၊ မုဉ္ဇပဗ္ဗဇဘူတာ၊ဖြူဆံမြက်ဲတာ,ပြိန်းမြက်တောကဲ့သို့ထူထပ်,ရှုပ်ထွေး၍ နေကြကုန်၏၊ သကုဏာဂုဏ္ဍိကဇာတာ၊ စာပေါင်းသိုက်ကဲ့သို့ ထွေးယှက်၍ နေကြကုန်၏။ အပါယံ၊ ချမ်းသာကင်းရာဖြစ်သော၊ ဒုဂ္ဂတိံ၊မကောင်းသဖြင့် လားရာဖြစ်သော၊ ဝိနိပါတံ၊ အလိုဆန္ဒကင်း၍ ကျရာဖြစ်သော။သံသာရံ၊သံသရာကို။နာတိဝတ္တန္တိ၊မလွတ်နိုင်ကြကုန်။

(ဒေသနာတော်အနက်)

တန္တာကုလကဇာတာ။ ။တန္တာကုလကဇာတာ - ဟူသော အဓိပ္ပာယ်ကား-တယောက် တယောက်သော လူ, နတ်, ဗြဟ္မာ သတ္တဝါတို့၏ နှလုံးထဲမှာ ၂၅၆-ပါးသော သက္ကာယဒိဋ္ဌိနှင့်တကွ ပြဆိုပြီးသော အပြစ် ဒေါသမျိုးတွေ အသင်္ချေ ရှုပ်ထွေး၍ နေကြသည်-ဆိုလိုသည်၊ မုဉ္ဇပဗ္ဗဇဘူတာပုဒ်, သကုဏာဂုဏ္ဍိကဇာတာ-ပုဒ်၏ အဓိပ္ပာယ်ကိုလည်း ထိုနည်းအတိုင်း သိလေ။

ဝိနိပါတံ သံသာရံ။ ။ဝိနိပါတံ သံသာရံ-ပုဒ်၏ အဓိပ္ပာယ်ကား ထိုသို့နှလုံးအတွင်း ရှုပ်ထွေး၍ နေကြကုန်သော လူ,နတ်,ဗြဟ္မာ ပုထုဇဉ် သတ္တဝါတို့သည် ဘယ်ဘုံကစုတေလျှင် ဘယ်ဘုံသို့ ငါသွားမည်-ဟု မှန်းတမ်း၍ သွားနိုင်ကြကုန်သည်မဟုတ်၊ စုတေသည့်နောက် ရောက်လိုရာ ရောက် ကျလိုရာကျ ကမ္မသကာ ကံချရာဟု ပေါက်လွှတ်ဓမ္မတာ ထားကြရကုန်၏။ တပေါင်း, တန်ခူးအခါ လေမုန်တိုင်းတိုက်၍ ကြွေကျကုန်သော သစ်ရွက်တို့သည် အညာကလွတ်လျှင် ကျစရာနေရာကို ရွေးချယ်၍ ဘယ်နေရာမှာ ငါကျမည်တု မှန်းတမ်း၍ ကျနိုင်ကြကုန်သည် မဟုတ်၊ ရောက်မိရောက်ရာ ရောက်၍ ကျမိကျရာ ကျလေကုန်သကဲ့သို့ ထို့အတူ သက္ကာယဒိဋ္ဌိ တန်းလန်း ရှိကြကုန်သော သူတို့သည် အထက်ဆုံးဖြစ်သော ဘဝဂ်ဘုံကပင်သော်လည်း နေ့စေ့၍ စုတေသောအခါ ရောက်ချင်ရာရောက်, ပေါက်လွှတ်ကျကုန်သည်သာတည်း။

www.dhammaransi.com

တပေါင်း, တန်ခူးအခါ လေပွေတိုက်၍ အထက် ကောင်းကင်သို့ ရောက်ကြကုန်သော သစ်ရွက်ခြောက်, မြက်ခြောက်, အမှိုက်သရိုက်တို့သည် သင့်တင့်ရာ နေရာကို ရွေးချယ်၍ ဘယ်နေရာမှာ ငါတို့ကျမည်ဟု မှန်းတမ်း၍ ကျနိုင်ကြသည်မဟုတ်၊ ရောက်မိရောက်ရာရောက်၍ ကျမိကျရာ ကျကြလေကုန်သကဲ့သို့ပင်း၊ မိုးဦးကျ, နွေဦးပေါက်သောအခါ အညာ တော တောင်တို့မှ မြစ်ကြောင်း, ရေကြောင်းမှာ မျော၍ လာကုန်သော အမှိုက် သရိုက်တို့သည် ဘယ်သောင်မှာ တင်မည်, ဘယ်ကမ်းမှာ တင်မည်ဟု မှန်းတမ်း၍ တင်နိုင်, ဆိုက်နိုင် ကြကုန်သည် မဟုတ်၊ ရောက်မိရောက်ရာ ရောက်ကြလေကုန်သကဲ့သို့ငင်း၊ ထို့အတူ သက္ကာယဒိဋ္ဌိ တန်းလန်းရှိကြကုန်သော လူ, နတ်, ဗြဟ္မာ, သတ္တဝါတို့သည် တဘဝမှ, တဘဝသို့ စုတေကြသောအခါ ရောက်မိရောက်ရာ ရောက်၍ ကျမိ ကျရာ ကျကြလေကုန်သည် သာတည်း၊ ဤသို့လျှင် သက္ကာယဒိဋ္ဌိ ၂၅၆-ပါး တဲ့ည်းဟူသော လှေပြင်း မုန်တိုင်း လှိုင်းကြမ်း, ရေကြမ်းမှာ မျောပါး၍ နေကြကုန်သော ပုထုဇဉ်သတ္တဝါတို့၏ တဘဝမှ တဘဝသို့ ပြောင်းလဲမှု, ကျချင်ရာကျ ရောက်ချင်ရာရောက် ပေါက်လွှတ် လျောက်လျှား နေကြမှုကို ဝိနိပါတံ သံသာရံ-ဟူ၍ ဆိုသတည်း။

အတောင်မျက်စိ-စုံသည့်ငှက်သို့။ ။ရင်တွင်း, နှလုံးတွင်းမှာ သက္ကာယဒိဋ္ဌိမီး ငြိမ်းကုန်ပြီးသော ဝိသာခါ, အနာထပိဏ် အစရှိသော သူတို့မှာမူကား တဘဝမှ တဘဝသို့ ပြောင်းရွှေ့ကြသောအခါ မိမိတို့ စိတ်ကြိုက်ရှိရာ, ကောင်းမြတ်ရာ ဘုံဘဝတို့ကို ရွေးချယ်၍ ပြောင်းရွှေ့ ကြရကုန်၏၊ စိတ်ကပင် အထူး ကြံရွယ်မှု မရှိကြသော်လည်း ယုတ်ညံ့ သော ဘုံဘဝသို့ ကျရောက်ခြင်း မရှိကြရကုန်ပြီ၊ ကောင်းမြတ်ရာ ဘုံဘဝ သို့သာ ရောက်ကြရကုန်၏၊ ဥပမာ ဆိုသည် ရှိသော်ကား-မျက်စိအား, အတောင်အားဖြင့် ပြည့်စုံကြကုန်သော ကျေးငှက်တို့သည် မိမိတို့ အလိုရှိရာ စိတ်ပျော်မွေ့ရာ သစ်ပင်တခုမှ သစ်ပင်တခုသို့, ဥယျာဉ်တခုမှ ဥယျာဉ်တခုသို့, တောတခုမှ တောတခုသို့ ကောင်းကင် ခရီးဖြင့်သာ ပျော်ပျော် ပါးပါး သွားလာ ပြောင်းရွှေ့ ကြကုန်သကဲ့သို့တည်း၊ ရင်တွင်း, နှလုံးတွင်းမှာ သက္ကာယဒိဋ္ဌိမီး ငြိမ်းသဖြင့်လည်း အလုံးစုံသော ဒိဋ္ဌိမီး၊ အလုံးစုံသော ဒုစရိုက်တို့သည် ငြိမ်းကြလေကုန်၏၊ ရင်ထဲ,

www.dhammaransi.com

နှလုံးထဲမှာ အမြဲပါရှိ၍ နေကုန်သော အပါယ်လေးဘုံတို့သည် အကုန် ကွယ်ပျောက် ကြလေကုန်၏။

အပါယ်လေးဘုံတို့သည်သာ ကွယ်ပျောက် ကုန်သည် မဟုတ်ကုန် သေး၊ ထိုသက္ကာယဒိဋ္ဌိမီး ငြိမ်းကုန်ပြီးသော သူတို့သည် လူဖြစ်သော်လည်း စည်းစိမ်ဥစ္စာ, အလိမ္မာဉာဏ်, ဂုဏ်သိန်ကြီးမြတ်သော အမျိုး၌သာဖြစ်ကြ ရကုန်၏၊ယုတ်ညံ့သော အမျိုး၌ ဖြစ်ခြင်းမရှိကြကုန်ပြီ၊ နတ်ဖြစ်ရာ၌လည်း ထို့အတူပင်၊အလိမ်မာမှုမှာလည်းတဘဝထက်တဘဝ အလိမ်မာတိုးတက် ၍သာ သွားကြကုန်၏၊ မလိမ်မာသောအဖြစ်သို့ မရောက်ကြကုန်ပြီ။

သက္ကာယဒိဋ္ဌိရှိကြသော သတ္တဝါတို့မှာမူကားယနေ့နတ်မင်းကြီး, သိကြားမင်းကြီး၊နက်ဖြန်ခါ ခွေး,ဝက်,ခြ,ပရွက်,သန်း,ကြမ်းပိုး၊ယခုနေ့ သီလဝန္တကြီး၊ နက်ဖြန်ခါ ဒမြ, သူခိုး, မုဆိုး, တံငါ၊ ယခုနေ့ စျာန်အဘိ ညာဉ်ရ သမာဓိရင်ကြီး၊ နက်ဖြန်ခါ ပွဲသဘင်အလယ်မှာ လူပျက်ကြီး၊ ယခုနေ့ ကျမ်းတတ်, စန်တတ် ပညာရှိကြီး၊ နက်ဖြန်ခါ အရူးအသွပ် ဥမ္မတ္တကာ, လူအ, လူနှမ်းကြီး ဖြစ်နိုင်သော သဘောရှိကုန်၏၊ ဤသို့လျှင် သက္ကာယဒိဋ္ဌိ ရှိကြကုန်သော သူတို့၏ အပြစ် ဒေါသ အနန္တကိုရင်း, သက္ကာယဒိဋ္ဌိမီး ငြိမ်းကုန်ကြပြီးသော သူတို့၏ အကျိုးအာနိသံသ အနန္တ ကိုရင်း, ကောင်းစွာ သိကြသဖြင့် သက္ကာယဒိဋ္ဌိ တည်းဟူသော ပါပဓမ္မ ကြီး၏ ကြောက်ဖွယ်, လန့်ဖွယ်, ရွံဖွယ်,စက်ဆုပ်ဖွယ်သော သဘောသည် အလွန်ထင်ရှားကြကုန်ရာ၏၊ ရင်တွင်း, နှလုံးတွင်းမှာ ငါ ငါ-ဟူသော သက္ကာယဒိဋ္ဌိမီး တထိန်ထိန် တညီးညီး တောက်ဆ၍ နေကြသော မိမိတို့ ကိုယ်အဖြစ်၏ ပြဆိုခဲ့ပြီးသော လေ့မုန်တိုင်းမှာ လွင့်၍ပါသော မြက်မှိုက်, သစ်ရွက်မှိုက်၊ မြစ်ရေအယဉ်မှာ မျော၍ပါလာသော မြက်မှိုက်, သစ်ရွက် မှိုက်တို့၏ အလားကဲ့သို့ သံသရာအလား, ဘဝအလား ကြောက်ပါးလိလိ ရှိ၍ နေကြသော သဘောသည်လည်း ထင်ရှားကြကုန်ရာ၏။

ဘုရားသာသနာနှင့် ကြုံကြိုက်သော ဘဝ၌သာလျှင် ငါ ငါ-ဟူ၍ စွဲလမ်းမှုကို သက္ကာယဒိဋ္ဌိမှု, ငရဲမီးတောက်မှု-ဟု သိနိုင်သည်၊ ဘုရား သာသနာပသို့ ရောက်၍ သွားလျှင် မဟာဗြဟ္မာ အသချေပင် ကြသော် လည်း သက္ကာယဒိဋ္ဌိဟူ၍ သိပေါက်, သိလမ်းမရှိ မှောင်အတိ ဖုံးလွှမ်းလေ

www.dhammaransi.com

တော့သည်၊ ဤသည်ကား-ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်ကိုသိသောဉာဏ်သည်ဆေးကြီးမည်၏၊ ထိုဆေးကြီး၏ အချက်အရာ အနာဆိုး, ရောဂါဆိုးအား ဒိဋ္ဌိတရားတည်းဟု သူ့အနာနှင့်သူ့ဆေး နေရာကျအောင် အနာလက္ခဏာကို ပြဆိုသော အခန်းတည်း။

ဝိစိကိစ္ဆာရှစ်ပါး, တဆယ့်ခြောက်ပါးတို့သည်လည်း အနာဆိုး, ရောဂါဆိုးတို့ပင်တည်း သို့သော်လည်း ထို ဝိစိကိစ္ဆာ တရားတို့သည် သက္ကာယ ဒိဋ္ဌိ၏ အစီးအပွားတို့ သာတည်း၊ သက္ကာယဒိဋ္ဌိ ရှိလျှင် ရှိကုန်တော့သည်၊ သက္ကာယဒိဋ္ဌိကွာလျှင် ကွာကုန်တော့သည်၊ သက္ကာယဒိဋ္ဌိ ငြိမ်းလျှင် ငြိမ်းကုန်တော့သည်၊ ထို့ကြောင့် ဝိစိကိစ္ဆာကို အကျယ် မဆိုပြီ။ ။ပြီး၏။

ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ် အချက်အရာ ဒိဋ္ဌိများ ပြီး၏။

www.dhammaransi.com

ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ် ပါဠိ-အနက်

ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ် ဥဒ္ဒေသပါဠိတော်

အဝိဇ္ဇာပစ္စယာ သင်္ခါရာ၊ သင်္ခါရပစ္စယာ ဝိညာဏံ၊ ဝိညာဏပစ္စယာ နာမရူပံ၊ နာမရူပပစ္စယာ သဠာယတနံ၊ သဠာယတန ပစ္စယာ ဖဿော၊ ဖဿပစ္စယာ ဝေဒနာ၊ ဝေဒနာပစ္စယာ တဏှာ၊ တဏှာပစ္စယာ ဥပါဒါနံ၊ ဥပါဒါနပစ္စယာ ဘဝေါ၊ ဘဝပစ္စယာ ဇာတိ၊ ဇာတိပစ္စယာ ဇရာမရဏံ သောက ပရိဒေဝ ဒုက္ခ ဒေါမနဿုပါယာသာ သမ္ဘဝန္တိ၊ ဧဝမေတဿ ကေဝလဿ ဒုက္ခက္ခန္ဓဿ သမုဒယော ဟောတိ။

(ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်အကျဉ်း ဥဒ္ဒေသ အဘိဓမ္မာဝိဘင်းပါဠိတော်)

ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်နိဒ္ဒေသ ပါဠိတော်

။ **တတ္ထ ကတမာ အဝိဇ္ဇာ။** ဒုက္ခေ အညာဏံ ဒုက္ခသမုဒယေ အညာဏံ ဒုက္ခနိရောဓေ အညာဏံ ဒုက္ခနိရောဓဂါမိနိ ပဋိပဒါယ အညာဏံ၊ အယံ ဝုစ္စတိ အဝိဇ္ဇာ။

၂။ တတ္ထ ကတမေ အဝိဇ္ဇာပစ္စယာ သင်္ခါရာ။ ပုညာဘိသင်္ခါရော အပုညာဘိသင်္ခါရော အာနေဉ္ဇာဘိသင်္ခါရော၊ ကာယသင်္ခါရော, ဝစီသင်္ခါရော, စိတ္တသင်္ခါရော။ တတ္ထ ကတမော ပုညာဘိသင်္ခါရော၊ ကုသလာ စေတနာ ကာမာငစရာ ရူပါဝစရာ ဒါနမယာ သီလမယာ ဘာဝနာမယာ၊ အယံ ဝုစ္စတိ ပုညာဘိသင်္ခါရော။ တတ္ထ ကတမော အပုညာဘိသင်္ခါရော။ အကုသလာ စေတနာ ကာမာဝစရာ၊ အယံ ဝုစ္စတိ အပုညာဘိသင်္ခါရော။ တတ္ထ ကတဘမော အာနေဉ္ဇာဘိသင်္ခါရော၊ ကုသလာ စေတနာ အရူပါဝစရာ၊ အယံ ဝုစ္စတိ အာနေဉ္ဇာဘိသင်္ခါရော။ တတ္ထ ကတမော ကာယယင်္ခါရော၊ ကာယသဉ္စေတနာ ကာယသင်္ခါရော ဝစီသဉ္စေတနာ ဝစီသင်္ခါရော မနောသဉ္စေတနာ စိတ္တသင်္ခါရော၊ ဣမေ ဝုစ္စန္တိ အဝိဇ္ဇာပစ္စယာ သင်္ခါရာ။

www.dhammaransi.com

၃။ **တတ္ထ ကတမံ သင်္ခါရပစ္စယာ ဝိညာဏံ**။ စက္ခုဝိညာဏံ သောတဝိညာဏံ ဃာနဝိညာဏံ ဇိဝှါဝိညာဏံ ကာယဝိညာဏံ မနောဝိညာဏံ၊ ဣဒံ ဝုစ္စတိ သင်္ခါရပစ္စယာ ဝိညာဏံ။

၄။ **တတ္ထ ကတမံ ဝိညာဏပစ္စယာ နာမရူပံ**။ အတ္ထိ နာမံ အတ္ထိ ရူပံ၊ တတ္ထ ကတမံ နာမံ၊ ဝေဒနာ သညာ စေတနာ ဖဿော မနသိကာရော၊ ဣဒံ ဝုစ္စတိ နာမံ၊ တတ္ထ ကတမံ ရူပံ၊ စတ္တာရော စ မဟာဘူတာ စတုန္နံ့ မဟာဘူတာနံ ဥပါဒါယ ရူပံ၊ ဣဒံ ဝုစ္စတိ ရူပံ၊ ဣတိ ဣဒဉ္စ နာမံ ဣဒဉ္စ ရူပံ၊ ဣဒံ ဝုစ္စတိ ဝိညာဏပစ္စယာ **နာမရူပံ**။

၅။ **တတ္ထ ကတမံ နာမရူပပစ္စယာ သဠာယတနံ**။ စက္ခာယတနံ သောတာယတနံ ဃာနာယတနံ ဇိဝှါယတနံ ကာယာယတနံ မနာယတနံ၊ ဣဒံ ဝုစ္စတိ နာမရူပပစ္စယာ သဠာယတနံ။

၆။ **တတ္ထ ကတမော သဠာယတနပစ္စယာ ဖဿော**။ စက္ခုသမ္ဖဿော သောတသမ္ဖဿော ဃာနသမ္ဖဿော ဇိဝှါသမ္ဖဿော ကာယသမ္ဖဿော မနောသမ္ဖဿော၊ အယံ ဝုစ္စတိ သဠာယတနပစ္စယာ ဖဿော။

၇။ **တတ္ထ ကတမာ ဖဿပစ္စယာ ဝေဒနာ**။ စက္ခုသမ္ဖဿဇာ ဝေဒနာ သောတသမ္ဖဿဇာ ဝေဒနာ ဃာနသမ္ဖဿဇာ ဝေဒနာ ဇိဝှါသမ္ဖဿဇာ ဝေဒနာ ကာယသမ္ဖဿဇာ ဝေဒနာ မနောသမ္ဖဿဇာ ဝေဒနာ၊ အယံ ဝုစ္စတိ ဖဿပစ္စယာ ဝေဒနာ။

၈။ **တတ္ထ ကတမာ ဝေဒနာပစ္စယာ တဏှာ**။ ရူပတဏှာ သဒ္ဒတဏှာ ဂန္ဓတဏှာ ရသတဏှာ ဖောဋ္ဌဗ္ဗတဏှာ ဓမ္မတဏှာ၊ အယံ ဝုစ္စတိ ဝေဒနာပစ္စယာ တဏှာ။

၉။ **တတ္ထ ကတမံ တဏှာပစ္စယာ ဥပါဒါနံ**။ ကာမုပါဒါနံ ဒိဋ္ဌုပါဒါနံ သီလဗ္ဗတုပါဒါနံ အတ္တဝါဒုပါဒါနံ၊ ဣဒံ ဝုစ္စတိ တဏှာပစ္စယာ ဥပါဒါနံ။

၁၀။ **တတ္ထ ကတမော ဥပါဒါနပစ္စယာ ဘဝေါ**။ ဘဝေါ ဒုဝိဓေန အတ္ထိ ကမ္မဘဝေါ အတ္ထိ ဥပပတ္တိဘဝေါ၊ တတ္ထ ကတမော ကမ္မဘဝေါ၊ ပုညာဘိသင်္ခါရော အပုညာဘိသင်္ခါရော အာနေဉ္ဇာဘိသင်္ခါရော၊ အယံ ဝုစ္စတိ ကမ္မဘဝေါ၊ သဗ္ဗံပိ ဘဝဂါမိကမ္မံ ကမ္မဘဝေါ၊ တတ္ထ ကတမော ဥပပတ္တိဘဝေါ၊ ကာမဘဝေါ ရူပဘဝေါ အရူပဘဝေါ

www.dhammaransi.com

သညာဘဝေါ အသညာဘဝေါ နေဝသညာနာသညာဘဝေါ ဧကဝေါကာရဘဝေါ စတုဝေါကာရဘဝေါ ပဉ္စဝေါကာရဘဝေါ၊ အယံ ဝုစ္စတိ ဥပပတ္တိဘဝေါ၊ ဣတိ အယဉ္စ ကမ္မဘဝေါ အယဉ္စ ဥပပတ္တိဘဝေါ၊ အယံ ဝုစ္စတိ ဥပါဒါနပစ္စယာ ဘဝေါ။

၁၁။ **တတ္ထ ကတမာ ဘဝပစ္စယာ ဇာတိ**။ ယာ တေသံ တေသံ သတ္တာနံ တမှိ တမှိ သတ္တနိကာယေ ဇာတိ သဉ္ဇာတိ ဩက္ကန္တိ နိဗ္ဗတ္တိ အဘိနိဗ္ဗတ္တိ ခန္ဓာနံ ပါတုဘာဝေါ အာယတနာနံ ပဋိလာဘော၊ အယံ ဝုစ္စတိ ဘဝပစ္စယာ ဇာတိ။

၁၂။ **တတ္ထ ကတမံ ဇာတိပစ္စယာ ဇရာမရဏံ**။ အတ္ထိ ဇရာ အတ္ထိ မရဏံ၊ တတ္ထ ကတမာ ဇရာ၊ ယာ တေသံ တေသံ သတ္တာနံ တမှိ တမှိ သတ္တနိကာယေ ဇရာ ဇီရဏတာ ခဏ္ဍိစ္စံ ပါလိစ္စံ ဝလိတ္တစတာ အာယုနော သံဟာနိ ဣန္ဒြိယာနံ ပရိပါကော၊ အယံ ဝုစ္စတိ ဇရာ။ တတ္ထ ကတမံ မရဏံ၊ ယာ တေသံ တေသံ သတ္တာနံ တမှာ တမှာ သတ္တနိကာယာ စုတိ စဝနတာ ဘေဒေါ အန္တရဓာနံ မစ္စု မရဏံ ကာလကိရိယာ ခန္ဓာနံ ဘေဒေါ ကဠေဝရဿ နိက္ခေပေါ ဇီဝိတိန္ဒြိယဿ ဥပစ္ဆေဒေါ၊ ဣဒံ ဝုစ္စတိ မရဏံ။ ဣတိ အယဉ္စ ဇရာ ဣဒဉ္စ မရဏံ၊ ဣဒံ ဝုစ္စတိ ဇာတိပစ္စယာ ဇရာမရဏံ။

၁၃။ **တတ္ထ ကတမော သောကော**။ ဉာတိဗျသနေန ဝါ ဖုဋ္ဌဿ ဘောဂဗျသနေန ဝါ ဖုဋ္ဌဿ ရောဂဗျသနေန ဝါ ဖုဋ္ဌဿ သီလဗျသနေန ဝါ ဖုဋ္ဌဿ ဒိဋ္ဌိဗျသနေန ဝါ ဖုဋ္ဌဿ အညတရညတရေန ဗျသနေန သမန္နာဂတဿ အညတရညတရေန ဒုက္ခဓမ္မေန ဖုဋ္ဌဿ သောကော သောစနာ သောစိတတ္တံ အန္တောသောကော အန္တောပရိသောကော စေတသော ပရိဇ္ဈာယနာ ဒေါမနဿံ သောကသလ္လံ၊ အယံ ဝုစ္စတိ သောကော။

၁၄။ **တတ္ထ ကတမော ပရိဒေဝေါ**။ ဉာတိဗျသနေန ဝါ ဖုဋ္ဌဿ ဘောဂဗျသနေန ဝါ ဖုဋ္ဌဿ ရောဂဗျသနေန ဝါ ဖုဋ္ဌဿ သီလဗျသနေန ဝါ ဖုဋ္ဌဿ ဒိဋ္ဌိဗျသနေန ဝါ ဖုဋ္ဌဿ အညတရညတရေန ဗျသနေန သမန္နာဂတဿ အညတရညတရေန ဒုက္ခဓမ္မေန ဖုဋ္ဌဿ အာဒေဝေါ ပရိဒေဝေါ အာဒေဝနာ ပရိဒေဝနာ အာဒေဝိတတ္တံ ပရိဒေဝိတတ္တံ ဝါစာ ပလာပေါ ဝိပ္ပလာပေါ လာလပ္ပေါ လာလပ္ပနာ လာလပ္ပိတတ္တံ၊ အယံ ဝုစ္စတိ ပရိဒေဝေါ။

www.dhammaransi.com

၁၅။ **တတ္ထ ကတမံ** ဒုက္ခံ။ ယံ ကာယိကံ အသာတံ ကာယိကံ ဒုက္ခံ ကာယသမ္ဖဿဇံ အသာတံ ဒုက္ခံ ဝေဒယိတံ ကာယသမ္ဖဿဇာ အသာတာ ဒုက္ခာ ဝေဒနာ၊ ဣဒံ ဝုစ္စတိ ဒုက္ခံ။

၁၆။ တတ္ထ ကတမံ ဒေါမနဿံ။ ယံ **စေတသိကံ** အသာတံ **စေတသိကံ** ဒုက္ခံ **စေတောသမ္ဖဿဇံ** အသာတံ ဒုက္ခံ **ဝေဒယိတံ စေတော** သမ္ဖဿဇာ အသာတာ ဒုက္ခာ ဝေဒနာ၊ ဣဒံ ဝုစ္စတိ ဒေါမနဿံ။

၁၇။ တတ္ထ ကတမေ ဥပါယာသော။ ဉာတိဗျသနေန ဝါ ဖုဋ္ဌဿ ဘောဂဗျသနေန ဝါ ဖုဋ္ဌဿ ရောဂဗျသနေန ဝါ ဖုဋ္ဌဿ သီလဗျသနေန ဝါ ဖုဋ္ဌဿ ဒိဋ္ဌိဗျသနေန ဝါ ဖုဋ္ဌဿ အညတရညတရေန ဗျသနေန သမန္နာဂတဿ အညတရညတရေန ဒုက္ခဓမ္မေန ဖုဋ္ဌဿ အာယာသော ဥပါယာသော အာယာသိတတ္တံ ဥပါယာသိတတ္တံ၊ အယံ ဝုစ္စတိ ဥပါယာသော။ ဧဝမေတဿ ကေဝလဿ ဒုက္ခက္ခန္ဓဿ သမုဒယော ဟောတီတိ ဧဝမေတဿ ကေဝလဿ ဒုက္ခက္ခန္ဓဿ သင်္ဂတိ ဟောတိ၊ သမာဂမော ဟောတိ၊ သမောဓာနံ ဟောတိ၊ ပါတုဘာဝေါ ဟောတိ၊ တေန ဝုစ္စတိ ဧဝမေတဿ ကေဝလဿ ဒုက္ခက္ခန္ဓဿ သမုဒယော ဟောတီတိ။

(ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်အကျယ်နိဒ္ဒေသ အဘိဓမ္မာဝိဘင်းပါဠိတော်)

ခန္ဓာကိုယ်နှင့် ဓမ္မစေတီကျောင်း ဥပမာ။ ဓာတုစေတီ, ဓမ္မစေတီ, ပရိဘောဂစေတီ, ဥဒ္ဒိဿစေတီ ဟူ၍ စေတီလေးပါး ရှိသည်တွင် ဓမ္မစေတီကို ကိုးကွယ်လိုသောသူသည် ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ် ဒေသနာ ပါဠိတော်ကြီးများကိုရွေပြား, ငွေပြားမှာရေး၍ ကိုးကွယ်ရသည်ဟု ကျမ်းဂန်တို့မှာလာသည်တရပ်၊ ဓမ္မာနုဿတိ တည်ရှိသောသူ၏ခန္ဓာကိုယ်သည် စေတီကျောင်းနှင့် အလားတူသည်၊ လူ, နတ်တို့ ပူဇော် ထိုက်သည်ဟု ဝိသုဒ္ဓိမဂ်အဋ္ဌကထာမှာ လာသည်တရပ်၊ ဓမ္မက္ခန္ဓာပေါင်း ရှစ်သောင်း လေးထောင်သည် ငါဘုရားကိုယ်တော်စား ဘုရားအရာ၌ တည်သည်ဟု ဟောတော်မူသည်တရပ်၊ ဤသို့လာသော အရာများကို ထောက်၍ ဤ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ် ဒေသနာ အကျဉ်း, အကျယ် ပါဠိတော်ကြီးများကို အရကျက်၍ အသက်ထက်ဆုံး အမြဲဆောင်ရွက်သောသူသည် ယောကျာ်းဖြစ်စေ, မိန်းမဖြစ်စေ ဓမ္မစေတီ ကျောင်းတော်နှင့် တူ၏။ လူ, နတ်တို့ ရှိခိုးပူဇော်ခြင်းကို ခံထိုက်၏ဟု သိအပ်၏။

www.dhammaransi.com

ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ် ဥဒ္ဒေသပါဠိတော်-အနက်

အဝိဇ္ဇာပစ္စယာ၊ အဟုတ်အမှန်ကိုမသိ၊ မမြင်မထင်မလင်းမှု ဟူသော အကြောင်းတရား ထင်ရှားရှိနေခြင်းကြောင်း။ သင်္ခါရာ၊ ပစ္စုပ္ပန်အမှု, သံသရာအမှုတို့ကိုပြုစုပျိုးထောင်ခြင်းဟူသောသင်္ခါရမှုတို့သည်။ သမ္ဘဝန္တိ၊ ဖြစ်ပွားကုန်၏။ သင်္ခါရပစ္စယာ၊ ပစ္စုပ္ပန်အမှု, သံသရာအမှုတို့ကို ပြုစုပျိုးထောင်ခြင်းဟူသော သင်္ခါရတရား ထင်ရှားရှိနေခြင်းကြောင့်။ ဝိညာဏံ၊ ဘဝသစ်၌ ဝိညာဏ်သစ်ဖြစ်ပေါ်မှုသည်။ သမ္ဘဝတိ၊ ဖြစ်ပွား၏။ ဝိညာဏပစ္စယာ၊ ဝိညာဏ်သစ် ဖြစ်ပေါ်မှုကြောင့်။ နာမရူပံ၊ နာမ်အစု, ရုပ်အစုသည်။ သမ္ဘဝတိ၊ ဖြစ်ပွား၏။ နာမရူပပစ္စယာ၊ နာမ်အစု,ရုပ်အစုဖြစ်ပွားမှုကြောင့်။ သဠာယတနံ၊ ဒွါရ ၆-မည် အကြည် ၆-ပါး သဠာယတနတရားစုသည်။ သမ္ဘဝတိ၊ ဖြစ်ပွား၏၊ သဠာယတနပစ္စယာ၊ ဒွါရ ၆-မည်, အကြည် ၆-ပါးထင်ရှားရှိခြင်းကြောင့်။ ဖဿော၊ အာရုံကိုတွေ့မှုဟူသော ဖဿ ၆-ပါးသည်။ သမ္ဘဝတိ၊ ဖြစ်ပွား၏။ ဖဿပစ္စယာ၊ ဖဿ ၆-ပါး ထင်ရှားရှိနေခြင်းကြောင့်။ ဝေဒနာ၊ အာရုံကိုခံစားမှု ဟူသောဝေဒနာ ၆-ပါးသည်။ သမ္ဘဝတိ၊ ဖြစ်ပွား၏။ ဝေဒနာပစ္စယာ၊ ဝေဒနာ-၆-ပါး ထင်ရှားရှိနေခြင်းကြောင့်။ တဏှာ၊ ဝတ္ထုအာရုံကာမဂုဏ်ကို ခင်မင်တွယ်တာသာယာကပ်ငြိသော တဏှာခြောက်ပါးသည်။ သမ္ဘဝတိ၊ ဖြစ်ပွား၏။ တဏှာပစ္စယာ၊ တဏှာခြောက်ပါး ထင်ရှားရှိနေမှုကြောင့်။ ဥပါဒါနံ၊ မလွတ်နိုင်, မခွါနိုင် ပိုင်ပိုင်စေးချွဲ အတွယ်မြဲသော ဥပါဒါန်တရားသည်။ သမ္ဘဝတိ၊ ဖြစ်ပွား၏။ ဥပါဒါနပစ္စယာ၊ ဥပါဒါန်တရား ထင်ရှားရှိနေမှုကြောင့်။ ဘဝေါ၊ လောကအစီးအပွား, သံသရာအစီးအပွား ဟူသော ကံတရား, ဝိပါက်တရားစုသည်။ သမ္ဘဝတိ၊ ဖြစ်ပွား၏။ ဘဝပစ္စယာ၊ ပစ္စုပ္ပန်စီးပွားမှု, သံသရာစီးပွားမှု ထင်ရှား ရှိနေခြင်းကြောင့်။ ဇာတိ၊ အဖန်ဖန် ပဋိသန္ဓေနေမှု ထင်ရှားရှိနေခြင်းသည်၊ သမ္ဘဝတိ၊ ဖြစ်ပွား၏။ ဇာတိပစ္စယာ၊ ပဋိသန္ဓေနေမှု ထင်ရှားရှိနေခြင်းကြောင့်။ ဇရာမရဏံ၊ အဖန်ဖန် အိုမင်း ရင့်ဆွေးမှု,သေဆုံးမှုသည်၎င်း။ သောက ပရိဒေဝဒုက္ခဒေါမနဿုပါယာသာ၊ စိုးရိမ်ပူဆွေးမှု, ငိုကြွေးမြည်တမ်းမှု,ပင်ပန်းဆင်းရဲနှလုံးမသာယာမှု, ယက်ကြီးရှိုက်ငင် ပင်ပန်းမှုတို့သည်၎င်း။ သမ္ဘဝန္တိ၊ ဖြစ်ပွားကုန်၏။ ဧဝံ၊ ဤသို့။ ကေဝလဿ၊ သုခမဘက် သက်သက်သော။

www.dhammaransi.com

တေသ ဒုက္ခက္ခန္ဓဿ၊ ဤဒုက္ခအစုံ၏။ သမုဒယော၊ ဖြစ်ပွားခြင်းသည်။ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။

(ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်အကျဉ်း ဥဒ္ဒေသ ပါဠိတော်အနက် ပြီး၏။)

ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ် နိဒ္ဒေသပါဠိတော်-အနက်

၁။ တတ္ထ၊ ထိုဥဒ္ဒေသပါဠိ၌။ အဝိဇ္ဇာ၊ အဝိဇ္ဇာဆိုသည်ကား။ ကတမာ၊ အဘယ်နည်း။ ဒုက္ခေ၊ ဒုက္ခသစ္စာတရား၌။ အညာဏံ၊မသိခြင်း အမှုလည်းတပါး။ ဒုက္ခသမုဒယေ၊ဒုက္ခပွားများကြောင်းဖြစ်သော အမြစ်မူလတရား၌၊ အညာဏံ၊ မသိခြင်း အမှုလည်း တပါး။ ဒုက္ခ နိရောဓေ၊ ဒုက္ခ၏ကုန်ဆုံးချုပ်ငြိမ်းရာတရား၌။ အညာဏံ၊မသိခြင်းအမှုလည်းတပါး။ ဒုက္ခနိရောဓဂါမိနိပဋိပဒါယ၊ ဒုက္ခကုန်ဆုံးချုပ်ငြိမ်းရာသို့ ရောက်ကြောင်း ဖြစ်သော အကျင့်တရား၌။ အညာဏံ၊ မသိခြင်းအမှုလည်းတပါး။ အယံ၊ ဤမသိခြင်းလေးပါးကို။ အဝိဇ္ဇာ၊ အဝိဇ္ဇာဟူ၍။ ဝုစ္စတိ၊ ဆိုအပ်၏။ ‌

၂။ တတ္ထ၊ ထိုဥဒ္ဒေသပါဠိ၌။ အဝိဇ္ဇာပစ္စယာ၊ အဝိဇ္ဇာဟူသော အကြောင်းကြောင့်။ ဥပ္ပန္နာ၊ ဖြစ်ကုန်သော။ သင်္ခါရာ၊ သင်္ခါရတို့ဟူသည်။ ကတမေ၊ အဘယ်သည့်တို့နည်း ဟူမူကား။ ပုညာဘိသင်္ခါရော၊ ပုညာဘိသင်္ခါရလည်းတပါး။ အပုညာဘိသင်္ခါရော၊ အပုညာဘိသင်္ခါရလည်း တပါး။ အာနေဉ္ဇာဘိသင်္ခါရော၊ အာနေဉ္ဇာဘိသင်္ခါရလည်း တပါး။ [ဤသုံးပါးတရပ်]။ ကာယသင်္ခါရော၊ ကာယသင်္ခါရလည်း တပါး။ ဝစီ-သင်္ခါရော၊ ဝစီသင်္ခါရလည်း တပါး။ စိတ္တသင်္ခါရော၊ စိတ္တသင်္ခါရလည်း တပါး။ [ဤသုံးပါးတရပ်]။ တတ္ထ၊ ထိုနှစ်ရပ်တို့တွင်။ ကတမော၊အဘယ် တရားသည်။ ပုညာဘိသင်္ခါရော၊ ပုညာဘိသင်္ခါရမည်သနည်း။ ကာမာ-ဝစရာ၊ ကာမာဝစရဖြစ်သော။ ဒါနမယာ၊ ဒါနဖြင့်ပြီးသော။ သီလ-မယာ၊ သီလဖြင့် ပြီးသော။ ဘာဝနာမယာ၊ ဘာဝနာဖြင့်ပြီးသော။ ကုသလာ စေတနာ၊ ကုသိုလ်စေတနာသည်၎င်း။ ရူပါဝစရာ၊ ရူပါဝစရ ဖြစ်သော။ ဘာဝနာမယာ၊ ဘာဝနာဖြင့်ပြီးသော။ ကုသလာ စေတနာ၊ ကုသိုလ်စေတနာသည်၎င်း။ အယံ၊ ဤတရားစုကို။ ပုညာဘိသင်္ခါရော၊ ပုညာဘိသင်္ခါရဟူ၍။ ဝုစ္စတိ၊ ဆိုအပ်၏။ တတ္ထ၊ ထို ပဌမသုံးရပ်တွင်။

www.dhammaransi.com

အပုညာဘိ သင်္ခါရော၊ အပုညာဘိသင်္ခါရဟူသည်။ ကတမော၊ အဘယ် တရားနည်း။ ကာမာဝစရာ၊ ကာမာဝစရဖြစ်သော။အကုသလာစေတနာ၊ အကုသိုလ်စေတနာတည်း။အယံ၊ ဤအကုသိုလ်စေတနာကို။ အပုညာဘိ-သင်္ခါရော၊ အပုညာဘိသင်္ခါရဟူ၍။ ဝုစ္စတိ၊ ဆိုအပ်၏။ တတ္ထ၊ ထို ပဌမ သုံးရပ်တွင်။ အာနေဉ္ဇာဘိသင်္ခါရော၊ အာနေဉ္ဇာဘိသင်္ခါရ ဟူသည်။ ကတမော၊ အဘယ်နည်း။ အရူပါဝစရာ၊ အရူပါဝစရ ဖြစ်သော။ ကုသလာစေတနာ၊ ကုသိုလ်စေတနာတည်း။ အယံ၊ ဤကုသိုလ်စေတနာ ကို။ အာနေဉ္ဇာဘိသင်္ခါရော၊အာနေဉ္ဇာဘိ သင်္ခါရဟူ၍။ဝုစ္စတိ၊ဆိုအပ်၏။ တတ္ထ၊ ထို ဒုတိယသုံးရပ်တွင်။ ကာယသင်္ခါရော၊ ကာယသင်္ခါရ ဟူသည်။ ကတမော၊ အဘယ် တရားနည်း။ ကာယ သဉ္စေတနာ၊ ကာယ ဒုစရိုက်, ကာယ သုစရိုက် စေတနာ စုသည်။ ကာယသင်္ခါရော၊ ကာယသင်္ခါရ မည်၏။ ဝစီ သဉ္စေတနာ၊ ဝစီဒုစရိုက်, ဝစီသုစရိုက် စေတနာစုသည်။ ဝစီသင်္ခါရော၊ ဝစီသင်္ခါရမည်၏။ မနောသဉ္စေတနာ၊ မနောဒုစရိုက်, မနောသုစရိုက် စေတနာစုသည်။ စိတ္တသင်္ခါရော၊ စိတ္တသင်္ခါရမည်၏။ ဣမေ၊ ဤ တရားတို့ကို။ အဝိဇ္ဇာ ပစ္စယာ၊ အဝိဇ္ဇာဟူသော အကြောင်း ကြောင့်။ ဥပ္ပန္နာ၊ ဖြစ်ကုန်သော။ သင်္ခါရာ၊ သင်္ခါရတို့ဟူ၍။ ဝုစ္စန္တိ၊ ဆိုအပ်ကုန်၏။

၃။ တတ္ထ၊ ထိုဥဒ္ဒေသပါဠိ၌။ သင်္ခါရပစ္စယာ၊ သင်္ခါရ-ဟူသော အကြောင်းကြောင့်။ ဥပ္ပန္နံ၊ဖြစ်သော၊ ဝိညာဏံ၊ဝိညာဏ်-ဟူသည်။ကတမံ၊ အဘယ်တရားနည်း၊ စက္ခုဝိညာဏံ၊မျက်စိ၌ဖြစ်သော စက္ခုဝိညာဏ်ရင်း။ သောတဝိညာဏံ၊ နား၌ဖြစ်သော သောတဝိညာဏ်ရင်း။ ဃာနဝိညာဏံ၊ နှာခေါင်း၌ဖြစ်သော ဃာနဝိညာဏ်ရင်း။ ဇိဝှါဝိညာဏံ၊ လျှာ၌ဖြစ်သော ဇိဝှါဝိညာဏ်ရင်း။ ကာယဝိညာဏံ၊ ကိုယ်တွင်းပြင်တခုလုံး အနှံ့ဖြစ်သော ကာယဝိညာဏ်ရင်း။ မနောဝိညာဏံ၊ နှလုံးအိမ်တွင်း၌ ဖြစ်သော မနော ဝိညာဏ်ရင်း။ ဣဒံ၊ဤဝိညာဏ်ခြောက်ပါးကို။ သင်္ခါရပစ္စယာ ဝိညာဏံ၊ သင်္ခါရကြောင့်ဖြစ်သော ဝိညာဏ် ဟူ၍။ ဝုစ္စတိ၊ ဆိုအပ်၏။

၄။ တတ္ထ၊ ထိုဥဒ္ဒေသပါဠိ၌။ ဝိညာဏပစ္စယာ နာမရူပံ၊ ဝိညာဏ် ကြောင့်ဖြစ်သော နာမ်,ရုပ်-ဟူသည်။ ကတမံ၊ အဘယ်တရားနည်း။ နာမံ၊ နာမ်သည်လည်း။ အတ္ထိ၊ ရှိ၏။ ရူပံ၊ ရုပ်သည်လည်း။ အတ္ထိ၊ ရှိ၏။ တတ္ထ၊

www.dhammaransi.com

ထိုနာမ်, ရုပ် နှစ်ပါးတို့တွင်။ နာမံ၊ နာမ်-ဟူသည်။ ကတမံ၊ အဘယ်တရားနည်း။ ဝေဒနာ၊ အာရုံကို ခံစားခြင်း သဘော-ဟူသော ဝေဒနာရင်း။ သညာ၊ အာရုံကိုမှတ်သားခြင်း သဘော-ဟူသော သညာရင်း။ စေတနာ၊ ကောင်းမှု, မကောင်းမှုတို့၌ စေ့ဆော်ခြင်းသဘော-ဟူသောစေတနာရင်း။ ဖဿော၊ အာရုံကိုတွေ့ခြင်း သဘော-ဟူသော ဖဿရင်း။ မနသိကာရော၊ အာရုံကို နှလုံးသွင်းခြင်း သဘော-ဟူသော မနသိကာရရင်း။ ဣဒံ၊ ဤတရားစုကို။ နာမံ၊ နာမ်-ဟူ၍။ ဝုစ္စတိ၊ ဆိုအပ်၏။ တတ္ထ၊ ထိုနာမ်, ရုပ် နှစ်ပါးတို့တွင်။ ရူပံ၊ ရုပ်-ဟူသည်၊ ကတမံ၊ အဘယ်နည်း။ စတ္တာရော၊ ၄-ပါးကုန်သော။ မဟာဘူတာစ၊ မြေ, ရေ, လေ, မီး-ဟူသော ဘုတ်ကြီး ၄-ပါးတို့ရင်း။ စတုန္နံ၊ ၄-ပါးကုန်သော။ မဟာဘူတာနံ၊ မဟာဘုတ်တို့ကို။ ဥပါဒါယ၊ စွဲမှီ၍။ ပဝတ္တံ၊ ဖြစ်သော။ ရူပံ၊ အရံရုပ်သေး ၂၄-ခုရင်း။ ဣဒံ၊ ဤရုပ်အစုကို။ ရူပံ၊ ရုပ်-ဟူ၍။ ဝုစ္စတိ၊ ဆိုအပ်၏။ ဣတိ၊ ဤသို့။ ဣဒဉ္စ နာမံ၊ ဤနာမ်စုရင်း။ ဣဒဉ္စ ရူပံ၊ ဤရုပ်စုရင်း။ ဣဒံ၊ ဤတရားနှစ်ပါးကို။ ဝိညာဏပစ္စယာ နာမရူပံ၊ ဝိညာဏ်ကြောင့် ဖြစ်သော နာမ်-ရုပ်-ဟူ၍။ ဝုစ္စတိ၊ ဆိုအပ်၏။

၅။ တတ္ထ၊ ထိုဥဒ္ဒေသပါဠိ၌။ နာမရူပပစ္စယာ၊ နာမ်, ရုပ်-ဟူသော အကြောင်းကြောင့်။ ဥပ္ပန္နံ၊ ဖြစ်သော။ သဠာယတနံ၊ တည်ရာခြောက်ပါး, တံခါးခြောက်ခု-ဟူသည်။ ကတမံ၊ အဘယ်နည်း။ စက္ခာယတနံ၊ စက္ခု-ဟူသော အကြည်ဓာတ်မှန် တံခါးလည်းတပါး။ သောတာယတနံ၊ သောတ ဟူသောအကြည်ဓာတ်မှန် တံခါးလည်းတပါး။ ဃာနာယတနံ၊ ဃာန-ဟူသော အကြည်ဓာတ်မှန် တံခါးလည်းတပါး။ ဇိဝှါယတနံ၊ ဇိဝှါ-ဟူသော အကြည်ဓာတ်မှန် တံခါးလည်းတပါး။ ကာယာယတနံ၊ ကာယ-ဟူသော အကြည်ဓာတ်မှန် တံခါးလည်းတပါး။ မနာယတနံ၊ မနော-ဟူသော အကြည်ဓာတ်မှန် တံခါးလည်းတပါး။ ဣဒံ၊ ဤတရားစုကို။ နာမရူပပစ္စယာ သဠာယတနံ၊ နာမ်, ရုပ်ကြောင့် ဖြစ်သော ဓာတ်မှန် အကြည် တည်ရာခြောက်ပါး, တံခါးခြောက်ခုဟူ၍။ ဝုစ္စတိ၊ ဆိုအပ်၏။

၆။ တတ္ထ၊ ထိုဥဒ္ဒေသပါဠိ၌။ သဠာယတနပစ္စယာ၊ သဠာယတနဲ-ဟူသော အကြောင်းကြောင့်။ ဥပ္ပန္နော၊ ဖြစ်သော။ ဖဿော၊ အာရုံကို တွေ့ထိမှု-ဟူသော ဖဿသည်။ ကတမော၊ အဘယ်နည်း။ စက္ခုသမ္ဖဿော၊

www.dhammaransi.com

စက္ခုအကြည်မှာ ဆိုက်တိုက်လာသော ရူပါရုံကို တွေ့ထိမှု-ဟူသော စက္ခုသမ္ဖဿလည်းတပါး။ သောတသမ္ဖဿော၊ သောတအကြည်မှာ ဆိုက်တိုက်လာသော သဒ္ဒါရုံကို တွေ့ထိမှု-ဟူသော သောတသမ္ဖဿလည်း တပါး။ ဃာနသမ္ဖဿော၊ ဃာနအကြည်မှာ ဆိုက်တိုက်လာသော ဂန္ဓာရုံကိုတွေ့ထိမှု-ဟူသော ဃာနသမ္ဖဿလည်းတပါး။ ဇိဝှါသမ္ဖဿော၊ ဇိဝှါအကြည်မှာ ဆိုက်တိုက် လာသော ရသာရုံကို တွေ့ထိမှု-ဟူသော ဇိဝှါ သမ္ဖဿလည်း တပါး။ ကာယသမ္ဖဿော၊ တကိုယ်လုံးရှိ ကာယအကြည်မှာ တွေ့ထိလာသော ဖောဋ္ဌဗ္ဗာရုံကို တွေ့ထိမှု-ဟူသော ကာယသမ္ဖဿလည်း တပါး။ မနောသမ္ဖဿော၊ စိတ်နှလုံး-ဟူသော မနောအကြည်မှာ ထင်ပေါ်လာသော ဓမ္မာရုံကို တွေ့ထိမှု-ဟူသော မနောသမ္ဖဿလည်း တပါး။ အယံ၊ ဤတရားစုကို။ သဠာယတနပစ္စယာ ဖဿော၊ သဠာယတနကြောင့်ဖြစ်သော ဖဿခြောက်ပါးဟူ၍။ ဝုစ္စတိ၊ ဆိုအပ်၏။

၇။ တတ္ထ၊ ထိုဥဒ္ဒေသပါဠိ၌။ ဖဿပစ္စယာ၊ ဖဿ-ဟူသော အကြောင်းကြောင့်။ ဥပ္ပန္နာ၊ ဖြစ်သော။ ဝေဒနာ၊ ခံစား, စံစားခြင်း ဝေဒနာ-ဟူသည်။ ကတမာ၊ အဘယ်တရားနည်း ဟူမူကား။ စက္ခုသမ္ဖဿဇာ၊ စက္ခုအတွေ့ကြောင့် ဖြစ်သော။ ဝေဒနာ၊ ခံစား, စံစားမှုလည်းတပါး။ သောတသမ္ဖဿဇာ၊ သောတအတွေ့ကြောင့် ဖြစ်သော။ ဝေဒနာ၊ ခံစား, စံစားမှုလည်းတပါး။ ဃာနသမ္ဖဿဇာ၊ ဃာနအတွေ့ကြောင့်ဖြစ်သော။ ဝေဒနာ၊ ခံစား, စံစားမှုလည်းတပါး။ ဇိဝှါသမ္ဖဿဇာ၊ ဇိဝှါအတွေ့ကြောင့် ဖြစ်သော။ ဝေဒနာ၊ ခံစား, စံစားမှုလည်းတပါး။ ကာယသမ္ဖဿဇာ၊ ကိုယ်အတွေ့ကြောင့် ဖြစ်သော။ ဝေဒနာ၊ ခံစား, စံစားမှုလည်းတပါး။ မနောသမ္ဖဿဇာ၊ မနောအတွေ့ကြောင့်ဖြစ်သော။ ဝေဒနာ၊ ခံစား, စံစားမှုလည်း တပါး။ အယံ၊ ဤတရားစုကို။ ဖဿပစ္စယာ ဝေဒနာ၊ ဖဿကြောင့်ဖြစ်သော ဝေဒနာခြောက်ပါးဟူ၍။ ဝုစ္စတိ၊ ဆိုအပ်၏။

၈။ တတ္ထ၊ ထိုဥဒ္ဒေသပါဠိ၌။ ဝေဒနာပစ္စယာ၊ ဝေဒနာဟူသော အကြောင်းကြောင့်။ ဥပ္ပန္နာ၊ ဖြစ်သော။ တဏှာ၊ တဏှာဟူသည်။ ကတမာ၊ အဘယ်တရားနည်း ဟူမူကား။ ရူပတဏှာ၊ အဆင်း၌ သာယာသော ရူပတဏှာလည်းတပါး။ သဒ္ဒတဏှာ၊ အသံ၌သာယာသော သဒ္ဒတဏှာလည်း

www.dhammaransi.com

တပါး။ ဂန္ဓတဏှာ၊ အနံ့၌သာယာသော ဂန္ဓတဏှာလည်း တပါး။ ရသတဏှာ၊ အရသာ၌ သာယာသော ရသတဏှာလည်း တပါး။ ဖောဋ္ဌဗ္ဗတဏှာ၊ ကိုယ်အတွေ့၌ သာယာသော ဖောဋ္ဌဗ္ဗ တဏှာလည်း တပါး။ ဓမ္မတဏှာ၊ စက္ခု, သောတ စသော ဓမ္မာရုံ၌ သာယာသော ဓမ္မတဏှာလည်း တပါး။ အယံ၊ ဤတရားစုကို။ ဝေဒနာပစ္စယာ တဏှာ၊ ဝေဒနာကြောင့် ဖြစ်သော တဏှာဟူ၍။ ဝုစ္စတိ၊ ဆိုအပ်၏။

၉။ တတ္ထ၊ ထိုဥဒ္ဒေသပါဠိ၌။ တဏှာပစ္စယာ၊ တဏှာ ဟူသော အကြောင်းကြောင့်။ ဥပ္ပန္နံ၊ ဖြစ်သော။ ဥပါဒါနံ၊ အစွဲပြင်းထန် ဥပါဒါန် ဟူသည်။ ကတမံ၊ အဘယ်နည်း ဟူမူကား။ ကာမုပါဒါနံ၊ ကာမဂုဏ်၌ စွဲလမ်းမှုဟူသော ကာမု ပါဒါန်လည်း တပါး။ ဒိဋ္ဌုပါဒါနံ၊ ဒိဋ္ဌိအယူ၌ စွဲလမ်းသော ဒိဋ္ဌုပါဒါန်လည်း တပါး။ သီလဗ္ဗတုပါဒါနံ၊ နွား, ခွေး, စသည်တို့၏ အလေ့အကျင့်၌ အထွတ်အမြတ် ထင်မှတ်စွဲလမ်းမှု ဟူသော သီလဗ္ဗတု ပါဒါန်လည်း တပါး။ အတ္တဝါဒုပါဒါနံ၊ ခန္ဓာငါးပါးသည် ငါတည်း, ကိုယ်တည်းဟု ပြောဆိုစွဲလမ်းမှုဟူသောသက္ကာယဒိဋ္ဌိခေါ်သော အတ္တဝါဒုပါဒါန်လည်းတပါး။ ဣဒံ၊ ဤတရားစုကို။ တဏှာပစ္စယာ ဥပါ ဒါနံ၊ တဏှာကြောင့်ဖြစ်သော ဥပါဒါန်ဟူ၍။ ဝုစ္စတိ၊ ဆိုအပ်၏။

၁၀။ တတ္ထ၊ ထိုဥဒ္ဒေသပါဠိ၌။ ဥပါဒါန ပစ္စယာ၊ ဥပါဒါန် ဟူသော အကြောင်းကြောင့်။ ဥပ္ပန္နော၊ ဖြစ်သော။ ဘဝေါ၊ အစီးအပွား ဟူသည်။ ကတမော၊ အဘယ်နည်းဟူမူကား။ ဘဝေါ၊ အစီးအပွားသည်။ ဒုဝိဓေန-ဒုဝိဓော၊ နှစ်ပါးအပြားရှိ၏။ ကမ္မဘဝေါ၊ ကောင်းမှုကံ, မကောင်းမှုကံ ဟူသော အစီးအပွားသည်လည်း။ အတ္ထိ၊ ရှိ၏။ ဥပပတ္တိဘဝေါ၊ ဘဝသစ်သို့ ကပ်ရခြင်းတည်းဟူသော အစီးအပွားသည်လည်း။ အတ္ထိ၊ ရှိ၏။ တတ္ထ၊ ထိုဘဝနှစ်ပါးတို့တွင်။ ကမ္မဘဝေါ၊ ကံ အစီးအပွား ဟူသည်။ ကတမော၊ အဘယ်နည်း။ ပုညာဘိသင်္ခါရော၊ ကုသိုလ် ကောင်းမှုကို ပြုစုအားထုတ်ခြင်းလည်းတပါး၊ အပုညာဘိသင်္ခါရော၊ အကုသိုလ် မကောင်းမှုကို ပြုစု အားထုတ်ခြင်းလည်းတပါး။ အာနေဉ္ဇာ ဘိသင်္ခါရော၊ အာနေဉ္ဇ ခေါ်သော အရူပစျာန် တရားကို ပြုစုအားထုတ် ခြင်းလည်းတပါး။ အယံ၊ ဤတရားသုံးပါးကို။ ကမ္မဘဝေါ၊ ကံအစီး အပွားဟူ၍။ ဝုစ္စတိ၊ ဆိုအပ်၏။ သဗ္ဗံပိ၊ အလုံးစုံလည်းဖြစ်သော။ ဘဝ ဂါမိကမ္မံ၊ ဘဝတပါးသို့ ပို့ဆောင်တတ်သော ကောင်းမှု, မကောင်းမှု

www.dhammaransi.com

ဟူသမျှသည်။ ကမ္မဘဝေါ၊ ကံ အစီးအပွားချည်းသာတည်း။ တတ္ထ၊ ထို ဘဝနှစ်ပါးတို့တွင်။ ဥပပတ္တိဘဝေါ၊ ဘဝသစ်သို့ ကပ်ရခြင်း အစီးအပွားဟူသည်။ ကတမော၊ အဘယ်နည်း။ ကာမဘဝေါ၊ ကာမဘဝလည်းတပါး။ ရူပဘဝေါ၊ ရူပဘဝလည်းတပါး။ အရူပဘဝေါ၊ အရူပဘဝလည်းတပါး။ (ဤလည်း ဥပပတ္တိဘဝသုံးပါးတရပ်)။

သညာဘဝေါ၊ စိတ်သညာရှိသော သညာဘဝလည်း တပါး။ အသညာဘဝေါ၊ စိတ်သညာမရှိသော အသညာဘဝလည်း တပါး။ နေဝသညာ နာသညာဘဝေါ၊ စိတ်သညာရှိသည်လည်းမဟုတ်၊ မရှိသည်လည်း မဟုတ်သော နေဝသညာ နာသညာ ဘဝလည်း တပါး။ (ဤလည်း ဥပပတ္တိဘဝ သုံးပါး တရပ်)။

ဧကဝေါကာရဘဝေါ၊ ရုပ်ခန္ဓာတခုသာရှိသော ဧကဝေါကာရဘဝလည်းတပါး။ စတုဝေါကာရဘဝေါ၊ နာမ်ခန္ဓာ ၄-ခုသာ ရှိသော စတုဝေါကာရဘဝလည်း တပါး။ ပဉ္စဝေါကာရဘဝေါ၊ ရုပ်, နာမ်, ခန္ဓာ ငါးခုရှိသော ပဉ္စဝေါကာရဘဝလည်းတပါး။ (ဤလည်း ဥပပတ္တိ ဘဝသုံးပါးတရပ်၊ ပေါင်း ဥပပတ္တိ ၉-ပါး။)

အယံ၊ ဤ ၉-ပါးကို။ ဥပပတ္တိဘဝေါ၊ ဥပပတ္တိဘဝဟူ၍။ ဝုစ္စတိ၊ ဆိုအပ်၏။ ဣတိ၊ ဤသို့။ အယဉ္စ ကမ္မဘဝေါ ဤကံအစီးအပွားသည်၎င်း။ အယဉ္စ ဥပပတ္တိဘဝေါ၊ ဤဘဝသစ်သို့ ကပ်ရခြင်း အစီးအပွားသည်၎င်း။ အယံ၊ ဤဘဝနှစ်ပါးကို။ ဥပါဒါနပစ္စယာ ဘဝေါ၊ ဥပါဒါန်ကြောင့် ဖြစ်သော ဘဝဟူ၍။ ဝုစ္စတိ၊ ဆိုအပ်၏။

၁၁။ တတ္ထ၊ ထို ဥဒ္ဒေသပါဠိ၌။ ဘဝ ပစ္စယာ၊ ဘဝဟူသော အကြောင်းကြောင့်။ ဥပ္ပန္နာ၊ ဖြစ်သော။ ဇာတိ၊ ဇာတိမည်သည်။ ကတမာ၊ အဘယ်တရားနည်း။ တေသံ တေသံ သတ္တာနံ၊ ထိုထို သတ္တဝါတို့၏။ တမှိ တမှိ သတ္တနိကာယေ၊ ထိုထို သတ္တဝါမျိုး အပေါင်း၌။ ယာ ဇာတိ၊ အကြင်ဖြစ်ပေါ်ခြင်းသည်။ အတ္ထိ၊ ရှိ၏။ ယာ သဉ္ဇာတိ၊ အကြင် ခေတ်စု ခေတ်ခဲအားဖြင့် ဖြစ်ပေါ်ခြင်းသည်။ အတ္ထိ၊ ရှိ၏။ ယာ ဩက္ကန္တိ၊ အကြင် အမိဝမ်း၌ ဝင်ရောက်ခြင်းသည်။ အတ္ထိ၊ ရှိ၏။ ယာနိဗ္ဗတ္တိ၊ အကြင် အသစ်ဖြစ်ခြင်းသည်။ အတ္ထိ၊ ရှိ၏။ ယာအဘိနိဗ္ဗတ္တိ၊ အကြင် ထင်ရှားစွာ ဖြစ်ပေါ်ခြင်းသည်။ အတ္ထိ၊ ရှိ၏။ ခန္ဓာနံ၊ ရုပ်အစု, နာမ်အစုတို့၏။ ယော ပါတုဘာဝေါ၊ အကြင် ဖြစ်ပေါ်ခြင်းသည်။

www.dhammaransi.com

အတ္ထိ၊ ရှိ၏။ အာယတနာနံ၊ စက္ခုစသော အာယတနတို့ကို။ ယော ပဋိလာဘော၊ အကြင် အသစ်ကဖန် ရပြန်ခြင်းသည်။ အတ္ထိ၊ ရှိ၏။ အယံ၊ ဤသို့ ဖြစ်ခြင်းကို။ ဘဝပစ္စယာ ဇာတိ၊ ဘဝကြောင့် ဖြစ်သော ဇာတိ ဟူ၍။ ဝုစ္စတိ၊ ဆိုအပ်၏။

၁၂။ တတ္ထ၊ ထိုဥဒ္ဒေသပါဠိ၌။ ဇာတိ ပစ္စယာ၊ တဖန် အသစ် ဖြစ်ပေါ်ခြင်း ဟူသော ဇာတိကြောင့်။ ဥပ္ပန္နံ၊ ဖြစ်သော။ ဇရာမရဏံ၊ ဇရာမရဏဟူသည်။ ကတမံ၊ အဘယ်နည်း။ ဇရာ၊ ဇရာသည်လည်း၊ အတ္ထိ၊ ရှိ၏။ မရဏံ၊ မရဏသည်လည်း။ အတ္ထိ၊ ရှိ၏။ တတ္ထ၊ ထိုနှစ်ပါးတို့တွင်။ ဇရာ၊ ဇရာ-ဟူသည်။ ကတမာ၊ အဘယ်နည်း ဟူမူတား။ တေသံ တေသံ သတ္တာနံ၊ ထိုထိုသတ္တဝါတို့၏။ တမှိ တမှိ သတ္တနိကာယေ၊ ထိုထိုသတ္တဝါမျိုးအပေါင်း၌။ ယာ ဇရာ၊ အကြင် အိုမင်း ရင့်ရော် ခြင်းသည်။ ယာ ဇီရဏတာ၊ အကြင် ဟောင်းနွမ်း မှည့်ရွှမ်းခြင်းသည်။ အတ္ထိ၊ ရှိ၏။ ယံ ခဏ္ဍိစ္စံ၊ အကြင် သွားကျိုးခြင်းသည်။ အတ္ထိ၊ ရှိ၏။ ယံ ပါလိစ္စံ၊ အကြင်ဆံဖြူခြင်းသည်။ အတ္ထိ၊ ရှိ၏။ ယာ ဝလိတ္တစတာ၊ အကြင်အရေတွန့်ခြင်းသည်။ အတ္ထိ၊ ရှိ၏။ အာယုနော၊ အသက်၏။ ယာ သံဟာနိ၊ အကြင် ဆုတ်ယုတ် ခြင်းသည်။ အတ္ထိ၊ ရှိ၏။ ဣန္ဒြိယာနံ၊ စက္ခု အစရှိသော ဣန္ဒြေတို့၏။ ယော ပရိပါကော၊ အကြင် ရင့်ခြင်းသည်။ အတ္ထိ၊ ရှိ၏။ အယံ၊ ဤအမှုကို။ ဇရာ၊ ဇရာ-ဟူ၍။ ဝုစ္စတိ၊ ဆိုအပ်၏။

တတ္ထ၊ ထိုနှစ်ပါးတို့တွင်။ မရဏံ၊ မရဏ-ဟူသည်။ ကတမံ၊ အဘယ်နည်း။ တေသံ တေသံ သတ္တာနံ၊ ထိုထိုသတ္တဝါတို့၏။ တမှာ တမှာ-သတ္တနိကာယာ၊ ထိုထိုသတ္တဝါမျိုး အပေါင်းမှ။ ယာ စုတိ၊ အကြင် စုတေခြင်းသည်။ ယာ စဝနတာ၊ အကြင်ရွေ့ပြောင်းခြင်းသည်။ အတ္ထိ၊ ရှိ၏။ ယော ဘေဒေါ၊ အကြင် ပျက်စီးခြင်းသည်။ ယံ အန္တရဓာနံ၊ အကြင် ကွယ်လွန်ခြင်းသည်။ အတ္ထိ၊ ရှိ၏။ ယံ မစ္စု၊ အကြင်သေခြင်းသည်။ ယံ မရဏံ၊ အကြင် အသက်ကို စွန့်ခြင်းသည်။ အတ္ထိ၊ ရှိ၏။ ယာ ကာလံကိရိယာ၊ အကြင် သေမှုသည်။ အတ္ထိ၊ ရှိ၏။ ခန္ဓာနံ၊ ခန္ဓာတပါး, လေးပါး, ငါးပါးတို့၏။ ယော ဘေဒေါ၊ အကြင် ပျက်ဆုံးခြင်းသည်။ ကဠေဝရဿ၊ အသေကောင်ကို။ ယော နိက္ခေပေါ၊ အကြင် ပစ်ချခြင်း-သည်။ အတ္ထိ၊ ရှိ၏။ ဇီဝိတိန္ဒြိယဿ၊ ဇီဝိတိန္ဒြေ အစဉ်၏။ ယော ဥပစ္ဆေဒေါ၊ အကြင် ပြတ်ခြင်းသည်။ အတ္ထိ၊ ရှိ၏။ ဣဒံ၊ ဤအမှုကို။

www.dhammaransi.com

မရဏံ၊ မရဏ-ဟူ၍။ ဝုစ္စတိ၊ ဆိုအပ်၏။ ဣတိ၊ ဤသို့။ အယဉ္စ ဇရာ၊ ဤဇရာရင်း။ ဣဒဉ္စ မရဏံ၊ ဤမရဏရင်း။ ဣဒံ၊ ဤတရားနှစ်ပါးကို။ ဇာတိ ပစ္စယာ ဇရာမရဏံ၊ ဇာတိကြောင့် ဖြစ်သော ဇရာ့မရဏ-ဟူ၍။ ဝုစ္စတိ၊ ဆိုအပ်၏။

၁၃။ တတ္ထ၊ ထိုဥဒ္ဒေသပါဠိ၌။ သောကော၊ သောက-ဟူသည်။ ကတမော၊ အဘယ်တရားနည်း။ ဉာတိဗျသနေန၊ သား, သမီး စသော ဆွေမျိုးတို့၏ ပျက်စီးမှုနှင့်။ ဖုဋ္ဌဿ ဝါ၊ တွေ့သောသူ၏ရင်း။ ဘောဂဗျသနေန၊စည်းစိမ်ဥစ္စာတို့၏ပျက်စီးမှုနှင့်။ဖုဋ္ဌဿ ဝါ၊တွေ့သောသူ၏ရင်း။ ရောဂဗျသနေန၊ ချမ်းသာကို ဖျက်ဆီးတတ်သော ရောဂါဆိုး, အနာဆိုးနှင့်။ ဖုဋ္ဌဿ ဝါ၊ တွေ့သောသူ၏ရင်း။ သီလဗျသနေန၊ ကိုယ်ကျင့်သီလ ပျက်စီးမှုနှင့်။ ဖုဋ္ဌဿ ဝါ၊ တွေ့သောသူနှင့်ရင်း။ ဒိဋ္ဌိဗျသနေန၊ အယူ ပျက်စီးမှုနှင့်။ ဖုဋ္ဌဿ ဝါ၊ တွေ့သောသူနှင့်ရင်း။ အညတရညတရေန ဗျသနေန၊ ဆိုခဲ့ပြီးသည်မှ ကြွင်းသော အမှတ်မရှိ တပါးပါးသော ပျက်စီးမှုနှင့်။ သမန္နာဂတဿ ဝါ၊ ပြည့်စုံသောသူ၏ရင်း။ အညတရညတရေန ဒုက္ခဓမ္မေန၊ အမှတ်မရှိ တပါးပါးသော ဒုက္ခဓမ္မနှင့်။ ဖုဋ္ဌဿ ဝါ၊ တွေ့သောသူ၏ရင်း။ သောကော၊ စိုးရိမ်မှုသည်။ သောစနာ၊ ပူပန်မှုသည်။ သောစိတတ္တံ၊ စိတ်ပူပန်သည်၏ အဖြစ်သည်။ အတ္ထိ၊ ရှိ၏။ အန္တောသောကော၊ အတွင်း၌ စိုးရိမ်မှုသည်။ အန္တောပရိသောကော၊ အတွင်း၌ ထွေးထွေလာလာ ပူပန်မှုသည်။ အတ္ထိ၊ ရှိ၏။ စေတသော၊ စိတ်၏။ ပရိဇ္ဈာယနာ၊ ပူလောင်မှုသည်။ ဒေါမနဿံ၊ နှလုံးမသာမှုသည်။ သောကသလ္လံ၊ သောကငြောင့်စူးမှုသည်။ အတ္ထိ၊ ရှိ၏။ အယံ၊ ဤအမှုကို။ သောကော၊ သောက-ဟူ၍။ ဝုစ္စတိ၊ ဆိုအပ်၏။

၁၄။ တတ္ထ၊ ထိုဥဒ္ဒေသပါဠိ၌။ ပရိဒေဝေါ၊ ပရိဒေဝ-ဟူသည်။ ကတမော၊ အဘယ်တရားနည်း။ ဉာတိဗျသနေန၊ သားသမီးစသော ဆွေမျိုးတို့၏ ပျက်စီးမှုနှင့်။ ဖုဋ္ဌဿ ဝါ၊ တွေ့သောသူ၏ရင်း။ ဘောဂဗျသနေန၊ စည်းစိမ်တို့၏ ပျက်စီးမှုနှင့်။ ဖုဋ္ဌဿ ဝါ၊ တွေ့သော သူ၏ရင်း။ ရောဂဗျသနေန၊ ချမ်းသာကို ဖျက်ဆီးတတ်သော ရောဂါဆိုး, အနာဆိုးနှင့်။ ဖုဋ္ဌဿ ဝါ၊ တွေ့သောသူ၏ရင်း။ သီလဗျသနေန၊ ကိုယ်ကျင့်သီလ ပျက်စီးမှုနှင့်။ ဖုဋ္ဌဿ ဝါ၊ တွေ့သောသူ၏ရင်း။ ဒိဋ္ဌိဗျသနေန၊ အယူ ပျက်စီးမှုနှင့်။ ဖုဋ္ဌဿ ဝါ၊ တွေ့သောသူ၏ရင်း။ အညတရညတရေန

www.dhammaransi.com

ဗျသနေန၊ ဆိုခဲ့ပြီးသည်မှ ကြွင်းသော အမှတ်မရှိ တပါးပါးသော ပျက်စီးမှုနှင့်။ သမန္နာဂတဿ ဝါ၊ ပြည့်စုံသောသူ၏ရင်း။ အညတရေန ဒုက္ခဓမ္မေန၊ အမှတ်မရှိ တပါးပါးသော ဒုက္ခဓမ္မနှင့်။ ဖုဋ္ဌဿ ဝါ၊ တွေ့သော သူ၏ရင်း။ အာဒေဝေါ၊ ရည်သန်၍ ငိုကြွေးခြင်းသည်။ ပရိဒေဝေါ၊ ပြောကြား၍ ငိုကြွေးခြင်းသည်။ အတ္ထိ၊ ရှိ၏။ အာဒေဝနာ၊ ရည်သန်၍ ငိုကြွေးမှုသည်။ ပရိဒေဝနာ၊ ပြောကြား၍ ငိုကြွေးမှုသည်။ အတ္ထိ၊ ရှိ၏။ အာဒေဝိတတ္တံ၊ ရည်သန်၍ ငိုကြွေးတတ်သည်၏ အဖြစ်သည်။ ပရိဒေဝိတတ္တံ၊ ပြောကြား၍ ငိုကြွေးတတ်သည်၏ အဖြစ်သည်။ အတ္ထိ၊ ရှိ၏။ ဝါစာပလာပေါ၊ စကားထွေလာ မြည်တမ်းခြင်းသည်။ ဝိပ္ပလာပေါ၊ အထူးထူး အထွေထွေ မြည်တမ်းခြင်းသည်။ အတ္ထိ၊ ရှိ၏။ လာလပေါ၊ အဖန်ဖန် မြည်တမ်းခြင်းသည်။ လာလပနာ၊ အဖန်ဖန် မြည်တမ်းမှုသည်။ လာလပိတတ္တံ၊ အဖန်ဖန်မြည်တမ်းသူ၏ အဖြစ်သည်။ အတ္ထိ၊ ရှိ၏။ အယံ၊ ဤအမှုကို။ ပရိဒေဝေါ၊ ပရိဒေဝ-ဟူ၍။ ဝုစ္စတိ၊ ဆိုအပ်၏။

၁၅။ တတ္ထ၊ ထိုဥဒ္ဒေသပါဠိ၌။ ဒုက္ခံ၊ ဒုက္ခ-ဟူသည်။ ကတမံ၊ အဘယ်နည်း။ ကာယိကံ၊ ကိုယ်အင်္ဂါ၌မှီသော။ ယံ အသာတံ၊ အကြင်မသက်သာမှုသည်။ ကာယိကံ၊ ကိုယ်အင်္ဂါ၌မှီသော။ ယံ ဒုက္ခံ၊ အကြင်ဆင်းရဲမှုသည်။ ကာယသမ္ဖဿဇံ၊ ကိုယ်အင်္ဂါ၌ တွေ့၍ ဖြစ်သော။ အသာတံ၊ မသက်သာသော။ ဒုက္ခံ၊ ဆင်းရဲသော။ ယံ ဝေဒယိတံ၊ အကြင်ခံစားမှုသည်။ အတ္ထိ၊ ရှိ၏။ ကာယသမ္ဖဿဇာ၊ ကိုယ်အင်္ဂါ၌ တွေ့၍ဖြစ်သော။ အသာတာ၊ မသက်သာသော။ ဒုက္ခာ၊ ဆင်းရဲသော။ ယာ ဝေဒနာ အကြင်ခံစားမှုသည်။ အတ္ထိ၊ ရှိ၏။ ဣဒံ၊ ဤအမှုကို။ ဒုက္ခံ၊ ဒုက္ခ-ဟူ၍။ ဝုစ္စတိ၊ ဆိုအပ်၏။

၁၆။ တတ္ထ၊ ထိုဥဒ္ဒေသပါဠိ၌။ ဒေါမနဿံ၊ ဒေါမနဿ-ဟူသည်။ ကတမံ၊ အဘယ်နည်းဟူမူကား။ စေတသိကံ၊ စိတ်၌မှီသော။ ယံ အသာတံ၊ အကြင်မသက်သာမှုသည်။ စေတသိကံ၊ စိတ်၌မှီသော။ ယံ ဒုက္ခံ၊ အကြင်ဆင်းရဲသည်။ အတ္ထိ၊ ရှိ၏။ စေတောသမ္ဖဿဇံ၊ စိတ်နှလုံး၌ တွေ့၍ ဖြစ်သော။ အသာတံ၊ မသက်သာသော။ ဒုက္ခံ၊ ဆင်းရဲသော။ ယံ ဝေဒယိတံ၊ အကြင်ခံစားမှုသည်။ စေတောသမ္ဖဿဇာ၊ စိတ်နှလုံး၌ တွေ့၍ ဖြစ်သော။ အသာတာ၊ မသက်သာသော။ ဒုက္ခာ၊

www.dhammaransi.com

ဆင်းရဲသော။ ယာ ဝေဒနာ၊ အကြင်ခံစားမှုသည်။ အတ္ထိ၊ ရှိ၏။ ဣဒံ၊ ဤအမှုကို။ ဒေါမနဿံ၊ ဒေါမနဿ-ဟူ၍။ ဝုစ္စတိ၊ ဆိုအပ်၏။

၁၇။ တတ္ထ၊ ထိုဥဒ္ဒေသပါဠိ၌။ ဥပါယာသော။ မရှုနိုင်၊ မဆည်နိုင်, အရှိက်အငင်, ပင်ပန်းခြင်းသည်။ ကတမော၊ အဘယ်နည်းဟူမူကား။ ဉာတိဗျသနေန၊ သား, သမီးစသော ဆွေမျိုးတို့၏ ပျက်စီးမှုနှင့်။ ဖုဋ္ဌဿ ဝါ၊ တွေ့သောသူ၏ငင်း။ ဘောဂဗျသနေန၊ စည်းစိမ်တို့၏ ပျက်စီးမှုနှင့်။ ဖုဋ္ဌဿ ဝါ၊ တွေ့သောသူ၏ငင်း။ ရောဂဗျသနေန၊ ချမ်းသာကို ဖျက်ဆီးတတ်သော ရောဂါဆိုး, အနာဆိုးနှင့်။ ဖုဋ္ဌဿ ဝါ၊ တွေ့သောသူ၏ငင်း။ သီလဗျသနေန၊ ကိုယ်ကျင့်သီလ ပျက်စီးမှုနှင့်။ ဖုဋ္ဌဿ ဝါ၊ တွေ့သောသူ၏ငင်း။ ဒိဋ္ဌိဗျသနေန၊ အယူပျက်စီးမှုနှင့်။ ဖုဋ္ဌဿ ဝါ၊ တွေ့သောသူ၏ငင်း။ အညတရညတရေန ဗျသနေန၊ ဆိုခဲ့ပြီးသည်မှ ကြွင်းသော အမှတ်မရှိ တပါးပါးသော ပျက်စီးမှုနှင့်။ သမန္နာဂတဿ ဝါ၊ ပြည့်စုံသောသူ၏ငင်း။ အညတရညတရေန ဒုက္ခဓမ္မေန၊ အမှတ်မရှိ တပါးပါးသော ဒုက္ခဓမ္မနှင့်။ ဖုဋ္ဌဿ ဝါ၊ တွေ့သောသူ၏ငင်း။ အာယာသော၊ အလွန်ပင်ပန်းခြင်းသည်။ ဥပါယာသော၊ ပြင်းစွာ ပင်ပန်းခြင်းသည်။ အတ္ထိ၊ ရှိ၏။ အာယာသိတတ္တံ၊ အလွန်ပင်ပန်းသည်၏ အဖြစ်သည်။ ဥပါယာသိတတ္တံ၊ ပြင်းစွာပင်ပန်းသည်၏ အဖြစ်သည်။ အတ္ထိ၊ ရှိ၏။ အယံ၊ ဤအမှုကို။ ဥပါယာသော၊ ဥပါယာသ-ဟူ၍။ ဝုစ္စတိ၊ ဆိုအပ်၏။

ဧဝမေတဿ ကေဝလဿ ဒုက္ခက္ခန္ဓဿ သမုဒယော ဟောတီတိ၊ ဟူသည်ကား။ ဧဝံ၊ ဤသို့။ ကေဝလဿ၊ သက်သက်သော။ ဧတဿ-ဒုက္ခက္ခန္ဓဿ၊ ထိုဒုက္ခအစု၏။ သင်္ဂတိ၊ ပေါင်းဆုံမိခြင်းသည်။ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။ သမာဂမော၊ ပေါင်းစုံမိခြင်းသည်။ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။ သမောဓာနံ၊ ပေါင်းဆုံမိခြင်းသည်။ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။ ပါတုဘာဝေါ၊ ထင်ရှားဖြစ်ပေါ်ခြင်းသည်။ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။ တေန၊ ထို့ကြောင့်။ ဧဝမေတဿ ကေဝလဿ ဒုက္ခက္ခန္ဓဿ သမုဒယော ဟောတီတိ၊ ဧဝမေတဿ ကေဝလဿ ဒုက္ခက္ခန္ဓဿ သမုဒယော ဟောတိ-ဟူ၍။ ဝုစ္စတိ၊ ဆိုအပ်၏။

ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ် ပါဠိတော် အနက် ပြီး၏။

www.dhammaransi.com

ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်-ပျို့လင်္ကာများ

ယခုအခါ ထိုဥဒ္ဒေသ, နိဒ္ဒေသ အကျဉ်း အကျယ် အားဖြင့် ပါဠိ, အနက်ကို အစုံ ထုတ်ပြခဲ့ပြီးသော ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ် တရားတော်မြတ်ကို အကျဉ်းချုံး၍ သီကုံးဖွဲ့ဆိုအပ်သော ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ် ပျို့လင်္ကာကို ဖြေဆိုပေအံ့။

ယခုအခါ ထုတ်ပြဖြေဆိုအကျယ်ရေးသားလတ္တံ့သော သံဝဏ္ဏနာစကား၏မှီရာ အကျဉ်းသင်္ခေပ သံဝဏ္ဏေတဗ္ဗဖြစ်သော ၁၂၅၇-ခုနှစ်၊ တပို့တွဲလအတွင်း မဟာဗောဓိသို့ ဖူးမြော်သွားရာ မန္တလေးမြို့မှ ရန်ကုန်သို့ အထွက် မီးရထားထက်တွင် ဝါတို့ ရေးသားစီရင်အပ်သော ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ် ပျို့လင်္ကာချုပ် ၁၃-ပုဒ်ကို ရှေးဦးစွာ ထုတ်ပြပေအံ့သတည်း။

အဝိဇ္ဇာပစ္စယာ သင်္ခါရာ

၁။ ဗောဓိရတနာ၊ ယာဉ်စကြာဖြင့်၊ သစ္စာလေးရပ်၊ လေးကျွန်းပတ်သား၊ နတ်ဝိသုဒ္ဓိ၊ တုမရှိအခး၊ တြိဒွါရ၊ ရှိဦးခလျက်၊ ဘဝသုံးပါး၊ ဟုန်းဟုန်းသွားသည်၊ ရထားသံသရာ၊ ယာဉ်စကြာ၏၊ ခြင်းရာထုပ္ပတ်၊ သမုပ္ပါဒ်ကို၊ အတပ်သိရန်၊ နိဒါန်းပြန်ပိမ့်၊ အမှန်လေးချက်၊ သဘောနက်ကို၊ ဖုံးဝှက်ကွယ်ကာ၊ အဝိဇ္ဇာဟု၊ မဟာတမ၊ မှောင်ကြီးကျလျက်၊ ဘဝမြုံသိုက်၊ ရှိန်ရှိန်အိုက်သား၊ အမှိုက်မီးစာ၊ ဤခန္ဓာကို၊ တွယ်တာသမှု၊ အကြောင်းပြု၍၊ အကုသလ၊ မမှည့်စဆိုး၊ အပြစ်မျိုးကို၊ ကြိုးကြိုးပမ်းပမ်း၊ နေ့စဉ်ထမ်းသည်၊ ပါယ်လမ်းဗီဇ၊ အပုညနှင့်၊ ဘဝနောင်ခါ၊ သံသရာဝယ်၊ လူ့ရွာ, နတ်ငြမ်း၊ စည်းစိမ်သွမ်းကို၊ ချမ်းသာအတိ၊ အထင်ငြိလျက်၊ ဂတိနောင်ကို၊ ကောင်းစေလိုဟု၊ ကုသိုလ်အရိုး၊ အမျိုးမျိုးကို၊ ကြိုးကြိုးစားစား၊ ပြုတုံငြားက၊ ဆယ်ပါး ပုည၊ အာနေဥ္ဇ-ဟု၊ ဘဝ နှိုးရင်း၊ ပွားတုံ လျှင်းသည်။ ။ဝဋ်ခင်း ဝဋ်နွယ်-ရှည်သတည်း။

သင်္ခါရပစ္စယာ ဝိညာဏံ

၂။ ဝဋ်ခင်း, ဝဋ်နွယ်၊ ရှည်ကြောင်း ရှယ်သား၊ ဆယ်ဖြာ ပုည၊ အပုညနှင့်၊ ဘဝနှိုးရင်း၊ ပွားတုံးလျှင်းသော်၊ လေးသင်းပါယ်ရွာ၊ အဖြစ

www.dhammaransi.com

ဖြာလျှင်၊ ဗြဟ္မာ, လူနတ်၊ ဘုံသုံးရပ်၌၊ ဓာတ်ပဓာန၊ ပြဌာန်းလှသား၊ ဒွါရသခင်၊ ခြောက်ဝိညာဉ်ဟု၊ အရှင်ဓာတ်မင်း၊ ပေါ်တုံလျှင်း၍၊ ကိုယ်တွင်း, ကိုယ်ပြင်၊ ထွက်,ဝင်တံခါး၊ အင်ခြောက်ပါး၌၊ အများရုပ်, နာမ်၊ အတန်တန်လျှင်၊ ဝန်းရံဖြိုးဖြိုး၊ အမျိုးမျိုးကို၊ အုပ်စိုးဆောင်ရွက်၊ လျှမ်းလျှမ်းတက်လျှင်၊ ထက်မြက်တေဇာ၊ သူ့ရှိန်ဝါကြောင့်၊ ဝါငါ, သိသူ၊ လူပဲ, နတ်ပဲ၊ အထင်လွဲလျက်၊ ငရဲအပါယ်၊ အသွယ်သွယ်လျှင်၊ ဝဋ္ဋနွယ်ရှည်လျား၊ တမားမားသည်။ ။ခြောက်ပါးဝိညာဉ်-စွမ်းရည်တည်း။

ဝိညာဏပစ္စယာ နာမရူပံ

၃။ ခြောက်ပါး ဝိညာဉ်၊ စွမ်းရည်အင်ကြောင့်၊ မီးတွင် ရှိန်ဝါ၊ ထက်ကြပ်ပါသို့၊ မက္ခာတူက္ခ၊ ဖြစ်ပေါ်ကြသား၊ ဖဿဝေဒနာ၊ စေတနာနှင့်၊ သညာ, ဝိတက်၊ ရောင်စုံယှက်သည့်၊ အမျက်ကြောင်ဝယ်၊ ကြိုးစုံခြယ်သို့၊ အသွယ်အသွယ်၊ အနွယ်နွယ်လျှင်၊ ဆန်းကြယ်စွာလှ၊ နာမ်ကာယနှင့်၊ ဘူတဟူပေ၊ မြေ,ရေ,လေ,မီး၊ ဓာတ်ကြီးလေးတန်၊ အမာခံလျက်၊ အရံရုပ်သေး၊ နှစ်ဆယ့်လေးတည့်၊ ပေါင်းထွေးမျှညီ၊ အဋ္ဌဝီသ၊ ရုပ်ကာယဟု၊ နာမရူပ၊ ဓမ္မအပြား၊ ဤနှစ်ပါးလည်း၊ ထင်ရှားစုံစွာ၊ ပေါ်တုံလာ၍၊ နာနာကာယ၊ အနန္တလျှင်၊ ရူပရုပ်ဟန်၊ သဏ္ဌာန်အမူ၊ ဇာတ်မတူသည့်၊ လူအရပ်ရပ်၊ နတ်အထွေထွေ၊ ရေမျိုး, ကုန်းမျိုး၊ ကောင်းဆိုး, ယုတ်ညံ့၊ အကန့်ကန့်လျှင်၊ ခြားသန့်ပေါ်ယယ်၊ သေခသော ကြွယ်သည်။ ။နှစ်သွယ် နာမ်,ရုပ်-စွမ်းရည်တည်း။

နာမရူပပစ္စယာ သဠာယတနံ

၄။ ထင်ရှားစေ့စုံ၊ အပုံပုံလျှင်၊ တည်းတုံနာမ်ရုပ်၊ ကိုယ်သမုတ်သား၊ အထုပ်အထယ်၊ ကြီး, ငယ် ကာယ၊ ပေါ်ပြန်ကလည်း၊ ဒွါရတွင်မည်၊ ဖိတ်ဖိတ်လှည့်သည်၊ အကြည်ခြောက်မျိုး၊ ကိုယ်လုံးဖြိုးလျက်၊ အရိုးစီစဉ်၊ အမြင်စက္ခု၊ ကြားမှုသောတ၊ ဃာနအနံ၊ လျက်ရန်ဇိဝှာ၊ ကာယာတွေ့ထိ၊ အသိမနော၊ မရောမယှက်၊ တလက်လက်လျှင်၊ အမျက်စိန်ရည်၊ လဲ့လဲ့ကြည်သို့၊ ခြောက်မည်အာရုံ၊ အလုံးစုံလည်း၊ ပုံသဏ္ဌာန်ရိပ်၊ နိမိတ်အသွင်၊ အကုန်ထင်၍၊ ဤရှင်, ဤလူ၊ ဤမှု နေ,လ၊ ရူပ

www.dhammaransi.com

သဏ္ဍာန်၊ အသံအမျိုး၊ အခိုးလှိုင်ပျံ့၊ ရနံ့ထိုထို၊ အချိုအချဉ်၊ ဤလျှင်အပူ၊ ဤမူအအေး၊ အတွေးအသိ၊ ပြည့်စုံဘိ၍၊ ငါ၏ ဤကိုယ်၊ ငါမင်းပျိုဟု၊ အဆိုအထင်၊ အမြင်မှောက်မှား၊ စိတ်နေကြွားဖို့၊ တံခါးခြောက်သင်း၊ ကိုယ်လုံးလင်းသည်။ ။ခြောက်စင်းခေတ်မှုန်-စွမ်းရည်တည်း။

သဠာယတနပစ္စယာ ဖဿော

၅။ ခေတ်မှုန်အကြည်၊ ခြောက်မျိုးတည့်ဏာ၊ ခြောက်မည်အာရုံ၊ အလုံးစုံလည်း၊ ပုံသဏ္ဍာန်ရိပ်၊ နိမိတ်အသွင်၊ ကိုယ်လုံးထင်လျက်၊ ဝိညာဉ် ခြောက်ဆင့်၊ ဖွားဖွားပွင့်ရာ၊ နှိုင်းသင့်တူမျှ၊ ပမာပြမူ၊ သိကြားစက်ရှိန်၊ လက် လက် ထိန်သခဲ၊ ဝရဇိန်သွား၊ ရှပ်ရှပ်ဝါးသို့၊ ခြောက်ပါး ဖဿ၊ ဖြုန်းဖြုန်းထ၍၊ ရသခြောက်မည်၊ အာရုံရည်ကို၊ ကြိတ်နည်သောအား၊ တွေ့ထိငြားက၊ ဤကား ဣဋ္ဌ၊ အနိဋ္ဌနှင့်၊ ဤမျှ မကောင်း၊ ဤမျှ ကောင်းဟု၊ အကြောင်းသွေးဆော်၊ အရေးပေါ်လျက်၊ ခြောက်ဖဲ့ အာရုံ၊ ရသဂုဏ်တို့၊ အကုန်ပေါ်ထွက်၊ ရှမ်းရှမ်းတက်၍၊ မက်ဖွယ်၊ မုန်းဖွယ်၊ အနှုန်းခြယ်သည်။ ။ခြောက်သွယ် ဖဿ-စွမ်းရည်တည်း။

ဖဿပစ္စယာ ဝေဒနာ

၆။ ဖဿ ခြောက်မည်၊ သူ့စွမ်းရည်ဖြင့်၊ ကြိတ်နည်သောအား၊ စက်ရှိန်ဝါး၍၊ ခြောက်ပါးအာရုံ၊ မြွေမြွေတုန်သျက်၊ ခြောက်စုံရသ၊ အနိဋ္ဌနှင့်၊ ဣဋ္ဌဟူသည်၊ အရည်ဓိးဓိး၊ ယိုးထွက်စီးသော်၊ ခေတ်သီး ခြောက်ဖြာ၊ ဝေဒနာဟု၊ ထွေလာအထူး၊ ထွက်ပေါ်မြူး၍၊ ခြောက်ဦး ရှမ်းစည်၊ အာရုံရည်ကို၊ မည်မည်ရရ၊ ခံစံကြမှု၊ သုဘာသုဘာ၊ သာ, မသာနှင့်၊ ထွေလာများတောင်း၊ ကောင်း, မကောင်းလည်း၊ ထောင်းထောင်း ဝေါဝေါ၊ သိထင်ပေါ်၍၊ ကောင်းသော် စိတ်ဝမ်း၊ ဖိတ်ဖိတ်လျှမ်းလျှင်၊ ရွှင်လန်းနှလုံး၊ စွင့်စွင့်ပြုံး၏၊ မုန်းဖွယ်တွေ့က၊ ခြောက်သွေ့နွမ်းညှိုး၊ နှလုံးဆိုး၍၊ အခိုးလူလူ၊ ပွက်ပွက်ဆူမျှ၊ ပူပူပင်ပင်၊ မရွှင်မလန်း၊ စိတ်ကုန်ခန်း၏၊ ချမ်းသာသုခ၊ တခုမျှဌ၊ လောကအထု၊ အကုန်စု၏၊ ပုပုရွရွ၊ မြင်သမျှလည်း၊ သုခဖို့ချည်း၊ လုံ့လသည်း၏၊ အရည်းသူမြတ်၊ ပရမတ်ကို၊ ချန်လှပ်ထား၍၊ အများလောက၊ ရှိသမျှကို၊ ဒုက္ခပွားမှု၊ များစွာပြုသည်။ ။သုခဝေဒနာ-စွမ်းရည်တည်း။

www.dhammaransi.com

ဝေဒနာပစ္စယာ တဏှာ

၇။ သုခဝေဒနာ၊ စွမ်းရည်ဖြာသည်၊ ရသာမြိန်ရှမ်း၊ အစိမ့်မွှန်းက၊ သွန်းသွန်းဆူကြွ၊ ထိုသုခကို၊ ပိယ ဟူသား၊ အချစ်ပွား၍၊ ခြောက်ပါးဝေဒနာ၊ မြိန်ရှက်စွာကို၊ လွယ်ကာမနှေး၊ လိုတိုင်းပေးသည်၊ သဲငွေးရတနာ၊ ပမာအလား၊ ကြင်မယားနှင့်၊ ဝတ်စား ရွှေ, ငွေ၊ လှယ်မြေလုပ်ခင်း၊ ထမင်းဘောဇဉ်၊ သဘင်ပွဲလမ်း၊ အခန်းခန်းတည်း၊ ပန်းမျိုးနံ့သာ၊ အဖြာဖြာလျှင်၊ ရူပါရမ္မဏ၊ စသည်အပုံ၊ ပဉ္စာရုံနှင့်၊ ခြောက်စုံ ဖဿ၊ စက္ခုစသား၊ ဒွါရခြောက်မည်၊ အကြည်အလင်း၊ ကိုယ်တွင်းဓာတ်နု၊ အစုစုလျှင်၊ ဗဟုဘေဒါ၊ များပြားစွာသည်၊ ဓမ္မာရမ္မဏ၊ ကာမဝတ္ထု၊ အစုအပုံ၊ ခြောက်အာရုံ၌၊ ခုံတမင်မင်၊ ခင်တများများ၊ နှေစဉ်ပွား၍၊ တရားအချက်၊ သဘောနက်ကို၊ အိပ်မက်တွင်မျှ၊ မမြင်ကြပဲ၊ ကာမထောင်တွင်း၊ ခန္ဓာကင်းသည်။ ။ ခြောက်သင်းတဏှာ-စွမ်းရည်တည်း။

တဏှာပစ္စယာ ဥပါဒါန်

၈။ တဏှာခြောက်မည်၊ အရင်းတည်လျက်၊ အရှည်များလျှား၊ အစဉ်ပွားက၊ လေးပါးအမွန်၊ ဥပါဒါန်လည်း၊ ခန္ဓာဏာယ၊ အဇ္ဈတ္တနှင့်၊ ကာမအာရုံ၊ အလုံးစုံ၌၊ အကုန်နှိုးရင်း၊ အစွဲပြင်း၏၊ အသင်း ပွားများ၊ သားမယားက၊ စသည်ဖြာဖြာ၊ မဆုံးရာသား၊ ကာမဝတ္ထု၊ စွဲလှမ်းပြုသည်၊ ကာမုပါဒါန်၊ တဖန်-ထို့ပြင်၊ မိစ္ဆာညာဉ်ဖြင့်၊ အမြင်ယွင်းဖောက်၊ အယူမှောက်သည်၊ ခြောက်ဆယ့်နှစ်ပါး၊ ပြားသည်ဒိဋ္ဌိ၊ တစိထိုမျှ၊ ဂေါသီလကို၊ ဝဋ်မှုထုတ်တတ်၊ စွဲထင်မှတ်သည်၊ သီလဗ္ဗတုပါဒါန်၊ ခန္ဓာငါးပါး၊ တရားအစု၊ ဓာတ်အနုကို၊ ကိုယ်ဟုစွဲတာပ်၊ အမြဲမှတ်သည်၊ အတ္တဝါဒုပါဒါန်၊ အထန်အပြင်း၊ အစွဲတင်း၍၊ ဝဋ်ခင်း, ဝဋ်နယ်၊ ဝဋ်ပင်လယ်မှ၊ လွတ်ဖွယ်မအား၊ တမားမားသည်။ ။ လေးပါးဥပါဒါန်-စွမ်းရည်တည်း။

ဥပါဒါနပစ္စယာ ဘဝေါ

၉။ စွမ်းရည်ပြင်းထန်၊ ဥပါဒါန်ဖြင့်၊ ခန္ဓာဓမ္မ၊ ကိုယ်ကာယ၌၊ အတ္တအစွဲ၊ မြဲကြီးမြဲ၍၊ ရဲရဲရက်ရက်၊ ကိုယ့်အတွက်ကြောင့်၊ သက်သတ်,

www.dhammaransi.com

ခိုးမှု၊ စသည် ပြုလျက်၊ အကုသလ၊ ကာမဆယ်တန်၊ အပြစ်လျှံ၏၊ တဖန် နောက်နှောင်း၊ ငါလျှင်ဆောင်းစိမ့်၊ အကြောင်းရည်ရော်၊ အရှည်မျှော် လျက်၊ သူတော်ဓလေ့၊ ရသေ့ရဟန်း၊ လူ့ဒါန်းဝေငှ၊ ပဉ္စင်္ဂနှင့်၊ အဋ္ဌအင်္ဂ၊ ဒသင်္ဂတည့်၊ လေးလီဗြဟ္မ၊ ဝိဟာရစျာန်၊ ဆယ်တန်ကုသိုလ်၊ အလှိုင်း များစွာ၊ ဘာဝနာ-ဟု၊ ဆယ်ဖြာပုည၊ ကုသလကို၊ လို့လကြိုးစား၊ ကောင်းကျိုးပွား၏၊ နှစ်ပါး ကုသိုလ်၊ အကုသိုလ်-ဟု၊ ထိုထို ဘဝ၊ ဖြစ်သမျှ၌၊ ဗီဇပြည့်ဖို့၊ အမျိုးမျိုးကြောင့်၊ အကျိုးတရား၊ အရှည် ပွားသည်။ ။နှစ်ပါးဘဝ-စွမ်းရည်တည်း။

ဘဝပစ္စယာ ဇာတိ

၁၀။ ဘဝစွမ်းရေး၊ကံနှစ်ထွေကြောင့်၊သဗ္ဗေသတ္တာ၊သတ္တဝါတို့၊ ဖြစ်ရာ ဘဝ၊ ဆုံပြန်ကလျှင်၊ ဆော့ စတု၊ ငါးခု ခန္ဓာ၊ ကံချရာ၌၊ ဓမ္မတာစစ်၊ သစ်တလဲလဲ၊ အနဲနဲလျှင်၊ ဖြစ်မြဲဇာတိ၊ သန္ဓေငြိ၍၊ တြိ- ဘုံပြင်၊ နယ်တခွင်၌၊ အစဉ်ပြည့်ပွား၊အစားစားလျှင်၊ မားမားမတ်မတ်၊ ဇာတ် အမျိုးမျိုး၊ တန်ခိုး ထင်, တိမ်၊ ဂုဏ်သိန် နိမ့်, မြင့်၊ အကျင့်ဆိုး, ကောင်း၊ အပေါင်းများစွာ၊ သတ္တဝါ-ဟု၊ နာနာ ကာယ၊ ဖြစ်ပြန် ကြသည်။ ။လေးဝ ဇာတိ-စွမ်းရည်တည်း။

ဇာတိပစ္စယာ ဇရာမရဏံ

၁၁။ သန္ဓေဇာတိ၊တဖန်ငြိ၍၊တြိဘုံသူ၊အဆူဆူလျှင်၊ လူလူ့,နတ် နတ်၊ အရပ်ရပ်တည့်၊ မတ်မတ်မားမား၊ ဖြစ်ပြန်ငြားသော်၊ သုံးပါး အရွယ်၊ စ, လယ်, အဆုံး၊ ရှိမြဲထုံးဖြင့်၊ အနှုန်းစဉ်စီ၊ သန္ဓေချီက၊ နာရီစဉ်သင့်၊ အဆင့်ဆင့်လျှင်၊ ရင့်မြဲရော်မြဲ၊ တသဲသဲတည့်၊ မစဲနေ့,ည၊ တရွရွလျှင်၊ ခဏသန္တတိ၊ အင်္ဂ ဇရာ၊ နှစ်ဖြာ လောင်မီး၊ ရှိန်ရှိန်ညီး၍၊ အကြီး, အငယ်၊ အရွယ်ခြားနား၊ အစားစားလျှင်၊ အသွားတွင်တွင်၊ မစဲနှင်၏၊ လေးအင်သေမှု၊ တခုခုလည်း၊ ဗဟုအန္တရာယ်၊အသွယ်သွယ်နှင့်၊ နှိုးနွယ် ရိုးစည်း၊တလုံးတည်းလျှင်၊ကြီးကြီး, ငယ်ငယ် ၊အရွယ်မထောက်၊ သေချိန်ရောက်က၊ ချုပ်ပျောက်ခန္ဓာ၊ မငြင်းသာသည်။ ။ဇရာမရဏ- စွမ်းရည်တည်း။

www.dhammaransi.com

သောကပရိဒေဝဒုက္ခဒေါမနဿုပါယာသာ သမ္ဘဝန္တိ

၁၂။ သန္ဓေဇာတိ၊ ခန္ဓာရှိက၊ ဉာတိ့ဘောဂ၊ စသည်သင်းပင်း၊ ကွေကွင်းခြင်းနှင့်၊ မကင်းစသာ၊ ကြုံကြိုက်လာသော်၊ ပူဆာ သောက၊ ယူတငိုကြွေး၊ သက်မွေးဝန်ထမ်း၊ ပူချမ်းဒုက္ခ၊ အနိဋ္ဌကြောင့်၊ စိတ်က မကြည်၊ မဆည်ငင်ရှိုက်၊ အလိုက်အလှဲ၊ ဆင်းရဲငါးပါး၊ အကျဉ်း အားတည့်၊ကျယ်ပွားအနန္တ၊တွေ့ကြုံရသည်။ ။မူလဇာတိ-အန္ဒုန်းတည်း။

ဝေမေတဿ ကေဝလဿ ဒုက္ခက္ခန္ဓဿ သမုဒယော ဟောတိ

၁၃။ ဝဋ္ဋသံသရာ၊ ရှည်မင်းစွာ၌၊ သူ့ ငါကစ၊ ဖြစ်သမျှကား၊ သတ္တမဟုတ်၊ခေတ်မှန်ထုတ်သော်၊ နာမ်, ရုပ်နှစ်သင်း၊အမြင်လင်းလော့၊ အရင်းဝိဇ္ဇာ၊ ထိုမှဖြာ၍၊ ဇရာ မရဏ၊ အဆုံးကျသည်၊ ဓမ္မအပြား၊ ဆယ့်နှစ်ပါးကို၊ ဤကားလူပင်၊ ဤလျှင် နတ်ပဲ၊ အထင်လွဲလျက်၊ တဝဲ လည်လည်၊ ဝဋ္ဋနွယ်စည်၏၊ ရှည်လေသမျှ၊ အနန္တကား၊ သုခဟူသည်၊ မြူမျှမကွက်၊ အဆက်ဆက်လျှင်၊ သက်သက်ဒုက္ခ၊ ခေတ်မှန်ရသည်။ ။ ဘဝဤကိုယ်-ဖြစ်ထုံးတည်း။

ပဋ္ဌိစ္စသမုပ္ပါဒ် လင်္ကာ အကျဉ်းချုပ် ၁၃-ပုဒ် ပြီး၏။

ပဌမပျို့လင်္ကာ - အဖြေ

သဂြိုဟ် အဘိဓမ္မာကို မလေ့လာနိုင်ကြသော မိန်းမ, ယောကျ်ားအများရှင်, လူတို့အား ဖတ်လွယ်,ရွတ်လွယ်, ဆောင်ရွက် လွယ်စေခြင်းငှာ သက္ကရာဇ် ၁၂၅၇-ခုနှစ်အတွင်း မဟာဗောဓိနှင့်တကွ ဗာရာဏသီ စသော မဇ္ဈိမတိုင်းကြီး ပြည်ကြီးများသို့ အသွားတွင် မန္တလေးမြို့မှ ရန်ကုန်ထွက် စာပို့ရထားပေါ်တွင် စီရင်ရေးသားသော ပဋ္ဌိစ္စသမုပ္ပါဒ် ပျို့လင်္ကာ အကျဉ်းချုပ် ၁၃-ပုဒ်၊ ရန်ကုန်မြို့သို့ ဆိုက်ရောက်လျှင် လင်္ကာ ပြီးစီး၏၊ ရန်ကုန်မှ ပင်လယ်ကူး သင်္ဘောသို့ တက်စီး၍ ဘင်္ဂလားမြို့သို့ ကူးရာ လေးည, ငါးရက်ပတ်လုံး ကမ်းမမြင်သော ပင်လယ်ပြင်မှာ ရေးသားသော ရှင်းလင်္ကာ အဖြေတရပ်၊ ဘင်္ဂလားမြို့မှ မဟာဗောဓိနှင့်

www.dhammaransi.com

တကွ ဗာရာဏသီ စသော တိုင်းကြီး, ပြည်ကြီးများကို လှည့်လည်ရာ လမ်းစဉ်တလျှောက်မှာ ရေးသားသော ၎င်းလက်ာ အဖြေတရပ်၊ ဤ လက်ာနှင့်တကွ အဖြေ နှစ်ရပ်သည် ယခု ပြန့်နှံ့လျက် ရှိသတည်း။

ရှေးအခါ ပင်လယ်အပြင်၌ ရေးသားသောအဖြေ, မဇ္ဈိမတိုက်တွင် လမ်းစဉ်တလျှောက်၌ ရေးသားသော အဖြေများသည် ကျဉ်း စနိုး သည် ဖြစ်၍ ယခုအခါ ထိုအဖြေဟောင်းမှာ ထပ်မံဖြည့်စွက်၍ အကျဉ်းတချက်, အကျယ်တချက်, အနက် အဓိပ္ပါယ်ကို ဖော်ပြပြီးလျှင် ယခုဘဝ၌ ဖြစ်သော်၎င်း၊ နောက်ဘဝ၌ ဖြစ်သော်၎င်း သက္ကာယဒိဋ္ဌိ အစရှိသော ဒိဋ္ဌိလေကြမ်း, ဒိဋ္ဌိရေကြမ်း, ဒိဋ္ဌိရောဂါ, ဒိဋ္ဌိနာတို့၏ ကင်းကွာပျောက် ငြိမ်းရာသော ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်လက်ာ အဖြေစကားကို ရေးသားပေအံ့ သတည်း။

'ဗောဓိရတနာ၊ ယာဉ်စကြာဖြင့်၊ သစ္စာလေးရပ်၊ လေးကျွန်း ပတ်သား၊ နတ်ဝိသုဒ္ဓိ၊ တုမရှိအား၊ တြိဒွါရ၊ ရှိဦးခလျက်—

ဟူသော လက်ာဝါကျ၌ 'ဗောဓိရတနာ၊ ယာဉ်စကြာ'ဆိုသည် ကား''ဗောဓိ ဝုစ္စတိ စတူသု မဂ္ဂေသု ဉာဏံ''ဟူသော မဟာနိဒ္ဒေသ ပါဠိ တော်နှင့်အညီ မြတ်စွာဘုရား၏ မဂ်ဉာဏ်လေးပါးကိုဆိုသည်။ အမြတ်ဆုံး အားဖြင့် အရဟတ္တမဂ်ဉာဏ်ကြီးကို ‐ဗောဓိရတနာ ယာဉ်စကြာဆိုသည်၊ 'သစ္စာလေးရပ်'ဆိုသည်ကား—''စတ္တာရိ သစ္စာနိ ဒုက္ခသစ္စံ သမုဒယသစ္စံ နိရောဓသစ္စံ မဂ္ဂသစ္စံ''ဟူသော ပါဠိနှင့်အညီ ဒုက္ခသစ္စာ, သမုဒယသစ္စာ, နိရောဓသစ္စာ, မဂ္ဂသစ္စာ, ဤသစ္စာလေးပါးကို သစ္စာလေးရပ်ဆိုသည်။ ကမ္ဘာဦးအခါ၌ မဟာသမ္မတမင်းကြီး အစရှိသော လောကသမ္မုတိနတ် ဖြစ်ကြကုန်သော စကြာမင်းကြီးတို့သည် ဝေဠုရိယ ကျောက်မျက်ရွဲ ရတနာ စကြာယာဉ်ကြီးဖြင့် ဤဇမ္ဗူဒီပါ တောင်ကျွန်းမှသည် အရှေ့ ပုဗ္ဗ ဝိဒေဟကျွန်းသို့, ၎င်းမှသည် အနောက် အပရဂေါယာကျွန်းသို့, ၎င်းမှသည် မြောက်ဥတ္တရကုရုကျွန်းသို့, ၎င်းမှသည် ဤဇမ္ဗူဒီပါ တောင်ကျွန်းသို့, မဟာသမုဒ္ဒရာအပြင် ကောင်းကင်ခရီးဖြင့် ၁၂-ယူဇနာ မျှသော ပရိသတ်နှင့်တကွ လှည့်လည် သိမ် ကျုံးကုန်၍ အရံကျွန်းငယ် နှစ်ထောင်တို့နှင့်တကွ လေးကျွန်းလုံးဝယ် အတုမရှိသော လောကသမ္မုတိ စကြာမင်းကြီးအဖြစ်သို့ ရောက်ကြဘိကုန်သကဲ့သို့ ထို့အတူ သမ္မာ သမ္ဗောဓိ အမည်ရှိသော အရဟတ္တမဂ် ဉာဏ်တော်ကြီးတည်း ဟူသော

www.dhammaransi.com

လောကုတ္တရာ ရတနာ ယာဉ်စကြာဖြင့် သစ္စာလေးပါး တည်းဟူသော လေးကျွန်းလုံးကို ပဋိဝေဓ ကိစ္စတည်း ဟူသော လှည့်လည် ခြင်းဖြင့် လှည့်လည် သိမ်းကျုံးတော်မူ၍ လူ, နတ်, ဗြဟ္မာ သတ္တဝါအပေါင်း၌ အတုမရှိသော ဝိသုဒ္ဓိနတ်မင်း တရားစကြာမင်းကြီး ဖြစ်တော်မူသော မြတ်စွာဘုရားအား သုံးပါးသော ဒွါရဖြင့် ရှိခိုးပြီး၍ ဟူလိုသည်။ ဗောဓိပင်သို့ အသွားတွင် မီးရထား ယာဉ်စကြာပေါ်မှာ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ် စက်ရဟတ် ယာဉ်ရထားကို ဖွဲ့ဆိုသော အရာနှင့် လျော်စွာ ဗောဓိရတနာ ယာဉ်စကြာဟု ချီပေသတည်း။

ဘဝသုံးပါး၊ ဟုန်းဟုန်းသွားသည်၊ ရထားသံသရာ၊ယာဉ်စကြာ၏၊ ခြင်းရာထုပ္ပတ်၊ သမုပ္ပါဒ်ကို၊ အတတ်သိရန်၊ နိဒါန်းပြန်ပိမ့်....

ဟူသော လက်ာဝါကျ၌ ကာမဘဝ, ရူပဘဝ, အရူပဘဝကို ဘဝသုံးပါး ဆိုသည်။ မျက်တောင်တခတ်, လျှပ်တပြက်မျှ ရပ်တန့်ခြင်း မရှိမူ၍ အလွန် လျင်မြန်သော အဟုန်အားဖြင့် တသွားတည်း သွား၍ နေသည်ကို ဟုန်းဟုန်းသွားဆိုသည်။ အဘယ်မျှလောက် လျင်မြန်သနည်း ဟူမူကား–

'အစ္ဆရာ သင်္ဃာတက္ခဏေ အနေကကောဋိသတသဟဿသင်္ခါ ဝေဒနာ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ'။

(အဋ္ဌကထာ)

အစ္ဆရာ သင်္ဃာတက္ခဏေ၊ လက်ဖျစ်တတွက် လျှပ်တပြက်ခဏ၌။ အနေကကောဋိ သတသဟဿသင်္ခါ၊ အကုဋေတသိန်း အရေအတွက် မဏကုန်သော။ ဝေဒနာ၊ ဝေဒနာတို့သည်။ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ၊ ဖြစ်နိုင်ကုန်၏။ လက်ဖျစ်တတွက် ခဏအတွင်း၌ ဝေဒနာအကြိမ်ပေါင်းကုဋေတသိန်းမက ဖြစ်နိုင်, ပျက်နိုင်၏ ဟူလိုသည်။ ခန္ဓသံယုတ် ပါဠိတော်၌လည်း နေဗိမာန်သည် မြန်မာတနာရီလျှင် ယူဇနာ၄ါးသောင်း သွား၏၊ နေကို ပြိုင်လို၍ ပြေးသွားသော နတ်သားတို့သည် နေ့ထက် မြန်ကုန်၏။ သတ္တဝါတို့၏ အာယုသင်္ခါရ အပြောင်းအရွှေ့တို့သည် ထိုနတ်သားတို့ ထက် မြန်ကုန်၏–ဟု ဟောတော်မူသည်။

တတော ခိပ္ပတရံ အာယုသင်္ခါရာ ခီယန္တိ။

(ပါဠိတော်)

www.dhammaransi.com

အနက်။ တတော၊ ထို့ထက်။ ခိပ္ပတရံ၊ လျင်မြန်စွာ။ အာယု သင်္ခါရာ၊ အာယုသင်္ခါရတို့သည်။ ခီယန္တိ၊ ကုန်ကုန်၏။

ဤအရာများကို ထောက်မျှော်၍ ဘဝသုံးပါးတွင် အကျုံးဝင်သော သင်္ခါရဓမ္မတို့၏ ဖြစ်မှု, ပျက်မှုပြောင်းကာ, လဲကာ အနမတဂ္ဂ သံသရာ ကာလ၌ ဤဇာ့လောက် မြန်အောင် မရပ်မနား တသွားတည်း သွားသည်ကို သိမှတ်ရာသတည်း။ ယာယတိ-ဂစ္ဆတိ၊ သွားတတ်၏။ ဣတိ၊ ထို့ကြောင့်။ ယာဉ်၊ ယာဉ်မည်၏။ စရတိ-ပဝတ္တတိ၊ လည်တတ်၏။ ဣတိ၊ ထို့ကြောင့်။ စကြာ၊ စကြာမည်၏။ 'ခြင်းရာ့ထုပ္ပတ်' ဆိုသည်ကား-ဖြစ်ပုံ အခြင်းအရာ အတ္ထုပ္ပတ္တိ ဆိုလိုသည်။

အမွန်လေးချက်၊ သဘောနက်ကို၊ ဖုံးဝှက်ကွယ်ကာ၊ အဝိဇ္ဇာဟု၊
မဟာတမ၊ မှောင်ကြီးကျလျက်....

ဟူသော လက်ာဝါကျ၌ 'အမွန်လေးချက်၊ သဘောနက်'ဆိုသည်ကား-အလွန် နက်နဲသော သဘောရှိသော သစ္စာလေးပါး တရားကို ဆိုလိုသည်။

စတ္တာရိမာနိ ဘိက္ခဝေ အရိယသစ္စာနိ၊ ကတမာနိ စတ္တာရိ၊ ဒုက္ခံ အရိယသစ္စံ ဒုက္ခသမုဒယော အရိယသစ္စံ ဒုက္ခနိရောဓော အရိယသစ္စံ ဒုက္ခနိရောဓဂါမိနီပဋိပဒါ အရိယသစ္စံ။

(ပါဠိတော်)

ဒုက္ခသစ္စာ, သမုဒယသစ္စာ, နိရောဓသစ္စာ, မဂ္ဂသစ္စာ, ဤကား သစ္စာလေးပါးတည်း။ ။၁-မြေ,ရေ,မီး,လေ၊ လေးထွေဘုတ်စု၊ စက္ခု, သောတ၊ ဃာန, ဇိဝှါ၊ ကာယ, မနော၊ ဝဏ္ဏော, သဒ္ဒ၊ ဂန္ဓ, ရသာ၊ ဖောဋ္ဌဗ္ဗာနှင့်၊ ဓမ္မာအပြား၊ ဤတရားကို၊ ဒုက္ခဆို။ ။၂-လိုလိုချင်ချင်၊ ခင်မင်စုံမက်၊ ငဲ့ကွက်တွယ်တာ၊ သာယာသမှု၊ တဏှာစုကား၊ သမုဒယ။ ။၃-ဒု,သ, နှစ်တန်၊ ချုပ်ရာမှန်သည်၊ နိဗ္ဗာန်မည်ရှိ၊ မြတ်ခေါင်ထိကို၊ နိရောဓမှတ်။ ။၄-တရပ်ထို့ပြင်၊ ဖြူစင်လှဘိ၊ ဒိဋ္ဌိ,သင်္ကပ္ပါ၊ ဝါစာ,ကမ္မန္တ၊ အာဇီဝနှင့်၊ ဝါယာမ, သတိ၊ သမာဓိဟု၊ ရှိသည့်အပြား၊ အင်္ဂါရှစ်ပါးကို၊ မဂ္ဂဆို။ ဒု,သ နှစ်တန်၊ ချုပ်ရာမှန် ဆိုသည်ကား* ဒုက္ခသစ္စာ, သမုဒယသစ္စာ၊ ဤသစ္စာနှစ်တန် ချုပ်ရာမှန်သော နိဗ္ဗာန်ကို ဆိုသည်။

(ဤကား-သစ္စာလေးတန် အမွန်လေးချက် သရုပ်တည်း။)

www.dhammaransi.com

ထိုသစ္စာ လေးတန် အမှန်လေးချက်၏ သဘော လက္ခဏာသည် အလွန်နက်နဲ၏၊ သိနိုင်ခဲ၏၊ မြင်နိုင်ခဲ၏၊ ထိုသို့ နက်နဲသော သဘောလေးချက်ကို အဝိဇ္ဇာသည်ဖုံးဝှက်ကွယ်ကာ စိတ်သန္တာန်မှာ အဝိဇ္ဇာမှောင်ကြီး ကျ၍နေ၏။ လောက၌ အင်္ဂါလေးပါးနှင့်ပြည့်စုံသော အမိုက်မှောင်သည် ရှိ၏။ လဆုတ် ၁၄-ရက်နေ့ ကြိမ်ခြင်း အင်္ဂါတပါး၊ သန်းခေါင်အခါ ကြိမ်ခြင်း အင်္ဂါတပါး၊ ကြီးစွာသော တောအုပ်ကြီးအတွင်း ကြိမ်ခြင်း အင်္ဂါတပါး၊ ကြီးစွာသော မိုးတိမ်ဖုံးလွှမ်းခြင်း အင်္ဂါတပါး၊ ဤအင်္ဂါ လေးပါးနှင့်ပြည့်စုံသော အမိုက်မှောင်ကို လောက၌ မဟာတမမှောင်ကြီး ကျသည်ဟု ဆိုရသည်။ ထိုမှောင်သည် ပကတိသော မီးရောင်ဖြင့် ပယ်ရှားနိုင်၏။ မီးပင်မရှိသော်လည်း တညဉ့်မျှသာ မိုက်နိုင်သည်။နေထွက်၍လာလျှင်အကုန်ပျောက်လေ၏။အဝိဇ္ဇာမှောင်မှာအရိယာမဂ်ဉာဏ်ကို မရောက်သမျှ အနမတဂ္ဂ သံသရာမှာ တကြိမ်တခါမျှ အလင်းရဘူးသည်မရှိကြ။ ပုထုဇဉ်သတ္တဝါတို့၏စိတ်သန္တာန်မှာ အနမတဂ္ဂသံသရာနှင့်အမျှမှောင်ကြီး အတိကျနေ၏။သည်ကိုရည်၍ 'အဝိဇ္ဇာဟု၊မဟာတမ၊မှောင်ကြီးကျလျက်' ဟုဆိုပေသည်။ ဒုက္ခသစ္စာအရာ၌ကျသော မှောင်ကြီးတပါး, သမုဒယသစ္စာအရာ၌ကျသော မှောင်ကြီးတပါး, နိရောဓသစ္စာအရာ၌ ကျသော မှောင်ကြီးတပါး, မဂ္ဂသစ္စာအရာ၌ကျသော မှောင်ကြီးတပါး အားဖြင့် အဝိဇ္ဇာဟူသော မဟာတမမှောင်ကြီး လေးပါးရှိသည်။ သည်ကို ရည်၍ နိဒ္ဒေသပါဠိတော်မြတ်၌....

တတ္ထ ကတမာ အဝိဇ္ဇာ၊ဒုက္ခေ အညာဏံ ဒုက္ခသမုဒယေ အညာဏံ ဒုက္ခနိရောဓေ အညာဏံ ဒုက္ခနိရောဓဂါမိနိပဋိပဒါယ အညာဏံ၊ အယံ ဝုစ္စတိ အဝိဇ္ဇာ-

ဟူ၍ ဟောတော်မူပေသည်။

ဘဝမြုံသိုက်၊ ရှိန်ရှိန်အိုက်သား၊ အမှိုက်မီးစာ၊ဤခန္ဓာကို၊ တွယ်တာသမှု၊အကြောင်းပြု၍၊ အကုသလ၊ဓမ္မညစ်ဆိုး၊ အပြစ်မျိုးကို၊ ကြိုးကြိုးပမ်းပမ်း၊ နေ့စဉ်ထမ်းသည်၊ ပါယ်လမ်းဗိဇ၊ အပုညနှင့်၊ ဘဝနေခင်ခါ၊ သံသရာဝယ်၊ လူ့ရွာနတ်ပြမ်း၊စည်းစိမ်သွမ်းကို၊ ချမ်းသာအတိ၊အထင်ငြိလျက်၊ ဂတိနောင်ကို၊ ကောင်းစေလိုဟု၊

www.dhammaransi.com

ကုသိုလ် အရိုး၊ အမျိုးမျိုးကို၊ ကြိုးကြိုး စားစား၊ ပြုတုံပြားက၊
ဆယ်ပါး ပုည၊ အာနေဥ္စ ဟု၊ ဘဝနှိုးရင်း၊ ပွားတုံ လျှင်းသည်၊
ဝဋ်ခင်း, ဝဋ်နွယ်-ရှည်သတည်း....

ဟူသော လင်္ကာဝါကျ၌ ပုထုဇဉ်တို့၏ စိတ်သန္တာန်မှာ အဝိဇ္ဇာမှောင်ခတ်ကြီး ဖုံးလွှမ်း၍ နေသောကြောင့် လူ့ခန္ဓာ, လူ့စည်းစိမ်၊ နတ်ခန္ဓာ, နတ်စည်းစိမ်တို့၏ မီးဆယ့်တမျိုးမစဲ အမြဲလောင်မြိုက် ရှိန်ရှိန်အိုက်၍နေသည်ကို မသိနိုင်, မမြင်နိုင်။ ထိုသို့ မသိနိုင်, မမြင်နိုင်ကြသောကြောင့် ဘဝမြုံသိုက်၊ ရှိန်ရှိန်အိုက်သား၊ အမှိုက်မီးစာ၊ ဤခန္ဓာကို၊ တွယ်တာခင်မင်သော တဏှာတရား, ဥပါဒါန်တရား, နှေ့စဉ်ပွား၏။ ထို အဝိဇ္ဇာ, တဏှာ, ဥပါဒါန်တို့ တိုက်တွန်းခြင်းကြောင့် ယခုဘဝ ဤပစ္စုပ္ပန်ခန္ဓာ အကျိုးငှာ မုဆိုး, တံငါ စသည်လုပ်၍ ဒုစရိုက်ဆယ်ပါး နေ့စဉ်ပွား၏။

[ဤကား အဝိဇ္ဇာအမိုက် တိုက်တွန်းမှုကြောင့် အပုညာဘိ သင်္ခါရတရား ဖြစ်ပွားပုံတည်း။]

ဒုစရိုက်ဆယ်ပါးကို အပုညာဘိသင်္ခါရဆိုသည်။

၁။ ယက်သတ် နှိုးမှု၊ ကာမေသု၊ သုံးခု ကာယကံ။ ၃။
၂။ မုသားဆိုပြော၊ ကုန်းချောရန်တိုက်၊ အမိုက်အမဲ၊ ဆဲရေးခြောက်ငြိမ်း၊
အပြိန်းစကား၊ နေ့စဉ်ပွား၊ လေးပါး ဝစီကံ။ ၄။
၃။ သူ့စည်းစိမ်ကို၊ ငါပိုင်လိုမှု၊ သူ့သက်ဇီဝေ၊ သေစေချင်ဟူ၊ အယူမှောက်မှား၊ နေ့စဉ်ပွား၊ သုံးပါး မနောကံ။ ၃။

ဤကား ဒုစရိုက် ဆယ်ပါးတည်း။ အပါယ်စခန်း အပါယ်လမ်းတည်း၊ အပါယ်ဗီဇတည်း။

သူတော်ကောင်းတရားမရှိသော အရပ်ဒေသ မိဘမျိုးရိုးမှာ ဖြစ်ရသော သူတို့အား စိတ်သန္တာန်၌ အဝိဇ္ဇာမှောင်သည် မိုးတိမ်တောင်ကြီး တက်သကဲ့သို့ နေ့စဉ်ပွားများ၏။ ထိုမှောင်ခတ်ကြီး လှုံ့ဆော်တိုက်တွန်းတိုင်း မကောင်းမှု၌ စိတ်ညွတ်ရ၏။ သေရည်သေရက်ကို သောက်၍ မူးယစ်သော သူတို့အား သေရည်သေရက် အခိုး, အကင်း လှုံ့ဆော်တိုင်း မကောင်းမှု၌ စိတ်ညွတ်သကဲ့သို့တည်း။

www.dhammaransi.com

ဤသေရည်သေရက်သောက် ဥပမာ၌ ဤသူမှာ သေရည်သေရက် မဝင်မီ ဤစိတ်မျိုးမရှိ၊ သေရည်သေရက်ဝင်မှ ဤစိတ်မျိုးပေါ်လာသည်။ ဤစိတ်မျိုးကား သေရည်သေရက်ကြောင့် ဖြစ်သော စိတ်တည်း-ဟု အများသိကြရာ၌ ထိုသူတခြား, သေရည်သေရက်ဘခြား ခွဲ၍ သိကြသကဲ့သို့ အဝိဇ္ဇာကြောင့် မကောင်းမှုဖြစ်ပွားရာ၌လည်း ထိုသူတခြား, အဝိဇ္ဇာတခြား ခွဲ၍ သိအပ်၏။ တခုတည်းပြု၍ သိသည်ကား-သက္ကာယဒိဋ္ဌိတည်း။ ခွဲ၍သိသည်ကား သမ္မာဒိဋ္ဌိမဂ္ဂင်တည်း။ စုန်း, နတ် တစ္ဆေ ပူး၍ ထွေထွေလာလာ ပြောရာ,ပြုရာ၌ ဤစကား, ဤအမှုကား ပယောဂကြောင့် ဖြစ်သော စကားတည်း, အမှုတည်းဟု ထိုသူတခြား, ပယောဂတခြားခွဲ၍ သိကြသကဲ့သို့ ထိုသူတခြား, အဝိဇ္ဇာတခြားခွဲ၍ သိအပ်၏။ တခုတည်း သိမှုကား သက္ကာယ ဒိဋ္ဌိတည်း။ ခွဲ၍သိမှုကား သမ္မာဒိဋ္ဌိမဂ္ဂင်တည်း။ ဤအစီအရင်သည် နောက် အကျယ်ပြခန်းမှာမှ ထင်ရှား သိသာလတ္တံ့။

(ဤကား အဝိဇ္ဇာကြောင့် အပုညာဘိသင်္ခါရတရား ဖြစ်ပွားပုံတည်း။)

ဘဝနောင်ခါ၊ သံသရာဝယ်၊ လူ့ရွာ,နတ်ပြမ်း၊ စည်းစိမ်သွမ်းကို၊
ချမ်းသာအတိ၊ အထင်ငြိ၍၊ ဂတိနောင်ကို၊ ကောင်းစေလိုဟု၊
ကုသိုလ်အရိုး၊ အမျိုးမျိုးကို၊ ကြိုးကြိုးစားစား၊ ပြုတုံငြားက၊
ဆယ်ပါးပုညာ၊ အာနေဥ္စဟု....

ဟူသောလင်္ကာဝါကျ၌ နောင်ရလတ္တံ့သော လူ့ဘဝ, လူ့ခန္ဓာ, လူ့စည်းစိမ်၊ နတ်ဘဝ,နတ်ခန္ဓာ,နတ်စည်းစိမ်များသည် ဇရာမီး,မရဏမီး တည်း။ မလောင်နိုင်သော ဇရာမီး,မရဏမီး,၊ မဝါးနိုင်,မစားနိုင်, မစွဲနိုင်သော အနှစ်အမာမျိုးမဟုတ်၊ စင်စစ်အားဖြင့် ပဋိသန္ဓေတည်နေသည်မှစ၍ ဇရာမီး,မရဏမီး, အပြီးလောင်ကာ ထက်ကြွပ်မကွာ အမြဲပါ၍နေသော မှို့လောင်စာမျိုး, အကာမျိုး, အသွမ်းမျိုး, အသည်း အသွန် မျိုးတည်း။ ထိုဘုံဘဝသို့ရောက်၍ အတော်နေမိလျှင်ပင် အိုမှု, သေမှု, အပါယ်ကျမှု ဆိုက်တိုက်လာလတ္တံ့။ ထိုသို့သော စည်းစိမ်သွမ်းကိုပင် အဝိဇ္ဇာ လှုံ့ဆော် တိုက်တွန်းမှုကြောင့် ချမ်းသာအတိ ထင်ရ၏၊ ထိုသို့သော စည်းစိမ်ကို ရခြင်းငှာ, ရောက်ခြင်းငှာ အဝိဇ္ဇာ လှုံ့ဆော် တိုက်တွန်းမှုကြောင့် အစဉ်အလှာ သူတကာတို့ပြုမြဲသော ဆယ်ပါးသောသုစရိုက်တရား၊ ဒါန, သီလ,

www.dhammaransi.com

ဘာဝနာစသော ဆယ်ပါးသော ပုညကြိယာဝတ္ထုတရား၊ အရူပဈာန်-ဟု ဆိုအပ်သော လေးပါးသော အာနေဉ္ဇကုသိုလ်တရားတို့ကို ကြိုးကြိုးစားစား အားထုတ်ကြကုန်၏။

၁။ သက်သတ် ခိုးမှု၊ ကာမေသု၊ ရှောင်မှုသုံးတန် ကာယကံ။ ၃။
၂။ မုသားဆိုပြော၊ ကုန်းချောစရန်တိုက်၊ အမိုက်အမဲ၊ ဆဲရေးခြောက်ခြိမ်း၊ အပြိန်းစကား၊ ဤလေးပါး၊ ရှောင်ငြားဝစီကံ။ ၄။
၃။ သူ့စည်းစိမ်ကို၊ တည်စေလိုမှု၊ သူ့သက်ဇီဝေ၊ ရှည်စေချင်ဟူ၊ အယူဖြောင့်ငြား၊ ဤသုံးပါး၊ မှတ်သား မဂနာကံ။ ၃။
[သုစရိုက်ဆယ်ပါး။]

ပေးလှူဒါန၊ သီလသိတင်း၊ ပွားခြင်းဘာဝနာ၊ အပစာယန၊ တုပ်ကွရှိခသ၊ ဧယျာဝစ္စ၊ သူများမှုဆောင်၊ ထိုနှောင်တရပ်၊ ပတ္တိဒါန၊ ကိုယ့်ပုညကို၊ ဝေငှကြည်စွာ၊ ပတ္တာနုမောဒန၊ သူများကုသိုလ်၊ အဖိုကိုလျှင်၊ နှစ်လိုကြည်ဖြူ၊ အမျှယူ၏၊ သူဟောတရား၊ နာငြားသဝန၊ တတ်သမျှကို၊ဟောကဒေသနာ၊ ဖြောင့်စွာအယူ၊ ပြုတုံမူကား၊ဒိဋ္ဌိဇုကမ္မ၊ ဤဆယ်ဝ၊ ပုညကြိယာ။
[ပုညကြိယာ ဆယ်ပါး။]

အာနေဉ္ဇ-ခေါ်သော အရူပကုသိုလ် လေးပါးသည် ဤဆယ်ပါးတွင် ဘာဝနာ၌ ပါဝင်လေ၏၊ သူတော်ကောင်းတရားရှိသော အရပ်ဒေသ မိဘမျိုးရိုး၌ ဖြစ်ကြ၍ နောက်နောက်ဘဝ၌ အပါယဒုက္ခမျှကိုသာ မြင်နိုင်, ထင်နိုင်၍ ဝဋ္ဋဒုက္ခ, ကိလေသဒုက္ခကို မထင်, မမြင်ကြကုန်သော သူတို့အား စိတ်သန္တာန်၌ အဝိဇ္ဇာ မှောင်သည် နှင်းတိမ်တိုက်,နှင်းတိမ်လွှာ တက်သကဲ့သို့ နေ့စဉ်ပွား၏၊ နောင်ဘဝကို သာယာသော တဏှာ, ဥပါဒါန် တို့နှင့်တကွ အဝိဇ္ဇာမှောင် လုံ့ဆော်တိုက်တွန်း ဒါန, သီလ စသော ကုသိုလ်ကောင်းမှုတို့၌ စိတ်ညွတ်ရ၏၊ အဝိဇ္ဇာမှောင်နှင့် ဖက်ပြိုင်၍ စိတ်ညွတ်မှုမည်သည်ကား လူ့ချမ်းသာနတ်ချမ်းသာကို မလွတ်နိုင်၊ နိဗ္ဗာန်ထက် လူ့ချမ်းသာ,နတ်ချမ်းသာဘက်သို့ အားကြီး၏၊ ဘင်းဆေး, ဘိန်းဆေးကို မျိုသောသူတို့အား စိတ်သန္တာန်၌ ဘင်းခိုး, ဘိန်းခိုး လှုံ့ဆော်တိုက်တွန်းတိုင်း အယဉ်အကျေး စကားပြောဆိုမှု၌ စိတ်ညွတ်သကဲ့သို့တည်း ဤ ဘင်း, ဘိန်းမျိုသော ဥပမာ၌ ဤသူမှာ ဘင်း, ဘိန်း မမျိုမီ ဤစိတ်မျိုး မရှိ၊ ဘင်း,ဘိန်း မျိုမိမှ ဤစိတ်မျိုး ဖြစ်လာသည်၊ ဤစိတ်ကား ဘင်း, ဘိန်း အခိုး, အကင်းကြောင့် ဖြစ်သော စိတ်တည်းဟု သူအများ သိကြရာ၌ ထိုသူတခြား, ဘင်း ,ဘိန်းတခြား–ဟူ၍ သိကြ

www.dhammaransi.com

သကဲ့သို့ **အဝိဇ္ဇာ**ကြောင့် လူ့ချမ်းသာ, နတ်ချမ်းသာ, ဗြဟ္မာ့ချမ်းသာသို့ ရွေ့ရှုသော ကုသိုလ်ကောင်းမှု ဖြစ်ပွားရာ၌လည်း ထိုသူတခြား, အဝိဇ္ဇာတခြား ခွဲ၍ **သိအပ်၏**၊ တခုတည်းပြု၍ သိမှုကား **သက္ကာယဒိဋ္ဌိတည်း**၊ ခွဲ၍ သိမှုကား သမ္မာဒိဋ္ဌိမဂ္ဂင်တည်း။

[ဤအခြင်းအရာသည် နောက်အကျယ်ပြမှာ ထင်ရှားလာလတ္တံ့၊ ဤကား အဝိဇ္ဇာကြောင့် ပုညာဘိသင်္ခါရ, အာနေဉ္ဇာဘိသင်္ခါရ တရားနှစ်ပါး ဖြစ်ပွားပုံတည်း။]

ပြဆိုခဲ့ပြီးသော သင်္ခါရတရား သုံးပါးတို့တွင် အပုညာဘိသင်္ခါရသည်လည်း ကာယသင်္ခါရ, ဝစီသင်္ခါရ, စိတ္တသင်္ခါရ-ဟူ၍ သုံးပါးရှိပြန်၏၊ ကာယဒုစရိုက် သုံးပါးကို ကာယသင်္ခါရ-ဟု ဆိုသည်၊ ဝစီဒုစရိုက် လေးပါးကို ဝစီသင်္ခါရ-ဟု ဆိုသည်၊ မနောဒုစရိုက် သုံးပါးကို စိတ္တသင်္ခါရ-ဟု ဆိုသည်၊ ပုညာဘိသင်္ခါရ သည်လည်း ကာယသင်္ခါရ, ဝစီသင်္ခါရ, စိတ္တသင်္ခါရ-ဟူ၍ သုံးပါးရှိ၏၊ ကာယသုစရိုက် သုံးပါး, ဝစီသုစရိုက် လေးပါး, မနောသုစရိုက် သုံးပါးကို အစဉ်အတိုင်း ယူလေ၊ အာနေဉ္ဇာဘိသင်္ခါရ-မူကား စိတ္တသင်္ခါရသက်သက်သာတည်း၊ သည်ကို ရည်၍ နိဒ္ဒေသပါဠိတော်မြတ်၌-

တတ္ထ ကတမေ အဝိဇ္ဇာပစ္စယာ သင်္ခါရာ၊ ပုညာဘိသင်္ခါရော အပုညာဘိသင်္ခါရော အာနေဉ္ဇာဘိသင်္ခါရော၊ ကာယသင်္ခါရော ဝစီသင်္ခါရော စိတ္တသင်္ခါရော-

အစရှိသည်ဖြင့် ဟောတော်မူပေသည်။

ပဌမပုဒ်လက်ာအဖြေ ပြီး၏။

ဒုတိယပုဒ်လင်္ကာ-အဖြေ

ဝဋ်ခွင်း, ဝဋ်နွယ်၊ ရှည်ကြောင်းရှယ်သား၊ ဆယ်ဖြာ ပုညာ၊ အပုညနှင့်၊ ဘဝနှီးရင်း၊ ပွားတုံလျှင်းသော်၊ လေးသင်းပါယ်ရွာ၊ အဖြာဖြာလျှင်၊ ဗြဟ္မာ, လူ, နတ်၊ ဘုံသုံးရပ်၌၊ ခေတ်ပခေန၊ ပြဋ္ဌာန်းလှသား၊ ဒွါရ သခင်၊ ခြေစက် ဝိညာဉ်-ဟု၊ အရှင်ခေတ်မင်း၊ ပေါ်တုံလျှင်း၍-

ဟူသော လင်္ကာဝါကျ၌ ယခုဘဝ၌ မရဏကာလ စုတိကျသည့်တိုင်အောင် စိတ်သန္တာန်ဝယ် အဝိဇ္ဇာနှင့် ဘဝတဏှာ အုပ်စိုးလျက်ပါရှိသော သတ္တဝါတို့အား စုတိ၏နောက်၌ ရှေးရှေးဘဝ, ဤဘဝ ပြုခဲ့သော အပုညာဘိသင်္ခါရကြောင့် အပါယ်လေးဘုံ၌ ပဋိသန္ဓေဝိညာဏ် ဖြစ်ပေါ်လေ၏။ ရှေးရှေးဘဝ, ယခုဘဝပြုခဲ့သော ကာမပုညာဘိသင်္ခါရကြောင့် လူ့ဘုံ, နတ်ပြည် ၆-ထပ် နတ်ဘုံ၌ ပဋိသန္ဓေဝိညာဏ် ဖြစ်ပေါ်လေ၏။ ယခုဘဝပြုခဲ့သော ရူပါဝစရ ပုညာဘိသင်္ခါရကြောင့် ရူပဗြဟ္မာ ၁၅-ဘုံ၌ ပဋိသန္ဓေဝိညာဏ် ဖြစ်ပေါ်လေ၏။ ယခုဘဝ ပြုခဲ့သော အာနေဉ္ဇာဘိသင်္ခါရကြောင့် အရူပ ၄-ဘုံ၌ ပဋိသန္ဓေဝိညာဏ် ဖြစ်ပေါ်လေ၏။ ပဋိသန္ဓေဝိညာဏ် ဖြစ်ပေါ်ပြီးနောက် အသက်ထက်ဆုံး မြစ်ရေအယဉ်ကဲ့သို့ ဝိညာဏ် ၆-ပါး အစဉ်ပွား၍ သွားလေ၏။ အနမတဂ္ဂ သံသရာ ကမ္ဘာအနန္တ, စကြဝဠာအနန္တ, သတ္တဝါအနန္တကို ဉာဏ်ဖြင့် သတ္တု ချ၍ ယူသော် ဝိညာဏ် ၁၊ စေတသိက် ၅၂၊ ရုပ် ၂၈-ပေါင်း ၈၁၊ ဤမျှသာ ဓာတ်သားသတ္တု ရ၏။

ထို ၈၁-တို့တွင် တော, တောင်, ရေ, မြေစသော ဗဟိဒ္ဓဓာတ်စုမှာ တေဇောခေါ်သော မီးဓာတ်သည် ပဓာနဓာတ်တည်း။ ပြင်းထန်သော ဓာတ်တည်း။ အရှင်ဓာတ်, သခင်ဓာတ်တည်း။ ဓာတ်မင်းတည်း၊ အလုံးစုံသော စကြဝဠာ ကမ္ဘာ, မြေ, ရေ, မြင်းမိုရ်, သတ္တရဘန်, သီဒါ, သမုဒ္ဒရာ, တောတောင်စသော ကမ္ဘာ့ အဆောက်အဦတို့ကို မီးဓာတ်သည် ဖန်ဆင်းတည်ထောင်၏။ ပျက်ချိန်ကျပြန်လျှင် မီးဓာတ်သည်ပင်လျှင် အကုန်ပျက်ဆုံးစေ၏။ ကမ္ဘာကို ရေဖျက်၏ ဟူသည်မှာလည်း သီတဓာတ်မီး အမှုပေတည်း။ ကမ္ဘာကို လေဖျက်၏ ဟူသည်မှာလည်း တမျိုးသော ဥဏှဓာတ်မီး အမှုပေတည်း။ ဥတု ၃-ပါး, ရတု ၆-ပါး ဟူသည်လည်း ဓာတ်မီး၏ အမည်သာတည်း။ ၁၂-လ ၁၂-ရာသီ ဆိုသည်လည်း ဓာတ်မီး၏ အမည်သာတည်း။ မိုးရွာမှု, လေလာမှု, သစ်ပင်ချုံနွယ်, မြက်, ကောက်ပဲ, စပါးတို့ ပေါက်မှု၊ ပွားမှု၊ ပွင့်မှု၊ သီးမှု အလုံးစုံသည် ဓာတ်မီးဖန်ဆင်းမှု ချည်းသာတည်း။ တိမ်တိုက်, တိမ်လွှာ, နေဗိမာန်, လဗိမာန်, နက္ခတ်တာရာ, ကြယ်တာရာ စသည်တို့သည်လည်း ဓာတ်မီးဖန်ဆင်း၍ ဖြစ်ကြရကုန်၏။ ထို့ကြောင့် အလုံးစုံ

www.dhammaransi.com

သော ဗဟိဒ္ဓလောကသည် ဓာတ်မီး၏ သား, မြေးချည်းသာတည်း။ ဓာတ်မီးဖန်ဆင်းသမျှ ဖြစ်ကြရကုန်သည်။

သတ္တဝါ ခေါ်သော အဇ္ဈတ္တသန္တာန်စုတွင်လည်း ရုပ်သန္တာန်မှာ ဓာတ်မီးအစိုးရ၏၊ နာမ်သန္တာန်မှာမူကား ဤဝိညာဏ်သည် ပဓာနဓာတ် ပေတည်း။ ပြဋ္ဌာန်းသော ဓာတ်တည်း။ အကြီးအကဲ, အအုပ်အချုပ် ပေတည်း၊ ဖဿ, ဝေဒနာ, ဝိတက်, ဝိစာရ, လောဘ, ဒေါသ, သဒ္ဓါ, ပညာ အစရှိသော စေတသိက်နာမ်တို့သည် ဝိညာဏ်ကို မှီ၍ ဝိညာဏ်မှ ဖြစ်ပွားကြကုန်၏။

မနောပုဗ္ဗင်္ဂမာ ဓမ္မာ၊ မနောသေဋ္ဌာ မနောမယာ။

(ဓမ္မပဒပါဠိတော်)

အနက်။ ဓမ္မာ၊ နာမ်တရားတို့သည်။ မနောပုဗ္ဗင်္ဂမာ၊ ဝိညာဏ်လျှင် ပြဋ္ဌာန်းခြင်း ရှိကြကုန်၏။ မနောသေဋ္ဌာ၊ ဝိညာဏ်လျှင် အကြီးအကဲ, အအုပ်အချုပ် ရှိကြကုန်၏။ မနောမယာ၊ ဝိညာဏ်ဖန်ဆင်းရာ ဖြစ်ကြကုန်၏။

စက္ခုဝိညာဏ်သည် စက္ခုဒွါရ၌ ဖြစ်ကြသော နာမ်တရားတို့၏ အကြီးအကဲတည်း။ သောတဝိညာဏ်သည် သောတဒွါရ၌ ဖြစ်ကြသော နာမ်တရားတို့၏ အကြီးအကဲတည်း။ ဃာနဝိညာဏ်သည် ဃာနဒွါရ၌ ဖြစ်ကြသော နာမ်တရားတို့၏ အကြီးအကဲတည်း။ ဇိဝှါဝိညာဏ်သည် ဇိဝှါဒွါရ၌ ဖြစ်ကြသော နာမ်တရားတို့၏ အကြီးအကဲတည်း။ ကာယဝိညာဏ်သည် ကာယဒွါရ၌ ဖြစ်ကြသော နာမ်တရားတို့၏ အကြီးအကဲတည်း။ မနောဝိညာဏ်သည် ဟဒယဝတ္ထု၌ ဖြစ်ကြကုန်သော နာမ်တရားတို့၏ အကြီးအကဲတည်း။ ထို့ကြောင့် 'ကိံသု အဓိပတိ ရဇ္ဇာ' ဟူ၍ ရေကပတ္တနဂါးမင်း မေးရာတွင် 'ဆဒွါရာဓိပတိ ရဇ္ဇာ'ဟူ၍ ဖြေတော်မူသည်။

အနက်။ မနော၊ စိတ်ဝိညာဏ်သည်။ ဆဒွါရာဓိပတိ၊ ခြောက်ဒွါရ၏ အကြီးအကဲဖြစ်သော။ ရဇ္ဇာ၊ အစိုးရမင်းတည်း။

တနည်းကား။ သတ္တဝါတကောင်လုံး, တကိုယ်လုံးမှာပင် ဝိညာဏ်ဟူသောစိတ်သည် အစိုးရ၏။ အချုပ်အချာဖြစ်၏။

www.dhammaransi.com

စိတ္တေန နီယတိ လောကော၊ စိတ္တေန နီယျတိ ပဇာ။
စိတ္တဿ ဧကဓမ္မဿ၊ သဗ္ဗေဝ ဝသမန္ဝဂူ။
(ပါဠိတော်)

အနက်။ လောကော၊ လူကို။ စိတ္တေန၊ စိတ်သည်။ နီယတိ၊ ဆောင်အပ်၏။ ပဇာ၊ သတ္တဝါကို။ စိတ္တေန၊ စိတ်သည်။ နီယျတိ၊ ဆောင်အပ်၏။ သဗ္ဗေဝ၊ အလုံးစုံသော သတ္တဝါတို့သည်သာလျှင်။ စိတ္တဿ၊ စိတ်ဟုဆိုအပ်သော။ ဧကဓမ္မဿ၊ တခုသောတရား၏။ ဝသံ၊ အလိုသို့။ အန္ဝဂူ၊ အစဉ်တစိုက် လိုက်ကြရကုန်၏။

သတ္တဝါ၏သန္တာန်မှာ ဓာတ်မီးအစိုးရပုံနှင့် စိတ်ဝိညာဏ်အစိုးရပုံ အထူးကဲ့ား– ပဋိသန္ဓေတည်နေသည်မှစ၍ အမျိုးဇာတိ အားလျော်စွာ တနေ့တခြားကြီးပွားမှု, ရင့်ယော် အိုမင်းမှုတို့၌ရင်း၊ ဆယ်နှစ်တမ်း,အနှစ်နှစ်ဆယ်တမ်း,သုံးဆယ်တမ်း,လေးဆယ်တမ်း,ငါးဆယ်တမ်း,တရာတမ်း, တထောင်တမ်း အစရှိသော အသက်တမ်းကို ပြုလုပ်မှုတို့၌ရင်း ဓာတ်မီးအစိုးရ၏၊ ဓာတ်မီး၏ အလုပ်သာတည်း။ ကာယကံမှု, ဝစီကံမှု,မနောကံမှုတို့၌ စိတ်အစိုးရ၏၊ စိတ်အလိုရှိရာ ခန္ဓာဝါးပါးတို့သည် ပါကြရကုန်၏။ ရေသတ္တဝါ, ကုန်းသတ္တဝါ, လူ့ပြည်, နတ်ပြည်,ဗြဟ္မာ့ပြည် ဆူဆူဘက် အုန်းအုန်းကြွက် လျှမ်းလျှမ်းတက် ဖြစ်၍ နေကြသည်လည်း စိတ်၏အမှုတည်း။ စိတ်ကို ငါ-ငါ-ဟုမြင်၍နေကြကုန်၏။ စိတ်၏အလိုကို ငါ၏အလိုဟု မြင်၍ နေကြကုန်၏။ အလွန်သန်သော သက္ကာယဒိဋ္ဌိ ကြီးပေတည်း။ စိတ်ကိုအသီးအခြား ဓာတ်တပါးဟု မသိကြကုန်မူ၍ စိတ်ကိုပင် ·ငါ·ဟူ၍ ရင်း, စိတ်ကိုပင် မည်သူမည်ဝါ ဟူ၍ရင်း, စိတ်ကိုပင် လူဟူ၍ နွား,ကျွဲ, ဆင်, မြင်း, ခွေး, ဝက်, ကြက်,ငှက် ဟူ၍၊ စိတ်ကိုပင် လူဟူ၍,နတ်ဟူ၍, သိကြား,ဗြဟ္မာ,ဟူ၍၊ သခင်, သူကြွယ်, မင်း,ဆင်းရဲသားဟူ၍ သက္ကာယ ဒိဋ္ဌိ အမျိုးမျိုးနှင့် စွဲလမ်း ထင်မြင်၍ နေကြကုန်၏။ ထိုသို့ နေကြသည့်အတွက် ငရဲ, တိရစ္ဆာန်, ပြိတ္တာ, အသူရကာယ် အပါယ်လေးပါးဝဋ်နွယ်ရှည်လျား၍နေကြကုန်၏၊ သည်ကိုရည်၍....

ကိုယ်တွင်း,ကိုယ်ပြင်၊ ထွက်,ဝင်တံခါး၊အင်ခြောက်ပါး၌၊အများ ရုပ်-နာမ်၊ အတန်တန်လျှင်၊ ဝန်းရံဖြိုးဖြိုး၊ အမျိုးမျိုးကို၊ အုပ်စိုး

www.dhammaransi.com

ဆောင်ရွက်၊ လျှမ်းလျှမ်းတက်သား၊ ထက်မြက်တေဇ၊ သူ့ရှိန်ဝါကြောင့်၊ ငါငါ၊ သူသူ၊ လူပဲ၊ နတ်ပဲ၊ အထင်လွဲလျက်၊ ငရဲအပါယ်၊ အသွယ်သွယ်တည့်၊ ဝဋ်နွယ် ရှည်လျား၊ တမားမားသည်။ ။ခြောက်ပါး ဝိညာဏ်စွမ်းရည်တည်း။....

ဟူ၍ ဆိုပေသည်၊ အဘိဓမ္မာဝိဘင်း နိဒ္ဒေသပါဠိတော်၌လည်း....

တတ္ထ ကတမံ သင်္ခါရပစ္စယာ ဝိညာဏံ၊ စက္ခုဝိညာဏံ သောတဝိညာဏံ ဃာနဝိညာဏံ ဇိဝှါဝိညာဏံ ကာယဝိညာဏံ မနောဝိညာဏံ၊ ဣဒံ ဝုစ္စတိ သင်္ခါရပစ္စယာ ဝိညာဏံ။

ဟူ၍ ဟောတော်မူသည်။

ဒုတိယပျို့ လင်္ကာ အဖြေ ပြီး၏။

တတိယပျို့လင်္ကာ-အဖြေ

ခြောက်ပါး ဝိညာဉ်၊ စွမ်းရည် အင်ကြောင့်၊ မီးတွင် ရှိန်ဝါ၊ ထက်ကြပ်ပါသို့၊ မကွာတူကွ၊ ဖြစ်ပေါ်ကြသား၊ ဖဿ၊ ဝေဒနာ၊ စေတနာနှင့်၊ သညာ၊ ဝိတက်၊ ရောင်စုံ ယှက်သည့်၊ အမျက်ကြောင်ဝယ်၊ ကြိုးစုံခြယ်သို့၊ အသွယ်အသွယ်၊ အနွယ်နွယ်လျှင်၊ ဆန်းကြယ်စွာလှ၊ နာမ်ကာယနှင့်....

ဟူသော လင်္ကာဝါကျ၌ ဝိညာဏ်-ဟူသော ပဓာန ဓာတ်ကြီး ဖြစ်ပေါ်လျှင် ဝိညာဏ်နှင့်အတူတကွ အသွယ်သွယ် အနွယ်နွယ် အလွန်ဆန်းကြယ်စွာသော နာမကာယလည်းဖြစ်ပေါ်ပေ၏၊ နာမကာယဆိုသည်ကား ဖဿ, ဝေဒနာ, စေတနာ, သညာ, ဝိတက်, ဇီဝိတ အစရှိသော စေတသိက်တရားစုကိုနာမကာယ-နာမ်တရားအပေါင်းဆိုသတည်း၊ ဥပမာကား-မီးတွင်ရှိန်ဝါ ထက်ကြပ်ပါသကဲ့သို့ရှင်း, ရောင်စုံယှက်သည့် အမျက်ကြောင်ဝယ် ကြိုးရောင်စုံခြယ်သကဲ့သို့ရှင်းတည်း၊ မီးတွင်ရှိန်ဝါထက်ကြပ်ပါပုံကား — ညဉ့်မှောင်မိုက်၌ တိုက်ခန်းတွင်းမှာ မီးထွန်းသောအခါ

www.dhammaransi.com

မီးတောက်သည်နှင့် တပြိုင်နက် တိုက်ခန်းလုံးအပြည့် မီးရောင်အလင်းတို့သည် ဖြစ်ပေါ်ကုန်၏၊ မီးတောက်၏ အနီးပတ်လည်၌ ပူသောအရှိန်သည်လည်း ဖြစ်ပေါ်ကုန်၏၊ ထိုရောင်ရှိန်နှစ်မျိုးတို့၏ ဖြစ်ပေါ်မှုသည် မီးတောက်သည်နှင့် တပြိုင်နက် ကျ၏၊ ပဝ န်ဖြစ်သော မီးတောက်နှင့် ဝိညာဏ်တို့၏၊ အရှိန်အရောင်တို့နှင့် ဖဿ, ဝေဒနာ အစရှိသော နာမကာယစု တို့၏၊ ဤဥပမာဖြင့် ဝိညာဏ်နှင့် နာမ်ကာယစုသည် ဖြစ်အတူ, ပျက်အတူ-ဟူသော အဓိပ္ပာယ်ကို ပြသည်။

ရောင်စုံယှက်သည့် အမျက်ကြောင်ဝယ် ကြိုးစုံ ခြယ်ပုံကား-ဝိဓုရဇာတ်, ပုဏ္ဏကဘီလူး ယူဆောင်ခဲ့သော ကြောင်မျက်ရွဲ ကျောက်မှာ အနီ, အဝါ စသော ကြိုးပေါင်းအရာမက ခြယ်လှယ်လျက် ပါရှိ၏၊ ထိုအမျက် ကြောင်မျက်ရွဲကျောက် ရတနာကြီးနှင့် ဝိညာဏ် ဓာတ်ကြီးတို့၏၊ ထိုကြောင်မျက်ရွဲ ရတနာကြီး၏ အတွင်း တခွင်လုံး အပြည့် အရောင်နီ အမျိုးမျိုး, အရောင်ဝါ အမျိုးမျိုး စသော ကြိုးစုံနှင့် ဝိညာဏ်၏ အတွင်းမှာ အမျိုးမျိုးပါရှိသော ဖဿ, ဝေဒနာ စသော နာမကာယစု တို့၏။ ဤဥပမာဖြင့် ဖဿ, ဝေဒနာ စသော နာမကာယ ဓမ္မအစု-ဟူသည် ဝိညာဏ်၏ အရည်အရောင်စုပင်တည်း-ဟု ပြုပေသည်။

> ဘူတ ဟူပေ၊ မြေ, ရေ, လေ, မီး၊ ဓာတ်ကြီးလေးတန်၊ အမာခံလျက်၊ အရံရုပ်သေး၊ နှစ်ဆယ့်လေးတည့်၊ ပေါင်းထွေးမျှညီ၊ အဋ္ဌဝီသ၊ ရုပ်ကာယဟု-

ဟူသော လင်္ကာ၀ါကျ၌ ထိုဝိညာဏ်-ဟူသော ပဓာနဓာတ်ကြီး ဖြစ်ပေါ်သည်ရှိသော် ပြဆိုခဲ့ပြီးသော နာမကာယသည်သာ တကွ ဖြစ်ပေါ်သည် မဟုတ်၊ မဟာဘုတ် ၄-ပါး, ဥပါဒါရုပ် ၂၄-ပါး, ပေါင်း ၂၈-ပါးသော ရူပကာယ ဓမ္မစုသည်လည်း ထိုဝိညာဏ်နှင့်တကွ ဖြစ်ပေါ်ရလေသည်၊ ရုပ် ၂၈ ခုတွင် အချို့သော ရုပ်ကား ပဝတ္တိကာလသို့ ရောက်မှ ပေါ်သည်၊ ထိုရုပ် ၂၈-ခုတွင် အမာခံ- အထည်ခံ ရုပ်ကား မြေ, ရေ, လေ, မီး-ဟူသော ဓာတ်ကြီး လေးပါးပေတည်း၊ ကြွင်းသောရုပ် ၂၄-ခုကား ထိုဓာတ်ကြီး လေးပါးမှာ မှီတွယ်၍ ပါရသော ရုပ်သေး- ရုပ်ငယ်စုသာတည်း။

[နာမကာယနှင့် ရူပကာယနှစ်ပါးတို့၏ အကျယ်ကို နောက်မှဆိုလတ္တံ့။]

www.dhammaransi.com

ထို နာမကာယ, ရူပကာယ နှစ်ပါးတွင် အရူပလေးဘုံ၌ကား- ဝိညာဏ်နှင့် အတူတကွ နာမကာယသာ ဖြစ်ပေါ်သည်၊ ရူပကာယ မပေါ်ပြီ၊ အသညသတ် ဘုံ၌ကား ပုညာဘိ သင်္ခါရ-ဟု ဆိုအပ်သော ပဉ္စမစျာန် ကုသိုလ်စေတနာကြောင့် ရူပကာယ သက်သက်သာပေါ်သည်၊ ဝိညာဏ်, နာမကာယ နှစ်ပါး မပေါ်ပြီ၊ ကြွင်းသော ပဉ္စဝေါကာရ ၂၆-ဘုံတို့၌ကား ဝိညာဏ်ဖြစ်ပေါ်လျှင် ဝိညာဏ်နှင့်တကွ နာမကာယ, ရူပကာယ နှစ်ပါး တပြိုင်နက် ဖြစ်ပေါ်ပေ၏၊ ထိုသို့ ဖြစ်ပေါ်ရာ၌လည်း ရူပကာယ ဖြစ်ပေါ်ကြပုံ အမျိုးမျိုးရှိ၏၊ ဥပပါတ် ပဋိသန္ဓေတမျိုး, သံသေဒဇ ပဋိသန္ဓေတမျိုး, အဏ္ဍဇပဋိသန္ဓေတမျိုး, ဇလာဗုဇပဋိသန္ဓေ တမျိုး။

၁။ ပဋိသန္ဓေ ဝိညာဏ် ပေါ်သည်နှင့် တပြိုင်နက် လုံးရပ်သဏ္ဌာန် ပြည့်စုံပြီး ကြီးမားစွာသော ရူပကာယခန္ဓာသည် ဝိညာဏ်၏ အာနုဘော်ကြောင့် ဝိညာဏ်၏ တည်နေရာ ဗိမာန်အနေနှင့် ဖြစ်ပေါ်သည်ကား ဥပပါတ် ပဋိသန္ဓေတည်း၊ ဤဥပပါတ် ပဋိသန္ဓေကား အထက်နတ်ပြည်, ဗြဟ္မာ့ပြည်, အောက်ငရဲပြည် တို့၌ ရ၏၊ ထိုသို့ ပဋိသန္ဓေအခါ ကြီးမားစွာသော ရူပကာယ ခန္ဓာ ဖြစ်ပေါ်ပြီးနောက် ပဝတ္တိအခါ၌လည်း နှစ်, လများစွာ ဝိညာဏ်အစဉ် တည်နေသမျှ ကာလပတ်လုံး ဝိညာဏ်၏ အာနုဘော်ကြောင့် ကာလမြင့်ရှည် အစဉ် တည်လေ၏၊ ဝိညာဏ်အစဉ် ချုပ်ဆုံးသောအခါ မီးတောက်ကြီး သေသကဲ့သို့ ဝိညာဏ်နှင့် အတူတကွ ချုပ်ဆုံးကွယ်ပျောက်လေ၏၊ ဘယ်နတ် ကွယ်ပျောက်၍ သွားပြီ၊ ဘယ်ဗြဟ္မာကွယ်ပျောက်၍ သွားပြီဟု ဆိုရ၏။

၂။ ဥပပါတ် ပုဂ္ဂိုလ်ကဲ့သို့ အပြီးအစီး ကြီးကြီးမားမား မဖြစ်မူ၍ စက္ခု, သောတ- စသော အင်္ဂါစုံလင်ကာမျှနှင့် ကြာတိုက်, သစ်ခေါင်း, ရွှံ့ထဲ, ရေထဲ, သားပုပ်, ငါးပုပ်,အပုပ်-စသည်တို့၌ ပဋိသန္ဓေ ဝိညာဏ်နှင့်တကွ ဖြစ်ပေါ်သော ရူပကာယသည် သံသေဒဇပဋိသန္ဓေမည်၏၊ ဤသံသေဒဇပဋိသန္ဓေကား အစ၌ သတ္တဝါကောင်မှုန်း သိသာရုံ ပေါ်ပေါ်က်၍ နောက်မှ သတ္တဝါ

www.dhammaransi.com

မျိုး အားလျော်စွာ တနေ့တခြား ကြီးပွားသည်၊ ဘုမ္မစိုးနတ်၊ လူ့ တိရစ္ဆာန်တို့မှာ ထိုပဋိသန္ဓေကိုကို ရ၏၊ပဒုမဒေဝီ မိဖုရား ကြီး၏ သား ငါးရာ တို့တွင် မဟာပဒုမ မင်းသားကြီးကား ဂဗ္ဘသေယျက ပဋိသန္ဓေတည်း၊ကြွင်းသော လေးရာ့ကိုးကျိပ်၊ ကိုးယောက်သော မင်းသားတို့ကား သံသေဒဇ ပဋိသန္ဓေ တည်း၊ ဘုရား လက်ထက်တော်မှာ ပေါက္ခရသာတိ ပုဏ္ဏား ကြီးသည် ပဒုမဒေဝီ မိဖုရားကဲ့သို့ ကြာတိုက်သံသေဒဇတည်း၊ စိဉ္စမာနနှင့် အမ္ဗပါလိကာ ပြည့်တန်ဆာမ တို့သည်ကား သစ်ခေါင်း သံသေဒဇတည်း။

၃။ ကြက်,ငှက်-စသော အဥဖြစ်သော ပဋိသန္ဓေသည် အဏ္ဍဇ ပဋိသန္ဓေမည်၏။

၄။ လူ့, နွား, ကျွဲ, ဆင်, မြင်း စသော သားအိမ်၌ ဖြစ်သော ပဋိသန္ဓေသည် ဇလာဗုဇမည်၏။

ဤပဋိသန္ဓေနှစ်ပါးအား အစ၌ ပကတိ မျက်စိဖြင့် မမြင်ကောင်း အောင် သေးနုပ်လှသော ကလလရေကြည် တည်ပြီးမှ တနေ့တခြား ကြီးပွားရ၏၊ တဖန် ကြီးပွားပြီးမှ စက္ခု,သောတ,ဃာန်,ဇိဝှါတို့ဖြစ်ပေါ် ကုန်၏၊ လူတို့မှာ သတ္တာဟပေါင်း-၁၁၊ရက်ပေါင်း ၇၇-ရက်ရှိမှ စက္ခု, သောတ, ဃာန, ဇိဝှါတို့ ဖြစ်ပေါ် ကုန်၏၊ ထိုသို့ ဖြစ်ပေါ် ပြီးနောက် တနေ့တခြား ကြီးပွားရင့်သန်၍ အမိဝမ်းမှ ဖွားမြင်၏၊ ဖွားမြင်ပြီးနောက် အမျိုးဇာတိ အားလျော်စွာ ဓာတ်ဆီ, ဓာတ်မီးတို့၏ အစွမ်းဖြင့် တနေ့ တခြား ကြီးပွားလေ၍ ဝိညာဏ်အစဉ် မချုပ်သေးသမျှ ကာလပတ်လုံး ရူပကာယသဏ္ဌာန်တည်လေ၏၊ ဝိညာဏ်ချုပ်သောအခါ သတ္တဝါ အင်္ဂါ ဆိုထိုက်သော အတွင်းဓာတ်နှုံ့ ရုပ်အစုတို့သည် ဝိညာဏ်နှင့် အတူတကွ ချုပ်ကွယ်လေကုန်၏၊ဓာတ်မီး၏ အစီးအပွားဖြစ်သော အထည်ဒြပ်ကြမ်း ကြီးသည်သာ အလောင်းကောင်, အသေကောင်ဖြစ်၍ ကျန်လေသည်။

[ဤကား-ဝိညာဏ် ဟူသော ပဓာနဓာတ်မင်းကို တွယ်တာ၍ လူလောက နှင့် အပြည့် လူ့ရူပကာယတွေ ဖြစ်နေကြပုံ, နတ်လောကနှင့် အပြည့် နတ်ရူပကာယတွေ, ဗြဟ္မာ့ လောကနှင့် အပြည့် ဗြဟ္မာ့ ရူပကာယတွေ,

www.dhammaransi.com

အပါယ်လောကနှင့်အပြည့် အပါယ်ရုပကာယတွေ, ရေနှင့်အပြည့် ရေမျိုး သတ္တဝါ ရုပကာယတွေ, ကုန်းနှင့်အပြည့် ကုန်မျိုး သတ္တဝါ ရုပကာယတွေ ဖြစ်၍ နေကြပုံဘည်း။]

ကမ္မံ ခေတ္တံ၊ ဝိညာဏံ ဗီဇံ၊ တဏှာ သိနေဟော။

[ဆက္ကနိပါတ် အင်္ဂုတ္တိုရ်ပါဠိတော်]

အနက်

ကမ္မံ၊ ပုညာဘိသင်္ခါရ, အပုညာဘိသင်္ခါရ, အာနေဉ္ဇာဘိသင်္ခါရ-ဟု ဆိုအပ်သော ရှေးကံဟောင်းသည်။ ခေတ္တံ၊ လယ်မြေနှင့် တူ၏။ ဝိညာဏံ၊ ဝိညာဏ်သည်။ ဗီဇံ၊ မျိုးစေ့နှင့်တူ၏။ တဏှာ၊ ဘဝတဏှာသည်။ သိနေဟော၊ ရေ-ဥတုနှင့် တူ၏။ ဝါ၊ မျိုးစေ့၏ အတွင်း၌ ပါရှိသော အဆီ, အစေးနှင့် တူ၏။

အဓိပ္ပာယ်ကား-ရှေးဦးစွာ ကန်သင်း, တာန်တဘောင်နှင့် တကွ တည်ထောင်၍ထားသော လယ်ကွက်, လယ်ကွင်း မြေအရပ်သည် ရှိ၏၊ မိုးဦးကျ၍ မိုးရေတို့နှင့်တကွ ထွန်ယက် ရောနှော၍ ညက်ညောစွာ တည်နေသော ထို လယ်မြေမှာ အနှစ်, အဆံ, အဆီ, အစေးနှင့် ပြည့်စုံသော စပါးမျိုးစေ့ကို ပယ်ချသည် ရှိသော် ထိုမျိုးစေ့တို့မှ စပါးပင်တို့သည် ပေါက်ရောက်ကုန်၏၊ လယ်ကွက်, လယ်ကွင်း မြေနှင့် သင်္ခါရ ခေါ်သော စေတနာ ကံဟောင်းသည် တူ၏၊ စပါးမျိုးစေ့နှင့် ပဋိသန္ဓေ ဝိညာဏ်သည် တူ၏၊ မိုးရေ ဥတုနှင့် ဘဝတဏှာသည် တူ၏၊ ဤကား ရှေးဦးအစ ပဋိသန္ဓေကာလ၌ လူရုပ်ခန္ဓာ, နတ်ရုပ်ခန္ဓာ, ဗြဟ္မာရုပ်ခန္ဓာ, နွား-ကျွဲ-ဆင်-မြင်း-ခွေး-ဝက်-ကြက်-ငှက် စသော အပါယ်ရုပ် ခန္ဓာတို့ အစစွာ ဖြစ်ပေါ် ပေါက်ပွားမှုမှာ ဥပမာတည်း၊ ညောင်ပင်ကြီးဖြစ်ရာ၌ အစစွာ ညောင်စေ့မှ ဖြစ်၏၊ ဖြစ်ပြီးနောက် ညောင်စေ့ ပုပ်ဆွေး, ပျက်ကွယ်၍ သွားသော်လည်း ညောင်စေ့ ထူထောင် ပေးခဲ့သော အညှောက်, အပင် သဲလွန်စသည်ရှိ၏၊ ထို သဲလွန်စသည် ဗဟိဒ္ဓမှ မြေဥတု, ရေဥတု, လေဥတုတို့၏ ချီးမြှောက် ထောက်ပံ့မှုနှင့် တခဏချင်း ကြီးပွား၍ အလံတရာ, အလံနှစ်ရာရှိသော ညောင်ပင်ကြီး အဖြစ်သို့ ရောက်လေ၏၊ ညောင်မျိုးစေ့ငယ်နှင့် ပဋိသန္ဓေ ဝိညာဏ်သည် တူ၏၊ ညောင်ပင်နှင့် ယခုရှိကြသော ရုပကာယ ခန္ဓာသည် တူ၏။

www.dhammaransi.com

၁။ မြေဥတု, ရေဥတု, လေဥတုနှင့် ယခုပဝတ္တိဝိညာဏ်။
၂။ အာဟာရခေါ် သော ဓာတ်ဆီ။
၃။ ဥတုခေါ်သော ဓာတ်မီး တူကြ၏။

[ဤကား ကြီးပွားတည်နေရာ ဥပမာတည်း။ ခပ်သိမ်းသောသစ်ပင်တို့၏ ပေါက်မှု, ကြီးပွားမှု, တည်နေမှုတို့လည်း တူကြ၏။]

အိပ်ခြင်း, ထိုင်ခြင်း, ရပ်ခြင်း, ပြေးခြင်း, လွှားခြင်း, သွားခြင်း, လာခြင်း, နေ့ရှိသမျှ ထိုထိုကိုယ်အမှု, နှုတ်အမှုတို့ကို ပြုခြင်း, မျက်တောင်ခပ်ခြင်းစသော ကိုယ်အင်္ဂါကြီးငယ်တို့ကို လှုပ်ရှားခြင်းတို့၌ကား ရုပ်သေးပမာ, စက်ရုပ်ပမာတို့ကို ပြဆိုရာ၏။ သူသူ့, ငါငါ ရူပကာယ ခန္ဓာကိုယ်ကြီးသည် ရုပ်သေးရုပ်နှင့် တူ၏။ ရူပကာယ ခန္ဓာကိုယ် အတွင်းမှာရှိသော ၆၀-မျှသော ဆိုင်းကြောကြီး၊ များစွာသော အကြောငယ်တို့သည် ထိုအရုပ်မှာ တပ်ထားသော ကြိုးကြီးကြိုးငယ်တို့နှင့် တူကုန်၏။ အလိုရှိရာ ကြိုးကိုဆွဲငင်၍ အရုပ်ကို ထ,စေ က,စေသော ရုပ်သေးကြိုးဆွဲဆရာနှင့် နှလုံးအိမ်တွင်းမှာ ရှိသော ဝိညာဏ်သည် တူ၏။

ဤရုပ်ခန္ဓာကြီး,ငယ်သည် စက်ကြိုးယန္တရားဆင်၍ထားသော စက်ရုပ်ကြီး, ငယ်နှင့် တူ၏။ အကြောကြီး, အကြောငယ်တို့သည် စက်ကြိုးကြီး, စက်ကြိုးငယ်နှင့် တူကုန်၏။ နှလုံးအိမ်တွင်းမှာရှိသော ဝိညာဏ်သည် စက်နင်းသော စက်ဆရာနှင့် တူ၏။ ငှက်တို့၏ ရုပ်ခန္ဓာ, နတ်ပြဟ္မာစသည်တို့၏ ရုပ်ခန္ဓာသည် ကောင်းကင်ပျံစက်ရုပ်နှင့် တူ၏ဆိုလေ။

ရုပ်သေးရုပ် လှုပ်ရှားသွားလာသည်ကိုရင်း၊ စပ်ရုပ် လှုပ်ရှားသွားလာသည်ကိုရင်း မြင်ကြသောအခါ ကြိုးဆွဲသူ, စက်နင်းသူ တခြား, အရုပ်တခြား၊ အရုပ်ကား လှုပ်နိုင်သော အစွမ်းမရှိ။ အသေသာ ဖြစ်၏။ ကြိုးဆွဲသူ စက်နင်းသူ ဆွဲရာ, နင်းရာ လှုပ်ရှားရသည်ဟု အတပ်သိကြသကဲ့သို့ ဝိညာဏ်တခြား, ရုပ်ခန္ဓာ အင်္ဂါကြီး-ငယ် တခြား၊ ရုပ်ခန္ဓာကြီး-ငယ်ကား- လှုပ်ရှားနိုင်သော အစွမ်းမရှိ။ အသေကောင် သက်သက်သာတည်း။ ဝိညာဏ်ပြုပြင်ရာ လှုပ်ရှားရသည်ဟု ဓာတ်ခွဲ၍ မြင်ကြရမည်။ ဝိညာဏ်ဓာတ် အစွမ်း လျှမ်းလျှမ်းတောက် တက်မှု, ဆန်းကြယ်မှုကို သိရမည်။

[ဤကား ဝိညာဏ်မှ ရုပ်ကာယဖြစ်ပွားမှု, ဝိညာဏ်ကို မှီ၍ ရုပ်ကာယတည်နေမှု, ဝိညာဏ်ကြိုးဆွဲရာ ရုပ်ကာယ လှုပ်ရှားမှုတို့ကို ပြဆိုသော အခဏ်းတည်း။]

www.dhammaransi.com

ဝိညာဏ်မှ နာမ်ကာယ ဖြစ်ပေါ်မှု, ဝိညာဏ်ကို မှီတွယ်၍ နာမ်ကာယ တည်နေမှု, ဝိညာဏ်ကြိုးဆွဲရာ နာမ်ကာယ လှုပ်ရှားမှုတို့ကို ပြဆိုပေအံ့။ ဝိညာဏ်နှင့် နာမ်ကာယ၏ အထူးကို ရှေးဦးစွာ သိရာ၏။ ပန်းချီရေးရန် ဆေးစပ်မှု၌ စင်ကြယ်စွာသော ရေကြည်ကို စုတ်ခွက်၌ ထည့်၍ ဆိုး, ဟသ်ပဒါး, ဆေးဒါန်း, မြေဖြူ, မဲနယ် စသော အဆင်းဓာတ် ဆေးမျိုးတို့ကို ရော၍ထည့်၍ ရေနှင့် ရောမိကြသောအခါ အလိုရှိရာ ပန်းပင်, ပန်းခက်, ပန်းရွက်, ပန်းပွင့်, ပန်းခိုင်, ဆင်ရုပ်, မြင်းရုပ်, လူရုပ်စသည်တို့ကို ကားပေါင်အထည်မှာ ရေးကြကုန်၏။ ထိုသို့ရေးရာ၌ ကားပေါင်အထည်၌ အတွင်းအပြင် ပျံ့နှံ့မှု, ကပ်စေးကိုက်တွယ်မှုကား ရေ၏အမှုပေတည်း။ အထူးထူး အထွေထွေ အဆင်းသဏ္ဌာန် ရုပ်သဏ္ဌာန် ထင်ပေါ်မှုကား အဆင်းဓာတ်တို့၏ အမှုပေတည်း။ ထိုအဆင်းဓာတ်တို့သည် ရေကိုမှီရကုန်၏။ ရေသို့ အစဉ်လိုက်ကြကုန်၏။ ရေဆောင်ရာ ပါကုန်၏။ ရေနှင့်ကင်း၍ ကားထည်သား ပျံ့နှံ့ကပ်ငြိ တွယ်ကိုက်ခြင်းငှာ မတတ်စွမ်းကြကုန်။ ရေသည်လည်း ထို ဓာတ်ဆေးတို့နှင့် ကင်း၍ ကောင်းသော အဆင်း, မကောင်းသော အဆင်း အထွေ အထူးကို ထင်စေခြင်းငှာ မတတ်စွမ်းလေ။

ကြည်ညို့ရှုဖွယ်, နှစ်သက်ဖွယ်ကောင်းသော အဆင်းသဏ္ဌာန်, အရုပ် အရည်တို့ကိုလည်း ဓာတ်ဆေးတို့သည်သာ ထင်အောင်ပြုနိုင်ကုန်၏။ မကောင်းသော ကြောက်ဖွယ်, လန့်ဖွယ်, စက်ဆုပ်ဖွယ်သော အဆင်း တို့ကိုလည်း ဆေးတို့ကသာ ထင်အောင် ပြုနိုင်ကုန်၏။ ကြည်လင်စွာသော ရေပကတိနှင့် ဝိညာဏ်သည်တူ၏။ ဆိုး, ဟသ်ပဒါးစသော ဆေးတို့နှင့် စေတသိက် နာမ်တရားစုသည်တူ၏။ ကားပေါင်၌ ကြက်သော အထည်နှင့် အာရုံခြောက်ပါးသည် တူ၏။ အာရုံ ခြောက်ပါးကို ရှာမှု, ယူမှု, ရမှု သည်ကား ဝိညာဏ်၏ ကိစ္စတည်း။ ဝိညာဏ်ရှာ၍, ယူ၍ ရသောအခါ တွေ့ထိမှု, ခံစားမှု, ကောင်းအောင်ပြုမှု မကောင်းအောင်ပြုမှု စသည်ကား စေတသိက်တို့၏ ကိစ္စတည်း။

တနည်းကား။ အမျိုးမျိုးသော ဟင်းရည်, အမျိုးမျိုးသော အဖျော် ရည်ပြုလုပ်ရာ၌ ဝိညာဏ်သည် ရေနှင့်တူ၏။ စေတသိက်တို့သည် အချို, အချဉ်စသော ရသရှိကြကုန်သော သကြား, သကာ, သံပရာ, ရှောက်

www.dhammaransi.com

စသည်တို့နှင့် တူကုန်၏။ လျှာပေါ်သို့ရောက်၍ လျှာတခုလုံး၌ နှံ့မှု, ပျံ့မှုကား ရေဓါတ်ကိစ္စတည်း။ အချို,အချဉ်စသော ကောင်းသောရသတို့ကို လျှာ၌ဖြစ်စေမှုကား သကြား, သကာ, ရှောက်,သံပရာ စသည်တို့၏ ကိစ္စတည်း။ ထိုအတူ အာရုံသို့ရောက်မှု, အာရုံကိုယူမှု, ရမှု, ပျံ့နှံ့မှုကား စိတ်၏ ကိစ္စတည်း။ ထိုအာရုံ၌ တွေ့ထိမှုစသည်တား စေတသိက်တို့၏ ကိစ္စတည်း။

တနည်းကား။ တခုသော တောကြီး၌အစဉ်တလျှောက် ကျင်လည် ကျက်စားလာခဲ့သဖြင့် တောကျွမ်းကျင်သော သူတယောက်သည် ရှိ၏။ ထိုတောအတွင်း၌ ဆေးပင်, ဝါးပင်, ဓာတ်မျိုး, ရွှေ, ငွေ, ကျောက်သံ, ပတ္တမြား စသည်ကို ယူလို, ရလိုသော သူတို့သည်လည်း ထိုတောကျွမ်းသူကို လမ်းညွှန်လမ်းပြ, ရှေ့ဆောင်, ရှေ့သွား ပြုကြကုန်၏။ ထိုတောအတွင်း၌ မကောင်းသောအမှုကို ပြုလိုကုန်သော သူတို့သည်လည်း ထိုသူကို လမ်းညွှန် လမ်းပြ ရှေ့ဆောင်-ရှေ့သွား ပြုကြရကုန်၏။ တောကျွမ်းသူနှင့် ဝိညာဏ်သည် တူ၏။ ထိုထိုသူတို့နှင့် စေတသိက်စုသည် တူ၏။

တနည်းကား။ တခုသော မြို့ကြီး,ရွာကြီး အလယ်၌နေသော သူခိုးလက်ခံကြီး ဥပမာ, ခွေးတို့ကို များစွာမွေး၍ ခွေးတို့နှင့် သားသမင်တို့ကို လိုက်၍ အသက်မွေးသော မုဆိုးဥပမာတို့နှင့်လည်း ပြရာ၏။ သူခိုးလက်ခံကြီးသည် မိမိကား အချောင်းအမြောင်း, အခိုးအဝှက်မစွမ်း၊ ထိုရွာ, ထိုမြို့ အတွင်း၌ အလုံးစုံကို သိနိုင်၏။ သူလမ်းချရာ, သူညွှန်ပြရာ အဝေးနေ သူခိုးတို့က ထိုမြို့, ထိုရွာအတွင်းမှာ ခိုးကြ,တိုက်ကြရ၏။ သူခိုး, ဒမြ လက်ခံကြီးနှင့် ဝိညာဏ်သည် တူ၏။ အဝေးရောက် သူခိုး, ဒမြတို့နှင့် လောဘ, ဒေါသ, ဣဿာ, မစ္ဆေရ အစရှိသော စေတသိက် ခန္ဓာစုတူ၏။ ခွေးမုဆိုးကြီးသည် သားသမင်ရှိရာ, နေရာကို သိ၍ရှာ၍ သားသမင်ကို မြင်သောအခါ ခွေးတို့ကို ညွှန်ပြ၏။ မိမိမှုကား သားသမင်ကို ရအောင် မလိုက်နိုင်။ ခွေးမုဆိုးနှင့် ဝိညာဏ်သည် တူ၏။ ခွေးတို့နှင့် စေတသိက် နာမ်စုသည် တူ၏။

တနည်းကား။ ရွာကြီး, မြို့ကြီးအလယ်၌ နေ၍ များစွာသော အစိမ်းသရဲ, တစ္ဆေ, မြေဘုတ်, နတ်ဆိုး, နတ်ဝါးကိုကို မွေး၍ လူအများကို ပယောဂ အမျိုးမျိုးတို့နှင့် တိုက်၍ အသက် မွေးသော

www.dhammaransi.com

ဆေးကြမ်း, မှော်ကြမ်းဆရာကြီး ဥပမာဖြင့်လည်း ပြရာ၏။ ဆရာကြီးနှင့် ဝိညာဏ်သည် တူ၏။ ပယောဂတို့နှင့် လောဘ, ဒေါသအစရှိသော စေတသိက်ခန္ဓာစုသည် တူ၏။ လောဘ၌ သင့်လျော်ရာ ဥပမာတို့ကို ရှာကြံလေဦး။ ဤဥပမာတို့နှင့် ဝိညာဏ်သည် စေတနာသိက်နာမ်စု၏ မူလ မ-တည် ရှေ့ဆောင်ရှေ့သွား အကြီးအကဲ ဖြစ်သည်ကို ပြသည်။

တနည်းကား။ ဝိညာဏ်သည် အမိနှင့် တူ၏။ စေတသိက် ခန္ဓာတို့သည် ထိုအမိမှ ပေါက်ဖွားသော သားကောင်း, သားဆိုးနှင့် တူကုန်၏။ ဤဥပမာဖြင့် စေတသိက်တို့မည်သည် စိတ်မှ ပေါက်ဖွားကြ ကုန်သည်ကို ပြသည်။ ဤမျှသော ဥပမာ, ဥပမေယျတို့ဖြင့် ဝိညာဏ်နှင့် နာမကာယ ဖြစ်သော စေတသိက်တို့၏အထူး ထင်ရှားလှပြီ။ လောကာ၌ ကိုယ်,နှုတ်, နှလုံး, အမူအကျင့်ကောင်းသောသူ, မြတ်သောသူ, မကောင်းသောသူ, ယုတ်သောသူဟူ၍ ရှိနေကြသည်ကား သဒ္ဓါ, ပညာ အစရှိသော လောဘ, ဒေါသ အစရှိသော စေတသိက် နာမ်ခန္ဓာတို့၏ အမှုပေတည်း။ ဝိညာဏ်ကြောင့် နာမကာယ ၁။ ရူပကာယ ၁။ နာမ,ရူပ ဓမ္မနှစ်ပါး ဖြစ်ပွားပုံကို ပြဆိုချက်ပြီး၏။ သည်ကိုရည်၍....

နာမရူပ၊ ဓမ္မအပြား၊ ဤနှစ်ပါးလည်း၊ ထင်ရှားစုံစွာ၊ ပေါ်တုံလာ၍၊ နာနာကာယ၊ အနန္တလျှင်၊ ရူပရုပ်ဟန်၊ သဏ္ဌာန်အမူ၊ ဇာတ်မတူသည်၊ လူအရပ်ရပ်၊ နတ်အထွေထွေ၊ ရေမျိုးကုန်းမျိုး၊ ကောင်း-ဆိုး ယုတ်ညံ့၊ အကန့်ကန့်လျှင်၊ ခြားသန့်ပေါ်ယှဉ်၊ သောသောကြွယ်သည်။ ။နှစ်သွယ်နာမ်ရုပ် - စွမ်းရည်တည်း။

ဟူ၍ ဆိုပေသည်။ ဝိဘင်းပါဠိတော်ကြီး၌လည်း....

တတ္ထ ကတမံ ဝိညာဏပစ္စယာ နာမရူပံ၊ အတ္ထိ နာမံ၊ အတ္ထိ ရူပံ- အစရှိသည်ဖြင့် ဟောတော်မူပေသည်။

တတိယပုစ္ဆာလက်ာ အဖြေ ပြီး၏။

www.dhammaransi.com

စတုတ္ထပုဂ္ဂိုလ်လက်ာ-အဖြေ

ထင်ရှားစေ့စုံ၊ အပုံပုံလျှင်၊ တည်တုံနာမ်ရုပ်၊ ကိုယ်သမုတ်သား၊
အထုပ်အထယ်၊ ကြီးငယ်ကာယ၊ ပေါ်ပြန်ကလည်း၊ ဒွါရတွင်မည်၊
ဖိတ်ဖိတ်လည်သည့်၊ အကြည်ခြောက်မျိုး၊ ကိုယ်လုံးဖြိုးလျက်....

ဟူသော လက်ာ၀ါကျ၌ ဝိညာဏ်ကြောင့် ဖြစ်ပေါ်သော ရူပကာယ, နာမကာယနှစ်ပါးတွင် ရူပကာယ၏ အာနုဘော်ကြောင့် စက္ခုအကြည်, သောတအကြည်, ဃာနအကြည်, ဇိဝှါအကြည်, ကာယအကြည် ဤရုပ်အကြည် ၅-ပါးတို့သည် ဖြစ်ပေါ်ကုန်၏။ နာမကာယ၏ အာနုဘော်ကြောင့် မနောဟူသော စိတ်အကြည်, ဝိညာဏ်အကြည်သည် ဖြစ်ပွား၏။ ရူပကာယကြောင့် ရုပ်အကြည် ၅-ပါး ဖြစ်ပွားရာ၌ ဥပမာကား-ထန်းသီး, အုန်းသီးတို့မှာ အတော်ကြီးကြလျှင် အစေ့အိမ်, အဆန်အိမ် ပေါ်ပေါက်၍ လာ၏။ သရက်, ပိန္နဲစသော ခပ်သိမ်းသော အသီးတို့မှာလည်း အစေ့အိမ်, အဆန်အိမ် ပေါ်ချိန်ကျလျှင် ပေါ်ကြကုန်၏။ အစေ့အဆန် ထည့်ချိန်ကျလျှင် ထည့်ကြကုန်၏။ အစေ့အဆန် တည်ချိန်ကျလျှင် တည်ကြကုန်၏။ ထို့အတူ အဏ္ဍဇသတ္တဝါ, ဇလာဗုဇသတ္တဝါဟု ဆိုအပ်သော ဂဗ္ဘသေယျက သတ္တဝါတို့မှာ ပဋိသန္ဓေတည်နေပြီးနောက် ပဝတ္တိကာလ၌ စက္ခု, သောတ, ဃာန, ဇိဝှါ ဟူသော ရုပ်ကြည် ၄-ပါးဖြစ်ချိန်, ပေါ်ချိန် ကျသောအခါ မျက်စိအိမ်, နားအိမ်, နှာခေါင်းအိမ်, လျှာအိမ်တို့နှင့်တကွ ပသာဒဓာတ် အကြည်တို့သည် ဖြစ်ပေါ်၍ လာကုန်၏။ အဆန်ထည့်၍ လာကုန်၏။ ကာယအကြည်သည်မူကား-ပဋိသန္ဓေဝိညာဏ်နှင့် အတူတကွ တည်၍လာ၏။ ဥပပါတ်ပုဂ္ဂိုလ်, သံသေဒဇ ပုဂ္ဂိုလ်တို့၌ကား ရုပ်ကြည် ၅-ပါးတို့သည် ပဋိသန္ဓေ ဝိညာဏ်နှင့်တကွ ဖြစ်ပေါ်၍ လာကုန်၏။ ဗြဟ္မာတို့၌ကား ဃာနဓာတ်အိမ်, ဇိဝှါဓာတ်အိမ်, ကာယဓာတ်အိမ်မှာ အိမ်သက်သက်သာ ရှိကုန်၏။ ပသာဒဓာတ် မရှိကြကုန်။

(ဤကား-ရုပ်ကြည်ငါးပါး ဖြစ်ပေါ်ပုံ ဥပမာတည်း။)

www.dhammaransi.com

ဖဿ, ဝေဒနာ, သညာ, စေတနာ အစရှိသော နာမကာယ၊ ဝိတက်, ဝိစာရ, ပီတိ, ဆန္ဒ ဟူသော နာမကာယ၊ လောဘ, ဒေါသ, မောဟ အစရှိသော နာမကာယ၊ သဒ္ဓါ, သတိ, ပညာ, ဒါန, သီလ အစရှိသော နာမကာယတို့ကြောင့် မနောအကြည်ဟူသော မနာယတနသည် ဖြစ်၏။ မနောအကြည် မနာယတန ဆိုသည်လည်း ပဓာနဓာတ်မင်းဟု ဆိုအပ်သော ဝိညာဏ်ကိုပင် ဆိုသတည်း။ ထိုသို့ ဖြစ်ခဲ့သော ဝိညာဏ်ကား-အမိနှင့် တူသည်။ နာမ်စုကား-သားဆိုး, သားကောင်းတို့နှင့် တူသည်ဟု ရှေး၌ဆိုပြီးဖြစ်၍ သား,သမီးတို့မှ အမိဖြစ်ပြန်သည်။ သား,သမီးတို့မှ အမိပေါက်ဖွားပြန်သည်ဟု ဆိုရာမရောက် ပြီလောဟု မေးရန်ရှိ၏။ သစ်စေ့မှ သစ်ပင်ဖြစ်၏။ သစ်ပင်မှ သစ်စေ့ဖြစ်၏။ ဤသို့ ဖြစ်ရာ၌ ရှေး သစ် စေ့ ကား တ ခြား တည်း။ နောက် သစ် စေ့ ကား တခြားတည်း။

ဤအတူ နာမ်တရား ၅၂-ပါး ရှိသည်တွင် ဝိတက်,ဝိစာရ လွန်ကဲသောအခါလည်း ရှိသည်။ ဝီရိယလွန်ကဲသော အခါလည်း ရှိသည်။ ပီတိ လွန်ကဲသော အခါလည်းရှိသည်။ ဆန္ဒလွန်ကဲသောအခါ, နွားငတ်ရေချ လောဘလွန်ကဲသောအခါ, ယမ်းပုံမီးကျ ဒေါသလွန်ကဲသောအခါလည်း ရှိသည်။ ဤသို့ အစရှိသည်ဖြင့် အသီးသီး လွန်ကဲမိ,လွန်ကဲရာ, လွန်ကဲစွာ ဖြစ်ကြသော အလှည့်အလည်ရှိကြကုန်၏။ ထိုသို့ရှိရာ၌ ဝိတက်လွန်ကဲသော အခါ ဝိတက်လှုံ့ဆော်တိုင်း၊ လှုံ့ဆော်တိုင်း စိတ်ဝိညာဏ်သည်ရှေ့ဆောင် ရှေ့သွား,လမ်းညွှန် လမ်းပြအနေနှင့် ဖြစ်ပေါ်၍ပါရတော့သည်။ ပင်လယ် ခရီးသို့ သင်္ဘောကြီး,ငယ်နှင့် သွားရာမှာ ရေကြောင်းပြပါမှ သွားနိုင်ကြ သကဲ့သို့ အာရုံသို့သွားကြသော နာမ်,ရုပ်တို့သည်လည်းစိတ်ဝိညာဏ်လမ်း ညွှန်လမ်းပြ,ရှေ့ဆောင် ရှေ့သွား ပါရှိမှ အာရုံကို ရနိုင်ကြကုန်သတည်း။ တိုင်းရှင်ပြည့်ရှင်ဘုရင်မင်းပင်ဖြစ်သော်လည်းပင်လယ်ခရီးမှာရေကြောင်း ပြ ပွဲသူကြီးမပါက အလိုရှိရာ မြို့ရွာ,ဆိပ်ကမ်းသို့ မရောက်နိုင်လေ။

ရေကြောင်းပြပွဲသူကြီးသည် မိမိသွားလိုသောဆန္ဒမရှိသော်လည်း ရေကြောင်းပြမပါလျှင် မဖြစ်နိုင်သော အရာဖြစ်၍ လှေ, သင်္ဘောနှင့် ပင်လယ်ခရီးကို ဘယ်သူပင်သွားလိုသော်လည်း ရေကြောင်းပြ ပါရတော့ သည်သာဖြစ်၏။ ပွဲသူကြီးပါရတော့သည်သာဖြစ်၏။ ဤဥပမာဖြင့်ဝိတက်,

www.dhammaransi.com

ဝိစာရ, လောဘ, ဒေါသ အစရှိသော နာမ်ခန္ဓာတို့၏ လှုံ့ဆော်ချက်နှင့် စိတ်ဝိညာဏ်သည် တဖွားဖွား ဖြစ်ပေါ်ရသောအခါ နာမ်တရားတို့ကြောင့် မနာယတန ဖြစ်ပေါ်သည်မည်၏ဟု ဆိုလိုသည်။ ထင်ရှားရာကို ပဓာနပြု၍ ပြဆိုသော ဥပမာတည်း။ တနည်းကား- မီးနှင့်လေကို ဥပမာပြုရာ၏။ မီးကြောင့် လေဖြစ်သည်။ လေကြောင့် မီးပွားသည်။ မီးနှင့်ဝိညာဏ်, လေနှင့် နာမ်ခန္ဓာ။ တနည်း-မြေ, ရေ, မီး, လေ ဟူသော ဓာတ်လေးပါးတို့သည် အချင်းချင်း မကင်းအပ်, မကင်းရာဖြစ်ကြ၍ တပါးဖြစ်ပေါ်လျှင် တပါးဖြစ်၍ ပါရတော့သည်။ ဤအတူ ဝိညာဏ် ဖြစ်ပေါ်လျှင်လည်း အခွင့်အားလျော်စွာ အချို့ အချို့သော နာမ်စု ပါရတော့သည်။ နာမ်တရားစု ဖြစ်ပေါ်လျှင်လည်း ဝိညာဏ်အမြဲပါ ရတော့သည်။

(ဤကား နာမ်ကြောင့် မနာယတန- ခေါ်သော ဝိညာဏ်ဖြစ်ပုံတည်း။)

နာမကာယကြောင့်သာ မနာယတန ခေါ်သော ဝိညာဏ်ဖြစ်ရသည်မဟုတ်။ စက္ခု, သောတ, ဃာန, ဇိဝှါ, ကာယ, ဟဒယဝတ္ထု ဟူသော ဝတ္ထု ၆-ဖြာ ရူပကာယကြောင့်လည်း ဝိညာဏ်ဖြစ်ပေါ်ရ၏။ စက္ခုဝတ္ထုရုပ် ရှိသောကြောင့် စက္ခုဝိညာဏ် ဖြစ်ပေါ်ရ၏။ သောတဝတ္ထုရုပ် ရှိခြင်းကြောင့် သောတဝိညာဏ် ဖြစ်ပေါ်ရ၏။ ဃာနဝတ္ထုရုပ် ရှိခြင်းကြောင့် ဃာနဝိညာဏ် ဖြစ်ပေါ်ရ၏။ ဇိဝှါဝတ္ထုရုပ် ရှိခြင်းကြောင့် ဇိဝှါဝိညာဏ် ဖြစ်ပေါ်ရ၏။ ကာယဝတ္ထုရုပ် ရှိခြင်းကြောင့် ကာယဝိညာဏ် ဖြစ်ပေါ်ရ၏။ ဟဒယဝတ္ထုရုပ် ရှိခြင်းကြောင့် ကြွင်းသော ပဥ္စဝေါကာရ ဝိညာဏ်ဟူသမျှ ဖြစ်ပေါ်ရ၏။ ဥပမာကား- ထန်းပင်ရှိ၍ ထန်းပင်နတ် ရှိလာသကဲ့သို့, ကြို့ပင်ရှိ၍ ကြို့ပင်နတ် ရှိလာသကဲ့သို့, ကျွန်းပင်ရှိ၍ ကျွန်းပင်နတ် ရှိလာသကဲ့သို့, ၎င်း ရှားပင်ရှိ၍ ရှားမှို ပေါက်လာသကဲ့သို့, ထနောင်းပင်ရှိ၍ ထနောင်းမှို ပေါက်လာသကဲ့သို့, ၎င်းတည်း။

ထိုအကြည်ခြောက်ပါးသည် ဤကိုယ်ခန္ဓာ၌ ဒွါရခြောက်ပါး မည်၏။ အရည်, အရောင်ကဲ့သို့ ရွှန်းရွှန်းစက်စက် ရှိ၏။ ဖိတ်ဖိတ် လည်သော အကြည်ဓာတ်မျိုး ဖြစ်၏။ ဒွါရဆိုသော်လည်း အပေါက် ဟင်းလင်းရှိသော အာကာသ တံခါးမျိုးဖြစ်၍ ဆိုသည်မဟုတ်။

www.dhammaransi.com

ဖန်တံခါး, မှန်တံခါးများကဲ့သို့ ဖိတ်ဖိတ်လည်သော အကြည်တံခါးမျိုး သာတည်း။ စက္ခုအကြည်ကား- မျက်လုံးအိမ်မှာ ပေါ်၏။ သောတ အကြည်ကား- နားတွင်းမှာ ပေါ်၏။ ဃာနအကြည်ကား-နှာခေါင်း တွင်းမှာ ပေါ်၏။ ဇိဝှါ အကြည်ကား- လျှာအပြင်မှာ ပေါ်၏။ ကာယ အကြည်ကား- တကိုယ်လုံးမှာ အတွင်း, အပြင် အနှံ့အပြား ပေါ်၏။ မနောအကြည်ကား-နှလုံးအိမ်တွင်းမှာ ပေါ်၏။ ရှေ့အကြည် ၅-ပါးကား ရုပ်အကြည်ပေတည်း။ မနောအကြည်ကား- ဝိညာဏ်ဟု ဆိုအပ်သော နာမ် အကြည်ပေတည်း။ လျှမ်းလျှမ်း တောက်သော အကြည်ပေတည်း။ နေဝန်းသဏ္ဌာန်စသော အဆင်းသဏ္ဌာန်, အထည် ဝတ္ထု ဟူသမျှသည် စက္ခုအကြည်, မနောအကြည်, ဤအကြည်နှစ်ချက်၌ တပြိုင်နက် အရိပ်အသွင် ထင်ပြ ဆိုက်တိုက်ရသည်။

ထိုသို့ ထင်ပြ ဆိုက်တိုက်လာသောအခါ ဤကား နေဝန်းတည်း၊ ဤကား လဝန်းတည်း၊ ဤကား လူတည်း၊ ဤကား နွား၊ ကျွဲ စသည် တည်း။ ဤကား-မြေ၊ ရေ၊ တော၊ တောင် စသည်တည်း။ ဤသို့ စသည်ဖြင့် မြင်ကြ, သိကြသည်။

မိုးသံ၊လေသံ၊စည်သံ၊စောင်းသံ၊လူသံ၊ နွားသံ၊စကားသံ စသော အသံမျိုး ဟူသမျှသည် သောတ အကြည်၊ မနော အကြည်၊ ဤအကြည် နှစ်ချက်မှာ ပုံသဏ္ဌာန်အရိပ်အသွင် ထင်ပြ ဆိုက်တိုက်ရသည်။ စံပယ်, စကား အစရှိသော မွှေးသောအနံ့မျိုး၊ ပုပ်သောအနံ့မျိုး ဟူသမျှသည် ဃာနအကြည်၊ မနောအကြည် နှစ်ဌာနမှာအရိပ်အသွင် ထင်ပြဆိုက်တိုက် ရသည်။ အချို, အချဉ်စသော အရသာမျိုး ဟူသမျှသည် ဇိဝှါအကြည်, မနောအကြည် ဤနှစ်ဌာနမှာ ထင်ပြဆိုက်တိုက်ရသည်။ အပူ, အချမ်း, အကြမ်း, အနု ဟူသော ဖောဋ္ဌဗ္ဗာရုံ ဟူသမျှသည် ကာယအကြည်, မနောအကြည် ဤနှစ်ဌာနမှာ ထင်ပြ ဆိုက်တိုက်ရသည်၊ကြွင်းသမျှသော စက္ခု, သောတ, ဃာန, ဇိဝှါ, ကာယ, မနော, ကုသိုလ်, အကုသိုလ် အစရှိသော ဓမ္မာရုံနှင့်တကွ အထက်က ပြဆိုခဲ့ပြီးသော အဆင်းသဏ္ဌာန် အစရှိသော အာရုံငါးပါးဟု ဆိုအပ်သော ခြောက်ပါးသော အာရုံ တို့သည် မနောအကြည်မှာ ထင်ပေါ်လာကုန်သည်။ သည်ကိုရည်၍—

www.dhammaransi.com

အရိုးစိစဉ်၊ အမြင်-စက္ခု၊ ကြားမှု-သောတ၊ ဃာန-အနံ၊ လျက်ရန်-ဇိဝှာ၊ ကာယာ-တွေ့ထိ၊ အသိ-မနော၊ မရောမယှက်၊ တလက်လက် လျှင်၊ အမျက်စိမ်ရည်၊ လဲ့လဲ့ကြည်သို့၊ ခြောက်မည်အာရုံ၊ အလုံး စုံသည်၊ ပုံသဏ္ဍာန်ရိပ်၊ နိမိတ်အသွင်၊ အကုန်ထင်၍၊ ဤရှင့်၊ ဤလူ၊ ဤမူဒနလ၊ ရူပသဏ္ဍာန်၊ အသံအမျိုး၊ အခိုးလှိုင်ပျံ့၊ ရနံ့ထိုထို၊ အချိုအချဉ်၊ ဤလျှင်အပူ၊ ဤမူအအေး၊ အဟေ့အသိ၊ ပြည့်စုံဘိ၍ -

ဟု ဆိုပေသည်။ ထိုသို့ မြင်မှု, ကြားမှု, နံမှု, လျက်မှု, တွေ့ထိမှု, သိမှု, ကြံဖန်မှု, နေ့-ညဉ့်မစဲ ခဏမစဲ တလင်းလင်းဖြစ်၍ နေကြပါ၏။ ထိုသို့နေကြခြင်းကြောင့်—

၁။ ငါကြည့်သည်၊ ငါရှုသည်၊ ငါမြင်သည် ဟု စက္ခုဓာတ်မှာ တည်ထောင်၍နေသော သက္ကာယဒိဋ္ဌိ ငရဲအိုးကြီးတလုံး။

၂။ ငါကြားသည် ဟု သောတဓာတ်မှာ တည်ထောင်၍ နေသော သက္ကာယဒိဋ္ဌိ ငရဲအိုးကြီးတလုံး။

၃။ ငါနံသည် ဟု ဃာနဓာတ်မှာ တည်ထောင်၍ နေသော သက္ကာယဒိဋ္ဌိ ငရဲအိုးကြီးတလုံး။

၄။ အချို, အချဉ် အရသာကို ငါသိသည်၊ ငါလျက်သည်ဟု ဇိဝှါ ဓာတ်မှာ တည်ထောင်၍ နေသော သက္ကာယဒိဋ္ဌိ ငရဲအိုးကြီး တလုံး။

၅။ ဘယ်နေရာမဆို တကိုယ်လုံးမှာ တွေ့ထိလာလျှင် ငါသိသည်ဟု ကာယဓာတ်မှာ တည်ထောင်၍နေသော သက္ကာယဒိဋ္ဌိ ငရဲ အိုးကြီးတလုံး။

၆။ ငါကြံသည်၊ ငါသိသည် ဟု မနောမှာတည်ထောင်၍ နေသော သက္ကာယဒိဋ္ဌိ ငရဲအိုးကြီးတလုံး။

ဤခြောက်လုံးသော သက္ကာယဒိဋ္ဌိငရဲအိုးကြီးမှာ-လောဘ၊ ဒေါသ၊ မောဟ၊ မာန၊ ဣဿာ၊ မစ္ဆေရစသော ငရဲမီးတောက်မီးလျှံတို့သည် တဟုန်း ဟုန်းထ၍ တောက်လောင်၍ နေကြကုန်၏။ သည်ကိုရည်၍....

www.dhammaransi.com

အခတွေးအသိ၊ ပြည့်စုံဘိ၍၊ ငါ၏ဤကိုယ်၊ ငါမင်းပျိုဟု၊ အဆို
အထင်၊ အမြင်မှောက်မှား၊ စိတ်နေကြွားဘို့၊ တံခါးခြောက်သင်း၊
ကိုယ်လုံးလင်းသည်၊ ခြောက်သင်း အာယတန-စွမ်းရည်တည်း။

ဟူ၍ ဆိုပေသည်။ ပါဠိတော်၌လည်း....

တတ္ထ ကတမံ နာမရူပပစ္စယာ သဠာယတနံ၊ စက္ခာယတနံ
သောတာယတနံ။

အစရှိသည်ဖြင့် ဟောတော်မူပေသည်။

စတုတ္ထပျို့လင်္ကာ ဒုမြေ ပြီး၏။

ပဥ္စမပျို့လင်္ကာ-အဖြေ

ခတ်မှန်အကြည်၊ ခြောက်မျိုးတည်က၊ ခြောက်မည်အာရုံ၊ အလုံး
စုံလည်း၊ ပုံသဏ္ဍာန်ရိပ်၊ နိမိတ်အသွင်၊ ကိုယ်လုံးထင်က၊ ဝိညာဉ်
ခြောက်ဆင့်၊ ဖွားဖွားပွင့်က၊ နှိုင်းသင့်တူမျှ၊ ပမာပြုမူ၊ သိကြွား
စက်ရှိန်၊ လက်လက်ထိန်သား၊ ဝရဇိန်သွား၊ စက်ရှိန်ဝါးသို့၊
ခြောက်ပါးဖသာ၊ ဖြန်းဖြန်းထ၍....

ဟူသော လင်္ကာဝါကျ၌အာယတနဒွါရ်ခေါ်သောအကြည်ခတ်
၆-မျိုးပြည့်၍နေသော ဤခန္ဓာကိုယ်ကောင်ကြီးသည် ဝိဇ္ဇာမယပညာဖြင့်
စီရင်၍ထားသော ခတ်ရုပ်ကြီးနှင့် တူ၏။ အဘယ်သို့ စီရင်သနည်းဟူမူ
အလွန် ထက်လှစွာသော စိန့်ဆေးဒန်း, ပြဒါးစသော ခတ်တို့ကို ဝိဇ္ဇာ
မယပညာဖြင့် အင်္ဂါကြီးငယ်နှင့်တကွ သတ္တဝါကောင် သဏ္ဍာန်ပြုလုပ်၍
မျက်စိမှာ မီးမှန်ခတ်တခုထား၏။ ထိုမှန်ကို ဖွင့်၍ ထားသည်ရှိသော်
ထိုမှန်မျက်နှာစာမှာ အဝေး,အနီး ရှိကြသော သက်ရှိသက်မဲ့ ဝတ္ထုတို့၏
အရိပ်အသွင်တို့သည် ထိုမှန်ထဲမှာ ထင်ကုန်၏။ ထင်တိုင်း, ထင်တိုင်းလည်း
ထိုမှန်အပြင်မှာ မီးတောက်၏။ ပိတ်လိုက်ပြန်လျှင် ထင်သမျှသော အရိပ်

www.dhammaransi.com

အသွင်တို့သည် ကွယ်ပျောက်ကုန်၏။ မှန်အပြင်မှာ တောက်သော မီးတောက်သည် ကွယ်ပျောက်လေ၏။ ဖွင့်ပြန်၍အရိပ်အသွင်တို့ ထင်ပြန်လျှင် မီးတောက်ပြန်၏။ ပိတ်ပြန်လျှင် အရိပ်အသွင်တို့ ကွယ်ပြန်၍ မီးတောက်သေပျောက် ကွယ်ဆုံးပြန်သည်။

ဤဥပမာ၌ ခေတ်မှန်အပြင်၌ အရိပ်အသွင်တို့၏ ထင်မှုဒဏ်ချက်ကြောင့်မီးတောက်သည်၊ ထင်မှုကွယ်ပျောက်လျှင်မီးတောက်သေလေ၏။ ခေတ်မှန်အပြင်နှင့် စက္ခုအကြည်တူ၏။ဗဟိဒ္ဓက တည်ကြသော ဝတ္ထုနှင့် အဆင်းသဏ္ဌာန်ဟူသော ရူပါရုံတို့သည်တူကြကုန်၏။ ထိုဝတ္ထု၏ခေတ်မှန် အပြင်၌ အရိပ်အသွင် ထင်မှု, ခိုက်မှု, တိုက်မှု, ပြင်မှုရူပါရုံတို့၏ စက္ခုအကြည်မှာ အရိပ်အသွင် ထင်မှု, ခိုက်တိုက်ထိပါးမှု တူကြကုန်၏။ မီးတောက်သည်နှင့် စက္ခုဝိညာဏ်စိတ်ဖြစ်ပေါ်မှု တူကြကုန်၏။ ထင်သော အရိပ်အသွင်တို့ ကွယ်ပျောက်လျှင် မီးတောက် သေပျောက်သည်နှင့် ထင်မှု, ထိခိုက်မှု မရှိလျှင် စက္ခုဝိညာဏ်စိတ် ချုပ်ကွယ်မှု တူကြကုန်၏။ ဥပမာဆိုသော်လည်း လုံးလုံးထပ်တူကျ၍ နေ၏။

သောတအကြည်-၁၊ သဒ္ဒါရုံ-၁၊ သောတဝိညာဏ်-၁၊ ခေတ်ဖက် ၃-ခု၊ ဃာနအကြည်-၁၊ ဂန္ဓာရုံ-၁၊ ဃာနဝိညာဏ်-၁၊ ခေတ်ဖက် ၃-ခု။ ဇိဝှါအကြည်-၁၊ ရသာရုံ-၁၊ ဇိဝှါဝိညာဏ် -၁၊ ခေတ်ဖက် ၃-ခု။ ကာယအကြည်-၁၊ ဖောဋ္ဌဗ္ဗာရုံ-၁၊ ကာယဝိညာဏ်-၁၊ ခေတ်ဖက် ၃-ခု။ ဘဝင်ခေါ်သော မနောအကြည်ကြီး-၁၊ အာရုံ ၆-ပါးတွင် တပါးပါး၁၊ မနောဝိညာဏ်-၁၊ ခေတ်ဖက် ၃-ခု။ ဤနောက် ငါးရပ်တို့ကိုလည်း စက္ခုအကြည်၌ကဲ့သို့ ခေတ်ရုပ်ကြီးဥပမာ အသီးသီး ထုတ်၍သိလေ။

တနည်းလည်း—အကြည် ၆-ပါးသည်မီးပွတ်ခုံနှင့်တူ၏။ အာရုံ ၆-ပါးသည် မီးပွတ်တံနှင့်တူ၏။ မီးပွတ်ခုံ၌ မီးပွတ်တံနှင့်ပွတ်သည်နှင့် အကြည် ၆-ပါး၊ အာရုံ ၆-ပါး ထင်မှု, ခိုက်မှုတူ၏။ ပွတ်၍ဖြစ်ပေါ်လာသောမီးနှင့် ဝိညာဏ် ၆-ပါးတူ၏။ စောင်းကြိုးနှင့် အကြည် ၆-ပါးတူ၏။ တီးသော စောင်းတံနှင့် အာရုံ ၆-ပါးတူ၏။ တီး၍ဖြစ်ပေါ်လာသော စောင်းသံ အမျိုးမျိုးနှင့် ဝိညာဏ် ၆-ပါး တူ၏။ တနည်း-စည်မျက်နှာအပြင်နှင့်

www.dhammaransi.com

အကြည် ၆-ပါးတို့၏။ စည်းတီးသော လိုတံနှင့် အာရုံ ၆-ပါးတို့၏။ တီးမှုနှင့်ထိခိုက် မှုတို့၏၊ တီး၍ဖြစ်သောအသံနှင့် ထိခိုက်၍ ဖြစ်သော ဝိညာဏ် ၆-ပါး တို့၏။ ကောင်းကင်၌ တိမ်တိုက်ချင်းချင်း ခွပ်မှုနှင့် အကြည်ဓာတ်, အာရုံဓာတ် နှစ်ပါးတို့ထိခိုက်မှုတို့၏။ တိမ်တိုက်ချင်းချင်း ခွပ်သည့်အခါ တလက်လက် တဝင်းဝင်း ဖြစ်ပေါ်သော လျှပ်ရောင် ဥပါလိုးတို့နှင့် ဝိညာဏ် ၆-ပါး တို့၏။

ဤဥပမာတို့ဖြင့် စိတ်ဝိညာဏ် ၆-ပါးမည်သည် သတ္တဝါတို့၏ ကိုယ်သဏ္ဍာန်မှာ အမြဲတည်၍နေကြသော တရားစုမဟုတ်ကုန်။ အာရုံ ခိုက်မှု, ထင်မှုမှ ဒဏ်ချက်ကြောင့်အလှည့်အလည်အားဖြင့် ကိုယ်တွင်းမှာ ဖြစ်ချည်, ပျောက်ချည်နေကြသော အာဂန္တုဓာတ်တို့သာတည်းဟူသော အဓိပ္ပာယ်ကို ပြသတည်း။ ထိုဝိညာဏ် ၆-ပါးတို့တွင် နှလုံးတွင်း ဟဒယ ဝတ္ထုမှာ ဖြစ်ပေါ်သော ဓောဝိညာဏ်စုသည် အလွန်အဟုန်အဝါကြီး လှစွာ၏။ သတ္တဝါတို့သည် ထိုဓောဝိညာဏ် အစဉ်ဖြင့် ခပ်သိမ်းသော ကာယကံမှု, ဝစီကံမှု, မနောကံမှုတို့ ပြုကြပြီးစေကြရကုန်၏။

[ဤကား အကြည် ၆-ပါး, အာရုံ ၆-ပါးထင်ခြင်းကြောင့် ကိုယ်သဏ္ဍာန်မှာ ဝိညာဏ် ၆-ပါး တဖွားဖွားပေါ်ပုံ, တဖွားဖွားပွင့်ပုံတည်း။]

စက္ခုအကြည်မှာ လူရိပ်စသည် ထင်သည့်,ထိခိုက်သည်နှင့် တပြိုင် နက် စက္ခုဝိညာဏ်လည်း ဖြစ်ပေါ်၏။ စက္ခုသမ္ဖဿလည်း ဖြစ်ပေါ်၏။ ထို့အတူ သောတအကြည်,သဒ္ဒါရုံ, သောတဝိညာဏ် သုံးပါးပေါင်းဆုံမိ သည်နှင့်တပြိုင်နက် သောတသမ္ဖဿဖြစ်ပေါ်၏။ ဃာနအကြည်, ဂန္ဓာရုံ, ဃာနဝိညာဏ် သုံးပါးပေါင်းဆုံမိသည်နှင့် တပြိုင်နက် ဃာနသမ္ဖဿဖြစ် ပေါ်၏။ ဇိဝှါအကြည်,ရသာရုံ,ဇိဝှါဝိညာဏ် သုံးပါးပေါင်းဆုံမိသည်နှင့် တပြိုက်နက် ဇိဝှါသမ္ဖဿဖြစ်ပေါ်၏။ ကာယအကြည်,ဖောဋ္ဌဗ္ဗာရုံ,ကာယ ဝိညာဏ် သုံးပါးပေါင်းဆုံမိသည်နှင့်တပြိုက်နက် ကာယသမ္ဖဿဖြစ်ပေါ် ၏။ ဘဝင်မနော, အာရုံ ၆-ပါးတွင် တပါးပါး မနောဝိညာဏ် သုံးပါး ပေါင်းဆုံမိသည်နှင့် တပြိုင်နက် မနောသမ္ဖဿ ဖြစ်ပေါ်၏။ စက္ခုသမ္ဖဿ ဆိုသည်ကား မျက်စိအတွေ့တည်း။ မျက်စိအတွေ့ဆိုသည်ကား မျက်စိတွင်

www.dhammaransi.com

ထင်ပြထိခိုက်လာသော အဆင်းသဏ္ဍာန်၏ ကောင်း, မကောင်းသော ရသကို ကြိတ်နယ်၍ယူခြင်းတည်း။ အာရုံ၏ရသကို ညှစ်ညှစ် ကြိတ်နယ်၍ ထုတ်ခြင်းတည်း။

အဆင်း၌လှပတင့်တယ် နှစ်သက်ဖွယ်သောဂုဏ်ကို ကောင်းသော ရသဆိုသည်။ မလှ, မပ, မတင့်တယ်, နှစ်သက်ဖွယ်မရှိသည်ကို မကောင်းသောရသဆိုသည်။ လှပတင့်တယ်သောရသလည်း အလှထက်အလှအဆင့်ဆင့်များ၏။ လူ့ပြည်၌ ရှိသောအလှမျိုးတို့ထက် စတုမဟာရာဇ်နတ်တို့၏ အလှမျိုးသည် အဆအသိန်း, အသန်းမက သာလွန်၏။ စာတုမဟာရာဇ်နတ်တို့၏ အလှမျိုးထက် တာဝတိံသာနတ်တို့၏ အလှမျိုး တို့သည် အသိန်း,အသန်းမက သာလွန်၏။ အထက်ထက်နတ်တို့ကိုလည်း ဤနည်းအတိုင်းသိလေ။ စက္ခုအကြည်သည် မိမိမှာထင်သော အဆင်းကိုလက်ခံရုံမျှသာစွမ်းနိုင်သည်။ ထိုအဆင်းကို အာရုံမပြုနိုင်။ စက္ခုဝိညာဏ်သည် ထိုအဆင်းကို အာရုံပြုရုံမျှသာ ပြုနိုင်သည်။ ကောင်းသောရသ, မကောင်းသောရသကိုထင်ရှား၍လာအောင် ကြိတ်နှိပ်ခြင်းကိုမပြုတတ်။ ဖဿစေတသိက်သည်သာလျှင် အာရုံကောင်းလျှင် ကောင်းသလောက်၊ မကောင်းလျှင် မကောင်းသလောက် ဣဋ္ဌရသ, အနိဋ္ဌရသကို အကုန်ထွက်ပေါ် ထင်ရှား၍လာတောင် ကြိတ်နှိပ်ဖိညှပ်၍ ထုတ်နိုင်သည်။

ဥပမာကား— နှမ်းတို့ကိုရင်း၊ မြေပဲဆန်တို့ကိုရင်း ဆီကြိတ်ရာ၌ ကြိတ်ဆုံနှင့် စက္ခုအကြည်သည်တူ၏။ နှမ်းဆန်, မြေပဲဆန်တို့နှင့် အဆင်းဟူသော ရူပါရုံသည်တူ၏။ ကြိတ်ဆုံတွင်းသို့ ထည့်လောင်း၍ ပေးသော ယောကျ်ားနှင့် ဝိညာဏ်သည် အတန်ငယ်တူ၏၊ ဆီထွက်အောင်ဖိနှိပ်ကြိတ်ဝါးသော ကျည်ပွေ့နှင့် စက္ခုသမ္ဖဿသည်တူလှ၏။ နှမ်း, မြေပဲဆီတို့နှင့် ဣဋ္ဌရသ,အနိဋ္ဌရသသည်တူ၏။ ထိုဖဿ၏ ဖိနှိပ်ကြိတ်ဝါးမှုသည် တောင်အထု, သစ်ပင်အထုကို ပစ်ခွင်းဖြိုခွဲလိုက်သော ဝရဇိန်လှက်နက် မိုးကြိုးစက်သွားသည် တောင် သစ်ပင်တို့ကို မှုန့်မှုန့်ညက်ညက် ကြိတ်ဝါး၍ သွားဘိသကဲ့သို့ အာရုံကို မြေမြေပါအောင် ဖိနှိပ်ကြိတ်နယ်၍ အာရုံ၏ ရသကို ထုတ်ဖော်မှုပေတည်း။ နောက်နောက်သော အာရုံငါးပါး, ဖဿငါးပါးတို့၌လည်း ဤစက္ခုသမ္ဖဿနည်းတူ ဥပမာနှင့်တကွသိလေ။

ဤမျက်စိအတွေ့ နားအတွေ့ အစရှိသော ဖဿမှုမည်သည်ခံစားစားစားသောအရာတို့၌ရှင်း၊ တဏှာဖြင့် သာယာသော အရာတို့၌ရှင်း၊ ရှုံမှု, စက်ဆုပ်မှု, ကြောက်မှု, လန့်မှု, ထိတ်မှုတို့၌ရှင်း ဖဿသည် အချုပ်အချာ ပဓာနဖြစ်၏။ ဖဿသန်လျှင် ဝေဒနာသန်၏။ တဏှာသန်၏။ ဖဿပျော့လျှင် ဝေဒနာပျော့၏။ တဏှာပျော့၏။ ထို့ကြောင့် အဆင်းသဏ္ဌာန်လှပသော ဝတ္ထုကိုကြည့်ရှုကြသောအခါ ဝေး၍နေခဲ့သော်ရှင်း၊ အလင်းအရောင်နည်းပါး၍ နေခဲ့သော်ရှင်း၊ ဖဿပျော့၍နေ၏။ သုခဝေဒနာ တဏှာ ရာဂဇော အလှိုင်းကြီးမလာ။ ထိုအခါ ဖဿကို အားမရရှိ၍ အာရုံရှိရာသို့ သွားရ၏။ နီးသည်ထက်နီးအောင် ချဉ်းရ၏။ သူ့ထက်ဝါ ရှေ့ကျအောင် တိုးကြ, လုကြရ၏။ မှောင်စသည်ရှိလျှင် အလင်းကို ပေးကြရ၏။ ထိုအခါမှ အခိုက်သန်သော စက္ခုသမ္ဖဿကို ရ၍ သုခဝေဒနာ တဏှာရာဂဇော အလှိုင်းကြီးလာ၏။ ယောကျ်ားတို့ မျက်စိအတွေ့တွင်လည်း မိန်းမတို့၏ အဆင်းသဏ္ဌာန်နှင့် စပ်သော စက္ခုအတွေ့သည် အထန်ဆုံး, အသန်ဆုံးဖြစ်၏။ စက္ခုအတွေ့မှလျှောက်၍ မနောအတွေ့၌ ခိုက်လေ၏။ ရှင်လှန်းရုံမျှတွင် မရပ်မူ၍ ပူပန်သော ရာဂဇောလှိုင်းကြီးလာ၏။ ထို့ကြောင့် အင်္ဂုတ္တိုရ် ပါဠိတော်၌....

နာဟံ ဘိက္ခဝေ အညံ ဧကရူပံပိ သမနုပဿာမိ၊ ယံ ပုရိသဿ စိတ္တံ ပရိယာဒါယ တိဋ္ဌတိ၊ ယထယိဒံ ဘိက္ခဝေ ဣတ္ထိရူပံ၊ ဣတ္ထိရူပံ ဘိက္ခဝေ ပုရိသဿ စိတ္တံ ပရိယာဒါယ တိဋ္ဌတိ။

ဟူ၍ ဟောတော်မူပေ၏။

မိန်းမတို့၏ အဆင်းသဏ္ဌာန်ကဲ့သို့ ယောကျ်ား၏ စိတ်ကို သိမ်းကျုံး၍ ယူနိုင်သော အဆင်းသဏ္ဌာန် မည်သည်ကို လောက၌ တစုံတခုသော အဆင်းကိုမျှ ငါဘုရားမြင်တော်မမူ-ဟူလိုသည်။ ဟရိတစရှင်ရသေ့, ဓမ္မဓဇရှင်ရသေ့ အစရှိသော ဈာန်သမာပတ်နှင့် နေသောအလောင်းတော်ကြီးများသည်ပင်လျှင် မိဖုရားအင်္ဂါအဆင်းကို မြင်ရရာ စက္ခုသမ္ဖဿခိုက်ချက်နှင့်ကောင်းကင်မှ မြားမှန်၍ကျလာသောရှေ့ဟသ်ာကဲ့သို့ ဈာန်သမာပတ် ကွယ်ပ၍ ခဏချင်း ကောင်းကင်မှ ကျလေ၏။

www.dhammaransi.com

မိန်းမတို့၏ ခက္ခု အတွေ့စုတို့၏လည်း အရွယ်အဆင်း အလှန် ကောင်းသော ယောကျ်ားတို့၏ အဆင်းသဏ္ဍာန်နှင့်စပ်သော စက္ခု အတွေ့သည် အထန်ဆုံး, အသန်ဆုံး ဖြစ်၏၊ စက္ခုအတွေ့မှ လျှောက်၍ မနောအတွေ့သို့ ခိုက်လေ၏၊ ရှင်လန်းရုံတွင် မရပ်မူ၍ ပူပန်လှုပ်ရှားသော ရာဂဇောသည် အလှိုင်းကြီးတက်၍ လာ၏၊ ထို့ကြောင့် အင်္ဂုတ္တိုရ် ပါဠိတော်၌....

နာဟံ ဘိက္ခဝေ အညံ့ ဧကရူပံပိ သမနုပဿာမိ၊ ယံ ဧဝံ ဣတ္ထိယာ စိတ္တံ ပရိယာဒါယ တိဋ္ဌတိ၊ ယထယိဒံ ဘိက္ခဝေ ပုရိသရူပံ၊ ပုရိသ ရူပံ ဘိက္ခဝေ ဣတ္ထိယာ စိတ္တံ ပရိယာဒါယ တိဋ္ဌတိ။

ဟူ၍ ဟောတော်မူ၏။

အချိန်အရွယ်နှင့် ပြည့်စုံသော မိန်းမသည် ကိုယ်တွင်းဝတ္ထုသန့် စင်၍ နေသောအခါ အလှန်လှပစွာသော ယောကျ်ား၏ အဆင်းအင်္ဂါကို အလိုရှိတိုင်း ကြည့်ခွင့်ရသဖြင့် စက္ခုသမ္ဖဿ အလှိုင်းကြီး ဖြစ်ခဲ့သော် စက္ခုအတွေ့ပင် ပဋိသန္ဓေကိုယ်ဝန် ရနိုင်၏၊ သီဟိုဠ်ကျွန်းတွင် ရဟန်း မိန်းမငယ် တယောက်သည် အလှန် လှပစွာ ထုလုပ်၍ ထားသော ယောကျ်ားရုပ်ကို ရှု၍နေလေရာ စက္ခုသမ္ဖဿ, မနောသမ္ဖဿ သက်သဖြင့် မတ်ဘတ်သေဆုံးဘူး၏။ မျက်စိအတွေ့ခေါ်သော စက္ခုသမ္ဖဿ ဓာတ်သည် ဤမျှလောက် အခွင့်ကြီး၏

(စက္ခုသမ္ဖဿ ပြီး၏။)

သောတအတွေ့, ဃာနအတွေ့, ဇိဝှါအတွေ့, ကာယအတွေ့တို့၌ ဤစက္ခုအတွေ့မှာကဲ့သို့ မိန်းမ, ယောကျ်ား အပြန်အလှန် ဟောတော်မူ သော အင်္ဂုတ္တိုရ်ပါဠိတော်အစုံအစုံနှင့်တကွ ထိုဖဿတို့၏အခွင့်ကြီးကျယ် ပုံကို အသီးသီး ဝေဖန်၍ ဆိုလေ၊ အထူးမှာကား- ဣရန္ဒတီ နဂါးပျိုမ၏ သီချင်းသံကို ကြား၍ ပုဏ္ဏကဘီလူးမှာဖြစ်သော သောတအတွေ့သည် တကိုယ်လုံးပျံ့နှံ့ပြီးလျှင် ရိုးတွင်းခြင်ဆီကို ဆိုက်သည်ဟုလာ၏၊ သီဟိုဠ်မှာ ကြာအိုင်တခု၌ ကြာပန်းချိုး၍ နေရာက မာတုဂါမငယ် ဆိုလိုက်သော

www.dhammaransi.com

သီချင်းသံကိုကြားရ၍ ကောင်းကင်ပျံ သာမဏေမှာ ဖြစ်သော သောတ အတွေ့သည် သေနတ်လက်နက်ဖြင့် ပစ်ချသကဲ့သို့ ရျာန်ကျိုး၍ မြေသို့ ကျလေ၏။

ဘုံခုနစ်ဆင့်ရှိသော ပြာသာဒ်ပေါ်တွင်နေသော သဌေးသမီးပျို တယောက်သည် အနီးအပါးရှိ ဘုံပြာသာဒ်ပေါ်မှာစောင်းတီး၍သီချင်း ဆိုသောယောကျ်ား၏အသံကြားရ၍ သောတအတွေ့ဖမ်းသဖြင့်လမ်းထင် ၍ကောင်းကင်သို့ ဆင်းလေရာ မြေသို့ကျ၍ သေဆုံးဘူး၏။ကိုယ်တွင်း၌ ကိလိဋ္ဌဓာတ် လှုံ့ဆော်ပွားများ ကြုံကြိုက်သောအခါ ကြက်မတို့သည် ကြက်ဖ တွန်သံကို ကြား၍ သောတအတွေ့နှင့် ပဋိသန္ဓေ ရနိုင်ကုန်၏။ နွားမတို့သည် နွားလားဥသဘ၏ တွန်းသံကိုကြား၍ သောတအတွေ့နှင့် ပဋိသန္ဓေ ရနိုင်ကုန်၏။

[ဃာနအတွေ့, ဇိဝှါအတွေ့တို့မှာလည်း ထိုနည်းတူ သိလေ။]

ကာယအတွေ့၌ ဟိမဝန္တာမှာနေသော ဣသိသိင်္ဂ ရသေ့ငယ်သည် သီလတန်ခိုး, ရျာန်သမာပတ်တန်ခိုးနှင့် နေလေရာ သိကြားစည်းစိမ်ကို ယူအံ့စိုး၍ သိကြားမင်းက အလမ္ဗုသာနတ်သမီးကို ခေါ်၍ ရသေ့ငယ်၏ သီလကို ဖျက်ဆီးချေရမည်ဟု-စေလွှတ်လေ၏။ နတ်သမီးလာ၍ သင်္ခမ်း ကျောင်းအပြင်မှနတ်အသွင်နှင့် မိန်းမရိပ်ပြ၏။ကျောင်းတွင်းမှရသေ့ငယ် မြင်လေရာ ရှေးဦးစွာ စက္ခုအတွေ့ပြည့်၏။ မိန်းမဟူ၍ကား မသိဘူးလေ။ ကျောင်းတံခါးသို့ထွက်၍ကြည့်၏။ နတ်သမီးက အတန်ငယ်ဆုတ်ယောင် ပြု၍များ၏။ တံခါးပြင်သို့ အတန်ငယ် ထွက်၍လာ၏။ နတ်သမီးလည်း နောက်သို့ ဆုတ်ယောင်မူ၍ များ၏။စက္ခုအတွေ့ ၎ည် အားရှိလတ်သော် နတ်သမီးကိုလိုက်၍ တားလေ၏။နတ်သမီးလည်း ဆုတ်ယောင်မူ၍ ရသေ့ ငယ် အပြေးလှမ်း၍ဖမ်းသောအခါရသေ့ငယ်ကိုနတ်အတွေ့နှင့်ပွေ့ပိုက်၍ သီလပျက်ခြင်းသို့ ရောက်စေ၏။

ထိုခဏ၌ပင်လျှင် သိကြားမင်းလာ၍ ထိုနေရာမှာ အကာအရံ ဖန်ဆင်း၍ပေးလေ၏။ ရသေ့ငယ်သည်နတ်၏ ကာယဖောဋ္ဌဗ္ဗ အတွေ့ ဖမ်းသဖြင့် သုံးနှစ်တိုင်တိုင် သတိမရပဲ နတ်သမီးအတွေ့နှင့် နေရလေ၏။

www.dhammaransi.com

သုံးနှစ်တိုင်၍ နတ်သမီးလွှတ်သောအခါမှ သတိရ၍ ကြည့်ရှုရာ သခ်မ်း ကျောင်းမှာ တောချုံပိတ်ပေါင်းဖုံးလွှမ်း၍ နေသည်ကိုမြင်မှ သုံးနှစ်ကြာ ရှိသည်ကို သိရလေ၏။ သုံးနှစ်ပတ်လုံး နတ်သမီး၏ ဖောဋ္ဌဗ္ဗ အတွေ့နှင့် အာဟာရကိစ္စလည်း ပြီးစီးလေ၏။ နတ်သမီးသည်း ရသေ့ငယ်ကို လွှတ်၍ မိမိကိုယ်ကို ကွယ်ပြီးလျှင် ရသေ့ငယ်၏အမူအရာကို ကြည့်၍ နေလေ၏။ ရသေ့ငယ်လည်း မိမိ၌ သီလ, သိက္ခာ, ဈာန်သမာပတ် အကုန်ပျက်စီး သည်ကို သိ၍ ငိုကြွေးလေ၏။

ထိုအခါ နတ်သမီးသည် ကိုယ်ထင်ပြ၍ 'အရှင် ရသေ့၊ ကျွန်တော်မ ပြုလို၍ပြုရသည် မဟုတ်ပါ၊ သိကြားမင်း၏ အမိန့်အာဏာနှင့် ပြုရပါ သည်။ ကျွန်တော်မကို သည်းခံတော်မူပါ။ အရှင်လည်း အားထုတ်မြဲ အားထုတ်တော်မူပါ။ သီလ, သိက္ခာ, ဈာန်သမာပတ်ကို ရမြဲရပါလိမ့် မည်'ဟု ကန်တော့၍ နတ်ပြည်သို့ ပြန်လေ၏။ သိကြားလည်း အားရ တော်မူ၍ 'သင်အလိုရှိရာအခွင့်ကို တောင်းလော့'ဟု ဆိုပေ၏။ 'တခြား အခွင့်ကို အလိုမရှိပါ၊ နောင်- ရသေ့ သူတော်ကောင်း, ရဟန်းသူတော် ကောင်းများကို ဖျက်ဆီးမှုမှ လွှတ်ပါစေ'ဟု အခွင့်တောင်းလေ၏။ လူ့ပြည်မှာ တနှစ်နှင့်ရှစ်လသည် တာဝတိံသာ နတ်ပြည်မှာ တနာရီ ဖြစ်ရကား သုံးနှစ်သည် တာဝတိံသာနတ်တို့မှာ နှစ်နာရီမျှ မရှိတန်။ ထို့ကြောင့် တာဝတိံသာ အလေ့နှင့် ရသေ့ငယ်ကို ပြုစုသည့် အတွက် ကြောင့် သုံးနှစ်တိုင် ကြာရလသည်။

မိန်းမတို့မှာ ဒုကူလရသေ့သည် ပါရိကရသေ့မ၏ ချက်ကို ခြေမဖြင့်သုံးသပ်ရာ ပါရိကာရသေ့မ ကိုယ်ဝန်ရ၍ သာမ သတို့သားကို ဖွားမြင်လေ၏။ မာတင်္ဂရသေ့သည် ဒိဋ္ဌမင်္ဂလိကာ သဌေးပျို့မ၏ ချက်ကို ခြေမဖြင့် သုံးသပ်ရာ ဒိဋ္ဌမင်္ဂလိကာ သဌေးပျို့မ ကိုယ်ဝန်ရ၍ မဏ္ဍဗျ သတို့သားကို ဖွားမြင်လေ၏။ ဤသို့လျှင် မိန်းမတို့မှာ ကိလိဋ္ဌ ခတ် ပွားစီးသန်မြန်၍ နေသည့်အခါ တစုံတရာကို ကိုယ်အင်္ဂါ၌ ယောကျ်ားတို့၏ သုံးသပ်မှု ကာယသမ္ဖဿကို ရလျှင် ပဋိသန္ဓေရနိုင်ကြ ကုန်၏။

[ဤကား- ကာယသမ္ဖဿဟူသော ကိုယ်အတွေ့၏ ကြီးမားပုံတည်း။]

www.dhammaransi.com

မနောသမ္ဖဿ ခေါ်သော ဘဝင်ခိုက်မှု၊ နှလုံးခိုက်မှုမှာလည်း တပ်နှစ်သက်ဖွယ်ရှိလှသော တစုံတယောက်သောသူကို အခါခါမြင်ရ၍သော်ရင်း၊ ထိုသူနှင့် စကားရောယှက်ခြင်း၊ ကိုယ်အင်္ဂါ၏ ရောယှက်ခြင်းသို့ ရောက်ဘူး၍သော်ရင်း၊ နောက် စိတ်ဝိဘက် ပွဲများတတ်သော ညဉ့်မှောင်တိုက်ခန်း စသည်တို့၌ တယောက်ထီး၊ တကိုယ်ထီး နေရသော အခါ ထိုအာရုံကိုအာရုံသစ်လင်း၍ပြသော စိတ်ဝိညာဏ်တို့သည် ပေါ်၍ လာကုန်၏။ မနောသမ္ဖဿတို့သည် ထိုအာရုံနှင့် တွေ့ကြုံ ရောယှက်တုန်း အခါ၌ကဲ့သို့ စက္ခုအတွေ့၊ သောတအတွေ့၊ ဃာနအတွေ့၊ ဇိဝှါအတွေ့၊ ကာယအတွေ့ အမျိုးမျိုးတို့ကို တဖန်မနောအတွေ့ဖြင့် တွေ့ဆုံပိုက်ကျုံး၍ အမျိုးမျိုးသော ရုပ်ဓာတ်၊ နာမ်ဓာတ်တို့ကို လှုံ့ဆော်ထကြွစေကုန်၏။

[ဤကား-ဣဋ္ဌဖြစ်သော ဖဿခြောက်ပါးတို့၏အခိုက်အတွေ့ ကြီးကျယ်ပုံတည်း။]

အနိဋ္ဌအရာ၌ အလွန်ရွံဖွယ်၊ စက်ဆုပ်ဖွယ်သော အာရုံကို မြင်ရသောအခါ စက္ခုအတွေ့မှ နှလုံးအတွေ့သို့ ခိုက်၍ ပျို့ခြင်း၊ အန်ခြင်း၊ ကြောက်ဖွယ်၊ လန့်ဖွယ်၊ ထိတ်ဖွယ်သော အာရုံကိုမြင်ရ၍ စက္ခုအတွေ့မှ နှလုံးအတွေ့သို့ခိုက်၍ အလန့်အထိတ် ဖြစ်ခြင်း၊ လန့်၍ ထိတ်၍၊ သေဆုံးခြင်းသည် စက္ခုအတွေ့ ခိုက်မှုပေတည်း။ ကြောက်မက်ဖွယ်သော အသံကို ကြား၍ လန့်ခြင်း၊ ထိတ်ခြင်း၊ ခြင်္သေ့သံကို ကြား၍ တောသား အပေါင်းတို့ သေဆုံးခြင်း စသည်သည် သောတအတွေ့ ခိုက်မှုပေတည်း။ ကြွင်းသော ဃာနအတွေ့၊ ဇိဝှါအတွေ့၊ ကာယအတွေ့၊ မနောအတွေ့ တို့၌လည်း ဤနည်းတူ သိလေ။

[ဤကား-အနိဋ္ဌဖြစ်သော ဖဿခြောက်ပါးတို့၏ အခိုက်အတွေ့ ကြီးကျယ်ပုံတည်း။]

လောက၌ အဆင်း သဏ္ဌာန်မှာလည်း ကြည့်ရှု၍ ကောင်းသည်၊ မကောင်းသည်ဟု မျက်စိမှာ နှစ်ထွေ ဖြစ်ကြရသည်ကား စက္ခုသမ္ဖဿ၏ အစွမ်းပေတည်း။ အဆင်းသဏ္ဌာန်ကိုမြင်ရ၍ ချစ်ခင်စုံမက်ဖွယ်၊ မုန်းဖွယ်၊ မြင်ပြင်းဖွယ်ဟု မျက်စိမှာ နှစ်ထွေ ဖြစ်ကြရသည်လည်း စက္ခုသမ္ဖဿ၏ အစွမ်းပေတည်း။ သောတ စသည်တို့၌လည်း ဤနည်းတူ သိလေ။ သည်ကို ရည်၍--

www.dhammaransi.com

ခြောက်ပါးဖဿ၊ ဖြန်းဖြန်းထ၍၊ရသခြောက်မည်၊အာရုံရည်ကို၊ ကြိတ်နည်သောအား၊ တွေ့ထိငြားက၊ ဤကား ဣဋ္ဌ၊ အနိဋ္ဌနှင့်၊ ဤမျှမကောင်း၊ဤမျှကောင်းဟု. အကြောင်းသွေးဆော်၊ အရေး ပေါ်လျက်၊ ခြောက်ဖော်အာရုံ၊ ရသဂုဏ်တို၊ အကုန်ပေါ်ထွက်၊ ရွှန်းရွှန်းတက်၍၊ မက်ဖွယ်-မုန်းဖွယ်၊ အနှုန်းခြယ်သည်။ ။ ခြောက်သွယ်ဖဿ-စွမ်းရည်တည်း။

ဟူ၍ ဆိုပေသည်။ ပါဠိတော်၌လည်း....

အတ္ထိ ကတမော သင်္ဃာယတနပစ္စယာ ဖဿော၊ စက္ခုသမ္ဖဿော သောတသမ္ဖဿော –

အစရှိသည်ဖြင့် ဟောတော်မူပေသည်။

(ပဉ္စမပဉ္စ လင်္ကာ အဖြေ ပြီး၏။)

ဆဋ္ဌပဉ္စ လင်္ကာ-အဖြေ

ဖဿခြောက်မည်၊ သူ့စွမ်းရည်ဖြင့်၊ကြိတ်နည်သောအား၊စက်ရှိန် ဝါးက၊ ခြောက်ပါး အာရုံ၊ မြွှားမြွှတုန်လျက်၊ ခြောက်စုံရသ၊ အနိဋ္ဌနှင့်၊ဣဋ္ဌ-ဟူသည်၊အရည်းမီ မီး၊ယိုထွက်စီးသော်၊ ဓာတ်ကြီး ခြောက်ဖြာ၊ ဝေဒနာဟု၊ ထွေကာအထူး၊ ပေါ်ထွက်မြူး၍–

ဟူသော လင်္ကာဝါကျ၌ မျက်စိနှင့် အဆင်းသဏ္ဌာန်ကို မြင်ကြသောအခါ စက္ခုဝိညာဏ်အလိုကား အဆင်းမှန်း,သဏ္ဌာန်းမှန်း သိရုံမျှသာတည်း။ ဖြူလျှင်ဖြူမှန်း၊ နီလျှင်နီမှန်း သိရုံမျှသာတည်း။ ကောင်း မကောင်း ဟူသော ဣဋ္ဌရသ, အနိဋ္ဌရသကို ထင်ရှားပေါ်ထွက်အောင် ဝိညာဏ်မစွမ်းနိုင်။ ကောင်း, မကောင်းဟူသော ဣဋ္ဌရသ, အနိဋ္ဌရသကို အရည်စီးစီး ယိုစီးထွက်သကဲ့သို့ ထင်ရှားပေါ်ထွက်အောင် အာရုံကို ဖိညှပ် ကြိတ်နယ်မှုကား စက္ခုသမ္ဖဿ၏ အမှုပေတည်း။ ထိုသို့ ဖိနှိပ်

www.dhammaransi.com

ကြိတ်နယ်မှုကြောင့် အာရုံမှ ကောင်းသောရသ ပေါ်လာသောအခါ ထိုရသတဏှာကို သာယာရှင်လန်းသဖြင့် ခံစား, စံစားသော သုခသောမနဿ ဝေဒယိတ ဓာတ်ကြီးတို့သည် တဖွားဖွားဖြစ်ပေါ်၍ ခံစားကုန်၏။ မကောင်းသောရသ ပေါ်လာသောအခါ ထိုရသကို မသာမယာ ဆင်းရဲပင်ပန်း ညှိုးနွမ်းစွာ ခံစားသော ဒုက္ခဒေါမနဿ ဝေဒယိတ ဓာတ်ကြီးတို့သည် ဝ ဖွားဖွားပေါ်၍ ခံစားကုန်၏။

အကုသိုလ်ဥဒ္ဓ ကွာနှင့် အကုသလဝိပါက် ဥပေက္ခာတို့ကို ဒုက္ခမှာ သွင်းလေ။ ကုသိုလ်ကြိယာ ဥပေက္ခာနှင့် ကုသလဝိပါက် ဥပေက္ခာတို့ကို သုခမှာ သွင်းလေ၊ ဤ ဝေဒနာ ဟူသော ဝေဒယိတဓာတ်ကြီးကား သုံးဆယ့်တဘုံ၌ အလွန့်ကျော်ကြား ထင်ရှားသော ဓာတ်ကြီးပေတည်း။ အဘယ်သို့ ထင်ရှားသနည်း-ဟူမူ လောက၌ ချမ်းသာသုခဟူသောစကား, ဆင်းရဲဒုက္ခ ဟူသော စကားသည် အလွန်ထင်ရှား၏။ ထို သုခ, ဒုက္ခ ဟူသော စကား၊ ချမ်းသာ,ဆင်းရဲဟူသော စကားသည် ဤဝေဒယိတ ဓာတ်ကြီးကို ဆိုသော စကားပေတည်း။ လူ့ချမ်းသာဆိုသည်လည်း လူ့ဝေဒယိတ ဓာတ်ကြီးကို ဆိုသည်။ နတ်ချမ်းသာဆိုသည်လည်း နတ်ဝေဒယိတဓာတ်ကြီးကို ဆိုသည်၊ ဗြဟ္မာချမ်းသာ ဆိုသည်လည်း ဗြဟ္မာ့ဝေဒယိတ ဓာတ်ကြီးကို ဆိုသည်။ ငရဲဒုက္ခဆိုသည်လည်း ငရဲဝေဒယိတ ဓာတ်ကြီးကို ဆိုသည်။ တိရစ္ဆာန်, ပြိတ္တာ, အသူရကာယ် တို့ကိုလည်း ဤနည်းတူဆိုလေ။

သုခသောမနဿ ဝေဒယိတ ဓာတ်ကြီးနှင့် အနေရများသော သူတို့ကို လူ့ချမ်းသာခေါ်သည်။ ဒုက္ခဒေါမနဿ ဝေယိတ ဓာတ်ကြီးနှင့် အနေရများသောသူကို လူ့ဆင်းရဲဟု ခေါ်သည်။ သုခဝေဒယိတ ဓာတ်ကြီးတွင်လည်း လူဆင်းရဲသားတို့၏ ဝေဒယိတ ဓာတ်မျိုးတို့ထက် သဌေး, သူကြွယ်၏ ဝေဒယိတဓာတ်သည် အဆများစွာ သာလွန်ကောင်းမြတ်၏။ ထိုထက် ပဒေသရာဇ်မင်းတို့၏ ဝေဒယိတဓာတ်,ထိုထက် ဧကရာဇ်မင်း, ထိုထက်စကြာမန္ဓာတ်မင်း, ထိုထက် ဘုမ္မစိုးနတ်, ထိုထက် စတုမဟာရာဇ်နတ်, ထိုထက် တာဝတိံသာနတ်စသည်ဖြင့် အဆင့်ဆင့်ဆိုလေ။ ဒုက္ခဝေဒယိတဓာတ်မျိုးမှာသည်း လူ၏ဒုက္ခထက် တိရစ္ဆာန်တို့၏ ဒုက္ခစသည်ဖြင့် မဟာအဝီစိဒုက္ခတိုင်အောင် အဆင့်ဆင့် ဆင်းရဲနက်နဲ၍ သွားပုံကို သိလေ။

www.dhammaransi.com

ထို ဝေဒယိတခေါတ်သည် စက္ခုအတွေ့မှ ဖြစ်ပေါ်သော စက္ခုသမ္ဘဿဇာ ဝေဒယိတခေါတ်, သောတအတွေ့မှ ဖြစ်ပေါ်သော သောတသမ္ဘဿဇာ ဝေဒယိတခေါတ်, ဃာနအတွေ့မှ ဖြစ်ပေါ်သော ဃာနသမ္ဘဿဇာ ဝေဒယိတခေါတ်, ဇိဝှါအတွေ့မှဖြစ်ပေါ်သော ဇိဝှါသမ္ဘဿဇာ ဝေဒယိတခေါတ်, ကာယအတွေ့မှ ဖြစ်ပေါ်သော ကာယသမ္ဘဿဇာ ဝေဒယိတခေါတ်, မနော နှလုံးအတွေ့မှ ဖြစ်ပေါ်သော မနောသမ္ဘဿဇာ ဝေဒယိတခေါတ် ဟူ၍ ၆-ပါး အပြားရှိ၏။ စက္ခုသမ္ဘဿဇာ ဝေဒယိတခေါတ်သည်လည်း သုခ, ဒုက္ခ, ဥပေက္ခာဟူ၍ ၃-ပါး အပြားရှိ၏။ အဆင်းသဏ္ဌာန်ကို မြင်၍ စက္ခုအတွေ့နှင့် ကြုံကြိုက်ရာ မျက်နှာရပ် ရွှင်ရွှင်လန်းလန်း ပြမူကား ထိုသူမှ သုခဝေဒယိတခေါတ် ဖြစ်ပေါ်၍ နေသည်ကို သိရ၏။ သုခဝေဒယိတခေါတ်သည်လည်း သဒ္ဓါ, မေတ္တာနှင့်ယှဉ်ဘက်၍ ပေါ်သော သုခဝေဒယိတခေါတ်, တဏှာရာဂနှင့် ယှဉ်ဘက်၍ပေါ်သော သုခဝေဒယိတခေါတ် ဟူ၍ အမျိုးမျိုးရှိ၏။

တံငါ အလုပ်သည်တို့သည် နက်စွာသော ရေ၏ အတွင်းမှ ငါးပွက်၍ အထက်မှာ ရေအမူအရာကို မြင်လျှင် ဘယ်ငါးမျိုးပဲဟု အတတ်သိနိုင်ကြကုန်သကဲ့သို့ ပြုံးရည်ပြုံးရိပ်ကို မြင်လျှင် ကိုယ်တွင်းမှာ ဘယ်ဝေဒယိတခေါတ်မျိုး ပေါ်ခိုက်ဖြစ်သည်ဟု သိနိုင်ရာ၏။ သီဟိုဠ်မှာ ဠက္ခုပ္ပါမဒာမျှားနေရာ ဆွမ်းခံလာသော ရဟန်းပျိုတပါးက မာတုဂါမ တယောက်ကို ကြည့်၍ ပြုံးသွား၏။ ကြွင်းသော မာတုဂါမတို့က ‘ဤကိုယ်တော် ညည်းကို ကြည့်၍ ပြုံးသွားသည်’ဟု ပြက်ရယ်ပြုကြကုန်၏။ ‘ကိုယ်တော်သည် ငါ့ကိုကြည့်၍ ပြုံးသည်မှန်၏၊ သို့သော်လည်း တခြားစိတ်မျိုးနှင့် ပြုံးသည်မဟုတ်၊ သူ့နှမငယ်နှင့် တူ၍ နှမငယ်၏ အနေနှင့် ပြုံးသည်’ဟု ဆိုပေ၏။ ထိုသူငယ်မသည် ပြဆိုခဲ့ပြီးသော တံငါတို့နည်းတူ မျက်နှာမှာ တက်လာသော ရုပ်ရည်, ရုပ်သွေးကို မျက်စိနှင့်မြင်၍ အတွင်းခေါတ်ကို အတပ်ဆိုနိုင်သော သူပင်တည်း။ အဆင်းသဏ္ဌာန်ကို ကြည့်၍ စက္ခုအတွေ့နှင့် ကြုံကြိုက်ရာ မျက်နှာရပ် ညှိုးနွမ်းခြောက်သွေ့မှု ပြမူကား ထိုသူမှာ ဒုက္ခဝေဒယိတခေါတ် ဖြစ်ပေါ်၍ နေသည်ကို သိရာ၏။ သူငယ်တို့သည်ပင်ရင်း၊ အချို့သော တိရစ္ဆာန်တို့ သည်ပင်ရင်း၊ မျက်နှာရိပ် မျက်နှာကဲ့ကိုမြင်လျှင် ထိုသူ၏ အတွင်းမှာ မသာယာသောအဖြစ်, သာယာသောအဖြစ်ကို သိနိုင်ကြကုန်၏။

www.dhammaransi.com

ဤစက္ခုသမ္ဖဿဇာ ဝေဒနာအတူ အသံအမျိုးမျိုးကို ကြားရာ၌ သောတအတွေ့မှ ဖြစ်ပေါ်သော သုခ,ဒုက္ခဝေဒယိတ ခေတ်နှစ်မျိုး၊ အနံ့အမျိုးမျိုးကို နံရာ၌ ဃာနအတွေ့မှ ဖြစ်ပေါ်သော သုခ, ဒုက္ခဝေဒယိတ ခေတ်နှစ်မျိုး၊ အချို,အချဉ်စသော အရသာအမျိုးမျိုးကို သုံးဆောင်ရာ၌ လျှာအတွေ့မှ ဖြစ်ပေါ်သော သုခ, ဒုက္ခ ဝေဒယိတခေတ် နှစ်မျိုး၊ ဖောဋ္ဌဗ္ဗာရုံကို ခံစားရာ၌ အတွင်းအပ ကာယအတွေ့မှ ဖြစ်ပေါ်သော သုခ,ဒုက္ခ ဝေဒယိတခေတ် နှစ်မျိုး၊ တွေ့ဆဲ, တွေ့ပြီး, တွေ့လတ္တံ့သော ဣဋ္ဌ, အနိဋ္ဌအာရုံကို အာရုံပြု၍ စိတ်နှလုံးအတွေ့မှ ဖြစ်ပေါ်သော သုခ, ဒုက္ခ ဝေဒယိတခေတ် နှစ်မျိုးတို့ကိုလည်း စက္ခု ဝေဒယိတမှာကဲ့သို့ အသီးသီး ဝေဖန်၍ သိလေ။ လင်္ကာအဓိပ္ပာယ်နှင့်တကွ ဤဝေဒယိတ ခေတ်ကြီး ၆-ပါး၏ သူသူ,ငါငါ သတ္တဝါခပ်သိမ်းတို့၏ သန္တာန်၌ အလှည့်အလည်အားဖြင့် နာရီမခြား တဖွားဖွားဖြစ်၍ နေမှုသည် အလွန်ထင်ရှား၏။ သည်ကိုရည်၍—

ခေတ်ကြီးခြောက်ဖြာ၊ ဝေဒနာ-ဟု၊ ထွေလာအထူး၊ ထွက်ပေါ်မြူး၍၊ ခြောက်ဦးရှန်းစည်၊ အာရုံရည်ကို၊ မည်မည်ရရ၊ ခံစံကြမှု၊ သုဘာသုဘာ၊ သာမသာနှင့်၊ ထွေလာများတောင်း၊ ကောင်းမကောင်းလည်း၊ ထောင်း ထောင်း ဝေါ ဝေါ၊ သိထင်ပေါ်၍၊ ကောင်းသောစိတ်ဝမ်း၊ ဖိတ်ဖိတ်လျှမ်းလျှင်၊ ရွှင်လန်းနှလုံး၊ စွင့်စွင့်ပြုံး၏၊ မုန်းဖွယ်တွေ့က၊ ခြောက်သွေ့နွမ်းညှိုး၊ နှလုံးဆိုး၍၊ အခိုးလူလူ၊ ပွက်ပွက်ဆူမျှ၊ ပူပူပင်ပင်၊ မရွှင်မလန်း၊ စိတ်ကုန်ခန်း၏—

ဟူ၍ ဆိုပေသည်။

ချမ်းသာသုခ၊ တခုမျှ၌၊ လောကအထု၊ အကုန်စု၏၊ ပုပုရွရွ၊ မြင်သမျှလည်း၊ သုခဖို့ချည်း၊ လုံ့လသည်း၏....

ဟူသော နောက်စကား၌ 'ချမ်းသာသုခ၊ တခုမျှ၌၊ လောကအထု၊ အကုန်စု၏' ဆိုသည်ကား ခပ်သိမ်းသော သတ္တဝါတို့သည် ချမ်းသာကို အလိုရှိကြကုန်၏။ ချမ်းသာကိုသာ တရှာတည်း ရှာကြကုန်၏။ ချမ်းသာကို အလိုမရှိသော သတ္တဝါ ဟူ၍ မရှိ၊ အယုတ်သဲဖြင့် ခြ,ပိုး, ရွ တို့ပင် ဖြစ်သော်လည်း ချမ်းသာကိုသာ အလိုရှိကြကုန်၏။ ချမ်းသာကိုသာ

www.dhammaransi.com

ရှာကြကုန်၏။ ခပ်သိမ်းသော သတ္တဝါတို့၏ အလိုဆန္ဒ ကိစ္စအမှုသည် ချမ်းသာသုခတခု၌ ဆုံမိကြ၏၊ စုမိကြ၏-ဆိုလိုသည်။

"ပုပ္ပုရွှ၊ မြင်သမျှလည်း၊ သုခဖို့ချည်း၊ လုံ့လသည်း၏" ဆိုသည်ကား-ရေသတ္တဝါ, ကုန်းသတ္တဝါ, ကောင်းကင်သတ္တဝါ ခပ်သိမ်းတို့သည် နေ့နေ့ညည တရုံးရုံး, တရွရွ, တကြွကြွ လှုပ်ရှားကြ၊ အားထုတ်ကြ၊ ကြောင့်ကြ စိုက်ကြ၊ အသည်းအသန် အပန်းခံသမျှ သည်လည်း ချမ်းသာသုခဖို့ချည်းသာတည်း။ အယုတ်သဖြင့် မိမိကိုယ်ကို သေစေလို၍ အဆိပ်ဆေးကို မျိုသောသူ, ကြိုးဆွဲချသေသူ, ရေထဲခုန်ချသေသူ, လက်နက်ဖြင့် သတ်သေသူတို့သည်လည်း သေမှအေးမည်၊ သေမှချမ်းသာမည်ဟု ချမ်းသာကို လို၍ ပြုမှုပင်တည်း။ ဤစကားနှစ်ရပ်ဖြင့် ဤဝေဒယိတခေတ်ကြီးသည် ခပ်သိမ်းသော လူ,နတ်,ဗြဟ္မာ, သတ္တဝါတို့၏ ကိုးကွယ်ရာ, လည်းလျှောင်းရာ ဖြစ်၏။ အကြီးအကဲ အချုပ်အချာ ဖြစ်၏ဟု ဆိုလိုသည်။

အရည်းသူမြတ်၊ ပရမတ်ကို၊ ချန်လှပ်ထား၍၊ အများလောက၊ ရှိသမျှကို၊ ဒုက္ခပွားမှု၊ များစွာပြုသည်၊ သုခဝေဒနာ-စွမ်းရည်တည်း-

ဟူရာ၌ ပရမတ္ထအရိယာ ဖြစ်ပြီးသောသူတို့ကို ချန်လှပ်၍ ခပ်သိမ်းသော ပုထုဇဉ်သတ္တဝါတို့ကို အနမတဂ္ဂ သံသရာနှင့်အမျှ ဒုက္ခပွားအောင်ပြု၍နေသည်ကား တခြားတရားမဟုတ်၊ ဤသုခဝေဒယိတ ခေတ်ကြီး၏ အတတ်ပေတည်း။အဘယ်သို့ ဒုက္ခပွားအောင်ပြုသနည်းဟူမူ ဤသုခဝေဒယိတခေတ်သည် ၆-ဒွါရတို့၌ ဣဋ္ဌ ဖဿ ထင်လင်းရှိခိုက်၌သာ ဇဝနတ္တသန္တာန်တွင် ဖြစ်ပေါ်၍ နေနိုင်၏။ ဣဋ္ဌဖဿ ချုပ်ကွယ်လျှင် ချုပ်ကွယ်လေ၏။ဣဋ္ဌဖဿသည်လည်း ကောင်းသောဣဋ္ဌာရုံနှင့် ပူးပေါင်းတွေ့ယှက်ဆက်ဆံရောနှောမှု ထင်လင်းခိုက်၌သာ ၆-ဒွါရမှာ ဖြစ်ပေါ်နေနိုင်၏။ ဣဋ္ဌာရုံနှင့် တွေ့လုံးရောယှက်မှု ကင်းကွာပြန်လျှင်ကား ကွာဆဲခဏမှာ ချုပ်ပျောက်လေ၏။ ဣဋ္ဌာရုံ ဟူသည်လည်း အနိစ္စတရားဖြစ်၏။မကြာမီမကြာမီ ဖောက်ပြန်ဆုတ်ယုတ်ကုန်ဆုံးသော တရားစုဖြစ်၏။

ဣဋ္ဌာရုံ ကုန်ပြန်လျှင် ဖဿ ကုန်ပြန်၏။ ဖဿကုန်လျှင် သုခဝေဒနာကုန်ပြန်၏။ သုခဝေဒနာကို လိုပြန်လျှင် ဣဋ္ဌာရုံကို ရှာရပြန်၏။ အနမတဂ္ဂသံသရာမှာ သုခဝေဒနာကိုခင်တွယ်သည့်အတွက်ဣဋ္ဌာရုံရှာမှုနှင့်

www.dhammaransi.com

တပန်းတည်းပန်း၍ နေကြ၏။ ဥပမာကား–နွေအခါ ကိုယ်အင်္ဂါအေးမြသော သုခဝေဒယိတဓာတ်ကိုအလွန်အလိုရှိကြ၏။ ထိုသုခဝေဒယိတဓာတ်သည်လည်း ကိုယ်သန္တာန်မှာ သုခသမ္ဘဿဓာတ် ဖြစ်ပေါ်သောအခါမှ ဖြစ်ပေါ်နိုင်သည်။ သုခသမ္ဘဿဓာတ်သည်လည်း ဗဟိဒ္ဓက အေးမြသောလေ, ကိုယ်၌ ထိခိုက်လုံးထွေး၍ နေဆဲအခါမှ ကိုယ်သန္တာန်မှာဖြစ်ပေါ်နိုင်သည်။ ကိုယ်မှာထိခိုက်လာသော လေအေး, ရေအေးဟူသော ဖောဋ္ဌဗ္ဗာရုံသည်လည်း ကိုယ်သန္တာန်မှာ အမြဲတည်နေနိုင်သော နိစ္စတရားမဟုတ်။ ကိုယ်သန္တာန်၌ ထိကာမတ္တနှင့် ခဏချင်း, ခဏချင်း ကုန်ဆုံးကွယ်ပျောက်သော အနိစ္စတရားသာဖြစ်၏။

ထို့ကြောင့် အသစ်အသစ်သော လေ, အသစ် အသစ်သော ရေ ထပ်မနားထိ၍နေမှ သုခသမ္ဘဿ ထပ်မနားဖြစ်ပေါ်၍သုခဝေဒနာအစဉ်ဖြစ်ပွားနေနိုင်၏။ ထိခိုက်သော လေ, ရေ ပြတ်စဲပျောက်ဆုံးပြန်လျှင် သုခသမ္ဘဿသုခဝေဒနာနှစ်ပါးပျောက်ဆုံးပြန်၏။ ထိုသုခဝေဒနာခေါ်သော ဝေဒယိတဓာတ်ကြီးသည်လည်း သုခသမ္ဘဿဓာတ်ပေါ်ရှိမှပေါ်နိုင်သော ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်မျိုးဖြစ်၏။ ထိုသုခသမ္ဘဿဓာတ်သည်လည်း အေးမြသောလေ, အေးမြသောရေ ထိပါးမှု ထင်လင်းရှိမှ ပေါ်ရှိနိုင်သော ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်မျိုးမည်၏။ ထိုလေ, ထိုရေစုသည်လည်း ယပ်လေခပ်ပေးသူ, ရေကိုခပ်ဆောင်သူရှိမှ ရှိနိုင်သော ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်မျိုး ဖြစ်၏။

ဤသို့ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်မျိုးချည်းဖြစ်ကြ၍ ယပ်လေနှင့် စပ်သော သုခဝေဒယိတဓာတ်ကို ခင်မက်ငြိတွယ်သော သူမှာ ယပ်လေခပ်မှုနှင့် စပ်သော ဒုက္ခသည် အမြဲစွပ်လျက်နေ၏။ ရေနှင့်စပ်သောသုခဝေဒယိတဓာတ်ကို ခင်မက်ငြိတွယ်သောသူမှာ ရေမှုနှင့်စပ်သော ဒုက္ခသည် အမြဲစွပ်လျက်ရှိ၏။ တထောင့်ဝါးရာကိုလေသာတို့ဖြင့်ရှင်း, ရာဂဂ္ဂိ, ဒေါသဂ္ဂိ အစရှိသော တဆယ့်တပါးသော မီးတို့ဖြင့်ရှင်း အလွန်အိုက်ပူ၍နေသော အနမတဂ္ဂ သံသရာ ကြီးသည် နွေရာသီကြီးနှင့်တူ၏။ သုခသမ္ဘဿ ၆–ပါး သုခဝေဒယိတဓာတ် ၆-ပါးသည် နွေအခါလေ့, ရေနှင့်စပ်၍ဖြစ်သော သုခသမ္ဘဿ, သုခဝေဒနာနှင့် တူ၏။ ဘုံဗိမာန် စည်းစိမ်ဥစ္စာ, သား, မယား စသော လူ့ချမ်းသာ အဆောက်အဉီ, နတ်ချမ်းသာအဆောက်အဉီ ဖောဋ္ဌဗ္ဗာရုံစုသည် နွေအခါ၌ ယပ်လေအဆောက်အဉီ, ရေအဆောက်အဉီစုနှင့် တူ၏။

www.dhammaransi.com

ယခုရှိကြသော လူ့နတ်ပြဟ္မာ့ ပုထုဇဉ်သတ္တဝါတို့သည် ထိုသုခ ဝေဒနာကို ခင်တွယ်ကြကုန်၏။ ထိုသုခဝေဒနာသည် ခင်တွယ်သော သူတို့ကို အမြဲဆင်းရဲဒုက္ခ ပွားများအောင် ပြု၏။ အဘယ်သို့ ပြုသနည်းဟူမူ မီးပူဇော်သော ပုဏ္ဏားဥပမာဖြင့် ပြဆိုပေအံ့။ ပုဏ္ဏားလူမျိုးတို့၌ မိစ္ဆာ အယူကြီးတခုသည် ရှိ၏။ သူငယ်ယောကျ်ား ဖွားမြင်သောအခါ ဖွားဘက်မီးယူ၍ မသေရအောင် မိဘတို့က မွေးမြူ၍ ထားကြရ၏။ ထိုဖွားဘက်မီးကို မသေရအောင် တသက်လုံး လုပ်ကျွေးပူဇော်နိုင်လျှင် သေသည့်၏ အခြားမဲ့၌ ဗြဟ္မာ့ပြည်သို့ သွားရ၏ဟု မိစ္ဆာအယူရှိသတည်း၊ ထိုသူငယ် ၁၆-နှစ်အရွယ်ရောက်သောအခါ သားမယားယူ၍ လူလုပ်မည် လော့၊ မီးပူဇော်၍ ဗြဟ္မာ့ပြည်သို့ သွားမည်လောဟု မေး၍ မီးပူဇော်မည် ဆိုလျှင် မီးကိုရိယာ စုနှင့်တကွ မီးကိုအပ်၍ ရသေ့ ပရိဗိုဇ် အသွင်နှင့် မီးကို လုပ်ကျွေးစေ၏။ အနှစ်သာရရှိသော ထင်း၊ သစ်သား ပေါ်များ ရှာ၍ နေ၍ လုပ်ကျွေးစေ၏။ အနှစ်သာရရှိသော ထင်း၊ သစ်သား ပေါ် များရှာ၍နေ၍ လုပ်ကျွေး၏၊ ထောပတ်၊ ဆီဥစသော မီးကြိုက်သော အကောင်းအမွန် အရသာဟူသမျှ မီးကိုကျွေးရ၏။ အကောင်းအမွန် ကျွေးရလျှင် အကျိုးအထူးကြီးသည်ဟု အယူရှိ၏။ မီးသည် ပဋိစ္စ သမုပ္ပါဒ်မျိုးပေတည်း။

အဘယ်သို့ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်မျိုး ဖြစ်သနည်း ဟူမူ မီးစာထင်းရှိပါမှ မီးစာထင်းကိုစွဲ၍ ဖြစ်ပေါ်နိုင်သည်။ တည်နေနိုင်သည်။ မီးစာထင်း လျော့ပါးလျှင် လျော့ပါး၏။ မီးစာထင်း ကုန်လျှင် ကုန်၏။ မီးစာနှင့် ဆင်း၍ မျက်တောင်တခတ်မျှ မတည်နိုင်။ ဤကား-မီး၏ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ် သဘောတည်း၊ မီးစာထင်း မည်သည်လည်း မီးထဲသို့လျှင် ခဏမစဲ တရဲရဲကုန်ခန်း ကုန်ဆုံးခြင်း အနိစ္စသဘော အလွန်မြန်၏။ တနေ့တနေ့ အဖို့တွင် ထင်းများစွာကုန်၏။ ထို့ကြောင့် ထိုမီးကို အကောင်းထင် သော မိစ္ဆာအယူကို မစွန့်သမျှ ကာလပတ်လုံး ထိုပုဏ္ဏားကို မီးစာ ထင်းမှု ဒုက္ခနှင့် အမြဲ နှိပ်စက်၏။ မိုးအတွက်၊ လေအတွက် ထင်းပျက်ရန် မီးသေရန်အမှုနှင့် အမြဲ နှိပ်စက်၏၊ ထမ်းဆောင် သည်ပိုးမှုနှင့် အမြဲ နှိပ်စက်၏။ ပူခါ အိုက်ခါ၌ ပူမှု၊ အိုက်မှုနှင့် အမြဲ နှိပ်စက်၏၊ ကိုယ်လွတ်လက်လွတ် မသွားသာ၊ မနေသာ ကျဉ်းမြောင်းကြပ်တည်းမှုနှင့်

www.dhammaransi.com

အမြဲနှိပ်စက်၏။ စုတေပြန်လျှင်လည်း ထို ဒိဋ္ဌိအတွက် အပါယ်သို့ သွားရသည်များ၏။

တယောက် တယောက်သော ပုထုဇဉ် သတ္တဝါတို့၏ ခန္ဓာကိုယ်၌ စက္ခုအကြည်နှင့်တကွ မျက်လုံးအိမ်နှစ်ခုသည် မီးအိုးခင်းကြီး နှစ်ခုနှင့် တူ၏။ သောတအကြည်နှင့်တကွ နားအိမ်နှစ်ခုသည် မီးအိုးခင်းကြီး နှစ်ခုနှင့် တူ၏။ ဃာနအကြည်နှင့်တကွ နှာခေါင်းအိမ်နှစ်ခုသည် မီးအိုးခင်းကြီးနှစ်ခုနှင့် တူ၏။ ဇိဝှါအကြည်နှင့်တကွ လျှာတခုလုံးသည် မီးအိုးခင်းကြီးတခုနှင့်တူ၏။ ကာယအကြည်နှင့်တကွ ကိုယ်အင်္ဂါအားလုံးသည် မီးအိုးခင်းကြီး တခုနှင့်တူ၏။ မနောအကြည်နှင့်တကွ ဟဒယနှလုံးအိမ် တခုလုံးသည် မီးအိုးခင်းကြီး တခုနှင့်တူ၏။ ဖဿ ၆-ပါးသည် မီးမှုတ်သော ပြောင်း ၆-ခု, မီးပြင်သော ယောက်မ ၆-ခုနှင့် တူ၏။ သုခဝေဒယိတ ဓာတ် ၆-ပါးသည် မီးတောက် ၆-မျိုးနှင့် တူ၏။

လူ့လောက, နတ်လောကတို့၌ ရှိသမျှသော ဘုံဗိမာန် ရွှေ,ငွေ, ရတနာ, လယ်, ယာ, မိုး, မြေ, လှည်း, လှေ ဆင်, မြင်း, သင်းပင်း ခြွေရံ ဝတ်စားတန်ဆာ အဆောင်ရှိသော အလုံးစုံတို့ကို ၆-ပုံ, ၆-စု ပြုသည် ရှိသော် တခုသည် စက္ခုမီးတောက်ဖို့ရန် ရသော ထင်းပုံထင်းစုဖြစ်၏။ အကြွင်းငါးခုလည်း အကြွင်းမီးတောက်ငါးခုနှင့် ဝေဖန်လေ။ ထိုပုဏ္ဏားမှာ မီးတမျိုးကိုသာ မွေးမြူရ၏။ ဤသတ္တဝါတို့မှာ မီတောက် ၆-မျိုး, မီးအိုးခင်းကြီး-ငယ် ၆-ခုကို မွေးမြူကြရ၏။ ထိုမီး၏ အနိစ္စမှု, ပဋိစ္စ-သမုပ္ပါဒ်မှုထက် ဝေဒနာမီးတောက် ၆-ပါး၏ အနိစ္စမှု, ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ် အမှုသည် အလွန်ကြီးကျယ်လှ၏။ ယခုမျက်မြင်လောက၌ ရေသတ္တဝါ, ကုန်းသတ္တဝါတို့ နေ့နေ့,ညည, အုန်းအုန်းတက်, ကြွက်ကြွက်ဆူ သွား, လာ, ရပ်, ထိုင်,လုပ်ကိုင်ရှာဖွေမှု ကြီးကျယ်ပုံကို မြင်ကြလျှင် မီးတောက် ၆-ပါးအတွက် မီးစာထင်းမှုအလုပ် ဘယ်မျှ ကြီးကျယ် ကြပ်တည်းသည် ဟု မြင်နိုင်ရာ၏။ မိမိတို့ ကျင်လည်၍လာခဲ့သော အနမတဂ္ဂ သံသရာ ဘဝအဆက်ဆက်ကို ဤနည်းအတိုင်း မြင်နိုင်ရာ၏။ သည်ကိုရည်၍—

အများလောက၊ ရှိသမျှကို၊ ဒုက္ခပွားမှု၊ များစွာပြုသည်။ ။
သုခဝေဒနာ—စွမ်းမည်တည်း—

www.dhammaransi.com

ဟု ဆိုပေသည်။ မီးပူဇော်သော ပုဏ္ဏားသည် ထိုမီးကို သာယာသော မိစ္ဆာအယူကို မစွန့်သမျှကာလပတ်လုံး သွားလေရာ, နေလေရာ မီးနှင့်စပ်သော ဒုက္ခစက်ကွင်းကြီး အပြီးထက်ကြပ်စွပ်လျက် ပါလေဘိ သကဲ့သို့ ပုထုဇဥ်သတ္တဝါတို့မှာလည်း ထိုဝေဒနာကို ငါ-ဟု စွဲလမ်းသော သက္ကာယဒိဋ္ဌိကို မစွန့်သမျှ အနမတဂ္ဂ သံသရာကာလပတ်လုံး ရောက်လေရာရာဘဝ၌ ဒုက္ခစက်ကွင်းကြီး အပြီးစွပ်လျက် ပါ၍နေ၏။ အဘယ်ဒုက္ခများ နည်းဟူမူ- တခုတခုသော ဖြစ်ရာဘဝ၌ ထိုဝေဒနာ မီးတောက် ၆-ပါးနှင့် အသက်တမ်းစေ့ နေရအောင် အာရုံ့ဝတ္ထု့မီးစာ ဆင်းရဲဒုက္ခ နောက်ဘဝမှာ....

၁။ ထင်းမီးစာ ပြည့်စုံစွာရခြင်းငှာ ရှေးရှေးဘဝက တင်ကူး၍ ပြုကြရသော ဒါနမှုဒုက္ခကြီး,

၂။ သီလမှုဒုက္ခကြီး,

၃။ ကသိုဏ်းဗြဟ္မာ့ဝိဟာရ ဘာဝနာမှုဒုက္ခကြီး။

ဤဒုက္ခမှုတို့သည် ဖြစ်လေရာရာ စွပ်လျက်ပါကုန်၏။ ထိုဒါနမှုဒုက္ခ, သီလမှုဒုက္ခ, ဘာဝနာမှု ဒုက္ခစုကို မပြုပြန်လျှင် သုခ ၆-ပါးမှ လွတ်၍ အပါယ်ဘဝ ဒုက္ခကြီး ၆-ပါးသို့ မျောရလေ၏။ ထိုပုဏ္ဏားသည် ထိုမိစ္ဆာအယူကို စွန့်၍ ထိုမီး လက်လွှတ်သောအခါမှ မီးစာထင်းမှုဒုက္ခ ငြိမ်းလေ၏။ ထို့အတူ ဝေဒနာမီးတောက် ၆-ပါး၌ စွဲလမ်းတွယ်တာသော တဏှာ့ဒိဋ္ဌိကို စွန့်နိုင်သောအခါမှ သံသရာဒုက္ခ စက်ကွင်းကြီး ကျွတ်လွတ်၏။ ဤသို့သော ပြန်ဘက် အနက်အဓိပ္ပာယ်ကို လည်း ထိုလက်ာဝါကျဖြင့် ပြပေ၏။

ဆဋ္ဌပဉ္စလက်ာအဖြေ ပြီး၏။

www.dhammaransi.com

သတ္တမပျို့လင်္ကာ-အဖြေ

သုခဝေဒနာ၊ စွမ်းရည်ဖြာ၍၊ ရသာမြိန်ရှမ်း၊ အစိမ့်မွန်းသော်၊
သွန်းသွန်းဆူကြွ၊ ထိုသုခ၌၊ ပိယဟူသား၊ အချစ်ပွား၍ -

ဟူသော လင်္ကာဝါကျ၌ အဆင်းသဏ္ဌာန်ကို မြင်သောအခါ စက္ခုအတွေ့ခေါ်သော စက္ခုသမ္ဖဿ၏ အာနုဘော်ကြောင့် ထိုအာရုံမှာ ရှုချင်ဖွယ်ကောင်းသော ဣဋ္ဌရသသည် ပေါ်ထွက်၍ လာ၏။ ထိုအခါ ထိုအာရုံမှာ ပေါ်သော ဣဋ္ဌရသကို ကောင်းစွ၊ ကောင်းစွ လှပတင့်တယ်စွဟု ခံစား စံစားသော စက္ခုသမ္ဖဿဇာ သုခဝေဒနာသည် စိတ်သန္တာန်မှာ ရသာမြိန်ရှမ်း၊ အစိမ့်မွန်းလျက်၊ သွန်းသွန်း ဆူကြွ ဖြစ်ပေါ်၍ လာ၏။ ခြောက်သွေ့သော ထမင်းကို ထောပတ်ရည် ဆမ်းလိုက်ဘိသကဲ့သို့ စိတ်သန္တာန် ရှမ်းရှပ်းစို၍လာ၏။ ညှိုးနွမ်းသော ပဒုမာကြာကို အေးမြစွာသော သီတာရေချမ်း ဆွတ်လောင်းလိုက်သဖြင့် ရှင်လန်းဖွံ့ဖြိုး၍ လာသကဲ့သို့ စိတ်သန္တာန် ဖွံ့ဖြိုး၍လာ၏။ မျက်နှာရုပ် ရှမ်း၍, စို၍, အသွေးအရည်တက်၍ လာ၏။ ထိုသို့ စက္ခုအပြင် စိတ်အစဉ်မှာ ရှမ်းရှမ်းစိုတက်၍ လာသော ထိုသုခဝေဒနာသည် စက္ခုအရသာ မည်၏။ စက္ခုမြိန်ရှက်မှုမည်၏၊ စက္ခုဆိမ့်အိမ့်မှု မည်၏။

ထိုအခါ ထိုစက္ခုအရသာ, မျက်စိအရသာကို အစိမ့်ခံလိုသော တဏှာရာဂ ဓာတ်ကြီးသည် တဖွားဖွားပေါ်၍ လာ၏။ စိတ်အစေးပေါက်၍ လာ၏။ မျက်စိအရသာကို အစိမ့်ခံလိုသည့်အတွက်နှင့် မျက်စိအရသာကို ဖန်ဆင်းတည်ထောင်၍ပေးသော လှပသော အဆင်းသဏ္ဌာန်မှာလည်း ထိုတဏှာဖွဲ့စည်း တွယ်ကပ်လေ၏။ လှပသော အဆင်းသဏ္ဌာန်နှင့် ပြည့်စုံသော ထိုဝတ္ထု ကိုယ်အထည်မှာလည်း ဖွဲ့စည်းတွယ်ကပ်၏။ မလွတ်ချင်, မခွါချင်သော စိတ်အမှုတို့၍သာ လုံးထွေး သိမ်းပိုက်ချင်သော စိတ်အမှုကို ဖွဲ့စည်းတွယ်ကပ်၏ဆိုသည်၊ 'မျက်စိအရသာဟု ဆိုအပ်သော သုခဝေဒနာကို တွယ်တာသည့် အတွက်နှင့် ထိုအဆင်းသဏ္ဌာန်ကိုရင်း၊ အဆင်းသဏ္ဌာန်ရှိသော ဝတ္ထု အထည်ကိုယ်ကိုရင်း တွယ်တာပြန်သည်'ဟူသော စကား၌ ဥပမာကား—

www.dhammaransi.com

သတ္တဝါတို့သည် အသက်ခန္ဓာကို အလွန်တွယ်တာကြကုန်၏။ အသက်ခန္ဓာကို တွယ်တာသည့် အတွက်ကြောင့် အသက်ကို တည်ထောင်၍ ပေးနိုင်သော ထမင်းအစာကို တွယ်တာကြကုန်၏။ ထမင်းကို တွယ်တာသည်အတွက် ဆန်ကို တွယ်တာ၏။ ဆန်ကို တွယ်တာသည့်အတွက် စပါးကို တွယ်တာ၏။ စပါးကို တွယ်တာသည့်အတွက် နွား, ကျွဲ, လယ်, ယာ, မိုး, မြေကို တွယ်တာ၏။ ထိုအလုံးစုံကို တွယ်တာသည့်အတွက် ကြေးငွေကို တွယ်တာ၏။ ဤသို့လျှင် တဏှာရာဂမည်သည် ဝတ္ထုတခုကို တွယ်တာမိလျှင် ထိုတွယ်တာသော ဝတ္ထုတခုနှင့်စပ်လျဉ်းသမျှ အရာမက, အထောင်မက, အဆင့်ဆင့် တွယ်တာမှု ပြန့်ပွား၍ သွားတော့သည်။ ထို့အတူ စက္ခုသမ္ဖဿဇာ ဝေဒနာ-ဟု ဆိုအပ်သော မျက်စိအရသာ တခုကို တွယ်တာ ချစ်ကြိုက်မှု ရှိသည့်အတွက် ကောင်းသောအဆင်း သဏ္ဌာန်ကိုရင်း, ထိုအဆင်းသဏ္ဌာန်နှင့် ပြည့်စုံသော သက်ရှိ, သက်မဲ့ အထည် ဝတ္ထုကိုရင်း, ထိုအထည် ဝတ္ထုနှင့် စပ်လျဉ်းသမျှတို့ကိုရင်း တွယ်တာချစ်ကြိုက်မှု အဆင့်ဆင့်ပွား၍ သွားတော့သည်။

ဤစကား၌ မျက်စိအတွေ့-ခေါ်သော စက္ခုသမ္ဖဿတရားသည်လည်း ဓမ္မမည်၏။ မျက်စိအရသာ-ခေါ်သော စက္ခုသမ္ဖဿဇာ ဝေဒနာ တရားသည်လည်း ဓမ္မမည်၏။ ထိုအရသာကို အစိမ့်ခံလိုသော တဏှာ တရားသည်လည်း ဓမ္မမည်၏။ ထိုသုံးပါး၌ ချစ်ကြိုက်တွယ်တာသော တဏှာသည် ဓမ္မတဏှာမည်၏။ အဆင်းသဏ္ဌာန်၌ ချစ်ကြိုက်တွယ်တာသော တဏှာသည်သာလျှင် ရူပတဏှာမည်၏။ အထက်စကားစု၌ကား ရူပတဏှာ၏ ရှေ့သွားနောက်လိုက်ဖြစ်သော တဏှာစုကို ရူပတဏှာနှင့် တလုံးတည်းပြု၍ ဆိုခဲ့ပေသည်။ မုန်ညင်းစေ့ခန့် ပမာဏရှိသော မီးဖွားသည် ယမ်းပုံ,အမှိုက်ပုံ၌ကျလျှင် ခဏချင်း ယမ်းပုံ အမှိုက်ပုံ အကုန်အနှံ့ ပွားများနိုင်၏။ ထို့အတူ ကျင်လည်နေကျ လောဘဝတ္ထုနှင့် စပ်လျဉ်းရာ အဆင်းကို မြင်ရုံမျှနှင့်လည်း ထိုဝတ္ထုတခုလုံး လောဘကွက် နှံ့ပွားအောင် ခဏချင်းပွားနိုင်၏။ အသံကို ကြားရုံမျှနှင့်လည်း ပွားနိုင်၏။ ဝတ်စားတန်ဆာ,နေထိုင်ရာကို မြင်ရုံမျှနှင့်လည်း ပွားနိုင်၏။ တစွန်းတစကို ထိရုံမျှနှင့်လည်း ပွားနိုင်၏။ ထိုသို့ ပွားရာတွင် အဆင်းကို ရှေးတည်၍

www.dhammaransi.com

ပွားသမျှကို ရူပတဏှာ၌ သွင်း၍ ပြောဆိုထိုက်၏။ အသံစသည်ကို ရှေးတည်ပြု၍ ပွားသမျှကို သဒ္ဒတဏှာစသည်၌ သွင်း၍ပြောဆိုထိုက်၏။

(ဤကား စက္ခုသမ္ဖဿဇာ ဝေဒနာကြောင့် တဏှာဖြစ်ပွားပုံ အမြွက်တည်း။)

အသံကို ကြား၍ သောတအာရုံကြောင့် ဖြစ်ပေါ်သော နား အရသာ, နားမြိန်ရှက်မှု, နားဆိမ့်အိမ့်မှုသည် သောတသမ္ဖဿဇာ ဝေဒနာ မည်၏။ နားအရသာနှင့်တကွ သဒ္ဒါရုံ၌၎င်း သဒ္ဒါရုံကို ပြည့်စုံစေနိုင်သော အဆောက်အဦမျိုးတို့၌၎င်း ချစ်ကြိုက်ခင်မင်သော တဏှာသည် သဒ္ဒတဏှာမည်၏။ အနံ့ကို နံ၍ ဃာနအာရုံကြောင့် ဖြစ်ပေါ်သော နှာခေါင်းအရသာ, နှာခေါင်းမြိန်ရှက်မှု, နှာခေါင်း ဆိမ့်အိမ့်မှုသည် ဃာနသမ္ဖဿဇာ ဝေဒနာမည်၏။ နှာခေါင်းအရသာနှင့်တကွ ဂန္ဓာရုံ၌၎င်း, ဂန္ဓာရုံကို ပြည့်စုံစေနိုင်သော အဆောက်အဦမျိုးတို့၌၎င်း ချစ်ကြိုက် ခင်မင်သော တဏှာသည် ဂန္ဓတဏှာမည်၏။ အချို, အချဉ် အစရှိသော ရသာရုံကို သုံးဆောင်ရ၍ ဇိဝှါအာရုံကြောင့် ဖြစ်ပေါ်သော လျှာအရသာ, လျှာမြိန်ရှက်မှု,လျှာဆိမ့်အိမ့်မှုသည် ဇိဝှါသမ္ဖဿဇာ ဝေဒနာမည်၏။ လျှာအရသာနှင့်တကွ ရသာရုံ၌၎င်း, ရသာရုံကို ပြည့်စုံစေနိုင်သော အဆောက်အဦမျိုးတို့၌၎င်း ချစ်ကြိုက်ခင်မင်သော တဏှာသည် ရသတဏှာမည်၏။

နူးညံ့သော ဖောဋ္ဌဗ္ဗဝတ္ထုတို့နှင့် ပေါင်းဖက်၍ ကိုယ်အင်္ဂါအာရုံကြောင့် ဖြစ်ပေါ်သော ကာယအင်္ဂါအရသာသည် ကာယသမ္ဖဿဇာ ဝေဒနာမည်၏။ ထိုကာယ အရသာနှင့်တကွ ဖောဋ္ဌဗ္ဗ ဝတ္ထုတို့၌၎င်း, ဖောဋ္ဌဗ္ဗဝတ္ထုကို ပြည့်စုံစေနိုင်သော ဃရာဝါသ အဆောက်အဦတို့၌၎င်း ချစ်ကြိုက်ခင်မင်သော တဏှာသည် ဖောဋ္ဌဗ္ဗတဏှာမည်၏။ ပြဆိုခဲ့ပြီးသော အာရုံငါးပါးတို့မှ ကြွင်းသော မိမိသန္တာန်, သူတပါးသန္တာန်တို့၌ စက္ခုပြည့်စုံမှု,သောတပြည့်စုံမှု, ဃာနပြည့်စုံမှု, ဇိဝှါပြည့်စုံမှု, ကာယပြည့်စုံမှု, သဒ္ဓါဂုဏ်, သီလဂုဏ်, သုတဂုဏ်, ပညာဂုဏ်,ဥစ္စာဂုဏ်,ဓနဂုဏ်,ဣဿရိယဂုဏ်,ဗလဂုဏ်,မာနဂုဏ်,သူရဂုဏ်အစရှိသော ကောင်းသောဓမ္မ,မကောင်းသောဓမ္မတို့သည် အသီးသီးရှိကြကုန်၏။ တခုခုသောဓမ္မကို အာရုံပြု၍ စိတ်အာရုံ, နှလုံးအာရုံကြောင့် ဖြစ်ပေါ်သော စိတ်အရသာ, မနော

www.dhammaransi.com

အရသာ-စိတ်မြိန်ရှက်မှု, မနောမြိန်ရှက်မှု-စိတ်ဆိမ့်အိမ့်မှု, မနောဆိမ့်အိမ့်မှုသည် မနောသမ္ဘဿဇာ ဝေဒနာမည်၏။

ထိုစိတ်အရသာနှင့်တကွ ကောင်းသောဓမ္မ, မကောင်းသောဓမ္မတို့၌၎င်း,ထိုဓမ္မတို့ကို ပြည့်စုံစေနိုင်သော လောကဓမ္မ အဆောက်အဦတို့၌၎င်း ချစ်ကြိုက်ခင်တွယ်သော တဏှာသည် ဓမ္မတဏှာ မည်၏။ ဤအရာ၌ ဓမ္မဆိုသည်ကား ရူပါရုံ, သဒ္ဒါရုံ, ဂန္ဓာရုံ, ရသာရုံ, ဖောဋ္ဌဗ္ဗာရုံ ဟူသော အာရုံငါးပါးကို ချန်လှပ်၍ ကြွင်းသမျှ အလုံးစုံသည် ဓမ္မာရုံ မည်၏။ ထို့ကြောင့် လောဘပွားများသော အမှုကိုပြုပြီးနောက် ထိုလောဘအမှုကိုပင် ပြုပုံ,မူပုံ အရာနှင့်တကွ အမှတ်ရတိုင်း သာယာသော နောက်တဏှာသည် ရှေးဖြစ်သော လောဘဓမ္မလျှင် အာရုံရှိသော ဓမ္မတဏှာ မည်၏။ ထို့အတူ ဒေါသမှုကို စိတ်တိုင်းကျပြုရ၍ ပြုပုံအမူအရာနှင့်တကွ ပြောကာ, ဆိုကာ, ရယ်ကာ, ပြုံးကာ ထိုဒေါသကို သာယာသော တဏှာသည် ဓမ္မတဏှာ မည်၏။ ထို့အတူ မာနမှု, ဒိဋ္ဌိမှု, သဒ္ဓါမှု, ပညာမှု, ဒါနမှု, သီလမှု, ဘာဝနာမှု, ပါဏာတိပါတမှု, အဒိန္နာဒါန်မှု, ကာမေသုမိစ္ဆာစာရမှု - စသည်ဖြင့် အကျယ်ဆိုလေ၊ ဓမ္မတဏှာနယ် အလွန်ကျယ်ဝန်း များပြား၏။

[ကြွင်းကျန်သော အဓိပ္ပာယ် အကျယ်ကိုလည်း ဥပမာနှင့်တကွ စက္ခုဒွါရ ရူပတဏှာတို့၌ ပြဆိုခဲ့ပြီးသော နည်းအတိုင်း နောက်ဒွါရငါးပါး တဏှာငါးပါးတို့၌ သိလေ။]

ဤ လူ့လောက, နတ်လောကတို့၌ ရှိရှိသမျှသော ဘုံဗိမာန်, ပဒေသာ, ဥယျာဉ်, ဆင်, မြင်း, ရထား, ကျွဲ, နွား, လယ်, ယာ, ရတနာ, ရွှေ, ငွေ, မြေ, မြေပထ်ကုံး အသုံးမျိုး အဆောင်မျိုးတို့ကို၎င်း၊ နတ်သမီး နတ်သား, ယောကျ်ား,မိန်းမ-ဟူသမျှကို၎င်း အာရုံအားဖြင့် ခြောက်စု ပြုသည်ရှိသော် ရူပတဏှာဖို့တစု, သဒ္ဒတဏှာဖို့တစု, ဂန္ဓတဏှာဖို့တစု, ရသတဏှာဖို့တစု, ဖောဋ္ဌဗ္ဗတဏှာဖို့တစု, ဓမ္မတဏှာဖို့တစု အားဖြင့် ခြောက်ပုံ,ခြောက်စု ရ၏။ မီးပူဇော်သော ပုဏ္ဏားဥပမာ၌ ရရသမျှသော ထောပတ်, ဆီ, ပျား, ထင်း, သစ်သား တို့သည် မီးဖို့ချည်း ဖြစ်ကုန်သကဲ့သို့ တဏှာဖို့ချည်း ဖြစ်ကြကုန်၏။ ထိုပုဏ္ဏားကို မီးကို လုပ်ကျွေးမွေးမြူ ပူဇော်သောသူ-ဟု ဆိုသကဲ့သို့ ဥစ္စာဓနဘောဂသမ္ပတ္တိ အတွက်

www.dhammaransi.com

နှင့် နေ့နေ့, ညည တရှုရှုအားထုတ်ကြသော သတ္တဝါတို့လည်း တဏှာ လုပ်ကျွေး မွေးမြူသော သူတို့ဟူ၍ ဆိုသင့် ဆိုထိုက်ကုန်၏။ သည်ကို ရည်၍—

ထိုသုခ၌၊ ပိယ ဟူသား၊ အချစ် ပွား၍၊ ခြောက်ပါး ဝေဒနာ၊ မြိန်ရှက်စွာကို၊လွယ်ကာမနေး၊ လိုတိုင်းပေးသည့်၊ သဒ္ဒေးရတနာ၊ ပမာအလား၊ ကြင်မယားနှင့်၊ ဝတ်စားရွှေငွေ၊လယ်မြေလုပ်ခင်း၊ ထမင်းဘောဇဉ်၊သဘင်ပွဲလမ်း၊အဆန်းဆန်းတည့်၊ပန်းမျိုးနံ့သာ၊ အဖြာဖြာလျှင်၊ ရူပါရမ္မဏ၊စသည်အပုံ၊ ပဥ္စာရုံနှင့်။ ။ခြောက်စုံ ဖဿ၊ စက္ခုစသား၊ဒွါရခြောက်မည်၊အကြည်အလင်း၊ ကိုယ်တွင်း ခါတ်နု၊အစုစုလျှင်၊ ဗဟုဘေဒါ၊ များပြားစွာသည်၊ဓမ္မာရမ္မဏ။ ကာမဝတ္ထု၊အစုအပုံ၊ခြောက်အာရုံ၌၊ခုံတမင်မင်၊ခင်တမျှားမျှား၊ နေ့စဉ်ပွား၍—

ဟုဆိုပေသည်။ "သဒ္ဒေးရတနာ၊ ပမာအလား"ဟူသောစကား၌ မန္ဓာတ်စကြာမင်းကြီးတို့မှာ အလိုရှိတိုင်း အသုံးခံ သဒ္ဒေးရတနာကြီးရှိမြဲ တည်း၊ ခြောက်ပါးဝေဒနာ မြိန်ရှက်စွာကို လွယ်ကာမနေး လိုတိုင်းပေး နိုင်သော ကြင်မယားနှင့် ဝတ်စားရွှေငွေ-စသည်သည် ထိုသဒ္ဒေးရတနာ ကြီးနှင့် အလားတူ၏။ ထိုအသုံးခံ သဒ္ဒေးကြီးရတနာကဲ့သို့ မိမိသန္တာန်၌ မျက်စိအရသာ,နားအရသာအစရှိသော ခြောက်ပါးဝေဒနာကို လွယ်ကာ မနေး လိုတိုင်းပေးသည့် အတွက်ကြောင့် ကြင်မယားနှင့် ဝတ်စားတန်ဆာ ရတနာရွှေငွေ-အစရှိသော ကာမဝတ္ထုအစုအပုံခြောက်အာရုံ၌ ခုံတမင်မင် ခင်တမျှားမျှား တဏှာပွား၍ နေကြကုန်၏-ဟုလိုသည်။ ဤလင်္ကာပုဒ်၌ "ခြောက်စုံဖဿ၊ စက္ခုစသား၊ ဒွါရခြောက်မည်၊အကြည်အလင်း"စသည် တို့ကား ဓမ္မာရုံတို့ပေတည်း။ "ခုံတမင်မင်၊ ခင်တမျှားမျှား၊နေ့စဉ်ပွား၍၊ တရားအချက်၊ သဘောနက်ကို၊ အိပ်မက်တွင်မျှ၊ မမြင်ကြပဲ၊ ကာမထောင် တွင်း၊ ခန္ဓာကင်းသည်၊ ခြောက်သင်းတဏှာ-စွမ်းရည်တည်း" ဟူသော နောက်စကားသည်ကား-အနမတဂ္ဂ ဘဝတို့၌ ဖြစ်၍ လာခဲ့ကြသော အမူ သွားကို ဆိုသော စကားတည်း။ "တရား အချက်၊ သဘောနက်ကို" ဟူသည်ကား-အဝိဇ္ဇာအရာ၌ ပြဆိုခဲ့သော သစ္စာလေးပါး တရားအချက်

www.dhammaransi.com

သဘောနက်ကို ဆိုသတည်း။ ဤဖဿခြောက်ပါး, ဝေဒနာခြောက်ပါး, တဏှာခြောက်ပါးအရာနှင့် လျော်စွာ ဆိုမှုကား ဖဿသည်လည်း တရားနက်တခု, ဝေဒနာသည်လည်း တရားနက်ဘခု, တဏှာသည်လည်း တရားနက်တခု၊ ဖဿသည် အဘယ်သို့ နက်နဲသနည်း-ဟူမူ စက္ခုအတွေ့သည် ခဏတ်တမျိုးတည်း၊ အဆင်းသဏ္ဍာန်နှင့် စက္ခုအကြည် တွေ့ဆိုင်ဆုံဆည်း၍ နေခိုက်၌သာ တဖွားဖွားဖြစ်ပေါ်၍နေ၏။ အဆုံအဆည်း ပျက်ကွက်လျှင် ချုပ်ပျက် ကွယ်ပျောက်လေ၏-ဟူ၍ ဖဿကို ခဏတ်အသီး တခု အာဂန္တုအနေနှင့် ထင်မြင်နိုင်ရန် အလွန်နက်နဲ၏။

မိမိသန္တာန်၌ ဤအခါကား စက္ခုအတွေ့ရှိ၏, ဤအခါကားစက္ခုအတွေ့မရှိ-ဟု သိကြ၏။ ဖဿခဏတ်ပေါ်မှု, ဖဿခဏတ် ချုပ်ကွယ်ပျက်ဆုံးမှု-ဟု မသိကြ၊ ထို့အတူစက္ခုအရသာဆိုသည်ကား–ခဏတ်တမျိုးတည်း၊ ထိုဖဿရှိဆဲအခါ၌သာ တဖွားဖွားဖြစ်ပေါ်၍ နေ၏။ ထိုဖဿချုပ်ပျောက်လျှင် ချုပ်ပျောက်၏–ဟူ၍ ဝေဒနာကို ခဏတ်အသီးတခု အာဂန္တုအနေနှင့် ထင်မြင်နိုင်ရန် အလွန်နက်နဲ၏။ စက္ခုအရသာရှိခိုက်, မရှိခိုက်ကိုကား သိကြ၏။ ဝေဒနာခဏတ်ပေါ်မှု, ဝေဒနာခဏတ် ချုပ်ဆုံးမှုဟူ၍ မသိကြ၊ ရူပတဏှာကိုလည်း ထိုနည်းတူ သိလေ၊ ဖြစ်ပေါ်မှု, ချုပ်ပျောက်မှု ဥပမာ၌ကား လူသည် မှန်ကြည့်ရာ၌ စက္ခုအကြည်သည် မှန်အပြင်နှင့် အလားတူ၏။ အဆင်းသဏ္ဍာန်စုသည် မျက်နှာနှင့်အလားတူ၏။

ဖဿ, ဝေဒနာ, တဏှာ ခဏတ်စုသည် မှန်အပြင်မှာ ပေါ်သော မျက်နှာရိပ်နှင့်တူ၏။ မှန်နှင့်မျက်နှာ တွေ့ဆိုင်ဆဲ ခဏ၌သာ မျက်နှာရိပ် ပေါ်ရှိ၏၊ မျက်နှာလွှဲလျှင် ထိုအရိပ် ပျောက်ဆုံး၏၊ အရိပ်ကို မြင်လိုပြန်လျှင် တဖန်ကြည့်ပြန်၏။ မျက်နှာလွှဲလျှင် ချုပ်ပျောက်မြဲ ချုပ်ပျောက်ပြန်ကုန်၏။ အရိပ်သည် ခဏတ်တမျိုး၊ မှန်အပြင်နှင့် မျက်နှာအပြင်တွေ့ဆိုင်မှု တန်းလန်းရှိနေမှ ထိုတွေ့ဆိုင်မှုကိုစွဲ၍ ဖြစ်ပေါ် တည်ရှိနိုင်သည်။ တွေ့ဆိုင်မှု ပျက်ပြန်၍ စွဲစရာ မရှိပြန်လျှင် အရိပ် ပျောက်ပျက်ရပြန်၏။ ဤကား ခပ်သိမ်းသော ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ် တရားမျိုးတို့၏ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်သဘောတည်း၊ ဤစက္ခု၏ဆိုင်ရာ ဖဿ, ဝေဒနာ, တဏှာ သုံးပါးသည်လည်း ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်မျိုးချည်းသာတည်း။

www.dhammaransi.com

အထက်က ပြဆိုခဲ့သော ယပ်လေ ဥပမာ,ရေဥပမာတို့ဖြင့်လည်း ကိုယ်၌ပေါ်သော ဖဿ, ဝေဒနာ, တဏှာတို့၏ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ် သဘော သည် ထင်ရှား၏။ ယပ်လေပေး၍ နေဆဲအခါ၌ ကောင်းသော ကိုယ် အတွေ့ချမ်းသာသော ကိုယ်အရသာပေါ်ရှိ၍ နေသည်လည်းထင်ရှား၏။ ယပ်လေပြတ်လပ်ပြန်လျှင် ထိုအတွေ့, ထိုအရသာ ချုပ်ပျောက်ပြန်သည် လည်း ထင်ရှား၏။ ပူအိုက်သော မကောင်းသော ကိုယ်အတွေ့, မချမ်း သာသော ကိုယ်အရသာဓာတ်တမျိုး ကိုယ်ပေါ်၌ ပေါ်ပြန်သည်လည်း ထင်ရှား၏။ ကိုယ်တိုင်တွေ့ကြသော ဒိဋ္ဌိမှုပေတည်း၊ ထိုသို့ သိကြ, ထင်ရှားကြသော်လည်း ထိုအတွေ့, ထိုအရသာကို ဓာတ်အသီး, ပရမတ္ထ ဓမ္မအသီးဟု မသိကြ, မမြင်ကြ၊ ငါတွေ့သည်, ငါချမ်းသာသည်, ငါကောင်းသည်-ဟု ငါနှင့်တခုတည်း ပြု၍ မြင်ကြ, ထင်ကြ, စွဲလမ်း၍ နေကြ၏။

ပုဂ္ဂိုလ်မဟုတ်, သတ္တဝါမဟုတ်, ငါမဟုတ်, သူမဟုတ်၊ ဓာတ် အသီး, ပရမတ္ထဓမ္မအသီးအနေနှင့် ခြားနားထင်ရှားစွာမြင်နိုင်,ထင်နိုင်မှ ဖြစ်မှု, ပျက်မှု အစဂ္ဂန္တုကိစ္စ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ် သဘောကို ထင်နိုင်, မြင်နိုင် မည်၊ ငါနှင့် တခုတည်းပြု၍ ငါပြု၍ထင်နေသမျှ ကာလပတ်လုံး ပဋိစ္စ သမုပ္ပါဒ်သဘော မထင်နိုင်, မမြင်နိုင်၊ ငါဆိုသည်ကား တဘဝလုံး တသက်လုံးမှ တ-ငါသာတည်း၊ တဘဝ၌ မသေမီအတွင်း အသစ် အသစ်ဖြစ်ပေါ်သည်ဟူ၍ မယူကြ၊ချုပ်သည်, ပျက်သည်, ကွယ်ပျောက် သည်-ဟူ၍မယူကြ၊ထိုကိုယ်သန္တာန်မှာ ကောင်းသော အတွေ့, မကောင်း သောအတွေ့၊ ကောင်းသော ကိုယ်အရသာ, မကောင်းသော ကိုယ်အရ သာတို့ကိုမူကား ကိုယ်၌ပေါ်ရှိ၍နေသည်ကိုလည်း သိကြ၏။ ချုပ်ကွယ် ပျောက်ပျက်၍ မရှိပြန်သည်ကိုလည်း သိကြ၏။ ငါကိုသိမှုတလမ်း, ထိုဓာတ်တို့ကို သိမှုတလမ်း မနေလေ။

အကယ်၍ ကောင်းသောအတွေ့, ကောင်းသော အရသာတို့သည် ငါဖြစ်ကုန်ငြားအံ့၊ ဘဝမဆုံးမခြင်း, ငါအမြဲတည်သကဲ့သို့ ထိုအတွေ့, ထိုအရသာတို့လည်း တည်ကြည်ရကုန်မည်။အကယ်၍ငါသည်,ထိုအတွေ့, ထိုအရသာတို့နှင့် တခုတည်း ဖြစ်ငြားအံ့၊ ထိုအတွေ့, ထိုအရသာကို ယခုကိုယ်မှာ ဖြစ်ပေါ်ရှိနေပြန်ပြီ၊ ယခုပျောက်ကွယ်ချုပ်ဆုံး၍ကုန်ပြန်ပြီ ဟု သိကြသောအခါ ငါဖြစ်ပေါ်ရှိနေပြန်ပြီ၊ ယခု ငါ-ပျောက်ကွယ်

www.dhammaransi.com

ချုပ်ဆုံး၍ ငါမရှိပြန်ပြီဟု တခုတည်း, တလုံးတည်း သိကြရာကုန်သည်။ ငါ-ကို တဘဝအတွင်းမှာ ဘယ်အခါမှ ပျောက်ကွယ်ချုပ်ဆုံးသည်ဟူ၍ မယူကြ။ ထိုအမှုတို့ကိုကား ကိုယ်သန္တာန်မှာဖြစ်သည့်အခါ, မဖြစ်သည့်အခါ, ရှိသည့်အခါ, မရှိသည့်အခါဟု သိကြယူကြကုန်၏။ ဤအချက်ကို ထင်ရှားအောင် ဆိုဦးအံ့။ မှန်အပြင်မှာပေါ်သော မျက်နှာရိပ်သည် မှန်သားလည်း မဟုတ်၊ မျက်နှာလည်း မဟုတ်၊ အာဂန္တု သက်သက်တည်း။ မှန်သားနှင့် မျက်နှာဆိုင်မိမှုကိုစွဲ၍ ဖြစ်ပေါ်သော ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်မျိုးတည်း။ ထို့ကြောင့် မှန်သားနှင့် မျက်နှာ ဆိုင်မိမှုဟူသော စွဲရာ ပျက်ခဲ့လျှင် ကွယ်ပျောက်လေ၏။

ရေထဲမှာ ထင်နေသော နေဝန်းသဏ္ဍာန်, လဝန်းသဏ္ဍာန်, လူရိပ်သဏ္ဍာန် စသော အရိပ်သဏ္ဍာန်စု၊ နေရောင်, မီးရောင်ကြောင့် ဖြစ်သော သစ်ပင်ရိပ်,လူရိပ် သဏ္ဍာန်စုတို့လည်း ထိုနည်းအတူ အာဂန္တု ဓာတ်ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်မျိုးတို့တည်း။ ထိုသတ္တဝါတို့၏သန္တာန်၌ ဒေါသဘာသည် ဓာတ် အာဂန္တုတည်း။ လူတို့၏ ကိုယ်သန္တာန်မှာ ပိုးမျိုးရှစ်ဆယ်တို့သည် ကိုယ်နှင့် အပြည့်ရှိကုန်၏။ ထိုပိုးတို့သည် ကိုယ်တွင်းသန္တာန်မှာ ဖြစ်ခွင့် ဆိုက်သောအခါ ဖြစ်ပေါ်၍ ပျောက်ဆုံးခွင့် ဆိုက်သောအခါ ပျောက်ဆုံး၍ နေကြကုန်သော အာဂန္တုတို့သာတည်း။ ကိုယ်အင်္ဂါအတွင်းမှာ ဖြစ်စေ၊ အပမှာဖြစ်စေ ပုပ်ရိသော အနာအို အနာမင်း ရှိခဲ့သော် သိသေးဇ ပိုးတို့သည် ဖြစ်လာကုန်၏။ ထိုပိုးတို့သည် အာဂန္တုတို့သာတည်း။ ထို့အတူ ဤလောဘဓာတ်သည်လည်း စိတ်အစဉ်မှာ ဖြစ်ပေါ်ခွင့် ဆိုက်သောအခါ ဖြစ်ပေါ်၍ ပျောက်ကွယ်ခွင့် ဆိုက်သောအခါ ပျောက်ကွယ် ပျက်ဆုံး၍နေသော ဓာတ်အာဂန္တုသာတည်း။ ပုဂ္ဂိုလ် မဟုတ်, သတ္တဝါမဟုတ်, ငါမဟုတ်, သူမဟုတ်, မိန်းမဟုတ်, ယောကျ်ား မဟုတ် ဘယ်သူမှ မဟုတ်။

ထိုလောဘဓာတ် အာဂန္တုကို မိမိသန္တာန်မှာ ဖြစ်ပေါ်လာစေလိုလျှင် လောဘဖြစ်နေကျ အာရုံသို့ စိတ်ကို ရှေးရှုတွေ့ဆိုင်၍ပေး။ သူနာ၏ ကိုယ်မှာ သရဲပူးဝင်၍ လာသကဲ့သို့ စိတ်အစဉ်မှာ ခဏချင်း လောဘ ပူးဝင်၍ လာ၏။ မှန်အပြင်မှာ အရိပ်ဓာတ်ပေါ်၍ လာသကဲ့သို့ ခဏချင်း လောဘအာဂန္တုဓာတ် ဖြစ်ပေါ်၍လာ၏။ ပူးဝင်ဖြစ်ပေါ် ထကြွ

www.dhammaransi.com

ပွားများ၍နေသော ထိုလောဘဓာတ်ကို ကွာစေလိုသော် အသုဘကို၊ နှလုံးသွင်း ခဏချင်း လောဘအာဂန္တုဓာတ် ကွာလေ၏။ ဆေးကောင်း ဝါးကောင်းနှင့်လုပ်လျှင် သူနာမှာ သရဲထွက်ခွါ လေသကဲ့သို့တည်း။ အာဂန္တုဓာတ်ဖြစ်သော လောဘ၏ ထွက်ခွါသွားပုံမှာ မှန်၌ မျက်နှာရိပ် ပျောက်ဆုံးသကဲ့သို့ ပျောက်ကွယ်သေဆုံး၍ သွားသည်ကို အခွါဆိုသည်။ လောဘ ဖြစ်ပေါ်သည်ကိုလည်း ဖြစ်ပေါ်မှန်း သိကြ၏။ လောဘ ကင်းကွာသည်ကိုလည်း ကင်းကွာမှန်း သိကြ၏။ အာဂန္တုကဲ သဘာဝ ဓာတ်အသီးဟု ခြားနား၍ကား မသိကြ။ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ် ဓာတ်အသီး ဟူ၍ကား မသိကြ။ ထိုသို့ မသိကြသည့်အတွက်ကြောင့် သက္ကာယဒိဋ္ဌိနှင့် အပအာဂန္တုကို ငါပြု၍ စွဲလမ်းကြ၏။

ငါမဟုတ်။ ပြဆိုခဲ့ပြီးသောပုံးသတ္တဝါတို့နှင့် မှန်အပြင်မှာမျက်နှာ ရိပ်တို့ကဲ့သို့ အာဂန္တုဓာတ် သက်သက်သာတည်း။ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်မျိုး သက်သက်သာတည်း။ ထင်နိုင်ခဲစွ, မြင်နိုင်ခဲစွ သက္ကာယဒိဋ္ဌိကို တွန်းလှန် နိုင်ခဲ၏။ မောဟအဝိဇ္ဇာ မှောင်ဈေးကို ခွါနိုင်ခဲစွ၊ ထို့အတူ ဒေါသ ဓာတ်သည်လည်း အာဂန္တုကဓာတ်တည်း။ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်မျိုးသာတည်း။ ပုဂ္ဂိုလ် မဟုတ်၊ သတ္တဝါ မဟုတ်၊ ငါ မဟုတ်၊ ဘယ်သူမှ မဟုတ်၊ မိမိသန္တာန်, သူတပါးသန္တာန်တို့၌ ဒေါသဖြစ်လျှင်လည်း ဖြစ်သည်ဟု သိကြ၏။ ချုပ်ငြိမ်းလျှင်လည်း ချုပ်ငြိမ်းပြီဟု သိကြ၏။ ပုဂ္ဂိုလ် မဟုတ်၊ သတ္တဝါ မဟုတ်ဟု ထင်ဖွယ်,မြင်ဖွယ်ကောင်းလှ၏။ ပုဂ္ဂိုလ်,သတ္တဝါမှာ မသေမီအတွင်း ထိုကဲ့သို့ဖြစ်မှု, ချုပ်မှုမရှိ။ ကြွင်းသော နာမ်ဓာတ်ပေါင်း ၅၀-တို့၌လည်း ပြဆိုခဲ့ပြီးသော ဥပမာနှင့်တကွ ဓာတ်အသီးသီးဖြစ်ကြပုံ, အာဂန္တု သက်သက်ဖြစ်ပုံ, ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်မျိုး ဖြစ်ကြပုံကို ဝေဘန်၍ သိရာ၏။

ရုပ်ဓာတ်မျိုးတွင် သီတမီးဓာတ်, ဥဏှမီးဓာတ်နှစ်ပါးတို့၏ ဓာတ် အသီးသီးဖြစ်ပုံ, အာဂန္တုဖြစ်ပုံ, ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်ဖြစ်ပုံကို အနည်းငယ်မျှ ပြဆိုအံ့။ မိမိကိုယ်တွင်း, ကိုယ်ပမှာ အခါအခွင့် အားလျော်စွာ ချမ်းမှု, အေးမှုဖြစ်၍လာသည်ကိုလည်း သိကြ၏။ အချမ်း,အအေးချုပ်ပျောက်၍ သွားသည်ကိုလည်း သိကြ၏။ ပူမှု,နွေးမှု ဖြစ်လာသည်ကိုလည်း သိကြ၏။ အပူ,အနွေး,ချုပ်ပျောက်၍ သွားသည်ကိုလည်း သိကြ၏။ ဤသို့ အခိုက် အလှည့်အားဖြင့် ချမ်းမှု, အေးမှု, ပူမှု, နွေးမှုတို့၏ ဖြစ်ပေါ်တည်ရှိမှု,

www.dhammaransi.com

ချုပ်ပျောက် သေဆုံးမှုကိုမြင်ကြသဖြင့် သီတဟူသည် ဓာတ်အသီးအခြားတည်း။ ဥဏှဟူသည် ဓာတ်အသီးအခြားတည်း။ ပုဂ္ဂိုလ်မဟုတ်, သတ္တဝါမဟုတ်, ငါမဟုတ်, သူမဟုတ်, ဓာတ်အာဂန္တုစုသာတည်း။ တနေ့တရက်အတွင်းမှာပင် အခါတရာမက ကိုယ်တွင်းမှ ဖြစ်ပေါ်၍ အခါတရာမက ပျောက်ကွယ်သေဆုံး၏။

ကိုယ်တွင်းသန္တာန်၌ ပူ၍, အိုက်၍ နေသည်ရှိသော် ယပ်လေခပ်လျှင်, ရေချိုးလျှင် အပူအအိုက် ခဏချင်း ပျောက်၏ဟု သိကြ၏။ ပျောက်ဆိုသည်ကား ဓာတ်၏ သေဆုံးခြင်းဟူသော ခဏိကမရဏဓာတ် တခုတည်း။ အနိစ္စဟူသော ဓာတ်တခုပေတည်း။ ထို့ကြောင့် အပူ,အအိုက် ပျောက်မှုမည်သည်ကား ကိုယ်တွင်း၌ ဥဏှတေဇော၏ ချုပ်ပျောက်မှု, သေဆုံးမှု, အနိစ္စရောက်မှုကိုဆိုသည်ဟုသိကြ၏။ အထက်က ပြဆိုခဲ့ပြီးသော လောဘပျောက်ကွယ်မှု, ဒေါသပျောက်ကွယ်မှုတို့၌လည်း မရဏဓမ္မ, အနိစ္စဓမ္မတို့ကို ပျောက်ကွယ်မှုဆိုသည်။ သေမင်း-သေမင်းဟု ဆိုကြသည်လည်း ထိုသို့သော ပျောက်ကွယ်ချုပ်ဆုံးမှုကိုဆိုသည်။ စက္ခုအတွေ့ပျောက်ကွယ်မှု, စက္ခုအရသာ ပျောက်ကွယ်မှု စသည်တို့၌လည်း ဤနည်းအတူသိလေ။ ယပ်လေခပ်လျှင်, ရေချိုးလျှင် ကိုယ်တွင်းမှာ ခဏချင်း အေးချမ်းမှုပေါ်၏ဟု သိကြ၏။ ပေါ်ဆိုသည်ကား ဓာတ်တို့၏ ပေါက်ဖွားခြင်းဟူသော ခဏိကဇာတိဓာတ် တခုပေတည်း။ ဇာတိ, ဇရာ, မရဏ သုံးပါးတွင် ဇာတိပေတည်း။ လောက၌ ဖြစ်သည်, ပေါ်သည် ဟူ၍ ဆိုကြသမျှကို ဇာတိဓမ္မချည်းမှတ်။

ယပ်လေခပ်မှု မရှိပြန်လျှင် ကိုယ်သန္တာန်မှာ ထို အေးချမ်းမှုဟူသော သီတဓာတ်စု ချုပ်ပျောက်ပြန်ကုန်၏။ မရဏဓမ္မသို့ ရောက်ကြပြန်ကုန်၏။ အနိစ္စဓမ္မသို့ ရောက်ကြပြန်ကုန်၏။ ပူအိုက်မှုဟူသော ဥဏှဓာတ်တို့ဖြစ်ပေါ်ပြန်ကုန်၏။ ဤသို့လျှင် တနာရီကာလ အတွင်းမှာပင် ကိုယ်သန္တာန်အတွင်းမှာ အရာ, အထောင် မကသော ဇာတိမှု, အရာအထောင် မကသော မရဏမှု, အနိစ္စမှုတို့ကို တွေ့ကြုံ ထင်ရှားသိရှိ၍ နေကြကုန်၏။ ထိုသို့ တွေ့ကြုံ သိရှိ၍ နေကြပါကုန်လျက် မောဟအဝိဇ္ဇာ ဖုံးလွှမ်းချက်ကြောင့် ကိုယ်တွင်းမှာ ပူမှု, အိုက်မှုကို ဓာတ်အသီးဟု မသိကြ။ ချမ်းမှု, အေးမှုကို ဓာတ်အသီးဟု မသိကြ။ ထို ဓာတ်တို့၏

www.dhammaransi.com

ဖြစ်ပေါ်မှုကို ဇာတိဓမ္မအသီးဟု မသိကြ။ ထိုဓာတ်တို့၏ ကိုယ်တွင်း သန္တာန်ဝယ် ပျောက်ကွယ်မှုကို မရဏ ဓမ္မကြီးတမျိုး, အနိစ္စဓမ္မကြီးတမျိုး ဟု သိကြလေကုန်။

မသိကြသည့်အတွက်ကြောင့် ငါ ပူသည်၊ ငါ အိုက်သည်၊ ငါ အေးသည်၊ ငါချမ်းသည်ဟု သက္ကာယဒိဋ္ဌိ ငရဲမီးပွား၍သာ နေကြကုန်သည်။ ကြွင်းသော ရုပ်ဓာတ်တို့၌လည်း ဓာတ်အသီးသီး ဖြစ်ကြပုံ, အာဂန္တု သက်သက် ဖြစ်ကြပုံ, စွဲရာရှိမှဖြစ်ပေါ် စွဲရာပျောက်ပျက်လျှင် ပျောက်ပျက်သော ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်မျိုးချည်း ဖြစ်ကြပုံကို သိကြလေကုန်။ ဤသို့ လျှင် ကိုယ်သန္တာန်အတွေ့ ဟူသော ဖဿ ဇ၊ အရသာ ဟူသော ဝေဒနာ ဇ၊ သာယာခင်တွယ်မှု ဟူသော တဏှာ ဇ-ပါးတို့၏ သက်သက်သော အာဂန္တုဓာတ်အဖြစ် ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ် ခဏချင်း ဖြစ်ပေါ်မှု ဟူသောဇာတိ ဓမ္မ, ခဏချင်း ပျောက်ကွယ်မှု ဟူသော မရဏဓမ္မ, အနိစ္စဓမ္မတို့၏ သိနိုင်, မြင်နိုင်, ထင်နိုင်ရန် နက်နဲမှု, ခက်ခဲမှုတို့ကို ရည်၍—

> တရားအချက်၊ သဘောနက်ကို၊ အိပ်မက်တွင်မျှ၊ မမြင်ကြပဲ၊ ကာမ ထောင်တွင်း၊ ခန္ဓာ ကင်းသည်၊ ခြောက်သင်း တဏှာ· စွမ်းရည်တည်း။

ဟူ၍ ဆိုပေသည်။ ဤစကား၌ ကာမထောင် ဆိုသည်ကား— တဏှာ ဇ-ပါးလည်း ကာမထောင်မည်၏။ မိမိတို့၏ ရုပ်ခန္ဓာ, နာမ်ခန္ဓာ တို့နှင့်တကွ လူ့ပြည်, နတ်နည်, ဗြဟ္မာ့ပြည်တို့၌ ရှိရှိသမျှသော တဏှာ၏ အဆောက်အဦဖြစ်သော ဘုံဗိမာန်, ပဒေသာ, လယ်, ယာ, ဥယျာဉ်, ဆင်, မြင်း, ကျွဲ, နွား, ရထား, လှည်း, လှေ, ရွှေ, ငွေရတနာ, ဥစ္စာစပါး, သား, မယား အစရှိသော ဝတ္ထုစုသည်လည်း ကာမထောင်မည်၏။ အနမတဂ္ဂ သံသရာဘဝအဆက်ဆက်တို့၌ တဏှာ၏အကြိုက်သို့ လိုက်ပါ၍ တဏှာ၏ အစီးအပွားကို အားထုတ်၍ တဏှာမှုတန်းလန်းနှင့်သာ သေဆုံး ၍ လာကြသည်ကို ကာမထောင်တွင်း ခန္ဓာကင်းသည် ဟူ၍ ဆိုပေသည်။

သတ္တမပျို့လင်္ကာ—အဖြေ ပြီး၏။

www.dhammaransi.com

အဋ္ဌမပျို့လင်္ကာ-အဖြေ

တဏှာ ခြောက်မည်၊ အရင်း တည်၍၊ အရှည် မျှားလျှား၊
အစဉ် ပွားက။ လေးပါး အမှန်၊ ဥပါဒါန်လည်း၊ ခန္ဓာကာယ၊
အဇ္ဈတ္တနှင့်၊ ဓာမအာရုံ၊ အလုံးစုံ၌၊ အကုန်နှိုးရင်း၊ အစွဲပြင်း၏-

ဟူသော လက်စဝါကျ၌ ဥပါဒါန် ၄-ပါး ဆိုသည်ကား ကာမုပါဒါန်, ဒိဋ္ဌုပါဒါန်, သီလဗ္ဗတုပါဒါန်, အတ္တဝါဒုပါဒါန် ဤ ၄-ပါး သည် ဥပါဒါန် ၄-ပါးမည်၏။ ထို ၄-ပါးတို့တွင် ကာမုပါဒါန်ဆိုသည် ကား-သတ္တမပိုဒ်၌ ပြဆိုခဲ့ပြီးသော တဏှာ ၆-ပါးသည်ပင်လျှင်ဖွတ်ကြီး လျှင် မိကျောင်း, တစ္ဆေကြီးလျှင် သရဲ, မြွေကြီးလျှင်နဂါး ဆိုဘိသကဲ့သို့ အစွဲအလမ်း အားကြီးသော တဏှာသည် ကာမုပါဒါန် မည်၏။ သည်ကိုရည်၍—

အသင်းပွစားများ၊ သားမယားကဲ့၊ စသည်ဖြာဖြာ၊ မဆုံးရာသား၊
ကာမဝတ္ထု၊ စွဲလမ်းပြုသည်၊ ကာမုပါဒါန်—

ဟူ၍ ဆိုပေ၏။ ထိုကာမုပါဒါန်သည်လည်း ရူပါရုံ အဆောက် အဦစုမှာ စွဲလမ်းသော ရူပကာမုပါဒါန်, သဒ္ဒါရုံ အဆောက်အဦစုမှာ စွဲလမ်းသော သဒ္ဒကာမုပါဒါန်စသည်ဖြင့် ၆-ပါးအပြားရှိ၏။ ဒိဋ္ဌုပါဒါန် ဆိုသည်ကား ၃-ပါးသော နိယတမိစ္ဆာဒိဋ္ဌိကြီး, ၆၂-ပါးသော မိစ္ဆာ ဒိဋ္ဌိ အစရှိသော အစွဲအလမ်းပြင်းသော မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိကိုပင် ဆိုသတည်း။ သည်ကိုရည်၍—

တဖန်ထို့ပြင်၊ မိစ္ဆာညာဉ်ဖြင့်၊ အမြင်ယွင်းဖောက်၊ အယူမှောက်
သည်၊ ခြောက်ဆယ့်နှစ်ပါး၊ ပြားသည် ဒိဋ္ဌိ—

ဟူ၍ဆိုပေသည်။ ဒိဋ္ဌိကြီး၃-ပါးသည် ၆၂-ပါးတွင် ဥစ္ဆေဒဒိဋ္ဌိ မျိုး၌ ပါဝင်သောကြောင့် ၆၂-ပါးဟူ၍သာ ဆိုသည်။ သီလဗ္ဗတုပါဒါန် ဆိုသည်ကား-ဘုရားလက်ထက်တော်၌ ဂေါဝတိက တက္ကတွန်း, ကုက္ကုရ ဝတိက တက္ကတွန်းတို့ကဲ့သို့ နွားတို့၏ အလေ့အကျင့်, ခွေးတို့၏ အလေ့

www.dhammaransi.com

အကျင့်ကို ဝဋ္ဋဒုက္ခမှ ကျွတ်လွတ်စေတတ်သော အလေ့အကျင့်-ဟု စွဲလမ်းမှုသည် သီလဗ္ဗတုပါဒါန် မည်၏။ ဂေါဝတိကာ တက္ကတွန်းတို့၏ အယူကား ရှေးရှေးဘဝတို့က ပြုခဲ့သမျှသော မကောင်းမှုကံဟောင်းစုသည် ယခုဘဝ၌ နွားများကဲ့သို့ အနွမ်းအပါးခံ၍ တဘဝလုံး ပြုခဲ့လျှင် နေ့စဉ်နေ့တိုင်း မကောင်းကျိုးကို ပေးကြသဖြင့် ယခုဘဝ၌ပင် ရှေးမကောင်းမှု ကံဟောင်းစု ကုန်ဆုံးခြင်းသို့ ရောက်၏။

ယခု ဘဝ မကောင်းမှု အသစ်လည်း မဖြစ်၊ ဤသို့ ဖြစ်ခဲ့သော မကောင်းမှုဟောင်း, မကောင်းမှုသစ် အကုန်မျိုးပြတ်လေ၏။ မကောင်းမှု အကုသိုလ် အကုန်မျိုးပြတ်လျှင် နောင်အစဉ်ထာဝရ အမြဲချမ်းသာသော သုခကို ရ၏-ဟု ယူသော ဒိဋ္ဌိသည် ဂေါဝတိက ဒိဋ္ဌိမည်၏။ ထိုအယူကို ယူ၍ကျင့်သော သူသည် နွားသွားသကဲ့သို့ သွား၏။ နွားအိပ်သကဲ့သို့ အိပ်၏။ ထမင်းအစာ ပေးလျှင်လည်း နွားစားသကဲ့သို့ စား၏။ နွားမှု စနစ်ယူ၍ အလုံးစုံကိုပြု၏။ ပေါ့ပေါ့ယူ၍ ပေါ့ပေါ့ကျင့်လျှင် သေသည်၏ အခြားမဲ့၌ နွားဖြစ်တတ်၏။ တင်းတင်းယူ၍ တင်းတင်းကျင့်လျှင် သေသည်၏အခြားမဲ့၌ ငရဲသို့ကျရ၏။ ကုက္ကုရဝတိက တက္ကတွန်းတို့၏ အယူကား ခွေးတို့နှင့် တူစွာ သွားလာ, နေထိုင် စားသောက်မှုတည်း။ ဤအကျင့်လည်းပေါ့ပေါ့ကျင့်လျှင် ခွေးဖြစ်ဖို့, တင်းတင်းကျင့်လျှင် ငရဲကျဖို့သာတည်း။ ထိုခွေးအကျင့်ကို ကျင့်သော ဇမ္ဗုကံတက္ကတွန်းကြီးကား အသူရကာယ် ဖြစ်လေ၏။ ဤကား သီလဗ္ဗတုပါဒါန်တည်း။ သည်ကို ရည်၍-

> တစိ ထိုမှ၊ ဂေါသီလကို၊ ဝဋ်မှ ထုတ်တတ်၊ စွဲထင်မှတ်သည်၊ သီလဗ္ဗတုပါဒါန် -

ဟူ၍ ဆိုပေသည်။ အတ္တဝါဒုပါဒါန် ဆိုသည်ကား ငါ,ငါ,ငါ, ငါဟူ၍ ပြောကြ,ဆိုကြစွဲလမ်းကြသော သက္ကာယဒိဋ္ဌိပင်တည်း။ ဤအတ္တဝါဒုပါဒါန် အပြားသည်ကား ပြဆိုခဲ့ပြီးသော သက္ကာယဒိဋ္ဌိ ၂၅၆-ပါးပင်တည်း။ ထို ၄-ပါးသော ဥပါဒါန်တို့တွင် ဘုရားသာသနာ ထွန်းရာ လူမျိုးတို့၌ ကာမုပါဒါန်, အတ္တဝါဒုပါဒါန် ၂-ပါးသာ ရှိ၏။ အလယ် ဥပါဒါန် ၂-ပါးမရှိ, ဘုရားသာသနာမရှိသောလူမျိုးတို့၌လည်းသီလဗ္ဗတုပါဒါန်မှာ ဂေါသီလ, ဂေါဝတကို ယူ၍ ကျင့်သော သူတို့၌သာ ရှိ၏။

www.dhammaransi.com

ဒိဋ္ဌုပါဒါန်မှာလည်း ယေရှုခရစ်ဘုန်းကြီး, ဘရင်ဂျီဘုန်းကြီး, ပသီ
ဘုန်းကြီး ခေါ်သော သာသနာပြု ဆရာကြီးတို့၌၎င်း, ထိုဆရာကြီးတို့
ဟောတိုင်း သန်သန် ယူကြသော ထိုထို လူမျိုး တို့၌၎င်း များစွာ
ထွန်းကားလျက် ရှိ၏။

ငါတို့ မြန်မာလူမျိုးတို့၌ကား ကာမုပါဒါန်နှင့် အတ္တဝါဒုပါဒါန်
နှစ်ပါးသာ ရှိကြ၏။ ထိုနှစ်ပါးတို့တွင် ကာမုပါဒါန်ဖြစ်ပုံ အကျယ်ကို
သတ္တမပုဒ်တွင် တဏှာခြောက်ပါး အကျယ်အတိုင်းခွဲ၍ သိအပ်၏။ မိုးဦး
ကျအခါ၌ မြေပေါ်မှာ ပေါက်သော သစ်ပင်ငယ်နှင့် တဏှာ-ခေါ်သော
လောဘသည် တူ၏။ ထိုသစ်ပင်ငယ်သည် ထိုနှစ်အတွင်း မြေ၌ အမြစ်
တွယ် နည်းပါးသေး၍ ရွှေ့လွယ်, ပြောင်းလွယ်သေး၏။ ဤအတူ ထိုထို
တဏှာ၏ အာရုံဝတ္ထုတို့၌ ရှေးဦးစွာ ခင်စ, မင်စ, သာယာ စုံမက်စ
ဖြစ်သော လောဘသည် တဏှာ မည်၏။ ရွှေ့လွယ်, ပြောင်းလွယ်,
ဖြေလွယ်, ဖျောက်လွယ် ရှိသေး၏။ ထိုသစ်ပင်သည် နှစ်,လ ရှည်ကြာ
ထိုနေရာမှာ ကြီးပွားသောအခါ အမြစ်ကြီးငယ် စည်ဆာ၍ ရွှေ့ခြင်း,
ပြောင်းခြင်းငှာ မလွယ်ပြီ။

ထို့အတူ ထိုထိုတဏှာ၏ အာရုံ, ဝတ္ထုတို့၌ အခါခါ ဖြစ်ပွား၍
ရွှေ့ပြောင်း စွန့်ပယ်ခြင်းငှာ ခဲယဉ်းစွာသော လောဘသည် ကာမုပါဒါန်
မည်၏။ ဤကာမုပါဒါန်သည်လည်း သာယာဖွယ်နှင့် တွေ့ကြုံခဲ့လျှင်
သာယာခြင်းငှာ အပြီး ပါရှိ၍ နေသော တဏှာ ရှိခြင်းကြောင့်၎င်း,
ရှေးဦးစွာ စတင်၍ ခင်မင်သာယာသော တဏှာ အမှုကြောင့်၎င်း ဖြစ်၏။
ငါ, ငါ, ငါ, ငါ ဟူ၍ ပြောဆို စွဲလမ်းသော သက္ကာယဒိဋ္ဌိ-ဟူသော
အတ္တဝါဒုပါဒါန်သည်လည်း သာယာသော တဏှာရှိခြင်းကြောင့် ဖြစ်ရ
၏။ အရှင်မရှိသော တစုံတခုသော ဝတ္ထုပစ္စည်းကို တွေ့မြင်ကြသောအခါ
ထို ဝတ္ထု၌ သာယာမှုရှိမှသာ ဝါဟာ ဖြစ်အောင် သိမ်းပိုက်သည်။
သာယာမှုမရှိလျှင် မသိမ်းပိုက်။ ထို့အတူ မိမိရုပ်ခန္ဓာတွင် ခက်မာမှု,
နူးညံ့မှု ဟူသော မြေဓာတ်ကို ငါပြု၍ ရှုမှု, သိမ်းပိုက်မှု ဟူသော အတ္တဝါ
ဒုပါဒါန် ဒိဋ္ဌိသည်လည်း ထိုမြေဓာတ်ကို သာယာမှု ဟူသော တဏှာ
ရှေ့သွား ရှိသည်သာလျှင်တည်း။

မြေဓာတ်၏ ပုဂ္ဂိုလ် မဟုတ်ကြောင်း, သတ္တဝါ မဟုတ်ကြောင်း
သက်သေကား မြေဓာတ်မည်သည် ရုပ်ရှိသော သတ္တဝါ၏ သဏ္ဍာန်မှာ

www.dhammaransi.com

လည်း အမာခံ ရောတည်ကြီးပေတည်း။ မြေဓာတ်ရောတည် မရှိခဲ့လျှင် လရောင်, ကြယ်ရောင် စသော သိမ်မွေ့သော ရုပ်စုသော်မှလည်း မဖြစ်နိုင်၊ ထိုလရောင် ကြယ်ရောင် စသည်မှာလည်း ခက်မာမှု ဟူသော မြေဓာတ်သည် ရောတည်ဖြစ်၏။ ခက်မာမှု ဆိုသည်ကား ပရမတ်သဘော အနဲ့ ခက်မာမှုကို ဆိုသည်။ အစိုင်အခဲရှိသော အကြမ်းကြီးကို ဆိုသည် မဟုတ်။ လရောင်, ကြယ်ရောင်တို့၌ ရောတည်ဖြစ်သော မြေကား အလွန် သိမ်မွေ့ နူးညံ့သော ခက်မာမှု ဖြစ်ခဲ့၍ လက်နှင့်စမ်းသပ်၍ တွေ့ကောင်း, သိကောင်းသော မြေမဟုတ်၊ လူတို့၏ကိုယ်ဝယ် ရောတည်ဖြစ်သော ပရမတ်မြေဓာတ်မူကား. စမ်းသပ်၍ ထင်ရှားစွာ သိနိုင်သော မြေဓာတ် ပေတည်း။

စမ်းသပ်၍ သိသာထင်ရှား၏-ဆိုသော်လည်း မာမှုသက်သက်ကို ဉာဏ်နှင့်ကွက်ခြား၍ ယူတတ်မှ ပရမတ်မြေကို မိသည်။ ကွက်ခြား၍ မသိ တတ်လျှင် ခေါင်းမာသည်, ခြေမာသည်, အရိုးမာသည်, အရည်မာသည် စသည်ဖြင့် သက္ကာယဒိဋ္ဌိဘက်သို့သော စိတ်အထင်ပါ၍ သွားတတ်သည်။ ခေါင်းကိုစမ်းသပ်၍ မာမှုကို တွေ့ထိ သိမြင်သောအခါ ခေါင်းဟူ၍ စင်စစ် အားဖြင့် ရှိသည်မဟုတ်၊ ဤမာမှုသည်သာ ကေန်ရှိသည်။ ဤမာမှုသည် လည်း ခေါင်းမဟုတ်၊ မြေမျိုးဓာတ်သာတည်း။ ဤသို့ဉာဏ်နှင့် ကွက်ခြား ၍ သိတတ်မှ ပရမတ်မြေအမှန်ကို သိသည်။ ကွက်ခြား၍ မသိတတ်လျှင် မာမှုသည် ခေါင်းဖြစ်၍ နေတတ်သည်။

[ဤကား သက္ကာယဒိဋ္ဌိ၏ လက်တွင်းမှ မြေဓာတ်ကို ထုတ်နုတ် ကွက်ခြား၍ သိမြင်သော သမ္မာဒိဋ္ဌိဉာဏ် အချက်ပေတည်း။]

ဤသို့ ကွက်ခြား၍ သိနိုင် မြင်နိုင်သော သမ္မာဒိဋ္ဌိ မဂ္ဂင်ဉာဏ်သည် သာလျှင် သက္ကာယဒိဋ္ဌိကို မှုတ်လွှင့်နိုင်သည်။ ခန္ဓာကိုယ် တခုလုံးမှာ ဤနည်းတူမြင်လေ။ တကိုယ်လုံး၌ မာမှုမြေဓာတ်သက်သက်ကို ကွက်ခြား၍ မြင်နိုင်မှသာလျှင် မြေဓာတ်ဟူသော မာမှုအနည်းနည်းတို့၏ ခဏမစဲ ဖြစ် ပေါ်မှုဟူသော ဇာတိဓမ္မတို့ကိုရင်း, မြေဓာတ်ဟူသော မာမှုအနည်းနည်း တို့၏ ခဏမစဲ ချုပ်ပျက်သေဆုံးမှုဟူသော မရဏဓမ္မ, အနိစ္စဓမ္မ တို့ကိုရင်း မြင်နိုင်, ထင်နိုင်မည်။ သို့မဟုတ်မူ၍ မာမှုနှင့် ဦးခေါင်းကို တခုတည်း ထင်မြင်၍နေခဲ့လျှင် ပဋိသန္ဓေအခါက ဖြစ်ခဲ့သော ဦးခေါင်းသည် အနှစ်

www.dhammaransi.com

ရှစ်ဆယ်, ကိုးဆယ်ရှိ၍ သေမှု ပျက်ဆုံးသည်ကို မြင်နိုင်တော့သည်။ သေမှု ပျက်ဆုံးသော မရဏဓမ္မ, အနိစ္စဓမ္မကိုမူကား-တရုပ်,ကုလား,ချင်း,ကချင် တို့လည်း သိကြ, မြင်ကြကုန်သည်သာတည်း။ ထိုသို့ သိသောအမှု၊ မြင်သောအမှုကို ဉာဏ်မဆိုရ,ဝိပဿနာဉာဏ် မဟုတ်၊ မိမိကိုယ်သန္တာန်၌ ခဏမစဲ တဖြုန်းဖြုန်း ဆိုက်ရောက်၍နေသော မြေဓာတ်၏ မရဏဓမ္မ, အနိစ္စဓမ္မတို့ကို ရှုတတ်, မြင်တတ်မှသာ ဝိပဿနာသမ္မာဒိဋ္ဌိ ဉာဏ်အစစ် ဖြစ်သတည်း၊ ပညာရှိသောသူတို့မြင်ဖွယ်,သိဖွယ်,ရိပ်မိဖွယ်ကောင်းလှ၏။ ပညာနည်းသော သူတို့ကား ကျွဲပါးစောင်းတီးသာ ဖြစ်ကုန်လတ္တံ့။

မိမိကိုယ်သန္တာန်၌ ခဏမစဲ တဖြုန်းဖြုန်းဆိုက်ရောက်၍ နေသော မြေဓာတ်၏ မရဏဓမ္မ, အနိစ္စဓမ္မကို အမြွက်မျှ ပြဆိုပေအံ့၊ လရောင်, ကြယ်ရောင်မှာပင် မြေဓာတ်ရောတည်ဖြစ်သကဲ့သို့ ပူမှု,အေးမှု-ဟူသော မီးဓာတ် နှစ်မျိုးမှာလည်း မြေဓာတ်ရောတည်ပင် ဖြစ်၏။ ထို့ကြောင့် မိမိကိုယ်တွင်း၌ ရှေး၌ ပြဆိုခဲ့ပြီးသောအတိုင်း ပူမှု, အေးမှု, ချမ်းမှုတို့၏ အလှိုင်းတကြီး ဖြစ်ပေါ်မှု, ချုပ်ကွယ်ပျောက်ငြိမ်းမှုတို့၌လည်း ထိုသိတ, ဉာဏဓာတ်တို့နှင့်အတူတကွ ဖြစ်မှု,ချုပ်မှု ပါရှိကြောင်း သိရ၏။သွားခြင်း အမှုကို ပြုသောအခါ၌ တကိုယ်လုံး လှုပ်ရှားမှု ထင်ရှား၏။ တလှမ်း-တလှမ်းမှာ ကြွမှုတချက် မြေသို့ခြေချမှု တချက်ရှိ၏။ ခြေချတိုင်း,ချတိုင်း ငယ်ထိပ်သို့ ပေါက်အောင် တကိုယ်လုံး ထိတ်ခနဲ ထိတ်ခနဲ အထက်သို့ ဆောင့်၏။ ထိုအခါ တကိုယ်လုံး၌ ရှိသော မခမှုအခြင်းအရာ မာဖုံ အခြင်းအရာတို့၏ အသစ်သစ်ဖြစ်ပေါ်မှု, အဟောင်းဟောင်း ချုပ်ကွယ်မှုသည် ထင်ရှား၏။

လှုပ်ရှားမှုန်း သိသာထင်ရှား ရှိသမျှသည် အသစ်, အဟောင်း ပြောင်းလဲမှုပေတည်း။ အခြင်းအရာ ပြောင်းလဲမှုပေတည်း။ ရုပ်သစ်, ရုပ်ဟောင်း ပြောင်းလဲမှုပေတည်း။ မာမှုအမျိုးမျိုး ပြောင်းလဲမှု ပေတည်း။ ပြောင်းလဲမှု အလွန်မြန်လှ၏။ မျက်တောင်တခတ်ခန့် အတွင်း မှာပင် တကိုယ်လုံးကျွတ် လှုပ်ရှား၏။ တကိုယ်လုံးကျွတ် အသစ်, အဟောင်း ပြောင်းလဲ၏။ အသစ်အသစ်စု ဖြစ်ပေါ်မှုကို ဇာတိဓမ္မ ဆိုသည်၊ အဟောင်းအဟောင်းစု ကွယ်ပျက်မှုကို မရဏဓမ္မ, အနိစ္စဓမ္မ ဆိုသည်။ ခြေလှမ်းတိုင်း ခြေလှမ်းတိုင်းမှာ ဤနည်းချည်းမှတ်၊ ဤ

www.dhammaransi.com

အချက်လည်း ပညာရှိသောသူတို့ ရိပ်မိဖွယ် ကောင်းလှ၏။ ပညာနည်းသော သူတို့မှာ ကျွဲပါးစောင်းတီးသာ ဖြစ်ကုန်ရာ၏။

ဦးခေါင်း, ဦးနှောက်-ခေါ်သော မာမှုမြေဓာတ်စုကို ဉာဏ်နှင့်ကွက်ခြား၍ မြင်တတ်မှ အသစ်,အဟောင်း ပြောင်းလဲမှုကို မြင်နိုင်သည်။ ခဏမစဲ ရှိနေသော ဇာတိဓမ္မ, မရဏဓမ္မ, အနိစ္စဓမ္မကို မြင်နိုင်သည်။ သမ္မာဒိဋ္ဌိမဂ္ဂင် ဖြစ်နိုင်သည်။ မာမှုသက်သက်ကို ကွာခြား၍ မမြင်ပဲ ဦးခေါင်း သဏ္ဌာန်, ဦးနှောက်ခဲ သဏ္ဌာန်တို့ကိုသာ မြင်၍နေခဲ့လျှင် ဦးခေါင်း, ဦးနှောက်ခဲမည်သည် မသေမီ အကြားမှာ ဦးခေါင်းသစ်-ဦးခေါင်းဟောင်း ပြောင်းသည် လဲသည်-ဟူ၍ မရှိ၊ ဦးနှောက်သစ်-ဦးနှောက်ဟောင်း ပြောင်းသည် လဲသည်-ဟူ၍ မရှိ။ မသေမီအကြား မရဏဓမ္မ ဟူ၍ မရှိ ဟု ထင်မြင်၍ နေလိမ့်မည်။ သက္ကာယဒိဋ္ဌိတည်း။ သဏ္ဌာနဆိုသည်ကား ပညတ်တည်း။ အဟုတ်ရှိသော ဓာတ်မျိုး, ဓမ္မမျိုး မဟုတ်။ စိတ်သဲတွင် အထင်ကြီးထင်၍နေသော အထည်ကြီးတည်း။

သဏ္ဌာန်ကားတခြား, မာမှုကားတခြား၊ သဏ္ဌာန်ကား တခြား, အစေးပေါ-ဟူသော ဖွဲ့စည်းမှုကား တခြား၊ သဏ္ဌာန်ကားတခြား၊ပူမှုကား တခြား,သဏ္ဌာန်ကားတခြား,အေးမှုကားတခြား၊ သဏ္ဌာန်ကားတခြား, ဝါယော-ဟူသောပူရှူမှု-တောင့်တင်းမှုကားတခြား၊သဏ္ဌာန်ကားတခြား, စက္ခုကားတခြား၊သဏ္ဌာန်ကားတခြား,အဆင်းဓာတ်အရောင်ဓာတ်ကား တခြား၊သဏ္ဌာန်ကားတသက်လုံး အသစ်,အဟောင်း ပြောင်းလဲသည်မရှိ။ သေပြီးသည်နောက် အလောင်းကောင် ဖြစ်သည်တိုင်အောင်ရှိ၏။ မာမှုစသော အဟုတ်ရှိသော ဓာတ်တို့ကား ခြေတလှမ်း အတွင်းမှာပင် အမျိုးမျိုးပြောင်းလဲ၏။ အမျိုးမျိုးဖြစ်ပေါ်၏။ အမျိုးမျိုးချုပ်ပျက်သေဆုံး၏။ သဏ္ဌာန်ကား သက္ကာယဒိဋ္ဌိ နိုင်ငံတည်း။ ဓာတ်တို့ကား သမ္မာဒိဋ္ဌိနိုင်ငံတည်း။

ထို့ကြောင့် မိမိတို့၏ ကိုယ်ခန္ဓာမှာ ဓာတ်အမှုတို့ကို မမြင်ကြကုန်၍ ဦးခေါင်းသဏ္ဌာန်,မျက်စိသဏ္ဌာန်,နားရွက်သဏ္ဌာန်, နှာခေါင်းသဏ္ဌာန်, ဆံပင်သဏ္ဌာန်,အမွေးသဏ္ဌာန် အစရှိကုန်သော သဏ္ဌာန်တို့ကိုသာမြင်၍ နေကြကုန်မှုကား သက္ကာယဒိဋ္ဌိတို့ ချည်းသာတည်း။ မိမိတို့ခန္ဓာကိုယ်မှာ

www.dhammaransi.com

ခဏမစဲ တသဲသဲ ဆိုက်ရောက်၍နေသော ဇာတိဓမ္မကိုလည်း မမြင်နိုင်ကြကုန်လတ္တံ့၊ ဇရာဓမ္မကိုလည်း မမြင်နိုင်ကြကုန်လတ္တံ့၊ မရဏဓမ္မကိုလည်း မမြင်နိုင်ကြကုန်လတ္တံ့၊ ဝိပဿနာသမ္မာဒိဋ္ဌိဉာဏ်-ဟူ၍ တသက်လုံးမှာ တခါမျှ မတွေ့နိုင်ကြကုန်လတ္တံ့။

[ဤကား ၂၅၆-ပါးသော သက္ကာယဒိဋ္ဌိ အတ္တဝါဒုပါဒါန်တို့တွင် မာမူ-ဟူသော ပထဝီခါတ်တမျိုးမှာ အတ္တဝါဒုပါဒါန် တည်ထောင်၍နေပုံကို ဖမြွက်မျှပြဆိုလိုက်သော အခန်းတည်း၊ ကြွင်းသော ၂၇-ခုသော ရုပ်ခါတ်၊ ၅၃-ခုသော နာမ်ခါတ်တို့ကိုလည်း အသီးသီး အတ္တဝါဒုပါဒါန် တည်ကောင်၍ နေပုံကို သက္ကာယဒိဋ္ဌိအခန်း၌ ပြဆိုခဲ့ပြီးသော အတိုင်းသိလေ။]

အထန်အပြင်း၊ အယူတင်း၍၊ ဝဋ္ဋခင်းဝဋ္ဋနယ်၊ ဝဋ္ဋပင်လယ်မှ၊ လွတ်ဖွယ်မအား၊ တမားမားသည်။ ။လေးပါး ဥပါဒါန်-စွမ်းရည်တည်း။

ဟူသော လင်္ကာဝါကျ၌ "လွတ်ဖွယ်မအား" ဆိုသည်ကား လွတ်ခွင့်မရ, လွတ်ခွင့်မပေါ် ဆိုသည်။ "အထန်အပြင်း၊ အယူတင်း၍" ဟူရာ၌ လောဘ-ဟူသော ကာမုပါဒါန် အယူတင်းမှု, သက္ကာယဒိဋ္ဌိ ဟူသော အတ္တဝါဒုပါဒါန် အယူတင်းမှု နှစ်ပါးရှိ၏၊ အလွန်ခိုင်လှစွာသော ကြိုး၏အဖျား၌ သားဘစ်နှင့်တကွ ငါးမျှားချိတ်ကိုဖွဲ့၍ ထိုကြိုးကို အင်းကြီး အလယ်မှာ စိုက်ထားသောတိုင်မှာ ဖွဲ့၍ထားရာ၌ သားတစ်ကို မျိုမိ၍ ဝမ်းထဲ၌ အသည်းအူမှာ ငါးမျှားချိတ်မိ၍ နေသော ငါးသည် ထိုတိုင်၏ အနီးအပါးမှာ သွားကာ, လာကာ အမှတ်မဲ့နေလျှင် ငြိမ်မှန်း, မိမှန်း, အလွန်ကြီးတင်းမှန်း, ကျပ်မှန်းမသိသာလှသေး၊ ထိုတိုင်မှခွါ၍ ဝေးရာသို့ သွားမည်-ဟု ရုန်းသောအခါမှ တင်းကျပ်မှန်းသိလေ၏၊ တံငါ၏လက်တွင်း၌သာ သေဆုံးရလေ၏။ ထိုအတူ ဤလူပေါင်းတို့သည်လည်း မိမိတို့ပိုင်ထိုက်သော သက်ရှိ, သက်မဲ့ ပစ္စည်းဝတ္ထုတို့၏အလယ်၌ လုပ်ကိုင် စောင့်ရှောက်နေစဉ်အခါ ထိုပစ္စည်း ဝတ္ထုတို့၌ တွယ်တာသောတဏှာသည် အလွန်တင်းကျပ်၏-ဟု မသိသာလှသေး။ ဘုရားတရားတော်ကို ကြားနာ၍ သားမယားကို စွန့်၍ ထွက်ရသော်, ပစ္စည်းဝတ္ထုတို့ကို စွန့်၍ ထွက်ရသော်-ဟု အကြံပြုသောအခါ အကြံပြုကာမျှနှင့်ပင် စိတ်နှလုံးမှာ တင်းကျပ်၍လာ၏။

www.dhammaransi.com

ငါထွက်သွားသော် ငါ့မယား၊ ငါ့ပစ္စည်း၊ ငါ့ဝတ္ထုစု ဘယ်လိုဖြစ်မည်-ဟု အပိတ်အဆို့တွေ အကုန် တင်းကျပ်၍ လာ၏။ နှစ်၊လ ရွေ့ပြောင်းရပြန်၏။ နှစ်၊ လ ဆိုက်ပြန်၍ ထွက်မည် ကြံပြန်လျှင်လည်း တင်းကျပ်မြဲ တင်းကျပ်ပြန်၏။ ကာမုပါဒါန် ကြိုးတန်းလန်းနှင့်ပင် သေကြရ၏။ ထိုကဲ့သို့ အကြံပြုသည်မှာကား တဘဝထက် တဘဝ ရင့်သန်၍ သွားတတ်၏၊ ထွက်လိုသော သဒ္ဓါ၊ ဆန္ဒ တဘဝထက် တဘဝ အားသန်၍ သွားတတ်၏။ သဒ္ဓါ၊ ဆန္ဒ အားကောင်းလှသောအခါ ထွက်ပြေးနိုင်လတ္တံ့။ ဘုရားတရားတော်ကို ကြားနာရလျက်နှင့်မှ နိက္ခမဆန္ဒ မဖြစ်လာသော သူတို့အား ထိုဥပါဒါန်မှ ထွက်နိုင်ရန် မျိုးစ၊ မြင်းစပင် မရှိလေသေး၊ ရန်သူမျိုးငါးပါးကြောင့်ရင်း၊ ရောဂါဆိုး အနာဆိုး စသည်တို့ကြောင့်ရင်း၊ ထိုဝတ္ထုတို့ ပျက်စီးခြင်းသို့ ရောက်ခဲ့သော်ရင်း၊ ပျက်စီးမှုနှင့် စိုးရိမ်ခွင့်ဆိုက်ခဲ့သော်ရင်း ကာမုပါဒါန် သန်လျှင် သန်လျောက် ပျော့လျှင် ပျော့လျောက် သောက၊ ပရိဒေဝ၊ ဒုက္ခ၊ ဒေါမနဿ တရားတို့သည် ဖြစ်ကုန်၏။ ထိုတရားတို့ကား ဥပါဒါန်၏ အခိုး၊ အကျင်းတို့တည်း။

ကာမုပါဒါန်အမြွက် ပြီး၏။

လူကောင်ပမာဏရှိသော မီးခြစ်ခဲကြီးသည် ရှိသတတ်၊ ပကတိအခါ၌ ဖက်ပိုက်၍ပင် နေသော်လည်း အေးမြ၏။ တော်ဘတ်ဖြင့်တိုက်ခဲ့သည်ရှိသော် ဘယ်နေရာမှာပင် တိုက်သော်လည်း မီးတောက်သည်သာ ဖြစ်၏။ မီးမတောက်သော နေရာဟူ၍မရှိ၊ မီးတောက်၍ ထိုမီးခြစ်ခဲကြီးနှင့်တကွ အနီးအပါး စပ်လျဉ်းသမျှ အိမ်ရာ၊ ကျောင်းကန်ရှိသမျှကို ခဏချင်း လောင်နိုင်၏။ ထို့အတူ ငါ ငါ-ဟူသော သက္ကာယဒိဋ္ဌိသည်လည်း သူတပါးတို့ အထိအပါးမရှိမူ၍ မိမိအလိုအလျောက် ချမ်းကြည်စွာ နေသောအခါ၌ မထင်ရှားသေး၊ သူတပါးတို့က မိမိကိုယ်ကို ကာယကံ၊ ဝစီကံဖြင့် အနှာတရ ထိပါးလာသောအခါ တကိုယ်လုံးမှာ ဘယ်နေရာကိုပင် ထိသော်လည်း ထိသမျှနေရာတိုင်းက ငါမီးတောက်၏။ ငါ့ကို ပြုရသလား-ဟု ငါထွက်၍လာ၏။ တယောက်သော သူ၏ ဦးခေါင်းမှာ ဆံပင်သည် နှစ်ကုဋေ လေးသန်း ရှိသည်- ဟူ၏။ မွေးညှင်းသည် ကိုးသောင်း၊ ကိုးထောင် ရှိသည်-ဟူ၏။ စော်ကား ရမ်းကားမှုနှင့်

www.dhammaransi.com

ထိခဲ့လျှင် ဆံပင်တိုင်း, မွေးညှင်းတိုင်းမှ ငါမီးတောက်၏။ ငါ့ကို စေစ်ကားသည်-ဟု ဖြစ်၏။ ကြီးမားသော ကိုယ်အင်္ဂါတို့မှာ ထိခဲ့မှု ဆိုဖွယ်မရှိ။

[ဤကား သက္ကာယဒိဋ္ဌိဟု ဆိုအပ်သော အတ္တဝါဒုပါဒါန် အယူအစွဲ ပြင်းတန်ပုံ အမြွက်တည်း။]

ထို ဥပါဒါန်နှစ်ပါးတွင် ကာမုပါဒါန်ကို သာသနာပ ဈာန်ရ ရသေ့များပင် ခွါနိုင်သေး၏။ အတ္တဝါဒုပါဒါန်ကိုမူကား သာသနာပ၌ သရဘင်္ဂရသေ့ အစရှိသော သဗ္ဗညုဘုရားအလောင်းတော်ကြီးများမှသော်လည်း မခွါနိုင်၊ ပစ္စေက ဗုဒ္ဓါတို့သည် ကာမုပါဒါန်ကို မိမိကိုယ်၌ အကြွင်းမဲ့ ပယ်ကြကုန်၏။ သူတပါးတို့အား ကာမုပါဒါန်၏ အပြစ်ကို ထင်ရှားအောင် ဟောနိုင်ကုန်၏။ အတ္တဝါဒုပါဒါန်ကိုမူကား မိမိတို့သာ အကြွင်းမဲ့ ပယ်နိုင်ကုန်၏။ သူတပါးကို မဟောနိုင်ကြကုန်။ ထို့ကြောင့် သာသနာပအခါ၌ မဟာကမ္ဘာ အသင်္ချေပင် ကြာသော်လည်း အတ္တဝါဒုပါဒါန်ကို ကုစားသောဆေး-ဟူ၍ မရှိ၊ သဗ္ဗညုမြတ်စွာဘုရား ပွင့်တော်မူသောအခါ သာသနာတော်မြတ် အတွင်း၌သာလျှင် အတ္တဝါဒုပါဒါန်ကို ငရဲမီးကြီးမှန်း သိကြရသည်။ ပျောက်ငြိမ်းရာသော ဗဆေးလည်း အရာ, အထောင်မက ပေါများသည်။ အဘိဓမ္မာခုနစ်ကျမ်းသည် အတ္တဝါဒုပါဒါန် ငရဲမီးကြီးကို သတ်ရန် ဆေးပေတည်း။ သုတ္တန်တို့၌ ခန္ဓဒေသနာ, အာယတနဒေသနာ, ဓာတုဒေသနာစုသည် အတ္တဝါဒုပါဒါန် ငရဲမီးကို သတ်ရန် ဆေးစုပေတည်း။ လိုရင်းကား—

[မြေ, ရေ, လေ, မီး၊ ဓာတ်ကြီးလေးခု၊ စက္ခု, သောတ, ဃာန, ဇိဝှါ၊ ကာယာ, မန်၊ ဆ အကြည်ဓာတ်၊ ဖဿ, ဝေဒနာ၊ စေတနာနှင့်၊ သညာတက္ခ၊ ဤဓာတ်မျိုး၊ လှုလှုကိုယ်တွင်၊ ကွင်းကွင်းမြင်က၊ ဉာဏ်သက္ကာယ၊ သေကိန်းကျသည်။ ။ဆေးများသိဒ္ဓိ အစကျော်တည်း။]

ဤဆေးနိဒါန်းကို ကြေကြေကျက်၍ ထိုတဆယ့်တပါးသော ဓာတ်ရင်း, ဓမ္မရင်းတို့ကို မိမိကိုယ်ခန္ဓာအတွင်း, သူတပါး ကိုယ်ခန္ဓာအတွင်း၌ ကွင်းကွင်းကွက်ကွက် ပျက်မှု, ဖြစ်မှု, ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်နှင့်တကွ လှုလှု ပိုင်ပိုင် မြင်စွမ်းနိုင်အောင် ခိုင်လုံသော သဒ္ဓါ, ဆန္ဒ, ဝီရိယဖြင့် နေ့ညမခြား အားထုတ်ရာသတည်း။

အဌမပဉ္စလက်ာ—အဖြေ ပြီး၏။

www.dhammaransi.com

နဝမပျို့လင်္ကာ-အဖြေ

စွမ်းရည် ပြင်းထန်၊ ဥပါဒါန်ဖြင့်၊ ခန္ဓာ ဓမ္မ၊ ကိုယ်ကာယဝ်၊
အတ္တအစွဲ၊ မြဲကြီးမြဲ၍။ ။ရဲရဲရက်ရက်၊ ကိုယ်အတွက်ကြောင့်၊
သက်သတ်, ခိုးမှု၊ စသည်ပြုလျက်၊ အကုသလ၊ ဓမ္မဆယ်တန်၊
အပြစ်လျှံ၏။ ။ တဖန်နှောက်နှောင်း၊ ငါလျှင်ကောင်းစိမ့်၊
အကြောင်း ရည်ရော်၊ အရှည်မျှော်လျက်၊ သူတော်မေးလေ့၊ ရသေ့၊
ရဟန်း၊ လှူဒါန်းဝေငှ၊ ဥဒ္ဒဂ်နှင့်၊ အင်္ဂအင်္ဂိ၊ ဒသင်္ဂိတည့်၊ လေးလီ
ဗြဟ္မ၊ ဝိဟာရစျာန်၊ ဆယ်တန်ကုသိုလ်၊ အလှိုင်းများစွာ၊
ဘာဝနာဟု၊ ဆယ်ဖြာ ပုည၊ ကုသလကို၊ လုံ့လ ကြိုးစား၊
ကောင်မှုပွား၏-

ဟူသော လင်္ကာ ၁ ါကျဉ်ဖြင့် ဒုစရိုက်ဆယ်ပါးသည် အကုသိုလ် ကမ္မဘဝမည်၏။ ထိုဆယ်ပါးတွင် ပါဏာတိပါတမှုသည် ကာမုပါဒါန်အတွက်ကြောင့်ဖြစ်သော ပါဏာတိပါတမှု, အတ္တဝါဒုပါဒါန်အတွက်ကြောင့်ဖြစ်သော ပါဏာတိပါတမှု-ဟူ၍ နှစ်မျိုး ရှိ၏။ မိမိ၏ သက်ရှိ,သက်မဲ့စည်းစိမ် ဥစ္စာကို ယူသည့်အတွက်ကြောင့်ဖွင်း, ဖျက်ဆီးသည့် အတွက်ကြောင့်ရှင်း, သူတပါးတို့၏ သက်မဲ့စည်းစိမ်ကို ရလို,ယူလိုသည့်အတွက်ကြောင့်ရှင်း မုဆိုးမှု, တံငါမှု စသည်ကိုပြု၍ သားမယား စည်းစိမ်ကို မွေးမြူလိုသည့် အတွက်ကြောင့်ရှင်း သူ့အသက်ကို သတ်ကြသောအမှုသည် ကာမုပါဒါန်အတွက်နှင့် သတ်မှုပေတည်း။ မိမိကိုယ်ကို ထိပါးသည်ကို, စော်ကားသည်ကို, ပြိုင်ဆိုင်သည်ကို မခံလို၍ သတ်မှုသည် အတ္တဝါဒုပါဒါန်အတွက်နှင့် သတ်မှုပေတည်း။ သူ့ဥစ္စာကိုခိုးဝှက်, လုယက်, တိုက်ခိုက်ခြင်း အဒိန္နာဒါန်မှု အစရှိသော ဒုစရိုက် ကိုးပါးတို့၌လည်း ဤနည်းတူ သိလေ။

အထူးကား-ကာမေသုမိစ္ဆာစာရနှင့် အဘိဇ္ဈာတို့မှာ ကာမုပါဒါန်ကြောင့်, မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိမှာ အတ္တဝါဒုပါဒါန်နှင့် ဒိဋ္ဌုပါဒါန်တို့ ကြောင့်ဖြစ်သည်-ဟု အထူးဆိုသင့်၏။ ဤသို့လျှင် ကိုယ်တွင်း၌ စွဲလမ်းပြင်းထန် ဥပါဒါန်ရှိမှသာလျှင် ဒုစရိုက်ကိုပြုကြကုန်၏။ ယခုဘဝ၌ကာမဝတ္ထုတို့၌ တွယ်တာသော ကာမုပါဒါန် ရှိနေကုန်သော သူတို့အား နောင်ဘဝ

www.dhammaransi.com

အဆက်ဆက်တို့ကို လှမ်းမျှော်၍ တွယ်တာတောင့်တသော ကာမုပါဒါန် တရားသည် ထင်ရှားရှိနေ၏။ ယခုဘဝ၌ မည်သည့်အလှူကို လှူကြလျှင် ဘယ်မျှလောက်ကြီးကျယ်စွာသော လူ့စည်းစိမ်ကိုရနိုင်သည်, နတ်စည်းစိမ်ကို ရနိုင်သည်-ဟူ၍ လောကီချမ်းသာနှင့် စပ်သော ဒါနကုသိုလ် အကျိုးကို ကြားနာကြရသောအခါ ကာမုပါဒါန် လှုံ့ဆော်မှုကြောင့် ထိုအလှူကို လှူဒါန်းလိုသော သဒ္ဓါ, ဆန္ဒကပ်ကြကုန်၏။ လှူဒါန်းကြကုန်၏။ ငါးပါးသီလအကျိုး, ရှစ်ပါးသီလအကျိုး, ဆယ်ပါးသီလ အကျိုးကို ကြားနာရ၍ ကာမုပါဒါန် လှုံ့ဆော်မှုကြောင့် သီလသီဘင်း စောင့်ထိန်းကြရာ၌လည်း ထို့အတူပင်တည်း။

[ဤကား ကာမုပါဒါန်ကြောင့် ကာမာဝစရဒါနကုသိုလ်မှု, သီလကုသိုလ်မှု, ဥပါသထကုသိုလ်မှု-ဟု ဆိုအပ်သော ကုသိုလ်ကမ္မဘဝ ဖြစ်ပုံတည်း။]

ဒါန,သီလကုသိုလ်ပြုပြီးမှ နောက်နောက်ဘဝ၌အသက်ရှည်ခြင်း, အဆင်းလှခြင်း ချမ်းသာကြီးခြင်း, ခွန်အားကြီးခြင်း, ဉာဏ်ပဋိဘာန်ကြီး ခြင်း-ဟူသော ကောင်းကျိုးတရား ငါးပါးနှင့် ပြည့်စုံသော လူအဖြစ်ကို ရသည်, နတ်အဖြစ်ကို ရသည် ဟု ကြားနာကြရသောအခါ အတ္တဝါ ဒုပါဒါန် လှုံ့ဆော်မှုကြောင့် ထိုကဲ့သို့သော အကျိုးကိုရခြင်းငှာ ဒါန ကုသိုလ်,သီလကုသိုလ်ကို ပြုကြရကုန်၏။ ဗြဟ္မဝိဟာရဘာဝနာ, ကသိုဏ်း ဘာဝနာများကို ပွားများကြလျှင် ကာမာဝစရ ကုသိုလ်အနေမျှ ပွားများနိုင်ကြမူ လူ့ပြည်, နတ်ရပ် မြတ်သော၌ာန၌ မည်သို့ ထူးမြတ် သော လူအဖြစ်, နတ်အဖြစ်ကိုရသည်-ဟူ၍၎င်း၊ ရူပဝစရဈာန်ထိအောင် ပွားများနိုင်ကြမူ ကမ္ဘာများစွာ အသက်ရှည်သော ရူပဗြဟ္မာအဖြစ်ကို ရသည်-ဟူ၍၎င်း၊ အရူပါဝစရဈာန်ထိအောင် ပွားများနိုင်ကြမူ အလွန် ကမ္ဘာများစွာ အသက်ရှည်သော အရူပါဝစရ ဗြဟ္မာအဖြစ်ကို ရသည်-ဟူ၍၎င်း ကြားနာရသောအခါ အတ္တဝါဒုပါဒါန် လှုံ့ဆော်မှုကြောင့် ထိုအဖြစ်တို့ကို ရကြလို၍ ထိုဘာဝနာတရားတို့ကို အားထုတ်ကြကုန်၏။ ရသေ့ပြုကြကုန်၏။ ရဟန်းပြုကြကုန်၏။

[ဤကား အတ္တဝါဒုပါဒါန်ကြောင့် ဒါန, သီလ, ဘာဝနာ-ဟူသော ကုသိုလ်ကမ္မဘဝတရား ဖြစ်ပွားပုံတည်း။]

www.dhammaransi.com

စိတ်နှလုံး၌ ကာမုပါဒါန် ခေတ်ခံရှိကုန်သောသူတို့အား လောကီ စည်းစိမ်-ဟု ဆိုအပ်ကုန်သော ဘောဂသမ္ပတ္တိ ကာမဂုဏ် အဆောက်အဦ တို့ကို ရှမ်းရှမ်းစို ကြွားနာကြရကုန်သည်ရှိသော် အနာရှိသောသူတို့အား ညှော်ကြီးပြင်းစွာ နံသောအခါ အနာကင်း ချက်ချင်း ထသကဲ့သို့ငှင်း၊ နတ်ရှုးနာရှိသော သူတို့အား ဗုံသံ, ပတ်သံ, ဆိုင်းသံ, ဝိုင်းသံကြားသည် ရှိသော် ခဏချင်း စိတ်ကြွ၍ ထသကဲ့သို့ငှင်း ခဏချင်း ကာမုပါဒါန် လှုံ့ဆော်ထကြွလာ၏။ မျက်နှာရွှင်ပြုံး နှလုံးစိုရွှမ်း၍ လာ၏။ နှလုံး၌ ငါ ငါ-ဟူသော သညာ, စိတ္တ, သက္ကာယဒိဋ္ဌိ ခေတ်ဆိုး, ခေတ်ဝါးရှိကုန် သော သူတို့အား အသက်ရှည်ခြင်း, အဆင်းလှခြင်း အစရှိသော ဘဝသမ္ပတ္တိစကားကို ကြားနာရသည်ရှိသော် ဘဝတဏှာနှင့် တကွသော သညာဝိပလ္လာသ, စိတ္တဝိပလ္လာသ, ဒိဋ္ဌိဝိပလ္လာသ တရားတို့သည် ခဏချင်း လှုံ့ဆော်ထကြွ၍ လာကုန်၏။

ဘောဂသမ္ပတ္တိသည် ကာမုပါဒါန်၏ အစာအာဟာရပေတည်း။ ဘဝသမ္ပတ္တိသည် အတ္တဝါဒုပါဒါန်၏ အစာအာဟာရပေတည်း။ မီးမည်သည် ရေနံဆီအစရှိသော ဆီမီးစာနှင့် တွေ့လျှင် ခဏချင်းတောက်၍ ထသကဲ့သို့ ဘောဂသမ္ပတ္တိ အသံကို ရွှဲရွှဲစိုကြားရလျှင် ကာမုပါဒါန် မီးတောက်၍ ထ၏။ ဘဝသမ္ပတ္တိ အသံကို ရွှဲရွှဲစိုကြားရလျှင် အတ္တဝါဒုပါဒါန် မီးတောက်၍ထ၏။ နှစ်ရှည်လများ ဆည်းပူးစောင့်ထိန်း၍ လာခဲ့သော တရာ, တထောင်, တသောင်း, တသိန်းစသော ရွှေ, ငွေ, ရတနာ, ဥစ္စာ ပစ္စည်းတို့ကိုပင် အကုန်အစင် လှူဒါန်းလိုသောစိတ် ဖြစ်၍လာ၏။ သီလ သီတင်း စောင့်ထိန်းလိုသောစိတ် ဖြစ်၍လာ၏။ အထွတ်အမြတ်ဖြစ်သော ဘဝသမ္ပတ္တိကိုရခြင်းအကျိုးငှာ ရသေ့, ရဟန်းပြုလိုသောစိတ် ဖြစ်လာ၏။ စိတ်ဖြစ်သည့် အတိုင်းလည်း အသက်ထက်ဆုံး တတ်စွမ်းသမျှ အားထုတ်ကြကုန်၏။ သည်ကိုရည်၍—

တဖန်နောက်နှေ့ခင်း၊ ငါလျှင်စောင်းစိမ့်၊ အကြောင်းရည်ရော်၊ အရှည်မျှော်လျက်၊ သူတော်မလေ့၊ ရသေ့,ရဟန်း၊ လှူဒါန်းဝေငှ၊ ပဉ္စင်္ဂနှင့်၊ အင္ဂအင်္ဂါ၊ ဒသင်္ဂါတည့်၊ လေးလီ ပြဟ္မ၊ ဝိဟာရစျာန်၊ ဆယ်တန်ကသိုဏ်း၊ အလှိုင်းများစွာ၊ ဘာဝနာဟဲ့၊ ဆယ်ဖြာပုည၊ ကိုယ်သာကို၊ လုံ့လကြိုးစား၊ ကောင်းမှုပွား၏—

www.dhammaransi.com

တူ၍ ဆိုပေသည်။ ကမ္မဘဝ-ဟူသော စကား၌ ဘဝဆိုသည်ကား ဖြစ်သည်, ပွားသည် ဆိုလိုသတည်း။ ကုသိုလ်ဖြစ်သည်, အကုသိုလ်ဖြစ်သည်၊ ကုသိုလ်ပွားသည်, အကုသိုလ်ပွားသည်-ဟူလိုသတည်း။

လောက၌ ခပ်သိမ်းသော သတ္တဝါတို့အား ကိုယ်အင်္ဂါလှုပ်ရှား၍ ပြုသမျှသော ကာယကံမှု, နှုတ်အင်္ဂါ လှုပ်ရှား၍ ပြောသမျှ-ဆိုသမျှသော စကားမှု, စိတ်ထဲတွင် ကြံစည်သမျှသော စိတ်အမှုတို့သည် ကုသိုလ်သော်လည်း ဖြစ်ရမည်၊ အကုသိုလ်သော်လည်း ဖြစ်ရမည်၊ ကောင်းသော နှလုံးသွင်းဖြစ်အံ့-ကုသိုလ်ဖြစ်၏၊ မကောင်းသော နှလုံးသွင်းဖြစ်အံ့-အကုသိုလ်ဖြစ်၏။ ဤသို့သော ကုသိုလ်ဖြစ်မှု, အကုသိုလ်ဖြစ်မှုကို ဘဝဆိုသည်၊ ထိုဘဝဟုဆိုအပ်သော ကုသိုလ်ဖြစ်မှု, အကုသိုလ်ဖြစ်မှုသည်လည်း နောင်ပဋိသန္ဓေအကျိုးကို ပေးနိုင်လောက်အောင် အစေ့, အဆန်အောင်မာသော အမှုလည်းရှိသည်၊ မအောင်မာသောအမှုလည်း ရှိသည်၊အကုသိုလ်အရာ၌ ပါဏာတိပါတ အစရှိသော အကုသလကမ္မပထ ဆယ်ပါးသည် အောင်မာသော အကုသိုလ်မှုတည်း။ ကုသိုလ်အရာ၌ ကုသလကမ္မပထဆယ်ပါးသည် အောင်မာသော ကုသိုလ်မှုတည်း။

ဤ "ဥပါဒါနပစ္စယာ ဘဝေါ" ဟူသောပုဒ်၌ကား အောင်မြင်သည် ဖြစ်စေ, မအောင်မြင်သည် ဖြစ်စေ၊ ကုသိုလ်, အကုသိုလ်မှု အလုံးစုံကိုပင် လိုအပ်၏၊ အလုံးစုံသည်ပင် ဥပါဒါန်ကို အစွဲပြု၍ ဥပါဒါန် ရှိနေသည့်အတွက်ကြောင့် ဖြစ်ရ၏။ "ဘဝပစ္စယာ ဇာတိ" ဟူသော နောက်ပုဒ်၌ကား ကမ္မပထ မြောက်သော ကုသိုလ်မှု, အကုသိုလ်မှုကိုသာ လိုအပ်၏။ မြေပြင်၌ မြက်သစ်ပင်တို့သည် ရှေးရှေးနှစ်၌ ဖြစ်ပွားပြီးသော မြက်သစ်ပင်တို့၌ အသီး, အစေ့တို့သည် ဖြစ်ထွန်းကုန်၍ ထိုအသီး, အစေ့တို့မှ နောက်နောက် မြက်သစ်ပင်တို့သည် အစဉ်အဆက် တကဲမ္ဘာလုံး ဖြစ်ပွား၍ နေကြကုန်သကဲ့သို့ တယောက်တယောက်သော သတ္တဝါတို့၏ ခန္ဓာအစဉ်, ဘဝအစဉ်တို့သည်လည်း ရှေးရှေးဘဝတို့၌ အသီး, အစေ့နှင့်တူသော ကုသိုလ်မှု, အကုသိုလ်မှု၊ ကုလ်တရား, အကုသိုလ်တရားတို့သည် တဘဝလုံး ဖြစ်ထွန်း ပွားများကုန်၍ ထိုကုသိုလ်မျိုးစေ့, အကုသိုလ်မျိုးစေ့တို့မှ နောက်နောက်ဘဝ, နောက်နောက် ခန္ဓာတို့သည် အနမတဂ္ဂသံသရာ ဘဝအဆက်ဆက် ဖြစ်ပွားနေကြကုန်၏။ သည်ကိုရည်၍—

www.dhammaransi.com

နှစ်ပါးကုသိုလ်၊ အကုသိုလ်ဟု ထိုထိုဘဝ၊ဖြစ်သမျှ၌၊ဗီဇပြည့်ဖြိုး၊
အမျိုးမျိုးကြောင့်၊ အကျိုးတရား၊ အရှည်ပွားသည်။ ။နှစ်ပါး
ဘဝ·စွမ်းရည်တည်း-

ဟူ၍ ဆိုပေသည်။ ထို ကုသိုလ်ဖြစ်မှု, အကုသိုလ်ဖြစ်မှု-ဟူသော ဘဝနှစ်ပါးတွင် အကုသိုလ်ဖြစ်မှု၌ သူ့အသက်ကို ဖျက်ဆီးလိုသော စိတ်စေတနာမည်သည် ကိုယ်သဏ္ဍာန်မှာအမြဲရှိနေသော ပုဂ္ဂိုလ်မျိုး,သတ္တဝါမျိုးမဟုတ်၊ ကာမုပါဒါန် အရေးအခွင့်, အတ္တဝါဒုပါဒါန် အရေးအခွင့် ကြုံကြိုက်၍ ထိုအခွင့် လှုံ့ဆော်၍ ပေးမှ ပူးဝင် ကပ်ရောက် လာသော အာဂန္တုခေတ် ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်မျိုးသာတည်း။ ထိုအခွင့်လှုံ့ဆော်မှု ချုပ်ငြိမ်းပြန်လျှင် ထိုပါဏာတိပါတစိတ်စေတနာ အာဂန္တုခေတ်သည် နှလုံးထဲ၌ မီးတောက်သေပျောက်သကဲ့သို့ ခေတ်၏သေခြင်း, ခေတ်၏ပျက်ခြင်းဖြင့် သေပျက်ချုပ်ပျောက်လေ၏။ စိတ်ကောင်း, စေတနာကောင်း ဖြစ်ပေါ်၍လာပြန်၏။ အဒိန္နာဒါန် စေတနာ, ကာမေသုမိစ္ဆာစာရစေတနာ, မုသာဝါဒစေတနာ, ပိသုဏဝါစာ စေတနာ, ဖရုသဝါစာ စေတနာ, သမ္ဖပ္ပလာပ စေတနာ, အဘိဇ္ဈာ-လောဘ, ဗျာပါဒ-ဒေါသ, မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ တို့သည်လည်း ထို့အတူ သူ့အခွင့်နှင့် သူ့ကိုယ်သဏ္ဍာန်မှာ ကပ်ရောက်လာကြကုန်သော အာဂန္တုခေတ် ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်မျိုးတို့ချည်းတည်း။

ပကတိလူမှာ တဏှာပူးဝင်၍နေသောအခါ တဏှာအလိုရှိရာ ထိုလူပြုကျင့်, ပြောဆို, ကြံစည်ရသည်။ တဏှာခွါထွက်မှ ပကတိလူစိတ်ဝင်ခွင့်ရသည်။ အစိမ်းသရဲပူးဝင်သောအခါ အစိမ်းသရဲအလိုရှိရာ ထိုလူပြုကျင့်, ပြောဆို, ကြံစည် ရသည်။ အစိမ်းသရဲခွါတွက်မှ ပကတိလူစိတ် ပေါ်ခွင့်ရှိသည်။ ဤဥပမာ အတူမှတ်။ ဒါနစိတ်, ဒါနစေတနာ၊ သီလစိတ်, သီလစေတနာ၊ ဘာဝနာစိတ်, ဘာဝနာစေတနာတို့လည်း ထိုနည်းတူ အာဂန္တုခေတ် ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ် မျိုးတို့ချည်းသာတည်း။ သူ့အခွင့်နှင့်သူ ဆိုက်တိုက်ရာ ဆိုက်တိုက်ရာ ကိုယ်သဏ္ဍာန်မှာ ဖြစ်ပေါ်လာကြသော အာဂန္တုခေတ် ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ် မျိုးတို့သာတည်း။

နဝမပုစ္ဆာ လင်္ကာအဖြေ ပြီး၏။

www.dhammaransi.com

ဒသမပျို့လင်္ကာ-အဖြေ

ဘဝ စွမ်းရေ၊ ကံနှစ်ထွေကြောင့်၊ သမ္ဘဝ သတ္တာ၊ သတ္တဝါတို့၊
ဖြစ်ရာဘဝ၊ ဆုံပြန်ကလည်း၊ ဧက, စတု၊ ငါးခုခန္ဓာ၊ ကံချရာ၌၊
ဓမ္မတာစစ်၊ သစ်တလဲလဲ၊ အနဲနဲလျှင်၊ ဖြစ်မြဲဇာတိ-

ဟူသော လင်္ကာဝါကျ၌ အသည်သတ်ပုဂ္ဂိုလ်မှာ ရုပ်ခန္ဓာတပါး သာရှိသည်။ အရူပပုဂ္ဂိုလ်မှာ နာမ်ခန္ဓာလေးပါးသာရှိသည်။ ကြွင်းသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့မှာ ခန္ဓာငါးပါး ရှိကုန်သည်။ သည်ကိုရည်၍ "ဧက,စတု၊ ငါးခု ခန္ဓာ"ဆိုသည်။ ဤဇာတိအရာ၌ ဆိုခွင့်,ဆိုရန် ရှိသမျှကို တတိယ ပိုဒ်အဖြေမှာ ပဋိသန္ဓေလေးမျိုးနှင့်ကက္ခ ပြဆိုခဲ့ပြီ။

ဆိုဖွယ်အထူးကား။ ။ဤ လင်္ကာမှာ ရှေးဘဝ၌ ပြုခဲ့သော ကံတည်းဟူသော အကြောင်းကြောင့် နောက်နောက်ဘဝမှာ အစစွာ ဖြစ်ပေါ်သော ဘဝသစ်ဇာတိကိုသာ ပြဆိုပေသည်။ ဇာတိသည်မူကား ဘဝသစ်ဇာတိတပါး, သန္တတိဇာတိတပါး, ခဏိကဇာတိတပါး-ဟူ၍ ဇာတိတရားသုံးပါးရှိ၏။ ထို သုံးပါးတို့တွင် ဖြစ်ရာဘုံဘဝမှ စုတေပြီး နောက် ထိုထိုဘုံဘဝ၌ အစစွာဖြစ်ပေါ်မှုကို ဘဝသစ်ဇာတိ ဆိုသည်။ ထိုဇာတိကား ထင်ရှားပြီ။ သန္တတိဇာတိဆိုသည်ကား တဘဝအတွင်းမှာ တနှစ်အတွင်း, တလအတွင်း, တရက်အတွင်း, ထနာရီအတွင်း, တထိုင် အတွင်းမှာ ကိုယ်ခန္ဓာ၌ အထူးထူး အထွေထွေ ဖြစ်ပေါ်မှုသည် သန္တတိ ဇာတိ မည်၏။ ထိုင်၍ နေရာမှ ထိုင်စမှာ အညောင်းအညာ မရှိသေး၊ အပူအပင် မရှိသေး၊ အတော်ကြာလျှင် ညောင်းရုပ်, ညာရုပ်, ပူရုပ်, ပင်ရုပ် ဖြစ်ပေါ်၍လာ၏။ ဘယ်နေရာက ညောင်း၍ လာသည်၊ ဘယ်နေ ရာက ပူ၍လာသည်-ဟု အများသိကြ၏။ ရုပ်သစ်, နာမ်သစ် ဖြစ်ပေါ်မှု ဇာတိမမွ-ဟူ၍ကား မသိကြ။

www.dhammaransi.com

ငါးဖြောင်းလာသည်, ငါးပူလာသည်, ငါးခြေဖြောင်း၍လာသည်, ငါးခြေပူ၍လာသည်-ဟု သက္ကာယဒိဋ္ဌိ အတိုင်းသာ သိကြ၏။ ဥတုဓာတ်မီးလွန်သော ရုပ်ကလာပ်မျိုးကို ဖြောင်းရုပ်,ညာရုပ်, ပူရုပ်, ပင်ရုပ်ဆိုသည်။ ဥတုဓာတ်မီး အားကြီး၍ လေဓာတ်လွန်၍ လာသောအခါ ထုံမှု, ကျင်မှု, ထုံရုပ်,ကျင်ရုပ်ပေါ်၍ လာသည်။ ထိုအခါ ခြေ-ဟူသော ပညတ်သဏ္ဌာန်ကို ဉာဏ်နှင့်ပယ်ရှား၍ ပူမှု, အေးမှု-ဟူသော တေဇော ဓာတ်မီးသက်သက်ကို ကွက်ခြား၍ ဉာဏ်နှင့်ကြည့်လျှင် တိမ်တောင်,တိမ်တိုက် တက်သကဲ့သို့ အပူဓာတ်မီး ဖြစ်ပေါ်ပွားများ၍ လာသည်ကို မြင်လတ္တံ့။ အပူဓာတ်မီး ဖြစ်ပေါ်ရာဌာန၌ အေးအေးဓာတ်မီး ပျောက်ကွယ်၍ ကုန်သည်ကိုလည်း မြင်လတ္တံ့။ မကြာမီ အေးချမ်းသော ခြေတခုလုံး ကုန်ဆုံး၏။ ပူပန်, ဖြောင်းညာသော ခြေဖြစ်၍ နေ၏။ ရုပ်သစ်, ရုပ်ဟောင်း လဲပြောင်းမှု ကိုယ်တွေ့ ဒိဋ္ဌဖြစ်ကြ၏။

ထိုနောက် တစတစ ထုံရုပ်ပေါ်၍ လာသည်လည်း ထင်ရှား၏။ ထိုနောက် တစတစ ကျင်ရုပ်ဖြစ်၍ ပေါ်လာသည်လည်း ထင်ရှား၏။ ဤ၌ မပျောက်ငြိမ်းမီ အတွင်း ဖြောင်းမှု, ညာမှု, ထုံမှု, ကျင်မှု တစဉ်တဆက်တည်းဖြစ်၍ တခါဖြောင်း, ထသုတ်ဖြောင်း, တကြိမ်ဖြောင်း-ဟု မှတ်ယူကြသော ဇာတိဓမ္မသည် သန္တတိ ဇာတိ မည်၏။ ဤနည်းအတူ ရပ်ခြင်း, သွားခြင်းတို့၌လည်း အဖြောင်းအညာဖြစ်၍လာမှု, အဖြောင်း အညာ ပြေပျောက်မှု, အဖျားတက်မှု, အဖျားကျမှု, အနာရောဂါ ဖြစ်သော အလှဲ,အနာရောဂါပျောက်သောအလှဲ, ကိုယ်အင်္ဂါပူသော တလှဲ, အေးသောအလှဲ, အိုက်သောအလှဲ, ချမ်းသောအလှဲ, အားရှိ သောအလှဲ, အားလျော့သောအလှဲ, ဆာလောင်သောအလှဲ, ဝလင်သော အလှဲ, လှုပ်ရှားသောအလှဲ, မလှုပ်ရှားသော အလှဲ, အိပ်သော အလှဲ, ထိုင်သောအလှဲ, ရပ်သောအလှဲ, သွားသောအလှဲ, ကွေးသော အလှဲ, ဆန့်သောအလှဲ-အစရှိသည်ဖြင့် တကိုယ်လုံး၌ရင်း၊ထိုထို ကိုယ်အင်္ဂါ၌ရင်း ရုပ်အမျိုးမျိုး ပြောင်းလဲ၍ ဖြစ်ကြသော အမှုတို့သည် တနေ့နေ့မှာပင် အမျိုးနှစ်ရာမက ဖြစ်ကြကုန်၏။ ထိုသို့ ဖြစ်ကြရာ၌ တလှဲတလှဲသော ရုပ်သစ်ဖြစ်မှု, တမျိုးတမျိုးသော ရုပ်သစ်ဖြစ်မှုသည် တခုတခုသော သန္တတိဇာတိ မည်၏။

www.dhammaransi.com

ရှေး၌ သွားခြင်းအမှု၌ ခြေတလှမ်း တလှမ်းမှာ တကိုယ်လုံး အကျွတ် ရုပ်တမျိုးတမျိုး ပြောင်းလဲမှုကိုပြဆိုခဲ့ပြီ၊ ထိုနည်းအတိုင်း ကြည့်တတ်မှ မြင်နိုင်မည်၊ မကြည့်တတ်လျှင် သေသည့်တိုင်အောင် အသစ်အဟောင်း ပြောင်းလဲခြင်းမရှိသော သဏ္ဍာန်ရိပ်ကြီး ခုခံ၍ နေလိမ့်မည်။ ထိုသဏ္ဍာန်ရိပ်ကြီးကား သက္ကာယဒိဋ္ဌိ၏ နိုင်ငံကြီးပေတည်း။ အနမတဂ္ဂ သံသရာမှာ သက္ကာယဒိဋ္ဌိ နိုင်ငံသဏ္ဍာန်ရိပ်ကြီးကို ပယ်ခွင်း၍ အတွင်း ခေတ်နုကို ရှုနိုင်သောဉာဏ် တရံတဆစ်မျှ မဖြစ်ခဲ့ကြ၍ ယနေ့ထက်တိုင် ယောင်တီးယောင်တနေကြရသည်။ ဤသန္တတိဇာတိဓမ္မ၌ လိုရင်းအကျဉ်းချုပ် စကားမှုကား လောက၌ ကိုယ်ခန္ဓာမှာ ဘယ်လိုဖြစ်သည်, ဘယ်ဟာဖြစ်သည်, ပေါ်သည်, ပေါက်သည်, ပွားသည်-ဟူ၍ ကိုယ်တွေ့ဒိဋ္ဌ ပြောဆိုကြသော အမှုစုသည် ဇာတိချည်းမှတ်။

ယခုငါ့မှာ ဘယ်လိုအကြံဖြစ်သည်, ဘယ်လိုစိတ်ဖြစ်သည်, လိုချင်စိတ်ဖြစ်သည်, မလိုချင်စိတ်ဖြစ်သည်, ပြုချင်စိတ်ဖြစ်သည်, မပြုချင်စိတ်ဖြစ်သည် အစရှိသည်ဖြင့် ဖြစ်လုံးနှင့် သုံးကြသမျှသည် ဇာတိစကားချည်းတည်း။ ထို့အတူ ငါ့မှာ လောဘဖြစ်သည်, ဒေါသဖြစ်သည်· အစရှိသော စကား, စိတ်ထဲမှာ ဘယ်လို အကြံပေါ်လာသည်, ဘယ်လိုအကြံပေါက်လာသည်, ကိုယ်ခန္ဓာမှာ ဘယ်အနာဖြစ်လာသည်, ဘယ်လိုဖြစ်လာသည်, ဘယ်လို ပေါက်လာသည်, ဘယ်အနာ ပေါက်လာသည် အစရှိသော အချက်တို့ကို ဆိုလိုသည်။ ခဏိကဇာတိဆိုသည်ကား ကိုယ်ခန္ဓာတခုလုံး၌ ခေတ်မီးသည် အမွန်ဖြစ်၏။ ကိုယ်ခန္ဓာ ဟူသမျှသည် ခေတ်ခဲကြီး, ခေတ်မီးတုံးကြီး ပေတည်း။ တကိုယ်လုံးမှာ အေးမှု, နွေးမှု, ပူမှုမှ လွတ်သော အကွက်ဟူ၍ အဏုမြူမျှမရှိ၊ မီးမည်သည် တရှိန်ရှိန် တရွရွ ထမြဲဓမ္မတာပေတည်း။

တကိုယ်လုံးဝယ် ရောတည်ဖြစ်သော မြေခေတ်သည် မီး၏မှီတွယ်ရာ ခေတ်မီးစာဖြစ်၏။ ခပ်သိမ်းသော ရုပ်ဟူသမျှသည်မခေမှုဟူသော မြေခေတ်၌မှီကြရ၏။ မြေခေတ်ပျက်ဆုံးလျှင် ပျက်ဆုံးကြရ၏။ မီးမည်သည် မှီရာကို အမြဲစား၏။ အမြဲလည်းပေါက်ပွား၏။ မီးကို စေ့စေ့ကြည့်၍ နေလျှင် လှုပ်လှုပ်ရွရွ မြင်ရ၏။ လှုပ်လှုပ်ရွရွမြင်ကြသမျှသည် အသစ်ပေါက်ပွားမှု, အဟောင်း အဟောင်း ကုန်ဆုံးမှုပေတည်း။ ထို့ကြောင့် ပကတိမီးကို

www.dhammaransi.com

စေ့စေ့စိစိ ကြည့်ရှုနေလျှင် လှုပ်လှုပ် လှုပ်လှုပ်-ရွရွရွရွ မြင်သမျှ ခဏိက ဇာတိနှင့် ခဏိကမရဏမှုချည်း မှတ်။ ထို့အတူ မီးခဲကြီးအတိဖြစ်သော ဤ ကိုယ်ခန္ဓာမှာလည်း မျက်လောင်တခတ် လျှပ်တပြက်မစဲ တသဲသဲ တရွရွ ဓာတ်မီးစာမှု, ဓာတ်မီးပွားမှု, ရုပ်ပွားမှုကို သိလေ၊ ထို့ကြောင့် ဓမ္မပဒပါဠိတော်၌—

> ယထာ ပုပ္ဖုဠကံ ပဿေ၊ ယထာ ပဿေ မရီစိကံ။
> ဧဝံ လောကမဝေက္ခန္တံ၊ မစ္စုရာဇာ န ပဿတိ။

ဟူ၍ ဟောတော်မူသည်။

အနက်။ ။ပုပ္ဖုဠကံ၊ ရေပွက်ကို။ပဿေ ယထာ၊ ရှုသကဲ့သို့ရှင်း။ မရီစိကံ၊ တံလှပ်ကို။ ပဿေ ယထာ၊ ရှုသကဲ့သို့ရှင်း။ ဧဝံ၊ ဤအတူ။ လောကံ၊ မိမိခန္ဓာကိုယ်, သူတပါးခန္ဓာကိုယ်-တည်းဟူသော လောကကို။ အဝေက္ခန္တံ၊ စေ့စေ့ငုငု ရှုမြင်၍နေသောသူကို။မစ္စုရာဇာ၊ သေမင်းသည်။ န ပဿတိ၊ မမြင်နိုင်။

မီးပြင်းထည့်၍ ကျိုချက်သဖြင့် ပွက်ပွက်ဆူ၍နေသော အိုးတွင်းမှာ ရေပွက်ငယ်တွေကို စေ့စေ့စိစိ ကြည့်၍နေသော သူသည် အပေါ်မစဲ, အပျက်မစဲ တသဲသဲ တရွရွနေသော ရေပွက်ငယ်တွေကို မျက်မှောက် ထင်ထင် မြင်ရှိသကဲ့သို့ မိမိကိုယ်ခန္ဓာ, သူတပါးကိုယ်ခန္ဓာ၌ အပေါ်မစဲ, အပျက်မစဲ တသဲသဲတရွရွနေမှုကို ဝိပဿနာ ပညာမျက်စိဖြင့် မျက်မှောက် ထင်ထင် ရှုမြင်ပွားများသော မိန်းမ, ယောကျ်ားကို သေမင်းသည် မမြင် နိုင်ဟူလို။

[ယထာ ပုဗ္ဗုဠကံ ပဿေ-ဟူသော ပုဒ်၏ အဓိပ္ပာယ်]

နွေလအခါ၌ ကျယ်လှစွာသော ရေမရှိသော အင်းပြင်ကြီးများ၌ တံလှပ်ခိုး မည်သည် ထ၏။ အောက် ရေခိုး တက်သည်ကို အထက်တာ နေရောင်ကြောက်သောအခါ လျှပ်လျှပ် လျှပ်လျှပ် မြင်ရသော ဝတ္ထုကို တံလှပ် ဆိုသည်။ မြေမှပေါ်ထွက်၍ ကောင်းကင်သို့ တလျှပ်လျှပ် ထင်မြင် အောင် တက်သည်။ တံလှပ်ခိုးစုသည် မြေသို့ပြန်၍ ဝင်သည်မရှိ၊ ကောင်း ကင်၌သာ ကွယ်ပျောက်ကြလေ၏။ ဤကိုယ်ခန္ဓာအတွင်းမှ တလျှပ်လျှပ် ပေါ်၍နေသော စိတ်အကြံအစည်, ဝိတက်အကြံအစည်, လောဘ, ဒေါသ

www.dhammaransi.com

အစရှိသော နာမ်တရားတို့ကိုလည်း ထိုတံလုပ်နှင့် တူစွာ ရှုရမည်။ ထိုတံလုပ်မှုနှင့်တူစွာ ထင်မြင်အောင် ရှု၍နေသော သူကို သေမင်းသည် မမြင်နိုင် ဟူလိုသည်။

[ယထာ ပဿေ မရီစိကံ-ပုဒ်၏ အဓိပ္ပါယ်]

သေမင်းမမြင်နိုင်-ဟူသော စကား၌ သက္ကာယဒိဋ္ဌိ နိုင်ငံသည် **သေမင်းနိုင်ငံမည်၏။သေမင်းသည် ပေါရိသာဒမင်းနှင့် တူ၏။ သက္ကာယ** ဒိဋ္ဌိသည် ပေါရိသာဒမင်း၏ အလုပ်အကျွေးဖြစ်သော ရသက အမည် ရှိသော စားတော်ကဲနှင့် တူ၏။ ပြဆိုခဲ့ပြီးသော သက်သက်သော ဓာတ် သဘော, အာဂန္တုသဘော, ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်သဘောတို့ကို မသိမမြင် ကြကုန်မူ ပုဂ္ဂိုလ်, သတ္တဝါ, ငါ, သူတပါး, ယောကျ်ား, မိန်းမ, ဦးခေါင်း, ခြေ, လက်, မျက်ခွက်, မျက်နှာ, နှုတ်လျှာ, ခံတွင်း, မွေးညှင်း, ဆံပင်, အင်္ဂါကြီး,ငယ် ဘယ်သူ, ဘယ်ဝါ-ဟူ၍သာ သိမြင် ထင်စွဲ၍ နေကြကုန်သော သူတို့သည် သေမင်း၏ မျက်မှောက်၌ စား အောက်လည်ခံ ဖြစ်ကုန်သော သူတို့ပေတည်း။ အဘယ်ကြောင့်နည်း ဟူမူ-သေမင်းနိုင်ငံမှ လွတ်နိုင်ရန် အခွင့်အလမ်း မရှိကြသည်၏ အဖြစ် ကြောင့်တည်း။

ပြဆိုခဲ့ပြီးသော ဓာတ်သဘော စသည်ကို ဉာဏ်မျက်စိမြင့် ဒိဋ္ဌ ရှုမြင်၍ နေကြကုန်သော သူတို့သည်မူကား သက္ကာယဒိဋ္ဌိ၏ ဦးခေါင်း ကို ဖောက်ခွဲ၍ နေသောသူ, သေမင်း၏ မျက်လုံးကို ဖောက်ခွဲ၍ နေ သောသူ မည်ကုန်၏။ အဘယ့်ကြောင့်နည်း ဟူမူ-ထိုသို့သော ရှုမြင်မှုသည် သာလျှင် သေမင်း၏နိုင်ငံ, သေမင်း၏ စားအောက်မှ ထွက်ပေါက်, ထွက်လမ်းကြီး ဖြစ်ပေသောကြောင့်တည်း။ ဥပမာကား-လောက၌ ဘီလူး, သဘက်ကို နိုင်သော ဆေးဝါးပညာလည်း မရှိ, မြင်နိုင်သော ဆေးဝါးပညာလည်း မရှိသော သူတို့သည် ဘီလူး, သဘက်တို့၏ အနိုင် ကျင့်မှုကိုသာ ခံကြရကုန်၏။ ဘီလူး, သဘက်တို့ကို မြင်နိုင်သော ဒိဗ္ဗ စက္ခုဆေး, အသေ သတ်နိုင်သော ဝိဇ္ဇာမယဆေးရှိသော သူတို့ကား ဘီလူး, သဘက်တို့၏ နိုင်ငံကို လွန်နိုင်ကုန်၏။ ဘီလူး, သဘက်တို့၏ အနိုင်ကျင့်မှုကို မခံကြရကုန်ပြီ။ မိမိတို့ကသာ ဘီလူး, သဘက်တို့ကို နှိပ်စက်ကြကုန်၏။ သတ်နိုင်ကြကုန်၏။

www.dhammaransi.com

ထိုသူတို့ကို ဘီလူး, သဘက်တို့က အထူးထူး အထွေထွေ ဖန်ဆင်း၍ မပြနိုင်ကြကုန်ပြီ။ မလှည့်ပတ်နိုင်ကြကုန်ပြီ။ မိမိတို့ကိုယ်ကို မကွယ်နိုင်ကြကုန်ပြီ။ ထိုသူတို့၏ ကိုယ်ကို မပူးနိုင်, မကပ်နိုင်ကြကုန်ပြီ။ ထိုစကား၌ သေမင်း ဆိုသည်ကား ခန္ဓာကိုယ်နှင့် အပြည့် အမြဲပါရှိ၍ နေသော ရှေး၌ ပြဆိုခဲ့ပြီးသော မရဏဓမ္မ, အနိစ္စဓမ္မသည် သေမင်းမည်၏။ မရဏသဘော, အနိစ္စသဘော ရှိသော ရုပ်ခန္ဓာ, နာမ်ခန္ဓာ, ရုပ်ဓာတ်, နာမ်ဓာတ် စသည်လည်း သေမင်းမည်၏။ ထို ၂-ပါးသော သေမင်းတို့သည် ဝိပဿနာ သမ္မာဒိဋ္ဌိ ဉာဏ်မရှိကုန်သော အန္ဓပုထုဇဉ်တို့အား ပုဂ္ဂိုလ်, သတ္တဝါ, ငါ, သူတပါး, ယောကျ်ား, မိန်းမ စသည်ဖြင့် အထူးထူး အထွေထွေ ဖန်ဆင်း၍ ပြနိုင်ကုန်၏။ လှည့်ပတ်နိုင်ကုန်၏။ မိမိတို့၏ ဇာတိ သဘာဝကို မမြင်နိုင်အောင် ကွယ်နိုင်ကုန်၏။ မိမိတို့ကိုပင် ငါ, ငါ-ဟု ဆိုရအောင် ပူးကပ်နိုင်၏။

အန္ဓပုထုဇဉ်တို့သည် အနမတဂ္ဂသံသရာ၌ ထိုသေမင်းတို့ကိုပင် ငါငါပြု၍ ယခုထက်တိုင် လာကြကုန်၏။ ရုပ်ခန္ဓာ, နာမ်ခန္ဓာ ဓာတ်သဘာဝတို့ကို ပြဆိုခဲ့ပြီးသော ရေပွက်အတူ, တံလှပ်အတူ ထင်မြင်နိုင်ကြကုန်သော သူတို့ကိုမူကား ထိုသေမင်းနှစ်ပါးတို့သည် အထူးထူး အထွေထွေ ဖန်ဆင်း၍လည်း မပြနိုင်ကြကုန်ပြီ။ မလှည့်ပတ် နိုင်ကြကုန်ပြီ။ မကွယ် နိုင်ကြကုန်ပြီ။ ငါ ငါ-ဟု ထင်မှတ်အောင် မပူးကပ်နိုင်ကြကုန်ပြီ။ ဤသို့သော အဓိပ္ပာယ်ဖြင့် "ဧဝံ လောက မဝေက္ခန္တံ၊ မစ္စုရာဇာ န ပဿတိ" ဟူ၍ ဟောတော်မူသည်။

[ဤကား ခဏိကဇာတိ၏ အချက်ကို ပြဆိုသော စကားတည်း၊ ဤခဏိကဇာတိကိုရည်၍ ပါဠိတော်မှာ "ခန္ဓာနံ ပါတုဘာဝေါ၊ အာယတနာနံ ပဋိလာဘော" ဟူ၍ ဟောတော်မူသည်။ ဤလင်္ကာပိုဒ်မှ ကြွင်းကျန်သော နောက်စကားစု ထင်ရှားပြီး။]

ဒသမပျို့လင်္ကာ—အဖြေ ပြီး၏။

www.dhammaransi.com

ကောဒသမပျို့လင်္ကာ-အဖြေ

သန္ဓေဇာတိ၊ တဖန်ငြိ၍၊ ကြိဘုံသူ၊ လူလူ့နတ်နတ်၊ မတ်မတ် မားမား၊ ဖြစ်ပြန်ငြားသော်၊ သုံးပါးအရွယ်၊ စ,လယ်,အဆုံး၊ ရှိမြဲထုံးဖြင့်၊ အနှုန်းစဉ်စီ၊ သန္ဓေချီက၊ နာရီစဉ်သင့်၊ အဆင့် ဆင့်လျှင်၊ ရင့်မြဲ့ရော်မြဲ၊ တသဲသဲတည့်၊ မစဲနေ့ည၊ တရွရွလျှင်၊ ခဏသန္တတိ၊ အင်္ဂါဇရာ၊ နှစ်ဖြာလောင်မီး၊ အရှိန်ညီး၍၊ အကြီး, အငယ်၊ အရွယ်ခြားနား၊ အစားစားလျှင်၊ အသွားတွင်တွင်၊ မစဲနှင်၏—

ဟူသော လင်္ကာ၀ါကျ၌ အဓိပ္ပာယ်ကား ၃၁-ဘုံတွင် တခုခု သောဘုံ, တခုခုသော ဘ၀၌ ဇာတ်, ရုပ်သေးပြရာ၌ သူ့အခန်းဆိုင်ရာ သူ့ ၀တ်စားတန်ဆာ ဆင်ယင်၍ ဇာတ်ထွက်သကဲ့သို့ သတ္တ၀ါတို့မှာလည်း စုတိကျ၍ ဘ၀ဇာတ်သိမ်းပြန်လျှင် မိမိတို့ ကံချထားရာ ဘုံဘ၀မှာ တဘ၀ တဇာတ် ထွက်ရပြန်၏။ ပဋိသန္ဓေကိစ္စနှင့် ဘ၀အသစ် ဖြစ်ပေါ် ရပြန်၏။ ဖြစ်ပေါ်ပြန်လျှင်လည်း ဇာတ်နှင်မှု၌ အစိုးရသော ဇရာတရား, ဇာတ်သိမ်းမှု၌ အစိုးရသော မရဏတရား အပြီးပါရှိပြန်၏။

ဇရာ အကြောင်းတရား

ပါရှိပုံ ဥပမာကား-ဘယ်နေရာမှာမဆို မြက်သစ်ပင်ပေါက်ရောက် လာသည်ရှိသော် မြက်သစ်ပင်ခေါ်သော ရုပ်တရားစုသည် ရင့်ခြင်း အမှုဟူသော ဇရာမီး မ၀င်နိုင်, မကပ်နိုင်အောင် ခိုင်လုံသော အနှစ် သာရ မရှိ၊ နံနက်၌ ပေါက်သော မြက်သစ်ပင်သည် ညနေတိုင်လျှင် တမျိုးရင့်၏။ ညနေ၌ ပေါက်သော မြက်သစ်ပင်သည် နံနက်တိုင်လျှင် တမျိုးရင့်၏။ ပေါက်စ၌ နုထွတ်သော ရုပ်သားအတိုင်း အခိုင်အမြဲ တည်၍ မနေနိုင်။ ဤမြက်သစ်ပင်တို့၌ ရင့်မှုတလမ်း, တခဏသက် တခဏ ကြီးပွားသန်မာ၍ လာမှုကား တလမ်းပေတည်း။

မြေဥတု,လေဥတု,ရေဥတု အများတို့ ၀ိုင်းအုံညီညာ၍ ထောက်ပံ့ မှုကြောင့် တခဏထက် တခဏ ရုပ်သား တိုးပွား၏။ တခဏထက်တခဏ ရုပ်ကလာပ် ပြည့်ဖြိုး၏။ ဤတိုးပွားမှု ပြည့်ဖြိုးမှုတို့ကြောင့် တခဏထက်

www.dhammaransi.com

တခဏ ကြီးပွားသန်မာ၍ သွားသတည်း။ ရင့်မှုကြောင့် ကြီးပွားသန်မာ၍ သွားသည် မဟုတ်၊ ထိုသို့ ကြီးပွားသန်မာ၍ သွားရာ၌လည်း အဆုံးစွန် ပျက်စီး၊ ကွယ်ပျောက်ရန် အခွင့်သို့ တခဏထက် တခဏ နီး၍ သွားမှုသည် ပုံသေပါရှိသည်သာ ဖြစ်၏။ တခဏထက် တခဏ နီး၍သွားမှု ဆိုသည်ကား တခဏထက် တခဏ ရင့်မှုတည်း၊ ရော်မှုတည်း၊ မှည့်ကျက်မှုတည်း။ ထိုရင့်မှု မရှိခဲ့သည် ဖြစ်ငြားအံ့၊ ပျက်ဆုံးမှုသို့ တခဏထက် တခဏ နီးမှုမည်သည် မရှိရာ၊ နီးမှုမရှိကလည်း ပျက်ဆုံးခြင်းသို့ ရောက်ခွင့်မရှိရာ၊ ကြီးရင့်သောအခါ အလွန်မာသည်မှာလည်း တေဇောမီး၏ အစွမ်းတည်း။ ထိုမာစဉ် အခါ၌လည်း တခဏထက် တခဏ ရင့်မှု, ဆွေးမှု ပုံသေပါရှိသည်သာတည်း။

တကမ္ဘာလုံး အသက်ရှည်သော ဇမ္ဗူသပြေပင်ကြီးမှာပင် တခဏထက် တခဏ ရင့်မှုရှိသည်သာ ဖြစ်၏။ အနှစ်အဆီ အားကြီးသော အပင်မျိုး လုံးပတ်သဏ္ဌာန်ကြီး၍ အသားပြည့်လျက် အချင်းချင်း အထောက်အပံ့ အားကြီးသော အပင်မျိုးတို့မှာ ဇရာအမှု မထင်ရှားတည့်နိုင်၊ အနှစ်အဆီ နည်းပါးသော အပင်မျိုး, အနှစ်အဆီမရှိ အကာအတိ ဖြစ်သော အပင်မျိုးတို့မှာ ဇရာအမှု မြန်မြန် ထင်ရှားလွယ်၏။ မဟာပထဝီမြေကြီး၊ မြင်းမိုရ်တောင်ကြီးများမှာပင် ထိုဇရာမှုရှိသည်သာဖြစ်၏။ ကမ္ဘာပျက်ချိန် ကျသောအခါ ဆွေးမြည့် သွေ့ယောင်း ကြသည်သာ ဖြစ်၏။ ထို့အတူ လူ, နတ်, ဗြဟ္မာ, ရုပ်ခန္ဓာ, နာမ်ခန္ဓာစုသည်လည်း ဇရာမီး မဝင်နိုင်အောင်, မကပ်နိုင်အောင် ခိုင်လုံသော အနှစ်သာရမရှိ၊ ပဋိသန္ဓေကိစ္စ, ဇာတိကိစ္စနှင့် ဖြစ်ပေါ်သော ခဏမှစ၍ ဇရာမီး ဝင်ရောက် စွဲခဲ့လျက် အမြဲလောင်ကာ ပါရှိ၍ နေ၏။ အဆုံးတိုင် ပျက်ဆုံးသော အခွင့်သို့ ကျအောင် တခဏမစဲ, တနစ္စရီမစဲ အမြဲတွင်တွင် သုတ်သုတ်နှင်၍ နေ၏။

ဇရာမီး၏အချက်ကို ထင်ရှားအောင်ဆိုဦးအံ့။ လူတို့၌အသက်တမ်း ရှည်ချည်,တိုချည်,တက်ချည်,ဆုတ်ချည်ဖြစ်မှုသည် ဇရာ၏အမှုပေတည်း။ ကမ္ဘာဦးအခါ၌ လူတို့၏ ကိုယ်ခန္ဓာသည် အနှစ်အဆီ အလွန်ပြည့်၏။ ပဋိသန္ဓေနေပြီးသည်မှစ၍ ဇရာမီးသည်အနှစ်အသင်္ချေလောင်ရ၏။ နှစ်ပေါင်း အသင်္ချေလောင်မှုကျွမ်း၏။ ထို့ကြောင့် ထိုအခါ အသက်သင်္ချေတမ်း

www.dhammaransi.com

ဖြစ်၏။ ထို့နောက် တစ, တစ ဗြဟ္မစိုရ်တရားဆုတ်ယုတ်၍လာ၏။ ကိုယ်ခန္ဓာမှာ အဆီအနှစ် တစ, တစ ခြောက်သွေ့ခေါင်းပါး၍လာ၏၊ ဇရာမီးသည်လူတို့ခန္ဓာကိုယ် အနှစ်တသိန်းနှင့် ကျွမ်းအောင် လောင်သောအခါ တသိန်းတမ်းဖြစ်၏။ အနှစ်ကိုးသောင်းနှင့် ကျွမ်းအောင် လောင်သောအခါ ကိုးသောင်းတမ်းဖြစ်၏၊အစဉ်အတိုင်း ဆုတ်ခဲ့၍ ယခုအခါ အနှစ်တရာ, အနှစ်ကိုးဆယ် အနှစ်ရှစ်ဆယ်နှင့် ကျွမ်းအောင် လောင်၏။ ဆယ်နှစ်တမ်းသို့ ကျသောအခါ လူတို့ခန္ဓာသည် အနှစ်အဆီ မရှိပြီ၊ ကောက်ရိုးကို ညက်စွာထောင်း၍ လုပ်သောအရုပ်ကဲ့သို့ သြဇာနှစ်ဆီ ခေါင်းပါး ခြောက်သွေ့၏။ ထိုအခါ ဇရာသည် ဆယ်နှစ်နှင့် ကျွမ်းအောင်လောင်၏။

တဖန် ဗြဟ္မစိုရ်တရား ကပ်ပြန်,ပေါ်ပြန်, တိုးတက်ပြန်သောအခါ ကိုယ်ခန္ဓာမှုသြဇာဆီ အစဉ်အတိုင်း တိုးတက်ပြန်သဖြင့် အသက်နှစ်ဆယ်တမ်း လေးဆယ်တမ်း စသည်တက်ပြန်၍ အသင်္ချေတမ်းသို့ ဆိုက်ပြန်၏။ ဇရာမီး၏ အဖော်သဟဲကား ဗိရဏတေဇော ခေါ်သောဓာတ်မီးတည်း၊ ထို့ကြောင့် တေဇောဓာတ်အခန်းသို့ကျလျှင် အသက်တမ်းကို တေဇောဓာတ်မီး ပြုပြင်သည် ဟူ၍လည်း ဆိုရ၏။ သန်း, ကြမ်းပိုး, ခြ,ပိုးရွ,ခွေး, ဝက်, ကြက်,ငှက်, နွား, ကျွဲ,မြင်း, ဆင်အစရှိသည်တို့၌လည်း အသီးသီး အသက်တမ်းကိုယ်စီ ရှိကြသည်မှာ ဇရာမီး၏အမှုပင်တည်း။ စတုမဟာရာဇ်နတ်ပြည်မှာ သူတို့နှစ်နှင့် အနှစ်ငါးရာ အသက်တမ်း၊ တာဝတိံသာနတ်ပြည်မှာ သူတို့နှစ်နှင့် အနှစ်တထောင် အသက်တမ်း ဤသို့စသည်ဖြင့် နတ်ပြည်, ဗြဟ္မာ့ပြည်တို့၌ အသီးသီး အသက်တမ်း ဖြစ်မှုသည်လည်း ဇရာမီး၏ အမှုပင်တည်း။

အသက်တမ်းမရှိသော ဘုမ္မစိုးနတ်မျိုး, ငရဲ,ပြိတ္တာ,အသူရကာယ်တို့မှာလည်း အားရှိ, အားမဲ့ အထူးထူး အထွေထွေ အလွန်များလှသော ကံ၏ အစွမ်း အလွန်ပြင်းထန်နိုင်သော ဘုံစုဖြစ်၍ အသက်တမ်းဟူ၍ မရှိကြပြီ၊ ကံအားလျော်စွာ ကိုယ့်ဇရာမီးနှင့်ကိုယ် လောင်ကြ, ကျွမ်းကြရတော့သည်၊ ကောက်ပဲစပါး, မြက် ဝါး, ချုံနွယ်, သစ်ပင်, တို့ကား အရပ်ဒေသ ဗီဇမျိုးရိုး အားလျော်စွာ အသက်တမ်း အသီးသီးရှိကြ၏၊ ဇရာမီး၏ အမှုချည်းတည်း။ တလောကလုံး၌ ဇရာမီး၏ အမှုသည် ဤမျှလောက်ကြီးကျယ်၏။

www.dhammaransi.com

လူတို့၌ အစ သုံးဆယ့်သုံးနှစ်နှင့် လေးလသည် ပဌမအရွယ်မည်၏။ အလယ် သုံးဆယ့်သုံးနှစ်နှင့် လေးလသည် ဒုတိယအရွယ် မည်၏၊ နောက် သုံးဆယ့်သုံးနှစ်နှင့်လေးလသည် တတိယအရွယ်မည်၏။ ထိုအရွယ် အပိုင်းအခြား ဖြစ်မှုသည်လည်း ဇရာမီး၏ အမှုပင်တည်း။ တခုတခုသော အရွယ်ကို သုံးဆယ့်သုံးနှစ် လေးလနှင့် ကျွမ်းအောင်လောင်၏။ မန္ဒဒသက, ခိဍ္ဍာဒသက စသည်ဖြင့် ဆယ်နှစ်စီပြု၍ အရွယ်ဆယ်ပါး ရှိ၏။ တခုတခုသော အရွယ်ကို ဆယ်နှစ်နှင့် ကျွမ်းအောင် လောင်၏။ အရွယ်ဆိုသည်ကား-ထိုထိုအရွယ်တွင်းမှာ တမျိုးတမျိုးစီ ဖြစ်ပွားကြသော နာမ်တရား, ရုပ်တရား စုကိုပင် အရွယ်ဟူ၍ ဆိုအပ်၏။ ထို့အတူ တနှစ် တနှစ် ကူးပြောင်း၍ သွားမှု၊ တဥတု, တဥတု ကူးပြောင်း၍ သွားမှု၊ တလ တလ, ကူးပြောင်း၍ သွားမှု၊ တပက္ခ, တပက္ခ ကူးပြောင်း၍ သွားမှု၊ တရက်, တရက် ကူးပြောင်း၍ သွားမှု၊ တပဟိုရ်, တပဟိုရ် ကူးပြောင်း၍ သွားမှု၊ တနာရီ, တနာရီ ကူးပြောင်း၍ သွားမှုသည်လည်း ဇရာမီး၏ အမှုပေတည်း။

တနှစ်, တနှစ် ကူးပြောင်းမှု ဆိုရာ၌ ဤခန္ဓာကိုယ်၏ တနှစ်,တနှစ်လျှင် တမျိုးတမျိုး ရင့်ကျက်၍ သွားသည်ကို ဆိုသည်။ ဥတုကူးပြောင်းမှု စသည်တို့၌လည်း ဤနည်းအတူ၊ ဤအလုံးစုံသည်လည်း တခဏထက် တခဏ ရင့်မှု ဖြစ်ပွား၍သွားသော ရင့်မှု စုပေတည်း။ ကာလကြာမြင့်မှ ထင်ရှားသတည်း။ လမ်းမရှိဘူးသော မြေပြင် မြက်တောသို့ လမ်းပြု၍ သွားလာရာ၌ ခြေတချက် တချက်နင်းမှု ဒဏ်ရာဒဏ်ချက်သည် ရုတ်တရက် မပေါ် တည့်သေး၊ မထင်ရှားတည့်သေး။ အခေါက်အခါ များမှန်းမသိ များသောအခါ လမ်းရာကြောင်းကြောင်း ပေါ်၍လာ၏၊ ထင်၍လာ၏။ ဤဥပမာကဲ့သို့ မှတ်။ ဤတခဏထက် တခဏ ရင့်မှု ဒဏ်ချက်သည် လူသတ္တဝါ, ရုပ်နာမ်ခန္ဓာကိုယ် မဆိုထားဘိဦး၊ ကာလကြာမြင့်လျှင် မဟာပထဝီမြေကြီး, မြင်းမိုရ်တောင်, စကြဝဠာတောင်တို့နှင့်တကွ အလုံးစုံသော လောကဓာတ်ကိုပင် လောင်ကျွမ်းစေလျက် ကမ္ဘာပျက်ရသေး၏။

အနမတဂ္ဂ သံသာရစာလမှာ ပျက်ဆုံးကွယ်ပခဲ့သော စကြဝဠာ မဟာပထဝီ မြင်းမိုရ်ပေါင်း, ကမ္ဘာပေါင်း အနန္တ ရှိခဲ့ပြီ၊ ထိုမျှလောက် ကြီးကျယ်သော ဇရာမီးကိုပင် သက္ကာယဒိဋ္ဌိဖုံးလွှမ်းသော ပုထုဇဉ်သတ္တဝါ

www.dhammaransi.com

တို့သည် မိမိကိုယ်သဏ္ဍာန်မှာ ဇရာစေတ် ဇရာဓမ္မကို ခေတ်တပါး, ဓမ္မတပါး အဖြစ်ဖြင့် ကွက်ခြား၍ မမြင်နိုင်ကြကုန်၍ ဝါ-ဘယ်အရွယ်ရောက်ပြီ၊ ငါ-ကြီးပြီ၊ ငါ-အိုပြီဟု ငါပြု၍ မြင်ကြကုန်။

ဇရာ သုံးပါး

ထိုဇရာသည် ဝယောဝုဒ္ဓိဇရာ, သန္တတိဇရာ, ခဏိကဇရာ ဟူ၍ သုံးပါးရှိ၏။

၁။ အိုမင်းသော အရွယ်သို့ရောက်၍ ဆံဖြူခြင်း, သွားကြွေခြင်း, အရေတွန့်ခြင်း အစရှိသည်ဖြင့် ထင်မြင်သော ဇရာသည် ဝယောဝုဒ္ဓိဇရာမည်၏။

၂။ သန္တတိဇရာ ဆိုသည်ကား–သန္တတိဇာတ်၌ ပြဆိုခဲ့ပြီးသောအတိုင်း အခါအားလျော်စွာ, အခွင့်အားလျော်စွာ, ကိုယ်ခန္ဓာ၌ တမျိုးစီတမျိုးစီ ဖြစ်ပေါ်ကြကုန်သော ရုပ်တရား, နာမ်တရားတို့၏ ဆုတ်ယုတ်ကျလျော့ခြင်း အမှုပေတည်း။ ဖျားသောသူမှာ အဖျားတက်သည်ကား–သန္တာတိဇာတိတည်း။ အဖျား ယခုတက်ပြီး၍ ကျပြီဟု ဆိုရသည်ကား·သန္တတိဇာတိတည်း။ အဖျားအေးပြီဟု ဆိုရသည်ကား–သန္တတိမရဏတည်း။ သန္တပ္ပန တေဇော တောက်၍ ထသည်ကို အဖျားတက်သည်ဆိုသည်။ ထိုတေဇောအတက်ရပ်၍ ဆုတ်ကျသည်ကို အဖျားကျသည်ဆိုသည်။ ထိုတေဇော၏ ခဏိကမရဏအားဖြင့် သေဆုံးခြင်းကို အဖျားအေးသည် ဆိုသည်။

ဝမ်း၌ ထမင်းအစာမရှိသဖြင့် တကိုယ်လုံး အားခွန်ဗလ လျော့ပါး၍ နေ၏။ ထမင်းစားလိုက်သောအခါ တလုပ်ထက် တလုပ် ကိုယ်အား, စိတ်အား တောင့်တင်း၍ လာ၏။ ဤ၌ အားခွန်ဗလ လျော့ပါးမှုမည်သည်ကား ကိုယ်တွင်းသဏ္ဌာန်၌ ထမင်းအစာ အပြည့်ရှိစဉ်အခါ ထမင်းအစာ ထောက်ပံ့မှုနှင့် ဖြစ်ပွား၍ နေကုန်သော ရုပ်သစ်, ဓာတ်သစ်, ကလာပ်သစ်တို့သည် ဦးခေါင်းမှာအပြည့်, ရင်မှာအပြည့်, ဝမ်းမှာအပြည့်, ခြေမှာအပြည့်, လက်မှာအပြည့် ရှိနေကုန်၏။ အစာအိမ်မှာ

www.dhammaransi.com

အစာသစ် လျော့ပါး၍ သွားလျှင် ထိုရုပ်သစ်, ဓာတ်သစ်, ကလာပ်သစ်တို့သည် ဆီးနှင်းပေါက် ကြေပျောက်သကဲ့သို့ ဦးခေါင်းတွင်းမှာလည်း ကြေပျောက်ကြကုန်၏။ ရင်တွင်းမှာ, ဝမ်းတွင်းမှာ, ခြေမှာ, လက်မှာ အသီးသီး ကြေပျောက်ကြကုန်၏။ ကိုယ်တွင်း, ဦးခေါင်းတွင်းမှာ ရုပ်ကလာပ်တို့သည် ကျဲရရဲသာ ရှိကုန်၏။ ထိုအခါ ထိုသတ္တဝါတို့သည် ငါ-အားနွမ်းပလ လျော့ပါးသည်ဟု သိကြ၏။ ဤသူ အားနွမ်းပလ လျော့ပါးသည်ဟု သိကြ၏။ ကိုယ်တွင်း, ဦးခေါင်းတွင်း၌ ရုပ်ကလာပ်တွေ ချုပ်ပျောက်၍ ကုန်သည်ဟု မသိကြကုန်။ ဤသို့သော အားနွမ်းပလ လျော့နည်းမှုသည်လည်း ရှေးအဖို့ တောင့်တင်းသည်မှ ဆုတ်ယုတ် လျော့ကျမှုဖြစ်၍ သန္တတိဇရာမည်၏။ တောင့်တင်းမှုကို အကျွမ်းလောင်၍ ပစ်သော ဇရာမီးပင်တည်း။

တဖန် အစာထမင်းကို စားမျိုသောအခါ တလုပ်ထက်တလုပ် တကိုယ်လုံး တောင့်တင်း ရှင်လန်း၍ လာ၏။ ဤ၌ အစာထမင်းလုပ်ကို မျို၍ အစာသစ်အိမ်၌တည်သည်နှင့်တပြိုင်နက် ဝမ်းတွင်းမှာ နှင်းပေါက်, နှင်းပွားတွေ ဖြစ်ပေါ်သကဲ့သို့ ရုပ်သစ်, ကလာပ်သစ်တွေ ဖြစ်ပေါ်ကုန်၏။ ရင်တွင်း, ဦးခေါင်းတွင်းမှာ ဖြစ်ပေါ်ကုန်၏။ စား၍ ထမင်းဝလျှင် မစားမီက ချုပ်ပျောက်သော ရုပ်ကလာပ်တို့၏ နေရာမှာ အကုန်ပြည့်ဖြိုးအောင် ရုပ်သစ်, ကလာပ်သစ် တည်းထောင်မိပြန်ကုန်၏။ ထိုအခါ ပကတိအတိုင်း ကိုယ်အား, စိတ်အား, ဟက်ပွားတောင့်တင်း ရှင်လန်းမြဲ ရှင်လန်းပြန်၏။ ထိုထမင်းအစားအစာ မလည်မခြင်း ထိုရုပ်သည် မဆုတ်မလျော့ ပွားများ၍ နေကုန်၏။ ဤသို့ နေသည်ကို သန္တတိဇာတိ ဆိုသတည်း။ တဖန် ထမင်းအစာလည်၍ ကျပြန်လျှင် ကိုယ်တွင်းသန္တာန် တခွင်လုံးမှ ထိုရုပ်တို့သည် အစဉ်အတိုင်း ချုပ်ပျက် ဆုတ်လျော့ကြပြန်ကုန်၏။ အားနွမ်းပလ လျော့ပါးပြန်၏၊ သန္တတိဇရာမှုတည်း။

ဒီချောင်းထဲမှာ ရေအိုင်သော အမှုသည် သန္တတိ ဇာတိမျိုးတည်း၊ ဒီရေကျလျော့၍ လျော့ပါးမှုသည် သန္တတိ ဇရာမျိုးတည်း။ ဒီချောင်းထဲမှာ ဒီရေကုန်ပျောက်မှုသည် သန္တတိ မရဏမျိုးတည်း။ ဤကိုယ်ခန္ဓာကြီးသည် ဒီချောင်းနှင့်တူ၏။ အမိဝမ်းမှ ဖွားမြင်သော နေ့မှစ၍ သေဆုံးသောနေ့ တိုင်အောင် နေ့စဉ်အတိုင်း, ရက်စဉ်အတိုင်း ထမင်းအစာမှုနှင့်

www.dhammaransi.com

စပ်၍ ကိုယ်တွင်းသဏ္ဌာန်မှာ ရုပ်နု, ဓာတ်နု, ကလာပ်နုတို့၏ တိုးချည်, တက်ချည်, ဆုတ်ချည်, ကျချည်နေမှုသည် ဒီချောင်းထဲမှာ နေ့တိုင်း နေ့တိုင်း ဒီရေ တက်ချည်, ကျချည် နေသည်နှင့် အလွန်တူ၏။ တိုးမှု, တက်မှုသည် သန္တတိဇာတိဓမ္မပေတည်း။ ယခု တဘဝလုံး အပေါက် မြင်အောင် ကြည့်၊ ဒီရေတိုး၍ အိုင်၍နေသောအခါ ငါး, မိကျောင်း စသော ရေသတ္တဝါတို့သည် အလွန်ရှင်လန်း မြူးထူးကာ ပေါ်ရှိကြကုန် သကဲ့သို့ အစာအိမ်၌ ထမင်းပြည့်၍ တကိုယ်လုံး ရုပ်သစ်, ဓာတ်သစ်, ကလာပ်သစ်တွေ တိုးတက်၍ တည်နေသောအခါ ထိုရုပ်တို့ကို ဖော်စီး၍ ဖြစ်ပေါ်ကြကုန်သော စိတ်, စေတသိက် နာမ်တရားတို့သည် ရှင်လန်း မြူးထူးကာ ဖြစ်ပေါ်ကြကုန်၏။ ဒီရေကျလျော့၍ သွားသောအခါ ထိုရေသတ္တဝါတို့သည် ပါကြလေကုန်သကဲ့သို့ အစာအိမ်မှာ အစာထမင်း လျော့ပါး၍ ထိုရုပ်တို့ ချုပ်ပျောက်ကြပြန်သောအခါ စိတ်, စေတသိက် တို့သည် ချုပ်ပျောက်ရာသို့ အကုန်ပါကြလေကုန်၏။

[ဤကား ရုပ်နှင့်အတူ တွဲဖက်၍ ဖြစ်ကြကုန်သော နာမ်တရား တို့၏ သန္တတိဇာတိ, သန္တတိဇရာ, သန္တတိမရဏ ဖြစ်ပုံတည်း။ ဤကား တနေ့ တနေ့လျှင် နှစ်ကြိမ်နှစ်ကြိမ်မျှအပ်သော အာဟာရမှုနှင့်စပ်၍ ဤကိုယ် အတွင်းမှာ နေ့ညမစဲ သန္တတိဇာတိ, သန္တတိဇရာ, သန္တတိမရဏတို့၏ ဖြစ်ပုံတည်း။]

ထိုင်မှု, ထမှု, သွားမှု, လာမှု, ကွေးမှု, ဆန့်မှု စသည်နှင့်စပ်၍ရင်း၊ ပူမှု, အေးမှု, အိုက်မှု, ချမ်းမှု စသည်နှင့်စပ်၍ရင်း၊ ထိုထို သုခ, ဒုက္ခ ဖြစ်မှုနှင့် စပ်၍ရင်း သန္တတိဇာတိ, သန္တတိဇရာတို့ကို သိကြကုန်ရာ၏။ ထိုင်မှု၌ ထိုင်စအခါ၌ သာယာရှင်လန်းသော ရုပ်တို့နှင့်ထိုင်၏။ အထိုင် ကြာခဲ့လျှင် ထိုသာယာရှင်လန်းသော ရုပ်တို့သည် ညှိုးနွမ်း ဆုတ်ယုတ် ကုန်၏။ ပူပန်, ညောင်းညာသော ရုပ်တို့သည် တထောင်းထောင်း ပေါ်ပေါက်ပွားများ၍လာကုန်၏။ ဤ၌ထိုင်စမှာ သာယာရှင်လန်းသော ရုပ်တို့၏ ပေါ်မှု, ပွားများမှုသည် သန္တတိဇာတိတည်း။ တဖန် ပူပန်, ညောင်းညာမှု ဖြစ်ပေါ်လာသောအခါ ထိုသာယာသော ရုပ်တို့၏ ဖြစ်ပေါ်မှုသည် သန္တတိဇာတိတည်း။ ဤသို့ စသည်ဖြင့် ဆိုလေ။

www.dhammaransi.com

နာမ်တရားတို့၌လည်း ဒေါသတရား ဖြစ်ပွား၍ နေသည်ကား ဒေါသ၏ သန္တတိဇာတိတည်း။ ပွားများမှု ယုတ်လျော့၍ သွားသည်ကား- ဒေါသ၏ သန္တတိဇရာ တည်း။ ပျောက်ငြိမ်း၍ သွားသည်ကား ဒေါသ၏ မရဏတည်း။ လောဘမှု၊ မာနမှု၊ ဣဿာမှု၊ မစ္ဆရိယမှုတို့၌ရင်း၊ သဒ္ဓါမှု၊ ပညာမှုတို့၌ရင်း ဤနည်းတူ ဆိုလေ။

(ဤကား—သန္တတိဇရာကို အမြွက်မျှဆိုလိုက်သော အခန်းတည်း။)

၄။ ခဏိကဇရာကိုကား-ခဏိကဇာတိကို ပြဆိုခဲ့သော မီးကို စေ့စေ့စိစိကြည့်ရှုသော စကားဖြင့်ပင်ပြရာ၏။ မီးတောက်ကို ဖြစ်စေ၊ ရဲရဲငြိစွဲ၍ နေသော မီးခဲကိုဖြစ်စေ စေ့စေ့ကြည့်၊ လှုပ်လှုပ်လှုပ်လှုပ် ရွရွရွရွနေသည်ကို မြင်၏။ လှုပ်မှုရွမှုမည်သည် အတက်နှင့်အကျ၊ အတိုးနှင့် အဆုတ်၊ အပေါ်နှင့် အငုပ်၊ အဖြစ်နှင့်အပျက်၊ ပြောင်းလဲချက်၊ ပြောင်းလဲမှု ပေတည်း။ အကျ၊ အဆုတ်၊ အငုပ်၊ အပျက်ကား- ခဏိကဇရာမှု၊ ခဏိကမရဏမှု ပေတည်း။ ရွရွပေါ်၍ ထသမျှသော အတက်၊ အတိုး၊ အပေါ် ဖြစ်မှုကား- ခဏိက ဇာတိမှုပေတည်း။ ပြဆိုခဲ့ပြီးသော ဓမ္မပဒဂါထာအရ ရေပွက်၏ ဖြစ်ပေါ်မှု၊ ပျက်မှု၊ တံလျှပ်၏ဖြစ်ပေါ်မှု၊ ကွယ်ပျောက်မှုတို့နှင့်လည်း ပြဆိုရာ၏။

သန္တတိဇာတိရှိမှ သန္တတိဇရာ၊ သန္တတိမရဏ ရှိနိုင်သည်။ သန္တတိဇာတိ ရှိခဲ့လျှင် သန္တတိဇရာ ကေန္တရှိတော့သည်။ သန္တတိမရဏ ကေန္တရှိတော့သည်။ သန္တတိဇာတိကို ခြားခြားနားနား မြင်နိုင်မှ သန္တတိဇရာ၊ သန္တတိမရဏတို့ကိုလည်း ခြားခြားနားနား မြင်နိုင်သည်။ ခဏိကဇာတိရှိမှ ခဏိကဇရာ၊ ခဏိကမရဏ ရှိနိုင်သည်။ ခဏိကဇာတိရှိလျှင် ခဏိကဇရာ၊ ခဏိကမရဏ ကေန္တရှိတော့သည်။ ဖြစ်ပေါ်သော တရားမည်သည် ကောင်းသောတရားပင်ဖြစ်စေ၊ မကောင်းသောတရားပင်ဖြစ်စေ၊ ဆုတ်ယုတ်လျော့ပါးမှုသို့ မရောက်ပဲ အမြဲတည်နေသည်ဟူ၍မရှိ။ မြန်မြန်ဆုတ်ယုတ်မှု၊ ဖြည်းဖြည်းဆုတ်ယုတ်မှု၊အလျင်အနှေးသာရှိကြသည်။ ထို့အတူ ပျက်ဆုံးခြင်းသို့ မရောက်ပဲ အမြဲတည်နေသည်ဟူ၍မရှိ။ အလျင်၊ အနှေးသာ ရှိကြသည်။ ပျက်ဆုံးမှုဟူသမျှသည်လည်း ဆုတ်ယုတ်ခြင်း ရှေးရှိမြဲကေန်တည်း။ ဆုတ်ယုတ်ခြင်း ဟူသမျှသည်လည်း ဖြစ်ပေါ်ခြင်း ရှေးရှိမြဲကေန်တည်း။

[ဤကား-ဇရာ၏အကြောင်းအရာတည်း။]

www.dhammaransi.com

မရဏသုံးပါး

မရဏသည်လည်း ဘဝဆုံးမရဏ, သန္တတိမရဏ, ခဏိကမရဏ ဟူ၍ သုံးပါးအပြားရှိ၏။

၁။ အာယုက္ခယ- အသက်တမ်းကုန်၍ သေခြင်းတပါး, ကမ္မက္ခယ- ကံအစွမ်းကုန်၍ သေခြင်းတပါး, ဥဘယက္ခယ- အသက်တမ်းလည်း ကုန်, ကံအစွမ်းလည်းကုန် နှစ်ပါးဆုံ၍ သေခြင်းတပါး, ဥပစ္ဆေဒက- အကုသိုလ် ကံဘပါး, အတင်းဖြတ်၍ သေခြင်းတပါး ဤ ၄-ပါးသော သေခြင်းသည် ဘဝဆုံးမရဏ မည်၏။

၂။ သန္တတိမရဏသည် နာမ်သန္တတိမရဏ, ရုပ်သန္တတိမရဏ ဟူ၍ နှစ်ပါးရှိ၏။ နာမ်သန္တတိ မရဏဆိုသည်ကား-ဆိုက်တိုက်သော အခွင့် အားလျော်စွာ ဖြစ်ပေါ်လာကုန်သော နာမ်ဓာတ်တို့၏ ကွယ်ပျောက် ပျက်ဆုံးခြင်းတည်း။ ထိုနာမ်သန္တတိမရဏသည် မျက်စိ၌ အမြင်ဓာတ် စု၏ သေဆုံးခြင်း, နား၌ အကြားဓာတ်စု၏ သေဆုံးခြင်း, နှာခေါင်း၌ အနံ့ဓာတ်စု၏ သေဆုံးခြင်း, လျှာ၌အရသာကိုသိသော ဓာတ်စု၏ သေဆုံးခြင်း, တကိုယ်လုံး၌ အတွေ့အထိကို သိသောဓာတ်စု၏ သေဆုံး ခြင်း, နှလုံးအိမ်တွင်း၌ အကြံအဖန်ဓာတ်စု၏ သေဆုံးခြင်း ဟူ၍ ခြောက်ပါး အပြားရှိ၏။ ဖဿခြောက်ပါး၏ သေခြင်း၊ ဝေဒနာ ခြောက်ပါး၏ သေခြင်း၊ သညာခြောက်ပါး၏ သေခြင်း၊ စေတနာ ခြောက်ပါး၏ သေခြင်း၊ ဝိတက် ခြောက်ပါး၏ သေခြင်း၊ ဝိစာရ ခြောက်ပါး၏ သေခြင်း၊ ဝီရိယ၏ သေခြင်း၊ ပီတိ၏ သေခြင်း၊ ဆန္ဒ၏ သေခြင်း၊ လောဘ၏ သေခြင်း၊ ဒေါသ၏ သေခြင်း၊ မောဟ၏ သေခြင်း၊ မာန၏ သေခြင်း၊ ဒိဋ္ဌိ၏ သေခြင်း၊ ဣဿာ၏ သေခြင်း၊ မစ္ဆရိယ၏ သေခြင်း၊ သဒ္ဓါ၏ သေခြင်း၊ သတိ၏ သေခြင်း၊ ဟိရီ- ဩတ္တပ္ပ၏ သေခြင်း၊ အလောဘ၏ သေခြင်း၊ အဒေါသ၏ သေခြင်း၊ အမောဟ-ခေါ်သော ပညာ၏ သေခြင်း၊ ကရုဏာ၏ သေခြင်း၊ မုဒိတာ၏ သေခြင်း၊ ဒါနကုသိုလ်စိတ်၏ သေခြင်း၊ သီလကုသိုလ်စိတ်၏ သေခြင်း၊ ဘာဝနာ ကုသိုလ်စိတ်၏ သေခြင်း၊ ကာယကံ၏ သေခြင်း၊ ဝစီကံ၏ သေခြင်း၊ မနောကံ၏ သေခြင်း အစရှိသည်ဖြင့် နာမ်သေခြင်းသည် များသောအပြား ရှိ၏။

www.dhammaransi.com

သေခြင်းဆိုသည်ကား–မီးပြင်းထိုး၍ တစုံတခုကို ကျိုချက်သော အခါ ရေပွက်တို့သည် မီး၏အဟုန်ကြောင့် ဆူဆူတက်၍ ထကုန်၏။ မီးကို ငြိမ်း၍ထားသောအခါ ထိုရေပွက်တို့သည် ကွယ်ပျက်ပျောက်ဆုံး ၍ ကုန်၏၊ ရေပကတိအတိုင်း ရှိ၏။ တဖန် မီးထိုးပြန်လျှင် ဆူပွက်မြဲ ဆူပွက်ပြန်၏၊ မီးငြိမ်းပြန်လျှင် အပွက်အကုန် သေမြဲသေပြန်၏၊ မီး တောက်ပြန်လျှင် ပွက်မြဲပွက်ပြန်၏၊ မီးမရှိပြန်လျှင် အပွက်သေမြဲ သေ ပြန်၏၊ ဤ ဥပမာ၌ အပွက်သေသည် ဟူသကဲ့သို့ ထိုထိုဓာတ်၏ သေ ခြင်းတည်း။ လောဘအာရုံ၌ တွေ့ကြုံသောအခါ နှလုံးထဲမှာ လောဘ ဓာတ် ပွက်ပွက်ဆူ ဖြစ်ပေါ်၍ လာ၏။ ထိုအာရုံနှင့် လွဲပြန်လျှင် ထို လောဘဓာတ် သေပြန်၏၊ အကုန်လုံး ကွယ်ပျက် ပျောက်ဆုံးပြန်၏။ တဖန် ထိုအာရုံ၌ တွေ့ဆုံပြန်လျှင် လောဘဓာတ် ပွက်ပွက်ဆူ ဖြစ်ပေါ် ပြန်၏။ အာရုံနှင့်လွဲပြန်လျှင် သေပျောက်မြဲ သေပျောက်ပြန်၏။ ဤသို့ ဓာတ်သေသည်ကို မရဏ–ဟု ဆိုသတည်း။

မျက်စိနှင့် ထိုထို အဆင်းသဏ္ဍာန် တွေ့ထိ၍ နေဆဲအခါ၌ စက္ခု အကြည်ပေါ်မှာ စက္ခုဝိညာဏ်နှင့်တကွ နာမ်အမြင်ဓာတ်စု ပွက်ပွက်ဆူ ဖြစ်ပေါ်၍ နေ၏။ ဤကား–နာမ်သန္တတိ ဇာတိ မမ္မတည်း။ ထိုအဆင်း သဏ္ဍာန်နှင့် မျက်နှာလွဲပြန်လျှင် ဝိညာဏ်နှင့်တကွ ထိုနာမ်ဓာတ်စု အကုန်သေ၏။ ပျောက်ပျက်ကွယ်ဆုံး၏။ ဤကား-နာမ်၏ သန္တတိ မရဏ မမ္မကြီးတည်း။ ရေကို ကျိုချက်ရာ၌ ရေနှင့်စက္ခု အကြည်သည် တူ၏၊ မီးတောက်နှင့် ထိုထိုအဆင်းသဏ္ဍာန်စုသည် တူ၏။ မီးတောက် ၏ အဟုန်ကြောင့် ရေအပြင်မှာ ရေပွက်ငယ်တွေ ဆူဆူတက် ပွက်ပေါ် သည်နှင့် ထိုထိုအဆင်းသဏ္ဍာန် အရိပ်စုခိုက်မှု ထင်မှုကြောင့် စက္ခု အကြည်ပေါ်မှာ စက္ခုဝိညာဏ်စသော နာမ်ဓာတ်စု ဆူဆူတက် ဖြစ်ပေါ် မှု တူ၏၊ မီးငြိမ်းလျှင် ရေပွက်ငယ်တွေ အကုန်ပျောက်ဆုံးသည်နှင့် ထိုထိုအဆင်းသဏ္ဍာန် အရိပ်စု ခိုက်မှု ထင်မှုမရှိပြန်လျှင် စက္ခု ဝိညာဏ် နှင့် တကွသော ထိုနာမ်စု သေဆုံးကွယ်ပျောက်မှုသည် တူ၏။

မှန်ရိပ်ဥပမာ။ ။ရှေ့၌ပြဆိုခဲ့ပြီးသော မှန်ရိပ်ဥပမာနှင့်လည်း ပြဆို ရာ၌ မှန်မျက်နှာ ထိုထိုဝတ္ထု တိုက်ဆိုင်မိသော အခါ၌ မှန်အပြင်မှာ အရိပ်ပေါ်၏။ မျက်နှာလွဲပြန်လျှင် ထိုအရိပ်ကွယ်ပျောက်၏။ တဖန်

www.dhammaransi.com

တိုက်ဆိုင်ပြန်လျှင် အရိပ်ပေါ်မြဲ ပေါ်ပြန်၏။ မျက်နှာလွဲပြန်လျှင် အရိပ် ပျောက်မြဲ ပျောက်ပြန်၏။ မှန်အပြင်နှင့် စက္ခုအကြည်တူ၏။ အရိပ်နှင့် စက္ခုအကြည်မှာ ဖြစ်ပေါ်ကြသော နာမ်ဓာတ်စုတူ၏။ ဖြစ်ပေါ်မှုကား နာမ်ဓာတ်စု၏ ဇာတိဓမ္မတည်း။ ချုပ်ပျောက်မှုကား နာမ်ဓာတ်စု၏ မရဏ ဓမ္မကြီးပေတည်း။ ရေအကြည်စသည်တို့၌ ပေါ်သော အရိပ်တို့နှင့်လည်း တူပါ၏။ နေရောင်, မီးရောင်တို့၌ပေါ်သော လူရိပ်, သစ်ရိပ်တို့နှင့်လည်း တူပါ၏။ သစ်ပင်ရိပ်မှာ သစ်ပင်နှင့် အဆင်းသဏ္ဌာန် တူ၏။ မြေအပြင် နှင့် စက္ခုအကြည်တူ၏။ နေနှင့် ရှေးကံဟောင်း တူ၏။ အရိပ်နှင့် စက္ခု အကြည်မှာ ပေါ်သော နာမ်ဓာတ်စုတူ၏။

မှန်ဘီလူးကြီး ဥပမာ။ ။အန္ဓပုထုဇဉ် သတ္တဝါတို့သည် ရေ, မြေ, တော, တောင်, အိမ်ရာ, ကျောင်း, ကန်, နွား, ကျွဲ, ဆင်, မြင်း, လူ, ရှင်, ယောကျ်ား, မိန်းမ, ဦးခေါင်း, ခြေ, လက် အစရှိသော ထိုထို အဆင်းသဏ္ဌာန်ကို မြင်ကြသောအခါ သက္ကာယဒိဋ္ဌိအတိုင်း ဘယ်ဟာကို ငါမြင်သည်, ငါကြည့်သည်, ငါရှုသည်-ဟု ဖြစ်ကြကုန်၏။ အမြင်နာမ် ဓာတ်စု ဖြစ်ပေါ်မှု ဟူ၍ မသိကြကုန်။ ထိုဓာတ်စုတို့၏ မြင်မှု, ကြည့်ရှုမှု- ဟူ၍ မသိကြကုန်။ တဖန်ကွယ်၍ သွားပြန်လျှင် ငါမမြင်ပြန်ပြီ-ဟု သိကြကုန်၏။ ထိုနာမ်ဓာတ်စုတို့၏ သေဆုံးမှု, ပျောက်ကွယ်မှု, အနိစ္စ ဖြစ်ကြသော အမှု-ဟု မသိကုန်။ အနာအို, အနာဟောင်းကြီးရှိရာ၌ ပကတိ မျက်စိနှင့် မမြင်ကောင်း၊ မှန်ဘီလူးကြီးတပ်၍ ကြည့်မှမြင်ကောင်း သော သံသေဒဇ ပိုးငယ်တို့သည် အနာနှင့် အပြည့်ကျရောက် ဖြစ်ပေါ် လာရာ၌ ထိုပိုးတို့၏ ကိုက်မှု, စားမှုကြောင့် အနာသည်ယားယံ၍လာ၏။ အရည်စက်လည်း ယိုထွက်၍လာ၏။

အနာရှင် မှုကား-မှန်ဘီလူး မရှိသည်ဖြစ်၍ ပိုးငယ်တွေကိုပင် ကိုယ်သေ့, ကိုယ်သား မှတ်၏။ ပိုးကိုက်၍ ယားယံသည်ကိုပင် အနာ ပျောက်လို၍ ယားယံသည်ဟု ဝမ်းမြောက် ဝမ်းသာရှိ၏။ ပိုးတို့ကြောင့် ဖြစ်သော အရည်အစက် ယိုထွက်သည်ကိုလည်း အနာပျောက်လို၍ မန်းရည်ယိုသည်-ဟု ဝမ်းမြောက်၏။ ထိုအကြောင်းကို သိသော ဆေးသမား ဆရာက ထိုသူ၏ မျက်စိ၌ မှန်ဘီလူးကြီးတပ်၍ ပြသော

www.dhammaransi.com

အခါ၌ အနာထဲမှာ နဂါးတွေကာ၍ နေသကဲ့သို့ လောက်လက်ဆူကြွ တရွရွ နေကြသော ပိုးငယ်တွေကို မြင်လေ၏။ ထိုအခါမှ ကြက်သီးကြီး ထ၏။ ကြောက်လှ၏။ ယခုပင် အတွင်းသို့ အခေါင်းပေါက်အောင် စား၍ ပေါက်ကြလိမ့်မည်ထင်၏။ မအိပ်ဝံ့, မနေဝံ့, အနာရိပ်, ပိုးရိပ်ကိုသာ တကြည့်ကြည့် ကြည့်၏။ ဆေးဆရာကို တွယ်တာ၏။ သုတ်လိမ်းရန်ပေး သော ဆေးကို နည်းလှသည်ထင်၏။ နှစ်ကြိမ်, သုံးကြိမ် သုတ်လိမ်းရန် ပေးသော ဆေးကို တကြိမ်တည်း အကုန်လိမ်း၏။ ဆေးဆရာက ဤရိယာ ပထမျှတရန် အိပ်ပါဟု ဆိုသော် မအိပ်နိုင်, မအိပ်ဝံ့ရှိ၏။ အနာကို ကြည့်၍ ဆေးသုတ်လိမ်း-မှု၌သာ မနေမနား အားထုတ်၏။

ဥပမာ, ဥပမေယျ စပ်ဟပ်ပြချက်

၁။ အန္ဓပုထုဇဉ်အဖြစ်နှင့် နေကြသော သတ္တဝါအစုသည် အနာသည်, ရောဂါသည်ကြီးနှင့် တူ၏။

၂။ အနမတဂ္ဂ သံသရာ၌ အစဉ်ဖြစ်၍လာခဲ့သော မျက်လုံးနှစ်ခုသည် အနာဟောင်းကြီးနှင့် တူ၏။

၃။ ထိုထို အဆင်းသဏ္ဌာန်နှင့် တွေ့ကြုံမိတိုင်း စက္ခု အကြည်မှာ ဖြစ်ပေါ်လာသော စက္ခုဝိညာဏ်အမှူးရှိသော နာမ်ဓာတ်စုသည် ထိုအနာဟောင်းကြီးမှာ ဖြစ်ပေါ်လာသော အလွန်သိမ်မွေ့စွာ သော သံသေဒဇပိုးငယ်စုနှင့် တူ၏။

၄။ ဝိပဿနာသမ္မာဒိဋ္ဌိ ဉာဏ်မျက်စိ မရှိဘူးသေးသည်ဖြစ်၍ ထိုနာမ် ဓာတ်စုကို ဓာတ်အသီးအခြား, ဓမ္မအသီးအခြား, အာဂန္တု တရားစု, ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်တရားစု-ဟူ၍ သက်သက် မသိ မမြင်သည့် အတွက် ထိုဓာတ်တို့ကို ငါပြု၍ ငါမြင်သည်-ဟု ဖြစ်၍ နေကြ သော အန္ဓပုထုဇဉ်စု၏အမှုသည် အာဂန္တုက သံသေဒဇပိုးကောင် တွေကို ကိုယ်သွေး,ကိုယ်သား-ဟု ဖြစ်သော အနာသည်နှင့်တူ၏။

၅။ ထိုစက္ခုမှာ ဖြစ်ပေါ်ကြသော နာမ်တရားစုတွင်လည်း စက္ခု အတွေ့-ဟု ဆိုအပ်သော စက္ခုသမ္ဖဿမှုသည် ထိုအနာဟောင်း၌ ကျသော ပိုးတို့၏ ကိုက်မှုနှင့် တူ၏။

www.dhammaransi.com

၆။ စက္ခုအတွေ့ကြောင့် ဖြစ်လာသော စက္ခုအရသာ-ဟု ဆိုအပ်သော စက္ခုသမ္ဖဿဇာ ဝေဒနာမှုသည် တိုအနာဟောင်းမှာ ပိုးတို့၏ ကိုက်မှုကြောင့်ဖြစ်သော ယားယံမှုနှင့် တူ၏။

၇။ စက္ခုအရသာကြောင့် ဖြစ်ပေါ်လာသော ရူပတဏှာသည် ထိုအနာဟောင်းမှာ ပိုးလောက်တို့၏ စားမှုကြောင့် ဖြစ်လာသော သွေးပုပ်ရည်, ပြည်ပုပ်ရည်နှင့် တူ၏။

၈။ ကောင်းသော အာရုံကို မြင်ရ၍ တက်ကြွမှု, ဝမ်းမြောက်မှု၊ တဏှာဖြင့် ခံစားစံစားရ၍ တက်ကြွမှု, ဝမ်းမြောက်မှုများသည် အနာကြီး ယားယံ၍ ဝမ်းမြောက်မှု, အရည်ယို၍ ဝမ်းမြောက်မှု တူ၏။

၉။ မြတ်စွာဘုရားသည် အနာကု ဆေးသမား ဆရာကြီးနှင့် တူ၏။

၁၀။ အဝိဇ္ဇာ ပစ္စယာ သင်္ခါရာ-အစရှိသော ဤ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ် ဒေသနာ အတိုင်း ကိုယ်ခန္ဓာ၌ ကောင်းစွာ သိမြင်သော ဝိပဿနာ သမ္မာဒိဋ္ဌိ ဉာဏ်မျက်စိသည် ဆေးဆရာကြီး၏ အလွန် လင်းလှစွာသော မှန်ဘီလူးကြီးနှင့် တူ၏။

၁၁။ ဤ ဒေသနာအရ အဇ္ဈတ္တခေတ်တို့၏ အသီးသီးသော သဘောအစုဖြစ်မှု, ပျက်မှု, ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်မှု အာဂန္တုအချက်ကို ကောင်းစွာ အောင်မြင်သောအခါ အန္ဓပုထုဇဉ် အဖြစ်မှ ကျွတ်လွတ်၍ ပညာမျက်စိ အမြင်ရှိသော ကလျာဏ ပုထုဇဉ်, စူဠ-သောတာပန် အဖြစ်သို့ ရောက်သောသူသည် မှန်ဘီလူးလက်ကိုင်ရ၍ သံသေဒဇ ပိုးဝယ်တွေကို အကောင်အထည်နှင့် တကွ နဂါးတွေ ကသကဲ့သို့ တရွရွ နေသည်ကို မြင်ရသည်နှင့် တူ၏။

၁၂။ မိမိကိုယ်ခန္ဓာ တခုလုံး၏ ဖြစ်ချည်, ပျက်ချည် အတည်မကျ အာဂန္တုမမှ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်သဘောကို မြင်သောအခါ ငါ, ငါ·ဟူ၍ စွဲလမ်းသော သက္ကာယဒိဋ္ဌိကလည်း မကျေ ကျန်တည်သေးရှိနေသည်နှင့် သေမှုကိုလည်း အစိုးမရ၊ ယခု ထွက်သက်မှာ သက္ကာယဒိဋ္ဌိ တန်းလန်းနှင့် သေခဲ့လျှင် နောက်ဝင်သက် အခန်းမှာ အပါယ်ဘဝသို့ရင်း, သာသနာမရှိရာ ဘဝသို့ရင်း ကျရောက်

www.dhammaransi.com

၍ သွားမည့် အရေးကို တွေးမိတိုင်း အကြောက် ပွားသဖြင့် တပါးသောကိစ္စနှင့် မေ့မေ့လျော့လျော့ မနေဝံ့မူ၍ ဝိပဿနာ သမ္မာဒိဋ္ဌိမှုကိုသာ မနေမနား ကြိုးစားအားထုတ်သော သူသည် ထိုအနာမှ ကျရောက်သော ပိုးတို့အတွက် ကြက်သီးလည်းထ ကြောက်ရွံ့လှ၍ ဆေးအမှုကိုသာ မနေမနား အားထုတ်သည်နှင့် တူ၏။

ဤဥပမာဖြင့်ကား အနာရှိ၍ ကျလာသော သံသေဒဇပိုးငယ်စု ကဲ့သို့ အဆင်းသဏ္ဌာန်နှင့် စက္ခုအကြည်ဝယ် ပြိုင်တွေ့ဆုံမိသောအခါမှ အမြင်ဓာတ်စု အာဂန္တုတို့စက္ခုအကြည်ပေါ်မှာ တဖွားဖွား ဖြစ်ပေါ် လာကြကုန်သည်။ မျက်စိထဲမှာ အမြဲရှိနေကြသော ဓာတ်စုမဟုတ်-ဟူသော အဓိပ္ပာယ်ကို ပြလိုရင်းတည်း။ တနာရီအတွင်း၊ တထိုင်အတွင်း မှာပင် ထိုကဲ့သို့ အာဂန္တုက ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ် ဓာတ်သီး ဓာတ်ခြားအနေ နှင့် မြင်နိုင်ပါမှ မျက်စိအကြည်ပေါ်မှာ အခါခါဖြစ်ပေါ်မှု၊ အခါခါ သေမှု၊ အခါခါ ဓာတ်သင်းချိုင်း ကျမှုကဲ့သို့ မြင်နိုင်မည်။ မရဏကို ပြဆိုသော အရာဖြစ်၍ ဓာတ်သင်းချိုင်းကျမှုကို သမ္မာဒိဋ္ဌိ ဉာဏ်မျက်စိ ပေါက်အောင် ပြလိုရင်းပေတည်း။

နာမ်တရားတို့မည်သည် ရုပ်တရားတို့ကဲ့သို့ သဏ္ဌာန်ရှိကြကုန်သည် မဟုတ်၊ ထို့ကြောင့် မျက်စိမှနာမ်ဓာတ်ဖြစ်ပေါ်မှု၊ နာမ်ဓာတ်သေမှု၊ ဓာတ်သင်းချိုင်းကျမှုကို ဉာဏ်ဖြင့် ရှာကြံသေစသူသည် သဏ္ဌာန်အနေ နှင့် ရှာကြံ၍ မရအပ်။ မြင်မှုနှင့် ရှာကြံမှ ရအပ်သည်၊ မြင်မှုသည်ပင် ထိုဓာတ်စု အမှန်ဖြစ်သည်။ မြင်မှုပျောက်ကွယ်ချယ်သည်ပင်လျှင် ဓာတ် သေမှု၊ ဓာတ်သင်းချိုင်းကျမှု အမှန်ဖြစ်သည်။ ဘယ်ဟာကို ယခုငါမြင်၏-ဟု သိကြ၏။ ဘယ်ဟာကို ယခုငါမမြင်ပြီ-ဟု သိကြ၏။ စိတ်ထဲမှာ ယခု ငါ၌ ဒေါသဖြစ်၍ နေ၏-ဟု သိကြ၏။ ယခု ဒေါသပြေငြိမ်းပြီ-ဟု သိကြ၏။ ထိုထက်ပင် မြင်မှု ဖြစ်ချက် မြင်မှုပျက်ချက် ထင်ရှား၏။ စိတ်အစဉ်ကို လက်ကိုင်ပြု၍ ကြည့်ရမည်။

စိတ်အစဉ် မည်သည်ကား-မြေကိုမြင်၍ သိပုံတမျိုး၊ ရေကိုမြင်၍ သိပုံတမျိုး၊ တောကိုမြင်၍ သိပုံတမျိုး၊ တောင်ကိုမြင်၍ သိပုံတမျိုး၊ ဤသို့ အစရှိသည်ဖြင့် မြင်သောအထည် ဝတ္ထုကွဲလျှင် သိပုံအမျိုးမျိုး ကွဲပြား

www.dhammaransi.com

သည်။ သိမှုအခြင်းအရာ သည်ပင်လျှင် စိတ်တရား ကိုယ်ရင်း ဖြစ်သည်။ မြေကိုမြင်၍ သိသည်မှ ရေကို မြင်ပြန်၍ ရေကိုသိသောအခါ မြေကိုသိမှု မရှိပြီ၊ ချုပ်ကွယ်ပြီ။ ဤသို့အစရှိသည်ဖြင့် ခတ်သေပုံ ခတ်သင်းချိုင်း ကျပုံကိုသိလေ။ မြေကိုလည်း သည်စိတ်နှင့်ပင် မြင်သည်, သိသည်။ ရေကို လည်း သည်စိတ်နှင့်ပင် မြင်သည်, သိသည်-ဟု ထင်စွဲရင်း ရှိကြသည်။ ထိုသို့ကားမဟုတ်၊ မြေကိုမြင်ပုံ, သိပုံ ကွယ်ပျောက်ပြီးမှ ရေကိုမြင်ပုံ, သိပုံ တမျိုးဖြစ်သည်၊သိပုံကား ခြားပါ၏။ စိတ်ကား တခြားမဟုတ်ပါ ဆိုငြားအံ့၊ သိပုံနှင့်စိတ် တခြားစီလော, တခုတည်းလော-မေး၊တခြားစီ ဆိုပါလျှင် သိပုံကား ဘယ်ခတ်နည်း-ဟု မေး၊ စိတ်မှတပါး သိပုံမရှိ၊ သိပုံမှတပါး စိတ်မရှိ၊ သိပုံကွယ်ပျောက်မှုသည်ပင်လျှင်စိတ်ကွယ်ပျောက် မှုတည်း။

ဥပမာကား-အလွန်ကောင်းသော ယမ်းကို အဖြူ, အနီ, အဝါ စသည်ဖြင့် အဆင်း အမျိုးမျိုးဆိုး၍ မုန့်ညင်းစေ့ခန့် အလုံးငယ်တွေ ပြု၍ အစေ့ချင်းထိစပ်အောင် စီစဉ်၍ထားပြီးလျှင်အစအလုံးမှာ မီးပေး၊အစဉ် အတိုင်း မီးတောက်ဖြူ, မီးတောက်နီ စသည် တဆက်တည်း တောက်၍ သွားလိမ့်မည်။ ထိုသို့သွားရာ၌ အဖြူတောက်ကုန်မှု, အနီတောက်ကုန်မှု စသည် ခြားနားစွာ မြင်လိမ့်မည်။ ထို့အတူ အမိဝမ်းက ဖွားမြင်သည်မှ စ၍ ယနေ့ထက်တိုင် မြင်မှုအမျိုးမျိုး, ကြားမှုအမျိုးမျိုး စသည် တစဉ် တည်း ဆက်လက်၍ လာခဲ့သော စိတ်အစဉ်၌ ရှေးရှေး မြင်မှု, ကြားမှု စသည် အစဉ်အတိုင်း ကုန်၍, ကုန်၍ ပျောက်ကွယ်ပျက်ဆုံး၍ လာခဲ့ သည်ကို သိလေ။

[ဤကား စက္ခုအကြည်မှာ အဆင်းသဏ္ဍာန်ဟူသော ရူပါရုံနှင့် ဆုံမိတိုင်း ဆုံမိတိုင်း အသစ်, အသစ် ဖြစ်ပေါ်၍ ခုတင် ခုပျက်ဆုံး သေပျောက် ကြကုန်သော အမြင်နာမ် ခတ်တို့၏ သန္တတိ မရဏကို ပြဆိုသော အခန်းတည်း။]

ဤနည်းတူ အသံကြားတိုင်း, ကြားတိုင်းသောတအကြည်ပေါ်မှာ ဖြစ်ပေါ် လာကြကုန်သော သောတဝိညာဏ် အမှူးရှိသော အသံကြား နာမ်ခတ်တို့မှာလည်း ကြား၍နေဆဲအခါ သန္တတိ ဇာတိဖြစ်မှု, အသံတိတ်၍ မကြားဘူးဟု ဖြစ်သောအခါ သန္တတိမရဏဆိုက်မှုကို သိအပ်၏။ အနာဟောင်းကြီး ဥပမာ၌လည်း သောတအကြည်သည်

www.dhammaransi.com

အနာနှင့် တူ၏။ ဗဟိဒ္ဓမှအသံအမျိုးမျိုးခိုက်ဆဲ့တိုက်ဆဲအခါ၌ သောတ အကြည်ပေါ်မှာ ပွက်ပွက်ဆူ ဖြစ်ပေါ်ကြသော အသံကြားနာမ်ခေတ် တို့သည် အနာ၌ဖြစ်ပေါ်ကြသောသံသေဒဇပိုးငယ်တို့နှင့်တူသည်။ ဤသို့ စသည်ဖြင့် ဆိုလေ။ အသံတို့မည်သည် အထည် ဝတ္ထုရှိသော ခေတ်မျိုး မဟုတ်သောကြောင့် ဖြစ်ပေါ်မှု, ချုပ်ပျောက်မှု အလွန်ထင်ရှား၏။ ဗဟိဒ္ဓ၌ အသံချုပ်ပျောက်သည်နှင့် တပြိုင်နက် နားထဲမှာကြားမှု ချုပ် ပျောက်၏။ ကြားမှု ဆိုသည်ကား သောတဝိညာဏ် အမှူးရှိသော ဖဿ, ဝေဒနာ အစရှိသော နာမ်ခေတ်စုပင်တည်း။ ကြားသည်-ဟူ၍ကား သိကြ၏။ ခေတ်အသီးအခြား ပေါ်မှု ဟူ၍ကား မသိကြသေးကြောင့် ငါကြားသည်, ဘယ်သူကြားသည်ဟု သက္ကာယဒိဋ္ဌိ ဖြစ်၍ နေကြ၏။ မှန်ရိပ်-နေရိပ် ဥပမာ, ယမ်းမီး ဥပမာစုကိုလည်း အမြင်ခေတ်စုမှာ ကဲ့သို့ သိလေ။

အသံကြား နာမ်ခေတ်စု၏ ဇာတိမှု, ဇရာမှု, မရဏမှု ပြီး၏။

နှာခေါင်းမှာ အနံ့နံတိုင်း နံတိုင်း ဃာနအကြည်ပေါ်မှာအနံ့ယူ နာမ်ခေတ်စုဖြစ်ပေါ်မှု၊သေဆုံးမှု, လျှာပေါ်သို့ အချို,အချဉ်အစရှိသော ကောင်း,မကောင်းသောအရသာတို့ကို သုံးဆောင်တိုင်း သုံးဆောင်တိုင်း ဇိဝှါအကြည်ပေါ်မှာ အရသာယူ နာမ်ခေတ်စု၏ ဖြစ်ပေါ်မှု, သေဆုံးမှု တို့၌လည်း ဥပမာစုနှင့်တကွ စက္ခုမှာ ဆိုခဲ့ပြီးသောအတိုင်းသိလေ။ ဤ၌ လည်း နံသည်, မွှေးသည်ဟု သိကြ၏။ ခေတ်ပေါ်မှု, ခေတ်သေမှု-ဟု မသိကြ၊ သက္ကာယဒိဋ္ဌိသာ ဖြစ်၍နေကြ၏။ လျှာ၌ရောက်သော အရသာ တို့ကိုလည်း ချိုသည်, ချဉ်သည်ကို သိကြ၏။ ချိုမှု, ချဉ်မှု ပျောက်ပြယ် ကွယ်ဆုံးသည်ကိုလည်းသိကြ၏။ ခေတ်ပေါ်မှုဟု မသိကြ၊ကာယအကြည် မည်သည်အတွင်းအပြင် တကိုယ်လုံးအပြည့်ရှိ၏။ မြေခေတ်,မီးခေတ်,လေ ခေတ်-ဟူသော ဖောဋ္ဌဗ္ဗခေတ် ၃-ပါး သည်လည်း တကိုယ်လုံးမှာ ရှိသော ဖောဋ္ဌဗ္ဗ ၃-ပါး,သူတပါးတို့၏ ကိုယ်အင်္ဂါကြီးငယ် အဝတ်ပုဆိုး အခင်း အရုံစသော ဗဟိဒ္ဓမှာ ရှိသော ဖောဋ္ဌဗ္ဗ ၃-ပါး၊ သွား,လာ ထကြွ၍ ဦးခေါင်းတွင်း, ဦးနှောက်တွင်း, ရင်တွင်း, ဝမ်းတွင်း, အဆုတ်တွင်း, အသည်းတွင်း လှုပ်ရှားမှုန် သိမှု၊ ခါးတွင်း, ပေါင်တွင်း, ခြေတွင်း လှုပ် ရှားမှုန်းသိမှုတို့၌ လှုပ်ကြွသော အတွင်းဝါယောထိခိုက်မှုကြောင့် ထိခိုက်

www.dhammaransi.com

သမျှနေရာ၌ ကာယဝိညာဏ် အမှုးရှိသော နာမ်ဓာတ်စုသည် ပွက်ပွက်ဆူ ဖြစ်ပေါ်၏။ ထိုနာမ်ဓာတ် ပေါ်ရာတိုင်း၌ လှုပ်တိုင်း လှုပ်တိုင်း သိ၏။ အလှုပ် ပျောက်တိုင်း ပျောက်တိုင်း သိ၏။

မိုးဦးကျအခါ၌ တိမ်တိုက်တွင်းမှာ တဝင်းဝင်း တလက်လက် လျှပ်စစ်ပြက်သကဲ့သို့ တကိုယ်လုံးအတွင်း၌ တဝင်းဝင်း တလက်လက် နာမ်ဓာတ်တွေ ပေါ်မှု, နာမ်ဓာတ်တွေ သေမှုကို သိရာ၏။ ထို့အတူ ကိုယ်တွင်း, ဦးခေါင်းတွင်း, ရင်တွင်း, ဝမ်းတွင်း, ခါးတွင်း, ပေါင်တွင်း, ခြေသလုံး, ခြေဖဝါးတွင်းတို့၌ ပူလျှင် ပူမှန်းသိမှု, နွေးလျှင် နွေးမှန်း သိမှု, အေးလျှင် အေးမှန်းသိမှု, ညောင်းမှန်းသိမှု၊ ညာမှန်းသိမှု, နာမှန်း သိမှု, ကျင်မှန်းသိမှုစသည်တို့၌လည်း ကာယနာမ်ဓာတ်စု ဖြစ်ပေါ်မှု, သေဆုံးမှု ဓာတ်သင်းချိုင်းကျမှုကို သိလေ။ ဗဟိဒ္ဓမှ အဝတ်အရုံစသည် နှင့် ထိခိုက်ရာ၌ရင်း, သူတပါး၏ ကိုယ်အင်္ဂါနှင့် မိမိကိုယ်အင်္ဂါ ထိပါးရာ ၌ရင်း, ရေပူ–ရေအေး လေပူ–လေအေး ထိပါးရာ၌ရင်း, မီးရှိန်မီးပူ ထိပါးရာ၌ရင်း, နေပူရှိန် ထိပါးရာ၌ရင်း, ဆောင်းအေးရှိန် ထိပါးရာ၌ ရင်း, တုံးတိုင်, ခလုတ် ဆူးငြောင့် စသည်တို့နှင့် ခိုက်မိ တိုက်မိရာ စူးရှရာ နာရာ ကျင်ရာတို့၌ရင်း, ကာယနာမ်ဓာတ်တို့၏ ဖြစ်ပေါ်မှု, ပျက်ကွယ်မှု ကို သိလေ။ နာမ်ဓာတ်တို့၏ ပေါ်မှု ပျက်မှုကို မသိကြ ကုန်သော အန္ဓပုထုဇဉ်တို့မှာ ငါပူသည်, ငါအိုက်သည်, ငါအေးသည်, ငါချမ်း သည်, ငါနာသည်, ငါကျင်သည် ဤသို့ စသည်ဖြင့် သက္ကာယဒိဋ္ဌိချည်းပင် ဖြစ်နေလေ၏။

[ဤကား–ကာယပသာဒရုပ် အကြည်မှာ ပေါ်ကြကုန်သော အာဂန္တုက ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ် နာမ်ဓာတ်တို့၏ မပြတ်မစဲဖြစ်ပေါ်မှု, မပြတ်မစဲ သေဆုံး ကွယ်ပျောက်မှုကို အမြွက်မျှဆိုလိုက်သော အခန်းတည်း။]

နှလုံးအိမ်တွင်း၌ ဟဒယဝတ္ထု-ခေါ်သော ရုပ်တခုသည် တည်ရှိ၏။ စမ်းရေအိုင်, စမ်းရေတွင်း, စိမ့်ရေအိုင်, စိမ့်ရေတွင်း, စမ်းရေပွက် တို့မှ တစိမ့်စိမ့် တသွင်သွင် စမ်းရေယဉ်, စမ်းရေပွက် ပေါ်ထွက်၍ နေသကဲ့သို့ ထိုဟဒယရုပ်မှ ဘဝင်ဟု ဆိုအပ်သော မနော အကြည်သည် မပြတ်မစဲအမြဲအစဉ် ပေါ်ထွက်၍နေ၏။ အာရုံခြောက်ပါးတွင် တပါးပါး ထိခိုက်လာသောအခါ အာဝဇ္ဇန်းကိစ္စ, ဇောကိစ္စတို့ဖြင့် ကာယကံမှု,

www.dhammaransi.com

ဖဝါးမှ ငယ်ထိပ်ပေါက်အောင် ထိုတ်ခနဲ ထိတ်ခနဲ ရုပ်ကြွမှု, ရုပ်ထမှု တင်ရှားရာ၌ မချမိ တကိုယ်လုံးသည် ဓာအောက်သို့ တွဲ၍ နေ၏။ ခြေချသည်နှင့် တပြိုင်နက် အထက်သို့ရိုက်သော ဝါယောဟုန် ဖြစ်ပေါ်၏။ အထက်သို့ ရိုက်မှုန်းသိကြ၏၊ ထိတ်ခနဲ ဖြစ်သွားမှုန်းသိကြ၏၊ ထိုဝါယော မပေါ်မီရှိသော ရုပ်ကိုယ်ကြီးသည် ထိုဝါယောပေါ်သည်နှင့် တပြိုင်နက် မီးတောက်ကြီး သေပျောက်သကဲ့သို့ သေပျောက်လေ၏။ အနိစ္စရောက်လေ၏။ သေမင်းနိုင်ငံသို့ ပါလေ၏။ မြင်နိုင်ငံခဲစွ၊ တိဟိတ်ဉာဏ်မျိုးမှ မြင်နိုင်ရာသည်။

အထက်သို့ တပြိုင်နက် ရိုက်ချက်ကား အသစ် ဖြစ်ပေါ်သော ဝါယော၏ ဇာတိမှုတည်း။ ယမ်းပုံကြီးသို့ မီးကျ၍ မီးတောက်ထသကဲ့သို့ မြန်၏၊ ထိုတကိုယ်လုံး အကုန်အထက်သို့ ရိုက်မှု, ခဏချင်းရပ်၍ ပျောက်၍ သွားပြန်မှုလည်း ထင်ရှားသိကြ၏။ ထိုထိတ်ခနဲ ထင်လိုက်မှု ပျောက်ကွယ်ချက်ကိုလည်း သိကြ၏။ ရိုက်သော ဝါယော မီးတောက်ကြီး သေမှုပေတည်း။ ဝါယော ဓာတ်ချုပ်မှု, အနိစ္စ ရောက်မှုတည်း။ ထိုဝါယောတွေ ချုပ်သည်နှင့် တပြိုင်နက် တချက်တည်း မြေဓာတ်, လေဓာတ် လွန်ကဲသော, ရုပ်စု, ရုပ်ခဲ ဖြစ်မြဲဖြစ်၏။ တဖန် ခြေချပြန်လျှင် မီးတောက်ကြီး ရုတ်တရက် သေသကဲ့သို့ ထိုရုပ်ခဲစု သေပျောက်ပြန်၏။ ဤ ခြေလှမ်းချက်၌ ဓာတ်သစ် ဖြစ်ပေါ်မှု, ဓာတ်သစ်သေမှု, ရုပ်သေမှု, ခဏမစဲ ကိုယ်လုံးကျွတ် ရုပ်သစ်, ရုပ်ဟောင်း ပြောင်းလဲမှုကို ဉာဏ်မျက်စိပေါက်အောင် မြင်နိုင်လျှင်ပင် တိဟိတ်ဉာဏ် မှန်ပေ၍ အရာတိုင်းမှာ မြင်နိုင်ကြလတ္တံ့။

အလွန်သိမ်မွေ့စွ၊ အချက်ရှာတတ်မှ မြင်ကြမည်၊ ထိုမှတပါး မိမိကိုယ်မှာ ထိုထိုနေရာ၌ ပူ၍လာသည်ကိုလည်း သိကြ၏။ အပူပျောက်သည်ကိုလည်း သိကြ၏။ အေးသည်ကိုလည်း သိကြ၏။ အအေးပျောက်သည်ကိုလည်း သိကြ၏။ ညောင်းညာ၍ လာသည်ကိုလည်း သိကြ၏။ ပျောက်သည်ကိုလည်း သိကြ၏။ ဤသို့ အစရှိသည်ဖြင့် ရုပ်မရဏ–ဓာတ်မရဏ, ရုပ်သေမှု ဓာတ်သေမှု, ရုပ်အနိစ္စ–ဓာတ်အနိစ္စ, ရုပ်သင်းချိုင်းကျမှု, ဓာတ်သင်းချိုင်းကျမှုတို့ကို သိကြလေကုန်။

[သန္တတိမရဏ ပြီး၏။]

www.dhammaransi.com

၃။ ခဏိကမရဏသည်လည်း နာမ်ခေတ်၏ခဏိကမရဏ, ရုပ်ခေတ်၏ ခဏိကမရဏ-ဟူ၍ နှစ်ပါးအပြားရှိ၏။ နာမ်ခေတ်၏ မရဏသည်လည်း ၁-စက္ခုဝိညာဏ် အမှူးရှိသော အမြင်နာမ်စု၏ ခရဏ, ၂-သောတဝိညာဏ် အမှူးရှိသော အကြားနာမ်စု၏ မရဏ, ၃-ဃာနဝိညာဏ် အမှူးရှိသော အနံ့ခံနာမ်စု၏ မရဏ, ၄-ဇိဝှါဝိညာဏ် အမှူးရှိသော အရသာခံ နာမ်စု၏ မရဏ, ၅-ကာယ ဝိညာဏ် အမှူးရှိသော အထိ အသိ နာမ်စု၏ မရဏ, ၆-မနောဝိညာဏ် အမှူးရှိသော အကြံအဖန် နာမ်စု၏ မရဏ-ဟူ၍ ခြောက်ဂိုဏ်းရှိ၏။ ဖဿ၏ မရဏ, ဝေဒနာ၏ မရဏ, လောဘ၏ မရဏ, ဒေါသ၏ မရဏ, သဒ္ဓါ၏မရဏ, ပညာ၏ မရဏ စသည်ဖြင့် မျိုးစွာရှိ၏။ သန္တတိ မရဏကို ပြဆိုသော အခန်း၌ ဇော-တသုတ်ထ၍ ကျပျောက်မှုကို မရဏတခုဟု ဆိုခဲ့သည် ကား သန္တတိ မရဏတည်း။

ခဏိက မရဏမှာမူကား ထိုဇောကသုတ် အတွင်း၌ပင်လျှင် ပဌမဇော၏ သေမှုတခြား, ဒုတိယဇော၏ သေမှုတခြား, တတိယဇော၏သေမှုတခြား စသည်ဖြင့် မရဏတရားများပြားလေ၏။ အနှစ်အဆီ ပြည့်သော သစ်စေးနှစ်ကို မီးရဲရဲစွဲလောင်၍ နေသည်ကို စေ့စေ့ကြည့်လျှင် မီး ရှန္တရှန္တ နေသည်ကိုမြင်လတ္တံ့။ ရှန္တရှန္တ ဖြစ်မှု မည်သည်ကား ပျက်မှုနှင့်ဖြစ်ပေါ်မှု ထွေးယှက်ချက်ပေတည်း။ ဤဥပမာလည်း ရှေး၌ ပြဆိုခဲ့ပြီ။ မုန်ညင်းစေ့ ပမာဏရှိသောယမ်းမီးဥပမာလည်းပြဆိုခဲ့ပြီ။ ပဋိသန္ဓေတည်နေသည်မှစ၍ တဘဝလုံး စက္ခုစသော အကြည်ဒွါရ ခြောက်ဌာနတွင် အလှည့်အလည် အားဖြင့် ခဏမစဲ တလစ်လစ် တလက်လက် အတွင်ဖြစ်, အတွင်ပျက် မျက်တောင်တခတ်ခန့်ကာလမှာ နာမ်၏မရဏ အကြိမ်ပေါင်း တထောင် မက လျှင်မြန်လှ၏။

လျှင်မြန်ပုံကို ယုတ္တိနှင့်ဆိုပေအံ့။ ဝိညာဏ်နှင့်အတူတကွ ဖြစ်ပေါ်ကြသော နာမ်အစု, နာမ်အခဲ မည်သည် ခန္ဓာကိုယ်မှာ နှစ်ခုပြိုင်၍ ဖြစ်ရိုးမရှိ၊ စက္ခုမှာဖြစ်ကြခိုက် စက္ခုမှာသာရှိ၏၊ တကိုယ်လုံးမှာ မရှိ။ သောတမှာဖြစ်ကြခိုက် သောတမှာသာရှိ၏၊ တကိုယ်လုံးမှာမရှိ။ ဃာနမှာဖြစ်ကြခိုက်, ဃာနမှာသာ ရှိ၏။ တကိုယ်လုံးမှာ မရှိ၊ ဇိဝှါမှာ ဖြစ်ကြခိုက်, ဇိဝှါမှာသာရှိ၏၊ တကိုယ်လုံးမှာမရှိ။ ဟဒယဝတ္ထုမှာဖြစ်ကြခိုက်, ဟဒယ

www.dhammaransi.com

ဝတ္ထုမှာသာ ရှိ၏၊ တကိုယ်လုံးမှာ မရှိ။ ကာယမှာလည်း ခြေဖဝါးမှာ ဖြစ်ကြခိုက် ခြေဖဝါးမှာသာ ရှိ၏၊ တကိုယ်လုံးမှာ မရှိ။ လက်ညှိုး, လက်ဖျားမှာ ဖြစ်ကြခိုက် လက်ညှိုး, လက်ဖျားမှာသာ ရှိ၏၊ တကိုယ်လုံးမှာမရှိ။ ဤနည်းအတိုင်း တကိုယ်လုံး နှံ့အောင်သိလေ။ ထိုသို့ ဖြစ်သော်လည်း အတုမရှိ မြန်လှသည့်အတွက်ကြောင့်- မြင်မှု, ကြားမှု, နံမှု, လျက်မှု, ပူမှု, ချမ်းမှု, ကြံဖန်မှုတို့သည် တပြိုင်နက်ပြိုင်၍ဖြစ်နိုင်သည်ဟု ထင်ရကုန်၏။

ဥပမာကား—မြန်မာတွင် အတိတ်ရဖြစ်သော ဘုရားအလောင်းတော် - ဇဝနဟသ်ာမင်းကြီးသည် မိတ်ဆွေဖြစ်သော ဗာရာဏသီမင်းကြီးထံ လာရာ အစွမ်းကို ပြခြင်းငှါ ဗာရာဏသီပြည် ပေါ်မှာ ဝဲလေ၏။ ဗာရာဏသီပြည်ပေါ်မှာ ကြည့်လေရာရာ ဟသ်ာချည်းဖြစ်နေ၏။ ဤအတူ အေးစွာသော ရေကိုချိုးလောင်းရာ တကိုယ်လုံး အေးမှုကို တပြိုင်နက်တည်း သိ၍ နေသကဲ့သို့ ထင်ရ၏။ မြင်မှု, ကြားမှု, ကြံဖန်မှု တပြိုင်နက်ဖြစ်နိုင်သကဲ့သို့ထင်ရ၏။ ထိုသို့ ပြိုင်၍ နှစ်ဌာနမျှဖြစ်သည်ဟုမရှိ၊ အာရုံထိခိုက်မှု အားရှိရာ, မနသိကာရ အားကြီးရာတို့၌ အစဉ်အားဖြင့်သာ ပေါ်၍သွား၏။ ခြေဖျား၌ အာရုံထိခိုက်မှု အားကြီးခဲ့လျှင် ခြေဖျားမှာ ဖြစ်ပေါ်၏။ လက်ဖျားမှာ အာရုံထိခိုက်မှုအားကြီးလျှင် လက်ဖျားမှာ ဖြစ်ပေါ်၏။ တကိုယ်လုံးမှာ ဤနည်းတူ သိလေ။ အတွင်း, အပြင် တကိုယ်လုံးမှာ အပ်ဖျားနှင့်ထိုး၍စမ်း၊ နာကောင်းသမျှ နေရာစုသည် စိတ်ပေါ်ထွက်နိုင်သော နေရာချည်းတည်း။

တကိုယ်လုံးမှာ ဖြစ်နိုင်၏, နှံ့၏ ဟူသော်လည်း နှလုံးအိမ် ထဲမှာ စမ်းရေ, စိမ့်ရေကဲ့သို့အမြဲဖြစ်၍နေသည်၊ တခြားတပါးသောနေရာဌာနမှာ ဖြစ်ပေါ်ခိုက်၌သာ နှလုံးအိမ်မှာ စိတ်ပြတ်သည်။ အာရုံထိခိုက်ရာဌာနမှာ စိတ်ဖြစ်ပေါ်သည် ဟူသော စကား၌ ခြေသန်းဖျားကို ထိခိုက်လျှင် ထိမှုဒဏ်ချက်ကြောင့် ထိုသောနေရာမှာမီးပွင့်သကဲ့သို့ ဖြစ်ပေါ်၍ ထိုနေရာမှာပင်မီးပွင့်ငယ်သေပျောက်သကဲ့သို့ပျောက်ဆုံး၏။ ထိုနေရာမှာပေါ်မည် ရှိလျှင် နှလုံးအိမ်မှာချုပ်ကွယ်၏။ မချုပ်မကွယ်, မသေမဆုံးပဲနှင့် တနေရာမှတနေရာသို့ ပြောင်းရွှေ့သည် ဟူ၍ကား မရှိ၊ ဓမ္မတာသည်သာတည်း။ ထို့ကြောင့် ပြင်ပ အပေါ်ရေနှင့်တကွ ဦးနှောက်တွင်း, အဆုတ်တွင်း, အသည်းတွင်းစသောအတွင်း, အပ တကိုယ်လုံးမှာတနေ့အတွင်း, တရက်

www.dhammaransi.com

အတွင်း စိတ်နှင့်တကွသော နာမ်ဓာတ်စုဖြစ်မှု, ပျက်မှု လွတ်ကင်းရာ နေရာကို ရှာသော် အကျုမ့်မှုမျှမရလတ္တံ့။ တနေ့အတွက် တကိုယ်လုံးမှာ အကျုမ့်မှုမျှ မလပ်ပဲ အထပ်ထပ် အကုဋေမက စိတ်သင်းချိုင်းကျမှု, ဗဿ သင်းချိုင်းကျမှု, ဝေဒနာသင်းချိုင်းကျမှုကို သိအပ်သတည်း။

[ဤကား နာမ်၏ ခဏိကမရဏကို ပြဆိုသော အခန်းတည်း။]

ရုပ်တရားတို့၏ ခဏိက မရဏာ၌လည်း ခက်မာမှု, နူးညံ့မှု-ဟူသော မြေဓာတ်၏ မရဏ, ဖွဲ့စည်းကပ်တွယ်မှုဟူသော ရေဓာတ်၏ မရဏ, ပူမှု-အေးမှု အေးမှု-ချမ်းမှုဟူသော မီးဓာတ်၏ မရဏ, လှုပ်ရှားမှု-ကြွရွမှု-တောင့်တင်းမှု ဟူသော လေဓာတ်၏ မရဏ, ထိုဓာတ်ကြီး လေးပါး၌ မှီသော စက္ခုအကြည်၏ မရဏ, သောတ အကြည်၏ မရဏ-စသည်ဖြင့် များသော အပြား ရှိ၏။ ခဏိကဇာတိ, ခဏိကဇရာတို့၌ ပြခဲ့ပြီးသော နည်းကိုမှီ၍ ဤခဏိက မရဏကိုလည်း သိလေ။ ပုဂ္ဂိုလ်, သတ္တဝါ, အင်္ဂါကြီးငယ် အစရှိသော သဏ္ဌာန်မျိုးကို ပယ်ဖျောက်၍ ကိုယ်တွင်းမှာ သက်သက်သော မာမှု, နူးညံ့မှု, သက်သက်သော ပူမှု, အေးမှု အစရှိသော ဓာတ်သဘော, ပရမတ် သဘောကို မိမိရှုရ မြင်နိုင်မှ ထိုဓာတ်တို့၏ ခဏိက မရဏကို မြင်နိုင်ရာသည်။ ခဏိက ဇာတိ, ခဏိက မရဏကို မြင်နိုင်ရန် အခွင့်သည် အလွန်ခဲယဉ်း၏။

သန္တတိဇာတိ, သန္တတိဇရာ, သန္တတိမရဏ တို့ကို မြင်နိုင်လျှင် ပင် ဝိပဿနာ သမ္မာဒိဋ္ဌိ ကောင်းကောင်း ဖြစ်တော့သည်။ တာရှည် လေးမြင့် စွဲစွဲမြဲမြဲ ပွားများနိုင်လျှင် သက္ကာယဒိဋ္ဌိ ငရဲမီးကို သတ်ငြိမ်း စေနိုင်တော့သည်။

လေငြိမ်ရာအရပ်၌ ထွန်း၍ထားသော မီးတောက်မီးလျှံကို စေ့စေ့ ကြည့်၍နေလျှင် လူလူ-လူလူနေသည်ကို မြင်ရ၏။ လူလူတက်မှု ဟူသမျှ သည် ခဏိကဇာတိတည်း။ အသစ်အသစ် ဖြစ်ပေါ်မှုတည်း။ ထို အသစ် အသစ် ဖြစ်ပေါ်မှု ဟူသမျှသည် အဟောင်းပျက်မှုကို အစားစိုက်မှု ချည်းတည်း။ အဟောင်းပျက်မှုကား ပျောက်ကွယ်မှုဖြစ်၍ မျက်စိ မမြင်ရာသို့ မြုပ်လေ၏၊ အသစ်ဖြစ်မှုကား မျက်စိမြင်ရာသို့ ပေါ်၍ လာ၏၊ ပျက်မှုသည် ဉာဏ်မျက်စိ၏ အရာတည်း။

www.dhammaransi.com

မီးတောက်မီးလျှံ၌ ရောတည်ဖြစ်သော မြေဓာတ်သည် အလွန်အားနည်း၏။ ထိုမြေဓာတ်ကို မှီတွယ်၍ လောက်သော မီးဓာတ်သည် အလွန် ထက်သန်၏၊ မှီရာမြေဓာတ် ခဏချင်း ခဏချင်း ကုန်အောင် လောင်၏၊ စား၏၊ မြေဓာတ်၏ ခဏ ခဏ ကုန်မှုကို ဉာဏ်နှင့်ကြည့်မှ ခဏ ခဏ မီးပျက်မှု ထင်ရှား၏။ သတ္တဝါတို့၏ ကိုယ်ခန္ဓာသည်လည်း ဓာတ်မီးခဲကြီးအတိ ဖြစ်၏၊ ဓာတ်မီးတုံးကြီးအတိ ဖြစ်၏၊ မီးဟူသမျှ သည် တလူလူနေသည်ချည်း။ ကိုယ်ခန္ဓာကြီးသည် ထို မီးတောက်မီးလျှံ အလားပင်တည်း။ ဘယ်နေရာကိုမဆို လက်နှင့်စိစိစမ်း၍ ဉာဏ်နှင့်စေ့စေ့ ကြည့်မှု အေးလျှင်လည်း အေးရှိန်တလူလူ တွေ့၏။ ပူလျှင်လည်း ပူရှိန် တလူလူ တွေ့၏၊ တလူလူနေသမျှ ဖြစ်မှု,ပျက်မှုချည်း။ 'ယထာ ပုဗ္ဗုဠကံ ပဿေ' ဟူသော ပုဒ်မှာ ပြခဲ့သော ရေပွက် ဥပမာအတိုင်း ထင်မြင် အောင် ကြည့်လေ။

တေဇောဓာတ်သမုပ္ပါဒ်လင်္ကာ—အဖြေ ပြီး၏။

ဝါယောဓာတ်သမုပ္ပါဒ်လင်္ကာ-အဖြေ

သန္ဓေဇာတိ၊ခန္ဓာရှိက၊ ဉာတိဘောဂ၊ စသည်သင်းပင်း၊ကွေ့ကွင်း ခြင်းနှင့်၊ မကောင်းစသာ၊ ကြုံကြိုက်လာသော်၊ ပူဆာ သောက၊ ယူဘငိုကြွေး၊ သက်မွေးဝန်ထမ်း၊ ပူ-ချမ်းဒုက္ခ၊ အနိဋ္ဌကြောင့်၊ စိတ်ကမကြည်၊ မဆည်ငင်ရှိုက်၊ အလိုက်အလှဲ၊ ဆင်းရဲငါးပါး၊ အကျဉ်းအားတည့်၊ ကျယ်ပွား အနန္တ၊ တွေ့ကြုံရသည်။ ။ မူလဇာတိ-အနှုန်းတည်း။

ဟူသော လင်္ကာပိုဒ်၌ ဇာတိရှိသည့် အတွက်ကြောင့် သောကဖြစ် ရသည်၊ ပရိဒေဝဖြစ်ရသည်၊ ဒုက္ခဖြစ်ရသည်၊ ဒေါမနဿဖြစ်ရသည် ဥပါ ယာသဖြစ်ရသည် ဟုဆိုလိုသည်။ ငရဲဇာတို ရှိခြင်းကြောင့် ငရဲ၌ရှိသော ဆင်းရဲငါးပါးဖြစ်ရသည်၊ပြိတ္တာဇာတိရှိခြင်းကြောင့် ပြိတ္တာဘုံ၌ဖြစ်သော ဆင်းရဲငါးပါးဖြစ်ရသည်၊အသူရကာယ်ဇာတိရှိခြင်းကြောင့်အသူရကာယ် ဘုံ၌ ဖြစ်သော ဆင်းရဲငါးပါးဖြစ်ရသည်၊ တိရစ္ဆာန်ဇာတိ ရှိခြင်းကြောင့်

www.dhammaransi.com

တိရစ္ဆာန်ဘုံ၌ ဆင်းရဲငါးပါးတွေ့ရသည်၊ ငရဲဇာတိ ရှိခြင်းကြောင့်အဘယ်သို့ ဆင်းရဲငါးပါးတွေ့ကြုံရသည်းဟူမူကား ငရဲဘဝမည်သည် ကျရောက်သေစအခါမှစ၍နှစ်ပေါင်းတသိန်းကာလပတ်လုံး,တသန်းကာလပတ်လုံး, တကုဋေကာလပတ်လုံး မီးငရဲမှာဖြစ်မူ မီးလောင်ခံ၍ နေရတော့သည်။ ခဲဝရဲ, လုံငရဲမှာဖြစ်မူ ခဲခုတ်လှံထိုးခံ၍ နေရတော့သည်။ မလွတ်သမျှသည် မျက်တောင်တခတ်မျှ သက်သာခွက်မရပြီ၊ မမြင်ဝံ့,မရှုဝံ့ ထွန့်ထွန့်လူး ဖြတ်ဖြတ်လူးဆင်းရဲပင်ပန်းသောဒုက္ခဝါးပါးထိုသည် ခဏစဉ်အတိုင်းပွားများကုန်၏။

ဤသို့ငရဲဇာတိရှိသည့်အတွက်ငရဲဘုံ၌ ဆင်းရဲငါးပါးအစဉ်ပွား၏။ ထိုငရဲဇာတိသည်လည်း သက္ကာယဒိဋ္ဌိရှိနေကုန်သော သူတို့အားစိတ်နှလုံးထဲမှာ အမြဲမကွာ ထက်ကြပ်ပါရှိနေ၏။ အဘယ်သို့ပါရှိ၍ နေသနည်းဟူမူကား-သံသရာဘဝ၌ကျင်လည်၍ လာခဲ့ကြသော သတ္တဝါတို့၏အဖြစ်သည် မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိဘဝနှင့် ဒုစရိုက်ဘဝသည်သာ များပြား၏။ တနေ့တနေ့မှာဖြစ်သော အကုသိုလ်သည် အပါယ်၌ဘဝတရာ, ဘဝတထောင်ကျလောက်ဖြစ်နိုင်၏။ထို့ကြောင့် ယခုရှိကြသော မြင်မြင်သမျှ သတ္တဝါစုတို့သည် တယောက်တယောက်သော သတ္တဝါ၏ စိတ်နှလုံးထဲမှာ အပါယ်ကျရန် အပရာပရိယ အကုသိုလ်ကံပေါင်း အကုဋေမကပါရှိလျက်နေကြကုန်၏။ နတ်ပြည်ခြောက်ထပ် နတ်မှာလည်း ပါရှိလျက်ပင်၊ သုဒ္ဓါဝါသမှတပါးသော ရူပ,အရူပ ပုထုဇဉ်ပြဟ္မာမှာလည်း ပါရှိလျက်ပင်၊သက္ကာယဒိဋ္ဌိသည် ထိုကံတို့၏ ပင်မကြီးဖြစ်၏၊ ထိုကံစုသည် ပင်မကြီးမှာ ပေါက်ရောက်ကြသော အကိုင်း, အခက်စု ဖြစ်၏။

ဥပမာကား-သက္ကာယဒိဋ္ဌိသည် မီးတောက်ကြီးနှင့်တူ၏၊ ထိုကံစုသည် မီးတောက်ကြီးမှ ထွက်သော မီးရောင်တွေနှင့်တူ၏။ မီးတောက်ပင်မကြီး အားကောင်းခဲ့လျှင် ထိုမီးရောင်တွေလည်း အားကောင်း၏၊ မီးတောက်ကြီးမှိန်လျှင် မီးရောင်တွေလည်း မှိန်၏။ မီးတောက်ကြီး မသေသမျှသည် ထိုမီးရောင်တွေကို သေအောင်ပြုခြင်းငှာအခွင့်မရှိ၊ မီးတောက်ကြီးသေလျှင်လည်းမီးရောင်တွေအကုန်ကွယ်ပျောက်၏။ စက္ခုကိုငါ-ဟူ၍ထင်မြင်မှု,စက္ခုပေါ်မှာဖြစ်ပေါ်လာသော နာမ်ဓာတ်စုမြင်မှုကို ငါမြင်

www.dhammaransi.com

သည် ဟု ထင်မြင်မှုရှိနေသမျှ ကာလပတ်လုံး ထိုထင်မြင်မှုထဲမှာ အပါယ်မျိုးစေ့ဖြစ်သော အကုသိုလ်ကံပေါင်း တလုံးတစုတည်း တုပ်နှောင်လျက် ပါရှိ၏။ ထိုကံစု တုပ်နှောင်လျက် ပါရှိလျှင်လည်း ငရဲဇာတိပေါင်း အကုဋေမက တုပ်နှောင်လျက် ပါတော့သည်။ မီးခြစ်ထုပ်ပါလျှင် မီးပါသည်ဆိုရသကဲ့သို့တည်း။

ထို့ကြောင့် ပုထုဇဉ်အဖြစ်နှင့်နေသောသူသည် လူဖြစ်သော်လည်း လူအေးမဟုတ်၊ လူပူလူလောင်သာတည်း၊ နတ်ပြည်ခြောက်ထပ်မှာ နတ်ဖြစ်သော်လည်း နတ်အေးမဟုတ်၊ နတ်ပူ နတ်လောင်သာတည်း၊ ဗြဟ္မာဖြစ်သော်လည်း ဗြဟ္မာအေးမဟုတ်၊ ဗြဟ္မာပူ ဗြဟ္မာလောင်သာတည်း၊ အဘယ့်ကြောင့်နည်းဟူမူ ရင်ထဲ နှလုံးထဲ၌ငရဲမီးထုပ်ပေါင်း အကုဋေမက ပါရှိလျက်နေသောကြောင့်တည်း၊ ဤနည်းအတိုင်း ပြိတ္တာဇာတိနှင့်ပြိတ္တာဘုံမှာဖြစ်သော ဆင်းရဲတရားငါးပါး, အသူရကာယ်ဇာတိနှင့် အသူရကာယ်ဘုံမှာ ဖြစ်သောဆင်းရဲတရားငါးပါး, တိရစ္ဆာန်ဇာတိနှင့်တိရစ္ဆာန်ဘုံမှာရှိသော ဆင်းရဲတရားငါးပါး, လူဇာတိနှင့် လူ့ဘုံမှာရှိသော ဆင်းရဲတရားငါးပါးတို့ကိုလည်း သိလေ၊ အထက်ဖြစ်သော နတ်ဇာတိ၊ ဗြဟ္မာ့ဇာတိအတွက် ထိုအထက်ဘုံစုံမှာဖြစ်ခိုက် ဆင်းရဲတရားငါးပါး သက်သာခွင့်ရှိ၏။

ဒွါဒသမပုဒ်၏ လင်္ကာအဖြေ ပြီး၏။

တေရသမပုဒ်၏ လင်္ကာ-အဖြေ

ဝဋ်သံသရာ၊ ရှည်မင်းစွာ၌၊ သူငါကစ၊ ဖြစ်သမျှကား၊ သတ္တာမဟုတ်၊ ခေတ်မှန်ထုတ်သော်၊ နာမ်ရုပ်နှစ်သင်း၊ အမြင်လင်းလေ့၊ အရင်းဝိဇ္ဇာ၊ ထိုမှဖြာ၍၊ ဇရာမရဏ၊ အဆုံးကျသည်၊ ဓမ္မအပြား၊ ဆယ့်နှစ်ပါးကို၊ ဤကားလူပင်၊ ဤလျှင်နတ်ပဲ၊ အထင်လွဲလျက်၊ တဝဲလည်လည်၊ ဝဋ်နွယ်စည်၏၊ ရှည်လေသမျှ၊ အနန္တကား၊ သုခ-ဟူသည်၊ မြူမျှမကွက်၊ အဆက်ဆက်လျှင်၊ သက်သက်ဒုက္ခ၊ ခေတ်မှန်ရသည်....ဘဝ ဤကိုယ် ဖြစ်ထုံးတည်း။

www.dhammaransi.com

ဟူသော လင်္ကာပုဒ်၌ အနုမတ္တရှည်မင်းလုစွာသော သံသရာဘဝ အဆက်ဆက်တို့၌ ဖြစ်လာခဲ့ကြသော ယခုငုတ်တုတ်ရှိကြသော ဣတ္ထိ, ပုရိသ, ခန္ဓာစသည်သည် စင်စစ်အားဖြင့် ပုဂ္ဂိုလ်မဟုတ်, သတ္တဝါမဟုတ်, ငါမဟုတ်, သူမဟုတ်, မိန်းမ မဟုတ်, ယောကျ်ားမဟုတ်, ယထာဘူတ ဉာဏ်ဖြင့် ဓာတ်သဘာဝ အဟုတ်, အမှန်ကို သေတ္တာ ထုတ်ယူသည်ရှိသော် နာမ်တရား, ရုပ်တရား နှစ်ပါးသည်သာ အမှန်ဖြစ်၏။ ထုတ်ယူပုံကား- မြေ, ရေ, လေ, မီး ဓာတ်ကြီးလေးခုတွင် ခက်မာမှု, နူးညံ့မှု-ဟူသော မြေဓာတ်သည် ပုဂ္ဂိုလ်လော, သတ္တဝါလော ဟု စစ်တမ်းထုတ်ရာ၏။ ထိုအမှုသည် ပုဂ္ဂိုလ်ဟုတ်၏၊ သတ္တဝါဟုတ်၏ ဆိုခဲ့သော် တယောက်သော သူ၏ ကိုယ်မှာ ကေသာ, လောမာ စသည်ဖြင့် မြေအစုပေါင်း နှစ်ဆယ် ရှိ၏။ ထိုနှစ်ဆယ်တွင် ဆံပင်သည် မွေးညှင်းမဟုတ်၊ မွေးညှင်းသည် ဆံပင်မဟုတ်၊ ဆံပင်ကား တခြား၊ မွေးညှင်းကား တခြား၊ ဤနည်းအတူ ခြေသည်း, လက်သည်း, သွား စသည်တို့လည်း တခြားစီသာ ဖြစ်ကုန်၏။

ဤကိုယ်မှာ မြေဓာတ် အစု နှစ်ဆယ် ရှိသည်ဖြစ်၍ ဤကိုယ်မှာ ပုဂ္ဂိုလ်နှစ်ဆယ် ရှိရာ၏။ ထိုနှစ်ဆယ်တွင်လည်း ဆံပင်သည် တယောက်သော သူ၏ ဦးခေါင်းမှာ နှစ်ကုဋေငါးသန်း အရေအတွက် ရှိသည်ဖြစ်၍ ခေါင်းမှာပင် ပုဂ္ဂိုလ်ပေါင်း နှစ်ကုဋေငါးသန်း ရှိရာ၏။ ထို့အတူ မွေးညှင်းပေါင်း ကိုးသောင်း ကိုးထောင် အတွက် ပုဂ္ဂိုလ်ပေါင်း ကိုးသောင်း ကိုးထောင် ရှိရာ၏။ ဤသို့ စသည်ဖြင့် စစ်တမ်းထုတ်ရာ၏။ ထိုအားလုံးကို ခြုံ၍ ပုဂ္ဂိုလ်, သတ္တဝါ တယောက်သာ ဖြစ်ပါသည် ဆိုခဲ့သော် ထိုအသီးသီး တခြားစီ, တမျိုးစီတွေကို တခုတည်းပါ, တမျိုးတည်းပါဆိုလျှင် တခုတည်း ဖြစ်နိုင်မည်လော၊ တခုတည်း မဖြစ်နိုင်သည်ကား မျက်မြင်ဒိဋ္ဌတည်း။

ထို့ကြောင့် ထိုအားလုံးကို ခြုံ၍ ပုဂ္ဂိုလ်, သတ္တဝါ တယောက်သာ ဖြစ်သည်ဟူသော စကားသည် စိတ်ထင်နှင့် ပါးစပ်ပြောသာ ရှိတော့သည်။ ဤနည်းအစူ ကြွင်းသော ကောဋ္ဌာသတို့ကိုလည်း စစ်တမ်း ထုတ်လေ၊ ဤသို့ ကောဋ္ဌာသတို့နှင့် စစ်တမ်းထုတ်မှုသည် ပရမတ်အစစ် မဟုတ်သေး၊ လောက၌ မသိသည်, မိုက်မဲသည် ဟူသော စကားအတူတူ၊ မိုက်မဲသည်ကား ပုဂ္ဂိုလ်လေစ၊ သတ္တဝါလေစ—မေး၊ မိုက်သည်ကား

www.dhammaransi.com

သတ္တဝါ ဟုတ်၏၊ သတ္တဝါပင် မိုက်သည် ဆိုငြားအံ့။ ထိုသတ္တဝါမှာ ရုပ်လည်း ရှိသည်၊ နာမ်လည်း ရှိသည်၊ ရုပ်တွင်လည်း ဆံပင်, မွေးညှင်း စသည် ပထဝီဓာတ် နှစ်ဆယ်, အာပေါဓာတ် တဆယ့်နှစ်ပါး, တေဇော ဓာတ် လေးပါး, ဝါယောဓာတ် ခြောက်ပါး, ပေါင်း-ကောဋ္ဌာသ လေးဆယ့်နှစ်ပါး ရှိသည်။ ထိုလေးဆယ့်နှစ်ပါးတွင် ဆံပင်သည် မိုက်တတ် သလော၊ မွေးညှင်းသည် မိုက်တတ်သလော စသည်ဖြင့်-မေး၊ စိတ်စေတ နာရှိသော တရားစု မဟုတ်သောကြောင့် ထိုလေးဆယ့်နှစ်ပါးသော ရုပ်ကောဋ္ဌာသ အစုသည် မမိုက်တတ်၊ စိတ်သည်သာ မိုက်သည်ဟု ဖြေရာ၏။

စိတ်သည် သတ္တဝါလော-မေး၊ ရုပ်,စိတ်အားလုံးကိုခြုံ၍ သတ္တဝါ တယောက် ခေါ်သည်ဟု ဖြေရာ၏။ စိတ်နှင့် ရုပ်သည် တခုတည်းမဟုတ်၊ တခြားစီဟုသာ သိသာ ထင်ရှားသောကြောင့် တခြားစီကို သတ္တဝါ တယောက်ထီးဟု ခေါ်ခြင်းသည် စိတ်ထင်နှင့် ပါးစပ် ခေါ်သာ ရှိတော့သည်။ တနည်းကား-ဤကိုယ်ခန္ဓာမှာ ဟဒယ ရုပ်ဝတ္ထုကို ချန်လှပ်၍ ကြွင်းကျန်သမျှသော တကိုယ်လုံးသည် အာရုံထိခိုက်လာလျှင် စိတ်မပေါ်သော နေရာဟူ၍ အဏုမြူမျှ မရှိ၊ အာရုံထိလျှင် ထိသည့် နေရာတိုင်းက စိတ်ထွက်၏၊ စိတ်ပေါ်၏၊ ကျောရေတပြင်လုံးမှာ ထိလျှင် ကျောရေတပြင်လုံးမှာ လျှပ်စစ်ပြက်သကဲ့သို့ စိတ်ထွက်ပေါ်၏၊ လျှပ်စစ် ကွယ်ပျောက်သကဲ့သို့ ပျောက်ကွယ်၏။ စိတ်ပေါ်သော နေရာမှာ ပူသည်, အေးသည်ဟု သိရ၏။ ထိသည်, ခိုက်သည်ဟု သိရ၏။ တကိုယ်လုံး မှာ ဤနည်းတူ၊ ဤသို့ ထိုထို ကိုယ်အင်္ဂါမှာ စိတ်ပေါ်သော အခိုက်ကို လည်း သိရာ၏။ စိတ်ကွယ်ပျောက် ချုပ်ဆုံး၍ သွားသည်ကိုလည်း သိရာ ၏။ ထိုထို ကိုယ်အင်္ဂါမှာ ဖြစ်ပေါ်သောစိတ် ပျောက်ဆုံးမှ ဟဒယ ဝတ္ထု၌ ပေါ်၏။

ဤသို့ စိတ်မည်သည် တခဏ အတွင်းမှာပင် ဦးခေါင်းမှာ တဖွားဖွား ပေါ်တဲ့၏။ ဦးခေါင်းမှာ ချုပ်ပျောက် ကုန်ဆုံး၍ ခြေဖဝါး အပြင်မှာ တဖွားဖွား ပေါ်ပြန်၏။ ထိုမှာ ချုပ်ပျောက် ကုန်ဆုံး၍ လက်ဖဝါးအပြင်မှာ တဖွားဖွား ပေါ်ပြန်၏။ ထိုမှာ ချုပ်ပျောက် ကုန်ဆုံး၍ ကျောပြင်မှာ ပေါ်ပြန်၏။ ထိုမှာ ချုပ်ပျောက်၍ အသည်း တွင်းမှာ, အဆုတ်တွင်းမှာ, ညာဘက် လက်ဖဝါး လက်ဖျားမှာ၊ ထိုမှာ

www.dhammaransi.com

ပျောက်ဆုံး၍ ဖယ်ဘက် လက်ဖဝါးမှာ အစရှိသည်ဖြင့် သိလောက် အောင် အာရုံထိရာတိုင်းမှာ တဖွားဖွား ပေါ်ချည်, ချုပ်ပျောက်ချည် နေရသော တရားဖြစ်၍ တခဏ အတွင်းမှာပင် အပိုင်းပိုင်း ပြတ်၍, အခါခါသေဆုံး၍, အခါခါသင်းချိုင်းကျ၍ နေသော တရားပေတည်း။ ဤသို့နေမှုကို အလွန်ထင်မြင်ဖွယ်ကောင်းလှ၏။ ဤသို့ နေမှုကို မသိသည့် အတွက်ကြောင့် မိမိစိတ်ကို နိစ္စဟု သက္ကာယဒိဋ္ဌိ ဖြစ်၏။ ကျောပြင်မှာ စိတ်တဖွားဖွား ပေါ်ခိုက်ဖြစ်၍ ကျောမှာ ပူသည်ဟု သိပါသည်ကို ကျောပြင်ဖြစ်၍နေသော အသားရုပ်ကိုပင်လျှင် ပူမှုန်းသိဘတ်သည်ဟု ထင်၍နေ၏။ ထိုရုပ်ကိုပင်လျှင် သတ္တဝါဟု ထင်နေ၏။

စိတ်ပေါ်မှု စိတ်ပျောက်မှုကို ထင်မြင်နိုင်လျှင် ရုပ်မှာစွဲလမ်းသော သက္ကာယဒိဋ္ဌိလည်း ကင်းရှင်းနိုင်၏။ တကိုယ်လုံးမှာ တခဏအတွင်း အနှံ့ ပေါ်၍, အနှံ့ကုန်ဆုံး၍နေသည်ကို ထင်မြင်နိုင်ပါလျှင် စိတ်မှာစွဲလမ်း သော သက္ကာယဒိဋ္ဌိလည်း ကင်းရှင်းနိုင်ရာ၏။ မသိသည်, မမြင်သည်, မထင်သည်, မိုက်မဲသည်ဟူသော အမှုသည် အဝိဇ္ဇာဓာတ်၏ အမှုပေ တည်း။ အဝိဇ္ဇာသည် စိတ်မှာအမြဲကိန်းဝပ်၏။ စိတ်ချုပ်လျှင် ချုပ်၏။ စိတ်ပေါ်လျှင် ပေါ်၏။ အဝိဇ္ဇာသည် ပုဂ္ဂိုလ်မဟုတ်၊ သတ္တဝါမဟုတ်၊ ငါမဟုတ်၊ သူမဟုတ်၊ လူမဟုတ်၊ နတ်မဟုတ်၊ မိန်းမမဟုတ်၊ ယောကျ်ား မဟုတ်၊ စိတ်၌ အညစ်အကြေးဖြစ်သော အာဂန္တုကဓာတ် ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ် တရားသာလျှင်တည်း။ ထို့ကြောင့် မိုက်မဲကြသောသူကိုမြင်လျှင် ငါမိုက် သည်, သူမိုက်သည်, မည်သူမိုက်သည်ဟု ဆိုမှုသည် အဝိဇ္ဇာကို ငါ-ဟု, သူ-ဟု, မည်သူ-ဟု စွဲလမ်းသော သက္ကာယဒိဋ္ဌိပေတည်း။ မိုက်သောသူကို မြင်လျှင် ထိုသူစိတ်မှာ ပူးကပ်၍ပေါ်သော အဝိဇ္ဇာဓာတ်ကို မြင်နိုင်, ထင်နိုင်မှုကား သမ္မာဒိဋ္ဌိ ဝိဇ္ဇာဉာဏ်ပေတည်း။ ငါမိုက်သည်, သူမိုက် သည်ဟု မြင်သည်ကား အပါယ်လမ်းတည်း။ အဝိဇ္ဇာဓာတ်ကို မြင်သည် ကား- နိဗ္ဗာန်လမ်းတည်း။

ဥပမာကား- ရူး၍နေသော သူကိုမြင်ကြရာ၌ လူအများတို့အား မည်သူသည် ရူး၍နေရှာသည်ဟူ၍သာသိကြ၏။ ကိုယ်တွင်းမှာဘယ်ဓာတ် ပျက်၍ ရူးရှာသည်ဟု ဓာတ်ရင်းကိုပေါ်အောင် မမြင်နိုင် မသိနိုင်ကြ၊ ထိုသူတို့၏ သိမှုသည် အရူးနာပျောက်ငြိမ်းရန် လမ်းမဟုတ်၊ ပြင်ပကိုသာ မြင်၏။ အရူးအမှုသည် အမှန်ကိုမြင်နိုင်သော ဉာဏ်မျက်စိကား ပိတ်ပိတ်

www.dhammaransi.com

ကန်းဖြစ်၏။ ပယောဂရှုး ဖြစ်ပြန်လျှင်လည်း ထိုသူမှာ ကပ်၍နေသော ပယောဂကောင်ကြီး ဆိုးဆိုးဝါးဝါးကိုပင် မမြင်နိုင်ကြ၊ ပညာမျက်စိ ရှိသောဆရာသည်ကား ထိုသူရှုးကိုမြင်လျှင် အမှုသည်ကိုရှာ၏။ သွေးအမှုသည်လော၊ လေအမှုသည်လော၊ သည်းခြေအမှုသည်လော၊ ပယောဂ အမှုသည်လောဟု ကြည့်၏။ အမှုသည်ရင်း အမှန်ကို မြင်၏။ ထိုဆရာ၏ မြင်ခြင်းသည်သာလျှင် အရှုးနာပျောက်ငြိမ်းရန် လမ်းဖြစ်၏။

ထို့အတူ မိုက်မဲမှုမှာလည်း သူမိုက်သည်, ငါမိုက်သည်ဟု-သိသည် ကား- မိုက်မှုအဝိဇ္ဇာပေါ်မှာ သက္ကာယဒိဋ္ဌိဆင့်ပြန်၏။ သွေးရှုး,သည်းခြေ ရှုးပေါ်မှာ ပယောဂအမျိုးမျိုး ကပ်ပြန်သည်နှင့်တူ၏။ မိုက်သောသူဟူ၍ မရှိ၊ ငါ-ဟူ၍မရှိ၊ အဝိဇ္ဇာဓာတ်ဖြစ်သည်, အဝိဇ္ဇာဓာတ် ပူးကပ်လို့ဆော် ထကြွသောင်းကျန်းမှုဖြစ်သည်ဟု သိမှ အမှန်ကျသည်၊ ယခုဘဝ၌ တခဏ မျှဖြစ်သောရောဂါဥပါဒ်မျိုးမှာပင် အမှုသည်ရင်းကိုသိမှ ဆေးရှိသည်၊ အမှုသည်ရင်းကိုမသိက ဆေးမရှိ၊ မိုက်မှုဟူသော သံသရာရောဂါဥပါဒ်မှာ ဆိုဖွယ်မရှိ၊ အနမတဂ္ဂသံသရာ အမှုသည်ရင်းကို မသိမူ၍ သူမိုက်သည်၊ ငါမိုက်သည်နှင့်သာ လာမဲ့ကြ၍ ယနေ့ထက်တိုင် ဆေးမတွေ့၊ အမိုက်နာ မပျောက်ကြရသည်၊ ခန္ဓာကိုယ်တွင်း၌ မိုက်မဲမှုဟူသော အာဂန္တုအမှု သည် ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ် အဝိဇ္ဇာဓာတ်ကို အတတ်သိမြင်သော သမ္မာဒိဋ္ဌိဉာဏ် တခုသည်သာ အဝိဇ္ဇာနှင့် သက္ကာယဒိဋ္ဌိတို့ကို ပျောက်ငြိမ်းစေနိုင်သော ဆေးဖြစ်သည်။ ဤသမ္မာဒိဋ္ဌိဉာဏ်မှတပါး အဝိဇ္ဇာ, သက္ကာယဒိဋ္ဌိတို့ကို ပျောက်ငြိမ်းစေနိုင်သော ဆေးမရှိပြီ။

[ဤကား-ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ် ၁၂-ပါးတို့တွင် ခေါင်းတည်သော အဝိဇ္ဇာ ကို ခုတ်မှန်ထုတ်၍ သိပုံနည်းအမြွက်တည်း။]

သင်္ခါရဟုဆိုအပ်သော ကာယကံမှု, ဝစီကံမှု, မနောကံမှုတို့၌ လည်း ဘယ်အမှုကို သူပြုသည်၊ ငါပြုသည်၊ သူပြောဆိုသည်၊ ငါပြောဆို သည်၊ သူကြံစည်သည်၊ ငါကြံစည်သည် အစရှိသည်ဖြင့် ထင်မြင်၍နေ သော သက္ကာယဒိဋ္ဌိကိုပယ်ရှား၍ အမှုသည်ရင်း အတွင်းဓာတ်စု အာဂန္တု တို့ကို အတပ်သိမြင်အောင် တရားအားထုတ်ရာ၏။ ကြွင်းသောဝိညာဏ်

www.dhammaransi.com

အစရှိသော နောက်နောက်သောအင်္ဂါတို့၌လည်း အသီးသီး ခေတ်ရင်း, ခေတ်မှန်ကို မြင်အောင်ပြုရာ၏။ ရှေးရှေးပုဒ်တို့၏ အဖြေတို့မှာလည်း ခေတ်ထုတ်နည်း, ခေတ်ဖော်နည်းတို့ကို အထွေထွေ အရာရာ ဥပမာ, ဥပမေယျတို့နှင့်တကွ ပြဆိုခဲ့လေပြီဖြစ်၍ ဤနေရာ၌ ခေတ်မှန်ထုတ်နည်းကို အကျယ်မဆိုပြီ။

ရှည်လေသမျှ၊ အနန္တကာား၊ သုခ-ဟူသည်၊ မြူမျှမဖက်၊ အဆက်ဆက်လျှင်၊ သက်သက်ဒုက္ခ၊ ခေတ်မှန်ရသည်....

ဟူသောစကား၌ သုခ-ဟူသည် မြူမျှမဖက်ဟုဆို၏။ လူ့ချမ်းသာ, နတ်ချမ်းသာ, ဗြဟ္မာချမ်းသာသည် သုခ-မဟုတ်ပါလော၊ ယခုမျက်မြင်ဒိဋ္ဌ လူ့ဘဝမှာလည်း မနုဉ္စွာကြွယ်ဝစွာနှင့် ချမ်းသာစွာ ကုံလုံ၍ နေကြသောသူ၊ ဂုဏ်ရှိသည့်ဂုဏ်နှင့် ပြည့်စုံစိုးမိုး၍ နေကြသော သူများသည် ချမ်းသာသုခမဟုတ်ပါလော မေးရန်ရှိသည်။ အဖြေကား အသက်အသခ်ော ရှည်ကြာသောအခါ လေးကျွန်းလုံးကို အစိုးရသော စကြာမင်္ခာတ်မင်း ချမ်းသာသည် လူ့ချမ်းသာတွင် ထမ်းကုန်၏။

ထိုစကြာမင်္ခာတ်မင်းချမ်းသာသည်ပင်လျှင် သုခဟူသည်မြူမျှမဖက် သက်သက်ဒုက္ခသာဖြစ်၏။ အဘယ်သို့ဖြစ်သနည်းဟူမူ ထိုစကြာမင်္ခာတ်မင်း သဏ္ဌာန် ခန္ဓာကိုယ်ကြီးမှာ ဇရာမီး, မရဏမီး အမြဲ လောင်စွဲလျက်နေ၏။ စိတ်နှလုံးတဲမှာလည်း သက္ကာယဒိဋ္ဌိ ရာဂမီး တောက်လောင်လျက် နေ၏။ ဇရာမီး, မရဏမီး, အမြဲတောက်လောင်စွဲ၍ ပါနေသည့်အတွက် ထိုစကြာမင်းခန္ဓာကြီးသည် အနိစ္စမရဏဟု ဆိုအပ်သော သေမင်းကြီး၏ ခားအောက်လည်ခံဖြစ်၍နေ၏။ သေဘေးမှုကြီးတန်းလန်းနှင့် သေမင်း၏ ခားအောက်လည်ခံ ဖြစ်၍နေသောသူကို လူ့ချမ်းသာဟု ဆိုခွင့်မရှိ။

ဥပမာကား—တခုသော နေရာဌာနမှ သိကြားမင်း၏ ဝေဇယန္တာ ပြာသာဒ်ကြီးနှင့်တူသော ကြီးစွာသော နန်းပြာသာဒ်ကြီးကို ဖန်ဆင်း၍ ထိုပြာသာဒ်တွင် သိကြားမင်းစည်းစိမ်နှင့်တူစွာသော စည်းစိမ်ချမ်းသာတွေကို အလိုရှိတိုင်း ခံစား စံစားရန် ပြီးထား၏။ တဖန် ထိုပြာသာဒ် တွင်းမှာ လူတို့မျက်စိနှင့် မမြင်ရသော အလွန် ထက်လှစွာသော ခား သန်လျက်တို့ကို အထက်ကမိုးလျက် ပြာသာဒ်နှင့်အပြည့်ထား၏၊ ထိုစည်

www.dhammaransi.com

စိမ်ကိုမင်၍ ပြာသာဒ်မှာရှိသော ထိုစည်းစိမ်ကို ခံစား, စံစားသော သူတို့သည်ကား ထိုဓားသန်လျက်တို့၏ အစာဖြစ်ကြကုန်၏။ ယနေ့ ဖြစ်မည်, နက်ဖြန်ဖြစ်မည်, သည်လ ဖြစ်မည်, ဟိုလဖြစ်မည်, သည်နှစ် ဖြစ်မည်, ဟိုနှစ်ဖြစ်မည်ကိုကား မသိကြရကုန်။ ဦးခေါင်း၌ ဓားသန်လျက် မကျမီ အတွင်း သိကြားကဲ့သို့ ခံစား, စံစား၍နေကြကုန်၏။ ထိုသူတို့ကိုလူ့ချမ်းသာတွေ ဆိုသင့်မည်လော၊ ထိုသူတို့၏အဖြစ်ကို တောင့်တထိုက်ပါမည်လော၊ ဓားဘေးကြီးတန်းလန်းနှင့် ဓားအောက်မှာ ဓားစာအနေနှင့် နေကြသော သူတို့သည် လူ့ချမ်းသာမဟုတ်၊ လူ့ဒုက္ခိတတို့သာတည်း။ ထိုသူတို့ ရရှိခံစားသော စည်းစိမ်သည်လည်း ဓားဘေးမိအောင်ထောင်၍ထားသော စည်းစိမ်သာတည်း။ ငါးမျှားချိတ်နှင့် ဖက်တွဲ၍ထားသော သားတစ်နှင့်အတူတူတည်း၊ ထို့ကြောင့်ထိုစည်းစိမ်ကိုလည်း သုခ-မဆိုရ၊ ဒုက္ခ၏ အပင်းအသင်းသာတည်း။ လာလာသမျှ လူအပေါင်းကိုဓားဘေးသင့်အောင်, ဓားစာဖြစ်အောင် ထောင်မျှားသော စည်းစိမ်သာတည်း။ ဤဥပမာ အတိုင်း စကြာမန္ဓာတ်မင်း အဖြစ်ကိုလည်း သိလေ။

ယခုအခါ ရရှိကြသော လူ့စည်းစိမ်, နတ်စည်းစိမ်စု သည်လည်း ထိုပြာသာဒ်မှာရှိသော စည်းစိမ်နှင့်တူ၏။ အနမတဂ္ဂသံသရာ၌ ရှိနေကြသော လူ့ဘဝ လူ့စည်းစိမ်, နတ်ဘဝ-နတ်စည်းစိမ်, ဗြဟ္မာ့ဘဝ-ဗြဟ္မာ့စည်းစိမ်ဟူသမျှသည်တည်း အနမတဂ္ဂ သံသရာမှာ ထာဝရထောင်မျှား၍ထားသောထိုပြာသာဒ်ကြီးနှင့်တူလှ၏။ အနမတဂ္ဂသံသရာမှာ ၎င်းသို့သဲလုံးမျှမက ပွင့်တော်မူကြကုန်သော ဘုရားတို့၏ သာသနာနှင့်အခါခါတွေ့ကြုံကြပါလျက် ထိုစည်းစိမ်သုံးပါး ထောင်မျှားရာသို့သာ လိုက်ပါ၍နေကြကုန်သည့်အတွက်ကြောင့် ယနေ့ထက်တိုင် သေဘေးတန်းလန်း, အပါယ်ဘေးဘန်းလန်း, အဝီစိငရဲဘေးတန်းလန်းတွေနှင့် နေကြရကုန်၏။

မီးတဆယ့်တပါး

ရာဂမီး, ဒေါသမီး, မောဟမီး, ဇာတိမီး, ဇရာမီး, မရဏမီး, သောကမီး, ပရိဒေဝမီး, ဒုက္ခမီး, ဒေါမနဿမီး, ဥပါယာသ မီး-ဟူ၍ မီးတဆယ့်တပါး ရှိ၏။

www.dhammaransi.com

၁။ ရာဂမီး။ ။ရာဂမီးသည်ကား—အလောဘ တရားကိုရင်း၊ အလောဘနှင့်စပ်သော ချမ်းသာ သုခကိုရင်း ပြောင်စင်အောင် လောင်နိုင်၏။ အလောဘ ဆိုသည်ကား စကြာမင်း၏ ပတ္တမြားရတနာနှင့် တူသော အလွန် စင်ကြယ် သန့်ရှင်းသော ဓာတ်တပါးပေတည်း။ ပတ္တမြား ရတနာ မည်သည် မစင်တွင်း၊ ဘင်တွင်းမှာ ချ၍၊ နှစ်၍ ထားသော်လည်း အငွေ့အသက်မျှ လိမ်းကပ်ခြင်း မရှိ၊ ရွှံ့တွင်း၊ ညွန်တွင်းမှာ ချ၍၊ နှစ်၍ ထားသော်လည်း အငွေ့ အသက်မျှ လိမ်းကပ်ခြင်း မရှိ၊ ထို့အတူ ထိုအလောဘဓာတ်သည်လည်း လူ့စည်းစိမ်တွင်း၊ နတ်စည်းစိမ်တွင်း၊ ဗြဟ္မာ့ စည်းစိမ်တွင်းတို့မှာ ကြုံကြိုက်၍ နေသော်လည်း ထိုစည်းစိမ်တို့နှင့် အငွေ့အသက်မျှ လိမ်းကပ်ခြင်း မရှိ၊ ဥပုသ်သီတင်းသုံးမှု၊ ရသေ့-ရဟန်း လုပ်မှုသည် အလောဘ ဥယျာဉ်ကို ပြုစုပျိုးထောင်မှုပေတည်း။ ထိုအလောဘ ဥယျာဉ်သည် အစဉ်အတိုင်း ကြီးပွား စည်ကား၍ သွားရကား မဂ်၊ ဖိုလ်၊ နိဗ္ဗာန် တည်းဟူသော အပွင့်၊ အသီးကို ဆောင်ပေ၏။

ယခု ရှိကြသော လူသတ္တဝါ စုတို့မှာ မူကား—အနမတဂ္ဂ သံသရာ ကာလ၌ ပြုစု ပျိုးထောင် ခဲ့သမျှသော အလောဘ ဥယျာဉ်စုသည် ပွင့်အောင် သီးအောင် မကြီးပွားရပဲ ရာဂမီး လောင်၍ လောင်၍ချည်း ပြောင်စင် ဆုံးပါး၍ လာခဲ့ကြ၏။ ယခုနေ့ ဥပုသ်သီတင်းနှင့် အလောဘ ဥယျာဉ်ပျိုးသမား လုပ်၏။ နက်ဖြန်ခါ လောဘ အာရုံသို့ ဝင်၍ ထိုဥယျာဉ်ကို မီးရှို့၏။ ယခုဘဝ ရသေ့-ရဟန်း အဖြစ်နှင့် အလောဘ ဥယျာဉ်မှုး လုပ်၍ နေ၏။ နောက်ဘဝ လူ့စည်းစိမ်၊ နတ်စည်းစိမ်မှာ နစ်၍ ထိုဥယျာဉ်ကို မီးရှို့၏။ ယခု ဘဝတွင် ရသေ့-ရဟန်းပြု၍၊ ယခု ဘဝတွင် လူဖြစ်၍နေသော သူတို့မှာ ဆိုဖွယ်မရှိ၊ ရသေ့၊ ရဟန်း ဖြစ်ပါလျက် လောဘ အလိုသို့ လိုက်၍ အလူးလူး အလဲလဲ နေသော သူတို့မှာလည်း ဆိုဖွယ်ရာမရှိ၊ ဤသို့လျှင် အနမတဂ္ဂ သံသရာ၌ ပြုစုခဲ့သမျှသော အလောဘ ဥယျာဉ်စု၏ ပွင့်ခွင့်၊ သီးခွင့်သို့ မရောက်ပဲ ရာဂမီးလောင်သဖြင့် တပြောင်ထဲ ပြောင်၍ လာခဲ့ကြပုံတည်း။ အလောဘနှင့်စပ်သော ချမ်းသာသုခ ဆိုသည်ကား အလောဘ ဥယျာဉ် ပင်စည် ခက်ကိုင်း စည်ကားပါမူကား ပြိတ္တာဘေး-အသူရကာယ် ဘေးတို့မှပင်း၊ လူ၌ အသက်မွေးမှု ဆင်းရဲ ငြိုငြင်သော ဘေးတို့မှရင်း လွတ်ငြိမ်းချမ်းသာ၏။

www.dhammaransi.com

ထိုထက် အလောဘဥယျာဉ် စည်ကားပါမူ အသက်တိုသော လူ့ဘဝ, နတ်ဘဝ, ကာမဘုံဒုက္ခမှ လွတ်ငြိမ်းချမ်းသာ၏။ ထိုထက် အလောဘဥယျာဉ် စည်ကားပါမူကား ရူပရာဂဘေး, အရူပရာဂဘေး တို့မှ လွတ်ငြိမ်းချမ်းသာ၏။ အနမတဂ္ဂ သံသရာ၌ ပြုစုခဲ့သမျှသော အလောဘဥယျာဉ်စုသည် ရာဂမီးနှင့်ချည်း ပျက်စီး ဆုံးပါး၍ လာခဲ့ကြသည့်အတွက် ယနေ့ထက်တိုင် ပြိတ္တာဘေး တန်းလန်း, အသူရကာယ်ဘေး တန်းလန်း ရှိနေကြရ၏။ ယခု ဘဝ၌၎င်း, နောက်ဘဝ၌၎င်း အသက်မွေးမှု ဒုက္ခနှင့် ကြောင့်ကြမကင်း ရှိနေကြ၏။ ဤကဲ့သို့ သံသရာ တာရှည်၍ တွက်ခြေမရ ခြောက်ဒွါရမှာ ရာဂမီး တဟုန်းဟုန်း တောက်၍ နေကြသော လူ့ဘဝ, နတ်ဘဝ, ဗြဟ္မာ့ဘဝစုသည် သုခ·ဟူ၍ မြူမျှမဖက် သက်သက်ဒုက္ခ မဟုတ်လော။

[ရာဂမီး ပြီး၏။]

၂။ **ဒေါသမီး။** ။ဒေါသမီးသည်ကား–အဒေါသ တရားကို၎င်း, အဒေါသနှင့် စပ်သော ချမ်းသာသုခကို၎င်း ပြောင်စင်အောင် လောင်နိုင်၏။ အဒေါသ ဆိုသည်ကား–နတ်၊ သိကြားတို့၏ အသုံးအဆောင် ဖြစ်သော အလွန် အေးချမ်းသော ဂေါသီတ စန္ဒကူး နံ့သာတုံးနှင့် တူသော အလွန် အေးချမ်းသော အဒေါသစိတ် တပါးပေတည်း။ ထိုကဲ့သို့သော စန္ဒကူး နံ့သာတုံးမည်သည် ပွက်ပွက်ဆူသော ရေပူ, ဆီပူမှာချ၍, နှစ်၍ ထားသည်ရှိသော် ထိုရေပူ, ဆီပူသည် သီတာရေကဲ့သို့ ခဏချင်း အေးချမ်းရ၏။ ထို့အတူ အဒေါသ တရားမည်သည် ရန်သူတို့၏ အလယ်မှာ နေသော်လည်း ရန်စိတ်, ရန်ပေါက် ပြေပျောက် ငြိမ်းချမ်း၍ ကုန်ကြရ၏။ ဥပုသ်သီတင်းသုံးမှု, ရသေ့·ရဟန်း ပြုလုပ်မှုများသည် ထိုအဒေါသ ဥယျာဉ်ကို ပြုစုပျိုးထောင်မှု ပေတည်း။ ထို အဒေါသ ဥယျာဉ်သည် အစဉ်အတိုင်း ကြီးပွား စည်ကား၍ သွားရမှုကား မဂ်, ဖိုလ်, နိဗ္ဗာန်·တည်းဟူသော အသီးအပွင့်ကို ဆောင်ပေ၏။

ယခု ရှိကြသော သတ္တဝါတို့မှာမူကား–အနမတဂ္ဂ သံသရာကာလ၌ ပြုစု ပျိုးထောင်ခဲ့သမျှသော အဒေါသ ဥယျာဉ်စုသည် ပွင့်ပေါင်း, သီးပေါင်း မကြီးပွားရပဲ ဒေါသမီးလောင်၍ လောင်၍ချည်း

www.dhammaransi.com

ပြောင်စင်ဇာ လာခဲ့ကြရ၏။ ယခုပင် သဗ္ဗသတ္တာ အဝေရာ ဟောန္တု၊ ယခုပင် သူတပါးကို ငြူစူစောင်းမြောင်း မကောင်းပြစ်တင် နှလုံးချဉ် ပေါက် ငေါက်လိုငေါက် ငမ်းလိုငမ်း အကြမ်းအရွဲ့ ကပ်ဖွဲ့ ကပ်ကိုး အခိုးထောင်းထောင်း လာ၏။ ရသေ့ ရဟန်းပြု၍ ယခုဘဝ ဗြဟ္မစိုရ် ထရားစုကို ပွားများ၍ အခြားမဲ့ဘဝမှာ ဗြဟ္မာမင်းကြီး ဖြစ်ပြီးသည်မှ နောက်ဘဝမှာ ဒမြ သူခိုး မုဆိုး တံငါ ဤသို့လျှင် အနမတဂ္ဂ သံသရာ၌ ပြုစုပျိုးထောင် ခဲ့သမျှသော အဒေါသ ဥယျာဉ်၏ ဒေါသ မီးနှင့်ချည်း ပျက်စီးဆုံးပါး၍ လာခဲ့ကြသည်ကို သိအပ်၏။

အဒေါသနှင့် စပ်သော ချင်းသာသုခ ဆိုသည်ကား-အဒေါသ ဥယျာဉ် ကြီးပွား စည်ကားသော သူတို့အား ဝေရဲဘေးမှ လွတ်ငြိမ်း၏။ လူ၌လည်း အနာရောဂါဘေး ရန်သူဘေးတို့မှ လွတ်ငြိမ်း၏။ အသက် တိုသော ကာမဘုံမှသော်လည်း လွတ်ငြိမ်း၏။ အနမတဂ္ဂ သံသရာ၌ပြုစု ခဲ့သမျှသော အဒေါသ ဥယျာဉ်စုသည် ဒေါသမီးနှင့်ချည်း ပျက်စီး ဆုံး ပါးခဲ့သည့်အတွက်ကြောင့် ယနေ့ထက်တိုင် ဝေရဲဘေးတန်းလန်း ရောဂါ ဘေး-အနာဘေး တန်းလန်း ရန်သူဘေး တန်းလန်းရှိနေကြ၏။ ဤကဲ့သို့ သံသရာရှည်၍ တွက်ခြေမလှ ခြောက်ဒွါရမှာ ဒေါသမီး တဟုန်းဟုန်း တောက်လောင်၍ နေကြရသော လူ့ဘဝ နတ်ဘဝ ဗြဟ္မာ့ဘဝစုသည် သုခ-ဟူ၍ မြူမျှမဖက် သက်သက် ဒုက္ခမဟုတ်လော။

[ဒေါသမီး ပြီး၏။]

၃။ မောဟမီး။ ။မောဟမီးသည်ကား-အမောဟ တရားကိုရင်း အမောဟနှင့် စပ်သော ချမ်းသာသုခကိုရင်း ပြောင်စင်အောင် လောင် နိုင်၏။ အမောဟတရား ဆိုသည်ကား – အသိအလိမ်မာ ဉာဏ်ပညာ တည်း။ အရုပ်ရှစ်မျက်နှာ၌ တယူဇနာအတွင်း နေ့ ညဉ့်မခြား တထိန် ထိန် ထွန်းလင်း၍နေသော စကြာမင်း၏ ပတ္တမြားရတနာနှင့် တူလှစွာ သော အသိအလိမ်မာ ဉာဏ်ပညာ ဓာတ်တပါးပေတည်း။ လောကီ ပညာမျိုးကို တတ်သိလိမ်မာအောင် သင်ကြား အားထုတ်ကြသောအမှု တရားဓမ္မတို့ကို နာခံမှတ်သား သင်ကြား အားထုတ်ကြသော အမှုစု သည် အမောဟ ဥယျာဉ်ကို ပြုစုပျိုးထောင်မှုပေတည်း။ ထို အမောဟ

www.dhammaransi.com

ဥယျာဉ်သည် အစဉ်အတိုင်း ကြီးပွားစည်ကားရ၍ သွားပါမူကစး-သာဝကဗောဓိဉာဏ်, ပစ္စေကဗောဓိဉာဏ်, သဗ္ဗညုဗောဓိဉာဏ်တို့နှင့် နိဗ္ဗာန်တည်းဟူသော အပွင့်, အသီး အကြီးအကျယ်တို့ကို ဆောင်နိုင်၏။

ယခုရှိကြသော သတ္တဝါတို့မှာမူကား-အနမတဂ္ဂသံသရာကာလ၌ ပြုစု ပျိုးထောင်ခဲ့ကြသမျှသော အမောဟပညာ အလိမ်မာဥယျာဉ်တို့သည် အပင်, အညှောက် ပေါက်ခါ, ပေါက်ခါ၌ အမိုက်မီးလောင်မှုနှင့်ချည်း ပြောင်စင်၍ လာခဲ့ကြ၏။ မိုက်မှုမှာ ခဏ တထောင်, တရာ၊ အလိမ်မာမှုမှာ တခဏ၊ ယခုဘဝ၌ လောကအလိမ်မာ, ဓမ္မအလိမ်မာ, စာပေပိဋကတ် ကျမ်းတတ်အကျော် ဆရာတော်, သမားတော်၊ နောက်နောက်ဘဝ၌ ဗာလ, မူဠ, ဥမ္မတ္တက, သုနခ, သန်း, ကြမ်းပိုး၊ ဤသို့လျှင် အနမတဂ္ဂ သံသရာ၌ ပြုစုခဲ့သမျှသော အမောဟဉာဏ် ပညာအလိမ်မာ ဥယျာဉ်၏ အမိုက်ဗာလ မောဟမီးလောင်၍ချည်း ပြောင်စင်ကာ လာခဲ့ကြပုံကို သိအပ်၏။ အမောဟနှင့် စပ်သော ချမ်းသာသုခဆိုသည်ကား - အမောဟဉာဏ်ပညာ အလိမ်မာ ဥယျာဉ် ကြီးပွားစည်ကားသော သူတို့အား တိရစ္ဆာန်ဘဝဒုက္ခမှ လွတ်ငြိမ်း၏။ လူ၌လည်း ဘုန်းကျက်သရေ မရှိသော အရိုင်းအစိုင်း, အမိုက်အမဲ ဖြစ်ရခြင်း ဒုက္ခမှ လွတ်ငြိမ်း၏။ သာဝကဗောဓိဉာဏ်, ပစ္စေကဗောဓိဉာဏ်, သဗ္ဗညုဗောဓိဉာဏ်ကို ရနိုင်၏။

ယခုရှိကြသော ပုထုဇဉ်သတ္တဝါတို့မှာမူကား-အနမတဂ္ဂ သံသရာကာလ၌ ပြုစု၍ ထားခဲ့ကြသော အလိမ်မာ ဥယျာဉ်သည် အပင်, အညှောက်ပေါက်ကာမတ္တ၌ အမိုက်မီး လောင်၍ချည်းလာခဲ့သည်အတွက် ယခုထက်တိုင် ခွေး, ဝက်, ကြွက်, ငှက်ဖြစ်မှု တန်းလန်းရှိနေကြ၏။ ယခု ဘုရားသာသနာနှင့် ကြုံကြိုက်ကြပါကုန်လျက် အလိမ်မာ ပညာအထုံ မဲ့ကြလှကုန်သောကြောင့် ဘုရားသွားရာနိဗ္ဗာန်ကို ကျောပေး၍ အပါယ်လေးတန် သံသရာ လမ်းခရီးသို့သာ လိုက်ပါစုန်မျော၍ နေကြကုန်၏။ ဤကဲ့သို့ သံသရာရှည်၍ တွက်ခြေမလှ ခြောက်ဒွါရမှာ မောဟမီး တဟုန်းဟုန်း တောက်လောင်၍ နေကြသော လူ့ဘဝ, နတ်ဘဝ, ဗြဟ္မာ့ ဘဝစုသည် သုခ-ဟူ၍ မြူမျှမဖက် သက်သက် ဒုက္ခ မဟုတ်လော။

[မောဟမီး ပြီး၏။]

www.dhammaransi.com

၄။ ဇာတိမီး။ ။ဇာတိမီးဆိုသည်ကား-သက္ကာယဒိဋ္ဌိတန်းလန်း ရှိကြကုန်သော လူ, နတ်, ဗြဟ္မာ သတ္တဝါတို့မှာ ဖြစ်ရာဘဝ စုတေကြသောအခါ ဘယ်ဘုံသို့သွားမည်, ဘယ်ဘုံမှာဖြစ်မည်-ဟု ဖြစ်နိုင်ကြကုန်သည် မဟုတ်၊ တပေါင်း, တန်ခူး လေရူးတိုက်ရာ ကြွေ၍ပါကုန်သော သစ်ရွက်ခြောက်တို့ကဲ့သို့ ပေါက်လွှတ် လျောက်လျား တလမ်း တခြား လွင့်စင် ဖြစ်ချင်တဝဲ တိုင်း ဖြစ်ကြကုန်၏။ ယခုနေ့တွင် လေးကျွန်းဘုရင် စကြာရှင်၊ နက်ဖြန်အဝိစိ၊ ယခုနေ့မှာ သိကြား,ဗြဟ္မာ, နတ်ဒေဝါ၊ နက်ဖြန်ခါတွင် ခွေး, ဝက်, ကြက်, ငှက်၊ ဤသို့သော ဇာတိမှုတန်းလန်း ရှိနေကြကုန်သော သူတို့အား အကြီးအကျယ် ပူဖွယ်ဒုက္ခ အမြဲထာဝရ တပ်ရောက်၍နေ၏။ ရှေးရှေးဘဝတို့၌ ပြုခဲ့ဘူးသော မကောင်းမှု ဒုစရိုက် ဟောင်းတွေအတွက် အကြီးအကျယ် ပူဖွယ်ကြီး တဌာန, ယခုဘဝတွင် ငယ်စဉ်အခါ၌ မိုက်မှားခဲ့သော မကောင်းမှု ဒုစရိုက်အတွက် အကြီးအကျယ် ပူဖွယ်ကြီးတဌာန, နောက်နောင်ဘဝတို့၌ မိုက်ခွင့်တန်းလန်း တွေရှိနေသည့်အတွက် အကြီးအကျယ် ပူဖွယ်ကြီးတဌာန။

[ဤသည်ကား-ဘဝသစ်ဇာတိမီး၏ အကြီးအကျယ် ပူလောင်၍နေကြပုံ တည်း။]

မသိကြ၍စိတ်တပင် မပူကြသော်လည်း အမှုကိုယ်မှာ အပူမှုချည်း စင်စစ်သာတည်း။ ဤကဲ့သို့သောအပူမှုကြီး တန်းလန်းရှိနေသော လူ့ဘဝ, နတ်ဘဝ, ဗြဟ္မာဘဝစုသည် သုခ-ဟူသည် မြူမျှမဖက် သက်သက်ဒုက္ခကြီး ဖြစ်သတည်း။ ယခုမျက်မြင်ဒိဋ္ဌမှာလည်း အမျိုးမျိုးသော ကိုယ်တွင်း ရောဂါ, ကိုယ်တွင်းအနာ, ကိုယ်တွင်းဥပဒ် ဖြစ်ပေါ်လာသော သန္တတိဇာတိမီး၊ ရာသီဥတုသို့ လိုက်၍ ပူမှု, အိုက်မှု, ချမ်းမှု, အေးမှု တို့၏ ဖြစ်ပေါ်ခြင်း သန္တတိဇာတိမီး၊ ဣရိယာပုထ်သို့လိုက်၍ ညောင်းမှု, ညာမှု, ထုံမှု, ကျင်မှုစသည် ဖြစ်ပေါ်လာသော သန္တတိဇာတိမီး၊ အဖျားရောဂါ, အနာရောဂါ, ကျောက်, ဝက်သက်ရောဂါ, ဓာလရောဂါ, ကာလနာတို့၏ သူတပါးတို့၌ ဖြစ်သည်ကို မြင်၍, ကြား၍, မိမိအိမ်မှာ ဖြစ်လာမည်ကိုရင်း, မိမိကိုယ်မှာဖြစ်လာမည်ကိုရင်း ကြောက်ကြရသော သန္တတိဇာတိမီး၊ ဤသို့အစရှိသည်ဖြင့် လောက၌ လူအများ၊ ကြောက်လန့် ကြရသော ဖြစ်မှုစုသည် ဇာတိမီးအမှုချည်းသာတည်း။ အမိဝမ်းတွင်း၌ နေရသော ဇာတိမီးကား ထင်ရှားပြီ။

www.dhammaransi.com

နာမ်တရားတို့၏ ဇာတိမီး၌ ရာဂ၏ဖြစ်ပေါ်မှု, ဖြစ်ပွားမှု၊ ဒေါသ၏ ဖြစ်ပေါ်မှု, ဖြစ်ပွားမှု၊ မောဟ၏ဖြစ်ပေါ်မှု, ဖြစ်ပွားမှု၊ ဣဿာ၏ ဖြစ်ပေါ်မှု, ဖြစ်ပွားမှု၊ မစ္ဆရိယ၏ ဖြစ်ပေါ်မှု ဖြစ်ပွားမှု၊ ကုက္ကုစ္စ၏ ဖြစ်ပေါ်မှု, ဖြစ်ပွားမှု၊ ကာယဒုစရိုက်၏ ဖြစ်ပေါ်မှု, ဖြစ်ပွားမှု၊ ဝစီဒုစရိုက်၏ ဖြစ်ပေါ်မှု, ဖြစ်ပွားမှု၊ မနောဒုစရိုက်၏ ဖြစ်ပေါ်မှု,ဖြစ်ပွားမှု စသည်ဖြင့် ဖြစ်လုံးနှင့် ပြောဆိုသမျှသည် ဇာတိမီးတောက်မှုချည်းမွှတ်၊ ထိုရာဂစသည်တို့၏ ဖြစ်ပေါ်မှု, ဖြစ်ပွားမှုစသည်ကို ပူလောင်မှု-ဟူ၍ မသိကြသော်လည်း အမှုကိုယ်မှာ အပူမှုချည်းစင်စစ်သာတည်း။ ရာဂ၏ အလိုသို့လိုက်၍ သွားမယားယူ၏၊ သွားမယားနှင့် နေသည့်အတွက်သားမယားမွေးမှု, မင်းရေးစိုးမှု, ရပ်ရွာမှုစသည် မီးဝိုင်း၍နေ၏။ ထိုမီးအလုံးစုံသည်လည်း ရာဂ၏ဇာတိမီးမှ ဖြစ်ပွား၏။ ဒေါသ၏ ဇာတိမီးမှ ဖြစ်ပွားမှုတို့ကို သိလေ။

[ဇာတိမီး ပြီး၏။]

၅-၆။ ဇရာ,မရဏမီး ၂-ရပ်။ ဇရာမီး, မရဏမီးတို့မှာ ဇရာ, မရဏ အခန်း၌ ပြဆိုခဲ့ပြီ၊ အနမတဂ္ဂသံသရာ၌ ကမ္ဘာပေါင်းလည်း အနန္တ, ဘဝပေါင်းလည်း အနန္တ ရှိခဲ့ကြပြီ၊ ယခုဘဝကို လွတ်၍ ရှေး၌ ကွယ်လွန်လေပြီးသော ဘဝပေါင်း အနမတဂ္ဂ အနန္တရှိခဲ့ပြီ၊ ဤသို့ ဘဝပေါင်း အနမတဂ္ဂ အနန္တ-ဟူ၍ များပြားမှုသည် ဇရာ, မရဏအတွက်သက်သက်သာတည်း။ အကယ်၍ ဇရာ,မရဏ-ဟူ၍ မရှိခဲ့သည်ဖြစ်အံ့၊ အနမတဂ္ဂ သံသရာတခုလုံးသည် တကမ္ဘာတည်းဖြစ်၍ အမြဲတည်ရာ၏။ သတ္တဝါတို့လည်း တဘဝတည်းသာဖြစ်၍ အမြဲတည်ကုန်ရာ၏။ ဇရာ, မရဏအတွက်ကြောင့် ကမ္ဘာအနန္တ, ဘဝအနန္တဖြစ်ကြရသည်။ ဤကမ္ဘာကို ချန်လှပ်၍ လွန်လေပြီးသော ကမ္ဘာအနန္တစု အဏုမြူမျှ ရှာကြံမရ၊ ကွယ်ပျောက်လေသည်လည်း ဇရာ, မရဏမီးအမှုသာတည်း။ ဤဘဝကို ချန်လှပ်၍ လွန်လေပြီးသော ဘဝအနန္တစု အဏုမြူမျှ ရှာကြံမရ ကွယ်ပျောက် လေသည်လည်း ဇရာ, မရဏမီးအမှုသာတည်း။

နောက်နောက်လာလတ္တံ့သော ကမ္ဘာအနန္တ ဘဝအနန္တတို့သည်လည်း အဏုမြူမျှရှာကြံမရအောင် ကွယ်ပျောက်ကုန်လတ္တံ့။ ဇရာ,မရဏမီး၏ အစွမ်းသည် ကြီးကျယ်စွ၊ အနမတဂ္ဂသံသရာ၌ပြုခဲ့သောဒါနကုသိုလ်

www.dhammaransi.com

ပေါင်းလည်း အနန္တရှိခဲ့ပြီ၊ ထိုဒါနကဲ့သိုလ်ကြောင့်ရရှိသော လူ့ဘဝ ပေါင်းလည်း အနန္တရှိခဲ့ပြီ၊ နတ်ဘဝပေါင်းလည်း အနန္တရှိခဲ့ပြီ၊ထိုအနန္တ စုလည်း ယခု အကျုံမှုမျှမရှိ၊ ကုန်ဆုံးလေပြီ။ ထိုကဲ့သို့ ကုန်ဆုံးလေသော အမှုမျိုးကို အကောင်းအမြတ်ထင်မှတ်၍ လိုက်စား အားထုတ်ကြကုန် သော သူတို့အား ဒါနပြုမှု ဟူသော သင်္ခါရဒုက္ခသည် အဘယ်အခါမှာ အပြီးတိုင် ရောက်လိမ့်မည်ဟု အဆုံးမရှိ၊ မဆုံးနိုင်, မပြီးနိုင်, မငြိမ်း နိုင်သော အနန္တဒုက္ခမှုချည်းသာတည်း။

ထို့အတူငါးပါးသီလမှုသည်လည်းအနန္တဒုက္ခမှုချည်းသာတည်း။ ရှစ်ပါးသီလမှုသည်လည်း အနန္တဒုက္ခမှုချည်းသာတည်း။ဆယ်ပါး သီလမှု သည်လည်း အနန္တဒုက္ခမှုချည်း သာတည်း။ ရသေ့ပြုမှု, ရဟန်းပြုမှုသည် လည်း အနန္တဒုက္ခမှုချည်း သာတည်း။ ဈာန်သမာပတ်ကို ပွားများအား ထုတ်မှုသည်လည်း အနန္တဒုက္ခမှုချည်းသာတည်း။ ဇရာ, မရဏမီးကို ကာလအရှည် မသေ, မပျောက် တောက်လောင်၍ နေနိုင်ပါစေခြင်းငှါ မီးစာ, ထင်း, အမှိုက်တို့ကို စုဆောင်း ဆည်းပူး အားစိုက်ကြသော အနန္တဒုက္ခမှုချည်းတို့ သာတည်း။ လူ့ချမ်းသာကို ခံစား စံစားမှု, နတ် ချမ်းသာကို ခံစားစံစားမှုတို့သည်လည်း ရာဂမီးကို အစာပေးမှုတို့သာ တည်း။ အသက်မွေးမှု, ဝတ်မှု, စားမှုတို့သည် ဇရာမီးစာ, မရဏမီးစာ ဖြစ်သော ခန္ဓာကိုယ်ကြီးကို ထိန်းကျောင်းမွေးမြူမှုသာတည်း။

ဥပမာ ဆိုသည်ရှိသော်ကား-တယောက်သောသူသည် ယခုနေ့မှ သုံးလတိုင်တိုင်ရောက်လျှင် ကြိုးဒဏ် ပေးစေ အမိန့်ချ၍ ထောင်မှာနေရ လေ၏။ ထိုသူမှာ အိမ့်တလိမ်, ဇော်ဂနီ, နတ်စွဲကပ်လျက်ရှိ၏။ ညအခါ တိုင်ရောက်လျှင် မစင်တွင်းသို့ချဉ်းကပ်၍ မစင်ကိုစားရ၏။ နေ့အခါ၌ ထောင်မှူး၏ဥယျာဉ်၌ မြေတူးခြင်း, မြေသယ်ခြင်း,သစ်ပင်ကို ရေလောင်း ခြင်း အစရှိသော ထောင်မှူး၏ခိုင်းစေမှုကို အပင်အပန်းလုပ်ရ၏၊ မလုပ် နေလျှင် ထွေထွေရာရာ မှုပေါက်ရှာကြံ၍ ပြင်းထန်စွာရိုက်နှက်၏။ဤအမှု သည်မှာ လူကပင်အိပ်၍ နေသော်လည်း အမှုကမအိပ်ပြီ၊အသက်ကမအိပ် ရပြီ၊ မျက်တောင်တခတ်မရပ်မနားသေချိန်သို့ဆိုက်အောင် တဟုန်းတည်း ပြေး၏။ အနမတဂ္ဂ သံသရာမှာပင် အသက်မည်သည် မျက်တောင်တခတ်

www.dhammaransi.com

မျှ ရပ်နားသည် ဟူ၍ မရှိ၊ အသက်၏အလားအားဖြင့် ထိုသူသည် စက်တိုင်သို့ တက်ရန် ပြေးသွား၍ နေရသောသူတည်း။ ထိုသို့ စက်တိုင်သို့တက်ရန် မရပ်မနား ပြေးသွား၍ နေရသောသူဖြစ်ပါလျက် စက်တိုင်သို့မရောက်မီအကြား မိမိ၌ ပါရှိနေသော စုန်းပယောဂပူးကပ်လာလျှင် လူစိတ်ပျောက်၏။ မစင်ကို နတ်သြဇာထင်၏။ မစင်တွင်းသို့ချဉ်းကပ်၍ စားရ၏။ နေ့အခါတိုင်ရောက် ပြန်လျှင် ထောင်မှူး၏အမှုကို ထမ်းရ ပြန်၏။

ဥပမာ-ဥပမေယျစပ်ဟပ်ပြချက်

၁။ ယခုရှိကြသောပုထုဇဉ် သတ္တဝါစုတို့သည် ထိုအမှုသည်နှင့် တူ၏။

၂။ အရှယ်သုံးပါးသည် ထောင်သုံးလနှင့် တူ၏။

၃။ လူ့ကာမဂုဏ်, နတ်ကာမဂုဏ်သည် မစင်ဘင်စုနှင့် တူ၏။

၄။ ရာဂသည် စုန်းပယောဂနှင့် တူ၏။

၅။ အဝိဇ္ဇာသည် ထောင်မှူးနှင့် တူ၏။

၆။ သံသရာသည် ထောင်ကြီးနှင့် တူ၏၊

၇။ အသက်မွေးမှု, မင်းရေးစိုးမှု, ရပ်ရေးရွာမှု, အိမ်ရေးအိမ်မှု စုသည် ထောင်မှူး၏ စီးပွားမှုနှင့် တူ၏။

ဘဝကိုရည်သန်၍ ပြုကြသော ဒါနမှု, သီလမှု,ဘာဝနာမှုစုသည် လည်း ရာဂ၏အစီးအပွား၊ အဝိဇ္ဇာ၏ အစီးအပွား၊ ဇရာ,မရဏ၏ အစီးအပွားချည်းသာတည်း။ ဤသို့လျှင် အနမတဂ္ဂသံသရာ၌ အဝိဇ္ဇာမီး, ရာဂမီး, ဇရာမီး, မရဏမီးတို့၏ အစီးအပွားနှင့်သာနေ့ကုန်၍, ရက်ကုန်၍, လကုန်၍, ဘဝကုန်၍, ကမ္ဘာအနန္တကုန်၍ နေကြရသော လူ့ဘဝ, နတ်ဘဝ, ဗြဟ္မာ့ဘဝစုသည် သုခမဖက် သက်သက် ဒုက္ခချည်းသာ တည်း။

[ဇရာမီး-မရဏမီး ပြီး၏။]

www.dhammaransi.com

၇။ **သောကမီး။** ။သောကမီး ဆိုသည်ကား–သား၊ သမီး၊ ညီအစ်ကို၊ နှမ၊ အစ်မ အစရှိသော ဆွေမျိုးတို့၏ ပြည့်စုံခြင်းကို အစွဲပြု၍ လူတို့၌ ရွှင်လန်း ချမ်းသာမှု မည်သည် ရှိကြ၏။ ထို ရွှင်လန်းချမ်းသာမှုကို ပြောင်စင်အောင် လောင်နိုင်သော သောကမီးတမျိုး၊ ဥစ္စာဓနတို့နှင့် ပြည့်စုံခြင်းကို အစွဲပြု၍ လူတို့၌ ရွှင်လန်း ချမ်းသာမှု မည်သည် ရှိကြ၏။ ထိုရွှင်လန်းချမ်းသာမှုကို ပြောင်စင်အောင် လောင်နိုင်သော သောကမီး တမျိုး၊ အနာရောဂါ ကင်းရှင်းမှုကို အစွဲပြု၍ လူတို့၌ ရွှင်လန်း ချမ်းသာမှု မည်သည် ရှိကြ၏။ ထို ရွှင်လန်း ချမ်းသာမှုကို ပြောင်စင်အောင် လောင်နိုင်သော သောကမီးတမျိုး၊ အကျင့်သီလ ကောင်းမှုကို အစွဲပြု၍ လူတို့၌ ရွှင်လန်း ချမ်းသာမှု မည်သည် ရှိကြ၏။ ထို ရွှင်လန်း ချမ်းသာမှုကို ပြောင်စင်အောင် လောင်နိုင်သော သောကမီးတမျိုး၊ သမ္မာအယူဖြစ် ကောင်းမြတ်လှ၍ လူတို့၌ ရွှင်လန်းချမ်းသာမှု မည်သည် ရှိကြ၏။ ထို ရွှင်လန်းချမ်းသာမှုကို ပြောင်စင်အောင် လောင်နိုင်သော သောကမီး တမျိုး၊ ထိုမှ တပါး အမျိုးမျိုးသော ရွှင်လန်း ချမ်းသာမှုတို့သည် ရှိကြကုန်၏။ ထိုရွှင်လန်းချမ်းသာမှုတို့ကို ပြောင်စင်အောင် လောင်နိုင်သော သောကမီးတမျိုး ဟူ၍ သောကမီး ငါးပါးရှိ၏။

ဉာတိဝိပတ္တိကား–ကမ္ဘာမီးတည်း၊ ဉာတိသမ္ပတ္တိကား ထင်းမီးစာတည်း၊ ဉာတိဝိပတ္တိ သောကသည် ကမ္ဘာမီးတည်း၊ ဉာတိသမ္ပတ္တိကို အစွဲပြု၍ ရွှင်လန်း ချမ်းသာမှုသည် ထင်းမီးစာတည်း၊ ဉာတိဝိပတ္တိ သောကသည် ထို ရွှင်လန်း ချမ်းသာမှုတို့၏ ဦးခေါင်းကျရာ သင်းချိုင်းတည်း၊ အနမတဂ္ဂ သံသရာ၌ သားကောင်း, သမီးကောင်း, ဆွေကောင်း, မျိုးကောင်းတို့နှင့် ပြည့်စုံခြင်းတည်း ဟူသော ဉာတိသမ္ပတ္တိ အနန္တတို့သည် ဉာတိဝိပတ္တိ သင်းချိုင်းမှာချည်း ဦးခေါင်းချကြရကုန်၏။ ဉာတိဝိပတ္တိ မီးလောင်၍ ပြောင်စင်ကုန်၏။ နောက်မီးလေးမျိုးတို့၌လည်း ဓနဘောဂ သမ္ပတ္တိ၏ ဦးခေါင်းချရာ သင်းချိုင်းကား-ဘောဂဝိပတ္တိတည်း၊ အနာရောဂါ ကင်းရှင်းခြင်းတည်း ဟူသော အာရောဂျသမ္ပတ္တိ၏ ဦးခေါင်းချရာ သင်းချိုင်းကား–ရောဂဝိပတ္တိတည်း၊ သီလသမ္ပတ္တိ၏ ဦးခေါင်းချရာ သင်းချိုင်းကား–သီလဝိပတ္တိတည်း၊ လောကီ သမ္မာဒိဋ္ဌိ၏ ဦးခေါင်းချရာ သင်းချိုင်းကား–ဒိဋ္ဌိဝိပတ္တိတည်း၊ ထိုထို ပြည့်စုံမှု, ရွှင်လန်းမှုတို့၏ ဦးခေါင်းချရာ သင်းချိုင်းကား-ထိုထို ဝိပတ္တိ ဒုက္ခတည်း။

www.dhammaransi.com

ထို့ကြောင့် သားကောင်း, သမီးကောင်း, ဆွေကောင်း, မျိုးကောင်း ဟူသော ဉာတိသမ္ပတ္တိဂုဏ်နှင့် ပြည့်စုံသော သူတို့သည် ဉာတိ ဝိပတ္တိ မီးကို ဦးခေါင်း၌ ရွက်ချီ၍ နေရသော သူတို့ မည်ကုန်၏။ ဓနဘောဂ သမ္ပတ္တိဂုဏ်နှင့် ပြည့်စုံသော သူတို့သည် ဘောဂဝိပတ္တိ မီးကို ဦးခေါင်း၌ ရွက်ချီ၍ နေရသော သူတို့ မည်ကုန်၏။ အာရောဂျ သမ္ပတ္တိ ဂုဏ်နှင့် ပြည့်စုံသော သူတို့သည် အာရောဂျ ဝိပတ္တိမီးကို ဦးခေါင်း၌ ရွက်ချီ၍နေရသော သူတို့ မည်ကုန်၏။ လောကီသီလ သမ္ပတ္တိဂုဏ်, သီလ ဝိပတ္တိမီး၊ လောကီသမ္မာဒိဋ္ဌိ သမ္ပတ္တိဂုဏ်, ဒိဋ္ဌိဝိပတ္တိမီး၊ နာနာဝတ္ထုဂုဏ သမ္ပတ္တိဂုဏ်, နာနာဝတ္ထု ဂုဏဝိပတ္တိ မီးတို့၌လည်း ထို့အတူ သိလေ၊ ဤသို့လျှင် ဦးခေါင်းပေါ်၌ ဝိပတ္တိသောကမီး အသီးသီးနှင့် နေကြသော လူ့ဘဝ, နတ်ဘဝစုသည် သုခမဖက် သက်သက် ဒုက္ခသာတည်း။

[သောကမီး ပြီး၏။]

ဂ-ဠ-၁၀-၁၁။ ကြွင်း ၄-ပါး။ ။ ပရိဒေဝမီး, ဒုက္ခမီး, ဒေါမနဿမီး, ဥပါယာသမီး တို့၌လည်း သောကမီးအတိုင်း အကျယ်ချဲ့၍ သိလေ၊ မြင်လေ၊ လိုရင်းအချုပ် အနမတဂ္ဂ သံသရာကာလ၌ ရယ်ရွှင်မှု ဟူသမျှတို့သည် ပရိဒေဝ သင်းချိုင်းမှာ ဦးခေါင်းချရကုန်၏။ ကာယိက သုခ ဟူသမျှတို့သည် ကာယိကဒုက္ခ သင်းချိုင်းမှာ ဦးခေါင်းချရကုန်၏၊ ဝမ်းမြောက်ခြင်း ဝမ်းသာခြင်း ဟူသော သောမနဿ ဟူသမျှတို့သည် ဒေါမနဿ သင်းချိုင်းမှာ ဦးခေါင်း ချရကုန်၏၊ အလွန် နှစ်သက်ခြင်း ဟူသော ပီတိတို့သည် ဥပါယာသ သင်းချိုင်းမှာ ဦးခေါင်း ချရကုန်၏၊ ထို့အတူ အနမတဂ္ဂ သံသရာ၌ အလောဘ ပြဋ္ဌာန်းသော ဒါနကုသိုလ်, သီလကုသိုလ်, ဘာဝနာ စျာန်သမာပတ် ကုသိုလ်တို့သည် တဏှာရာဂ သင်းချိုင်းမှာ ဦးခေါင်း ချရကုန်၏၊ အဒေါသ ပြဋ္ဌာန်းသော ဒါန ကုသိုလ်, သီလကုသိုလ်, ဘာဝနာ စျာန် သမာပတ် ကုသိုလ်တို့သည် ဒေါသ သင်းချိုင်းမှာ ဦးခေါင်း ချရကုန်၏။ အမောဟ ပြဋ္ဌာန်းသော ဒါနကုသိုလ်, သီလကုသိုလ်, ဘာဝနာ စျာန်သမာပတ် ကုသိုလ်တို့သည် အဝိဇ္ဇာမောဟ သင်းချိုင်းမှာ ဦးခေါင်း ချရကုန်၏။

www.dhammaransi.com

ထိုထိုဘုံဘဝတို့၌ အရှယ်၏ ကောင်းခြင်းဟူသော ဝယသမ္ပတ္တိဂုဏ်တို့သည် ဝယောဟာနိဟူသော ဇရာသင်းချိုင်းမှာ ဦးခေါင်းချရကုန်၏။ အဆင်းအရောင် ရုပ်ရည်သဏ္ဍာန်၏ ကောင်းခြင်းဟူသောဝဏ္ဏသမ္ပတ္တိဂုဏ်တို့သည် ဝဏ္ဏဟာနိ ဟူသော ဇရာသင်းချိုင်းမှာ ဦးခေါင်းချရကုန်၏၊ အားခွန်ဗလနှင့် ပြည့်စုံခြင်းတည်းဟူသော ဗလသမ္ပတ္တိဂုဏ်တို့သည် ဗလဟာနိ ဟူသော ဇရာသင်းချိုင်းမှာ ဦးခေါင်းချရကုန်၏။ လူ့ပြည်, နတ်ပြည်, ဗြဟ္မာ့ပြည်တို့၌ လူ့အသက်, နတ်အသက်, ဗြဟ္မာ့အသက် ဟူသမျှတို့သည် မရဏသင်းချိုင်းမှာ ဦးခေါင်းချရကုန်၏။ သက္ကာယဒိဋ္ဌိ တန်းလန်း ရှိနေကြကုန်သော လူ-လူ ရှင်-ရှင်၊ နတ်, သိကြား, ဗြဟ္မာတို့၏ ပျော်မှု, ရွှင်မှုတို့သည် ပုထုဇဉ်သဘာဝ ပရမ်းပတာကျမြဲဖြစ်သော ဘဝသစ်ဇာတိ သင်းချိုင်းမှာ ဦးခေါင်းချရကုန်၏။ ပရမ်းပတာကျမြဲဖြစ်သော ဘဝသစ်ဇာတိအလားကို မြော်မြင်မိသည်ရှိသော် ပျော်မှု, ရွှင်မှု ကွယ်ပျောက်၍ ကြောက်မှု, လန့်ထိတ်မှုမှာ တည်လေ့၏ ဟူလိုသည်။ ထိုမှတပါး အလှေဘာဇာတိသည် ရာဂဇာတိ ဆင်းချိုင်းမှာ ဦးခေါင်းချရ၏၊ ဤသို့စသည်ဖြင့် ဆိုလေဦး။

ဤသို့လျှင် တဆယ့်တပါးသောမီးတို့၏ မပြတ်မစဲ အမြဲတောက်လောင်၍နေရာ မီးစာထင်းမှိုက်စု ဖြစ်၍ နေကြသည့်အတွက် အနမတဂ္ဂသံသရာကာလ၌ ပြုပြုသမျှသော ဒါန,သီလ,ဘာဝနာ ကုသိုလ်စု၊ ထိုကုသိုလ်စုကြောင့် ရခဲ့သမျှသော လူ့ဘဝ, နတ်ဘဝ, ဗြဟ္မာ့ဘဝစုသည် ယခုအကျမြူမျှ စမ်းထားရှာဖွေမရ ကွယ်ပပျောက်ဆုံးကုန်ခဲ့ပြီ၊ ယခုမျက်မြင် ဒိဋ္ဌရှိနေကြသော လူ့ဘဝ-လူ့ခန္ဓာ, နတ်ဘဝ-နတ်ခန္ဓာ, ဗြဟ္မာ့ဘဝ-ဗြဟ္မာ့ခန္ဓာစု၊ နောင်အနမတဂ္ဂ သံသရာမှာ လာလစ္စသမျှသော လူ့ဘဝ, နတ်ဘဝ, ဗြဟ္မာ့ဘဝစုလည်း အကျမြူမျှ စမ်းထားရှာဖွေ မရအောင် ကွယ်ပ ပျောက်ဆုံးဖို့ချည်း ဖြစ်၏။ အနမတဂ္ဂသံသရာနှင့် ထောက်မျှော်သည်ရှိသော် ယခုဘဝသည် မျက်တောင်တခတ် လျှပ်တပြက်စာမျှကဲ့သို့ ရှိ၏။ ဇရာမီး အလွန်အားကြီးလာ၏။ အထန်အပြင်း အတင်းဖိစီး၍ လောင်၏။ အနှစ်ရှစ်ဆယ်, ကိုးဆယ်မျှနှင့် ပြာကျအောင် လောင်၏။ နတ်ဘဝ, ဗြဟ္မာ့ဘဝတို့လည်း အနမတဂ္ဂသံသရာနှင့်ထောက်စာသော် မျက်တောင်တခတ် လျှပ်တပြက်စာမျှကဲ့သို့ ရှိကြကုန်၏။ ဇရာမီး

www.dhammaransi.com

သည်လည်း ထိုထိုအသက်တမ်းအတိုင်း ပြောကျအောင် လောင်၏။ ဤသို့သော လူ့ဘဝ, နတ်ဘဝ, ပြဟ္မာ့ဘဝစုသည် သုခမဖက် သက်သက် ဒုက္ခစုသာတည်း။ သည်ကိုရည်၍....

သုခ-ဟူသည်၊ မြူမျှမဖက်၊ အဆက်ဆက်လျှင်၊ သက်သက်ဒုက္ခ၊ ဓာတ်မှန်ရသည်၊ ဘဝဌာ်ကိုယ် ဖြစ်ထုံးတည်း။

တေရသမမျို့လက်ာအဖြေ ပြီး၏။

ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်လင်္ကာ ၁၃-ပုဒ်အဖြေ ဤတွင်ပြီး၏။

www.dhammaransi.com

ပဋိလောမ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ် ပါဠိ,နိဿယ

ယခုအခါ "အဝိဇ္ဇာယတွေဝ အသေသ ဝိရာဂနိရောဓာ သင်္ခါရ-နိရောဓော" အစရှိသော ပဋိလောမ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ် ပါဠိတော်နှင့် အနက် အဓိပ္ပါယ်ကို ပြဆိုပေအံ့။

> အဝိဇ္ဇာယတွေဝ အသေသဝိရာဂနိရောဓာ သင်္ခါရ နိရောဓော၊ သင်္ခါရနိရောဓာ ဝိညာဏနိရောဓော၊ ဝိညာဏနိရောဓာ နာမရူပ နိရောဓော၊ နာမရူပနိရောဓာ သဠာယတန နိရောဓော၊ သဠာယတနနိရောဓာ ဖဿ နိရောဓော၊ ဖဿနိရောဓာ ဝေဒနာ နိရောဓော၊ ဝေဒနာနိရောဓာ တဏှာနိရောဓော၊ တဏှာနိရောဓာ ဥပါဒါန နိရောဓော၊ ဥပါဒါန နိရောဓာ ဘဝနိရောဓော၊ ဘဝ နိရောဓာ ဇာတိနိရောဓော၊ ဇာတိနိရောဓာ ဇရာ မရဏံ သောက ပရိဒေဝ ဒုက္ခ ဒေါမနဿုပါယာသာ နိရုဇ္ဈန္တိ၊ ဧဝမေတဿ ကေဝလဿ ဒုက္ခက္ခန္ဓဿ နိရောဓော ဟောတိ။

[ဥဒါန်းပါဠိတော်]

အနက်။ ။အဝိဇ္ဇာယတွေဝ၊ အဝိဇ္ဇာ၏သာလျှင်။ အသေသ ဝိရာဂနိရောဓာ၊ ဝိရာဂမည်သော ဝိဇ္ဇာဉာဏ်ဖြင့် အကြွင်းအကျန် မရှိ ချုပ်ငြိမ်းခြင်းကြောင့်။ သင်္ခါရနိရောဓော၊ အကုသိုလ်ကံ, ကုသိုလ်ကံ-ဟု ဆိုအပ်သော သင်္ခါရတို့၏ ချုပ်ငြိမ်းခြင်းသည်။ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။ သင်္ခါ နိရောဓာ၊ အကုသိုလ်ကံ, ကုသိုလ်ကံ-ဟူသော သင်္ခါရတို့၏ ချုပ်ငြိမ်း ခြင်းကြောင့်။ ဝိညာဏနိရောဓော၊ ဘဝသစ်ဝိညာဏ်၏ မပေါ်အလျှင်း ချုပ်ငြိမ်းခြင်းသည်။ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။ ဝိညာဏနိရောဓာ၊ ဝိညာဏ်၏ ချုပ်ငြိမ်းခြင်းကြောင့်။ နာမရူပနိရောဓော၊ နာမ်, ရုပ်၏ချုပ်ငြိမ်းခြင်း သည်။ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။ နာမရူပနိရောဓာ၊ နာမ်,ရုပ်၏ ချုပ်ငြိမ်းခြင်း ကြောင့်။ သဠာယတနနိရောဓော၊ သဠာယတန၏ ချုပ်ငြိမ်းခြင်းသည်။ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။ သဠာယတန နိရောဓာ၊ သဠာယတန၏ ချုပ်ငြိမ်းခြင်း ကြောင့်။ ဖဿနိရောဓော၊ ဖဿ ၆-ပါး၏ ချုပ်ငြိမ်းခြင်းသည်။ ဟောတိ၊

www.dhammaransi.com

ဖြစ်၏။ ဖဿနိရောဓော၊ ဖဿ ၆-ပါး၏ ချုပ်ငြိမ်းခြင်းကြောင့်။ ဝေဒနာနိရောဓော၊ ဝေဒနာ ၆-ပါး၏ ချုပ်ငြိမ်းခြင်းသည်။ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။ တဏှာနိရောဓော၊ တဏှာ ၆-ပါး၏ ချုပ်ငြိမ်းခြင်းကြောင့်။ ဥပါဒါနနိရောဓော၊ ဥပါဒါန် ၄-ပါး၏ ချုပ်ငြိမ်းခြင်းသည်။ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။ ဥပါဒါနနိရောဓော၊ ဥပါဒါန် ၄-ပါး၏ ချုပ်ငြိမ်းခြင်းကြောင့်။ ဘဝနိရောဓော၊ ကမ္မဘဝ, ဥပပတ္တိဘဝ တို့၏ ချုပ်ငြိမ်းခြင်းသည်။ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။ ဘဝနိရောဓော၊ ဘဝနှစ်ပါး၏ ချုပ်ငြိမ်းခြင်းကြောင့်။ ဇာတိနိရောဓော၊ ဇာတိ၏ ချုပ်ငြိမ်းခြင်းသည်။ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။ ဇာတိနိရောဓာ၊ ဇာတိ၏ ချုပ်ငြိမ်းခြင်းကြောင့်။ ဇရာမရဏံ၊ အိုခြင်း, သေခြင်းသည်၎င်း။ သောက ပရိဒေဝ ဒုက္ခဒေါမနဿုပါယာသာ၊ စိုးရိမ်ခြင်း, ငိုကြွေးခြင်း, ဆင်းရဲခြင်း, နှလုံးမသာခြင်း, သက်ကြီး ရှိုက်ငင် ပင်ပန်းခြင်းတို့သည်၎င်း။ နိရုဇ္ဈန္တိ၊ ချုပ်ငြိမ်းကုန်၏။ ဧဝံ၊ ဤသို့။ ကေဝလဿ၊ အလုံးစုံသော။ ဧတဿ ဒုက္ခက္ခန္ဓဿ၊ ထိုဆင်းရဲအစု၏။ နိရောဓော၊ ချုပ်ငြိမ်းခြင်းသည်။ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။

[ပဋိလောမ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ် ပါဠိတော်နှင့် နိဿယ ပြီး၏။]

www.dhammaransi.com

ပဋိလောမ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ် အဓိပ္ပါယ်

အဝိဇ္ဇာကင်းပြတ်၍ ဝိဇ္ဇာအလင်းခေတ်ဖြစ်ပုံ

ဤဒေသနာတော်၌ အဝိဇ္ဇာအကြွင်းမဲ့ ချုပ်ငြိမ်းမှု တခုသည်သာ လိုရင်းတည်း။ သင်္ခါရ၏ ချုပ်ငြိမ်းမှု, ဝိညာဏ်၏ ချုပ်ငြိမ်းမှုအစရှိသော ချုပ်ငြိမ်းမှုစုသည် အဝိဇ္ဇာချုပ်ငြိမ်းမှုမှာ တလုံးတည်းပါလေ၏။ အနုလောမ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်ကား ဖြစ်ပေါ်မှုဖြစ်၍ တရားလည်း အသီးသီး ရ၏။ ဖြစ်ပေါ်မှုလည်း အသီးသီးရ၏။ ဤ ပဋိလောမ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်၌ကား ဖြစ်ပေါ်မှုမဟုတ်၊ ချုပ်ငြိမ်းမှု, ရုပ်သိမ်းမှု ဖြစ်လေသောကြောင့် တရားလည်း အသီးသီး မပေါ်ပြီ၊ ချုပ်မှုလည်း အသီးသီး မဟုတ်ပြီ။

ဥပမာကား။ ။ညောင်မျိုးစေ့ရှိ၍ ညောင်မျိုးစေ့မှ ညောင်ညှောက်ဖြစ်သည်။ ညောင်ညှောက်မှ ညောင်ပင်ဖြစ်သည်။ ညောင်ပင်မှ ညောင်ကိုင်းဖြစ်သည်။ ညောင်းကိုင်းမှ ညောင်ခက်ဖြစ်သည်။ ညောင်ခက်မှ ညောင်သီးဖြစ်သည်။ ညောင်သီးမှ ညောင်စေ့ဖြစ်သည်။ ညောင်စေ့မှ ညောင်ညှောက်ဖြစ်သည် အစရှိသည်ဖြင့် မဆုံးနိုင်အောင်သွား၏။ ထိုသို့သွားရာ၌ ဖြစ်ပေါ် ပေါက်ပွားသွားမှု ဖြစ်သောကြောင့် အစေ့တခြား, အညှောက်တခြား, အပင်တခြား, အကိုင်းတခြား စသည်ဖြင့် အသီးသီးရသည်။ ညောင်စေ့ကွယ်ဆုံး၍ ညောင်ညှောက်ကွယ်ဆုံးသည်။ ညောင်ညှောက် ကွယ်ဆုံး၍ ညောင်ပင်ကွယ်ဆုံးသည် အစရှိသည်ဖြင့် ဤကဲ့သို့ အစဉ်အဆက်နှင့် ဆိုကား ဆိုရ၏။ ဆိုသော်လည်း အမှုမှန်မှာ မျိုးစေ့ကွယ်ဆုံးလျှင် အညှောက်ပင်ပေါက်ခွင့်မရှိပြီ၊ အပင်စသည်မှာဝေးစွ။ မျိုးစေ့ကွယ်ဆုံးသည်ဟူသောစကားမှာလည်း အညှောက်မပေါက်မီ, မြေသို့မရောက်မီ မီးမှာ အကျွမ်းဖုတ်၍ကွယ်ဆုံးသည်ကိုဆိုလိုရင်းတည်း။ ဤဥပမာအတိုင်း သိလေ။

ဤပဋိလောမဒေသနာ၌ အဝိဇ္ဇာချုပ်ငြိမ်းမှုဆိုသည်ကား နိဗ္ဗာန်ပင်တည်း။ ထိုအဝိဇ္ဇာချုပ်ငြိမ်းစေနိုင်သော တရားကား- ဝိဇ္ဇာတည်း။ ထိုဝိဇ္ဇာသည် ''ဒုက္ခေဉာဏံ ဒုက္ခသမုဒယေဉာဏံ ဒုက္ခနိရောဓေဉာဏံ ဒုက္ခနိရောဓဂါမိနိပဋိပဒါယ ဉာဏံ''ဟူသော ပါဠိတော်နှင့်အညီ ၄-ပါးရှိ၏။

www.dhammaransi.com

ဒုက္ခသစ္စာကို ဖွင့်ပြသော ဝိဇ္ဇာတပါး, သမုဒယသစ္စာကို ဖွင့်ပြသော ဝိဇ္ဇာတပါး, နိရောဓသစ္စာကို ဖွင့်ပြသော ဝိဇ္ဇာတပါး, မဂ္ဂသစ္စာကို ဖွင့်ပြသော ဝိဇ္ဇာတပါး၊ ညောင်ပင်ဥပမာ၌ ညောင်ပင်အစဉ်အဆက်ကို မျိုးပြတ်စေလိုသည်ရှိသော် ညောင်စေ့ကို ဖျက်ဆီးမှု အလုပ်တခုသာ ရှိ၏။ ညောင်စေ့ကို မီးမှာအကျွမ်းဖုတ်၍ ပစ်ခဲ့လျှင် ထိုအစေ့မှ အဆက်ဆက် ဖြစ်ပွား၍ သွားလတ္တံ့သော အရာစုသည် အစေ့ပျက်ရာတွင် တချက်တည်း, တလုံးတည်း ပါကြလေကုန်၏။

ထို့အတူ အနုလောမပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ် စက်ရဟတ် တည်းဟူသော သံသရာဝဋ်မှ ကျွတ်လွတ်ထွက်မြောက်လိုသော သူမှာလည်း အဝိဇ္ဇာဓာတ်ကို သတ်မှု အလုပ်တခုသာ ရှိ၏။ အဝိဇ္ဇာ ဓာတ်တလုံးသေလျှင် အနမတဂ္ဂ သံသရာ စက်ရဟတ် ပြတ်လေတော့သည်။

အဝိဇ္ဇာဓာတ်ကိုလည်း ဝိဇ္ဇာဓာတ်မှ သတ်နိုင်သည်။ ဒါနမှုလည်း မသတ်နိုင်၊ သီလမှုလည်း မသတ်နိုင်၊ ဝိဇ္ဇာဘာဝနာမှတပါး တခြားသော ဘာဝနာမှုစုံလည်း မသတ်နိုင်၊ ဝိဇ္ဇာဘာဝနာမှု တခုသည်သာ အဝိဇ္ဇာကို သတ်နိုင်သည်။ ဒါန, သီလ, တပါးတခြားသော ဘာဝနာမှု သည်ကား ထို ဝိဇ္ဇာ ဘာဝနာ၏ အခြေခံတို့ သာတည်း။ လက္ခဏာဒ္ဒမပိုဒ် အဖြေမှာ ပြဆိုခဲ့ပြီးသော အဝိဇ္ဇာလေးပါးတွင် ဒုက္ခသစ္စာ၌ ဖုံးလွှမ်းသော အဝိဇ္ဇာမှောင်တိုက် အမိုက်အမဲကို ဒုက္ခသစ္စာ၌ အလင်းဖွင့်ပြသော ဝိဇ္ဇာဆီမီးရောင်, ဝိဇ္ဇာနေရောင်မှ ပယ်ဖျက်နိုင်သည်၊ နောက်သစ္စာသုံးပါး၌ ဖုံးလွှမ်းသော အဝိဇ္ဇာမှောင်ဓာတ် သုံးပါးနှင့် ဝိဇ္ဇာအရောင်ဓာတ် သုံးပါးတို့၌လည်း ဤနည်းတူ သိလေ။

ထို လေးပါးစုံသော အဝိဇ္ဇာ-မှောင်ဓာတ်, ဝိဇ္ဇာ-အရောင်ဓာတ် တို့တွင်လည်း ဒုက္ခသစ္စာမှာ ဖုံးလွှမ်းသော မှောင်ဓာတ်ကို သတ်မှု တခုသာ လိုရင်းတည်း။ ထိုမှောင်ဓာတ်ကို သတ်လိုက်လျှင် ကြွင်းသော မှောင်ဓာတ် သုံးပါးလည်း ပါလေတော့သည်။ ဒုက္ခသစ္စာမှာ ဖုံးလွှမ်းသော မှောင်ဓာတ်ကို သတ်မှုဆိုသည်ကား ဒုက္ခသစ္စာတရားတို့၌ အဝိဇ္ဇာ ဉာဏ်ပေါ်အောင် အားထုတ်မှုတည်း။ ထိုဝိဇ္ဇာဉာဏ်သည် အနိစ္စဝိဇ္ဇာ,ဒုက္ခ

www.dhammaransi.com

ဝိဇ္ဇာ,အနုတ္တဝိဇ္ဇာဟူ၍ လက္ခဏာဝိဇ္ဇာသုံးပါး၊ လောကုတ္တရာမဂ်ဉာဏ် ဝိဇ္ဇာ လေးပါး၊ အဝိဇ္ဇာတို့၏ အစီအရင် နည်းလမ်းမှုကိုကား လက္ခဏာဒီပနီ, ဝိဇ္ဇာမဂ္ဂဒီပနီခေါ်သော စာအုပ်များမှာ ကြည့်ရှု၍ယူလေ၊ သစ္စာလေး ပါး၏ အနက်, အဓိပ္ပါယ် အကျယ်ကိုလည်း သင်္ဂြိုဟ်ကျမ်း၏ အဖွင့် ငါတို့စီရင်သော ပရမတ္ထဒီပနီ အမည်ရှိသော သင်္ဂြိုဟ်ဋီကာသစ်ကျမ်း သမုစ္စည်းပိုင်းအဖွင့်မှာ ယူလေ၊ နိဗ္ဗာန်၏ အဓိပ္ပါယ် အကျယ်ကိုလည်း ၎င်းသင်္ဂြိုဟ်ဋီကာကျမ်း၌၎င်း, ငါတို့ စီရင်သော နိဗ္ဗာနဒီပနီစာအုပ်၌၎င်း ယူလေ၊ ဤစာအုပ်၌ကား သစ္စာလေးပါး အဓိပ္ပါယ်, လက္ခဏာရေး သုံးပါးအဓိပ္ပါယ်, နိဗ္ဗာန်အဓိပ္ပါယ်များကို အကျဉ်းသခ်ေပမျှ ပြဆို ပေအံ့၊ သစ္စာလေးပါး ဆိုသည်ကား-အမှန်လေးချက် ဆိုလိုသည်။ ဒုက္ခ အမှန်ကို သိရမည်၊ သုခအမှန်ကို သိရမည်၊ ထိုလေးပါးတွင် ခပ်သိမ်း သော သတ္တဝါတို့သည် သုခကိုသာ အလိုရှိကြကုန်၏။ ထို့ကြောင့် သုခမှန်ကို ရှေးဦးစွာ စစ်တမ်းထုတ်၍ ပြဆိုအံ့။

မဖောက်မပြန်-အမှန်သစ္စာ။ ။သစ္စာ-သဒ္ဒါသည် အမှန်ကို ဟော ၏။ အမှန်ဆိုသည်ကား-အဘယ်အခါမှာမှ ဖောက်ပြန်ခြင်းမရှိ၊ ရွေ့ရှား ခြင်းမရှိ၊ ပျက်ပြားခြင်းမရှိ၊ ကုန်ဆုံးခြင်းမရှိသော သုခကို သုခမှန် ဆိုသည်၊ တခါထူထောင်၍ ရပြန်ယင်း ဖောက်ပြန်ပျက်ပြုန်း ကုန်ဆုံး ပြန်ယင်း ဖြစ်၍နေသော သုခမျိုးသည်မှုကား သုခမှန်, သုခဖြောင့်မဟုတ်၊ သုခကောက်, သုခလိမ်သာလျှင်တည်း။ အဘယ်ကြောင့်နည်းဆိုသော် အခါခါ အတန်တန် ပြုစုပျိုးထောင်မှု ဒုက္ခအနန္တတို့ကို ပေးတတ်သော သုခဆိုး, သုခညစ် ဖြစ်လေသောကြောင့်တည်း။ ဇရာမိ, မရဏမိတို့မှ မလွတ်သော သုခ-ဟူသမျှသည် ဖောက်ပြန်ပျက်ဆုံးမှု ကေန်ရှိနေသော ကြောင့် ခဏခေတ္တ ငှားရမ်း၍ရသော ဝတ္ထုနှင့်တူ၏။ ထိုဝတ္ထုကို သူ့ ဥစ္စာရှင်ပြန်ယူ၍ သွားသည်ရှိသော် မိမိမှာ ကိုယ်အချည်းစည်း ကျန် ရှိ၏။ ထိုဝတ္ထုသည် ထိုသူမှာ သုခမဟုတ်၊ တဒင်္ဂသုခမျှသာတည်း။ သုခကောက်, သုခလိမ်, သုခဆိုး, သုခညစ်သာတည်း။

မျက်လှည့်ပညာဖြင့်ပြုလုပ်၍ပေးသောရွှေတုံး,ရွှေခဲနှင့်လည်းတူ၏၊ မျက်လှည့်အဘာတ် မပြယ်မီအတွင်း ရွှေအနေနှင့် ဝမ်းမြောက်လိုက်ရ၏။ မျက်လှည့်အတတ်ပြယ်သောအခါ မြေစိုင်ခဲဖြစ်လေ၏၊ ဇရာ, မရဏတို့၏

www.dhammaransi.com

မီးစာဖြစ်သော သုခမျိုးသည် သိကြားမင်း သုခမျိုးပင် ဖြစ်သော်လည်း ထိုမျက်လှည့်ရွှေလိမ်တို့ရသော သုခနှင့် တူ၏။ ယခုနေ့ သိကြား၊ နက်ဖြန်ခါ ဖား, ငါး၊ ယခုနေ့ နတ်မင်း၊ နက်ဖြန်ခါ နွား, မြင်း၊ ယခုနေ့ ဗြဟ္မာ၊ နက်ဖြန်ခါ မုဆိုး, တံငါ၊ ဤသို့ ဇရာ, မရဏတို့၏ မီးစာဖြစ်သော သုခမျိုး၏ ငှားရမ်းသော သုခ, မျက်လှည့်အဘတ်နှင့်ရသော သုခနှင့် တူပုံကို သိအပ်၏။ ထိုဇရာ, မရဏနှင့် ယှဉ်သော သုခမျိုးသည် ရှေး၌ပြခဲ့သော ပြာသာဒ်လိုမ်ကြီး ဥပမာကဲ့သို့ သတ္တဝါတို့ကို သံသရာဝဋ်မှ မလွတ်ရအောင်, အပါယ်ဘေးမှ မလွတ်ရအောင် ထောင်များတုပ်ချည်၍ထားသော သုခလိမ်, သုခဆိုး, သုခညစ်သာ ဖြစ်၏။

အနမတဂ္ဂ သံသရာမှာ သိကြားမင်းကြီး ဖြစ်ခဲ့ကြသည်ကား တယောက်, တယောက်မှာပင် အနန္တ ရှိကြတော့သည်။ မျက်လှည့်ရွှေသည် မြေကြီးခဲ ဖြစ်သကဲ့သို့ ယခုဘဝ ဖြစ်၍ နေကြ၏။ ဤသို့ မမြဲသော သုခ, အခါခါ အဖန်ဖန် ထူထောင်မှု ဆုံးခန်းမရှိသော သုခမျိုးကို သုခသစ္စာ မဆိုအပ်၊ သုခမှန် မဆိုအပ်၊ ဇရာ, မရဏ မီးတို့မှ လွတ်ကင်းသော သုခကိုသာ သုခမှန် ဆိုအပ်၏။ ထိုကဲ့သို့သော သုခသည်မှုကား တကြိမ်အပန်းခံ၍ ထူထောင်မိသည့်နောက် အစဉ်ထာဝရမြဲ၍ သွားတော့သည်၊ သိကြားသုခ, ဗြဟ္မာသုခများကဲ့သို့ အခါခါ ထူထောင်မှု ဒုက္ခမလာပြီ၊ မမြဲသည့်အတွက် အခါခါ ထူထောင်မှု ဒုက္ခကို ပေးတတ်သော သုခမျိုး-ဟူသမျှသည် သင်္ခါရ ဒုက္ခမျိုး အမှန်ဖြစ်၏၊ ဝိပရိဏာမဒုက္ခမျိုး အမှန်ဖြစ်၏၊ ဤသို့သော သုခမှန်, ဒုက္ခမှန်ကို သိအပ်၏၊ သုခလမ်းမှန်, ဒုက္ခလမ်းမှန် စစ်နည်းကား ယခု လောက၌ လူ-လူ, ရှင်-ရှင်, မြင်မြင်သမျှ ပုပုရွရွ နေ့နေ့, ညည ပြုလုပ်၍ နေကြသော အမှုခပ်သိမ်းကို ဉာဏ်နှင့် စစ်၍ကြည့်၊ ဇရာ,မရဏမီးတို့မှ လွတ်လမ်းအဖြောင့် ဟုတ်၏လော, မဟုတ်၏လော-ဟု စစ်၍ကြည့်။

ဇရာ, မရဏ မီးတို့မှ လွတ်လမ်းအဖြောင့်ဟုတ်သော အလုပ်မှန်မည်သည်ကား ဝိဇ္ဇာဉာဏ်ကို တနေ့တခြား တိုးပွားအောင် ထူထောင်၍ အဝိဇ္ဇာမှောင်ကို တာနှ တခြား ပါးရှား ဆုတ်ယုတ် အကုန်ချုပ်အောင် အားထုတ်မှုသည်သာလျှင် လမ်းဖြောင့် အလုပ်မည်၏။ ထိုသို့သော အလုပ်ကို လုပ်သော သူသည် သာလျှင် သုပ္ပဋိပန္န, ဥဇုပ္ပဋိပန္န,

www.dhammaransi.com

ဥာယပ္ပဋိပန္န,သာမိစိပ္ပဋိပန္နအရာရောက်၏။ ထိုအလုပ်၏ အခြေအနေကား- အားခွန်ဗလ မလျော့ရအောင် ခန္ဓာကိုယ်ကို မွေးမြူမှု, သီလစင်ကြယ်မှု, အပိုအမို ပလိဗောဓ ကင်းရှင်းမှု စသည်တည်း။ ထိုကဲ့သို့ ဥဇုပ္ပဋိပန္နအလုပ် လက်ရှိနှင့် အားထုတ် နေထိုင်သော သူတို့အား အဝိဇ္ဇာမှောင်သည် တနေ့ တခြား, တလ တခြား, တနှစ် တခြား ပါးရှား ဆုတ်ယုတ်၍ ယခုဘဝ၌ သော်၎င်း၊ နောက်ဘဝ နတ်ဘုံသို့ ရောက်သောအခါ၌သော်၎င်း အဝိဇ္ဇာ မှောင်ခေတ်သည် ချုပ်ငြိမ်းလတ္တံ့ဟု ဟောတော်မူသော ဒေသနာ ရှိသည်။

တဿ တတ္ထ သုခိနော ဓမ္မပဒါနိ ပလဝန္တိ၊ ဒန္ဓော ဘိက္ခဝေ သတုပ္ပါဒေါ အထခေါ သော သတ္တော ခိပ္ပမေဝ ဝိသေသဘာဂီ ဟောတိ။

[အင်္ဂုတ္တိုရ်ပါဠိတော်]

အနက်ကား။ ။တဿ၊ ထိုပုဂ္ဂိုလ်အား။ တတ္ထ၊ ထိုနတ်ဘဝ၌၊ သုခိနော၊ ကြောင့်ကြဖွယ် ခပ်သိမ်း လွတ်ငြိမ်း ချမ်းသာသည်ဖြစ်၍။ ဓမ္မပဒါနိ၊ လူ့ဘဝက လေ့ကျက်၍ ထားကုန်သော တရားစုတို့သည်။ ပလဝန္တိ၊ တဖွားဖွား ပေါ်ကုန်၏။ ဘိက္ခဝေ၊ ရဟန်းတို့။ တဿ၊ ချမ်းသာသော နတ်ဘဝသို့ ရောက်သော ထိုသူအား။ သတုပ္ပါဒေါ၊ တရားကို အမှတ်ရသော သတိဖြစ်ခြင်းသည်။ ဒန္ဓော၊ နှေးသေး၏။ အထခေါ၊ စင်စစ်သော်ကား။ သော သတ္တော၊ ထိုနတ်ဘဝသို့ ရောက်လေ သော သတ္တဝါသည်။ ခိပ္ပမေဝ၊ လျင်မြန်စွာသာလျှင်။ ဝိသေသဘာဂီ၊ မဂ်ဉာဏ်, ဖိုလ်ဉာဏ်, နိဗ္ဗာန် ပြန့်ပြူး တရားထူးကို ရဖို့ရှိသည်။ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။

အသိနှင့်ထောက်-သတိနောက်။ ။ 'ဒန္ဓော ဘိက္ခဝေ သတုပ္ပါဒေါ' ဆိုသည်ကား အသိဉာဏ် လျင်မြန်ခွင့်နှင့် ထောက်စသော် သတိ ဖြစ်မှုက နှေးရသေး၏။ ရှေးလူဖြစ်စဉ်, ရဟန်းဖြစ်စဉ်က လေ့ကျက်ခဲ့ သော တရားစုကို အမှတ်ရသည်နှင့် တပြိုင်နက် အဝိဇ္ဇာကိုသတ်သော ဝိဇ္ဇာခေတ် ပေါ်နိုင်၏ ဟူလိုသော်၊ ဤဒေသနာတော်ဖြင့် ယခုဘဝ၌ လူ့အဖြစ်, ရဟန်းအဖြစ်ကို ရ၍ အဝိဇ္ဇာကိုသတ်ခြင်းငှါ အားထုတ်သော ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည် အကြောင်းမစုံလင်၍ ယခုဘဝ၌ မသတ်နိုင်ကြကုန်သည်

www.dhammaransi.com

ရှိသော် နတ်ပြည်သို့ ရောက်ကြသောအခါ ဉာဏ်ပညာ ရဲရဲတောက် ကြကုန်သဖြင့် အလွယ်တကူ အလျင်အမြန် သတ်နိုင် ကြကုန်လတ္တံ့ဟု ပြတော်မူသည်။ အဝိဇ္ဇာမှောင်ဓာတ် ချုပ်ငြိမ်းလျှင်လည်း 'အဝိဇ္ဇာယ တွေ့ဝ အသေသ ဝိရာဂ နိရောဓာ သင်္ခါရ နိရောဓော' အစရှိသော ဒေသနာတော်အတိုင်း သံသရာဘဝ ဝဋ်ဒုက္ခမှ ကျွတ်လမ်း, လွတ်လမ်း ဖြောင့်တန်းတော့သည်။ ဤကား ဇရာ, မရဏမီးတို့မှ လွတ်လမ်း အဖြောင့်ကို ပြဆိုချက်တည်း။

အဝိဇ္ဇာမှောင်ကို တနေ့တခြား, တလတခြား, တနှစ်တခြား ပါးရှားချုပ်ငြိမ်းအောင် အားထုတ်သောအလုပ်ကို ချန်လှပ်၍ ထိုအလုပ်မှ တပါးသော, ခမ်းသိမ်းသော ကာယကံအလုပ်, ဝစီကံအလုပ်, မနောကံအလုပ်စုသည် ဇရာ, မရဏမီးတို့မှ လွတ်လမ်း, ကျွတ်လမ်း မဟုတ်ကုန်။ အဝိဇ္ဇာ အစီးအပွား, ဇရာမရဏမီးတို့၏ အစီးအပွားအားကြီးသော အလုပ်တို့သာတည်း။ အဝိဇ္ဇာ အစီးအပွားအားကြီးသဖြင့်လည်း 'အဝိဇ္ဇာ ပစ္စယာ သင်္ခါရာ၊ သင်္ခါရပစ္စယာ ဝိညာဏံ' အစရှိသော အနုလောမ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ် ဒေသနာတော်မြတ်အတိုင်း ဇရာမီး, မရဏမီး ပွားစီးလမ်း ဖြစ်ချေ၏။ ဒုက္ခလမ်းမှန် ဖြစ်ချေ၏။

[ဤကား - ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ် ဒေသနာတော်နှစ်ရပ်အရနှင့် သုခလမ်းမှန်နှင့် ဒုက္ခလမ်းမှန်ကို ပြဆိုသော စကားရပ်စုတည်း။]

သုခအမှန်ဖြစ်သော နိဗ္ဗာန်သည် နိရောဓသစ္စာမည်၏၊ အဝိဇ္ဇာ၏ ကျွတ်လမ်း, လွတ်လမ်း အဖြောင့်ဖြစ်သော ဝိပဿနာဝိဇ္ဇာမှ မဂ္ဂင်ရှစ်ပါး တရားစုသည် မဂ္ဂသစ္စာမည်၏။ မိမိတို့၏ သန္တာန်မှာရှိသော အဝိဇ္ဇာ, သင်္ခါရ, ဝိညာဏ်, နာမ်-ရုပ် အစရှိသော ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ် တရားစုသည် ဒုက္ခသစ္စာ မည်၏။ အဝိဇ္ဇာ၏ ကျွတ်လမ်း လွတ်လမ်း, ဖြစ်သော အလုပ်ကို မလုပ်နိုင်, မလုပ်ဖြစ်အောင် တားမြစ် ဖွဲ့နှောင်၍နေသော တဏှာသည် ဒုက္ခလမ်းမှန် ဖြစ်သော သမုဒယသစ္စာ မည်၏။ ဤတဏှာကို ပယ်နိုင်လျှင် သုခလမ်းမှန် အလုပ်ကို ကောင်းကောင်း လုပ်နိုင်၏။ အဝိဇ္ဇာဟူသော သံသရာဝဋ်မြစ် ကျွတ်ခွင့်သို့ ဆိုက်၏၊ ခပ်သိမ်းသော ဒုက္ခမှ လွတ်၏၊ ဤ တဏှာကို မပယ်နိုင်လျှင် သုခလမ်းမှန် အလုပ်ကို မလုပ်နိုင်ကြ၊ အဝိဇ္ဇာဟူသော သံသရာဝဋ်မြစ် စည်ကားရန် အခွင့်၌

www.dhammaransi.com

တည်ကြ၏။ ခပ်သိမ်းသော ဒုက္ခစွပ်လျက် နေကြ၏။ ထို့ကြောင့် တဏှာ သည်သာလျှင် ခပ်သိမ်းသော ဒုက္ခတို့သို့ ရောက်ကြောင်း, တွေ့ကြောင်း ဒုက္ခလမ်းမှန်ကြီး ဖြစ်၏ဟု သိအပ်၏။ အနမတဂ္ဂ သံသရာ၌ သဗ္ဗညု ဘုရားသာသနာ ကြုံခဲ့လှကြပြီ။

အဝိဇ္ဇာ ကျွတ်လမ်း, လွတ်လမ်း အလုပ်နှင့်လည်း တွေ့ကြုံကြ လှပြီ။ တွေ့ကြုံတိုင်း,တွေ့ကြုံတိုင်း ထိုအလုပ်ကို မလုပ်ဖြစ်အောင် တားမြစ် ချည်နှောင်သမားကြီးကား တဏှာပင်တည်း။ ယခုအခါ၌လည်း မဟာ ကမ္ဘာအသင်္ချေ ကြာသော်လည်း တခါအရံမျှ ကြုံကြိုက်ခဲလှစွာသော သဗ္ဗညုတ သာသနာ ကြုံကြိုက်ကြပါကုန်လျက် အဝိဇ္ဇာ ကျွတ်လမ်း, လွတ်လမ်း ဒေသနာတော်တွေကိုတွေ့ကြုံကြပါကုန်လျက် တဏှာတားမြစ် ချည်နှောင်ချက်နှင့် ကြောင်တောင် ငုတ်တုတ် မြုပ်မြဲမြုပ်၊ မျောမြဲ မျော ဖြစ်နေကြ ကုန်၏။ ဤသို့သော အကြောင်းကြောင့် တဏှာ သည်သာလျှင် ဒုက္ခပွားကြောင်း စင်စစ်ဖြစ်သည်ဟု သိအပ်၏။ ထိုသစ္စာ လေးပါးတို့တွင် ဒုက္ခသစ္စာ အရကား ၁-အဝိဇ္ဇာ၊ ၂-သင်္ခါရ၊ ၃-ဝိညာဏ်၊ ၄-နာမ်, ရုပ်၊ ၅-သဠာယတန၊ ၆-ဖဿ၊ ၇-ဝေဒနာ၊ ၈-တဏှာ၊ ၉-ဥပါဒါန်၊ ၁၀-ဘဝ၊ ၁၁-ဇာတိ၊ ၁၂-ဇရာ,မရဏ။

ဤ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ် အင်္ဂါ တဆယ့်နှစ်ပါးတို့တွင် တဏှာကို ချန်လှပ်၍ ကြွင်းအင်္ဂါ ၁၁-ပါးသည် ဒုက္ခသစ္စာမည်၏။ အဝိဇ္ဇာမှောင် ခေတ်ကြီးသည် ထို ၁၁-ပါးကို အသီးသီး ဖုံးလွှမ်း ပိတ်ဆို့၍ နေ၏။ ဝိဇ္ဇာ အလင်းခေတ်ကြီးသည် ထို ၁၁-ပါး၌ ဖုံးလွှမ်း ပိတ်ဆို့၍ နေသော အဝိဇ္ဇာ မှောင်ခေတ်ကြီးကို မှုတ်လွင့်ပယ်ရှား၍ အလင်းဖွင့် နိုင်၏။ အဘယ်သို့ ဖုံးလွှမ်းသနည်း, အဘယ်သို့ အလင်းဖွင့် ပြသနည်း ဟူမူကား-ပကတိ ကြည်လင်လှစွာသော ရေမှာ မည်းညစ်လှစွာသော ရွှံ့ပုပ်ရွှံ့နှစ်ကို ထည့်၍ ရွှံ့ရေဖြစ်အောင် မွှေ၍ ထားသည်ရှိသော် ကောင်း ကင်၌ရှိသော နေဝန်း, လဝန်းတို့၏ နေဝန်းအသွင်, လဝန်းအသွင်တို့ သည် ထိုရေ၌ မထင်နိုင်ကုန်။ ရွှံ့နှစ်တို့သည် နေဝန်း, လဝန်းတို့ကို မိမိရှိရာရေ၌ အရိပ်မထင်အောင် ဖုံးလွှမ်း ပိတ်ဆို့ ကုန်၏။ စိတ်နှင့် ပကတိ ရေကြည်တူ၏။ ရွှံ့နှစ်နှင့် အဝိဇ္ဇာ တူ၏။ နေဝန်း, လဝန်းနှင့် ဒုက္ခသစ္စာတရားစုတူ၏။ စကြာမင်း၏ ပတ္တမြား ရတနာကို ထိုရေ၌

www.dhammaransi.com

ထည့်လိုက်သည်ရှိသော် ထိုရွှံ့နှစ်တို့သည် အကုန်အောက်သို့ စုလေ၍၊ ရေသည်မြင်ရကဲ့သို့ လျှမ်းလျှမ်းတောက် ကြည်၍လာ၏။ ကောင်းကင်မှ နေဝန်း, လဝန်းတို့သည် ထိုရေ၌ အရိပ်အသွင် ဝင်းဝင်းတောက်ထင်ကုန်၏။ စကြာမင်း၏ ပတ္တမြားနှင့် ဝိဇ္ဇာဉာဏ် တူ၏။ •အကြွင်းမှာ ရှေးဥပမာအတိုင်း။

လူ့အမူ လူ့အရေးအရာ, လူ့ကာမဂုဏ်တို့သည် အဝိဇ္ဇာ-ဟူသော ရွှံ့ပုပ်, ရွှံ့ညွန်ကို အလွန်ပွားစီးစေနိုင်၏။ စိတ်သည်အလွန်မည်းညစ်မှုန်မွှေး၍ နေ၏။ ကောင်းကင်ပြင်မှာ ကြယ်တွေကဲ့သို့ မိမိတို့၏ ကိုယ်ခန္ဓာမှာ အာဂန္တုဓာတ်တွေပေါ ချည်,ပျောက်ချည် အလှည့်အလည် တည်ထောင် ပေါက်ပွား၍ နေကြကုန်သော အသီးသီးသော ပရမတ္ထ သဘာဝ ဝတ္ထုတွေကို အသီးအသီးခွဲခြမ်း၍ မမြင်နိုင်,မသိနိုင်၊ လောက၌ မိုက်မဲမှုသည် အလွန်ထင်ရှားသော အမှုကြီးတည်း။ သူ့အသက်သတ်မှုနှင့် ထင်ရှား၏။ သူ့ဥစ္စာခိုးမှုနှင့် ထင်ရှား၏။ ကြွင်းသော ဒုစရိုက်မှုတို့နှင့်လည်း အသီးအသီး ထင်ရှား၏။ သူမိုက်မဲသည်ဟု ပြောဆို၍နေကြ၏။ အမိုက်အမူသည်ရင်းဖြစ်သော အဝိဇ္ဇာအာဂန္တုဓာတ်ရင်းကို မူကား ကွက်ခြား၍ မမြင်တတ်ကြ၊ မသိတတ်ကြ၊ ရှေး၌ပြဆိုခဲ့ပြီးသော အနာဟောင်းကြီးမှာ ကျရောက်ဖြစ်ပေါ်လာသော သံသေဒဇ ပိုးငယ်တို့ကို ပါဒရက်မျက်စိနှင့် အနာရှင်ကြည့်၍ မမြင်သကဲ့သို့တည်း။

အာဂန္တုက, အာဂါသိက အဝိဇ္ဇာ ၂-မျိုး။ ။သတ္တဝါတို့၏ စိတ်အစဉ်မည်သည် အနမတဂ္ဂ သံသရာ၌ အဝိဇ္ဇာမှောင် ဓာတ်ပုပ်,ဓာတ်ညစ်နှင့် ထွေးလုံး ရောယှက်၍နေသည် များလှသောကြောင့် စိတ်ညစ်, စိတ်မွေး, စိတ်ကန်းဖြစ်၍နေ၏။ ဒါန,သီလ,ဘာဝနာ စိတ်မှာပင် ညစ်မှု, မွေးမှု, ပါရှိ၍နေ၏။ အဝိဇ္ဇာသည်မူကား အကုသိုလ်စိတ် ဖြစ်သော အခါမှ ဖြစ်ပေါ်၏။ ကုသိုလ်စိတ်, အဗျာကတစိတ် ဖြစ်သောအခါ ချုပ်ကွာ၍နေ၏။ ချုပ်ကွာ၍နေသည့်အတွက် အဝိဇ္ဇာပင် မပါသော်လည်း ထိုကုသိုလ်စိတ်,အဗျာကတစိတ်များမှာ အဝိဇ္ဇာ၏ဒဏ်ရာဒဏ်ချက်ဖြစ်သော မှုန်မွေးမှု, ကန်းမှု, ကန်းနာကား အမြဲပါရှိ၍နေ၏။ ထိုမှုန်မှု, မွေးမှု, ကန်းမှု, ကန်းနာဟုဆိုအပ်သော ဒဏ်နာကိုလည်း အဝိဇ္ဇာဟူ၍ပင် တင်စား၍ ဆိုအပ်၏။ ဤသို့လျှင် အဝိဇ္ဇာသည် စိတ်အစဉ်မှာ မိုက်စိတ်ဝင်မှ ပေါ်လာသော အာဂန္တုအဝိဇ္ဇာတမျိုး, ကောင်းသောကုသိုလ်စိတ်

www.dhammaransi.com

အစဉ်မှာပင် မှုန်နှာ, မွေးနှာ, ကန်းနှာ ဒဏ်ရာဒဏ်ချက်အနေနှင့် အမြဲ အစွဲပါရှိ၍ နေသော အဝိဇ္ဇာတမျိုးဟူ၍ နှစ်မျိုးရှိ၏။ ကျောက်ကြီး ပေါက်သောသူမှာ ကျောက်ရောဂါပျောက်ငြိမ်းပြီးနောက် ကျောက် ပေါက်မာ တသက်လုံး ပါ၍ နေသကဲ့သို့တည်း။

ကိုယ်ခန္ဓာ၌ ဓာတ်သဘာဝတို့ကို ကြည့်မှု, ရှုမှု,ကြံဖန်မှုသည်ကား ဝိဇ္ဇာမှုတည်း။ ဤဝိဇ္ဇာမှုတပါး ထိုအဝိဇ္ဇာဒဏ်နာကို ပျောက်စေနိုင်သော ဆေးမရှိ၊ ထိုဒဏ်နာ မပျောက်သမျှကာလပတ်လုံး အန္ဓပုထုဇဉ်ခေါ်သော ပုထုဇဉ်ကန်း ဘဝမှမလွတ်၊ လောဘဓာတ်-လောဘဒဏ်နာ, ဒေါသ ဓာတ်-ဒေါသဒဏ်နာ စသည်တို့၌လည်း ဤနည်းတူ သိလေ၊ ဒဏ်နာဆို သည်လည်း မျိုးစေ့ပင်တည်း။ အဝိဇ္ဇာဒဏ်နာသည် အဝိဇ္ဇာမျိုးစေ့ ပင်တည်း။ ထိုဒဏ်နာမျိုးစေ့မှ အဝိဇ္ဇာပင်–အဝိဇ္ဇာတော, မောဟပင်– မောဟတော ပေါက်ပွား စည်ကား၍နေကြ၏။ အပေါက်အပွား များ လေလေ ဒဏ်နာကန်းချက် နက်လေလေ၊ ဒဏ်နာကန်းချက် နက်လေလေ၊ အဝိဇ္ဇာတော, အမိုက်တော စည်ကားလေလေ ဖြစ်၍နေကြ၏။ လောဘ ဒဏ်နာ စသည်မှာလည်း သူ့မျိုးစေ့နှင့် သူ့တော သိလေ၊ အလွန်နက်နဲ သော အချက်တည်း။ သဘောစူးအောင် ကြံကြလေ။

ဤအရာ၌ ဒဏ်နာကို တမျိုးသိရမည်၊ အကုသိုလ်မှု, အမိုက်မှုဝင် စားသောအခါမှ ဖြစ်ပေါ်လာသော အာဂန္တုအဝိဇ္ဇာကို တမျိုးသိရမည်၊ ထိုအဝိဇ္ဇာ အာဂန္တုဓာတ် ကပ်ဝင်ဖြစ်ပွားလာသောအခါ သူ့အသက်ကို သတ်ခြင်းအစရှိသော အမိုက်မှုတို့ကို ပြုရ၏။ အမိုက်စကား ထွက်ရ၏။ အမိုက်စိတ်ဝင်စား၏။ အဝိဇ္ဇာ အာဂန္တုဓာတ် ချုပ်ကွယ်ပျောက်ငြိမ်းပြန် လျှင် အမိုက်မှုကင်းပြန်၏။ အာဂန္တုဓာတ်ရင်းကို ဉာဏ်နှင့်မြင်အောင် ကြည့်၊ သူမိုက်သည်, ငါမိုက်သည်, မည်သူမိုက်သည်, မည်ဝါမိုက်သည်- ဟု မဟုတ်သော, မရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်, သတ္တဝါကိုသာ မြင်၍မနေစေနှင့်၊ အာဂန္တု ဓာတ်ရင်းကို ကွက်ကွက်ခြားခြားမြင်နိုင်ပါလျှင် ဓမ္မဝဝတ္ထနာ- ဝိဇ္ဇာဉာဏ် တခု ရ၏။

www.dhammaransi.com

၎င်းနောက် ထိုအာဂန္တု အဝိဇ္ဇာကို စိတ်သန္တာန်မှာ ဖြစ်ပေါ်အောင် လောကမှာ ဘယ်အကြောင်းကြောင့် ဘယ်အခွင့်များက ဖန်ဆင်း၍ ပေးနိုင်မလဲ၊ ဘယ်လိုအကြောင်းမျိုး ဘယ်လို အခွင့်မျိုးနှင့် ပေါင်းဖော်မိသော စိတ်သန္တာန်မှာ ထို အာဂန္တု အဝိဇ္ဇာ ဖြစ်ပေါ်လာသလဲ၊ ဘယ်လိုအခွင့်၊ ဘယ်လိုအကြောင်းများနှင့် ပေါင်းဖော်မိသော် ထိုအဝိဇ္ဇာ အာဂန္တုဓာတ် ကွယ်ပျောက် ချုပ်ကင်းတတ်သလဲ-ဟု ဖြစ်ကြောင်းကို မြင်အောင်ကြည့်။

အပေါင်းကြောင့် ဂုဏ်တက်၊ ဂုဏ်ပျက်သလို။ ။လောကမှာ ဘယ်လိုဟာနှင့် ပေါင်းဆိုလျှင် မိုက်တတ်သည်၊ ဘယ်လိုဟာနှင့် ပေါင်းမိလျှင် မိုက်စိတ် ပျောက်တတ်သည်-ဟု ထင်ရှား၏။ ဥပမာကား-နေပူသို့ ထွက်၍ သွားလိုက်လျှင် တကိုယ်လုံးမှာ ဝိညာဏ်ပူတွေ၊ ဖဿပူတွေ၊ ဝေဒနာပူတွေ ချက်ချင်းပေါ်၍ ပူလခြင်း ဖြစ်ရ၏။ အရိပ်ထဲသို့ ဝင်လိုက်လျှင် ထိုဝိညာဏ်ပူတွေ၊ ဖဿပူတွေ၊ ဝေဒနာပူတွေ ကွယ်ပျောက်၍ တကိုယ်လုံးမှာ ဝိညာဏ်အေးတွေ၊ ဖဿအေးတွေ၊ ဝေဒနာအေးတွေ ပေါ်ပေါက်၍ အေးပေပြီ ဖြစ်ရ၏။ ဝိညာဏ်ပူ၊ ဖဿပူ၊ ဝေဒနာပူစုတို့သည် နေပူ၏ သား၊ မြေးစုတည်း။ ငါ-ဟူ၍ မမှတ်သင့်၊ နေပူကြောင့် ဖြစ်ပေါ်လာမှု အထင်အရှား ဖြစ်သည်။ ရေရှိရာမှာ ငါးစသော ရေသတ္တဝါ ဖြစ်ပေါ်မြဲတည်း။ ဤခန္ဓာကိုယ်မှာ ရေနှင့် အလားတူသော ကာယအကြည်ဓာတ် လက်ခံရှိ၍ ရေသတ္တဝါမျိုးနှင့် တူသော ဝိညာဏ် အာဂန္တု၊ ဖဿ အာဂန္တု၊ ဝေဒနာ အာဂန္တုစု ဖြစ်ပေါ်လာသည်။

အနာမှာ ပိုးကျလာသည်နှင့်လည်း တူပါ၏။ အရိပ်ဥတုနှင့် တွေ့၍ အေးသောဝိညာဏ်၊ ဖဿ၊ ဝေဒနာစု ဖြစ်ပေါ်လာရာ၌လည်း ထို့အတူတည်း။ ထင်လည်း ထင်ရှား၏။ နက်လည်း နက်နဲလှ၏။ အနာဥပမာ၌ ပိုးမည်သည် အသည်းမှာ အနာရှိလျှင် အသည်းတွင်းမှာ ကျ၏။ အဆုတ်မှာ အနာရှိလျှင် အဆုတ်မှာကျ၏။ ကိုယ်မှာ ပိုးမျိုး ရှစ်ဆယ် ရှိကြ၏။ တကိုယ်လုံးမှာ အကျိ၊ အချွဲရှိရာ၌ မိမိ ကံချရာ သံသေဒဇဖြစ်ပေါ် ပေါက်ပွား၍ နေကြ၏။ ထိုအနာပိုးတို့ကို ငါဆိုလျှင် ဟုတ်မည်လော၊ ထိုမှတပါး နွေရာသီဆိုက်လျှင် တကိုယ်လုံးမှာ နွေးဓာတ် မီးပေါ်လာရ၏။ မိုးရာသီဆိုက်လျှင် တကိုယ်လုံးမှာ မိုးဓာတ်

www.dhammaransi.com

မီးပေါ်လာရ၏။ ကိုယ်ခန္ဓာမှာ ပေါ်သော်လည်း ပြုလုပ်သူ ဆိုင်ရာကို လိုက်သည့်ရှိသော် နေဗိမာန် ဖြစ်သော နွေဥတု၏ သား, မြေးသာ အမှန် ဖြစ်၏။ ဆောင်းတို့၌လည်း ထိုနည်းတူ၊ ဝါဆိုသည်ကား တသက်လုံး မှာမှ တ, ဝါသာတည်း၊ နှစ်, ဝါမရှိ။

နေပူ, နေရိပ်သို့ လိုက်၍ ဥတုသုံးပါးသို့ လိုက်၍ ဖြစ်ပေါ်ကြ, ပျောက်ကွယ်ကြသော ဝိညာဏ်, ဖဿ, ဝေဒနာဓာတ်မီးတို့ကား အပိုင်းအပိုင်း ပြတ်ခြား၏၊ အသီးအသီး ထင်ရှား၏၊ အပိုင်းအပိုင်း ပြတ်ခြားမှုကို မြင်အောင်ကြည့်၊ ငါ-မဟုတ်ကြောင်း ထင်ရှားလတ္တံ့၊ ဤ ဥပမာများအတိုင်း တနေ့တနေ့တွင် မိုက်ခွင့်မိုက်ကြောင်းနှင့် ဆယ်ခါပေါင်း ဆုံ၍ ဆယ်ကြိမ်မိုက်ရာ၌ ထိုသူ၏စိတ်အစဉ်မှာ အလယ်အလယ်၌ ကုသိုလ်စိတ်ကောင်းခြားလျက် အဝိဇ္ဇာအာဂန္တုဓာတ် အကြိမ်ပေါင်း ဆယ်ခါ ပေါ်၍ ဆယ်ခါ ပျောက်ဆုံး၏၊ အပိုင်းအပိုင်းပြတ်၏၊ ပေါင်းဆုံမိသော အခွင့်အကြောင်းတို့ကြောင့် မျက်နှာနှင့်မှန် ဆုံမိရာ၌ မှန်မှာ အရိပ်ပေါ်သကဲ့သို့ ထိုသူ၏ စိတ်အစဉ်မှာ အဝိဇ္ဇာ အာဂန္တုဓာတ် ပေါ်၍ မျက်နှာနှင့်လွဲခဲ့လျှင် မှန်ထဲမှာ အရိပ်ကွယ်ပျောက်သကဲ့သို့ ထိုအာဂန္တုဓာတ် ကွယ်ပျောက်လေ၏။ မှန်ထဲမှာ ဖြစ်ပေါ်သော်လည်း ထိုအရိပ်ကို မှန်သား ဟူ၍ မဆိုအပ်၊ မျက်နှာရိပ် ဟူ၍သာ ဆိုအပ်၏။

သား, သမီးမည်သည် အမိ, အဘနှစ်ပါး စပ်၍ဖြစ်၏၊ ထို့ကြောင့် အမိဝမ်းမှာ ဖြစ်သော်လည်း မိဘနှစ်ပါး၏ သားဟူ၍ ဆိုအပ်သကဲ့သို့ ထို မိုက်သော ပုဂ္ဂိုလ်၏ စိတ်အစဉ်, အပက် အကြောင်း-နှစ်ပါးပေါင်း၍ ဖြစ်သောကြောင့် ထိုအဝိဇ္ဇာသည် မိုက်သောပုဂ္ဂိုလ်၏ ငါလည်း ဟုတ်ပါ၏ ဆိုငြားအံ့၊ ငါဟုတ်၏ ယူခဲ့သော် ထိုအဝိဇ္ဇာသည် ဆယ်ခါဖြစ်ပေါ်၍ ဆယ်ခါပျောက်ဆုံးသည်။ ထိုသတ္တဝါ, ထိုငါလည်း ထိုတနေ့မှာ ဆယ်ခါဖြစ်ပေါ်၍ ဆယ်ခါပျောက်ဆုံးသည်-ဟု ယူနိုင်ပါ၏လော-မေး၊ အဝိဇ္ဇာလည်းပျောက်ဆုံးသည် မဟုတ်ပါ၊ ထိုသူ့စိတ်မှာ ငြိမ်း၍သာ နေပါသည် ဆိုငြားအံ့၊ ငြိမ်းမှုနှင့် ပျောက်ဆုံးမှု ထူးကြသလော-မေး၊ ငြိမ်းမှုဆိုသည်ကား - ကုသိုလ်စိတ် ဖြစ်ပေါ်၍ လာသည်ကို ငြိမ်းမှု ဆိုရသည်၊ ဖြစ်ပေါ်သော အဝိဇ္ဇာမိုက်ဓာတ်နှင့် ကုသိုလ်စိတ်မည်သည် မီးနှင့်ရေ မရောနိုင်သကဲ့သို့ မရောနိုင်ကြ။

www.dhammaransi.com

ပျောက်ငြိမ်းမှု ဆိုသည်ကား - မီးထဲ၌ကျသော ဆီးနှင်းပေါက် ပျောက်ကွယ်သကဲ့သို့ ပျောက်ကွယ်မှု ပေတည်း။ ဤသို့ ဖြစ်ပေါ်သော အဝိဇ္ဇာကို သတ္တဝါမဟုတ်, ငါမဟုတ်, သူ့ဆိုင်ရာ အကြောင်းကို စွဲ၍ ဖြစ်ပေါ်သော အာဂန္တုဓာတ် သက်သက်သာတည်း-ဟု မြင်နိုင်သော ဉာဏ်သည် ပစ္စယပရိဂ္ဂဟ ဝိဇ္ဇာဉာဏ် မည်၏။ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ ဝိဇ္ဇာဉာဏ် လည်း မည်၏။ ၎င်းနောက် ထိုအဝိဇ္ဇာ၏ ဖြစ်ပေါ်ချည်, ကွယ်ပျောက် ချည် နေသော အာဂန္တုသဘော, ဥဒယဗ္ဗယသဘောကို ကောင်း ကောင်းကြီး ထင်မြင်အောင် စွဲစွဲမြဲမြဲ ရှုရာ၏။ အနိစ္စသဘော, ဒုက္ခ သဘော, အနတ္တသဘောကို ကောင်းကောင်းကြီး ထင်မြင်အောင် ရှုရာ၏။ အနိစ္စသဘောကို ထင်မြင်နိုင်ပါလျှင် ဒုက္ခသဘော, အနတ္တ သဘောလည်း ထင်မြင်တော့သည်။

ရေမြှုပ်စိုင်ကြီး-ဖောင်စီးပမာ။ ။ဥပမာကား-လမ်းလည်း မမြင် သော အလွန်ဘေးကြီး, အန္တရာယ်ကြီးလည်း ထူပြောများပြားလှသော မဟာ သမုဒ္ဒရာ အလယ်မှာ ရေမြှုပ်စိုင်ကြီးကို ဖောင်စီး၍ နေရသော ယောကျ်ားသည် ရေမြှုပ်စိုင်ကြီး၏ မခိုင်မမြဲသော အနိစ္စအခြင်းအရာကို မြင်လေရာ၏။ အမြှုပ်ထကြွ၍ နေသော သမုဒ္ဒရာလေ, သမုဒ္ဒရာလှိုင်း, ရက္ခိုသ် ခေါ်သော ရေဘီလူး, ငါးမန်း, ငါးဆင် အစရှိသော သမုဒ္ဒရာ ဘေးအန္တရာယ်တို့ကိုလည်း မြင်လေရာ၏။ ကမ်းမမြင်သော သမုဒ္ဒရာ အလယ်၌ ရေမြှုပ်စိုင်ကြီးနှင့် လှိုင်းစီး၍ နေရသော ထိုယောကျ်ားသည် ကြောက်မှု, ထိတ်လန့်မှုအတွက်ကြောင့် အသက်တခါမျှ ဖြောင့်မတ်စွာ ရှုနိုင်တော့မည်မဟုတ်၊ အခါခပ်သိမ်း ဘဝင်မှာ ဖိုလှိုက် ဆို့မြိုလျက် ပင့်သက်သာ ရှုနိုင်တော့မည်။ အဘယ်ကြောင့်နည်းဟူမူ သမုဒ္ဒရာကြီး၏ ကြောက်မက်ဖွယ် အနန္တတွေကို မြင်လေလေ ရေမြှုပ်စိုင်၏ ပျက်မှုကို ကြောက်လေလေ ဖြစ်၏။ ရေမြှုပ်စိုင်ကြီးကို ခုချက်ချင်း စွန့်ပယ်၍ သောင်ကြီး, သင်္ဘောကြီးပေါ် ရောက်ချင်စိတ် အမြဲတည်၏။ ရေမြှုပ် စိုင်၏ အနိစ္စသဘောကို မြင်တိုင်း မြင်တိုင်း ရေမြှုပ်စိုင် မခိုင်မှုကြောင့် များစွာသော ဒုက္ခအခွင့်, ကြီးစွာသော ဒုက္ခအခွင့်တွေကို မြင်ရလတ္တံ့။

www.dhammaransi.com

အနည်းငယ်သောလေ, အနည်းငယ်သော ရောဂါကို မြင်လျှင် ပင် ကြောက်ရမှု, ထိတ်ရမှု, ပူရမှုဒုက္ခ ဖြစ်ရသည်လည်း ရေမြှုပ်စိုင် မခိုင်သည့်အတွက်-ဟု သိနိုင်လတ္တံ့။ ကြီးစွာသောလေ, ကြီးစွာသော ရေလှိုင်းမှာ ဆိုဖွယ်မရှိ၊ ထိုစကားမှန်၏။ အကယ်၍ ထိုယောက်ျား သည် သိကြားမင်း ဖန်ဆင်းသော မဟာပစ္စရိတ် ဖောင်ကြီးပေါ်မှာ စီး၍နေရသည် ဖြစ်ခဲ့အံ့၊ ထိုကြောက်မက်ဖွယ် အနန္တတွေသည် ကြောက် မက်ဖွယ် မဟုတ်, ကြည်ချင်ဖွယ်, ရှုချင်ဖွယ်, ပျော်ချင်ဖွယ် အနန္တတွေ သာ ဖြစ်လတ္တံ့။ အဘယ်ကြောင့်နည်းဟူမူ ထိုအနန္တတွေကြောင့် ဖောက်ပြန် ပျက်ပြားမှု ဘေးမထိနိုင်အောင် ခိုင်မြဲသော ဖောင်ကြီး ဖြစ်ပေသောကြောင့်တည်း။ ထို ရေမြှုပ်စိုင်ကြီးနှင့်အတူ ဤ ကိုယ်ခန္ဓာ သည်လည်း သန်း, ကြွက်မှုန်း, ခြင်, မှက်, ပရွက်, ပိုးလောင်း စသော အလွန်သေးငယ်လှသော သတ္တဝါတို့၏ ကိုက်မှု, နာမှု, ထိပါးမှုနှင့်ပင် ဖောက်ပြန်ပျက်ပြား၏။

သန်းကိုက်လျှင် ကိုက်သော နေရာမှာ ဣဋ္ဌဖြစ်သော ဓာတ်ကြီး လေးပါးချုပ်၏။ သေဆုံး၏။ အနိဋ္ဌဖြစ်သော ဓာတ်ကြီးလေးပါး ဖြစ် ပေါ်၏။ အနိဋ္ဌဖြစ်သော ကာယဝိညာဏ်, ကာယသမ္ဖဿ, ကာယသမ္ဖ- ဿဇာ ဝေဒနာတို့ ဖြစ်ပေါ်ကုန်၏။ မခံသာသော ဒုက္ခဖြစ်၏။ ကိုယ် ခန္ဓာ အလုံးမှာ သန်းငယ်ကလေး၏ ကိုက်မှုနှင့်ပင် ပကတိအတိုင်းမနေ အနိစ္စရောက်သော နေရာချည်းတည်း။ ဒုက္ခဖြစ်သော နေရာချည်းတည်း။ ထို့ကြောင့်သန်းကိုပင် ကြောက်ရ၏။ ဤသို့ သန်းကိုက်သော နေရာမှာ သန်းပယောဂကြောင့် ဣဋ္ဌဖြစ်သော ခန္ဓာငါးပါး ပျက်ဆုံးမှု, အနိဋ္ဌ ဒုက္ခဖြစ်သော ခန္ဓာငါးပါး ဖြစ်ပေါ်မှုကို မြင်သဖြင့် ထိုထက် ကြီးသော ကြွက်မှုန်း, ခြင်, မှက်, ပရွက်, ပိုးလောင်းတို့၏ ကိုက်မှု, ထိပါးမှုတို့ ကြောင့် ကိုက်သောနေရာ, ထိပါးသော နေရာတို့၌ ဣဋ္ဌခန္ဓာငါးပါး ချုပ်ဆုံးမှု, အနိဋ္ဌ ခန္ဓာငါးပါး ဖြစ်ပေါ်မှု, ကြောက်ရမှု, ဒုက္ခဖြစ်မှု တို့ကား ထင်ရှားပြီ။ ထိုထက်ကြီးမားသော သက်ရှိ, သက်မဲ့အန္တရာယ် တို့၏ ကိုက်မှု, ခဲမှု, ထိပါးတိုက်ခိုက်မှုတို့မှာ ဆိုဖွယ်မရှိပြီ။

အနည်းငယ်လေပူတိုက်လျှင်တိုက်သောနေရာမှာ ဣဋ္ဌခန္ဓာငါးပါး ပျက်ဆုံး၏။ အနိဋ္ဌ ခန္ဓာငါးပါး ဖြစ်ပေါ်၏။ တာရှည် လေတိုက်ခဲ့လျှင် တကိုယ်လုံး ပြောင်းလဲ၍သွား၏။ အကိုယ်လုံး ပူဆိုးပူဆာ မခံသာသော

www.dhammaransi.com

ခန္ဓာငါးပါးချည်းဖြစ်ကုန်၏။ ကိုယ်တွေ့ ဒိဋ္ဌမှုချည်းဖြစ်ကြ၍ ထင်လည်း ထင်ရှား၏။ နက်လည်းနက်နဲ, ခက်လည်း ခက်ခဲလှ၏။ ဤ၁လသလျှပ်ရုံမျှ နှင့်ပင် တစတစ ခေတ်မီးထ၍ လာသဖြင့် တကိုယ်လုံး ရုပ်ပြောင်းမှု, ခေတ်ပြောင်းမှု, ခန္ဓာပြောင်းမှု နေမကောင်း ထိုင်မသာ ဖြစ်၍ လာမှု စုသည် ကိုယ်မတွေ့ အမှုချည်းတည်း။ ဤသို့ ဣဋ္ဌဖြစ်သော ဤခန္ဓာ ကိုယ်ကြီးသည် လေသလျှပ်ရုံမျှနှင့်ပင် ပျက်စီးခြင်း အနိစ္စသဘော ရှိသည့် အတွက်ကြောင့် လေကိုလည်း ကြောက်ရ၏။ စိန်တုံး, ပတ္တမြားတုံးကြီး ကဲ့သို့ ခိုင်မြဲခဲ့သည်ဖြစ်ငြားအံ့။ ထိုထိုကြောက်ရသော ဘေးအန္တရာယ် စုသည် ဘေးအန္တရာယ် ကြောက်ဖွယ်စု မဟုတ်၊ ခံစံ၍ ကောင်းသော ချမ်းသာဖွယ်ကြီး ဖြစ်၍ ကုန်လတ္တံ့။

ကမ်းမမြင်သော မဟာသမုဒ္ဒရာကြီးနှင့် ဤလောက သံသရာကြီး တူ၏။ သမုဒ္ဒရာမှာ ရှိသော ဘေးအန္တရာယ် အနန္တစုနှင့် ဤလောကမှာ ရှိသော ဘေးအန္တရာယ်စု တူ၏။ ရေမြှုပ်ခဲကြီးနှင့် ဤ လူ, နတ်, ဗြဟ္မာ ခန္ဓာကောင်ကြီး တူ၏။ သမုဒ္ဒရာကြီး အလယ်မှာ ရေမြှုပ်ခဲ ဖောင်ကြီး စီး၍နေသော ယောကျ်ားနှင့် အနိစ္စဖြစ်သော ရုပ်ခန္ဓာ, နာမ်ခန္ဓာတွေကို ဦးခေါင်းအင်္ဂါလုပ်၍, ကိုယ်အင်္ဂါလုပ်၍, ခြေ-လက် အင်္ဂါလုပ်၍, နားအင်္ဂါ-မျက်စိအင်္ဂါလုပ်၍, ဦးနှောက်လုပ်၍, အသည်းခဲ, အဆုတ်ခဲ, နှလုံးခဲလုပ်၍, ဝါလုပ်နေသော သတ္တဝါစု တူ၏။ ။ဤမျှသော စကားရပ်တို့ဖြင့် အနိစ္စကြောင့် ဒုက္ခဖြစ်ပုံ,အနတ္တဖြစ်ပုံကို အရိပ်အမြွက်မျှ ပြလိုက်သည်။ ထိုထက် သိသာ ထင်ရှားသော အကျယ်ကိုမူကား သင်္ဂြိုဟ်ကျမ်းအဖွင့် ပရမတ္ထဒီပနီဋီကာသစ်ကျမ်း, လက္ခဏာဒီပနီစာအုပ်, ဝိဇ္ဇာမဂ္ဂ ဒီပနီစာအုပ်, သတ္တဌာနကျောသလ္လ ဒီပနီ စာအုပ်များမှာ ယူကြလေ။

ဤအရာ၌ကား-လောကဌ မိုက်မဲမှု ခေါ်ကြသော အဝိဇ္ဇာခေတ် ရင်းကို ရေမြှုပ်ခဲငယ်, ရေပွက်ခဲငယ်, နှင်းပေါက်ငယ်များနှင့် အလား တူပြု၍ အနိစ္စ, ဒုက္ခ, အနတ္တ အခြင်းအရာကို မြင်လေ။ ထိုမြင်သော ဝိပဿနာဉာဏ်ကို အနိစ္စဝိဇ္ဇာ, ဒုက္ခဝိဇ္ဇာ, အနတ္တဝိဇ္ဇာ ဆိုသတည်း။ နာမ်တရား အမျိုးရှိသည်တွင် တခုခုသော နာမ်တရားကို ခေတ်ပေါက် အောင် မြင်နိုင်လျှင် ကြွင်းသော နာမ်တရားတို့ကိုလည်း ခေတ်ပေါက်

www.dhammaransi.com

အောင် မြင်နိုင်တော့သည်။ အဝိဇ္ဇာ-ဟူသော မိုက်မဲမှု တခုကို ခွတ်ပေါက်လျှင် ထိုအဝိဇ္ဇာနှင့် ဖြစ်အတူ, ပျက်အတူ, အကုသိုလ် ဟူသမျှကို ခွတ်ပေါက်အောင် မြင်နိုင်တော့သည်။ အကုသိုလ်စုကို မြင်နိုင်လျှင်လည်း ကုသိုလ်စုကို မြင်နိုင်လတ္တံ့။ တခုပေါက်လျှင် တစ တစ အကုန်ပေါက်မြဲ။ ။ရုပ်တရားစုမှာလည်း ပထဝီခေါ်သော ခက်မာမှု မြေခွတ်တခုကို ခွတ်ပေါက်အောင် မြင်နိုင်လျှင် ကြွင်းသော ရုပ်စုကိုလည်း မြင်နိုင်လတ္တံ့။

ထို့ကြောင့် နာမ်ခွတ်တို့ တွင်လည်း တခုခုသော နာမ်ခွတ်ကို ခွတ်ပေါက်အောင် အားထုတ်ရာ၏။ ရုပ်ခွတ် တွင်လည်း တခုခုသော ရုပ်ခွတ်ကို ခွတ်ပေါက်အောင် အားထုတ်ရာ၏။ တခုခုက ပေါက်လျှင် တစ တစ အကုန်ပေါက်လတ္တံ့။ အနမတဂ္ဂ သံသရာမှာ အဝိဇ္ဇာခွတ်ပေါက်လမ်းသို့ မလိုက်မူ၍ အဝိဇ္ဇာပွား လမ်းမျှားသို့သာ တစ္စပ်တည်း လိုက်မှား၍ ယနေ့ထက်တိုင် အကာနိဘဝ အန္ဓပုထုဇဉ်ဝရဲမျိုး,ပြိတ္တာမျိုး, ခွေး, ဝက်, ကြက်, ငှက်, တိရစ္ဆာန်မျိုးဖြစ်၍ နေကြရလေသတည်း။

[ဒုက္ခသစ္စာဖြစ်သော ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်အင်္ဂါ ၁၁-ပါးတွင်အဝိဇ္ဇာ ဟူသော ပဌမအင်္ဂါ ဒုက္ခသစ္စာ၌ ဖုံးဝှက် ကွယ်ကာ၍ နေသော အဝိဇ္ဇာ ဒဏ်နာ ဒဏ်ချက်မျှကို သတ်နည်း, ဝိဇ္ဇာဉာဏ် အလင်းဖွင့်နည်းများကို ရိပ်မိရုံမျှ အမြွက်ပြခန်း ပြီး၏။]

သင်္ခါရ, ဝိညာဏ် စသော နောက်နောင်သော ဒုက္ခသစ္စာ အင်္ဂါ ဆယ်ပါးတို့၌လည်း အဝိဇ္ဇာအင်္ဂါမှာ အကျယ် ပြဆိုခဲ့ပြီးသော အစီအစဉ် အတိုင်း အသီးအသီး အကျယ်ချဲ့၍ သိလေ။ အကျဉ်းမျှ ဆိုတော့အံ့။

သင်္ခါရမှု။ ။ သင်္ခါရ-ဆိုသည်ကား လောက၌ ကောင်းမှု, မကောင်းမှုကို ဆိုသည်။ အလိမ်မာမှု မလိမ်မာမှုကို ဆိုသည်။ ခွတ်မှန်, ခွတ်ရင်းကား ကုသိုလ်စေတနာနှင့် အကုသိုလ်စေတနာပေတည်း။ ထိုတွင် ကုသိုလ်စေတနာသည် ဒါနကိစ္စနှင့် ဖြစ်ပေါ်သော အလှူ, ဘာဝနာကိစ္စနှင့် ဖြစ်ပေါ်သော အလှူ, ထိုထို ကောင်းကျင့်, ကောင်းကြံ ကိစ္စမျိုးတို့နှင့် ဖြစ်ပေါ်သော အလှူ-ဟူ၍ အများရှိ၏။ ဒါနဖြစ်ရန် အခွင့် စုံညီသော အခါ ဒါနကိစ္စနှင့် တဖွားဖွား ဖြစ်ပေါ်၍ ဒါနအခွင့်ပြီးပြန်လျှင် အကုန် ချုပ်ပျောက် သေဆုံး၍ စေတနာသင်္ခါရတမျိုး ပေါ်၍ သွားပြန်၏။

www.dhammaransi.com

အာဂန္တုမှု ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ် ဓာတ်သဘာဝမျှကို အခဲ အခဲ, အပိုင်း အပိုင်း ပြတ်ခြားအောင်ကြည့်၊ မည်သူ လူဒါနီးသည်-ပေးကမ်းသည်, ငါလူဒါန်း သည်-ပေးကမ်းသည်-ဟု မဟုတ်မမှန် အပေါ်ရံ ပြင်ပ သက္ကာယဒိဋ္ဌိနယ် တွင် မြင်၍ မနေနှင့်၊ စေတနာ အာဂန္တုသည်သာ ဒါနအမှုသည် အမှန် ဖြစ်သတည်း။ ထို တရားသည်လည်း မျက်နှာနှင့် ဆုံမိသောအခါ မှန်အပြင်မှာ မျက်နှာရိပ် ပေါ်သကဲ့သို့ ဒါနဖြစ်ရန် အကြောင်း အခွင့် စုနှင့် ဆုံမိသောအခါ မနောအကြည်မှာ ဖြစ်ပေါ်သော အာဂန္တု အမှု သာတည်း။ ချုပ်ကွယ် ပျောက်ဆုံးပုံကိုလည်း သိလေ။

အနိစ္စ, ဒုက္ခ, အနတ္တ မှုကိုလည်း ရေမြှုပ်ဖောင် ဥပမာအတိုင်း သိလေ။ သီလကုသိုလ်, ဥပေါသထကုသိုလ်, ရသေ့ပြုမှု, ရဟန်းပြုမှု ကုသိုလ်, ဝိဇ္ဇာ ဘာဝနာ အဆောက်အဦမှတပါး ဝဋ္ဋနိဿိတ ဖြစ်သော ကသိုဏ်းဘာဝနာ၊ ဗြဟ္မဝိဟာရဘာဝနာ၊ ရူပဈာန်, အရူပဈာန် ကုသိုလ် စုကိုလည်း ထိုဒါနကုသိုလ် သင်္ခါရအတိုင်း သိလေ။ အကုသိုလ် စေတနာ သည်လည်း ပါဏာတိပါတကိစ္စနှင့် ဖြစ်ပေါ်သော အလှုံ၊ အဒိန္နာဒါန် ကိစ္စနှင့် ဖြစ်ပေါ်သော အလှုံ စသည်ဖြင့် မကောင်းကျင့်, မကောင်းကြံ ကိစ္စမျိုးတို့နှင့် ဖြစ်ပေါ်မှု အလွန် များပြား၏။ အဝိဇ္ဇာမိုက်ခွင့်မှာ ပြဆို ခဲ့ပြီးသောအတိုင်း အကျယ် သိလေ။ အဝိဇ္ဇာဓာတ်-တိုက်တွန်းသော ဓာတ်တည်း။ စေတနာကား-အားထုတ်သော ဓာတ်တည်း။ အစိုးရမင်း တို့၏ သူခိုး, ဒမြသတ်ရာ၌ အဝိဇ္ဇာသည် အာဏာပေး အစိုးရမင်းတို့နှင့် တူ၏။ စေတနာသည် လက်သည် ထောင်မှူးနှင့် တူ၏။ ဤသို့ ခပ်သိမ်း သော အကုသိုလ်တို့၌ အဝိဇ္ဇာနှင့် စေတနာ သင်္ခါရ ခဲ့လေ။

ဝိတက်, ဝိစာရ, ဝီရိယ စသော တရားစု၊ ဒေါသ, မာန, ဒိဋ္ဌိ အစရှိသော တရားစု၊ သဒ္ဓါ, ပညာ အစရှိသော တရားစုတို့သည်ကား- စေတနာ၌ ပါဝင်ကြလေကုန်၏။ ဤ စေတနာ ဟူသော အာဂန္တုက သင်္ခါရဓာတ် အမှုသည် လောက၌ အရေးအခွင့် အလွန် ကြီးကျယ်လှ၏။ အပါယ်လေးဘုံ, လူ့ပြည်, နတ်ပြည်, ဗြဟ္မာ့ပြည်တို့၌ ကာယကံမှု, ဝစီကံမှု, မနောကံမှုတို့နှင့် ပြုလုပ် ပြောဆို ကြံဖန် ရှင်မြူး မြည်တမ်းမှု ခပ်သိမ်းသည် စေတနာ သင်္ခါရ အမှုချည်းဘည်း။ မည်သူ ဘယ်ဟာကို လုပ်သည်၊ မည်သူ ဘယ်ဟာကို ပြောဆိုသည်၊ မည်သူ ဘယ်ဟာကို

www.dhammaransi.com

ကြံစည်သည်၊ မည်သူ အလှူပေးသည်၊ မည်သူ ဥပုသ်စောင့်သည်၊ မည်သူ ကြက်သတ်သည်၊ မည်သူ ဝက်သတ်သည်၊ မည်သူ သွားသည်၊ မည်သူ လာသည် အစရှိသည်ဖြင့် စေတနာ သင်္ခါရဥ္စကြဲလမ်းချက် သက္ကာယ ဒိဋ္ဌိ ပေါင်း အနန္တ များလှ၏။ အဝိဇ္ဇာအချက် အနန္တ များလှ၏။ ကာယကံမှု, ဝစီကံမှု, မနောကံမှု ဆိုလျှင် ထို အနန္တ အကုန် ပါဝင်၏။

စေတနာကို အာဂန္တုဓာတ် ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ် အနေနှင့် တချက် ချက်က ဓာတ်ကွဲအောင် မြင်နိုင်ပါလျှင် အလုံးစုံကိုပင် မြင်နိုင်လတ္တံ့၊ ဤသင်္ခါရ အင်္ဂါသည် ပုဂ္ဂိုလ်, သတ္တဝါ-ဟု ထင်မြင်သော အဝိဇ္ဇာ မှောင်ကြီး အလွန် ထုထယ် ကြီးလှသော အင်္ဂါပေတည်း၊ အာဂန္တုဓာတ် ထင်မြင်ရန် အမှု, ဒါနကို ဒုက္ခ ထင်မြင်ရန် အမှု, သီလကို ဒုက္ခထင်မြင် ရန် အမှု, ဘာဝနာကို ဒုက္ခထင်မြင်ရန်အမှုသည် အလွန်ခက်ခဲလှ၏။ ဒါန, သီလ, ဘာဝနာ အစရှိသော ကုသိုလ်တို့၏ ဒုက္ခအချက်ကို ဇရာ, မရဏတို့မှ လွတ်လမ်း အဖြောင့် ဟုတ်-မဟုတ် အဝိဇ္ဇာကို တနေ့ တခြား, တလ တခြား, တနှစ် တခြား ပါးရှား ကုန်ခန်း စေနိုင်သော လမ်းအဖြောင့် ဟုတ်-မဟုတ်ကို ခွဲခြမ်း၍ ရှေး၌လည်း ပြခဲ့ပြီ။

ဥပမာဖြင့် ပြဆိုဦးအံ့။ လောက၌ တောင်သူ လယ်ယာလုပ်မှုကို အပင်ပန်းခံ၍ လုပ်ကြသည်ကား-အလိုမရှိအပ်သော ဒုက္ခမှ လွတ်ငြိမ်း ခြင်းငှါ, အလိုရှိအပ်သော သုခကို ရခြင်းငှါ လုပ်မှုပေတည်း။ အလိုမရှိ အပ်သော ဒုက္ခဆိုသည်ကား-စပါး, ဆန်, ပစ္စည်း, ဥစ္စာ မရှိခဲ့လျှင် တွေ့ကြုံရလတ္တံ့သော ဒုက္ခစုတည်း၊ အလိုရှိအပ်သော သုခဆိုသည်ကား- စပါး, ဆန်, ပစ္စည်း, ဥစ္စာနှင့် ပြည့်စုံသည့်အတွက် ရလတ္တံ့သော သုခ စုတည်း၊ စပါး, ဆန် မည်သည် အနိစ္စ ဓမ္မ ဖြစ်ချေသောကြောင့် တမိုး ခါလုံး အပင်ပန်းခံ၍ လုပ်နိုင်မှ တနှစ်စာမျှ အခွင့်ရ၏။ အလိုမရှိသော ဒုက္ခမှ တနှစ်စာမျှ လွတ်ငြိမ်းခွင့်ရ၏။ အလိုရှိအပ်သော သုခကို တနှစ် စာမျှ ရစေနိုင်၏။ နောက်နှစ်တိုင်လျှင် လုပ်မြဲ လုပ်ရပြန်၏။ ဤနည်း အတိုင်း သေသည့်တိုင်အောင် လုပ်ရလေ၏။ နောက်ဘဝတောင်သူမျိုး ဖြစ်ပြန်လျှင် နောက်ဘဝ၌လည်း နှစ်စဉ်အတိုင်း သေသည့်တိုင်အောင်ပင် လုပ်ရလတ္တံ့၊ နောက်ကိုလည်း ထိုအလုပ်နှင့်သာ သွားမည်ဆိုလျှင် ဘဝ အသင်္ချေ, ကမ္ဘာအသင်္ချေ, အနမတဂ္ဂ သံသရာနှင့် တခုသွားသော်လည်း တောင်သူအလုပ် ဒုက္ခဆုံးလမ်း စခန်းမရှိ။

www.dhammaransi.com

အဘယ့်ကြောင့်နည်းဟူမူ၊ ထိုတောင်သူအလုပ်မှဖြစ်လော စပါးဆန်သည် နိစ္စဝတ္တုမျိုးမဟုတ်၊ တနှစ်အတွင်းမှာ သုံးဆောင်မှုနှင့် နေ့စဉ်အတိုင်း လျော့ပါးကုန်ဆုံး၍ နေသော အနိစ္စ ဝတ္ထုမျိုး ဖြစ်လေသောကြောင့်တည်း။ လွန်ခဲ့ပြီးသော အနမတဂ္ဂသံသရာ၌လည်း ထိုတောင်သူအလုပ်ကို လုပ်ခဲ့ရသည်။ အနမတဂ္ဂရှိပြီ၊ ယခုလည်း လုပ်ရလျက်ရှိ၏။ နောင်လည်း ထိုအလုပ်ကိုလုပ်၍ သွားလျှင် ဘဝပေါင်းမည်မျှ, ကမ္ဘာပေါင်းမည်မျှ ကြာရှိသည်ကာလ နိစ္စစပါးမျိုးဖြစ်လာလတ္တံ့။ ဘဝများစွာ ကမ္ဘာအဆက်ဆက် ပင်စင်စား၍ နေရလတ္တံ့ဟု မရှိ။ တဘဝတွင် တခါလုပ်လျှင် ဆယ်နှစ်၊ ကိုးနှစ်မျှ နေခွင့်မရ၊ တောင်သူ အလုပ်ကို နှစ်ပေါင်းမည်မျှ, ဘဝပေါင်းမည်မျှ, ကမ္ဘာပေါင်းမည်မျှစွဲမြဲ၍ လုပ်နိုင်လျှင် ထိုအလုပ်မှ နိစ္စ စခန်းပေါ်လာ၏။ တောင်သူအလုပ်ဒုက္ခမှ အပြီးလွတ်ငြိမ်း ထာဝရအငြိမ်းစားနေသော စခန်းသို့ဆိုက်၏ဟု သက်သက်မရှိ။

အနမတဂ္ဂသံသရာမှ တန့်ပ်စာအလုပ် သက်သက်သာ ဖြစ်၏။ ထို့ကြောင့် တနှစ်အဖို့ စပါးသိန်း,သန်းပင်ရဲသော်လည်း အနိစ္စဝတ္ထုမျိုးကိုသာ အကျိုးပေးသော အလုပ်ဖြစ်၍ ဒုက္ခအလုပ်ကြီး သက်သက်သာတည်း။ လောကအလုပ် ဟူသမျှကို ဤနည်းချည်းမြင်လေ။ ပြဆိုခဲ့ပြီးသော ဒါနအလုပ်, သီလအလုပ်, ဘာဝနာအလုပ်, ဈာန်သမာပတ်အလုပ်စုသည်လည်း ထိုတောင်သူအလုပ်နှင့် ထပ်တူ လူ့ဘဝ, နတ်ဘဝ, ဗြဟ္မာ့ဘဝတည်းဟူသော အနိစ္စဝတ္ထုမျိုးကို အကျိုးပေးသောအလုပ်စုဖြစ်၍ ထိုအလှူပေးမှုသခါရ ဒုက္ခမှ လွတ်ငြိမ်းရန်စခန်းကွာလှမ်း၏။ သီလစောင့်ထိန်းမှု သခါရဒုက္ခ, ဥပုသ်စောင့်ထိန်းမှု သခါရဒုက္ခ, ဘာဝနာပွားများမှု သခါရဒုက္ခမှ လွတ်ငြိမ်းရန် စခန်းကွာလှမ်း၏။ ဤစကား၌ သီလဘာဝနာဆိုသော်လည်း ယခုဘဝတွင် သာသနာတော် ထင်ရှားသည့်အတွင်း တနေ့တခြား, တလတခြား, တနှစ်တခြား အဝိဇ္ဇာကို ပယ်ရှားရန်, ဝိဇ္ဇာဉာဏ် ပွားများရန် အလုပ်၏ အခြေအနေဖြစ်သော သီလဘာဝနာမှုတို့ကို ချန်လှပ်၍ယူ၊ ဒါနမှာလည်း အားထုတ်ဆဲဖြစ်သော ဘာဝနာအလုပ်၏ အခြံအရံ စာဂါနုဿတိ ဘာဝနာအကျိုးငှါ ပေးလှူသောဒါနမှုများကို ချန်၍ယူ။

www.dhammaransi.com

တနည်း။ တဘဝတွင်ကွက်၍ ဥပမာဆိုအံ့။ တနေ့အပင်ပန်းခံ၍ လုပ်လျှင် တရက်စာမျှ စားသောက် သုံးစွဲလောက်အောင် ရသောအလုပ် တခု၊ ထိုထက် တနေ့လွန်စွာ အပင်ပန်းခံ၍ လုပ်လျှင် သုံးနှစ်စာမျှ စားသောက်သုံးစွဲလောက်အောင် ရသော အလုပ်တခု၊ ထိုထက် တနေ့ လွန်စွာ အပင်ပန်းခံ၍လုပ်လျှင် ရှေ့တသိန်းရ၍ တဘဝလုံး ထိုအလုပ်မှ တသက်လုံးလွတ်ငြိမ်း၍ သဌေးကြီးဖြစ်သော အလုပ်တခု၊ ထိုအလုပ် သုံးခုတို့တွင် တရက်စာမျှရသော အလုပ်သည် နေ့စဉ်အလုပ်ခွင်က မလွတ် ရသော ဒုက္ခကြီးမည်၏။ သုံးနှစ်စာရသော အလုပ်သည် သုံးနှစ်တိုင်ပြန် လျှင် အလုပ်ခွင်သို့ ဝင်ပြန်ရသော ဒုက္ခအလုပ်ပင် ဖြစ်၏။ တတိယ အလုပ်သည်သာလျှင် တနေ့ အပင်ပန်းခံ၍ လုပ်လိုက်လျှင် ထိုကဲ့သို့သော အလုပ်ဒုက္ခမျိုးမှ တသက်လုံး ကျွတ်လွတ်၍ သွားသော အလုပ်မျိုးဖြစ်ပေ သည်။ ထိုနေ့မှာ ဘယ်လိုပင်ပန်းသော်လည်း ချမ်းသာလုပ်ကြီး မည်၏။ လူ့ဘဝ, နတ်ဘဝဟူသော အနိစ္စဝဋ်မျိုးကို အကျိုးပေးသောဒါနမှု, သီလမှု, ဘာဝနာမှုသည် တရက်စာ, တနပ်စာရသော အလုပ်နှင့် တူ၏။ ဗြဟ္မာ့ဘဝကို ပေးသော ဘာဝနာမှုသည် သုံးနှစ်စာရသော အလုပ်နှင့် တူပြီ၊ တနေ့တခြား အဝိဇ္ဇာတရား ပါးရှားချုပ်ငြိမ်းရန် လုပ်သော ဘာဝနာမှုသည် နောင် ထိုအလုပ်ဒုက္ခမျိုးကို လွတ်ငြိမ်းစေ နိုင်သော အမှုဖြစ်ပေ၍ တတိယအလုပ်နှင့် တူ၏။

လိုရင်းအဓိပ္ပါယ်ကား။ ။ဒါနမှု,သီလမှု,ဘာဝနာမှု, ရသေ့လုပ် မှု, ရဟန်းလုပ်မှု-ဟူသမျှသည် ဒုက္ခမှုချည်းဖြစ်၏။ သို့ရာတွင် တနေ့,တလ, တနှစ်, တဘဝ တခါအပင်ပန်းခံ၍ လုပ်လျှင် ထိုအလုပ်မျိုးကွင်းကျွတ်၍ ကျ၏။ တခါလုပ်မှုနှင့်ငြိမ်း၏။ ဤသို့လုပ်သော အမှုသည်ကား- တဘဝ သာ ပင်ပန်း၍ နောင်ဘဝ အနန္တ ထိုအလုပ်ဒုက္ခမှုရင်း, တပါးသော ဒုက္ခမှုရင်း ကျွတ်လွတ်၍သွား၏။ ဤသို့ကုသိုလ်မှု စသည်ကား ချမ်းသာ သော ဘဝအနန္တနှင့် ထောက်စာသည့်ရှိသော် ဆင်းရဲသော ဘဝသည် သုခကြီး ဖြစ်လေ၏။ ဤမျှသော စကားရပ်တို့ဖြင့် အနမတဂ္ဂသံသရာ၌ ပြုသမျှသော တနပ်စာဒါန, တနပ်စာသီလ, တနပ်စာဘာဝနာမှုစု၏ အတိဒုက္ခမှု စင်စစ်ဖြစ်ကြောင်းကို ပြဆိုသတည်း။ ယခုဘဝပြုကြသော ဒါနမှု, သီလမှု, ဘာဝနာမှု၊ ရှေးရှေးဘဝက ပြုခဲ့ကြပြီးသော ဒါနမှု, သီလမှု, ဘာဝနာမှု၊ နောက်နောက်ဘဝမှာ ပြုကြလတ္တံ့သော ဒါနမှု,

www.dhammaransi.com

သီလမှု, ဘာဝနာမှု တို့ကိုလည်း အဝိဇ္ဇာ အစီးအပွား, ဇရာ-မရဏ အစီးအပွားမျိုး ဖြစ်ခဲ့သည်ရှိသော် ဒုက္ခစင်စစ်သာ မှတ်ရာ၏။

ဤ အလုံးစုံကိုလည်း ယခု ဘဝဌ်ပင် တနေ့ တခြား အဝိဇ္ဇာ ပါးရှားရန် ဘာဝနာမှု, မနသိကာရမှုကို ပြုခြင်း, အားထုတ်ခြင်းငှါ စွမ်းနိုင်လောက်သော အသိဉာဏ် ပညာအခံရှိကြသော သူတို့၏အကျိုးငှါ ပြဆိုပေသည်။ ထိုသို့သော အသိဉာဏ် အခံမဲ့သော သူတို့မှာမူကား ယခု ဘဝမှာ ဒါနကို အရင်းပြု၍, သီလကို အရင်းပြု၍ လူ့ချမ်းသာ, နတ်ချမ်းသာ အဆက်ဆက်တို့မှ ဆက်လက်၍ရင်း၊ သံသရာဘဝ နောက်နောက် ဘုရားသာသနာ ကြုံကြိုက်ရာမှာ အဝိဇ္ဇာခေတ်ကင်းပြတ်ရန် အခွင့်ကို မျှော်လင့် တောင့်တ၍ ဝိဝဋ္ဋနိဿိတ မြောက်လောက်သော ဒါနမှု, သီလမှု, တတ်အား သမျှသော ဘာဝနာမှု များကို ကြိုးစား အားထုတ် ကြကုန်ရာသည်။

[ဤကား အင်္ဂါ ၁၂-ပါးတို့တွင် သခ်ါရ အင်္ဂါ ဒုက္ခသစ္စာ သဘောကို ပြဆိုသော အခန်းတည်း။]

ကြွင်းသော အင်္ဂါတို့မှာလည်း ထိုထို အင်္ဂါ၏ လက္ခဏပိုဒ်၌ အဖြေတို့မှာ ထင်ရှားစွာ ပြဆိုခဲ့ပြီ။ ဤသို့လျှင် လောက၌ ပုဂ္ဂိုလ်, သတ္တဝါဟုဆင်ခြင်၍ နေကြသော ဒြပ်သဏ္ဌာန် တို့ကိုရင်း၊ ထိုဒြပ်သဏ္ဌာန် တို့၏ ကောင်း, မကောင်းသော အပြုအမူ အကြံအဖန် အမှုခပ်သိမ်းတို့ကိုရင်း ဝိဇ္ဇာဉာဏ်ဖြင့် အမှန်ပြု၍ သတ္တု ချသည်ရှိသော် အဝိဇ္ဇာ စသော ခေတ်မှုနှင့်, ခေတ်နု, ခေတ်စစ်, ခေတ်သား ၁၂-ပါးသာ ရ၏။ ခေတ်သား ၁၂-ပါးကို ပိုင်ပိုင် မြင်သည်ရှိသော် လူ, နတ်, ဗြဟ္မာ သတ္တဝါ—ပုဂ္ဂိုလ် ဟူ၍ ခေတ်သဘာဝအားဖြင့် မရှိကြောင်း ထင်ရှား၏။

သတ္တဝါမရှိ—ခေတ်သာရှိ၏။ မြေခေတ်သည် အသီးအခြား ခေတ်သဘာဝအားဖြင့် ထင်ရှား ရှိ၏။ ရေခေတ်သည် အသီးအခြား ခေတ်သဘာဝအားဖြင့် ထင်ရှား ရှိ၏။ မီးခေတ်သည် အသီး အခြား ခေတ်သဘာဝအားဖြင့် ထင်ရှား ရှိ၏။ လေခေတ်သည် အသီး အခြား ခေတ်သဘာဝအားဖြင့် ထင်ရှား ရှိ၏။ စိတ်ဟူသော ဝိညာဏ်ခေတ်လည်း အသီးအခြား ခေတ်သဘာဝအားဖြင့် ထင်ရှား ရှိ၏။ ဤသို့ အစရှိသည်ဖြင့် ပရမတ္ထ ဓမ္မတို့မှာ ခေတ်သဘာဝအားဖြင့် အသီးသီး ရှိကြကုန်၏။ ပုဂ္ဂိုလ်ခေတ် ဟူ၍ကား အသီးအခြား မရှိ၊ သတ္တဝါခေတ် ဟူ၍ မရှိ၊

www.dhammaransi.com

လူဓာတ် ဟူ၍ မရှိ၊ နတ်ဓာတ် ဟူ၍ မရှိ၊ ဗြဟ္မာဓာတ် ဟူ၍ မရှိ၊ မိန်းမဓာတ် ဟူ၍ မရှိ၊ယောကျ်ားဓာတ် ဟူ၍ မရှိ၊ ငါဓာတ် ဟူ၍ မရှိ၊ သူဓာတ်ဟူ၍ မရှိ၊ မိုက်မဲသော အဝိဇ္ဇာဓာတ်သာ ရှိသည်။ မိုက်မဲသော ပုဂ္ဂိုလ်ဓာတ်, သတ္တဝါဓာတ် ဟူ၍ မရှိ၊ မိုက်မဲသော လူဓာတ်, နတ်ဓာတ် ဟူ၍ မရှိ။

လူမှာလည်း မည်သူ, မည်ဝါ ဟူ၍ နာမအသီးအသီး မှည့်ခေါ်ကြကုန်၏။ တိယ-ဟူ၍ ခေါ်ကြကုန်၏၊ တိယဓာတ်-ဟူ၍ မရှိ။ ဖုသ-ဟူ၍ ခေါ်ကြကုန်၏၊ ဖုသဓာတ်-ဟူ၍ မရှိ။ ဦးခေါင်း-ဟူ၍ ခေါ်ကြကုန်၏၊ ဦးခေါင်းဓာတ်-ဟူ၍ မရှိ။ ဆံပင်ဓာတ်-ဟူ၍ မရှိ။ ဤသို့စသည်ဖြင့် နှံ့အောင် သွားလေ။ ဓာတ်မှသာလျှင် ဧကန် ရှိမှန်၏။ ဓာတ်မဟုတ်သမျှသည် ဧကန်ရှိမဟုတ်၊ စိတ်ဝိညာဏ် လှည့်ပတ်မှုကြောင့် မရှိသည်ကို အရှိထင်၍ နေကြရ၏။ မဟုတ်သည်ကို အဟုတ်ထင်၍ နေကြရ၏။ အဝိဇ္ဇာ ဖုံးလွှမ်းမှုကြောင့် အဟုတ်ရှိသော ဓာတ်မျိုးစုံကို မသိကြ, မမြင်ကြ၊ အထည်သဏ္ဌာန် ဖြစ်နေမှု, ကြီးမှု, ပွားမှု, တိုးမှု, ဆုတ်မှု, လှုပ်မှု, ရှားမှု, အေးမှု, ပူမှု အစရှိသော ခပ်သိမ်းသော အမှု-ဟူသမျှသည် ဓာတ်တို့၏ အမှုချည်းသာတည်း။ သူ့ဓာတ်နှင့် သူ့အမှုသာတည်း။ ပုဂ္ဂိုလ်အမှု ဟူ၍ တခုမျှမရှိ၊ သတ္တဝါ အမှုဟူ၍ တခုမျှမရှိ။

အလွန် သိထိုက်လှသော အချက်မျိုး ဖြစ်၍ အထပ်ထပ် ဆိုထိုက်သည်။ ဓာတအမျိုးမျိုး အခြားခြားကို ခြားခြားနားနား မမြင်နိုင်သည်ရှိသော် ပုဂ္ဂိုလ် ရှိ၏၊ သတ္တဝါရှိ၏-ဟူသော အထင်အမြင်သည်မပျောက်၊ ထို အထင်အမြင် မပျောက်သည် ရှိသော်၊ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ် စကားကို ပြောဟော၍ နေသော်လည်း ထိုသူမှာ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်ကို မြင်သော ဉာဏ်မကပ်၊ အလီလီ အလာလာ အမျိုးမျိုး ရှိနေကြသော ဓာတ်အနုပ်အဖွဲ့တွေကို ခွဲခွဲခြမ်းခြမ်း မြင်နိုင်မှ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်ဉာဏ် ကပ်သတည်း။

[ဤကား-ဤဒေသနာတော်ဖြင့် ပုဂ္ဂိုလ် သတ္တဝါ ဟူ၍ မရှိကြောင်း၊ အနမတဂ္ဂ သံသရာ စကြဝဠာ အနန္တ, ကမ္ဘာ အနန္တမှာ အဝိဇ္ဇာဓာတ်, သင်္ခါရဓာတ်, ဝိညာဏဓာတ်, နာမ်ဓာတ်, ရုပ်ဓာတ်, သဠာယတနဓာတ်-အစရှိသော ၁၂-မျိုးသော ဓာတ်စုသည်သာလျှင် သံသရာ ဖြစ်၍, လူ့ခန္ဓာ ဖြစ်၍, နတ်ခန္ဓာ ဖြစ်၍, ဗြဟ္မာ့ခန္ဓာ ဖြစ်၍ နေကြောင်းကို မြတ်စွာဘုရား ပြတော်မူသည်-ဟု ပြဆိုချက်ပေတည်း။]

www.dhammaransi.com

ထိုသို့ ပြတော်မူသဖြင့် ဤသို့သော အမှုသွားသည်ကို သိရာ၏၊ မိမိရှေ့၌ မရှိမသေ မတော်မလျော် ပြုသည်ကိုမြင်ရ၍ ဒေါသဖြစ်သော အခါ ဤသို့ ဆင်ခြင်အပ်၏။ ငါ၌ ဤဒေါသသည် ဘာ့ကြောင့်ဖြစ်သလဲ, အမှုသည် ဘယ်သူလဲ-ဟု ဆင်ခြင်ရာ၏၊ ဒေါသစေတကား အင်္ဂါ ၁၂-ပါးတွင် သင်္ခါရအင်္ဂါ အပါအဝင်ပေ ည်း။ အဝိဇ္ဇာပစ္စယာ သင်္ခါရာ-ဟူ၍ ဟောတော်မူချေသည်၊ ငါ၌ရှိသော အဝိဇ္ဇာကြောင့် ဖြစ်သည်အမှန်, အဝိဇ္ဇာသည် ငါ၌ဒေါသဖြစ်အောင် ပြုသောအမှုသည် အမှန်ဖြစ်၏-ဟု မြင်ရာ၏။ မည်သူ့ကြောင့် ငါ၌ ဒေါသဖြစ်ရသည်-ဟု မသွားလင့်၊ အမှုသည် အစွဲမမှားစေလင့်၊ ဥပမာကား- အနာရှိ၏။ ညှော်နံ၏၊ အနာမန်းထ၍ ဖျား၏၊ ဤအဖျားဖြစ်ရသည်မှာ အမှုဆည် မှန်ကား မိမိ၏ အနာသည်သာ အမှုသည်မှန်တည်း။ အနာကိုသာ ငြိုးရမည်၊ ညှော်လုပ်သောသူသည် အမှုသည်ရင်းမဟုတ်၊ ညှော်လုပ် သောသူကို မငြိုးသင့်....။

ညှော်လုပ်သောသူကိုငြိုးမှုသည် အနာပျောက်ငြိမ်းလမ်းမဟုတ်၊ ရန်ပွားဖို့သာဖြစ်၏။ အနာငြိုးမှုသည်သာလျှင် အနာပျောက်ငြိမ်းလမ်း အမှန်ပင်ဖြစ်၏။ အနာကိုငြိုးလျှင် အနာပျောက်စေတတ်သော ဆေးဝါး ကိုမဲ၍ စားလုတ္တံ့။ အနာမရှိခဲ့သော် ညှော်နံသော်လည်း ကိစ္စမရှိ၊ ထို့ကြောင့်လည်း ညှော်သည် အမှုသည်ရင်း မဟုတ်-ဟု သိအပ်၏။ အနာရှိခဲ့မူ ညှော်မနံသော်လည်း အနာအတွက် ဒုက္ခအထွေထွေ ဖြစ်ရန် ထိုသူငြိမ်းသည် မဟုတ်၊ ထို့ကြောင့်လည်း ညှော်သည် အမှုသည်ရင်း မဟုတ်၊ အမှုသည်အမှန် မဟုတ်၊ ဤဥပမာကို အရာတိုင်းမှာ အန္တိသိလေ။ ဤဥပမာအတိုင်း ငါ၌ရှိသော အဝိဇ္ဇာအနာကြောင့် ငါ၌ ဒေါသသင်္ခါရ အဖျားတက်၍လာသည်-ဟု အမှုသည်အမှန်ကို သိရာ၏။ မနှစ်မြို့သော အသံစကားကို ကြား၍ ဒေါသဖြစ်ရာ, အနံ့ကိုနံ၍ ဒေါသဖြစ်ရာ, အရသာကိုစား၍ ဒေါသဖြစ်ရာ, ကိုယ်အင်္ဂါကို ထိပါး၍ ဒေါသဖြစ်ရာ, စိတ်မှာကြံဖန်မိ၍ ဒေါသဖြစ်ရာတို့၌လည်း ထိုနည်းတူ သိလေ၊ မနှစ်မြို့ ဖွယ်ကို မြင်ရ၍ နှလုံးမသာ ဒေါမနဿဝေဒနာဖြစ်ရာ၌ မနှစ်မြို့ဖွယ်ပြု၍ ပြသောသူကို အမှုသည်မစွဲလင့်၊ဖဿပစ္စယာ ဝေဒနာ-ဟူ၍ဟောတော် မူသည်။

www.dhammaransi.com

မိမိ၌ရှိသော ဖဿသည်သာလျှင် အမှုသည်ရင်းအမှန်ဖြစ်သတည်း။ အသံစကားကို ကြားရ၍, အနံ့ကိုနံ၍, အရသာကိုစား၍, စိတ်ထဲမှာ ထိုထိုအခွင့် ကြုံဖန်၍ နှလုံးမသာ ဒေါမနဿဝေဒနာ ဖြစ်ရာတို့၌ရင်း၊ ကိုယ်တွင်း, ကိုယ်ပ သန္တာန်မှာ မခံသာသော ဒုက္ခဝေဒနာ အမျိုးမျိုး ဖြစ်ရာတို့၌ရင်း မိမိသန္တာန်မှာရှိသော ဖဿကိုသာငြိုးမှ အမှန်ကျသည်၊ ကြွင်းသော ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်အင်္ဂါတို့၌လည်း ဤနည်းတူ သိလေ၊ ဤကား ပုဂ္ဂိုလ်,သတ္တဝါတို့ကို ထုတ်ဖော် မဟောမူ၍ အဝိဇ္ဇာပစ္စယာ သင်္ခါရာ-အစရှိသည်ဖြင့် အဝိဇ္ဇာစသော ဓာတ်သက်သက်, ဓမ္မသက်သက်ကိုသာ ထုတ်ဖော်၍ ဟောတော်မူသော ဒေသနာတော်မြတ်၏ အဓိပ္ပာယ်လိုရင်း အကျဉ်းချုပ် စကားတည်း။

[ဤတွင် ရှေ့ကား–ဒုက္ခသစ္စာဖြစ်သော ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်အင်္ဂါ တဆယ့်တပါးတို့ကို ဖုံးဝှက်ကွယ်ကာ၍နေသော အဝိဇ္ဇာမှောင်ဓာတ်ကို သတ်၍ ဒုက္ခသစ္စာ၌ ဝိဇ္ဇာဉာဏ် ဖွင့်နည်းကို အကျဉ်းမျှ ပြဆိုလိုက်သော အခန်းတည်း။]

ဒုက္ခသစ္စာ၌ ဖုံးလွှမ်းသော အဝိဇ္ဇာ တနေ့တခြား ပါးရှားသည် ရှိသော် သမုဒယသစ္စာ၌ ဖုံးလွှမ်းသော အဝိဇ္ဇာ, နိရောဓသစ္စာ၌ ဖုံးလွှမ်းသော အဝိဇ္ဇာ, မဂ္ဂသစ္စာ၌ ဖုံးလွှမ်းသော အဝိဇ္ဇာ၊ ဤအဝိဇ္ဇာ သုံးပါးလည်း တနေ့တခြား ပါးရှား၍ သွားတော့သည်၊ ဤအဝိဇ္ဇာ သုံးပါးအတွက် အလုပ်တခြား မရှိပြီ။

ဥပမာဆိုအံ့။ ယောကျ်ားတယောက်သည် အလွန် အဆင်းသဏ္ဌာန် ကောင်းသော, အလွန်အကျင့်ဆိုးဝါးသော မယားကိုယူလေ၏။ အလွန် စုံမက်၏။မယားကား လင်ကိုကျွန်ကဲ့သို့ခိုင်းစေ၏။ပစ္စည်းဥစ္စာကိုမျှားစွာ ဖြုန်းတီး၏။ သယောက်လင်မြှောင် အများထား၏။ ထိုယောကျ်ားကို သတ်လိုသောအကြံအမြဲတည်၏။ ထိုသူသည် ထိုကဲ့သို့သောအကျင့်ဆိုးဝါး မှုကို အနည်းငယ်မျှ မရိပ်မိ။ အဆင်းသဏ္ဌာန်အတွက် ဖုံးလွှမ်းမှု အလွန် ကြီး၍နေ၏။ ရိပ်မိသူ, သိသူတို့က ပြောသော်လည်း အယုံမရှိ၊ မယား၏ စကားကိုသာယုံ၏၊ ပစ္စည်းဥစ္စာ ရှာဖွေလုပ်ကိုင်မှု အလွန်ပင်ပန်း၍နေ၏။ မယားကမူကား-ပစ္စည်းဥစ္စာရှာဖွေရာမှာ ထိုသူ လဲ၍သေစေလို၏။ ကာလ

www.dhammaransi.com

ကြာမြင့်လတ်သော် သိသူ, မြင်သူတို့က ဒိဋ္ဌသက်သေနှင့်တကွ ပြ၍ ပြောသောအခါမှ မယားၔ၏အကျင့်ကို တစ,တစ သိ၍ လာ၏။ ထိုအခါ မှစ၍ အထူးနှလုံးထားလတ်သော် ဆယ်စုတွင် တစုခန့်သိ၍ လာ၏။

နှစ်စုခန့်, သုံးစုခန့်, လေးစုခန့်, ထက်ဝက်ခန့်,ခြောက်စုခန့်,ခုနစ် စုခန့်, ရှစ်စုခန့်, ကိုးစုခန့်, ဆယ်စုခန့် အကုန်သိ၍လာ၏။ မိမိအသက် ကိုပင် ကြောင့်ကြ၍လာ၏။ အကျင့်ကို သိမှုနှင့် အချစ်ပြယ်မှုကား တပြိုင်တည်း ပါလာ၏။ ဤ မယားသည် ငါ၏ဒုက္ခတည်း၊ ဤ မယားမှ ကျွတ်လွတ်မှုသည် ငါ၏သုခတည်း ဟု သိသော ဉာဏ်နှစ်ပါးလည်း အပြီး ပါ၍လာ၏။ ဤမယားကို စုံမက်ချစ်ခင်မှုကား ဒုက္ခလမ်းတည်း၊ အပြစ် မြင်မှု, စိတ်ကုန်မှုကား သုခလမ်းတည်းဟု သိသော ဉာဏ်လည်း အပြီး ပါ၍ လာ၏။ အနမတဂ္ဂသံသရာ မိမိ၏ခန္ဓာဖြစ်၍ လာသော ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ် အင်္ဂါဖြစ်သော နာမ်, ရုပ်တရားနှစ်ပါးသည် ထိုမယားနှင့်တူ၏။ သဗ္ဗညု ဘုရား၏ ဒေသနာကို ကြားနာ၍ ထိုအင်္ဂါတို့တွင် တခုခုသောအင်္ဂါ၌ အာဂန္တုမောတ်သဘော ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်သဘော, အနိစ္စ, ဒုက္ခ, အနတ္တ သဘော ထင်မြင်မှုသည် ထိုမယား၌ အပြစ်တင်မှုနှင့် တူ၏။

ထိုထင်မြင်မှုကား-သမ္မာဒိဋ္ဌိ မဂ္ဂင်တည်း၊ ဤ ထင်မြင်မှုသည် သာလျှင် ဝဋ္ဋဒုက္ခမှ လွတ်လမ်းတည်း-ဟု သိသော ဉာဏ်လည်း ပေါ်၏။ ထိုအင်္ဂါတို့၌ ဖုံးလွှမ်းသော အဝိဇ္ဇာ တစ,တစ ပြယ်လေ၏။ ထိုအင်္ဂါ၌ ငါ-ဟု စွဲလမ်းသော တဏှာသည်လည်း တစတစ ကွာ၍ ကျ၏။ ထို ငါ- ငါဟု စွဲလမ်းမှုသည် ဧကန္တ ဒုက္ခလမ်းတည်းဟု သိသော ဝိဇ္ဇာဉာဏ် လည်း ပေါ်လာ၏။သမုဒယသစ္စာ၌ ဖုံးလွှမ်းသော အဝိဇ္ဇာပြယ်မှုတည်း၊ ဤ ငါ-ငါဟု ထင်မြင်သော အဝိဇ္ဇာ, ငါ-ငါဟု ခင်မင် တွယ်တာ သော တဏှာ, တစတစ ပြယ်မှုသည် နိရောဓသစ္စာ အဖို့တည်း၊ ဤ ပြယ်မှုသည်သာ ဒုက္ခလွတ်မှုတည်းဟု သိသောဉာဏ်လည်း ပေါ်၍လာ၏။ နိရောဓသစ္စာ၌ ဖုံးလွှမ်းသော အဝိဇ္ဇာပြယ်မှုတည်း။

ထိုနာမ်,ရုပ်တရားတို့၌ ထင်မြင်သော သမ္မာဒိဋ္ဌိ ဝိဇ္ဇာဉာဏ်သည် သာလျှင် ထိုအဝိဇ္ဇာစသောဝဋ္ဋဒုက္ခတို့မှ လွတ်လမ်းအမှန်ဖြစ်၏ဟုသိသော ဉာဏ်လည်းပေါ်လာ၏။ မဂ္ဂသစ္စာကို ဖုံးလွှမ်းသော အဝိဇ္ဇာပြယ်ပျောက်

www.dhammaransi.com

မှုတည်း၊ လိုရင်းအဓိပ္ပါယ်ကား - အဝိဇ္ဇာကို ဓာတ်ပေါက် အောင်မြင်သော ဉာဏ်, ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒဓမ္မဟု မြင်သောဉာဏ် ဖြစ်ပေါ်လျှင် အဝိဇ္ဇာကို ငါ-ငါ ဟု ထင်မြင်သော အဝိဇ္ဇာနှင့် ငါ-ငါ ဟု စွဲလမ်းသော သက္ကာယဒိဋ္ဌိ ပြယ်လေ၏။ ထိုအဝိဇ္ဇာကို အနိစ္စ, ဒုက္ခ, အနတ္တဟု ရှုမြင်သော ဉာဏ်ဖြစ်သောအခါ ထိုအဝိဇ္ဇာကို ခင်တွယ်သိမ်းပိုက်သော တဏှာ ပြယ်လေ၏၊ ထိုပြယ်မှုစုသည် နိရောဓသစ္စာအဖို့ ဖြစ်၏။ မြင်သောဉာဏ်သည် မဂ္ဂသစ္စာအဖို့ ဖြစ်၏ ဟူလိုသည်၊ သင်္ခါရဝိညာဏ် စသည်တို့၌လည်း တပါးပါးကို ဓာတ်ပေါက်အောင်မြင်ရာ၌ သစ္စာလေးချက်, လေးချက်စီ ပြီးစီးမှုကို သိလေ။

[ဤတွင်ရှေ့ကား - ဒုက္ခသစ္စာ၌ ဖုံးလွှမ်းသော အဝိဇ္ဇာ မှောင်ဓာတ်ကို သတ်လိုက်လျှင် နောက်သစ္စာသုံးရပ်၌ ဖုံးလွှမ်းသော အဝိဇ္ဇာ သုံးရပ်ကိုလည်း သတ်ခြင်းကိစ္စ ပြီးစီးကြောင်းကို ပြဆိုသော အခန်းတည်း။]

နိဗ္ဗာနဓာတ်။ ယခုအခါ 'အဝိဇ္ဇာယတွေဝ အသေသ ဝိရာဂနိရောဓာ သင်္ခါရ နိရောဓော' အစရှိသော ဒေသနာတော်၏ အရသည် နိဗ္ဗာန်တခုတည်းသာ ဖြစ်သည်ဟူ၍ ဆိုခဲ့သော စကားကိုဆက်၍ ပြဆိုဦးအံ့။ အနာဂါမ်ပုဂ္ဂိုလ်, ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ စိတ်အလိုတမျိုး, ထန်းရည်သမား, အရက်သမား, ဘိန်းစားသမားတို့၏ စိတ်အလိုတမျိုး, လူနှင့်မနီးသော မည်သည့်တောကြီး, တောင်ကြီးအရပ်သည် အလွန်ဆိတ်ငြိမ်လှ၏။ အရိပ်, ရေ ချမ်းသာလှ၏ ဟူသော စကားကို ပြောဆိုကြားသိရသည်ရှိသော် အနာဂါမ်ပုဂ္ဂိုလ်, ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ စိတ်မှာ အလွန်သာယာ၏။ ယခုပင် သွားလို, ရောက်လို၏၊ ရောက်ပြန်လျှင် အလွန်မွေ့လျော်၏။ ထိုအရပ်မှ မခွာလို ဖြစ်၏။ ထိုစကားကို ထန်းရည်သမား, အရက်သမား, ဘိန်းစားသမားတို့ ကြားသည်ရှိသော် ချမ်းသာမဟုတ်သည်ကို ချမ်းသာလုပ်၍ ပြောဘိ၏။လူနှင့်မနီး တောမြိုင်ကြီးမှာ ဆိတ်ငြိမ်ရာ၌ ဘယ်ဟာ အကောင်း ရှိသလဲ၊ ကြောက်ဖွယ်, ထိတ်ဖွယ်, ငြီးငွေ့ဖွယ်ပါတကား ဟု မောင်းမဲကြလေ၏။

ထိုမှတပါး မည်သည့်မြို့, မည်သည့်ရွာ, မည်သည့်နေရာမှာ နေ့ညမစဲ ပွဲကြီး, လမ်းကြီး, ဝက်ဖွယ်, စားဖွယ်, ခဲစား စံစားဖွယ် အလွန်ပေါများလှ၏ ဟူသော စကားကိုပြောရာ အနာဂါမ်,ရဟန္တာတို့ကြားသိရသည်ရှိသော် ကြောက်ဖွယ်,ထိတ်ဖွယ်, ငြီးငွေ့ဖွယ် ဟူ၍သာ ထင်၏။

www.dhammaransi.com

ထန်းရည်, အရက်, ဘိန်းသမားတို့ ကြားသည်ရှိသော် ယခုပင် ရောက်တဲ့ ချင်သည် ဟု စိတ်ဖြစ်လတ္တံ့၊ အဘယ့်ကြောင့် ဤကဲ့သို့ ကွဲလွဲကြသနည်း ဟူမူ အဘွင်းဓာတ်ခံသို့လိုက်၍ ကွဲလွဲကြသည်။ အနာဂါမ်, ရဟန္တာတို့၏ စိတ်မှာ နေက္ခမ္မဓာတ် အုပ်စိုးလျက်ရှိသည်၊ နေက္ခမ္မဓာတ်၏သဘောကား- လောဘအာရုံကို အလွန်စက်ဆုပ်၏။ ထိုသူတို့သည် ချမ်းသာဟူသော စကားကိုကြားလျှင် နေက္ခမ္မဓာတ်နှင့် နားထောင်ကြကုန်၏။ လောဘ အာရုံပါ၍လာလျှင် ထိုချမ်းသာစကားကို မကြားနိုင်အောင်ရှိကြကုန်၏၊ လောဘအာရုံနှင့် ဝေးကွာသော စကားကိုကြားရမှ နားမှာချမ်းသာကို တွေ့ကြကုန်၏။ သေသောက်ကြူးတို့စိတ်မှာ တဏှာလောဘ အုပ်စိုး၏၊ တဏှာ၏သဘောကား- ဆိတ်ငြိမ်မှုကို အလွန်စက်ဆုပ်၏။ အလွန်ငြီးငွေ့၏။

ထိုသေသောက်ကြူးတို့၏ အလယ်မှာ ချမ်းသာ ဟူသောစကားကို တဏှာနှင့် နားထောင်ကြ၏၊ လောဘအာရုံ ရွှမ်းရွှမ်းစိုစိုပါမှ နား,နှလုံး မှာ တွေ့ကြကုန်၏။ ဆိတ်ငြိမ်မှုကို ချမ်းသာဆို၍ ပြောခဲ့လျှင် နားကြော နင့်ကြကုန်၏။ နိဗ္ဗာန်မည်သည် အတုမရှိ ဆိတ်ငြိမ်လှသော သုညတ ဓာတ်ကြီးပေတည်း။ ထို့ကြောင့် နိဗ္ဗာန်စကားကို ကြားနာကြကုန်သော သူတို့မည်သည် နေက္ခမ္မဓာတ်နားနှင့်သာ နာအပ်၏၊ တဏှာဓာတ်နားနှင့် မနာအပ်။ ထို့အတူ အကြင်သူတို့သည် ပုဂ္ဂိုလ်, သတ္တဝါဟူသည် ကောန် ရှိ၏ဟု ယုံကြည်၏၊ မရှိဆိုသည်ကို မယုံကြည်၊ ထိုသူတို့လည်း နိဗ္ဗာန်စကား ကို ကြားနား၍ မနှစ်ခြိုက်မြိုက်၊ လူသေမန်, နတ်သာမန်တို့ကို မဆို ထားဘိဦး၊ ဗက အမည်ရှိသော ပြဟ္မာမင်းကြီးသည် မြတ်စွာဘုရား ဟောတော်မူသော နိဗ္ဗာန်စကားကို ကြားရသောအခါ "တုစ္ဆကညေဝ အဟောသိ၊ ရိတ္တကညေဝ အဟောသိ၊ နိရတ္ထကညေဝ အဟောသိ"ဟု လျှောက်ဆိုလေ၏။

အနက်။ ။တဝ၊ အရှင်ဂေါတမ၏။ နိဗ္ဗာနံ၊ နိဗ္ဗာန်သည်။ တုစ္ဆကညေဝ၊ ဘာမှမဟုတ်ပြီ အချည်းနှီးသည်သာလျှင်။ အဟောသိ၊ ဖြစ်၏။ ရိတ္တကညေဝ၊ တခုံတရာ ရှာကြံမရ အဘာဂသည်သာလျှင်။ အဟောသိ၊ ဖြစ်၏။ နိရတ္ထကညေဝ၊ ကောင်းကျိုးသုခမြူမျှမရှိ နိရတ္ထကသည်သာလျှင်။ အဟောသိ၊ ဖြစ်၏။

www.dhammaransi.com

ဟု လျှောက်ဆိုလေ၏။ ဤသို့ ဟောသူလည်း မြတ်စွာဘုရားကြီး, နာခံသူလည်း ဗြဟ္မာမင်းကြီး ထိုသို့ဖြစ်ပါလျက် ပုဂ္ဂိုလ်, သတ္တဝါ ကောင်ရှိ၏ဟု အယူရှိသည့်အတွက် နိဗ္ဗာန်ကို တုစ္ဆ, အဘာဝ အချည်းနှီး အထင်ကပ်၍ မြတ်စွာဘုရားကိုပင် ခုခံ လျှောက်ထားလေ၏။ ယခုကာလ သူလို, ငါလို ဆရာသာမန် ပုထုဇဉ်တို့ ပြောဟောမှု၌ ဆိုဖွယ်မရှိပြီ၊ အလွန်ဘုန်းတန်ခိုးကြီးလှသော ဗြဟ္မာမင်းကြီး ဉာဏ်မှာပင် အချည်းအနှီး, အဘာဝဘာမှ မဟုတ်ဟု ထင်ရ၏။ ယခုကာလ ကိလေသာကျွန် လူသာမန်တို့ ဉာဏ်၌မူကား ဆိုဖွယ်မရှိပြီ၊ အချို့ဆရာတို့ကား ဟောရိုး, ပြောရိုး နိဗ္ဗာန်ကို ဗကဗြဟ္မာကြီးကဲ့သို့ တုစ္ဆ, အဘာဝထင်၍ လက်သစ်နိဗ္ဗာန် ကြံဖန်၍ ဟောကြကုန်၏။ လူအချို့တို့သည်လည်း ဟုတ်နိုးနိုး ထင်ကြရကုန်၏။

ငါတို့ကား-'အဝိဇ္ဇာယ တွေ၀ အသေသ ဝိရာဂနိရောဓာ သင်္ခါရနိရောဓော (လ) ဝေမေတဿ ကေဝလဿ ဒုက္ခက္ခန္ဓဿ နိရောဓော ဟောတိ, ဟူသော ဒေသနာတော်ရင်းအတိုင်း မကိုင်းမထောင့် အဖြောင့်အားဖြင့် ရေးသားပြောဆိုပေအံ့။ အနမတဂ္ဂ သံသရာ၌ ဓာတ်သဘာဝအားဖြင့် ပုဂ္ဂိုလ်, သတ္တဝါ, ဗြဟ္မာ, နတ်, လူ, ငါ, သူတပါး, ယောကျ်ား, မိန်းမဟူ၍ အကျုံးမျှမရှိကြ၊ အဝိဇ္ဇာ, သင်္ခါရ အစရှိသော ဓာတ်သဘာဝဓမ္မအစုအခဲတွေ သက်သက်သာ ဖြစ်၏။ နိဗ္ဗာန်သည်လည်း ဓာတ်သဘာဝ ဓမ္မအစစ် တပါးဖြစ်၏။ အဝိဇ္ဇာ အစရှိသော သဘာဝ ဓာတ်မျိုးတည်း၊ 'ဝေမေတဿ ကေဝလဿ ဒုက္ခက္ခန္ဓဿ သမုဒယော ဟောတိ' ကို ရှုပါ။

တဖွားဖွား ဖြစ်ပေါ် ပေါက်ပွား၍နေသော ဒုက္ခက္ခန္ဓဓာတ်မျိုးတို့၏ ချုပ်ဆုံးမှု, အဖြစ်ငြိမ်းမှု, ဓာတ်သိမ်းမှု ဆိုလိုသည်။ 'အဝိဇ္ဇာပစ္စယာ သင်္ခါရာ အစရှိသော အနုလောမ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ် ဒေသနာတော်ကား အဝိဇ္ဇာ အစရှိသော သံသရာအဆက်ဆက်လည်မှုကို ပြဆိုသော ဒေသနာတည်း။ 'အဝိဇ္ဇာယ တွေဝ အသေသဝိရာဂနိရောဓာ' အစရှိသော ပဋိလောမ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ် ဒေသနာတော်ကား အဝိဇ္ဇာ အစရှိသော သံသရာစက်ပြတ်မှု, ချုပ်ဆုံးမှုကို ပြဆိုသောဒေသနာတည်း။

www.dhammaransi.com

မေး။ ဤသို့ သံသရာလည်မှု,ပြတ်မှုနှစ်လမ်းသာ ရှိသည်၊မပြတ်လျှင် လည်၏။ မလည်လျှင် ပြတ်၏၊ အလည်ကို ကြိုက်သလော၊ အပြတ်ကို ကြိုက်သလော။

ဖြေ။ အလည်ကိုလည်းမကြိုက်၊ပြတ်ရုံမျှကိုလည်းမကြိုက်၊ပြတ်ပြီး၍ မလည်ပဲ စိတ်နှင့်ကိုယ်နှင့် အမြဲချမ်းသာ၍နေရသည်ကိုကြိုက် ပါသည် ဆိုငြားအံ့၊ စိတ်ဆိုသည်ကား-ဝိညာဏ်တည်း၊ ကိုယ် ဆိုသည်ကား- နာမ်,ရုပ်တည်း၊ လည်ခြင်းမျိုးအမှန်ဖြစ်၏၊ မလည်လိုသော်လည်း မနေရ၊ လည်ရမည် ကေန်တည်း။

မေး။ ထိုသို့ဖြစ်ခဲ့သော် စိတ်မရှိပဲ, ကိုယ်မရှိပဲ အမြဲချမ်းသာသုခကို ခံစား, စံစား၍ နေလိုသည်ဆိုငြားအံ့၊ စိတ်မရှိလျှင် ခံစား ပေါက် စံစားပေါက် မရှိပြီ၊ ခံစားမှု, စံစားမှုဆိုသည်ကား- သုခ သောမနဿ ဝေဒနာသာတည်း။ ထို့ကြောင့် ခံစားမှု, စံစားမှုရှိပြန်လျှင် ဝေဒနာရှိပြန်၏၊လည်မှုကေန် ဖြစ်ပြန်၏။ အဘယ်ကြောင့် ပြတ်ရုံမျှကို မကြိုက်ပါသနည်း။

ဖြေ။ ပြတ်ရုံမျှဖြစ်ခဲ့လျှင် တုစ္ဆ,အဘာဝဖြစ်၍ နေ၏။ ထို့ကြောင့် မကြိုက်ပါသည်ဆိုပေရာ၏။ဗကဗြဟ္မာကြီး၏အယူမျိုးတည်း။

မေး။ သုညတနိဗ္ဗာန်-ဟု ကြားဘူး၏လော။

ဖြေ။ သုည-သုညတ(အနက်အတူ)သုည၊ဆိတ်၏။သုညတ၊ဆိတ်၏။ သုညမမှုဖြစ်၍ တုစ္ဆ-ဟု ထင်ရသည်၊အဘာဝ-ဟုထင်ရသည်၊ တုစ္ဆ-အဘာဝကိုမကြိုက်လျှင်သုညတကိုလည်းမကြိုက်လတ္တံ့၊ တဖွားဖွား ဖြစ်ပေါ်၍ အကောင်အထည် ထင်မြင်ရသော သမုဒယမျိုးကိုသာ ကြိုက်လတ္တံ့။ တုစ္ဆ,နှင့် သုညတ နှစ်ပါး အထူးကား- သမုဒယဓမ္မမျိုးတို့၏ ဆိတ်ကင်းမှုကို သုညတ ဆိုသည်၊ နိဗ္ဗာန်၏ ဂုဏ်ပုဒ်ကြီးတခု ပေတည်း။ တစုံတခု သော အမှန်အမြတ်ဟူ၍ မရှိသည်ကို တုစ္ဆဆိုသည်၊ထိုသံသရာ စက်ပြတ်မှု, ချုပ်မှုသည်ကား- မွန်မြတ်သော ဂုဏ်ကျေးဇူး အနန္တ၏ တုစ္ဆမဟုတ်၊ အဝိဇ္ဇာစသော သမုဒယဓမ္မမျိုးတို့မှ ဆိတ်ကင်းသောကြောင့် သုညတ ဟုတ်၏၊ မွန်မြတ်သော ဂုဏ်ကျေးဇူး အနန္တရှိပုံကို နောက်ပြဆိုအံ့။

www.dhammaransi.com

အဘာဝဏား-မရှိမှုတည်း၊ဘာဝကား-ရှိမှုတည်း၊ အဘာဝသည်လည်း အမှုမျှပင် လုံးလုံးမရှိသော ပညတ်သက်သက် ဖြစ်သော အဘာဝလည်းရှိသည်၊ စိတ်တရားသည် နိစ္စ တည်းဟု သဿတဒိဋ္ဌိတို့ယူ၏။ ထိုနိစ္စသည် ထက်သက်မရှိသော အဘာဝမျိုးတည်း၊ စိတ်မှာမြဲမှုဟူ၍အနမတဂ္ဂသံသရာ၌ ရှိဘူးသည်မဟုတ်၊ အရူပဘုံ ပုဂ္ဂိုလ်သည် **နာမ်** တရားအတွက်ဘာဝမည်၏။ ရုပ်တရားအတွက် အဘာဝမည်၏။ အသညသတ် ပုဂ္ဂိုလ်သည် ရုပ်တရားအတွက်ဘာဝမည်၏၊ နာမ်တရားအတွက်အဘာဝမည်၏။ ဤသို့သော အဘာဝမျိုးလည်းရှိသည်၊ 'အဝိဇ္ဇာနိရောဓာ သင်္ခါရနိရောဓော' အစရှိသည်၌ အဝိဇ္ဇာချုပ်မှုကား–ကေန္တ ရှိသည်သာဖြစ်၏၊သင်္ခါရတို့၏ ချုပ်မှုလည်း ကေ့န္တ ရှိသည်သာဖြစ်၏၊လောဘ၏ချုပ်မှု, ဒေါသ၏ချုပ်မှု စသည်ဆိုလေ။

ထိုချုပ်မှုကား-ဘာဝကေန်မှန်၏။ အဘာဝမဟုတ်၊ ထိုချုပ်မှုမရှိခဲ့သော် အဝိဇ္ဇာကိုချုပ်အောင် ဘယ်လိုပင် ဝိဇ္ဇာဉာဏ်ကို ပွားသော်လည်း အဝိဇ္ဇာချုပ်သည်ဟုမရှိရာ၊ ထိုသို့ မရှိသည်မဟုတ်၊ ဝိဇ္ဇာဉာဏ်ပွားများအားထုတ်၍ ထ-မြောက် အောင်မြင်သောအခါအဝိဇ္ဇာသည်ကေန္တချုပ်၏။ ထို့ကြောင့် အဝိဇ္ဇာနိရောဓာအရ အဝိဇ္ဇာချုပ်မှုသည် ကေန္တရှိသော ဘာဝမှုပင်ဟု သိအပ်၏။ အရူပပုဂ္ဂိုလ်သည် နာမ်ရှိသည့်အတွက်ဘာဝမှန်၏။ ရုပ်မရှိသည့်အတွက် အဘာဝဆို၏။ ထို့အတူ ထိုအဝိဇ္ဇာချုပ်မှုမှာလည်း ချုပ်မှုကေန္တရှိသည့်အတွက် ဘာဝမှန်၏၊ အဝိဇ္ဇာမရှိသည့်အတွက် အဘာဝမှန်၏၊ အဘာဝဖြစ်၍ မကြိုက်ပါသည် ဟူသောစကား၌ကား ထိုသံသရာစက်ပြတ်မှု,ချုပ်ငြိမ်းမှုမှာ တစုံတခုသော ဝတ္ထုအထည်မျိုးမရှိသည့်အတွက်နှင့် အဘာဝဆိုသတည်း။

ချုပ်မှုရှိသည်ကားအမှန်ဖြစ်၏။ချုပ်မှုအမှန်ရှိသည့်အတွက်ကြောင့်အနမတဂ္ဂသံသရာ၌ ဘုရားဟူ၍ ရှိကြသည်၊ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါဟူ၍ ရှိကြသည်၊ ရဟန္တာဟူ၍ရှိကြသည်၊ထိုအဝိဇ္ဇာချုပ်မှုသည်ကေန်ရှိသောဘာဝမှုမဟုတ် ဒိဋ္ဌိအယူမှာ စိတ်မြဲမှုကဲ့သို့ဝေါဟာရမတ္တသာဖြစ်ခဲ့အံ့၊ ပါရမီတို့ကိုဘယ်မျှလောက်ဖြည့်၍ ဘယ်လိုပင်ကျင့်သော်လည်းအဝိဇ္ဇာမချုပ်သည်သာဖြစ်၍ ဘုရားဟူ၍မရှိရာ၊ပစ္စေကဗုဒ္ဓါဟူ၍မရှိရာ၊ရဟန္တာဟူ၍မရှိရာ၊အရိယာဟူ၍

www.dhammaransi.com

မရှိရာ၊ ချုပ်မှု ရှိကြောင်း ထင်ရှားပြီ၊ ဘာဝဖြစ်ကြောင်း ထင်ရှားပြီ၊ ဝေါဟာရမတ္တ မဟုတ်၊ ပရမတ္ထ သဘာဝဓာတ် တပါး ဖြစ်ကြောင်း ထင်ရှားပြီ၊ ချုပ်မှုဆိုသည်ကား-'ဝေမေတဿ ကေဝလဿ ဒုက္ခက္ခန္ဓဿ နိရောဓော ဟောတိ'ဟူသော ဒေသနာတော်မြတ်နှင့်အညီ ဒုက္ခတုံး, ဒုက္ခမီးတို့၏ အဘာဝပင်တည်း။

ဘာဝချုပ်ငြိမ်းမှု ကိုးကွယ်ရာဌာန်။ ။ယခုအခါ ထိုဘာဝဟု ဆိုအပ်သော ချုပ်ငြိမ်းမှု၏ အကြီးအကျယ် ကိုးကွယ်ရာ ဌာနကြီး ဖြစ်ကြောင်းကို ပြပေအံ့။ သတ္တဝါတို့၏ သန္တာန်မှာ အဝိဇ္ဇာ အမှုးရှိသော တထောင့် ငါးရာသော ကိလေသာဓမ္မ အကုသိုလ် အထုတ္ထိုသည် အသီးသီး ရှိကြကုန်၏၊ ချုပ်မှု မည်သည် ဓာတ်သဘာဝ ပရမတ္ထဓမ္မမျိုး မဟုတ်၊ ဝေါဟာရမတ္တ စကားမျှသာ ရှိသည်ဖြစ်ခဲ့အံ့၊ သတ္တဝါအပေါင်း တို့အား ဘယ်လိုပင် အကျင့်ကောင်းသော်လည်း မိမိသန္တာန် ကိလေသာ ဓမ္မတို့၏ ချုပ်မှုဟူ၍ ကိုယ်သန္တာန်မှာ မျက်တောင် တခတ်မျှ မရှိသည်သာ ဖြစ်ရာ၏၊ မြစ်ရေ အယဉ်ကဲ့သို့ အစဉ်ထာဝရဖြစ်၍ နေရာ၏၊ ကုသိုလ်စိတ် ဖြစ်ခွင့်ဟူ၍ မျက်တောင် တခတ်မျှ မရှိရာ၊ ထိုသို့ ဖြစ်ခဲ့သော် လူ-ဟူ၍, နတ်-ဟူ၍, ဗြဟ္မာ-ဟူ၍ တစုံတယောက်မျှ မရှိရာ၊ အပါယ်ဘုံသားချည်း ဖြစ်ရာ၏၊ ဘုရား, ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ, အရိယာဖြစ်ရန် အခွင့် ဝေးလှလေရာ။

ဤသို့ကား မဟုတ်၊ ကိလေသာ ချုပ်မှုဟူသည် ကေန္တ ရှိသော သဘောတရား ဖြစ်ပေသောကြောင့် တဒင်္ဂချုပ်မှုကို ခိုကိုး၍ လူဖြစ် ပေါက်, နတ်ဖြစ်ပေါက်ကို လုပ်ကြံ ကြရသည်၊ ဝိက္ခမ္ဘနချုပ်မှုကို ခိုကိုး၍ ဗြဟ္မာဖြစ်ပေါက်ကို လုပ်ကြံ ကြရသည်၊ ထို တဒင်္ဂချုပ်မှု, ဝိက္ခမ္ဘနချုပ်မှု ကို ခိုကိုး၍ အရိယာ သာဝက ဖြစ်ပေါက်, ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ ဖြစ်ပေါက်, သဗ္ဗညုဘုရား ဖြစ်ပေါက်ကို လုပ်ကြံကြရသည်၊ ထိုသို့သော ချုပ်မှု ပရမတ္ထ အားဖြင့် ထင်ရှား ရှိပေသည့် အတွက်ကြောင့် လောကဌ လူ-ဟူ၍ ရှိကြ သည်၊ နတ်-ဟူ၍ ရှိကြသည်၊ ဗြဟ္မာဟူ၍ ရှိကြသည်၊ ဘုရား ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ, အရိယာ ဟူ၍ ရှိကြလေသည်၊ ဤစကားရပ်ဖြင့် တထောင့် ငါးရာ ကိလေသာ အပြည့်နှင့်နေကြသော သတ္တဝါတို့မှာ ကိလေသာချုပ်မှုသည် အကြီးအကျယ်ကိုးကွယ်ရာကြီး ဖြစ်ကြောင်းကို ပြဆိုသော စကားတည်း၊

www.dhammaransi.com

ထို့အတူ လောက၌ မျက်စိရောဂါ မည်သည် ရှိ၏။ မျက်စိရောဂါ ချုပ်မှုလည်း ရှိ၏။ မျက်စိရောဂါ ဖြစ်နေသောသူမှာ မျက်စိရောဂါ ချုပ်မှုသည် ကိုးကွယ်ရာကြီး ဖြစ်၏။

ဆေးဝါး ကုစားမှု ဆိုသည်မှာ အနာချုပ်ငြိမ်းမှု ဟူ၍ အမှန်အားဖြင့် ထင်ရှား ရှိနေသောကြောင့်သာ အသုံးကျသည်။ အနာချုပ်ငြိမ်းမှု ဟူ၍ မရှိက အသုံးမကျသည်သာ ဖြစ်၏။ ဆေးဝါး မကုစားပဲနှင့် အနာချုပ်ပျောက်မှုကိုရလျှင် ဆေးဝါး ကုစားဖွယ်မရှိ၊ ထို့ကြောင့် မျက်စိနာ ဖြစ်သောသူမှာ မျက်စိနာ ချုပ်ငြိမ်းမှုသည်သာ ကိုးကွယ်ရာအစစ် ဖြစ်သတည်း။ ဤနည်းအတိုင်း လောက၌ ကိုးဆယ့် ခြောက်ပါးသော အနာပျောက်ငြိမ်းမှု အစရှိသည်ဖြင့် သိလေ။ ဤမျှသော အရိပ်အမြွက် ပြဆိုချက်ဖြင့် တလောကလုံး၌ တယောက် တယောက်သော သတ္တဝါမှာ တထောင့် ငါးရာ မျှသော ကိလေသာဘေး, ကိုးဆယ့် ခြောက်ပါးသော အနာရောဂါဘေး အစရှိသည်တို့နှင့်တကွ ကျင်လည်၍ နေကြရသော အရာမှာ ချုပ်ငြိမ်းမှု အသီးသီးရှိကြပေ၍သာ ကိုးကွယ်ရာ ရှိကြတော့သည်။ ချုပ်ငြိမ်းမှုဟူ၍ မရှိက ကိုးကွယ်ရာ ရခွင့်မရှိပြီဟူသော အနက်ကို သိကြရသဖြင့် ထိုသို့သော နိရောဓမှု, အဘာဝမှုတို့မှာ အလွန်မွန်မြတ်သော ဂုဏ်သရေ အနန္တ ရှိကြောင်းများသည် ထင်ရှားသင့်လေပြီ။

နိရောဓ-အဘာဝမှုကြီး။ ။ ယခုအခါ အသင်္ခတ ဖြစ်သော နိရောဓမှုကြီး, အဘာဝမှုကြီးကို ကွက်ခြား၍ ပြဆိုပေအံ့။ အမြင့်ယူဇနာ တရာခန့် ရှိသော သံစက်ဘီးကြီး တခုသည် ရှိသတတ်၊ အောက်၌ ရဲရဲတောက်, လျှမ်းလျှမ်းတောက်သော သံပူရေတို့ဖြင့် ပြည့်သော သမုဒ္ဒရာသည် ရှိ၏၊ စက်ဘီးကြီးသည် ထိုသမုဒ္ဒရာထဲ၌ ယူဇနာ ငါးဆယ် မြုပ်၏၊ အနှစ် နှစ်ရာမှ တပတ် တပတ်ရရုံ အမြဲလည်၍နေ၏။ ထိုစက်ဘီးမှာ ကြိုးကိုယ်စီနှင့် ချည်ဖွဲ့ကာ စီး၍ ပေါ်၍ နေကြကုန်သော သတ္တဝါတို့လည်း အနန္တ များပြား၏၊ ဘီးလည်ရာ သံပူရေထဲသို့ မြုပ်သောအလှဲ့, ပေါ်သောအလှဲ့ အစဉ်အတိုင်း ပါကြရ၏၊ မြုပ်လှဲ့ကျသော သူတို့မှာ အနှစ်တရာတိုင်လျှင် ပေါ်ကြကုန်၏၊ ပေါ်လှဲ့ကျသူတို့မှာ အနှစ်တရာ တိုင်လျှင် မြုပ်လှဲ့ ဆိုက်ကြကုန်၏၊ ပေါ်လှဲ့ကျသူတို့မှာ အလွန်ပျော်မွေ့စွာ ခံစား, စံစားကြရ၏၊ မြုပ်လှဲ့ကျသော သူတို့မှာ သံပူရေလောင်စွဲ၍ မီးခဲ, မီးတောက်အတိ ဖြစ်၍ နေကြကုန်၏။

www.dhammaransi.com

ဤ အဝိဇ္ဇာပစ္စယာ သင်္ခါရာ-အစရှိသည်ဖြင့် ဟောတော်မူအပ်သော သံသရာစက်ကြီးသည်လည်း ထိုသံဘီးကြီးနှင့် တူလှ၏၊ သုဂတိဘုံစုသည်သံသရာစက်မှအထက်ယူဇနာ ငါးဆယ်အဖို့နှင့် တူလှ၏၊အပါယ်လေးဘုံစုသည် အောက်ယူဇနာ ငါးဆယ်အဖို့နှင့်တူ၏၊ပုထုဇဉ်သတ္တဝါတို့သည် ထိုစက်မှာ ပါရှိသော သတ္တဝါစုနှင့်တူ၏၊ အဝိဇ္ဇာ တဏှာနှင့်တကွသော ငါ,ငါ,ငါ-ဟု ထင်မြင်စွဲလမ်းသော သက္ကာယဒိဋ္ဌိကြီးသည် ထိုသူတို့မှာဖွဲ့ချည်၍နေသော ကြိုးလွန်နှင့်တူ၏၊ထိုစက်ကြီးမှာ ပေါ်လွှဲကျသောသူတို့မှာ တနေ့ထက်တနေ့ မြုပ်ခွင့်သို့ နီး၍သွား၏၊ မြုပ်လွှဲကျသောသူတို့မှာ တနေ့ထက်တနေ့ ပေါ်ခွင့်သို့ နီး၍ သွား၏၊ ထို့အတူ သံသရာစက်မှာလည်း လူ့ပြည်, နတ်ပြည်, ဗြဟ္မာ့ပြည်မှာ အလှဲကျကုန်သော ပုထုဇဉ်သတ္တဝါ, ဗြဟ္မာ, နတ်, လူတို့မှာ အပါယ်ကျခန်းသို့ တနေ့ထက်တနေ့ နီး၍သွား၏။

ယခုဘဝ သူတော်ကောင်းတရား အားကြီးလှ၍ ဘဝတရာ,ဘဝတထောင်ပင် သုဂတိဘုံမှာ ဆက်လက်ကာ နေခွင့်ရှိသော်လည်း အပါယ်ကျလွဲသို့ နီးမူရှိသည်သာလျှင်တည်း၊ အဘယ်ကြောင့်နည်းဟူမူ-ရင်ထဲမှာ သက္ကာယဒိဋ္ဌိ ပါရှိလျက်နေသဖြင့် အပါယ်တံခါး ဟင်းလင်းနှင့် အပါယ်စာရင်း မပျက်ချေသောကြောင့်တည်း၊ ထို့အတူ အပါယ်သို့ကျ၍ ဘဝတရာ,ဘဝတထောင်, ဘဝတသောင်း အပါယ်ဘဝမှာချည်း ဆက်လက်ကာ နေခွင့်ရှိသော်လည်း သုဂတိသို့လားခွင့် နီးမူရှိနေသည်သာတည်း၊ အဘယ့်ကြောင့်နည်း ဟူမူ-ကုသိုလ်ခွင့်လည်း ရှိပြန်သောကြောင့်တည်း၊ သို့သော်လည်း သုဂတိဘုံမှာ ဘဝများစွာ ဆက်လက်သူကား အလွန်နည်းပါးလှ၏၊ တထောင်, တသောင်းမှာ တယောက်ကျ မရှိလို၊အပါယ်သို့ တခါကျမိလျှင် ငရဲအမျိုးမျိုး,ပြိတ္တာအမျိုးမျိုး,တိရစ္ဆာန်အမျိုးမျိုးဘဝတွေ ဆက်လက်၍ နေသူသာ များလှချေ၏။

အဘယ်ကြောင့်နည်း ဟူမူ-ဘဝများစွာ ကမ္ဘာ အဆက်ဆက်၌ အမိုက်မိုက်, အမှားမှား ဒုစရိုက်တရားနှင့် လာခဲ့သော ဘဝတို့သာများကြသဖြင့် တယောက်ယောက်မှာ အပါယ်ကျရန် အပရာပရိယ ကံပေါင်းအသင်္ချေ, အနန္တ ပါရှိလျက် နေကြ၏၊ ထို့ကြောင့် အနည်းငယ်သောအဘိဇ္ဈာမှု, ဗျာပါဒမှု အစရှိသည်နှင့် အပါယ်သို့ကျလေရာ ထိုကံကုန်

www.dhammaransi.com

သော်လည်း မလွတ်ရပဲ အပရာပရိယ ကံဟောင်းတွေ ဆက်လက်နေသည့် အတွက် ကမ္ဘာပျက်မှပင် လွတ်ကြ လတ္တံ့သော သတ္တဝါပေါင်း အသင်္ချေယျ အနန္တရှိသည် ဟု သမ္မောဟဝိနောဒနီ အဋ္ဌကထာတွင် လာသည်။

ခြ,ပရွက်တို့နှင့် နိုင်းစာက မပြောပနိုင်။ ။သုဂတိဘုံသို့ရောက်မှု မည်သည် သေခါနီးအခါ၌ ကုသိုလ်စိတ်ဝင်စား၍ သေမှရောက်နိုင်သည် ဟု ဟောတော်မူသည်၊ အပါယ်ဘုံသားတို့အား ကုသိုလ်စိတ် ဝင်စား နိုင်ရန် အခွင့် ဘယ်မျှလောက် နည်းပါးသည်-ဟု ဆင်ခြင်ပါကုန်၊ ထို့ ကြောင့် အပါယ်သို့ တခါကျရောက်၍ သွားခဲ့လျှင် သုဂတိသို့ ပြန်လာ ရန် အခွင့်သည် အလွန်ခဲယဉ်းလှလေသတည်း၊ ယခုအခါ ဇမ္ဗူဒီပါ ထကျွန်းလုံး၌ရှိသော လူတို့ကို အကုန်ရေတွက်သော်လည်း တခုသော တောအရပ်မှာရှိသော ခြသတ္တဝါ တမျိုးလောက်မျှ ရှိမည်မဟုတ်၊ ဤ စကြဝဠာ၌ရှိ နတ်ပြည်ခြောက်ထပ် နတ်တို့ကို အကုန်ရေတွက်သော်လည်း တခုသော တောင်မှာရှိသော ခြသတ္တဝါတမျိုးလောက်မျှ ရှိမည်မဟုတ် ဤ စကြဝဠာပေါ်ရှိ ဗြဟ္မာ့ဘုံနှစ်ဆယ်မှာ ဗြဟ္မာတို့ကို အကုန်ရေတွက် သော်လည်း တခုသော တောင်မှာရှိသော ပရွက်ဆိတ် သတ္တဝါမျိုး လောက်မျှ ရှိမည်မဟုတ်၊ ခြ, ပရွက်ဆိတ်တို့မှတပါး အမျိုးအားဖြင့်ပင် ကုန်းသတ္တဝါ အနန္တ ရှိသေး၏၊ ရေသတ္တဝါမှာ ဆိုဖွယ်မရှိ။

လူ့ပြည်, နတ်ပြည်ခြောက်ထပ်, ဗြဟ္မာ့နှစ်ဆယ်ကို အကုန်စု သော်လည်း မြန်မာနိုင်ငံရှိ ပရွက်ဆိတ်သတ္တဝါတမျိုးကိုပင် မှီမည်မဟုတ်၊ ဤသို့ သုဂတိဘုံ သတ္တဝါနှင့် ဒုဂ္ဂတိဘုံသတ္တဝါတို့ အနည်းအများ ကွာ လှမ်းကြပုံကို ဆရမ်း၍ သိရ၏၊ မြတ်စွာဘုရားကား လက်သည်းတော် ပေါ်မှာ မြေမှုန့်ကို တင်ပြ၍ “ငါ၏ ချစ်သားရဟန်းတို့....မဟာပထဝီ မြေကြီးနှင့် ဤ ငါ၏ လက်သည်းပေါ်မှာ တင်ထားသော မြေမှုန့်သည် အဘယ်က များသနည်း” ဟု မေးတော်မူ၍ “သေသမျှ သတ္တဝါစုတွင် သုဂတိသို့ ရောက်သော သတ္တဝါကား လက်သည်းပေါ်မှာ ရှိသော မြေမှုန့်ကဲ့သို့ အလွန်နည်းပါးလှ၏၊ ဒုဂ္ဂတိသို့ရောက်သော သတ္တဝါကား မဟာပထဝီမြေကြီး၏ မြေမှုန့်အလားကဲ့သို့ အလွန်များပြားလှ၏” ဟု ဟောတော်မူသည်ကို ထောက်သဖြင့်လည်း လူ, နတ်, ဗြဟ္မာ-ဟူသော

www.dhammaransi.com

သုဂတိ ၂၇-ဘုံရှိ သတ္တဝါတို့ထက် အပါယ်လေးဘုံရှိ သတ္တဝါတို့က အဆအသချေ၊ အဆဆယ်သချေ၊ အဆသချေတရာ၊ သချေတထောင်၊ သချေတသောင်း၊ တသိန်းမက များပြားကြောင်းကို သိသင့်၏။

ဤသို့ သိရသဖြင့်လည်း အလောင်းတော်ကြီးများမှတပါး ပကတိသော ပုထုဇဉ် သတ္တဝါတို့၏ ဘဝအလားသည် အပါယ်ဘုံမှာ ဘဝတရာ, တထောင်မှ လူ့ဘုံမှာ တဘဝ၊ အပါယ်ဘုံမှာ ဘဝတသောင်း, တသိန်းမှ နတ်ဘုံမှာ တဘဝ ရနိုင်သော သတ္တဝါပင် အလွန် နည်းလှရန် ရှိသည်၊ ဤကား အပါယ်သို့ တခါတခေါက် ကျရောက်၍များ သွားခဲ့လျှင် သုဂတိ ဘဝသို့ ပြန်ရောက်ရန် စခန်း အလွန်ဝေးလှပုံကို ပြဆိုသော ယုတ္တိစုတည်း၊ ငရဲကြီး ရှစ်ထပ်နှင့်တကွ အနန္တ ငရဲတွေအခန်း, အနန္တ ပြိတ္တာတွေ အခန်း, အသူရကာယ်တွေ အခန်းကို ကျမ်းဂန်တို့မှာ များစွာလာ၏၊ ကျယ်အံ့စိုး၍ မရေးလိုက်ပြီ၊ ငရဲဘုံ, ပြိတ္တာဘုံ, အသူရကာယ်ဘုံတို့၌ ဒုက္ခကြီးကျယ်ပုံကို သဗ္ဗညုတဉာဏ်ဖြင့် ကြည့်၍ တသက်ပတ်လုံး ဟောသော်လည်း ဆုံးနိုင်ရန် မရှိ-ဟူ၍ မြတ်စွာဘုရား ဟောတော်မူ၏၊ ဤသို့လျှင် သူသူ, ငါငါ ပုထုဇဉ် သတ္တဝါတို့သည် ဤကမ္ဘာတွင်းမှာပင် လူ့ဘဝ, နတ်ဘဝ အနည်းငယ်နှင့် အပါယ်ဘဝသာ အသချေယျ, အနန္တ များပြား၍ နေကြပုံ၊ ကမ္ဘာတိုင်း ကမ္ဘာတိုင်း မှာလည်း ဤနည်းချည်း ဖြစ်၍ နေကြပုံကို သိကြကုန်ရာ၏။

အဝိဇ္ဇာ ချုပ်မှုသာ ပုန်းအောင်း ကိုးကွယ်ရာ။ ။ဖုံးလွှမ်းခြင်း တရား နည်းပါးသဖြင့် ထိုကဲ့သို့သော သံသရာဘေးကြီး အနန္တကို သိမြင် ကြောက်လန့်ကုန်သော ပညာရှိ သူမြတ်တို့သည် ထိုဘေးကြီး အနန္တမှ လွတ်ကင်းရန် အခွင့်ကို ရှာကြကုန်သည်ရှိသော် မိမိတို့ သန္တာန်မှာရှိသော အဝိဇ္ဇာ ချုပ်မှုမှတပါး လွတ်ကင်းခွင့်မရှိ-ဟု သိကြလေကုန်၏၊ အကယ်၍ အဝိဇ္ဇာ ချုပ်မှုမည်သည် အဟုတ်ရှိသော ခေတ်သဘာဝမျိုး မဟုတ်၊ ပါးစပ်ပြောရုံ ဝေါဟာရ ပညတ်မျိုး ဖြစ်ခဲ့အံ့၊ အဝိဇ္ဇာကို ချုပ်အောင် အားထုတ်သော်လည်း အဟုတ်ချုပ်မှု မရှိလေရာ၊ ထိုသို့ အဟုတ်ချုပ်မှု မရှိခဲ့သည်ရှိသော် ထိုသံသရာဘေးကြီး အနန္တမှ လွတ်ခွင့်ဟူ၍ မရှိပြီ၊ အဝိဇ္ဇာကို အဆုံးတိုင်ချုပ်အောင် အားထုတ်ခဲ့လျှင် အဝိဇ္ဇာချုပ်မှု ကေန်

www.dhammaransi.com

ရှိပေ၍သာလျှင် ထိုဘေးကြီးမှ လွတ်ခွင့်ရနိုင်ကြကုန်သတည်း၊ ထို့ကြောင့် အဝိဇ္ဇာချုပ်မှု တခုတည်းသာလျှင် အနမတဂ္ဂ သံသရာ၌ ပညာရှိ အနန္တ တို့၏ ကိုးကွယ်ရာကြီး အမှန်ဖြစ်၏။

ထို သံသရာဘေးကြီး အနန္တကို ကြောက်လှ၍ ကိုးကွယ်ရာကို ရှာသော် ထိုအဝိဇ္ဇာချုပ်မှု တခုသာရှိ၏၊ ထို သံသရာဘေးကြီး အနန္တမှ လွတ်ကင်းခြင်းငှာ ပုန်းအောင်းရာကိုရှာသော် ထိုအဝိဇ္ဇာချုပ်မှု တခုသာ ပုန်းအောင်းရာ ရှိ၏၊ ငရဲဘေး စသည်နှင့် စပ်လျဉ်း၍ စိုးရိမ်ကြောင့်ကြ ကင်းရှင်းစွာ လည်းလျှောင်းရာကို ရှာသော် ထို အဝိဇ္ဇာချုပ်မှု တခုသာ လည်းလျှောင်းရာ ရှိ၏၊ လူ့ချမ်းသာ၌ လေးကျွန်းလုံးကို အစိုးရသော စကြာမန္ဒာတ်မင်း စည်းစိမ်ချမ်းသာသည် အလွန်ဆုံးဖြစ်၏၊ ထိုစကြာ မန္ဒာတ်မင်း ချမ်းသာသည် အနိစ္စဓမ္မဖြစ်၍ အဆုံးမှာ ငရဲဘေး အနန္တ ဆက်လျက် ရှိ၏၊ ပြိတ္တာဘေး အနန္တ ဆက်လျက် ရှိ၏၊ အသူရကာယ်ဘေး အနန္တ ဆက်လျက် ရှိ၏၊ တိရစ္ဆာန်ဘေး အနန္တ ဆက်လျက်ရှိ၏။ အဝိဇ္ဇာ ချုပ်မှုသည် ငရဲဘေး အနန္တကို အကုန် ငြိမ်းစေနိုင်၏။ ပြိတ္တာဘေး အနန္တကို အကုန် ငြိမ်းစေနိုင်၏၊ အသူရကာယ်ဘေး အနန္တကို အကုန် ငြိမ်းစေနိုင်၏။ တိရစ္ဆာန်ဘေး အနန္တကို အကုန် ငြိမ်းစေနိုင်၏။

ထို့ကြောင့် အဝိဇ္ဇာချုပ်ငြိမ်းမှု သုခသည် စကြာမန္ဒာတ် သုခ ထက် အဆအသချေ်လွန်မြတ်၏၊ ထို့အတူ နတ်ပြည်ခြောက်ထပ် နတ်မင်း, သိကြားမင်း စည်းစိမ်ချမ်းသာသည်လည်း အဆုံးမှာ ငရဲဘေး အနန္တ ဆက်လျက် ရှိ၏၊ ပြိတ္တာဘေး အနန္တ ဆက်လျက် ရှိ၏၊ အသူရကာယ်ဘေး အနန္တ ဆက်လျက် ရှိ၏။ တိရစ္ဆာန်ဘေး အနန္တ ဆက်လျက်ရှိ၏၊ အဝိဇ္ဇာ ချုပ်မှုသည် ထို အနန္တဘေးတွေကို အကုန် ငြိမ်းစေ၏၊ ထို့ကြောင့် အဝိဇ္ဇာချုပ်မှု သုခသည် နတ်ပြည် ခြောက်ထပ် နတ်မင်း, သိကြားမင်း သုခထက် အဆအသချေ် လွန်မြတ်၏၊ စကြဝဠာ တထောင်ကို ကိုယ်ရောင်ဖြင့် ထွန်းလင်းစေနိုင်သော ဗြဟ္မာမင်းချမ်းသာ, စကြဝဠာ တသောင်းကို ကိုယ်ရောင်ဖြင့် ထွန်းလင်း စေနိုင်သော ဗြဟ္မာမင်း ချမ်းသာ, စကြဝဠာ တသိန်းကို ကိုယ်ရောင်ဖြင့် ထွန်းလင်းစေနိုင် သော ဗြဟ္မာမင်း ချမ်းသာတို့သည်လည်း အဆုံးမှာ ငရဲ, ပြိတ္တာ, အသူ ရကာယ်, တိရစ္ဆာန် ဘေးတွေ ဆက်လျက် ရှိကုန်၏။

www.dhammaransi.com

ထို့ကြောင့် ဗြဟ္မာသုခတို့ထက် အဝိဇ္ဇာချုပ်မှု သုခသည် အဆအသင်္ချေလွန်မြတ်၏၊ စကြာမန္ဓာတ်မင်းသုခ, နတ်မင်း, သိကြားမင်းသုခသည် ကာလပရိစ္ဆေဒရှိ၏၊ နှစ်ကာလပရိစ္ဆေဒစေ့သည့်အခါ ခန္ဓာနှင့်တကွပျက်ဆုံး၍ ခွေး, ဝက်, ကြက်, ငှက်,သန်း, ကြမ်းပိုး စသည်ဖြစ်ရပြန်၏၊ အဝိဇ္ဇာချုပ်မှုသည်လည်း ချုပ်သောအခါမှစ၍ နိစ္စဖြစ်၍တည်၏၊ အနမတဂ္ဂပင် ကြာသော်လည်း ပျက်သည်ဟူ၍ မရှိပြီ၊ချုပ်မှုကွယ်ပျောက်ပျက်ဆုံး၍ အဝိဇ္ဇာတဖန် ပေါ်လာပြန်သည်၊သံသရာဝဋ္ဋဒုက္ခမှပေါ်၍လာပြန်သည်ဟု မရှိပြီ၊ ခွေး,ဝက်,ကြက်,ငှက်, သန်း, ကြမ်းပိုး စသည်ဖြစ်ရပြန်သည်ဟူ၍မရှိပြီ၊ ဝရဲ,ပြိတ္တာ, အသူရကာယ်သို့ရောက်ရပြန်သည်ဟူ၍မရှိပြီ၊ ဤသို့စကြာမန္ဓာတ်မင်းသုခသည်အနိစ္စဘေး အုပ်စိုးလျက်ရှိသောကြောင့် အမြဲလျှင် အနိစ္စလက်နက်နှင့် ပျက်ပြုန်းဆုံးပါးရသော ဒုက္ခမျိုး ဖြစ်၏၊ အဝိဇ္ဇာချုပ်မှုသည်ကား ထိုအနိစ္စဘေးကို သတ်နိုင်သော သုခမျိုးအစစ်ဖြစ်၏၊ နတ်မင်း, သိကြားမင်း, ဗြဟ္မာမင်းချမ်းသာတို့ကိုလည်း ထို့အတူဆိုလေ။

စကြာမန္ဓာတ်မင်း ချမ်းသာ ဆိုရာမှာလည်း ရှေး၌ပြဆိုခဲ့ပြီးသော သေသောက်ကြူး ဥပမာကဲ့သို့ ထိုချမ်းသာကို သာယာတတ်သော တဏှာရာဂဓာတ်ခံရှိသောသူတို့မှာချမ်းသာသုခထင်မှတ်ကြရသည်။ အနာဂါမ်, ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ် ဥပမာကဲ့သို့ နေက္ခမ္မ ဓာတ်ခံရှိသော သူတို့မှာ ရွံဖွယ်, စက်ဆုပ်ဖွယ်, ကြောက်ဖွတ်, လန့်ဖွယ် သာဖြစ်၏၊ခွေးသေပုပ်သည် အပုပ်ကြိုက် ဓာတ်ခံရှိသော ငှင်းတတို့မှာ အလွန်နှစ်သက်ဖွယ်သော သုခကြီးဖြစ်၏၊ စင်ကြယ်သော ဓာတ်ခံရှိသော ရွှေဟသ်ာတို့မှာ အလွန်စက်ဆုပ်ဖွယ်ကြီးဖြစ်၏။

လူကောင်ပုပ်သုသာန်သည် အပုပ်ကြိုက်ဓာတ်ခံရှိသော ခွေး,ကျီး, ငှင်းတတို့မှာ အလွန်နှစ်သက်ဖွယ်, ပျော်ဖွယ်ကြီးဖြစ်၏၊ စင်ကြယ်သော ဓာတ်ခံရှိသောသူတို့မှာအလွန်စက်ဆုပ်ဖွယ်ကြီးဖြစ်၏၊ ဤဥပမာနှင့်လည်း တူပါ၏၊ စကြာမန္ဓာတ်မင်း စည်းစိမ်ချမ်းသာမည်သည် အဝိဇ္ဇာ, တဏှာ သက္ကာယဒိဋ္ဌိ-အစရှိသော တထောင့်ငါးရာ ကိလေသာမီးတို့၏ ပွားစီးတောက်လောင်ရာ မီးစာထင်းမှိုက်တို့သာဖြစ်ကုန်၏၊ အဝိဇ္ဇာချုပ်မှုသည် ခပ်သိမ်းသောကိလေသာမီးတို့ကိုသတ်နိုင်၏၊ငြိမ်းစေနိုင်၏၊ စကြာမန္ဓာတ်

www.dhammaransi.com

မင်း စည်းစိမ်မည်သည် တဏှာကည်းဟူသော အငတ်ရောဂါကို လွန်စွာ ပွားစီးစေတတ်၏၊ အဝိဇ္ဇာချုပ်မှုသည် သဏှာတည်းဟူသော အငတ်နာ၊ အငတ်ရောဂါကို အပြီး ပျောက်စေနိုင်၏။

အငတ်ကြီးတွေ့မို့။ ။ယခုရှိကြသောသတ္တဝါတို့သည် အနမတဂ္ဂ သံသရာမှာ တဏှာ တည်းဟူသော အငတ်နာကြီး, အငတ် ရောဂါကြီး စွဲကပ် လာကြသည့်အတွက်ကြောင့် ယခု ဘုရားသာသနာနှင့် တွေ့ကြုံကြ သောအခါမှာပင် ကာမဂုဏ်-ဟူသော ငတ်စာ,မွတ်စာကို မလွန်နိုင်ရှိနေ ကြကုန်သည်၊ထိုအနာကြီး၏ အမြစ်မျှားကား အဝိဇ္ဇာတည်း၊ထို့ကြောင့် အဝိဇ္ဇာချုပ်မှုသည် ထိုငတ်နာကြီးကို ပျောက်ငြိမ်းစေ နိုင်လေသတည်း၊ နတ်, သိကြား, ဗြဟ္မာချမ်းသာတို့၌လည်း ထိုနည်းတူဆိုလေ၊ဤမျှသော စကားရပ်တို့ဖြင့် "အဝိဇ္ဇာယတွေ့ဝ အသေသ ဝိရာဂ နိရောဓာ သင်္ခါရ နိရောဓော (လ) ဧဝမေတဿ ကေဝလဿ ဒုက္ခက္ခန္ဓဿ နိရောဓော ဟောတိ''ဟူသော ပဋိလောမ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ် ဒေသနာတော်မြတ်အလာ အဝိဇ္ဇာ နိရောဓ-ဟူသော နိရောဓတရား၏ အလွန်ထင်ရှားသော ပရမတ္ထ ဓမ္မကြီး အသီးအခြား ဖြစ်ကြောင်း၊ အတုမရှိလွန်မြတ်သော ကေန္တသုခ ပရမသုခကြီးဖြစ်ကြောင်း၊ ချီးမွမ်းဖွယ်အနန္တ, အံ့ဩဖွယ်အနန္တ မွန်မြတ် လှသော ဂုဏ်ကျက်သရေတို့နှင့် ပြည့်စုံကြောင်း၊ သံသရာဘေးကိုမြင်နိုင် ကြကုန်သော ပညာရှိသူတော်ကောင်းတို့၏ ကိုးကွယ်ရာကြီး,ပုန်းအောင်း ရာကြီး, လည်းလျောင်းရာကြီး စင်စစ် ဖြစ်ကြောင်းကို ပြဆိုသော အခန်းတည်း။

ဂုဏ်ကျက်သရေ ဆိုသည်မှာလည်း သေသောက်ကြူး ဥပမာကဲ့သို့ တဏှာဓာတ်ခံရှိသော သူတို့မှာ တဏှာအကြိုက်ဖြစ်သော ဂုဏ်ကျက်သရေ မျိုးတို့ကိုသာ ဂုဏ်ကျက်သရေဟုထင်မြင်နိုင်ကုန်သည်၊တဏှာအကြိုက်ဖြစ် သော ဂုဏ်ကျက်ရေတို့ မည်သည် အိပ်မက်တွင်းမှာမြင်သော ရွှေဘုံ, ရွှေနန်း, ရွှေပြာသာဒ်,ရွှေတောင်ကြီးတွေနှင့် တူ၏။ အိပ်မက်စိတ် ရှိတုန်း အခါ၌ ပျော်မြူးလိုက်ရ၏။ အိပ်မက်စိတ် ချုပ်ကွယ်လျှင် ကွယ်ပျောက်၍ ကုန်၏၊ ထို့အတူ ဂုဏ်ကျက်သရေတို့သည်လည်း မရဏမီးနှင့် မဆုံမီသာ ကြည်လင်စွာ ချီးမွမ်းပြောပကြကုန်၏၊ ဘုန်းကြီးပျံမှာ အကြီးအကျယ် လုပ်ဆောင်ခင်းကျင်းကြသော လောင်တိုက်,တလား,ရထား,ပြာသာဒ်တို့

www.dhammaransi.com

နှင့်လည်း တူကုန်၏။ မီးမရှိ့မီ မီးစာတွေကို ကြည်ညိုအံ့ဩ ပြောဆို ချီးမွမ်းကြရကုန်၏။ သံသရာဘေးကြီးကို မြင်နိုင်သော သူတို့မှာမူကား ကိလေသာ အညစ်အကြေးတို့မှ ကျွတ်မှု, လွတ်မှု, ဟုတ်၏လော, ကျွတ်လမ်း–လွတ်လမ်း ဟုတ်၏လော, ဇရာ မရဏမီးတို့မှ ကျွတ်မှု-လွတ်မှု ဟုတ်၏လော, ကျွတ်လမ်း-လွတ်လမ်း ဟုတ်၏လောဟု ရှုမျှော်ကြကုန်၍ ထိုအညစ်အကြေး ထိုမီးတို့မှ ကျွတ်မှု–လွတ်မှု ကျွတ်လမ်း-လွတ်လမ်း ဟုတ်မှန်မှသာလျှင် ဂုဏ်ကျက်သရေဟု ထင်မြင်ကြကုန်၏။

ထင်ရှားအောင် ဆိုဦးအံ့။ စကြာမန္တာတ်မင်းကြီးကို မြင်ရ၍ တဏှာသမားတို့သည် အကြီးအကျယ် ချီးမွမ်းဖွယ်ကိုသာ မြင်ကြကုန်၏။ ထိုကဲ့သို့ ဖြစ်လိုကြကုန်၏။ ပညာသမားတို့သည် ကိလေသာမီးတောက် မီးလျှံတွေကိုရင်း, ဇရာမရဏ မီးတောက် မီးလျှံတွေကိုရင်း, အပါယ်မီးနှင့် တစပ်တည်းဆက်၍ နေသည်ကိုရင်း မြင်ကြကုန်၏။ နတ်စည်းစိမ်, ဗြဟ္မာ့စည်းစိမ်တို့၌လည်း ထိုနည်းတူ သိလေ။ တဏှာသမားတို့သည် "ဝေမေတဿ ကေဝလဿ ဒုက္ခက္ခန္ဓဿ သမုဒယော ဟောတိ" ၏ အရဖြစ်သော ဒုက္ခပွားမှု–ဟု ဆိုအပ်သော သမုဒယနယ်၌သာ ချီးမွမ်းဖွယ်ကိုထင်မြင်နိုင်ကုန်၏။ ပညာသမားတို့သည်ကား "ဝေမေတဿ ကေဝလဿ ဒုက္ခက္ခန္ဓဿ နိရောဓော ဟောတိ" ၏ အရဖြစ်သော ဒုက္ခချုပ်မှုဟု ဆိုအပ်သော နိရောဓနယ်၌သာ ချီးမွမ်းဖွယ်ကို ထင်မြင်ကုန်၏။ အဘယ်သို့ ထင်မြင်ကုန်သနည်း ဟူမူ–ရှေး၌ ပြဆိုခဲ့ပြီးသောအတိုင်း တယောက်, တယောက်သော သတ္တဝါတို့မှာ ကိလေသာ တထောင့်ငါးရာ ရှိ၏။ ထိုတထောင့်ငါးရာတွင် တခု, တခုသော ကိလေသာသည် ပင်လျှင် ထိုသတ္တဝါကို ကမ္ဘာ့အဆက်ဆက်၌ အပါယ်လေးပါးမှ သုဂတိဘဝသို့ မပေါ်လာရအောင် အပါယ်ဘုံမှာ တမြုပ်တည်း မြုပ်၍ နေအောင် တတ်နိုင်၏။

နိရောဓတော်ကြီး ဂုဏ်ကျက် သရေ

တယောက်, တယောက်သော သတ္တဝါမှာ ထိုသို့ အသီးသီး တတ်နိုင်ကြသော ကိလေသာပေါင်း တထောင့်ငါးရာ ရှိ၏။ တခု, တခုသော ကိလေသာ အတွက်နှင့်ပင် အပါယ်က တက်ရခွင့်မရှိ၊တထောင့်ငါးရာအတွက်နှင့် မူကား အပါယ်မှာ မိမိနှင့်မလောက်၊ ကိုယ်စားလှယ် ကိုယ်ပွားတထောင်

www.dhammaransi.com

လေးရာကိုးကျိပ် ကိုးယောက်ထား၍ ခံမှ အတော်ကျမည်ကဲ့သို့ ရှိနေ၏။ ထိုသို့လည်း ကိုယ်စားလှယ်ကိုမှ မထားနိုင်၍ တထောင့် ငါးရာဝန်ကို အလှည့်ကျ ဘဝအစဉ်ထား၍ တယောက်အားနှင့် ခံရခြင်းရှိကြ၏။ ကမ္ဘာ အဆက်ဆက် အပါယ်မှ တက်ရခွင့်မရှိချေ၊ ထိုသို့ဖြစ်ပါလျက် လူ့ပြည်၊ နတ်ပြည်၊ လူ့ချမ်းသာ၊ နတ်ချမ်းသာဟု ရှိပြန်ရသည်ကား တဒင်္ဂ နိရောဓ ၏ ကျေးဇူးပေတည်း။ ဗြဟ္မာ့ပြည်နှစ်ဆယ်ဟု ရှိပြန်ရသည်ကား ဝိက္ခမ္ဘန နိရောဓ၏ ကျေးဇူးပေတည်း။ တဒင်္ဂ နိရောဓဟု ဆိုအပ်သော ကိလေသာ ချုပ်မှုရှိပေသောကြောင့် ဒါနပြုခွင့်ရပေသည်၊ သီလသီတင်းဆောက်တည် ခွင့်ရပေသည်၊ ဝိက္ခမ္ဘန နိရောဓဟု ဆိုအပ်သော ကိလေသာချုပ်မှု ရှိပေ သောကြောင့် ဗြဟ္မာဖြစ်ရန် ဘာဝနာတရား ပွားခွင့်ရပေသည်။

ဘုရားပါရမီ၊ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါပါရမီ၊ သာဝကပါရမီဖြစ်ခွင့်ရပေသည်၊ သမုစ္ဆေဒနိရောဓ-ဟု ဆိုအပ်သော ကိလေသာချုပ်မှု ရှိပေသောကြောင့် ဘုရား၊ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ၊ ရဟန္တာဖြစ်ခွင့်ရပေသည်၊ ထိုအလုံးစုံသော လူ့ချမ်း သာ၊ နတ်ချမ်းသာ၊ ဗြဟ္မာ့ချမ်းသာ၊ ဘုရား၊ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ၊ အရိယာ သာဝက ဖြစ်ကြမှုစုသည် ကိလေသာ ချုပ်ပေါက်က ထွက်၍ ဖြစ်ကြရလေသည်၊ နိရောဓဟူသော ချုပ်ခေါက်မရှိ၊ သမုဒယ-ဟူသော ဖြစ်ပွားခေါက်သာ ရှိခဲ့ ငြားအံ့၊ ဘုရား၊ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ၊ အရိယာသာဝက အဖြစ်မှာ ဝေးလေစွ၊ လူဟူ၍၊ နတ်ဟူ၍၊ ဗြဟ္မာဟူ၍ တစုံတယောက်မျှ ပေါ်ပေါက်ခွင့်ရရန် မရှိပြီ၊ ဤစကားရပ်တို့ဖြင့် လူ့ပြည်၊ နတ်ပြည်မှာ ရှိသမျှသော ဂုဏ် ကျက်သရေစုသည် တဒင်္ဂနိရောဓ၏ ဂုဏ်ကျက်သရေစုပေတည်း။

ဗြဟ္မာ့ပြည်မှာ ရှိသမျှသော ဂုဏ်ကျက်သရေစုသည် ဝိက္ခမ္ဘန နိရောဓ၏ ဂုဏ်ကျက်သရေစုပေတည်း။ အလောင်းအလျာတို့၏ ဂုဏ်ကျက် သရေစုသည် ထိုနိရောဓနှစ်ပါး၏ ဂုဏ်ကျက်သရေစုပေတည်း။ ဘုရား၊ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ၊ အရိယာတို့၏ ဂုဏ်ကျက်သရေစုသည် သမုစ္ဆေဒနိရောဓ၏ ဂုဏ်ကျက်သရေစုပေတည်း။ အသင်္ခတနိရောဓကြီး၏ ဂုဏ်ကျက်သရေမှာ မူကား ယခုအခါ၌ပင် နိဗ္ဗာန်သာ ချမ်းသာသည်၊ နိဗ္ဗာန်သာ မြတ်သည် အစရှိသော စကားတို့ဖြင့်၎င်း၊ နိဗ္ဗာန်ကို ရရပါလို၏၊ ရောက်ရပါလို၏၊ မျက်မှောက်ပြုရပါလို၏ အစရှိသောဆုတောင်းပတ္တနာပြုခြင်းတို့ဖြင့်၎င်း၊

www.dhammaransi.com

လူ့ပြည်မှာ တအုန်းအုန်း၊ နတ်ပြည်မှာ တအုန်းအုန်း၊ ဗြဟ္မာ့ပြည်မှာ တအုန်းအုန်းနေကြသည်ကား ထင်ရှားပါ၏-ဟူသော အဓိပ္ပါယ်ကို ပြဆိုပေသည်။ နိရောဓ ဓာတ်မျိုး၏ ဂုဏ်ကျေးဇူးကို ဤသို့ မြင်ရာ၏၊ ညောင်ပင်ကြီးတွေ့ မြင်က ညောင်စေ့ငယ်၏ ကြီးကျယ်မှုကို သိသကဲ့သို့တည်း။

"ဝေမေတဿ ကေဝလဿ ဒုက္ခက္ခန္ဓဿ သမုဒယော ဟောတိ" ဟူ၍ ဟောတော်မူသော အနမတဂ္ဂ ကြီးကျယ်လှသော သမုဒယ ဓာတ်ကြီးကို "ဝေမေတဿ (လ) နိရောဓော ဟောတိ"ဟူ၍ ဟောတော်မူသော နိရောဓ ဓာတ်ကြီး တခုသည်သာ ငယ်နိုင်ဖြစ်၏။ အမှိုက်ကို မီးသစ ငယ်နိုင်ဖြစ်၏။ အမှိုက်ပုံ တောင်လောက်ပင် ကြီးသော်လည်း မီးတပွင့်ကျက ခဏမကြာ ပြာပုံဖြစ်ရ၏၊ ဤဥပမာအတူ သမုဒယဓာတ်ကြီးမှာ နိရောဓ ဓာတ်သည်သာ ငယ်နိုင်စင်စစ် ဖြစ်သတည်း။ ထို့ကြောင့် မြတ်စွာဘုရားသည်....

> သမုဒယော သမုဒယောတိ ခေါ ဘိက္ခဝေ ပုဗ္ဗေ အနနုဿုတေသု ဓမ္မေသု ဉာဏံ ဥဒပါဒိ၊ ဝိဇ္ဇာ ဥဒပါဒိ၊ အာလောကော ဥဒပါဒိ။
>
> နိရောဓော နိရောဓောတိ ခေါ ဘိက္ခဝေ ပုဗ္ဗေ အနနုဿုတေသု ဓမ္မေသု ဉာဏံ ဥဒပါဒိ၊ ဝိဇ္ဇာ ဥဒပါဒိ၊ အာလောကော ဥဒပါဒိ။

ဟူ၍ ကျူးရင့်တော်မူသည်။

အနက်။ ။ဘိက္ခဝေ၊ ရဟန်းတို့။ ပုဗ္ဗေ၊ ရှေး၌။ အနနုဿုတေသု၊ မကြားအပ်ဘူးကုန်သော။ ဓမ္မေသု၊ သစ္စာလေးပါး တရားတို့၌။ သမုဒယော သမုဒယောတိ၊ သမုဒယ,သမုဒယ ဟူ၍။ ဉာဏံ၊ သိသော ဉာဏ်သည်။ မေ၊ ငါဘုရားအား။ ဥဒပါဒိ၊ ထင်ရှားပေါ်လာ၏။ဝိဇ္ဇာ၊ လင်းသော ဉာဏ်သည်။ ဥဒပါဒိ၊ ထင်ရှားဖြစ်ပေါ်လာ၏။ အာလောကော၊ ပညာ-ဟူသော အရောင် အလင်းသည်။ ဥဒပါဒိ၊ ထင်ရှားပေါ်လာ၏။

ဘိက္ခဝေ၊ ရဟန်းတို့။ ပုဗ္ဗေ၊ ရှေး၌။ အနနုဿုတေသု၊ မကြားအပ်ဘူးကုန်သော။ ဓမ္မေသု၊ သစ္စာလေးပါး တရားတို့၌။ နိရောဓော-နိရောဓောတိ၊ နိရောဓ, နိရောဓ ဟူ၍။ ဉာဏံ၊ သိသော ဉာဏ်သည်။

www.dhammaransi.com

မေ၊ ငါဘုရားအား။ ဉဒပါဒိ၊ ထင်ရှားပေါ်လာ၏။ ဝိဇ္ဇာ၊ လင်းသော ဉာဏ်သည်။ ဉဒပါဒိ၊ ထင်ရှားပေါ်လာ၏။ အာလောကော၊ ပညာ– ဟူသော အရောင်အလင်းသည်။ ဉဒပါဒိ၊ ထင်ရှားပေါ်လာ၏။

အနမတဂ္ဂသံသရာ၌ လူသတ္တဝါ, နတ်သတ္တဝါ, ဗြဟ္မာသတ္တဝါ တမ္ဘာအဆက်ဆက် ဖြစ်မှုကိုမြင်သဖြင့် တဒင်္ဂနိရောဓ, ဝိက္ခမ္ဘနနိရောဓ ဓာတ် ကြီးကျယ်မှုကို သိလေ၊ အနမတဂ္ဂ သံသရာ၌ ဘုရားအနန္တ, ပစ္စေကဗုဒ္ဓါအနန္တ, အရိယာသာဝက အနန္တတို့ ဖြစ်ကြသည်ကို မြင်သဖြင့် သမုစ္ဆေဒ နိရောဓ, နိဿရဏနိရောဓဓာတ် ကြီးကျယ်ရမှုကို သိလေ၊ အမှိုက်နှင့်မီး ဥပမာကဲ့သို့ သမုဒယဓာတ်ကို နိရောဓဓာတ်သည် ငယ်နိုင် ဖြစ်ခဲ့အံ့၊ သတ္တဝါတို့သည် သံသရာဝဋ်မှ ကျွတ်ခွင့်, လွတ်ခွင့် အလွန် လွယ်ကုန်ရာပါ၏။ အဘယ့်ကြောင့် မကျွတ်နိုင်ကြပဲ အနမတဂ္ဂ ရှည်ကြာ အောင် သံသရာ၌ မျောပါး၍ နေကြကုန်သနည်း ဆိုငြားအံ့၊ ဤသို့ သော ဥပမာဖြင့် ဖြေဆိုရာ၏။

နူနာစွဲသူ ဥပမာ။ ။တကိုယ်လုံး နူနာစွဲသော လူတယောက် သည် ရှိ၏။ နူနာကို ထစေတတ်သော အစားအစာ, သွေးသင်း အပြုအမူ များကို ကောင်းစွာရှောင်ကြဉ်၍ တနေ့တနေ့လျှင် တရွေးသား, တရွေး သား နေ့မှန် သုံးလစားလျှင် အကုန်ပျောက်၍ မိမွေးတိုင်း, ဘမွေးတိုင်း ဖြစ်စေနိုင်သော ဓာတ်ဆေးလည်း ရှိ၏။ ထို ဆေးကား–အနူဓာတ်ခံရှိ သော သူ၏ လျှာမှာ အနူဓာတ်နှင့် မသင့်သည့်အတွက် ဆေးစားမှုကား ခါး၏၊ ထိုသူမှုကား–ခါးသည်ဟု ဆေးကိုလည်း နေ့မှန်မစား၊ ရှောင် အပ်သည်ကိုလည်း, သယ်ရက်ပြည့်အောင်မျှ မရှောင်၊ အသက်ထက်ဆုံး အနူဘဝမှ မလွတ်လေ၊ ဆေးအစွမ်း ကောင်းလှသည့်အတွက် ဆေးစား သော နေ့ရက်မှာ သက်သာခွင့်ရ၏၊ ဆေးအတွက် သက်သာခွင့်ရပြန် လျှင် ဆေးကိုပစ်ထား၍ မသင့်သောအစား, မသင့်သော အပြုအမူကို လိုက်စားပြန်၏။ အနူဘဝနှင့်ပင် နေရလေ၏။ ဤ၌ ဆေးကို ဆိုဖွယ် မရှိ၊ ရက်ပေါင်းကိုးဆယ်, ရွေးပေါင်းကိုးဆယ်နှင့် တကိုယ်လုံး ပွက်ပွက် ဆူ အနူတုံး, အနူခဲကြီးကို မြူမျှမကျန် ပျောက်ငြိမ်းစေနိုင်သော အစွမ်း သည် ချီးမွမ်းဖွယ်သာရှိ၏။ ထိုသူကိုသာ ဆိုဖွယ်ရှိသတည်း။

www.dhammaransi.com

အနမတဂ္ဂသံသရာမှာ သတ္တဝါတို့၏ စိတ်သည် ရာဂနူနာ အမြဲစွဲ၍ လာကြ၏၊ စိတ်နူကြီးစင်စစ်တည်း၊ လူဖြစ်ရုံ, နတ်ဖြစ်ရုံ, ဗြဟ္မာဖြစ်ရုံ နိဗ္ဗာနဆေးကို တခါတရံမျှသာ မှီဝဲကြကုန်၏။ သမုစ္ဆေဒ ဆိုက်အောင် မမှီဝဲကြ၊ နူနာဝမ်းထမှုကြောင့် အပါယ်ဒုက္ခနှင့် နေရစဉ် အခါတို့၌လည်း ဆေးကို အမှတ်မရနိုင်၊ လူ, နတ်, ဗြဟ္မာ ဖြစ်စဉ် အခါတို့၌လည်း ဆေးအခွင့်ကဲ နည်းပါး၍ စိတ်နူနာ ပွားများရန် အခွင့်ကိုသာ လိုက်စားကြကုန်၏။ ထို့ကြောင့် အနမတဂ္ဂ သံသရာ ကာလသာ ရှည်ကြာ၍ စိတ်နူနာမပျောက်ပဲ ရွဲရွဲစို, ပွက်ပွက်ဆူ, ငမ်းမန်းတွေ တလူလူနှင့်သာ နေကြရကုန်သတည်း။

နိဗ္ဗာန ဓာတ်ဆေးကို ဆိုဖွယ်မရှိ၊ အနမတဂ္ဂ ကာလ ကြာမြင့်၍ လာခဲ့သော နူနာကို အစားအစာ အပြုအမူ ရှောင်ဖွယ်, ရှားဖွယ်ကို စင်ကြယ်စွာ ရှောင်ရှား၍ ဘာဝနာတရားဖြင့် နိဗ္ဗာနဆေးမြတ်ကို နေ့မပြတ် ရက်မခြား စွဲမြဲ၍ စားနိုင်မှုကား ယခုဘဝ, ယခု ဘုရား သာသနာမှာပင် စိတ်နူနာ ပျောက်ငြိမ်းခွင့် ရှိပါ၏၊ ယခုပြုလုပ်၍ နေကြသည်မှာ ကား-ဒါန,သီလ, ဘာဝနာ အတုအပ တဒင်္ဂနိဗ္ဗာနကိုမျှ အတုအပသာ ပြုကြကုန်သည်၊ စိတ်နူနာ တိုးပွားရန် သမုဒယကိစ္စနှင့်သာ နေ့ကုန် ရက်မျော တသောသော နေကြကုန်သည်။

[ဤကား-နိဗ္ဗာန ဓာတ်သည် ပရမတ္ထ အားဖြင့် ထင်ရှားရှိကြောင်း နိဗ္ဗာနဓာတ် ပရမတ္ထအားဖြင့် ထင်ရှားရှိပေသည့် အတွက်ကြောင့် သမုဒယဓာတ်ကို သတ်ဖြတ်၍ သံသရာစက်မှ ထွက်ပေါက်ပေါ်နိုင်ကြောင်း ကို ယုတ္တိအရပ်ရပ်နှင့် အထပ်ထပ်ပြဆိုသော အခန်းတည်း။]

အထပ်ထပ် ပြဆိုသည်မှာလည်း နိဗ္ဗာနဟူသည် ပရမတ္ထအားဖြင့် ထင်ရှားရှိသော တရားမဟုတ်၊ တုစ္ဆ, အဘာဝမျှသာတည်းဟု ဗဏ္ဍြဟ္မာ မင်းကြီးကဲ့သို့ ထင်မြင် မှတ်ယူ ပြောဆိုသူ များလှ၍ ထင်ရှားအောင် ဆိုလိုက်ပါသတည်း။

[ဤတွင်ရွေ့ကား 'အဝိဇ္ဇာယတွေဝ အသေသ ဝိရာဂ နိရောဓာ သင်္ခါရ နိရောဓော (လ) ဧဝမေတဿ ကေဝလဿ ဒုက္ခက္ခန္ဓဿ နိရောဓော ဟောတိ' ဟူသော ဒေသနာတော်မြတ်အရ ပဋိလောမ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ် နိရောဓဓာတ်ကြီး ပြဆိုခန်းပြီး၏။]

www.dhammaransi.com

နိဂုံး

တွေ့ဝတာစ—

(က) နဂရေ ဒီပရင်မှိ၊ ဂါမေ စိုင်ပြင်တိ နာမကေ။
အဋ္ဌသုညဒွယေကမှိ၊ သာကေ ဇာတေန ယာ မယာ။

(ခ) မုံ့ရွာဂါမေ အရညမှိ၊ လယ်တီတိ ဝိဿုတာလယေ။
ဝသတာ မဟာတော ဘိက္ခု၊ ဂဏာဿ ဟိတကာရိနာ။

(ဂ) အဥ္ဇ္ဇဘိနာ နရဇိနာ၊ ကာရိတေ ဒီဃစင်္ကမေ။
ကျိုက်ထိုနဂရဝါသီဟိ၊ ဓမ္မကာမေဟိ ဝိညုဘိ။

(ဃ) ပုနပ္ပုနံ ယာစိတေန၊ ပါဠိယတ္တသုဒဿိနာ။
ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒဿ၊ သင်္ခတာ အတ္ထဒီပနာ။

(င) သုနိဋ္ဌိတာ အယံ ဂ်ထာ၊ နိဗ္ဗာယာ နိရုပဒ္ဒဝါ။
တိဆဒ္ဒွယေဏသာဏ့မှိ၊ ဝေသာခေ ဇုဏှတေရသေ။

(စ) တထေဝ ဣမေ လောကမှိ၊ ဇနာ သဗ္ဗေပိ နိဗ္ဗုယာ။
ဣမမတ္တံ သီဃံ ဉတွာ၊ ဟောန္တု ဝိဝဋ္ဋဘာဂိနောတိ။

(ဏ·ခ·ဂ) စ၊ နိဂုံးကမ္ပတ် အဆုံးသတ်စကားကိုဆိုပေအံ့။ တွေ့ဝတာ၊ ဤမျှ အတိုင်းအရှည်ရှိသော စကားအရပ်ရပ်ဖြင့်။ ဒီပရင်မှိ၊ ဒီပဲရင်း အမည်ရှိသော။ နဂရေ၊ မြို့ကြီး၌။ စိုင်ပြင်တိနာမကေ၊ စိုင်ပြင် အမည်ရှိသော။ ဂါမေ၊ ရွာကြီး၌။ အဋ္ဌသုညဒွယေဏမှိ၊ ၁၂၀၈-ခု မျှသော။ သာကေ၊ ကောဇာသက္ကရာဇ်၌။ ဇာတေန၊ ဖွားမြင်ထသော။

မုံ့ရွာဂါမေ၊ မုံ့ရွာမြို့၌။ အရညမှိ၊ ကုလလေတာ ပြန်ငါးရာလျှင် အကွာစထောက်သန်း ငှက်မင်းနန်းဟု ရိပ်စမ်းကြည်လင် တောရပ်ခွင်၌။ လယ်တီတိ ဝိဿုတာလယေ၊ လယ်တီတောရဲ အမည်ဖြင့် ရှင်စည်ပွံ့သင်း ပင်လယ်ချဉ်းအောင် သတင်းဆူလှိုက် တောကျောင်းတိုက်၌။

www.dhammaransi.com

နရဇိနာ၊ နိမိတ်ဇမ္ဗူ အတိတ်ယူသော် ဗိုလ်လူအထု အုပ်နယ်စုဝယ် သူ့ဘုန်းတန်ခိုး အမျိုးမျိုးဖြင့် စိုးမိုးပိုင်နိုင် စွမ်းရည်လှိုင်သောကြောင့် မောင်လူနိုင် အမည်ရှိထသော။ အဥ္စဘိနာ၊ ရဟန်းပဥ္စင်း ရေတွင်း, ရေကန် စကြံ့ဇရပ် ပိဋကတ်သုံးပုံ အလုံးစုံကို အကုန်ပြုစု ကိုးကွယ်မှုဖြင့် ဗဟုပညာ ဂုဏ်ဝါဣဒ္ဓိ ဖိတ်ဖိတ်ငြိသော ပိဋကတ်တကာ အဥ္စဘက် သူရဲကောင်း ငွေမားရမင်းသည်။ ကာရိတေ၊ ဦးတည်ကြပ်မတ် ဆောက်လုပ်အပ်သော။ ဒီဃစက်မေ၊ ကျွန်းမြတ်ဒီပ သီဟဠဝယ် စေတိယခေါ် တောင်အမော်၌ ထေရ်ကျော်မဟိန် ထိန်တဘုန်းဝေ သုံးပဇေဟု ဒေဝါနံပိယ ဒီပသေဋ္ဌ်နှင်း ဆောက်လုပ်နှင်းသည့် စကြံအလှား အလျား အတောင်ခြောက်ဆယ် စားစားကာယ်သည့် ရှည်သွယ်ပြန့်ညောင်း စကြံ ကျောင်း၌။ ဝသတာ၊ နေ့ဝါ, ညဝါ ပို့ချကာလျှင် ဇွဲရိယာပထ မျှတမှီတင်း သီတင်းသုံး နေထသော။ မဟာတော ဘိက္ခုဂဏာယာ၊ များစွာသော ရဟန်းအပေါင်း၏။ ဟိတကာရိနာ၊ ပရိယတ်, ပဋိပတ် အမြတ် နှစ်စုံ စီးပွားမှုကို ပြုစုအားထုတ်ကာ နေလေ့ရှိသော။ မယာ၊ လယ်တီ တောကျောင်းဆရာ ငါသည်။ ဓမ္မကာမေဟိ၊ ပဋ္ဌိစ္စသမုပ္ပါဒ် အမြတ် တရားသဘောသွားကို ခြားနားရှင်းလင်း ကွင်းကွင်းကွက်ကွက် အချက် ကျကျ သိလိုကြကုန်သော။ ကျိုက်ထို နဂရဝါသီဟိ၊ ကျိုက်ထိုမြို့ဝယ် လူတို့အလိုက် ကျင့်စရိုက်ဖြင့် အမြိုက်နိဗ္ဗူ ဆိပ်အငူကို စိတ်တူသွင်းငဲ့ အသက်မှဲ့လျက် တကာယ့်ဆန္ဒ အကြံလှသဖြင့် ဓမ္မဆော်ကြွေ့ သူတော် ဓလေ့နှင့် ပျော်မွေ့စွာ နေလေ့ရှိကြကုန်သော။ ဝိညူဟိ၊ လူပညာရှိ အပေါင်းတို့သည်။

(ဃ) ပုနပ္ပုနံ၊ အဖန်ဖန် အခါခါ။ ယာစိတေန၊ စာလှာထည့် လတ် တောင်းပန်အပ်သည် ဖြစ်၍။ ပါဠိယတ္ထသုဒဿိနာ၊ ပဋ္ဌိစ္စသမုပ္ပါဒ် ပါဠိတော်များ၏ အတ္ထအချက် အနက်သဘောကို ကောင်းစွာ မြင်လေ့ ရှိသည်။ ဟုတွာ၊ ဖြစ်၍။ ပဋ္ဌိစ္စသမုပ္ပါဒဿ၊ ပဋ္ဌိစ္စသမုပ္ပါဒ် ပါဠိတော် မြတ်၏။ အတ္ထ ဒီပနာ၊ အနက်သဘောကို ပြဆိုရာ ပြဆိုကြောင်းဖြစ် သော။ ယာ ကထာ၊ အကြင်စကားကို။ သခ်တာ၊ ကောင်းစွာပြုပြင် အပ်ပြီ။

www.dhammaransi.com

(ဂ) အယံ ကထာ ဤစကားသည်။ တိဆဒ္ဒယေကာသာကမှ်၊ သက္ကရာဇ် ၁၂၆၃-ခုဉ်။ ဝေသာခေ၊ ကဆုန်လှဉ်။ ဗုဒ္ဓဟူးနေ့ လဆန်း ၁၃-ရက်ဉ်။ နိဋ္ဌာယာ၊ ဘေးမရှိသည်ဖြစ်၍။ နိရုပဒ္ဒဝါ၊ ဥပဒ္ဒဝေါ မရှိသည်ဖြစ်၍။ သုနိဋ္ဌိတာ၊ ကောင်းစွာပြီးပြီ။

(ဃ) တထေဝ၊ထို့အတူ သာလျှင်။ ဣမ လောကမှ်၊ ဤလောက ဉ်။ သဗ္ဗေပိ၊ အလုံးစုံလည်း ဖြစ်ကြကုန်သော။ ဇန္တဝေါ၊ သတ္တဝါ အပေါင်းတို့သည်။ နိဗ္ဘယာ၊ ဘေးဘယခပ်သိမ်းမှ ကင်းငြိမ်းကြကုန် သည်။ ဟောန္တု၊ ဖြစ်ပါစေကုန်သတည်း။ ဣမံ အတ္တံ၊ ဤပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ် သဘောကို။ ဉာတွာ၊ သိကြကုန်၍။ ဥတ္တမ၊ လျင်မြန်စွာ။ ဝိဝဋ္ဋဘာဂိနော၊ သံသရာဝဋ်မှ ကျွတ်လွတ်ခြင်းအဖို့ ရှိကြကုန်သည်။ ဟောန္တု၊ ဖြစ်ကြပါ စေကုန်သတည်း။ ဣတိ၊ ဤတွင်ပြီး၏။

ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒဒီပနီကျမ်း ပြီး၏။

www.dhammaransi.com

တန်ဖိုး ၈ -